

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

BİR
GEYŞANIN
ANILARI

ARTHUR GOLDEN

Şaşırtıcı, soluk kesici
Aklınızı başınızdan alacak

The Washington Post Book World

Ücretsiz PDF Kıtıp Arsivi - <https://rantey.org>

9. Basım

Berato

KİTABIN ORJİNAL ÂDI

MEMOIRS OF A GEİSHA

Yayın Hakları

ARTHUR GOLDEN ©
ALTIN KİTAPLAR YAYIN EVİ
VE TİCARET A.Ş. ©

BASKI

1. BASİM / OCAK 2000
2. BASİM / ŞUBAT 2000
3. BASİM / TEMMUZ 2000
4. BASİM / EYLÜL 2003
5. - 7. BASİM / ŞUBAT 2006
8. - 9. BASİM / MART 2006
10. BASİM / NİSAN 2006
11. BASİM / MAYIS 2006
12. BASİM / TEMMUZ 2006
13. BASİM / AĞUSTOS 2006
14. BASİM / EKİM 2006
15. BASİM / TEMMUZ 2008
AKDENİZ YAYINCILIK A.Ş.
Göztepe Mah. Kazım Karabekir Cad.
No: 32 Mahmutbey - Bağcılar / İstanbul

BU KİTABIN HER TÜRLÜ YAYIN HAKLARI

FİKİR VE SANAT ESERLERİ YASASI GEREĞİNCE

ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ VE TİCARET A.Ş.'YE AİTTİR

ISBN 975 - 405 - 970 - 5

ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ

Celâl Ferdi Gökçay Sk. Nebioğlu tşham
Cağaloğlu - İstanbul

Tel: 0.212.5136365/52680 12
0.212.520 62 46/513 65 18

Faks: 0.212.526 80 11

<http://www.altinkitaplar.com.tr>
info@altinkitaplar.com.tr

ARTHUR GOLDEN

**Bir Geyşanın
Anıları**

TÜRKÇESİ
AZİZE BERGİN
ZELİHA İYİDOĞAN BABAYİĞİT

ÖNSÖZ

1936 yılının ilkbaharında on dört yaşında bir çocukken babam beni Kyoto'da bir dans gösterisine götürmüştü. O gösteriden sadece iki şeyi anımsıyorum. Birincisi, izleyiciler arasında benimle babamdan başka Batılı birilerinin olmamasıydı; Hollanda'daki evimizden oraya geleli daha birkaç hafta olmuştu ve kültürel soyutlanmaya henüz alışamamıştım; kendimi garip hissediyordum. İkincisi, aylarca Japonca öğrenmeye çalıştıktan sonra, konuşmalardan bazı bölümleri anlamaktan duyduğum büyük sevinçti. Karşımdaki sahnede dans eden genç Japon kadınlarına gelince, onların parlak renkli kimonolar giydiklerini anımsıyorum sadece. Kuşkusuz elli yıllık uzunca bir süreden sonra New York gibi uzak bir kentte, onlardan birinin benim yakın dostum olacağını ve inanılmaz anılarını bana yazdıracağını bilemezdim.

Bir tarihçi olarak, anıları her zaman bir kaynak kabul etmişimdir. Anılar, anılarını açıklayan kişinin dünyasını yansıtmakla kalmaz. Anılar, biyografiden bir bakıma farklıdır, anılarını açıklayan kişi biyografi yazarının ulaştığı perspektife asla ulaşamaz. Otobiyografi, eğer gerçekten böyle bir şey varsa, öyle bir şeydir ki, bir tavşana çayırın otları arasında zıplamanın ne demek olduğunu anlattırmaya benzer. Tavşan bunu nereden bilebilir? Diğer taraftan, çayır hakkında bilgi almak istiyorsak, hiç kimse bize

tavşan kadar yararlı olamaz. Ancak tavşanın gözlemlene fırsatını bulamadığı şeylerden de yoksun kalacağımızı bilmeliyiz.

• Ben bu açıklamayı, mesleğini bu tür ayrımlar üzerine kurmuş bir akademisyenin kararlılığı içinde söylüyorum. Fakat yine de sevgili dostum- Nitta Sayuri'nin anıları benim görüşlerimi tekrar gözden geçirmeme neden oldu. Evet, Sayuri bize içinde yaşadığı çok gizli dünyayı tarif ediyor, bunu tavşanın tarlayı görüşü olarak da nitelendirebilirsiniz. Bir geyşanın ilginç yaşamının Sayuri'nin anlattıklarından daha iyi belgelenemeyeceğini söyleyebiliriz. Fakat Sayuri, *"Japonya'nın Parıldayan Mücevherler?"* isimli kitapta ona ayrılan uzun bölümde anlattıklarından ve yıllar boyunca yayın organlarında yer alan onunla ilgili yazılardan çok daha geniş kapsamlı bir açıklama sunuyor. Bu olağandışı konu söz konusu olduğunda, hiç kimse anılarını açıklayan kişiyi, onun kendisi kadar yakından tanıyamadı.

Sayuri'nin göze çarpan biri olması, büyük ölçüde bir şans eseridir. Başka kadınlar da benzer yaşamlar sürdüler. Bu yüzyılın başında, J. Pierpont'un yeğeni George Morgan'ın kalbini çalıp onun sürgündeki döneminde eşi olan Geyşa Kato Yuki, belki Sayuri'ninkinden çok daha olağandışı bir yaşam sürmüş olabilir. Fakat sadece Sayuri, kendi öyküsünü tam olarak belgeleyebildi. Uzun bir süre, Sayuri'nin bunu yapmasının isabetli bir kaza olduğunu düşündüm. Eğer Japonya'da kalsaydı, yaşamı anılarını toplamasına fırsat vermeyecek derecede dolu olacaktı. Ancak 1956 yılında şartlar Sayuri'yi Amerika'ya göç etmeye zorladı. Sayuri geri kaian kırk yılını, New York'ta Waldorf Towers'ta geçirdi. Burada otuz ikinci katta, şık bir Japon stii daire yaratmayı başardı. O zaman bile Sayuri'nin yaşamı büyük bir hızla devam etti. Dairesinde Japon sanatçıları, aydınları, işadamlarını, hatta kabine üyelerini ve bir iki gangsteri ağırladı. Onunia, 1985 yılında bir dost bizi tanıştırmaya kadar karşılaşmadım. Japonya'yı araştıran bir bilim adamı olarak Sayuri'nin adına rastlamıştım, ama onun hakkında hemen hiçbir şey bilmiyordum.

Dostluğumuz gelişti ve Sayuri bana sırlarını açıklamaya başladı. Bir gün ona, öyküsünün açıklanmasına izin verip vermeyeceğini sordum.

Sayuri bana, "Eğer bu işi sen yaparsan izin verebilirim, Jakob-san," dedi.

Böylece çalışmalarımıza başladık. Sayuri anılarını yazmak yerine dikte ettirmeyi yeğliyordu, çünkü yüz yüze konuşmaya çok alıştığını odada onu dinleyecek biri olmazsa ne yapacağını bilemeyeceğini belirtti. Ben de kabul ettim ve müsveddeler bana on sekiz aylık, bir süre içinde dikte ettirildi. Sayuri'nin Kyoto lehçesinin farkındaydım ve çeviri yaparken bunun inceliklerini nasıl yansıtacağımı düşünüyordum. Kyoto lehçesinde geyşalar kendilerini *geiko* olarak tanımlarlar ve kimono da bazen *obebe* olarak bilinir. Fakat daha başlangıçtan itibaren, Sayuri'nin dünyasına kendimi kaptırdım. Birkaç gün dışında Sayuri'yle hep akşamları buluşuyorduk, çünkü akşam saatleri Sayuri'nin zihninin en faal olduğu dönemlerdi. Sayuri genellikle Waldorf Towers'taki dairesinde konuşmayı yeğliyordu, fakat zaman zaman Park Bulvan'ndaki Japon lokantasında özel bir odada da buluşuyorduk. Her konuşmayı banda almamıza rağmen, sekreteri yanımızda olup, büyük bir sadakatle söylenenleri yazıyordu. Sayuri hep bana hitap ederek konuşuyordu. Anlatmaya nereden devam edeceği konusunda kuşkusu olunca ben Sayuri'yi yönlendiriyordum. Kendimi üzerinde bina inşa edilen bir temel gibi görüyordum ve Sayuri'nin güvenini kazanmamış olsaydım onun öyküsü asla anlatılamazdı, diye düşünüyordum. Şimdiyse gerçeğin başka türlü olabileceğinin bilincindeydim. Sayuri beni anılarını yazacak kişi olarak seçmişti bu kesindi, ama yıllar boyunca bu işi en iyi yapacak adayı beklemişti.

Bu da bizi temel soruya getiriyor: Sayuri, öyküsünün açıklanmasını neden istedi? Geyşalar suskun kalmak için yemin etmezler, ama onların varlıkları, bir Japon inancına göre düzenlenmiştir. Yani sabahleyin büroda olanlarla akşamları kapalı ka-

pılar ardında olanların birbiriyle hiçbir ilişkisi yoktur ve her zaman ayrı değerlendirilmeleri gerekir. Geyşalar deneyimlerinden söz etmezler. Fahişeler gibi geyşalar da şu veya bu tanınmış kişinin başkaları gibi pantolonunu bacaklarına teker teker mi geçirdiğini bilmek gibi olağandışı bir durumla karşı karşıyadırlar. Bu gece kelebeklerinin rollerini büyük ölçüde halkın güvenine bağlamaları onların açısından yararlıdır, fakat bu güveni sarsan geyşa, kendini zor bir duruma sokar. Sayuri'nin durumunda, öyküsünü açıklaması olağandışı bir davranıştı, aslında Japonya'da artık ona söz geçirebilecek kimse kalmamıştı. Anavatanıyla bağları kopmuştu. Bu da bir bakıma bize onun neden suskun kalmak istemediğini gösteriyor, ama neden konuşmayı seçtiğini bilemiyoruz. Ona bu soruyu sormaktan çekindim; ya soruyu yanıtlarken fikrini değiştirseydi? Müsvedde tamamlandıktan sonra bile soruyu sormaktan kaçındım. Ancak Sayuri yayınevinden avansını aldıktan sonra, soruyu sormamda bir sakınca kalmadığını düşündüm. Sayuri neden yaşamını belgelemek istemişti?

Sayuri, "Bugünlerde zaman geçirmek için başka ne yapabilirim," diye karşılık verdi.

Sayuri'nin davranış nedeninin gerçekten bu kadar basit olup olmadığı konusunda kararı okurlara bırakıyorum.

Gerçi Sayuri biyografisinin belgelenmesine hevesliydi, ama bazı koşulların yerine getirilmesinde de ısrar etti. Müsveddenin ancak onun ölümünden ve yaşamında rol oynayan bazı kişilerin ölümünden sonra yayınlanmasını şart koştu. O adamların hepsi de Sayuri'den önce öldü. Onun açıklamalarının kimseyi zor durumda bırakmaması, Sayuri için çok önemliydi. İsimlerin çoğunu değiştirmedim, ancak Sayuri bazı adamların kimliklerini benden bile gizledi, onlardan sadece bazı sıfatlarla söz etmeyi yeğledi, bu da geyşalar arasında çok yaygın bir uygulamadır. Örneğin, başındaki kepeklerden ötürü Bay Kar Fırtınası adı verilen kişi gibi... Okur, Sayuri'nin sadece insanları eğlendirmeyi amaçladığını düşünürse onun gerçek niyetini anlamamış olur.

Teyp kayıt cihazı kullanmayı önerdiğim zaman, sekreterin diktelerde yanlışlık yapması olasılığına karşı bir önlem almak istemiştim. Ancak geçen yıl Sayuri öldükten sonra, böyle yapmakta başka bir amacımın daha olabileceğini düşünmeye başladım. Sayuri'nin anlamlı sesini muhafaza etmeliydim. Böyle ses çok az kişide bulunurdu. Sayuri erkekleri oyalamayı meslek edinen bir kadından beklendiği gibi çok yumuşak bir tonla konuşuyordu. Fakat bir sahneyi gözlerimin önünde canlandırmak istediği zaman, sesi, bende, odada yedi sekiz kişi varmış hissini uyandırıyordu. Hâlâ zaman zaman akşamları çalışma odamda onun bantlarını dinliyorum ve onun artık yaşamadığına inanmak çok güç geliyor.

Jakob Haerhuis
Arnold Rusoff, Japon Tarihi Profesörü
New York Üniversitesi

Birinci Bölüm

Farzet ki, seninie bir bahçeye bakan sessiz bir odada oturmuş, yeşil çaylarımızı yudumlayarak çok eskiden yaşanmış bir olaydan söz ediyorduk. Ben sana dedim ki: "Falancayla karşılaştığım o öğleden sonra, yaşamımın en güzel öğleden sonrasıydı ve aynı zamanda en kötüsüydü." Sanırım bunları duyunca fincanı elinden bırakır, "Hangisiydi?" diye sorardın. "En iyisi miydi, en kötüsü müydü? Çünkü ikisinin birden olmasına imkân yoktu." Normal olarak kendime güler sana hak verirdim. Fakat gerçek şu ki, Bay Tanaka Ichiro'yla tanıştığım öğleden sonra, gerçekten yaşamımın en iyi ve en kötü öğleden sonrasıydı. Adam bana büyüleyici biri olarak göründü, hatta ellerindeki balık kokusu bile bir çeşit parfüm gibi geldi. Eğer Bay Tanaka'yı lanımasaydım, eminim ki ben bir geyşa olmazdım.

Ben bir Kyoto geyşası olmak için doğmamıştım ve öyle yetiştirilmemiştim. Hatta Kyoto'da doğmamıştım bile. Japon denizinde Yoroido adında küçük bir kasabada yaşayan bir balıkçının kızıyım ben. Yaşamım boyunca, sadece bir avuç insana Yoroido'dan, büyüdüğüm evden, annemden babamdan ya da ablamdan söz ettim. Kuşkusuz nasıl geyşa olduğumu ve geyşa olmanın ne anlama geldiğini kimseye açıklamadım. Çoğu kimse annemle büyükannemin geyşa olduğunu ve memeden kesilir kesilmez dans eğitimime başladığım fantezisine inanmak isteyebilir. İşin garibi, yıllar önce bir gün bir adama saki⁽¹⁾ ikram

⁽¹⁾ **Saki:** Japon pirinç rakısı. (Çev.)

ederken bana, daha bir hafta önce Yoroido'da olduğunu söyledi. O anda kendimi, okyanusu aşır, yuvasını bilen bir yaratıkla karşılaşan bir kuş gibi hissettim. Öylesine şaşırmıştım ki, şöyle demekten kendimi alıkoyamadım:

"Yoroido mu? Ayol orası benim doğup büyüdüğüm yer."

Zavallı adam. Yüz ifadesi inanılmaz bir şekilde değişiverdi. Şaşkınlığını, gülümseyerek saklamaya çalıştıysa da başarılı olmadı.

'Yoroido mu?" dedi adam. "Bu doğru olamaz."

Çok eskiden çok uğraşıp yüzüme 'Noh gülümseyişi' adını verdiğim bir gülümseme yakıştırmıştım. Bu gülümseme, hatları dondurulmuş olan Noh maskelerini anımsattığı için o ismi vermiştim. Bu gülümsemenin bir yararı var, erkekler kendi istekleri doğrultusunda bir anlam verebiliyorlar; bu gülümsemeye ne kadar sık sığındığımı tahmin edebilirsin. O anda bu gülümsemeyi kullanmaya karar verdim ve tabii çok işe yaradı. Adam soluğunu dışarı bıraktı ve sanırım rahatladığı için bir kahkaha patlatmadan, ona doldurduğum saki fincanını ileriye itti.

Adam tekrar gülererek, "Ne müthiş," dedi. "Senin Yoroido gibi berbat bir yerde büyümen. Bu, kovada çay pişirmeye benziyor." Adam tekrar güldükten sonra bana dedi ki: "Bu nedenle sen çok eğlendiricisin, Sayuri-san. Bazen küçük şakalarının gerçek olduğuna beni inandırıyorsun."

Kendimi bir kovada pişirilmiş bir fincan çay olarak düşünmekten pek hoşlanmıyorum, fakat sanırım bu bir bakıma doğru sayılır. Eh, ne de olsa Yoroido'da büyüdüm ve hiç kimse oranın hoş bir yer olduğunu söyleyemez. Orayı ziyaret eden bile pek olmaz. Orada yaşayan insanlara gelince, Yoroido'dan ayrılma fırsatını asla elde edemezler. Belki benim oradan nasıl ayrılabilildiğimi merak ediyorsun. İşte öyküm de böyle başlıyor.

Küçük balıkçı köyümüz Yoroido'da "Sarsak Ev" adını verdiğim kulübede yaşıyordum. Kulübe, okyanustan gelen rüzgârın

her zaman estiği kayalığın yakınındaydı. Çocukken bana okyanus, çok kötü soğuk algınlığına yakalanmış gibi gelirdi, çünkü hiç durmadan tıksırır ve feci bir şekilde hapşırır gibiydi. Rüzgâr denizden muazzam serpintiler getiriyordu. Ben küçük evimizin, okyanusun yüzüne yüzüne hapşırmasından huylanıp rüzgârın yolundan çekilebilmek için arkaya yaslandığına karar verdim. Eğer babam, bir gemi enkazından bir kalas alıp saçak altına yerleştirmeseydi evimiz yıkılabilirdi. Bu da eve değneğine yaslanmış sarhoş bir ihtiyar görüntüsü veriyordu.

Bu sarsak evde, ben de eğri büğrü bir yaşam sürdürdüm. Çünkü daha çocukluk yıllarımda anneme çok benziyordum ve babama ya da ablama hemen hiç benzemiyordum. Annem, onun ve benim aynı yaratıldığımızı söylüyordu. Bu doğruydı, ikimiz de Japonya'da hemen hiç görülmeyen garip gözlere sahiptik. Başkalarının gibi koyu kahverengi olacak yerde, annemin gözleri açık griydi; benimkiler de öyleydi. Çok küçükken anneme, birinin gözlerinde delikler açtığını ve mürekkebin tümünün boşaldığını söylemiştim, annem bunu çok komik buldu. Falcılar, annemin kişiliğinde çok fazla su bulunduğunu için gözlerinin bu kadar soluk renkte olduğunu söylemişlerdi. Annemde su öyle fazlaydı ki, öbür dört madde hemen hemen hiç yok gibiydi. Falcılara göre, annemin yüz hatlarının bu kadar uyumsuz olmasının nedeni de buydu. Köydeki insanlar, annemin annesiyle babasının çok çekici insanlar olduklarını, annemin de öyle olması gerektiğini sık sık söylerlerdi. Eh, şeftalinin tadı çok güzeldir, mantarın da öyle ama ikisini bir araya getiremezsiniz; doğanın anneme oynadığı korkunç oyundu bu. Annem annesinin sarkık dudaklarını ve babasının sivri çenesini almıştı, bu da çok narin bir resmin son derece kaba bir çerçeveye yerleştirildiği izlenimini uyandırıyor. Annemin güzelim gri gözleri, babasında çok hoş duran kalın kaşlarla çevriliydi, ama annemde bu kaşlar şaşırtıcı bir görüntü yaratıyordu.

Annem, kendi kişiliğinde çok fazla su, babamın kişiliğinde ise çok fazla tahta olduğu için onunla evlendiğini söylerdi hep. Babamı tanıyanlar, annemin neden söz ettiğini hemen anlıyorlardı. Su, bir yerden bir yere hızla akar ve kendine geçecek bir çatlak bulur. Buna karşın, tahta toprağa sıkı sıkı bağlanır. Babam açısından bu iyi bir özellikti, çünkü o bir balıkçıydı ve kişiliğinde tahta olan bir kimse denizde rahat eder. Gerçekten de babam denizdeyken her yerde olduğundan daha rahattı ve ondan hiç uzak kalmazdı. Babam yıkandıktan sonra bile deniz korkardı. Balığa çıkmadığı zamanlar, öndeki karanlık odada oturur balık ağlarını onarırdı. Ve eğer balık ağı uyuyan bir yaratık olsaydı, babam öyle yavaş çalışırdı ki, onu hiç uyandırmazdı. Babam her şeyi böyle yavaş yavaş yapardı. Yüzünde düşünceli bir ifade belirttiği zaman, o yüzünün ifadesini değiştirtinceye kadar siz dışarı koşup banyonun suyunu boşaltabilirdiniz. Babamın yüzü kırıxıklıklarla doluydu ve her kırıxığa bir sorunu yerleştirmişti, öyle ki, artık bu yüz onun yüzü değildi de, her dalında bir kuş bulunduran bir ağaç gibiydi. Babam yüzünü idare etmek için sürekli çaba harcıyordu ve her zaman bu iş onu çok yoruyordu.

Altı yedi yaşındayken, babam hakkında hiç bilmediğim bir şeyi öğrendim. Bir gün ona sordum. "Baba, sen neden bu kadar yaşlısın?" Babam, bu soru üzerine kaşlarını öyle bir kaldırıx kaldırdı ki, kaşları gözlerinin üzerinden sarkan birer şemsiye gibi oldu. Sonra soluğunu dışarı bıraktı ve başını sallayıp, "Bilmiyorum," dedi. Anneme dönünce o da, bu soruyu başka bir zaman yanıtlayacağını ima eden bir tavırla bana baktı. Ertesi gün, annem, tek kelime bile söylemeden beni tepeden aşağı, köye doğru yürüttü ve ağaçların arasındaki bir mezarlığa doğru götürdü. Annem, bir köşede duran ve benden daha uzun üç taş bulunan üç mezarın yanına gidip durdu. Taşların üzerinde yu-kardan aşağı doğru yazılmış yazılar vardı, fakat ben küçük kö-yümüzdeki okula, yazıları sökebilecek kadar uzun bir süre git-

mediğim için, kelimelerin nerede başlayıp nerede bittiğini anıyamıyordum. Annem mezarları işaret ederek, "Natsu," dedi. "Sakamoto Minoru'nun karısı." Sakamoto Minoru; babamın adıydı. "Meiji'nin on dokuzuncu yılında, yirmi dört. yaşında öldü." Annem daha sonra ikinci mezarı işaret etti. "Jinichiro, Sakamoto'nun oğlu, Meiji'nin on dokuzuncu yılında altı yaşında öldü." Ve üçüncü mezarda da aynı yazılar yazılıydı, sadece Masao adı yer almıştı ve yaşı da üçtü. Babamın çok eskiden evlenmiş olduğunu ve tüm ailesinin öldüğünü anlamam uzun sürdü. Aradan çok geçmeden ben o mezarlara tekrar gittim ve orada dururken üzüntünün çok kötü bir şey olduğunu fark ettim. Vücudum bir saniye öncesine göre iki misli daha ağırlaşmıştı, sanki o mezarlar beni kendilerine çeker gibiydiler.

Bunca su ve tahta ile annemle babamın iyi bir denge kurmaları ve dört unsuru bir araya getiren çocuklar yetiştirmeleri beklenirdi. Her biri için sadece birer çocukla yetinmek zorunda kalmaları eminim ki onları şaşırtmıştı. Çünkü sadece ben anneme benzeyip onun olağandışı gözlerini almakla kalmıyordum; ablam Satsu da tıpkı babama benziyordu. Satsu benden altı yaş büyüktü ve tabii benden büyük olduğu için benim yapamadığım şeyleri yapabiliyordu. Fakat Satsu her şeyi bir kaza sonucu yapmış havasını yaratmakta ustaydı. Örneğin, onları ocak üstünde duran tencereden kâseye çorba koymasını söyleseniz, ablam işi yapardı, ama sanki şans eseri kâseye koymuş gibi bir izlenim yaratırdı. Bir keresinde bacağını kesti, balığı temizlemek için kullandığı bıçakla demek istemiyorum. Satsu köyden, kâğıda sarılmış bir balık getiriyordu ve balık kâğıttan düşüp ablamın bacağını solungaçlarıyla kesti.

Annemizle babamızın Satsu ve benden başka çocukları da olabilirdi, özellikle babam onunla balığa çıkacak bir erkek çocuk beklentisi içindeydi. Fakat ben yedi yaşındayken, annem

fena halde hastalandı, galiba kemik kanserine yakalanmıştı, ama o zaman annemin nesi olduğunu bilmiyordum. Annemin acıdan kurtulmak için başvurduğu çare uyumaktı, bunu da bir kedi gibi yapmaya başladı. Yani sürekli uyumaya başladı. Aylar geçerken annem sürekli uyumaya alıştı, uyanık olduğu zamanlarda inliyordu. Annemde bir şeylerin hızla değiştiğini biliyordum, fakat kişiliğindeki o çok fazla su yüzünden bu bana endişe verici bir durum gibi görünmedi. Bazen annem birkaç ay içinde iyice zayıflıyor, sonra yine çarçabuk güçleniyordu. Fakat dokuz yaşına geldiğim zaman, annemin yüzündeki kemikler dışarı fırlamaya başladı ve ondan sonra bir daha hiç kilo almadı. Hastalığı yüzünden vücudundaki suyun çekildiğini anlayamadım. Nasıl bir yosun doğal olarak ıslaksa ve kururken canlılığını yitiriyorsa, annem de giderek kuruyordu.

Derken bir öğleden sonra, karanlık ön odamızda oturmuş, sabahleyin bulduğum bir kuşa şarkı söylerken, kapıdan biri seslendi.

"Açın. Ben Dr. Miura."

Dr. Miura, balıkçı köyümüze haftada bir kez uğradı ve annem hastalandığından beri bize gelmeyi âdet haline getirmişti. Çok şiddetli bir fırtına kopmak üzere olduğu için babam o gün evdeydi. Babam, her zamanki yerinde oturmuş, kocaman örümceklere benzeyen elleri, balık ağına dolanmıştı. Fakat bir an için bana baktı ve bir parmağını havaya kaldırdı. Bu kapiya bakmamı istediği anlamına geliyordu.

Dr. Miura, çok önemli bir adamdı ya da biz köyde öyle düşünüyorduk. Adam Tokyo'da öğrenim görmüştü ve herkesten daha iyi Çince biliyordu. O, benim gibi bir yaratığı fark etmeyecek kadar azametliydi. Ben kapıyı açınca, ayakkabılarını çıkarıp, yanımdan geçti, doğruca eve girdi.

Doktor, babama, "Ah, Sakamoto-san," dedi. "Keşke ben de senin gibi hayatımı gün boyu denizlerde balık tutarak geçirebilseydim. Ne muhteşem. Havanın kötü olduğu günlerde de dinle-

niyorsun. Bakıyorum, karın hâlâ uyuyor." Doktor sözlerini sürdürdü. "Yazık, onu muayene edebilirdim."

Babam, "Ya?" dedi.

"Gelecek hafta burada olmayacağım. Belki karını benim için uyandırabilirsin."

Babamın ellerini balık ağından çıkarması epey uzun sürdü, ama sonunda ayağa kalktı,

Babam bana, "Chiyo-chan," dedi. "Doktora bir fincan çay getir."

O zamanlar adım Chiyo idi. Geyşa adım Sayuri'yi yıllar sonra alacaktım.

Babamla doktor, annemin uyuduğu öbür odaya girdiler. Kapıdan onları dinlemeye çalıştım, fakat sadece annemin iniltilerini duyabiliyor, onların konuştuklarını duyamıyordum. Çay hazırlamakla oyalandım, biraz sonra doktor ellerini ovuşturarak dışarı çıktı, yüzünde çok ciddi bir ifade vardı. Babam, doktorun yanına geldi, odanın ortasındaki masanın başına geçtiler.

Dr. Miura, "Sana bir şey söylemenin zamanı geldi, Sakamoto-san," dedi.

"Köydeki kadınlardan biriyle konuşmalısın. Belki Bayan Sugiyale. Ondan karına güzel bir yeni elbise yapmasını iste."

Babam, "Param yok, doktor," dedi.

"Son zamanlarda hepimiz fakirleştik. Senin ne dediğini anlıyorum. Fakat bunu karına borçlusun. Karın o sırtındaki yırtık pırtık elbiseyle ölmemeli."

"Demek yakında ölecek, öyle mi?"

"Belki birkaç hafta daha yaşar, Çok acı çekiyor. Ölüm onu rahata kavuşturacak."

Bundan sonra onların seslerini daha fazla duyamadım; çünkü kulaklarımda panik içinde çırpınan bir kuşun kanat sesleri vardı. Belki de bu benim kalbimdi, bilemiyorum. Fakat eğer bir tapınağın büyük salonunda içeri hapsedilmiş ve dışarı çıkmanın yollarını arayan bir kuş gördüyseniz, işte ben de o du-

rumdaydım. Annemin sürekli hasta kalamayacağı hiç aklıma gelmemişti. Annem ölürse ne olur, diye düşünmediğimi söyleyemem; bunu merak ettim, hem de tıpkı evimizi bir deprem yok ederse ne olur, diye düşündüğüm şekilde, düşündüm. Böyle bir olaydan sonra hayatın anlamı kalmazdı.

Babam, "Ben önce ölürüm, diye düşünüyordum," dedi.

"Sen yaşlı bir adamsın, Sakamoto-san. Ancak sağlığın yerinde. Dört beş yıl daha yaşayabilirsin. Sana karın için o haplardan birkaç tane daha bırakacağım. Gerekirse, hapları ikişer ikişer verebilirsin."

Babamla doktor, bir süre daha haplardan söz ettiler, sonra Dr. Miura gitti. Babam bir süre daha oturdu. Sırtında gömlek yoktu, sarkmış derisi dikkat çekiyordu, ona baktıkça, garip bir şekiller koleksiyonu olduğunu düşünmeye başladım. Omurgası yumrulardan oluşan bir patika gibiydi. Rengi solmuş saçlarıyla başı, berelenmiş bir meyveyi andırıyordu. Kolları eski bir deriye sarınmış iki sopa gibiydi. Annem ölürse, ben evde onunla yaşamaya nasıl devam edecektim? Babamdan ayrı olmak istemiyordum; fakat babam orada olsa da olmasa da, annem gidince ev bomboş kalacaktı.

Sonunda babam, fısıldayarak adımı söyledi. Yanına gidip diz çöktüm.

"Çok önemli bir şey," dedi babam.

Babamın yüzü her zamankinden daha ağırlaşmıştı, gözleri sanki kontrolden çıkmış gibi, döneniyordu. Bana annemin yakında öleceğini söylemeye çalıştığını düşündüm, fakat babam sadece, "Köye git," dedi. "Mihrap için biraz tütsü getir."

Minik Budist mihrabımız mutfağın girişindeydi; sarsak evimizin tek değerli şeyi oydu. Batı Cennet'inin Buda'sı Amida'nın kaba saba oymasının önünde ölmüş atalarımızın Budist adlarını taşıyan küçük siyah kül tabletleri duruyordu.

"Ama baba... başka bir şey yok muydu?"

Babamın yanıt vermesini bekledim, ama o eliyle dışarı çıkmamı belirten bir hareket yapmakla yetindi.

Evimizin önünden geçen patika, köye doğru iç kısma dönmeden önce kayaların kenarından geçiyordu. Böyle bir günde, o yolda yürümek zordu. Fakat şiddetli rüzgâr, zihnimi kurcalayan sorulardan beni uzaklaştırdığı için minnet duyduğumu anımsıyorum. Deniz kudurmuştu, kaya gibi dalgalar, keskin bıçaklara dönüşüyordu. Bana, dünya da benim hissettiklerimi hissediyormuş gibi geldi. Hayat, bir saniye önce orada olan şeyleri sürekli aiip götüren ve orada boş, tanınmaz bir şeyler bırakan bir fırtına mıydı? Daha önce hiç böyle bir düşünceye kapılmamıştım. Bundan kurtulmak için, köy görününceye kadar yoldan aşağıya koştum. Yoroido küçük bir köydü, bir koyun uçundaydı. Köy genellikle balıkçılarla dolu olurdu, fakat bugün sadece geri dönen birkaç tekne görebiliyordum. Her zaman olduğu gibi bunlar bana su yüzünde kalmaya çalışan deniz böceklerini anımsatıyordu. Fırtına iyice şiddetlenmişti; kükreyişini duyabiliyordum. Koydaki balıkçılar, yağmurun perdesinde kaybolurken, hayal meyal görünüyorlardı, sonra tamamen yok oldular. Fırtınanın bana doğru yaklaştığını hissettim. İlk damlalar, kırılmış yumurta gibi bana çarptılar ve birkaç saniye içinde denize düşmüş kadar islandım.

Yoroido'da sadece bir yol vardı, o da Japon Kıyı Deniz Ürünleri Şirketi'nin kapısına kadar gidiyordu; ön odaları dükkân olarak kullanılan bir dizi ev sıralanmıştı. Kuru gıdaların satıldığı Okada evine kadar koştum, sonra bana bir şey oldu, adımını şaşırp trenin önüne düşmek gibi, önemli sonuçlar yaratan küçük şeylerden biri gerçekleşti. Çamurlu yol, yağmurda iyice kayganlaşmıştı ve ayaklarım altımdan kayıverdi. Yere yan düştüm. Sanmm, hafif bir baygınlık geçirmiştim, çünkü bir uyuşukluk hissettim ve ağızımdan bir şeyi tükürmek ister gibi bir duy-

guya kapıldım. Bazı sesler duydum ve sırtüstü döndürüldüğümü hissettim; beni yerden kaldırdılar. Japon Kıyı Deniz Ürünleri Şirketi'ne götürüldüğümü anladım, çünkü çevremi balık kokusu sarmıştı. Tahta masalardan birinden bir balığı yere atarlarken, "Şırak," diye bir ses duydum ve beni kaygan masaya yatırdılar. Yağmurdan ıslandığımı biliyordum, yalınayaktım've pislik içindeydim, köylü giysileri giymiştim. Bilmediğim bir şey varsa, o da bunun her şeyi değiştirecek olan önemli an olduğuydu. Çünkü bu haldeyken, Bay Tanaka Ichiro'yla göz göze geldim.

Bay Tanaka'yı daha önce bizim köyde pek çok kereler görmüştüm. Adam yakındaki çok daha büyük köylerden birinde yaşıyordu, fakat buraya her gün gelirdi, çünkü ailesi, Japon Kıyı Deniz Ürünleri Şirketi'nin sahibiydi. Bay Tanaka, balıkçılar gibi köylü giysileri giymiyordu, erkek kimonosu ve kimono pantolonları giyiyordu, bu da benim onu samuray resimlerine benzetmemeye neden oluyordu. Cildi, davul gibi gergin ve pürüzsüzdü; elmacık kemikleri parıldayan minik tepecikler gibiydi. Onu hep büyüleyici bulmuştum. Sokakta diğer çocuklarla birlikte fasulye torbası atarken, Bay Tanaka şirketten çıkıp, yürürse, yaptığım işi bırakıp onu seyrederdim.

Bay Tanaka, dudaklarımı parmaklarıyla aşağıya çekip başımı sağa sola çevirirken, ben o kaygan masada yatıyordum. Birdenbire, büyülenmiş bir halde yüzüne yönelmiş olan gri gözlerimi fark etti. Bay Tanaka'ya bakmıyormuş gibi yapamadım. O da benim saygısız biri olduğumu ima edecek bir harekette bulunmadı ve sanki benim nereye baktığım önemli değilmiş gibi başını çevirmedi. Uzun bir süre bakiştık... bu o kadar uzun sürdü ki, şirketin sıcak odasında bile içim ürperdi.

Bay Tanaka sonunda, "Seni tanıyorum," dedi. "Sen ihtiyar Sakamoto'nun küçük kızısn."

Çocukken bile Bay Tanaka'nın çevresindeki dünyayı gerçek yüzüyle gördüğünün bilincindeydim; onun yüzünde hiçbir zaman babamın şaşkın ifadesini görmemiştim. Çam ağaçlarının

gövdelerinde akan bitki özünü ve gökyüzünde güneşin bulutlarla çevrilişini görür gibiydi. Görünen bir dünyada yaşıyordu, hem de orada olmak onu her zaman memnun etmese bile. Onun ağaçları, çamuru ve sokaktaki çocukları fark ettiğini biliyordum, fakat benim farkıma vardığına inanmam için hiçbir neden yoktu.

Belki de bu yüzden adam benimle konuşunca, gözlerim yaşardı. Bay Tanaka beni kaldırıp oturur duruma getirdi. Bana oradan ayrılmamı söyleyeceğini sandım, fakat o dedi ki, "Sakin kanı yutma, küçük kız. Tabii midende bir taş oluşmasını istemiyorsan. Yerinde olsam, kanı yere tükürürdüm."

Adamlardan biri, "Bir kızın kanı mı, Bay Tanaka?" dedi. "Burada. Balıkları getirdiğimiz yerde."

Balıkçılar, batıl inançlara çok düşkünlüdürler. Özellikle kadınların balıkçılıkla herhangi bir ilgilerinin olmasını istemezlerdi. Köyümüzde Bay Yamamura adında biri, bir sabah kızının teknede oynadığını görmüştü. Adam kızını sopayla dövdükten sonra, tekneyi de saki ve kül suyuyla öyle bir yıkadı ki, tahtanın rengi açıldı. Bu bile yeterli değildi; Bay Yamamura, Shinto papazının gelip tekneyi kutsamasını istedi. Bütün bunlar kızı balık tutulan yerde oyun oynadı diye yapılmıştı. Ve burada Bay Tanaka, bana balıkların temizlendiği yere kan tükürmemi söylüyordu.

Bay Tanaka, "Eğer kızın tükürüğü, balık bağırsaklarını yok ederse diye korkuyorsan, sen onları al evine götür. Bende daha çok var," dedi.

"Mesele balık bağırsakları değil, efendim."

"Bana kalırsa, senin ya da benim doğumumdan bu yana, kızın kanı gördüğümüz en temiz şey. Hadi, devam et," dedi. Bay Tanaka, bana dönerek, "Tükür," dedi.

Ben o kaygan masada oturmuş ne yapacağımı kestiremiyordum. Bay Tanaka'ya itaatsizlik etmenin çok kötü bir şey olacağını düşünüyordum, fakat adamlardan biri yana eğilip burnunu parmakları arasında kıştırarak yere sümkürmeseydi, ben de kanı tükürecek cesareti kendimde bulamazdım. Bunu gördük-

ten sonra ağızımda bir saniye daha bir şey tutamayacağımı anladım vs Bay Tanaka'nın dediği gibi kanı tükürdüm. Bay Tanaka'nın asistanı Bay Sugi dışında, adamların hepsi yüzlerini buruşturarak oradan uzaklaştılar. Bay Tanaka ona gidip Dr. Miura'yı getirmesini söyledi.

Sugi, "Onu nerede bulacağımı bilmiyorum," dedi, ama ben onun gerçekte yardım etmek istemediğini sezmiştim.

Bay Tanaka'ya doktorun birkaç dakika önce bizim evde olduğunu söyledim.

Bay Tanaka, "Senin evin nerede?" diye sordu.

"Kayalıktaki küçük sarsak ev."

"Sarsak ev de ne demek oluyor?"

"Çok fazla içki içmiş gibi bir yana kaykılmış duran ev."

Bay Tanaka, bu sözlerle ne anlam vereceğini kestiremedi.

"Eh, Sugi, Sakamoto'nun sarsak evine doğru yürü ve Dr. Miura'yı ara. Onu bulman zor olmaz. Hastalarına dokunduğu zaman çığlık atarlar,"

Sugi gittikten sonra Bay Tanaka'nın işinin başına döneceğini sanmıştım, fakat o bunu yapacak yerde uzun bir süre masanın yakınında durup bana baktı. Yüzümün yanmaya başladığını hissettim. Sonunda, Bay Tanaka çok akıllıca bulduğum bir şey söyledi.

"Sakamoto'nun küçük kızı, yüzünde bir patlıcan var."

Tanaka, bir çekmecenin yanına gidip bir ayna çıkardı ve bana uzattı. Tanaka'nın dediği gibi dudağım şişmiş ve morarmıştı.

Bay Tanaka, "Benim asıl bilmek istediğim şey," diye sözlerini sürdürdü. "Senin bu inanılmaz gözlere nasıl sahip olduğun ve neden daha çok babana benzemediğin?"

"Gözler annemin gözleri," dedim. "Fakat babama gelince, onun yüzü öylesine buruşuk ki, aslında neye benzediğini bile bilmiyorum."

"Bir gün senin de yüzün buruşacak."

"Fakat buruşuklardan bazıları, onda doğuştan var. Başının arkası da önü kadar yaşlı ama tepesi yumurta gibi pürüzsüz."

Bay Tanaka, "Baban hakkında böyle konuşman doğru değil," dedi. "Fakat sanırım doğru."

Sonra Tanaka öyle bir şey söyledi ki, yüzüm kıpkırmızı kesildi ve eminim dudaklarım solmuş göründü.

"Yumurta kafalı, yüzü buruşuk bir adam, senin gibi güzel bir kızın babası nasıl olur?"

Aradan geçen yıllar içinde pek çok kereler güzel olduğum söylendi. Kuşkusuz, geyşalara güzel olmasalar da her zaman güzel oldukları söylenir. Fakat Bay Tanaka, bunu bana söylediği zaman, geyşa diye bir şeyin varlığından bile haberdar değildim ve sözlerinin doğru olabileceğine neredeyse inanmıştım.

Dr. Miura dudağıma baktıktan ve babamın istediği tütsüyü aldıktan sonra, sıkıntılı bir halde eve doğru yürümeye başladım. Bir karınca yuvası olsaydım, içimde bu kadar fazla faaliyet olmazdı sanırım. Eğer duygularım beni hep aynı yöne çekselerdi, işim daha kolay olacaktı, ama mesele bu kadar basit değildi. Rüzgârlara savrulan bir kâğıt parçası gibi şişmiştim. Annemle ilgili düşüncelerim ve dudağımın verdiği sıkıntının arasında su yüzüne çıkarmaya çalıştığım güzel bir duygu yerleşmişti. Bu, Bay Tanaka'yla ilgiliydi. Kayalığın üzerinde durup denize baktım, fırtınadan sonra bile dalgalar, keskinleşmiş kayalar gibiydi ve gökyüzü çamur gibi kahverengiydi. Kimsenin beni görmediğinden emin olunca, tütsü kutusunu göğsüme yapıştırdım ve ısıklık çalan rüzgâra Bay Tanaka'nın adını defalarca, müziği her hede duyduğumdan emin oluncaya kadar tekrarladım. Bunun budalaca bir şey olduğunu biliyorum, gerçekten de öyleydi. Fakat o zaman kafası karışmış küçük bir kızdım.

Yemeğimizi bitirdikten sonra, babam öbür balıkçıların go oynamalarını seyretmek için köye gidince, Satsu ile ben sessiz-

ce mutfağı temizledik. Bay Tanaka'nın bana neler hissettirdiğini anımsamaya çalıştım, fakat evin soğuk sessizliği içinde, her şey uçmuştu. Onun yerine annemin hastalığını düşünürken ısrarlı, dondurucu bir korku hissediyordum. Annemin, köy mezarlığında, babamın ailesinin yanına gömüleceği güne daha ne kadar zaman olduğunu merak ediyordum. Sonra ben ne olacaktım? Annem ölünce, Satsu onun yerini alır, diye düşünüyordum. Ablamın, çorbamızı pişirdiği demir bakracı temizlemesini seyrettim. Fakat bakraç önünde durduğu halde ve gözleri onun üzerinde olmasına rağmen, ablamın onu görmediğini söyleyebilirdim. Bakraç temizlendikten çok sonra da, onu ovuşturmaya devam etti. Sonunda ablama dedim ki:

"Satsu-san, kendimi iyi hissetmiyorum."

"Dışarı çık, hamamı ısıt," dedi ablam ve dağınık saçlarını, ıslak ellerinden biriyle gözlerinin üzerinden çekti.

"Ben banyo yapmak istemiyorum," dedim. "Satsu, annemiz ölüyor."

"Bu kap çatlamış, baksana."

"Çatlamamış. O çizgi hep vardı."

"Öyleyse, su nasıl döküldü?"

"Son döktün. Gözlerimle gördüm."

Bir an için, Satsu'nun güçlü duyguların etkisi altında kaldığını düşündüm, duyguları yüzünde büyük bir şaşkınlık ifadesi yaratmıştı, zaten duygularının çoğu onu şaşırtırdı. Fakat Satsu bana başka bir şey söylemedi. Sadece bakracı ocaktan aldı ve içindekileri dökmek için kapıya doğru yürüdü.

İkinci Bölüm

Ertesi sabah, dertlerimi unutmak için, evimizin önünde, çam ağaçları arasındaki koya gittim. Hava uygun olduğu zamanlar köyün çocuklarının çoğu sabahları orada yüzerdi. Satsu da bazen oraya gelirdi, babamın eski balıkçı giysisinden bozup yaptığı bir deniz elbisesi giyerdi. Bu pek de iyi bir deniz elbisesi değildi. Çünkü Satsu ne zaman eğilse göğüs kısmı sarkardı ve çocuklardan biri, "Şuraya bak. Fuji Dağı görülüyor," diye bağırırdı. Ama ablam yine de o elbiseyi giyerdi.

Öğleye doğru, bir şeyler yemek için eve dönmeye karar verdim. Satsu çok daha önce Bay Tanaka'nın asistanının oğlu olan Sugi çocukla gitmişti. Satsu oğlanın çevresinde bir köpek gibi dolanıyordu. Çocuk bir yere giderken dönüp arkasına bakar, Satsu'nun onu izlemesini istediğini belli ederdi ve ablam da hep onun peşinden giderdi. Satsu'yu yemek saatine kadar göreceğimi sanmıyordum, fakat eve yaklaşırken onun ilerde bir ağaca yaslanmış durduğunu gördüm. Eğer neler olduğunu görseniz hemen durumu anlardınız; fakat ben küçük bir çocuktum. Satsu, eski deniz elbisesinin eteklerini yukarı kaldırmıştı ve Sugi çocuk da onun 'Fuji Dağları'yla oynuyordu. Annemiz hastalandığından beri tombullaşmıştı. Memeleri de saçları gibi dağınıktı. Beni en fazla şaşırtan şey de, ablamın derbederliğini Sugi çocuğun büyüleyici bulmasıydı. Sugi çocuk eliyle memeleri sallayıp duruyor, bir yana çekip, sonra memelerin yerlerine gel-

melerini izliyordu. Onları gözetlememem gerektiğini biliyordum, fakat önümdeki yol kapalı olunca, başka ne yapabilirdim. Birden arkamda bir erkek sesinin şöyle dediğini duydum.

"Chiyo-chan, neden o ağacın arkasında gizleniyorsun?"

Dokuz yaşında bir çocuk olduğumu ve yüzmekten geldiğimi, vücudumun henüz başkalarından gizlenmesi gerekecek duruma gelmediğini hesaba katarsanız, ne giydiğimi tahmin etmek kolaydı.

Çıplaklığımı ellerimle mümkün olduğu kadar örtmeye çalışarak arkama dönünce, Bay Tanaka'yı gördüm. Ne kadar utanmış olduğumu tahmin edemezsiniz.

Bay Tanaka, "Karşıdaki ev sizin şu sarsak ev olsa gerek," dedi. "İlerdeki de Sugi çocuğa benziyor. Gerçekten çok meşgul görünüyor. Yanındaki kız kim?"

"Ablam olabilir, Bay Tanaka. Oradan ayrılmasını bekliyorum."

Bay Tanaka ellerini ağzına götürüp bağırdı, sonra Sugi çocuğun patikadan aşağı koştuğunu duydum. Ablam da oradan kaçmış olmalıydı, çünkü Bay Tanaka bana artık eve gidip giyinebileceğim! söyledi. "Şu senin ablanı gördüğün zaman ona bunu vermeni istiyorum."

Tanaka bana pirinç kâğıdına sarılmış, balık başı büyüklüğünde bir paket verdi. "Çin'den gelmiş bazı otlar bunlar," dedi. "Dr. Miura bunların işe yaramayacaklarını söylerse onu dinleme. Ablan bu otlarla çay pişirsin ve annene içirsin, acısını hafifletir. Bunlar çok değerli otlardır. Sakın onları ziyan etmeyin."

"O halde çayı ben pişireyim, Bay Tanaka. Ablam çay pişirmeyi pek beceremez."

Tanaka, "Doktor Miura bana annenizin çok hasta olduğunu söyledi," dedi. "Şimdi sen de ablanın bir çay pişirmeyi bile beceremeyeceğini söylüyorsun. O yaşlı babayla, senin halin nice olacak, Chiyo-chan? Şimdi sana kim bakıyor?"

"Sanırım bugünlerde ben kendimi idare ediyorum."

"Bir adam tanıyorum. Şimdi epey yaşlı, ama senin yaşların-da bir çocukken babası öldü. Hemen ertesi yıl annesi de öldü ve ağabeyi Osaka'ya kaçıp onu yalnız bıraktı. Bu biraz da senin öyküne benziyor, öyle değil mi?"

Bay Tanaka bana öyle bir bakış baktı ki, sanki sözlerine karşı çıkmamı istemiyor gibiydi.

Tanaka konuşmaya devam etti. "Eh, o adamın adı Tanaka Ichiro. Evet, benim... O zamanlar adım Morihashi Ichiro'ydu. On iki yaşındayken Tanaka ailesi beni yanına aldı. Biraz daha büyü-yünce ailenin kızıyla evlendim. Şimdi ailenin deniz ürünleri şir-ketini yönetiyorum. Gördüğün gibi, sonunda her şey iyi gitti. Belki sana da böyle bir şey olabilir."

Bir an için Bay Tanaka'nın kırışmış saçlarına ve alındaki çizgilere baktım. Bu adam bana yeryüzünde yaşayan en akıllı, en bilgili adam gibi göründü. Benim asla bilemeyeceğim şeyleri bildiğine inanıyordum; benim hiçbir zaman sahip olamayaca-ğım zarafeti ve mavi kimonosu vardı. Benim giyebileceğim her şeyden daha güzeldi. Tanaka'nın karşısına oturmuştum, çıplak-tım, saçlarım dolaşmıştı, yüzüm kirliydi ve tenimde, suyun koku-su vardı.

"Herhangi bir kimsenin beni evlat edineceğini sanmam," dedim.

"Hayır. Sen akıllı bir kızsın, öyle değil mi? Evine 'sarsak ev' diyorsun, babanın başının bir yumurtaya benzediğini söylüyor-sun."

"Ama gerçekten yumurtaya benziyor."

"Başka bir şey söylemek akıllıca olmazdı. Hadi şimdi, koş, Chiyo-chan öğle yemeği istiyorsun değil mi? Belki de ablan çorba içiyorsa sen yere yatıp onun döktüklerini içersin."

O andan itibaren Bay Tanaka'nın beni evlat edineceğine dair düşler kurmaya başladım. O dönemde nasıl işkence çekti-

ğimi bazen unutuyorum. Sanırım bana huzur verebilecek her şeye sarılmaya hazırdım. Sıkıntılı olduğum zamanlar sık sık annemin sancıları yüzünden sabahları inildemeye başlamasından önceki hali gözlerimin önünde canlanıyordu. Dört yaşındaydım, köyümüzde *obon* festivali başlamıştı, bu ölülerin ruhlarının geriye dönüşlerini kutladığımız festivaldi. Birkaç gece mezarlıkta tören yaptıktan sonra, ruhların gidecekleri yerleri bulmaları için evlerin önlerinde ateş yakıldı ve festivalin son gecesinde koya bakan kayalığındaki Shinto tapınağında toplandık. Tapınağın bahçesinde bir sahanlık vardı, o gece ağaçların arasına gerilmiş iplere asılı renkli kâğıt fenerlerle süslenmişti. Annemle ben o gece bir süre köy halkıyla birlikte bir davul ve flüt eşliğinde dans ettik; fakat sonunda ben yorulduğumu hissettim, annem beni kucağına aldı. Birdenbire kayalıktan doğru şiddetli bir rüzgâr esti ve fenerlerden biri ateş aldı. Alevin ipi yakışını izledik, sonra fener yere düştü ve rüzgâr onu tekrar yakalayıp arkasında gökyüzüne savrulan altın tozları bırakarak bize doğru savurdu. Ateşten top yere düşmüştü, fakat annemle ben onun rüzgârla yeniden yükselip bize doğru gelişini seyrettik. Annemin beni bıraktığını hissettim ve ateşi söndürmek için birdenbire kollarını ileri uzattı. Bir an için ikimiz de alevler ve kıvılcımlar arasında kaldık; fakat sonra ateş parçaları, ağaçlara doğru yöneldiler ve söndüler; hiç kimse, annem bile zarar görmedi.

Bir hafta kadar sonra, düşlerimi iyice geliştirmeye bol bol zaman bulduktan sonra, bir öğleden sonra eve geldiğimde Bay Tanaka'nın evimizde küçük masanın başında babamla oturduğunu gördüm. Onların ciddi bir meseleyi konuştuklarını anlamıştım, çünkü ikisi de içeri girdiğim zaman beni fark etmediler. Onları dinlemek için olduğum yerde kalakaldım.

"Ee, Sakamoto, teklifime ne diyorsun?"

Babam, "Bilemiyorum, efendim," dedi. "Kızların başka bir yerde yaşamalarını düşünemiyorum."

"Anlıyorum, ama çok daha iyi durumda olacaklar, tabii sen de. Kızlarının yarın öğleden sonra köye gelmelerini sağla."

Bu sözlerden sonra Bay Tanaka, gitmek için ayağa kalktı. Ben de sanki eve yeni geliyormuşum gibi yaptım.

Tanaka bana, "Babanla senin hakkında konuşuyordum, Chiyo-chan," dedi. "Senzuru köyünde yaşıyorum. Orası Yoro-ido'dan büyüktür. Sanırım orayı seveceksin. Neden yarın öğleden sonra Satsu-san'ia birlikte oraya gelmiyorsun? Evimi ve küçük kızımı görürsünüz. Belki gece de kalırsınız? Sadece bir gece, anlıyor musun; sonra ben sizi yine evinize getireceğim. Bunu nasıl buldun?"

Çok güzel olacağını söyledim. Ve sanki hiç kimse bana olağandışı bir teklifte bulunmamış gibi davranmaya çalıştım. Fakat beynimin içinde bir patlama olmuş gibiydi. Düşüncelerim paramparçaydı. Onları bir araya toplayamıyordum. Kuşkusuz bir taraftan, annem öldükten sonra Bay Tanaka tarafından evlat edinilmeyi ümitsizlik içinde çok istiyordum; fakat diğer taraftan da çok korkuyordum. Sarsak evimin dışında başka bir yerde yaşamayı düşlediğim için de müthiş utanıyordum. Bay Tanaka gittikten sonra mutfakta kendimi oyalamaya çalıştım, fakat kendimi biraz da Satsu gibi hissettim, çünkü önümdeki şeyleri göremiyordum. Aradan ne kadar zaman geçti bilemiyorum. Nihayet babamın içini çeker gibi sesler çıkardığını duydum, bana ağlıyor gibi geldi ve utançtan yüzümün yandığını hissettim. Nihayet babamın olduğu yere bakacak gücü kendimde bulunca, onun ellerinin balık ağında olduğunu ve arka odaya, annemin çarşaf, derisine yapışmış bir halde yattığı odaya açılan kapının önünde durduğunu fark ettim.

Ertesi gün, Bay Tanaka'yla köyde buluşmaya hazırlanırken, birinin köyümüzde bıraktığı buhar kazanından bozma banyoda kirli ayaklarımı yıkadım; kazanın üst kısmı çıkarılmıştı ve içi tahta

kaplıydı. Uzun bir süre oturup denizi seyrettim ve hayatımda ilk kez küçük köyümüzün dışındaki dünyadan bir şeyler göreceğimi düşünerek kendimi özgür hissettim.

Satsu ile birlikte Japon Kıyı Deniz Ürünleri Şirketi'ne vardığımızda, tuttukları balıkları boşaltan balıkçıları seyrettik. Babam da onların arasındaydı, kemikli elleriyle balıkları yakalayıp sepetlere koyuyordu. Babam bir ara bana ve Satsu'ya baktı, sonra gömleğinin koluyla yüzünü sildi. Nedense babamın yüz hatlarının her zamankinden daha gergin olduğunu düşündüm. Adamlar, balık dolu sepetleri Bay Tanaka'nın atla çekilen vagonuna götürüp arka kısma yerleştiriyorlardı. Onları seyretmek için tekerleğin üstüne çıktım. Balıkların çoğu donmuş gözlerle dışarı bakıyordu, fakat bazıları da sık sık ağızlarını açıyorlardı, sanki çılgın atar gibiydiler. Balıklara şöyle diyerek, cesaret vermeye çalıştım:

"Senzuru köyüne gidiyorsunuz, küçük balıkçıklar. Her şey yolunda olacak."

Onlara doğruyu söylemenin bir yararı olacağını sanmıyordum.

Nihayet Bay Tanaka sokağa çıktı ve Satsu ile bana, onunla birlikte vagonun tahta sırasına oturmamızı söyledi. Ben ortada oturuyordum, Bay Tanaka'nın kimonosunun kumaşı elime değecek kadar yakındım ona. Bunu fark edince elimde olmadan kızardım. Satsu yüzüme bakıyordu, fakat o hiçbir şeyin farkında değildi ve yüzünde her zamanki karmaşık ifade vardı.

Yolculuğun büyük bir bölümünü, sepetlerde çırpınan balıkları seyrederek geçirdim. Yoroido'dan çıkıp bayırı tırmanırken, tekerlek bir taşa takıldı ve vagon birdenbire bir yana kaydıldı. Balıklardan biri dışarı fırlayıp öyle sert bir şekilde yere düştü ki birden canlanıverdi. Balığın çırpınıp nefes almaya çalışmasını seyretmeye dayanamayacaktım. Gözlerimde yaşlarla arkama döndüm ve yaşları Bay Tanaka'dan gizlemeye çalışmama rağmen, o bunu yine de fark etti. Daha sonra balığı tekrar sepete

attı ve yeniden yoia koyuiduk. O zaman Bay Tanaka bana ne-yim olduğumu sordu.

' "Zavallı balık," dedim.

"Sen de karım gibisin. Karım balıkları gördüğü zaman çoğu ölmüş oluyor, fakat istakoz ya da hâlâ canlı bir şeyi pişireceği zaman gözleri yaşıyor ve onlara şarkı söylüyor."

Bay Tanaka bana karısının uydurduğu küçük bir şarkı öğretti. Aslında bu daha çok bir duaya benziyordu. Bayan Tanaka bunu istakozlar için söylüyordu, ama biz sözleri balıklara göre değiştirdik.

Suziki yo Suziki!

Jobutsu shite kurel

Küçük balık, ah, küçük balık!

Durma koş Buda'ya!

Sonra Tanaka bana başka bir şarkı öğretti, bu daha önce hiç duymadığım bir ninniydi. Arka tarafta bir sepette tek başına yatan gözleri başının iki yanında olan dilbalığına söyledik o ninniye.

Nemure yo, il karei yo!

Niwa ya makiba ni

Tori mo hitsuji mo

Minna nemureba

Hoshi wa mado kara

Giri no hikari o

Sosogu, kono yoru!

Uyumana bak, sen iyi dilbalığı!

Herkes uyurken.

Kuşlar ve de koyunlar

bahçedeki ve çayırlandaki...

Bu akşam yıldızlar,

altın ışıklarını akıtacaklar

tüm pencerelerden.

Birkaç saniye sonra bayırı tırmandık ve Senzuru köyü, aşağıda gözlerimizin önüne serildi. Karanlık bir gündü, her şey gölgeler arasında ve kurşuniydi. Yoroido dışındaki dünyayı ilk kez görüyordum ve pek de fazla bir şey kaybetmiş olduğumu düşünmedim. Bir koyun çevresinde kurulu köyün sazla örtülü damları kasvetli tepelerin arasından görünüyordu, evlerin ötesinde de metal rengi, beyaz çizgilerle bölünmüş deniz görünüyordu. İç kısımda manzara güzel olabilirdi, ama tam ortasından geçen tren yolu bir yara izi gibi duruyordu.

Senzuru, genelde pis, kokulu bir köydü. Okyanus bile sanki içindeki balıkların hepsi bozulmuş gibi kötü kokuyordu. Küçük koyda, iskelenin ayaklarında, sebze parçaları, denizaneleri gibi döneniyordu. Tekneler boyasızdı, bazılarının gövdeleri çatlaktı; bana bu tekneler birbiriyle savaşmışlar gibi göründü. Satsu ile ben, Bay Tanaka bizi Japon Kıyı Deniz Ürünleri Şirketi'nin merkezine çağırıncaya kadar uzun bir süre iskelede oturduk. Bay Tanaka bizi uzun bir koridordan yürüttü. Bir balığın içinde olsak koridordaki kadar keskin balık kokusu duymazdık. Fakat koridorun sonunda bir büro vardı, dokuz yaşındaki bir çocuğun gözloruyla gerçekten çok güzeldi. Kapıdan içeri girdik, Satsu ile kaygan taş döşeme üzerinde yalınayak durduk. Önümüzde bir platforma çıkan bir basamak vardı, tatamiyle kaplıydı. Beni bu kadar etkileyen de belki buydu; yükseltilmiş döşeme, her şeyin daha muhteşem görünmesini sağlıyordu. Her neyse, ben buranın o güne kadar gördüğüm en güzel oda olduğunu düşündüm, oysa şimdi Japon denizinde küçük bir kasabadaki balık toptancısının bürosunun herhangi bir kimse üzerinde böyle bir izlenim uyandırmasını düşünmek bile beni güldürüyor.

Platformda bir yastığa oturmuş yaşlı bir kadın vardı, bizi görünce kalktı ve yere diz çökmek için kendine çekidüzen verdi. Kadın yaşlı ve bitkin görünüşlüydü; onun kadar çok kıpırdanan birine daha rastlamamışsınızdır sanırım. Kadın kimonosunu düzeltmediği zaman, gözlerinin kenarlarını kuruluyordu ya da bur-

nunu kaşıyordu ve bunları yaparken de bu kadar çok kıpırdanmasına üzülyormuş gibi derin derin içini çekiyordu.

Bay Tanaka kadına, "Bu Chiyo-chan ve ablası Satsu-san."

Hafifçe eğildim. Bayan Kıpırtı da bir baş hareketiyle karşılık verdi. Sonra derin derin içini çekti ve bir eliyle boynundaki buruşuk lekeyle oynamaya başladı. Başımı başka tarafa çevirmek istedim, ama kadın gözlerini benimkilere dikmişti.

"Ee, sen Satsu-san'sın öyle mi?" dedi kadın. Fakat hâlâ bana bakıyordu.

Ablam, "Satsu benim," dedi.

"Ne zaman doğdun?"

Satsu, Bayan Kıpırtı'nın hangimize hitap ettiğini hâlâ anlamamıştı, onun yerine ben yanıt verdim. "Ablam inek yılında doğdu," dedim.

Yaşlı kadın uzanıp bana parmaklarıyla hafifçe dokundu. Fakat bunu çok garip bir şekilde yaptı, çeneme birkaç kez vurdu. Beni okşamayı amaçladığını biliyordum. Çünkü yüzünde sevecen bir ifade vardı.

"Bu oldukça güzel, öyle değil mi? Ne değişik gözleri var. Ayrıca akıllı olduğu da belli. Alnına bir baksana." Bu sırada kadın tekrar ablama döndü ve dedi ki: "Hadi bakalım. İnek yılı; on beş yaşında; Venüs gezegeni; altı, beyaz, hımmm... Biraz daha yaklaş."

Satsu söyleneni yaptı. Bayan Kıpırtı onun yüzünü incelemeye koyuldu, sadece gözleriyle değil, parmaklarının uçlarıyla da. Satsu'nun burnunu ve de kulaklarını uzun süre değişik açılardan inceledi. Kulak memelerini birkaç kez çimdikledi, sonra Satsu'yla işinin bittiğini belli eden bir ses çıkararak bana döndü.

"Sen maymun yılısın; yüzüne bakmam bunu anlamam için yeterii. Sende ne kadar fazla su var... Sekiz, beyaz; Satürn gezegeni. Ve sen çok çekici bir kızsın. Biraz daha yaklaş."

Kadın aynı şeyleri bana yapmaya koyuldu, kulaklarımı çimdiklemeyi falan. Kadının o aynı parmaklarla boynundaki lekeyi

nasıl kaşıdığını düşünüp duruyordum. Biraz sonra kadın ayağa kalktı ve bizim durduğumuz yere geldi. Ayaklarını zori'sine sokuncaya kadar epey uğraştı, fakat sonunda Bay Tanaka'ya döndü ve bir bakış fırlattı, bunun ne anlama geldiğini Bay Tanaka hemen anlamış olmalıydı, çünkü adam odadan çıktı, arkasından kapıyı kapadı.

Bayan Kıpırtı, Satsu'nun giydiği köylü gömleğinin düğmelerini açıp çıkardı. Satsu'nun göğüslerini oraya buraya hareket ettirdi, koltukaitlarına baktı baktı, sonra onu döndürdü ve sırtına baktı. Öyle afallamıştım ki, olanlara bakamıyordum bile. Kuşkusuz Satsu'yu daha önceleri çıplak görmüştüm, fakat Bayan Kıpırtı'nın onun vücuduyla oynayışı, Satsu'nun deniz elbisesini Sugi çocuk için yukarı kaldırmasından daha da uygunsuz bir hareket gibi geliyordu. Derken Bayan Kıpırtı sanki yaptıkları yetmiyormuş gibi Satsu'nun külotunu aşağıya çekti, ona yukardan aşağı baktı, sonra tekrar öbür tarafa döndürdü.

"Külotunu çıkar," dedi kadın.

Satsu'nun yüzünde o güne kadar böylesine şaşkın bir ifade görmemiştim. Fakat ona söylendiği gibi külotunu çıkardı ve kaygan zemine bıraktı. Bayan Kıpırtı onu omuzlarından tutup platforma oturttu. Satsu çırılçıplaktı; ablamın orada neden öyle oturduğu konusunda benim gibi onun da hiçbir fikrinin olmadığından emindim. Fakat bunu merak etmeye de zamanı yoktu, çünkü bir anda Bayan Kıpırtı, ellerini Satsu'nun dizlerine koyup onları iki yana ayırmıştı. Bundan sonrasını seyretmeye dayanamadım. Satsu karşı koymuş olmalı ki Bayan Kıpırtı bağırdı ve aynı anda şiddetli bir tokat sesi duydum. Bayan Kıpırtı, Satsu'nun bacağına vurmuştu... Bunu daha sonra orada gördüğüm kırmızı izden anladım. Bayan Kıpırtı'nın işi bitmişti, Satsu'ya giyinmesini söyledi. Satsu giyinirken içini çekti. Belki de ağlıyordu, ama ona bakmaya cesaret edemedim.

Sonra Bayan Kıpırtı doğruca bana geldi ve bir anda, külotumu aşağı çekildi, görünlm lıpkı Satsu'nunki gibi çıkarıldı.

Memem yoktu, yaşlı kadın onlarla oynayamazdı, ama ablama yaptığı gibi koltukaltlarıma baktı ve beni platforma oturtmadan önce döndürdü, külotumu bacaklarımdan aşağı indirdi. Kadın ne yapacak, diye çok korkmuştum ve dizlerimi iki yana açtırırken, tıpkı Satsu'ya yaptığı gibi benim de bacağıma vurmak zorunda kaldı, gözyaşlarımı tutmaya çalışmaktan genzim yandı. Kadın bacaklarımdan arasına parmağını soktu ve öylesine canımı acıttı ki, bağırdım. Bana tekrar giyinmemi söylediği zaman, kendimi bir nehrin sularını tutmaya çalışan bir baraj gibi hissettim. Fakat Satsu ya da ben küçük çocuklar gibi ağlarsak, Bay Tanaka'nın gözüne kötü görünürüz, diye korkuyordum.

Tanaka odaya geri döndüğü zaman yaşlı kadın ona, "Kızlar sağlıklı," dedi. "Ve de çok uygun. İkisi de bozulmamış. Büyük olanda çok fazla tahta var, fakat küçüğünde bol bol su var. Güzel de, öyle değil mi? Ablası onun yanında bir köylü kızına benziyor."

Tanaka, "İkisi de kendi açılarından güzeldir," dedi. "Neden bunları dışarda konuşmuyoruz? Kızlar burada beni beklerler."

Bay Tanaka arkasından kapıyı kapadıktan sonra döndüm. Satsu platformun kenarına ilişmiş, tavana bakıyordu. Yüzünün şekli nedeniyle gözyaşları burun deliklerinin üzerinde toplanmıştı ve onun çok üzgün olduğunu görür görmez, ağlamaya başladım. Olanlardan kendimi sorumlu tutuyordum, ablamın yüzünü köylü gömleğimin kenarıyla kuruladım. Ablam bana, "O korkunç kadın kimdi?" diye sordu.

"Bir falcı olmalı. Belki Bay Tanaka bizim hakkımızda mümkün olduğu kadar çok şey öğrenmek istiyordur..."

"İyi ama kadın neden bize öyle korkunç şeyler yaptı?"

"Satsu-san, anlamıyor musun?" dedim. "Bay Tanaka bizi evlat edinmeyi planlıyor."

Satsu bunu duyunca, sanki bir böcek girmiş gibi gözlerini kırıştırmaya başladı. "Sen neden söz ediyorsun?" dedi. "Bay Tanaka bizi evlat edemez."

"Babamız o kadar yaşlı ki... Ve şimdi annemiz de hasta, sanırım Bay Tanaka bizim geleceğimiz için endişeleniyor. Bizimle ilgilenecek kimse olmayacak."

Satsu ayağa kalktı, bunları duymaktan müthiş tedirgin olmuştu. Bir anda gözleri şaşkınlıkla bakmaya başlamıştı ve hiçbir gücün bizi sarsak evimizden uzaklaştıramayacağına kendini inandırmaya çalışıyordu. Ona anlattıklarından bir anlam çıkarmaya çalışıyordu, tıpkı bir süngerin suyu sıkıp su çıkarmaya çalıştığımız gibi. Yavaş yavaş yüzü yine rahatlamaya başladı ve tekrar platform kenarına oturdu. Bir saniye sonra, sanki hiç konuşmamışız gibi odayı incelemeye koyuldu.

Bay Tanaka'nın evi, köyün hemen dışındaki bir yolun sonundaydı. Çevresini saran çam ağaçları, tıpkı evimizdeki kayalıkların ötesindeki deniz gibi koku yayıyordu ve ben okyanusu düşününce, bir kokunun yerine bir başkasını nasıl kabulleneceğimi anlamaya çalışırken, büyük bir boşluktan kendimi çekmeye çalıştım, tıpkı bir kaya kenarına bakıp da sonra geri çekildiğiniz gibi. Ev, Yoroido'daki binaların hepsinden daha büyüktü, bizim tapınağımız gibi uzun saçakları vardı ve Bay Tanaka eve girdiği zaman ayakkabılarını bir rafa koyuyordu. Satsu ile benim çıkaracak ayakkabımız yoktu, fakat tam eve girmek üzereyken ayağımın arkasına bir şeyin çarptığını hissettim. Bir çam kozalağı ayaklarımın arkasına düşmüştü. Arkama dönünce benim yaşlarımda, çok kısa saçlı bir kızın koşup ağaçların arkasına saklandığını gördüm. Kız bana bakıp dişlerini göstermeden gülümsemeye çalıştı, onun peşinden koşmamı istiyordu belki de. Bu size garip gelebilir, ama daha önce hiç başka bir küçük kızla karşılaşmamıştım. Tabii köyümdeki kızları tanıyordum, fakat onlarla birlikte büyümüştük ve 'buluşma' gibi bir şey yapmamıştık. Fakat Kuniko -Bay Tanaka'nın küçük kızının adı buydu- onu gördüğüm andan itibaren öylesine dostça davranmıştı ki, bir dün-

yadan öbürüne geçmenin kolay olacağını düşünmeye başladım.

Kuniko'nun kıyafeti benimkinden çok düzgündü ve zori giymişti; fakat bir köylü kızı olduğum için yalınayak onun peşinden ormana koştum, onu ölü bir ağacın dallarından yapılmış bir çeşit oyun evinin önünde yakaladım. Küçük kız, evde oda yapmak için taşlardan ve kozalaklardan yararlanmıştı. Kız, odalardan birinde bana çatlak bir fincanla çay ikram ediyormuş gibi yaptı; bir başka odada onun gerçekte içi çöple doldurulmuş bir torbadan ibaret olan oyuncak bebeği Taro'yu besler gibi yaptık. Kuniko, Taro'nun yabancıları sevdiğini söyledi, fakat solucanlardan çok korkuyordu; rastlantı bu ya Kuniko da onlardan korkuyordu. Bir solucana rastlayınca, Kuniko onu parmağımda'dışarıya taşımamı istedi, zavallı Taro ağlamaya başlamadan bunu yapmalıydım.

Kuniko'un kardeşim olması fikrine bayılmışım. Aslında muhteşem ağaçlar ve çam kokusu, hatta Bay Tanaka bile bu fikrin yanında sönük kalmaya başlamıştı. Burada Tanaka'nın evindeki hayat ile Yoroido'daki hayat arasındaki fark, pişen bir şeyin kokusuyla, nefis yemek kokusu kadar birbirinden farklıydı.

Hava kararırken kuyunun başında ellerimizi ayaklarımızı yıkadık ve içeri girip kare şeklinde bir masanın başına oturduk. Yemek üzere olduğumuz yemekten çıkan buharların elektrik lambalarının sarktığı tavana yükselişini hayretle izledim. Odanın parlaklığı şaşırtıcıydı; daha önce hiç böyle bir şey görmemiştim. Çok geçmeden hizmetçiler yemeğimizi getirdiler... Tuzlanmış ızgara levrek, salatalık turşusu, çorba ve haşlanmış pirinç... Fakat biz yemeğe başladığımız sırada ışıklar söndü. Bay Tanaka güldü, besbelli bu sık sık oluyordu. Hizmetçiler, üç ayaklı tahta sehpalarda asılı duran fenerleri yaktılar.

Yemek yerken hiç kimse fazla konuşmadı. Bayan Tanaka'nın çok çekici bir kadın olacağını sanmışım, fakat o Sat-

su'nun yaşlı haline benziyordu, sadece çok sık gülümsüyordu. Yemekten sonra Bayan Tanaka ile Satsu bir oyun oynamaya başladılar, Bay Tanaka ayağa kalktı ve hizmetçilerden birini çağırıp kimono ceketini istedi. Kısa bir süre sonra Bay Tanaka gitmişti. Kuniko bana kendisini izlememi işaret etti. Odasında hasırdan yapılmış zori giydi ve bana da bir çift ödünç verdi. Ona nereye gideceğimizi sordum.

"Sessiz ol," dedi Kuniko. "Babamı izliyoruz. O ne zaman dışarı çıksa, ben de peşinden giderim. Bu bir sır."

Yoldan yukarı yürüdük ve Senzuru kasabasına giden yola saptık. Bay Tanaka'yı uzaktan izliyorduk. Birkaç dakika sonra kasabanın evleri arasından yürümeye başladık, derken Kuniko, kolumdan çekip beni yan sokağa saptırdı. İki ev arasındaki taş yolun sonunda içerdeki ışıkla parıldayan kâğıt perdelerle örtülü bir pencerenin önüne geldik. Kuniko, perdedeki deliğe gözünü uydurdu. O içeriye bakarken, ben kahkahalar ve konuşmalar duydum. Biri shamisen eşliğinde şarkı söylüyordu. Nihayet Kuniko, ben de delikten içeriye bakayım diye yana çekildi. Odanın yarısını perdeden göremiyordum, fakat Bay Tanaka'nın üç dört adamla birlikte yerde oturduğunu görebildim. Tanaka'nın yanında oturan yaşlı bir adam, genç bir kadına merdiven tuttuğunu ve kadının bacaklarına baktığını anlatıyordu, odanın göremediğim kısmına gözlerini dikmiş oturan Bay Tanaka'nın dışında herkes gülüyordu. Kimonolu yaşlıca bir kadın elinde bir kadehle Bay Tanaka'nın önüne geldi. Tanaka kadehi tutarken kadın bira koydu. Bay Tanaka bana denizin ortasında duran bir ada gibi göründü, çünkü herkes öyküyü zevkle dinlerken, hatta birayı koyan yaşlı kadın bile gülerken o masanın öbür ucuna bakmaya devam ediyordu. Gözümü delikten ayırıp Kuniko'ya buranın ne tür bir yer olduğunu sordum.

"Burası geyşaların hizmet verdikleri çayhanelerden biri. Babam hemen her gece buraya gelir. Neden bu kadar çok sevdiğini bilmiyorum. Kadınlar içki ikram ederler, erkekler hikâyeler

anlatırlar... Şarkı söyledikleri zamanların dışında. Sonunda herkes sarhoş olur."

Gözümü tekrar deliğe yerleştirdiğim sırada, bir gölgenin duvarın önünden geçtiğini fark ettim. Sonra bir kadın göründü. Saçlarına bir sazın yeşil guncası ilıştırılmıştı, beyaz çiçeklerle süslü pembe bir kimono giymişti. Beline sardığı geniş obi, turuncu ve sarı renkteydi. Bu kadar şık bir kıyafeti hiç görmemiştim. Yoro-ido'daki kadınların hiçbiri pamuklu ya da ketenin dışında bir kumaştan yapılmış giysiler giymezlerdi. Fakat giysilerinin aksine, kadının kendisi hiç de sevimli değildi. Dişleri öylesine kötü bir şekilde öne fırlamıştı ki, dudakları onları örtemiyordu ve başının darlığı da bebekken başının iki tahta arasına sıkıştırılmış olabileceği düşüncesini uyandırdı. O kadından böyle acımasızca söz etmemin zalimce bir davranış olduğunu düşünebilirsiniz, fakat hiç kimse onu güzel bulmazdı, ama Bay Tanaka'nın gözleri çengele asılmış bir kumaş parçası gibi ona kenetlenmişti. Herkes gülerken, Bay Tanaka kadına bakmaya devam etti ve kadın kadehine biraz daha bira koymak için yanına eğilince, Tanaka'ya bakışlarından birbirlerini çok iyi tanıdıkları sonucunu çıkardı.

Kuniko tekrar delikten içeri baktı. Daha sonra onun evine gidip, çam ormanının kenarındaki banyosuna birlikte girdik. Gökyüzü yıldızlarla doluydu. O gün gördüklerimi ve beni bekleyen değişiklikleri anlayabilmek için daha uzun süre orada kalabilirdim... Fakat Kuniko sıcak suyun içinde uyuklamaya başlayınca çok geçmeden hizmetçiler bizi banyodan çıkarmaya geldiler.

Kuniko ile ben Satsu'nun yanındaki döşeğe birbirimize sarılmış bir halde yattığımız zaman Satsu horluyordu. İçime sıcak bir sevinç duygusu yayılmaya başladı ve Kuniko'ya fısıldadım. "Gelip sizinle yaşayacağımızı biliyor muydun?" Bu haberin onu şaşırtıp gözlerini açacağını ve belki de yerinden doğrulmasına neden olacağını sanmıştım. Fakat haber onu uykusundan uyanırmadı. Kuniko inledi; bir saniye sonra soluğu ılık ve ıslaktı, uykuya dalmıştı.

Üçüncü Bölüm

Evde, annemin hastalığı bir günlük yokluğumda daha da artmıştı. Ya da ben onun ne kadar hasta olduğunu unutmayı başarmıştım. Bay Tanaka'nın evi duman ve çam kokuyordu, fakat bizimki benim tarif edemeyeceğim bir şekilde hastalık kokuyordu. Öğleden sonraları Satsu köyde çalışıyordu, bu nedenle Bayan Sugi, annemi yıkamama yardım etmek için geliyordu. Annemi evden dışarı çıkardığımızda, göğüs kafesi omuzlarından daha genişti ve gözlerinin akları bile dumanlıydı. Annemi böyle görmeye, ancak vaktiyle annem güçlü ve sağlıklı olduğu zaman onunla nasıl banyodan çıktığımızı anımsayarak katlanabiliyordum. Sırtını taşla ovaladığım ve vücudu bana her zaman Satsu'nunkinden daha düzgün görünen bu kadının yaz sona ermeden öleceğini düşünmek bana zor geliyordu.

O gece döşeğimde yatarken bu şaşırtıcı durumu, her şeyin daha iyi olacağına kendimi inandırmak için her açıdan gözden geçirdim. Öncelikle, annemsiz nasıl yaşayacağımızı merak ettim. Ayakta kalabilsek ve Bay Tanaka bizi evlat edinse bile, ailem yok mu olacaktı? Sonunda, Bay Tanaka'nın sadece Satsu ile beni evlat edinmekle kalmayıp babamı da yanına alacağına karar verdim. Eh, ne de olsa Bay Tanaka babamın yalnız yaşayabileceğini düşünemezdi. Genellikle, bunun doğru olduğuna kendimi inandırmadan uyuyamıyordum, bunun sonucu olarak da o haftalarda çok fazla uyuyamadım, sabahları da her şeyi bulanık görüyordum.

Yaz ortasında bir sabah, köyden bir paket çay almış dönyordum ki, arkamdan bir çatırdı duydum. Gelen Bay Sugi'ydi. -Bay Tanaka'nın yardımcısı- patikadan yukarı koşuyordu. Adam bana ulaştığı zaman soluk soluğaydı, sanki Senzuru'dan buraya kadar koşmuş gibiydi. Kırmızı levrek gibi parlak ve kırmızıydı, hem de daha ortalık ısınmadığı halde, sonunda adam dedi ki;

"Bay Tanaka senin ve kardeşinin... mümkün olduğu kadar çabuk köye gelmenizi istiyor."

Babamın o gün balığa çıkmamasını garipsemiştim. Şimdi nedenini biliyordum. O gün, bugündü.

"Ya babam?" diye sordum. "Bay Tanaka babam için bir şey söyledi mi?"

"Hadi, yürü Chiyo-chan," dedi Bay Sugi. "Git ablanı al."

Bu hoşuma gitmemiştir, ama eve koştum, babamın masasının başında oturmuş bir tırnağıyla tahta çatlağı arasından kirleri çıkarmaya çalıştığını gördüm. Satsu sobaya kömür atıyordu. Sanki ikisi de çok korkunç bir şeyin olmasını bekler gibiydiler.

Ben dedim ki: "Baba, Bay Tanaka, Satsu-san ile benim köye gitmemizi istiyor."

Satsu önlüğünü çıkardı, askıya astı ve kapıdan çıktı. Babam yanıt vermedi, ama gözlerini birkaç kez kırıştıırıp Satsu'nun durduğu yere baktı. Sonra ağır ağır gözlerini yere indirdi ve başını salladı. Annemin, arka odada uykusunda inilediğini duydum.

Satsu, ona yetiştiğim zaman neredeyse köye varmıştı. Bugünü haftalardır gözlerimin önünde canlandırmıştım, fakat o anda olduğu gibi korkacağımı hiç aklıma getirmemiştir. Satsu, bu köy ziyaretinin bir gün önce yapmış olduğu ziyaretten daha farklı olabileceğinin bilincinde değildi. Ellerindeki kömür lekesini bile temizlemek zahmetine katlanmamıştı, saçlarını geri iterken kömür pisliğini yüzüne de bulaştırdı. Onun bu halde Bay Tanaka ile karşılaşmasını istemiyordum, bu nedenle uzanıp, tıpkı anemizin yapacağı gibi yüzünü temizledim. Satsu elimi itti.

Japon Kıyı Deniz Ürünleri Şirketi'nin önünde, başımı eğip Bay Tanaka'ya, "Günaydın," dedim, onun bizi görmekten memnun olacağını sanmıştım. Fakat garip değil mi, adam çok soğuktu. Sanırım bu da işlerin benim düşündüğüm gibi gitmeyeceğinin ilk işaretiydi. Bay Tanaka bizi atla çekilen vagonunun önüne götürdüğü zaman, belki de eve gideceğimizi ve Bay Tanaka'nın bizi-evlat edindiğini karısıyla kızına açıklayacağını düşündüm.

Tanaka, "Bay Sugi benimle önde yolculuk yapacak," dedi. "Sen ve Shizu-san, arkaya geçerseniz iyi olacak." Söylediği bunlardı. "Shizu-san." Ablamın adını bu şekilde yanlış söylemesinin büyük bir kabalık olduğunu düşündüm, fakat ablam bunun farkında bile değildi. Satsu vagona tırmandı ve boş balık sepetlerinin arasına oturdu, bir elini salyangoz sümüşü bulaşmış yere dayadı. Sonra aynı eliyle yüzüne konan bir sineği kovdu ve yüzünde parlak bir leke kaldı. Salyangoz sümüşüne Satsu gibi ilgisiz kalamıyordum. Kokudan ve Bay Tanaka'nın evine vardığı mı / aman eOrlmi yüzümü hatta belki de giysilerimi yıkamanın honl no kadar rahatlatacağından başka bir şey düşünemiyordum.

Yol boyunca Senzuru'ya bakan tepede duruncaya kadar Satsu ile hiç konuşmadık. O zaman Satsu birdenbire: "Tren," dedi.

İleriye bakınca, uzaktan kasabaya doğru bir irenin geldiğini gördüm. Duman, rüzgârla öyle yuvarlanıyordu ki, bunun bir yılının derisinin çıkarılışına benzediğini düşündüm. Bu benzetmeyi pek akılcıca bulmuştum ve Satsu'ya da anlatmaya çalıştım, ama o umursamadı. Bay Tanaka takdir ederdi, diye düşündüm, Kuniko da. Tanaka'ların evine varınca, bunu ikisine de anlatmaya karar verdim.

Sonra birdenbire, Bay Tanaka'nın evine doğru gitmediğimizi fark ettim.

Birkaç dakika sonra vagon, kasabanın dışında, tren yolunun yanında uydurma bir platformun yanında durdu. Çevrelerinde torbaları, çuvalları duran kalabalık bir grup orada bekliyordu. Onların yakınında ise Bayan Kıpırtı, kaskatı bir kimono giymiş garip bir adamın yanındaydı. Adamın kedi tüyleri gibi yumuşak siyah saçları vardı ve bir elinde askılı bir deri torba tutuyordu. Bu adamın Senzuru'ya hiç yakışmadığını düşündüm, özellikle de çiftçilerin ve balıkçıların yanında çok yabancı duruyordu. Bayan Kıpırtı adama bir şeyler söyledi ve adam dönüp bize bakınca, ondan korktuğumu anladım.

Bay Tanaka bizi adı Bekku olan bu adamla tanıştırdı. Bay Bekku hiçbir şey söylemedi, sadece bana dikkatle baktı ve Satsu'nun da onu meraklandığını belli etti.

Bay Tanaka adama, "Sugi'yi de Yoroido'dan buraya getirdim", dedi. "Onun da sizinle gelmesini ister misin? O kızları tanıyor, Sugi'ye birkaç gün izin verebilirim."

Bay Bekku elini sallayarak, "Hayır, hayır," dedi.

Kuşkusuz bunların hiçbirini beklemiyordum. Nereye gittiğimizi sordum, ama hiç kimse beni duymamış gibiydi, bu nedenle soruma ben bir yanıt buldum. Kanımca, Bay Tanaka Bayan Kıpırtı'nın bizim hakkımızda söylediklerinden hiç memnun kalmamıştı ve bu ufak tefek garip adam' yani Bay Bekku bizi, fallarımızın daha ayrıntılı açıklanacağı bir yere götürüyordu. Daha sonra Bay Tanaka'ya geri getirilecektik.

Ben bu düşüncelerle kendimi yatıştırmaya çalışırken, Bayan Kıpırtı yüzünde tatlı bir gülümsemeyle Satsu ile beni platformun ilersine götürdü. Başkalarının bizi duyamayacakları bir yeri gelince, kadının yüzündeki gülümseme kayboldu ve dedi ki:

"Şimdi beni dinleyin. İkiniz de yaramaz kızlarsınız." Kadın, kimsenin bakmadığından emin olmak için gözlerini çevrede gezdirdi, sonra başlarımıza vurdu. Kadın canımı yakmadı, ama şaşkınlıktan bağırdım. Kadın, "Eğer beni utandıracak bir şey yaparsanız," diye sözlerine devam etti. "Bunu size ödetirim. Bay

Bekku sert bir adamdır, onun dediklerini iyi dinlemelisiniz. Eğer o size trende koltuğun altına gizlenmenizi söylerse, bunu yapacaksınız, anlaşıldı mı?"

Bayan Kıpırtı'nın yüzündeki ifadeden ona yanıt vermem gerektiğini aksi halde canımı acıtacağını anladım. Fakat öyle afallamıştım ki, konuşamadım. Ve sonra, korktuğum gibi, kadın uzanıp, boynumun kenarını öyle bir çimdiklemeye başladı ki, neremin acıdığını bile kestiremedim. Sanki her tarafımı ısırarak yaratıkların arasına düşmüş gibiydim. İnilediğimi fark ettim. Birden Bay Tanaka'nın yanımızda durduğunu gördüm.

Tanaka, "Burada neler oluyor?" dedi. "Eğer bu kızlara söyleyeceğin bir şey varsa, ben buradayken söyle. Onlara bu şekilde davranman için bir neden yok."

"Konuşmamız gereken pek çok şey var. Fakat tren geliyor." Bayan Kıpırtı böyle dedi. Dediği doğruydu. Trenin biraz ilerde bir dönemeci döndüğünü gördüm.

Bay Tanaka bizi, çiftçilerin ve yaşlı kadınların öteberilerini topladıkları platforma geri götürdü. Biraz sonra da tren önümüzde durdu. Bay Bekku o kaskatı kimonosu içinde Satsu ile benim aramıza girdi, bizi dirseklerimizden tutup trene bindirdi. Bay Tanaka'nın bir şey dediğini duydum, ama söylenenleri anlayamayacak kadar şaşkın ve üzüntülüydüm. Ne duyduğumdan emin değildim. Bay Tanaka şöyle demiş olabilirdi:

Mata o! "Tekrar buluşacağız!"

Yada:

Matta yo! "Bekleyin!"

Hatta şöyle de demiş olabilirdi:

Ma... deyo! "Eh, artık gidelim!"

Pencereden dışarı baktığımda, Bay Tanaka'nın arabasına doğru yürüdüğünü ve Bayan Kıpırtı'nın ellerini kimonosunun üzerine sürterek temizlediğini gördüm.

Bir saniye sonra ablam, "Chiyo-chan," dedi.

Ellerimle yüzümü kapadım; açıkçası, mümkün olsa, acı içinde kendimi trende yerden yere atabilirdim. Ablamın söyleyişi öyle etkileyiciydi ki, başka bir şey söylemesine hiç gerek yoktu.

Ablam bana, "Nereye gittiğimizi biliyor musun?" diye sordu.

Sanırım benden sadece evet ya da hayır diye bir yanıt bekliyordu. Belki de biri neler olduğunu bildiği sürece gideceğimiz yor onun için önem taşımıyordu. Fakat tabii bilmiyordum. Ufak tefek adama, Bay Bekku'ya sordum, ama o beni duymamazlıktan geldi. Adam hâlâ, sanki daha önce hiç böyle bir şey görmemiş gibi şaşkın şaşkın Satsu'ya bakıyordu. Sonunda tiksindiğini belli edecek şekilde yüzünü buruşturdu ve dedi ki:

"Balık, ikiniz de ne berbat kokuyorsunuz."

Bay Bekku askılı torbasından bir tarak çıkardı ve tarağı Satsu'nun saçları arasından geçirmeye başladı. Tarağı çok sert bir şekilde hareket ettiriyordu ve herhalde ablamın çok canını acıtıyordu, ama pencereden köyün gerilerde kaldığını görmek eminim ki ona daha büyük acı vermişti. Bir anda Satsu'nun dudakları bir bebeğinkiler gibi büküldü ve ağlamaya başladı. Ablam bana vursaydı ya da bağırı saydı, onun yüzünün titreyişini seyrederken olduğu kadar çok acı çekmezdim. Her şey benim yüzümden olmuştu. Bir dişi, köpeğin dişi gibi ileri fırlamış yaşlı bir köylü kadın gelip Satsu'ya bir havuç verdi, bunu yaptıktan sonra nereye gittiğini sordu.

Bu soruya Bay Bekku yanıt verdi. "Kyoto'ya."

Bunu duyunca endişeden kahroldum ve Satsu'nun yüzüne artık bakamadım. Senzuru kasabası bile çok uzaklarda bir yer sayardı. Kyoto'ya gelince: Orası benim için Hong Kong, hatta New York kadar yabancıydı. Dr. Miura'nın her defasında New York'tan söz ettiğini duymuştum. Bildiğim kadarıyla Kyoto'da çocukları kıyma yapıp köpeklere yediriyorlardı.

Saatler saati o trende ağızımıza bir lokma koymadan yolculuk yaptık. Bay Bekku'nun torbasından lotus yaprağına sarılı bir

paket alması ve paketi açınca susam tohumları serpilmiş piring köftesi çıkarması, kuşkusuz dikkatimi çekti. Fakat adam köfteyi kemikleri çıkmış parmaklarının arasında tutup da yüzüme bile bakmadan ağızına tıktırınca, bu işkenceye bir saniye daha katlanamayacağını) hissettim. Sonunda, Kyoto olduğunu sandığım büyük bir kasabada trenden indik; fakat bir süre sonra istasyona başka bir tren geldi ve biz ona bindik. Bu tren bizi Kyoto'ya götürdü. Bu tren ilkinin olduğundan çok daha kalabalıktı, bu yüzden ayakta durmak zorunda kaldık. Akşam olurken Kyoto'ya vardığımızda, üzerine sürekli çavlan akan bir kaya kendini nasıl hissederse ben de kendimi öyle hissediyordum.

Tren Kyoto istasyonuna yaklaşırken, kentin pek az bir bölümünü görebildim. Fakat daha sonra uzaktaki tepelerin eteklerine kadar uzanan damlan görünce şaşırdım. Bir kentin bu kadar büyük olabileceğini asla tahmin edemezdim. Bugün bile, bir trenden gördüğüm sokak ve binalar, bana evimi terk ettiğim o ilk gün duyduğum korkunç boşluğu ve korkuyu anımsatıyor.

O zamanlar, yani 1930 yıllarında, Kyoto'da hâlâ çek-çek arabaları çalışıyordu. Aslında istasyonun önünde o kadar çok araba sıralanmıştı ki, bu büyük kentte insanların çek-çek arabası olmadan hiçbir yere gidemediklerini düşünmüştüm, aslında bunun gerçekten bir ilgisi yoktu. Belki on beş yirmi araba, sopaları havaya dikilmiş duruyordu, sürücüleri de yakınlarda sigara içiyor ya da karınlarını doyuruyordu; sürücülerden bazıları orada sokakta çamurların ortasına kıvrılıp uykuya dalmışlardı.

Bay Bekku sanki kuyudan su taşıdığı kovalanmış gibi bizi yine dirseklerimizden tuttu. Sanki beni bir an için serbest bıraktırsa kaçacakmışım gibi davranıyordu, fakat ben kaçmazdım.

Bir çek-çekte bindik, Bay Bekku tahta kanapede aramıza sığıp oturdu. O kimono altında benim tahmin ettiğimden daha kemikli bir vücudu vardı. Sürücü sopaları kaldırıncaya arkaya kaykıldık, sonra Bay Bekku, "Gion'da Tominaga-cho'ya gidelim," dedi.

Sürücü karşılık vermedi ve çek-çek arabasını hareket ettirmek için iki yana salladı, sonra hızlı hızlı ilerlemeye başladı. Bir iki sokak geçtikten sonra cesaretimi toplayıp, Bay Bekku'ya, "Lütfen, nereye gittiğimizi söyler misiniz?" dedim.

Bay Bekku yanıt verecekmiş gibi görünmüyordu, ama bir iki saniye sonra, "Yeni evinize gidiyoruz," dedi.

"Bu sözleri duyunca, gözlerim yaşlarla doldu. Bay Bekku'nun öbür yanında oturan Satsu'nun ağladığını duydum, tam ben hıçkırmak üzereyken Bay Bekku birden ona vurdu, ablam bir çığlık kopardı. Dudaklarımı ısırdım ve ağlamayı öyle çabuk kestim ki, sanırım gözyaşlarını da yanaklarımdan süzülürken oldukları yerde kalakaldılar.

Biraz sonra Yoroido köyünün tümü kadar geniş bir bulvara yöneldik. İnsanlar, bisikletler, arabalar ve kamyonlar caddenin öbür yanını görmemi engelliyorlardı. Daha önce hiç araba görmemiştim. Fotoğraflarda görmüştüm, ama korku içindeyken arabaların bana insanlara yardım etmek yerine kötülük yapmak amacıyla üretildiklerini düşünürken şaşkınlık duyduğumu anımsıyorum. Duyularımın tümü allak bullak olmuştu. Kamyonlar bize öyle yakın geçiyorlardı ki, tekerleklerinin lastik kokusunu duyabiliyordum. Acı bir gıcırta duydum, bu yolun ortasında fren yaparı bir arabadan geliyordu.

Çevremizi karanlık basarken dehşete kapıldım, fakat kent ışıklarını ilk kez gördüğüm zaman duyduğum şaşkınlığı hiçbir zaman duymadım diyebilirim. Bay Tanaka'nın evinde yemek yediğimiz sırada gördüğümün dışında hiç elektrik ışığı görmemiştim. Burada yolun sağında ve solunda sıralanan binaların pencereleri elektrikle aydınlanmıştı, kaldırımlardaki insanlar, sarı ışık altında duruyorlardı. Başka bir sokağa saptık ve Minamiza Tiyatrosu'nun önümüzdeki köprü'nün tam karşısında durduğunu gördüm. Binanın kiremitli damı öylesine büyüktü ki, buranın bir saray olduğunu düşündüm.

Nihayet çek-çek arabası, ahşap evlerin bulunduğu bir so-kağa saptı. Evler birbirlerine öyle yakındılar ki, sanki bir tek büyük bina gibi duruyorlardı ve bu da bende yine kaybolmuşum gibi bir korku uyandırdı. Küçük sokakta, büyük bir telaşla koşu-şan kimonolu kadınları izledim. Kadınlar bana çok şıkmiş gibi göründüler, oysa sonradan öğrendiğime göre bunların çoğu hizmetçiydi.

Bir kapının önünde durunca, Bay Bekku bana aşağı inme-mi söyledi. Kendisi de arkamdan indi ve sanki gün yeterince sıkıntılı değilmiş gibi, daha kötü bir şey gerçekleşti. Çünkü Satsu da aşağı inmeye hazırlanırken, Bay Bekku dönüp uzun koluyla onu geri itti.

Bay Bekku, ablama, "Sen orada kal," dedi. "Başka bir yere gidiyorsun."

Ben Satsu'ya baktım, Satsu da bana baktı. Belki de birbiri-mizin duygularını ilk kez tam manasıyla anlayabiliyorduk. Fakat bu sadece bir saniye sürdü, çünkü daha sonra gözlerim yaşlar-la öylesine dolmuştu ki, pek bir şey göremiyordum. Bay Bekku tarafından geri çekildiğimi hissettim, kadın sesleri duydum. Tam kendimi sokağın ortasına atmak üzereyken, birdenbire arkam-daki kapıda gördüğü bir şey yüzünden Satsu'nun ağzı bir karış açık kaldı.

Dar bir girişteydim, bir yanda eski görünürlü bir kuyu vardı, diğer yanda ise birkaç bitki göze çarpıyordu. Bay Bekku beni içeri sürüklemişti, şimdi de beni ayakta durmaya zorluyordu. Girişteki merdivenin başında, ayaklarını parlak zorisine sokmaya çalışan inanılmaz derecede güzel bir kadın, tahmin edemeyece-ğim derecede şık bir kimonoyla orada duruyordu. Bay Tana-ka'nın kasabası Senzuru'da gördüğüm geysaların kimonoların-dan etkilenmiştim, ama bu kimono su mavişiydi, fildişi rengi dö-nenen çlzigileri vardı ve bir akarsudaki akıntıları anımsatıyordu. Gümüş rengi balık akıntıda debeleniyordu ve suyun yüzü bir ağacın yumuşak yeşil yapraklarının dokundukları yerlerde altın

halkalar oluşturuyordu. Elbisenin saf ipekten yapılmış olduğundan hiç kuşkum yoktu, obi de öyle, açık yeşil ve sarılarla işlenmişti. Kadını olağanüstü yapan şey sadece giysileri değildi, yüzü güneşle aydınlanan bir bulut duvarı gibi bembeyazdı. Saçları yuvarlaklar halinde toplanmıştı ve cilalı gibi parılıyordu, amberden oyulmuş süsler vardı.

Bu benim Hatsumomo'yu ilk grşmd. O tarihte, Hatsumomo, Gion yöresinin en tanınmış geyşalarından biriydi; kuşkusuz o zaman ben bunu bilmiyordum. Ufak tefek bir kadındı, saçının tepesi, Bay Bekku'nun omzuna ancak geliyordu. Kadının dış görünüşü beni öyle şaşırtmıştı ki, nasıl davranmam gerektiğini unuttum. Aslında o zamanlar böyle şeyleri pek bilmiyordum ve kadının yüzüne baktım. Kadın bana gülümsüyordu, ama bu pek de sevecen bir gülümseyiş değildi. Sonra da dedi ki:

"Bay Bekku, pleri daha sonra çıkartabilir misin? Ben gitmek istiyorum."

Girişte p falan yoktu, kadın benden söz ediyordu. Bay Bekku, Hatsumomo'nun geçmesine yetecek kadar boşluk olduğunu söyledi.

Hatsumomo, "Sen o kadar yakın olmakta bir sakınca grmeyebilirsin, fakat ben sokağın bir yanında pislik gördüm m, hemen öbür tarafa geçmek isterim."

Birdenbire, daha yaşlı, uzun boylu ve bambu sopası gibi kemikleri çıkmış bir kadın, onun arkasında belirdi.

Kadın, "İnsanlar sana nasıl tahammül ediyorlar, bilemem Hatsumomo-san," dedi. Fakat kadın Bay Bekku'ya beni sokağa çekmesi için işaret etti, adam da bunu yaptı. Bundan sonra kadın zorlukla giriş kısmına indi, kalçalarından biri ıkıktı ve bu da yürümesini zorlaştırıyordu. Kadın duvardaki kk bir ekmece-nin önüne gitti. ekmeceden bana çakmaktaşı gibi görünen bir cisim ve balıķıların bıçaklarını bilemek için kullandıkları taşa benzer bir taş aldı, sonra Hatsumomo'nun arkasında kıvılcımlar

belirdi. Buna hiçbir anlam verememiştim, fakat geyşalar, batıl inançlara balıkçılardan daha fazla dūřkündürler. Biri arkasında řans getirsin diye çakmaktaşıyla kıvılcım çıkarmazsa, bir geyşa gece asla sokağa çıkmaz.

Bundan sonra Hatsumomo yürüdü gitti; öylesine küçük adımlar atıyordu ki, kimonosunun etekleriyle kayar gibiydi. O zaman Hatsumomo'nun bir geyşa olduğunu bilmiyordum, çünkü birkaç hafta önce Senzuru'da gördüğüm kadınlardan dünya-lar kadar farklıydı. Onun bir tür sahne oyuncusu olduğuna karar verdim. Hepimiz onun yüzer gibi gidişini seyrettik, sonra Bay Bekku beni girişteki o yaşlı kadına teslim etti. Adam ablamın oturduğu çek-çek arabasına bindi, sürücü direkleri kaldırdı. Fakat ben onların gidişini asla göremedim, çünkü gözyaşları içinde girişe kapandım.

Yaşlı kadın bana acımış olmalıydı, çünkü uzun bir süre üzüntü içinde orada ağladım durdum ve kimse bana dokunmadı. Kadının evden onunla konuşmaya gelen bir hizmetçi-yi de susturduğunu duydum. Nihayet kadın ayağa kalkmama yardım etti ve sade kurşuni kimonosunun kolundan çıkardığı bir mendille yüzümü sildi.

"Hadi bakayım, küçük kız. Endişelenmen için bir neden yok. Hiç kimse seni pişirip yemeyecek." Kadın Bay Bekku'nun ve Hatsumomo'nun kullandığı garip aksanla konuşuyordu. Bu, benim köyümde konuşulan Japoncadan öylesine farklıydı ki onu anlamakta zorluk çekiyordum. Her neyse, gün boyunca benimle en iyi konuşan o olmuştu, bu nedenle onun tavsiyeleri-ne uymaya karar verdim. Kadın, ona teyze dememi önerdi. Sonra dikkatle yüzüme baktı ve genizden gelen bir sesle, "Tan-rım... Ne şaşırtıcı gözler. Sen sevimli bir kızsın, öyle değil mi? Anne bayılacak," dedi.

O anda, bu kadının annesi her kimse, çok yaşlı biri olmalı diye dūřündüm, çünkü başının arkasında bir topuzla sımsıkı tutturulan saçları ağarmıştı, sadece birkaç tel siyah saçı vardı.

Teyze beni kapıdan içeri aldı, daha sonra da arkadaki avluya giden dar bir koridora soktu. Koridor iki bölmenin odasındaydı. Bölmelerden biri Yoroido'daki evimiz gibi iki odadan ibaretti. Burası hizmetçilerin böimesiydi. Öbürü, temel taşlarının üzerinde duran küçük zarif bir evdi. Bir kedi o taşların altına kıvrılıp yatabilirdi.

iki bölmenin arasındaki koridorun tepesi açıktı, karanlık gökyüzü görünüyordu. Öyle ki, bende, bir evde değil de minyallür bir köydeymişim duygusunu uyandırdı. Özellikle de avlunun aşağısında küçük ahşap binalar gördüğüm için böyle düşünmüştüm. O zaman bilmiyordum; Kyoto'nun bu bölgesinde binaların sıralanışı böyleydi. Avludaki binalar, bir grup küçük ev gibi görünüyordular fakat bunlar tuvaletlerden ve iki katlı depolardan ibaretti. Depoların dışında birer merdiven duruyordu, Tüm bölge, Bay Tanaka'nın evinden daha küçük bir alana sığdırılmıştı ve sekiz kişiyi ya da ben de geldiğime göre dokuz kişiyi barındırıyordu.

Küçük binaların garip düzenini inceledikten sonra, ana binanın güzelliği dikkatimi çekti. Yoroido'da ahşap yapılar kahverengi değil, daha çok kurşuniydi ve tuzlu hava yüzünden çürümüştü. Fakat burada tahta döşemeler ve kirişler elektrik lambalarının sarı ışığıyla parılıyordu. Öndeki salonun kâğıt perdeli sürmeli kapıları vardı ve doğru yukarı çıkan bir merdiven dikkat çekiyordu. Bu kapılardan biri açık duruyordu ve içerde bir Budist rahlesiyle tahta bir dolap olduğunu gördüm. Bu şık odalar aileye aitti ve de aynı zamanda Hatsumomo'ya aitti. Hatsumomo'nun ailenin bir üyesi olmadığını sonradan öğrenecektim. Aile üyeleri avluya çıkmak istedikleri zaman, hizmetçilerin yaptıkları gibi toprak zeminli koridordan geçmiyorlardı, evin yanındaki cilalı tahta rampayı kullanıyorlardı. Ayrı tuvaletleri bile vardı, aile için yukarda, hizmetçiler için aşağıda.

Bunları bir iki gün içinde öğrenecektim. Fakat koridorun önünde bir süre durup buranın nasıl bir yer olduğunu uzun

uzun düşündüm. Çok korkuyordum. Teyze mutfığa girmiş, kaybolmuştu, çatlak bir sesle biriyle konuşuyordu. Nihayet o biri dışarı çıktı. Bu, benim yaşlarımda bir kızdı, suyla dolu ağır bir kovayı zorlukla taşıyordu. Öyle ki, suyun bir kısmını toprak zemine döktü. Kızın vücudu zayıftı ama yüzü dolgun ve yuvarlıktı, onu sopaya geçirilmiş bir kavuna benzettim. Kızcağız kovayı zorlukla taşıyordu, dili ağzından dışarı fırlamıştı, tıpkı bir balkabağının sapı gibi. Kısa sürede öğrendiğime göre, böyle yapmak onun âdetiydi. Kız ne zaman çorba karıştırırsa ya da bir kâseye pirinç boşaltsa, hatta elbisesinin eteklerini düğümlese dilini dışarı çıkarıyordu. Ve kızın yüzü öyle tombul ve yumuşaktı ki dili, balkabağı sapı gibi dışarı kıvrılıyordu, birkaç gün içinde ona "Balkabağı" adını verdim. Herkes onu bu adla çağırmaya başladı. Yıllar sonra Gion'da bir geyşa olduktan sonra da adı Balkabağı olarak kaldı.

Kız kovasını benim yakınımı bırakınca dilini tekrar içeri soktu ve beni yukardan aşağı süzerken bir tutam saç kulağının arkasına itti. Onun bir şey söyleyebileceğini düşündüm, ama sanki beni ısırp ısırmamak konusunda bir karara varmak ister gibi bana bakmaya devam etti. Gerçekten aç gibi görünüyordu ve sonunda eğilip fısıldadı.

"Sen de nereden çıktın?"

Yoroido'dan geldiğimi söylemenin bir yararının olmayacağını düşündüm. Çünkü kızın aksanı da bana diğerlerinininki gibi yabancıydı ve köyümün adını anlamayacağından emindim. Sa-dece yeni geldiğimi söylemekle yetindim.

Kız bana, "Benim yaşımda bir kızla hiç karşılaşmayacağımı sanırdım," dedi. "Senin gözlerinin nesi var?"

O sırada teyze mutfaktan geldi. Balkabağı'nı oradan uzaklaştırdıktan sonra, kovayı ve bir kumaş parçasını aldı ve beni avluya götürdü. Avlu çok güzeldi, depoya giden taş merdivenleriyle ilginç bir yerdi. Yalnız yan taraftaki tuvaletler yüzünden berbat kokuyordu. Teyze bana soyunmamı söyledi. Kadın bana

Bayan Kıpırtı'nın yaptığı şeyleri yaparsa diye korktum, ama kadın omuzlarımdan aşağı su döküp bez parçasıyla vücudumu ovuşturdu. Daha sonra bana bir elbise verdi. Bu, kaba dokunmuş koyu mavi, sade bir elbiseydi ama daha önce hiç bu kadar şık bir şey giymemiştim. Aşçı olduğunu öğrendiğim yaşlı bir kadın, birkaç yaşlı hizmetçiyle birlikte bana bakmaya geldi. Teyze onlara bakmaya bol bol zaman bulacaklarını söyleyerek geldikleri yere geri gönderdi.

Yalnız kalınca teyze bana, "Şimdi beni dinle, küçük kız," dedi. "Şimdilik senin ismini bile öğrenmek istemiyorum. Son gelen kızı anne ve büyükanne beğenmedi. O burada sadece bir ay kaldı. Yeni isimler öğrenmek için çok yaşlıyım, onlar senin burada kalmana karar verinceye kadar adını öğrenmek istemiyorum."

Ben sordum. "Onlar beni burada tutmak istemezlerse ne olacak?"

"Burada tutmaları senin için daha iyi olur."

"Bir şey sorabilir miyim,' efendim? Burası nedir?"

Teyze, "Burası bir okiya," dedi. "Yani geyşaların yaşadığı yer. Eğer çok çalışırsan, sen de büyüdüğünde bir geyşa olursun. Fakat beni çok dikkatli dinlemezsen, burada bir hafta bile kalamazsın, çünkü anne ile büyükanne birazdan sana bakmak için buraya gelecekler. Gördükleri manzaradan hoşlansalar iyi olacak. Senin görevin mümkün olduğu kadar çok eğilerek selam vermek ve onların gözlerine bakmamak. Yaşlı oianı yani büyükanne dediğimiz, hayatında hiç kimseyi beğenmedi, bu nedenle onun söyleyeceği sözler seni tasalandırmasın. Eğer sana soru sorarsa, Tanrı aşkına sakın cevap verme. Ben senin yerine cevap veririm. Etkilemen gereken kişi, anne. O kötü biri değildir, fakat sadece bir tek şeyle ilgilenir."

Annenin neyle ilgilendiğini öğrenmeye fırsatım olmadı. Çünkü o sırada ön kısımdan sesler geldi ve çok geçmeden iki kadın görüldü. Onlara bakmaya cesaret edemedim. Gözleri-

min ucuyla gördüğüm kadarıyla bir akarsuda yüzen iki ipek yığınıydılar. Bir an içinde önüme geldiler ve eğilip kimonolarının eteklerini düzelttiler.

Teyze, "Umeko-san," diye bağırdı (aşçının adı buydu). "Büyükanne için çay getir."

Öfkeli bir sesin, "Ben çay istemem," diye bağırdığını duydum.

Anneninki olduğunu sandığım daha boğuk bir ses, "Bak, büyükanne," dedi. "Çayı içmek zorunda değilsin. Teyze sadece senin rahat olmanı istiyor."

Yaşlı kadın homurdandı. "Bu kemiklerle rahat olmak olanaksız." Kadının bir şeyler daha söylemek için derin bir soluk aldığıını duydum, fakat teyze sözünü kesti. "Bu yeni kız, anne," dedi ve bana şöyle bir dokundu. Bunun eğilmem için bir uyarı olduğunu hissettim. Dizlerimi büküp öyle fazla eğildim ki, yerden gelen nemli havanın kokusunu aldım. Sonra tekrar annenin sesini duydum.

"Kalk ve yaklaş. Sana iyice bakmak istiyorum."

Kadına yaklaştıktan sonra onun bana bir şeyler daha söyleyeceğinden emindim. Fakat kadın konuşmak yerine obisinden madeni hazneli ve uzun bambu saplı bir pipo çıkardı. Pipoyu yanına koydu, sonra kolundaki cepten ipek bir torba çıkardı, torbadan bir tutam tütün aldı. Tütünü küçük parmağıyla ufaladı ve pipoya doldurdu. Pipoyu ağzına yerleştirdikten sonra, küçük madeni bir kutudan aldığı kibritle pipoyu yaktı.

Sonra ilk kez bana dikkatli dikkatli baktı, yandaki yaşlı kadının iç geçirirken o da piposunu tüttürdü. Anneye bakabileceğimi sanmıyordum, fakat yüzünden dumanların topraktaki bir çatlaktan çıkan buhar gibi savrulduğunu hissediyordum. Kadını öylesine merak ediyordum ki gözlerim kendi hayatlarını yaşamaya başladılar ve çevreye bakınmaya koyuldum. Kadına baktıkça iyice büyülendim. Kimonosu sarıydı, sevimli yeşil ve portakal rengi dallar vardı. Bir örümceğin ağı kadar narin bir ipekli

kumaştan yapılmıştı. Obisi de benim için aynı derecede şaşırtıcıydı. Kadına baktıkça, o toprak döşemeli koridorda durduğunu, ablama ya da annemle babama ne olduğunu ve başıma neler geleceğini düşünmeyi bırakmıştım. Bu kadının kimonosunun her ayrıntısı, benim kendimi unutmam için yeterliydi. Sonra kötü bir şokla karşılaştım. Çünkü kadının şık kimonosunun üzerindeki yüzü giysileriyle öyle büyük bir çelişki oluşturuyordu ki, sanki bir kedinin vücudunu okşuyordum ve kedinin kafasının bir bulldog köpeğinin kafası olduğunu fark etmiştim. Hiç tahmin etmediğim halde teyzeden daha genç ama korkunç bir kadındı. Annenin gerçekte teyzenin küçük kardeşi olduğunu öğrendim, ama onlar birbirlerine okiyada herkesin yaptığı gibi, 'Anne' ve 'Teyze' diye hitap ediyorlardı. Aslında onlar benimle Satsu gibi gerçek kardeş değildiler. Aynı aileden dünyaya gelmemişlerdi, fakat büyükanne ikisini de evlat edinmişti.

Orada dururken öylesine afallamıştım ve kafamın içinde öylesine çok düşünce vardı ki, sonunda teyzenin bana yapmama söylediği şeyi yapıverdim. Annenin gözlerinin içine baktım. Ben bunu yapınca kadın piposunu ağzından çıkardı. O zaman çenesi bir mahzen kapağı gibi açıldı. Her ne pahasına olursa olsun, önüme bakmam gerektiğini biliyordum, fakat kadının garip bakışlı gözleri çirkinliğiyle beni öylesine şaşırtmıştı ki, orada durup o gözlerle bakmaktan başka bir şey yapamadım. Kadının gözlerinde beyaz ve berrak olacak yerde iğrenç bir sarılık hâkimdi, bu da bana az önce birinin işediği bir tuvaleti anımsattı. Kadının gözlerinin çevresi sarkmıştı.

Gözlerimi kadının hâlâ açık duran ağzına kadar indirdim. Yüzünün renkleri de karmakarışık, gözkapaklarının kenarları el gibi kırmızıydı, dişetleri ve dili kurşuniydi. Hepsinden daha da korkuncu, altçenesindeki dişlerin her biri, dişetlerinde birer kan gölünün ortasında duruyor gibiydi. Sonradan öğrendiğime göre, bu annenin beslenmesindeki yetersizlikten kaynaklanmıştı,

ama kadına baktıkça onu yapraklarını kaybetmeye başlamış bir ağaca benzetmeye başladım.

Bütün bunlar beni öylesine şaşırtmıştı ki, sanırım bir adım geriledim ya da soluğumu dışarı vererek duygularımı belli ettim, çünkü kadın birdenbire o boğuk sesiyle sordu:

"Neye bakıyorsun?"

"Çok özür dilerim, efendim. Kimononuzda bakıyordum," dedim. "Bugüne kadar böyle bir şey gördüğümü sanmıyorum."

Bu doğru yanıt olsa gerekti -tabii bir doğru yanıt varsa- çünkü kadın güler gibi yaptı ama çıkardığı ses öksürüğe benziyordu. Kadın öksürmeye ya da gülmeye devam ederek, "Demek beğendin, öyle mi? Bunun kaç para ettiği hakkında bir fikrin var mı?"

"Yok efendim."

"Senden çok daha fazla, bu kesin."

Bu sırada hizmetçi çayı getirdi. Çay servisi yapılırken ben büyükanneye bakma fırsatını buldum. Annenin küt parmakları ve şişman boynuyla tombulca olmasına karşın, büyükanne yaşlı ve bumburuşuktu. En azından babam kadar yaşlıydı, ama cimrilikten kendini bu hale getirmiş gibiydi. Kır saçları bana dolamış ipek ipliklerini anımsattı, çünkü saç tellerinin altından başını görebiliyordum. Kadın somurtmuyordu, ama ağzı normal haliyle bile somurtan bir kadınıninkine benziyordu.

Büyükanne konuşmak için hazırlık olsun diye derin bir soluk aldı, sonra soluğunu dışarı bırakırken mırıldandı. "Sana çay istemediğimi söylemedim mi?" Bundan sonra büyükanne içini çekti, başını salladı ve bana, "Sen kaç yaşındasın, küçük kız?" diye sordu.

Teyze benim yerime yanıt verdi. "O maymun yılından."

Büyükanne, "O aptal aşçı da maymun," dedi.

Anne, "Dokuz yaşında," dedi. "Onu nasıl buldun, teyze?"

Teyze önüme geldi ve yüzüme bakmak için başıma dokundu. "Onda çok su var."

Anne, "Güzel gözleri var," dedi. "Onları gördün mü, büyükanne?"

"Bana budala gibi görünüyor. Ayrıca başka bir maymuna daha ihtiyacımız yok."

Teyze, "Ah, haklı olduğundan eminim," dedi. "Belki o tam dediğin gibi biri. Fakat bana akıllı ve uyumlu bir kız gibi görünüyor, bunu kulaklarının şeklinden de anlayabilirsin."

Anne, "Kişiliğinde bu kadar çok su olduğuna göre belki bir yangın daha başlamadan o kokusunu alabilir. Bu çok iyi olmaz mı, büyükanne? Kimonolarla dolu deponun yanmasından korkman için bir neden kalmaz."

Daha sonra öğrendiğime¹ göre, büyükanne yangından çok korkuyormuş. Anne ekledi: "Ayrıca kız oldukça da güzel, öyle düşünmüyor musun?"

Büyükanne, "Gion'da çok fazla güzel kız var," dedi, "Bizim ihtiyacımız olan güzel biri değil, akıllı biri. Şu Hatsumomo da çok güzel ama baksana ne kadar aptal."

Bu sözlerden sonra büyükanne, teyzenin yardımıyla ayağa kalktı ve geriye doğru yürümeye başladı. Teyzenin bir kalçası önde zorlukla yürüyüşünü gördükten sonra, iki kadından hangisinin daha kolay yürüdüğünü kestirmek güçtü. Çok geçmeden ön girişte bir kapının açılıp kapandığını duydum ve teyze geri geldi. Anne bana sordu. "Sende bit var mı, küçük kız?"

"Hayır, yok," dedim.

"Bundan daha kibar konuşmasını öğrenmek zorundasın. Teyze, emin olmak için saçlarını kesiver."

Teyze bir hizmetçiyi çağırıp makas istedi.

Anne bana, "Ee, küçük kız, şimdi Kyoto'dasın. Gerektiği gibi davranmayı öğreneceksin, aksi halde dayak yersin. Burada dayak işiyle büyükanne ilgilenir, bu nedenle pişman olursun. Sana öğüdüm şu, çok çalış ve asla izin almadan okiyadan ayrılmama. Sana söylenenleri yap; sorun çıkarma ve iki üç ay sonra

geyşalık sanatını öğrenmeye başlayabilirsin. Seni buraya hizmetçi oiasın diye getirmedim. Öyle bir şey olursa seni kovarım."

Anne piposunu tüttürdü ve gözlerini bana dikti. O bana gitmemi söyleyinceye kadar yerimden kıpırdamaya cesaret edemedim. Ablamın da bu korkunç kentte başka bir evde başka bir zalim kadının karşısında durup durmadığım merak etmeye başlamıştım. Ve birden gözlerimin önünde annem canlandı, benim zavallı hasta annem, yatağında bir dirseğinin üzerinde doğrulmuş nereye gittik diye çevresine bakmıyordu.'Annenin beni ağlarken görmesini istemiyordum, fakat ben onları nasıl durduracağımı bilemeden gözyaşları gözpınarlarımda birikmeye başladı. Gözlerim bulanık görüyordu, Annenin sarı kimonosu giderek şeffaflaştı, bir parıltı, halini aldı. Sonra anne piposundan bir duman savurdu ve kimono tamamen gözden kayboldu.

Dördüncü Bölüm

Ailemi, evimi değil de kollarımı ve bacaklarımı kaybetmiş olsaydım, o yabancı evdeki ilk günlerimde kendimi daha kötü hissedemezdim. Hayatımın bundan sonraki döneminin asla aynı olmayacağından hiç kuşku yoktu. Düşünemediğim tek şey şaşkınlığım ve üzüntümdü, her gün Satsu'yu ne zaman göreceğimi düşünüyordum. Babasız ve annesiz kalmıştım... Her zaman giydiğim giysilerim bile yoktu. Bir iki hafta geçtikten sonra, beni en çok şaşırtan şey, ayakta kalmayı başarmam oldu. Mutfakta pirinç kâselerini kurulurken, birden kendimi kaybedip işi bıraktığımı ve uzun süre ellerime baktığımı anımsıyorum, çünkü kâseleri kurutan kişinin gerçekten ben olduğuma inanmak güçtü. Anne bana, çok çalışırsam ve terbiyeli olursam, eğitimime birkaç ay içinde başlayabileceklerini söylemişti. Balkabağı'ndan öğrendiğime göre, eğitime başlamak, Gion'un başka bir bölgesinde bir okula gitmek, müzik, dans ve çay törenlerini öğrenmek anlamına geliyordu. Geyşa olmaya hazırlanan kızların hepsi aynı okulda öğrenim görüyorlardı. Sonunda oraya gitmeme izin verilince Satsu'yu okulda bulacağımdan emindim. Bu nedenle annenin beni o okula göndermesini sağlamak için ilk haftanın sonunda boynuna ip geçirilmiş bir inek gibi itaatkâr olma-ya karar verdim.

Görevlerimin çoğu açık seçik belirtilmişti. Sabahları yatakları kaldırıyordum, odaları temizliyordum, toprak zeminli koridoru süpürüyordum. Bazen aşçının sipariş ettiği yağlan almak için

eczaneye gönderiliyordum ya da teyzenin çok sevdiği pirinç kurabiyelerden almak için Shijo Bulvarında alışverişe gidiyordum. Allah'tan, tuvaletleri temizlemek gibi daha kötü işler, daha büyük hizmetçilerden birinin göreviydi. Fakat elimden geldiğince çok çalışmama rağmen, umduğum gibi iyi bir izlenim uyandıramıyordum. Çünkü her gün yapabileceğimden çok daha fazla iş veriliyordu ve büyükanne durumumu daha da güçleştiriyordu.

Büyükanneye bakmak benim görevlerim arasında yer almıyordu. Teyzenin bana sıraladığı işler arasında o yoktu. Fakat büyükanne beni çağırınca buna aldırmamayı düşünemezdim, çünkü okiyada o herkesten fazla söz sahibiydi. Örneğin bir gün, yukarıya anneye çay götürmek üzereyken büyükannenin seslendiğini duydum.

"O kız nerede? Onu buraya yollayın."

Annenin tepsisini bırakıp, telaşla büyükannenin yemeğini yediği odaya koştum.

Ben dizlerimi büküp selam verdikten sonra büyükanne, "Bu odanın çok fazla sıcak olduğunu görmüyor musun?" dedi. "Buraya gelip pencereyi açman gerekirdi."

"Üzgünüm, büyükanne, sizin sıcaktan bunaldığınızı bilmiyordum."

"Sıcaklamış gibi görünmüyor muyum?"

Büyükanne pirinç yiyordu ve pirinç taneleri, alt dudağına yapışmıştı. Onun sıcaktan bunaldığını değil de kötü niyetli olduğunu düşündüm, ama hemen gidip pencereyi açtım. Ben bunu yapar yapmaz içeri bir sinek girdi ve büyükannenin yemeğinin çevresinde dönmeye başladı.

Büyükanne yemek çubuklarını havada sallayarak, "Senin neyin var?" dedi. "Öbür hizmetçiler pencereyi açtıkları zaman sineklerin girmesine izin vermezler."

Özür diledim ve bir sinek öldürücü alacağımı söyledim.

"Ve sineği yemeğime düşüreceksin öyle mi? Yo, hayır, bunu yapmayacaksın. Ben yemeğimi yerken burada durup sineği kovacaksın."

Bunun üzerine büyükanne yemeğini yerken, ben de orada durmak zorunda kaldım. Büyükannenin daha on dört yaşındayken bir mehtap seyretme partisinde büyük Kabuki aktörü Ichimura Uzaemon ile nasıl karşılaştığını ve elini tuttuğunun öyküsünü dinledim. Oradan ayrılmama izin verildiğinde ise annenin çayı öyle soğumuştur ki onu götüremezdim. Aşçı da anne de bana çok kızmışlardı.

Gerçekte büyükanne yalnız kalmaktan hoşlanmıyordu. Tuvaleti kullanması gerektiğinde bile teyzeyi kapının dışında bekletiyor, çömelirken dengesini koruyabilsin diye ellerini tutuyordu. Koku öyle kötüydü ki, zavallı teyze, başını oradan mümkün olduğu kadar uzak tutabilmek için neredeyse boynunu kıracaktı. Ben bu kadar kötü bir görev üstlenmiyordum, fakat büyükanne, beni sık sık, o kulaklarını temizlerken masaj yapayım diye çağırıyordu. Ve ona masaj yapmak, düşünebileceğinizden çok daha kötüydü. Büyükanne ilk kez elbisesinin önünü açıp omuzlarından yukarı sıyırdığı zaman gönlüm bulandı, çünkü boynunun ve omuzlarının derisi çiğ bir pilicin derisi kadar sarı ve pütürlüydü. Daha sonra öğrendiğime göre, problem onun geyşalık günlerinde bizim "Çin Kili" dediğimiz beyaz bir makyaj ürünü kullanmasından kaynaklanmıştı, bu malzemede kurşun vardı. Çin Kili zehirli bir maddeydi ve büyükannenin huysuz olmasında da rolü vardı. Büyükanne genç bir kadıken, Kyot'o'nun kuzeyindeki kaplıcalara sık sık gitmişti. Bu iyi güzeldi, ama kurşun içeren makyaj malzemesini temizlemek çok zordu, kurşunlu malzeme ve kaplıca suyundaki kimyasal maddeler cildini berbat etmişti. Bu probleminden etkilenen tek kişi büyükanne değildi. İkinci Dünya Savaşı'nın ilk yıllarında, Gion sokaklarında, sarkmış sarı boyunlu pek çok yaşlı kadına rastlayabilirsiniz.

Okiyaya geldikten yaklaşık üç hafta kadar sonra bir gün Hatsumomo'nun odasını temizlemek için yukarıya her zamankinden daha geç bir saatte çıktım. Çok hareketli bir hayatı olduğu için Hatsumomo'yu hemen hiç görmüyordum, ama ondan

çok korkuyordum. Hatsumomo beni yalnız yakalarsa ne olur diye endişelendiğim için o dans derslerine gitmek üzere okiyadan ayrılır ayrılmaz gidip odasını temizliyordum. Aksilik bu ya o gün büyükanne beni neredeyse öğleye kadar meşgul etmişti.

Hatsumomo'nun odası okiyadaki en büyük odaydı, benim Yoroido'daki evimin tümünden daha büyüktü. Daha yaşlı hizmetçilerden biri bana şimdi Hatsumomo'nun okiyadaki tek geyşa olmasına karşın, daha önceki dönemlerde üç dört geyşanın bulunduğunu ve hepsinin aynı odada kaldıklarını söyleyinceye kadar Hatsumomo'nun odasının neden diğerlerinden daha büyük olduğunu anlayamamıştım. Hatsumomo yalnız yaşıyor olabilirdi, ama onun yaptığı dağınıklığı ancak dört kişi yapabilirdi. O gün Hatsumomo'nun odasına gittiğim zaman oraya buraya atılmış dergiler, yere saçılmış fırçalardan başka masanın altında elma çöpü ve boş bir viski şişesi buldum. Pencere açıldı ve rüzgâr, onun kimonosunu astığı tahta askıyı yere düşürmüştü ya da Hatsumomo sarhoş olduğu için askıya çarpmıştı. Genellikle teyze bu saate kadar kimonoyu almış olurdu, çünkü okiyada giyeceklerden o sorumluydu, fakat nedense o gün kimonoyu almamıştı. Tam ben askıyı düzeltmeye çalışırken kapı birden açıldı ve arkama dönünce Hatsumomo'nun orada durduğunu gördüm.

Hatsumomo, "Ha, sen misin?" dedi. "Küçük bir fare falan var sanmıştım. Gördüğüm kadarıyla odamı topluyorsun. Makyaj malzemesi kavanozlarımın yerini değiştiren sen misin? Bunu yapmakta neden ısrar ediyorsun?"

"Çok üzgünüm, efendim," dedim. "Sadece kavanozların altlarındaki tozu silmek için onların yerlerini değiştiriyorum."

"Fakat onlara dokunursan, kavanozlar da senin gibi kokmaya başlayacaklar ve erkekler bana şöyle diyecekler: 'Hatsumomo-san, sen neden bir balıkçı köyünden gelmiş cahil bir kız gibi iğrendiricisin.' Sanırım bunu anlıyorsun değil mi? Fakat

emin olmak için sözlerimi tekrarlamamı istiyorum. Makyaj malzeme dokunmamı neden istemiyorum?"

Bunu söylemek çok zoruma gidiyordu. Fakat sonunda ona yanıt verdim. "Çünkü onlar da benim gibi kokmaya başlayacaklar."

"İşte bu güzel. Erkekler ne diyecekler?"

"Diyecekler ki, 'Hatsumomo-san, bir balıkçı köyünden gelmiş bir kız gibi kokuyorsun.'¹

"Hımm, bunu söyleyişinde hoşuma gitmeyen bir şey var. Ama sanırım idare eder. Balıkçı köylerinden gelen kızların neden bu kadar kötü koktuklarını bilemiyorum. Senin şu çirkin ablan geçen gün buraya gelmiş seni soruyordu, onun kokusu da seninki kadar kötüydü."

O ana kadar gözlerimi yere dikmiştim, fakat bu sözleri duyunca doğruyu söyleyip söylemediğini anlamak için Hatsumomo'nun yüzüne baktım.

Hatsumomo bana, "Çok şaşırmış görünüyorsun," dedi. "Ablanın buraya geldiğinden sana söz etmemiş miydim? Yaşadığı yerle ilgili bir mesajı sana iletmemi istedi. Belki de gidip onu bulmanı istiyor, böylece ikiniz birlikte kaçarsınız."

"Hatsumomo-san..."

"Ablanın nerede olduğunu söylememi mi istiyorsun? Şey, bu bilgiyi hak etmen gerekir. Bunun nasıl olacağına karar verince sana söylerim. Şimdi çık dışarı."

Ona itaatsizlik etmeye cesaretim yoktu, fakat belki onu ikna edebilirim diye, odadan çıkmadan önce duraladım.

"Hatsumomo-san, benden hoşlanmadığını biliyorum," dedim. "Eğer bilmek istediğim şeyi bana açıklarsan, söz veriyorum, seni bir daha asla rahatsız etmem."

Hatsumomo bunları duyunca pek hoşlanmış göründü ve yüzünde neşeli bir ifadeyle yanıma geldi. Gerçekten de böylesine şaşırtıcı görünen bir kadınla hiç karşılaşmamıştım. Sokakta erkekler bazen görünce duruyorlar, yüzüne bakmak için sigara-

larını ağızlarından çıkarıyorlardı. Hatsumomo'nun kulağıma bir şey fısıldayacağını sandım, fakat o bir saniye kadar durup gölümsedikten sonra elini kaldırıp bana vurdu.

"Sana odamdan dışarı çıkmanı söylemiştim, değil mi?"

Öyle afallamıştım ki ne yapacağımı bilemiyordum. Herhalde odadan apar topar çıkmış olmalıyım, çünkü bundan sonra kendimi koridorda yüzükoyun yatmış, ellerimle yüzümü kapamış bir halde buldum. Bir saniye sonra annenin kapısı açıldı.

Anne, "Hatsumomo," dedi ve ayağa kalkmama yardım etmek için yanıma geldi. "Sen Chiyo'ya ne yaptın?"

"Kaçmaktan söz ediyordu, anne. Ona senin yerine tokat vurursam iyi olur, diye düşündüm. Belki sen çok meşgulsündür, bunu yapmaya fırsat bulamazsın dedim."

Anne bir hizmetçi çağırdı ve birkaç dilim taze tarçın istedi, sonra beni odasına götürdü, bir masanın başına oturttu, bu arada kendisi de bir telefon konuşması yaptı. Okiyada Gion dışında bir numarayı arayabileceğiniz tek telefon annenin odasında asılıydı ve başka hiç kimsenin kullanmasına izin verilmiyordu. Anne kulaklığı rafta ahizenin yanına bırakmıştı, tekrar eline aldığı zaman tombul parmaklarının arasında öyle fazla sıkı ki, telefonun suyu yere damlayacak sandım.

Anne kısık sesiyle telefon ağızlığına, "Bağışla," dedi. "Hatsumomo yine burada hizmetçileri dövmeye başladı."

Okiyadaki ilk haftalarımda, anneye karşı mantıksızca bir yakınlık duymaya başlamıştım. Bu bir balığın dudakları arasından olta iğnesini çıkaran balıkçıya duyduğu ilgiye benziyordu. Bu belki de onu her gün odasını temizlerken birkaç dakika görmemden kaynaklanıyordu. Anne her zaman oradaydı, masasının başında oturur, hesap defteri önünde açık durur, bir elinin parmakları abaküsünün boncuklarıyla oynardı. Hesap defterlerini tutma konusunda düzenli olabilirdi, ama bunun dışında o Hatsumomo'dan daha derbederdi. Ne zaman piposunu çat diye masanın üzerine bıraksa, pipodan kül ve tütün dökülürdü ve

anne bu pislikleri olduğu gibi bırakırdı. arşıflan değiştirmek için bile kimsenin yatağına dokunmasını istemezdi, bu nedenle oda hep kirli çamaşır kokardı. Pencerelerdeki kâğit pancurlar da pipo içtiği için duman lekesi içindeydi, bu da odaya kasvetli bir görünüş veriyordu.

Anne telefonda konuşmaya devam ederken yaşlıca hizmetçilerden biri yeni kesilmiş tarçın getirdi, bunları yüzüme Hatsu-momo'nun vurduğu yere koyacaktım. Kapının açılıp kapanması, annenin huysuz yassı yüzlü küçük köpeği Taku'yu uyandırdı. Bu hayvanın hayatta üç eğlencesi vardı. Havlamak, horlamak ve onu okşamaya çalışan insanları ısırarak. Hizmetçi gittikten sonra Taku geldi arkama uzandı. Bu onun küçük oyunlarından biriydi. Kazara üstüne basmamı sağlayacak bir yer bulup yatar-dı ve ben üzerine basar basmaz da beni ısırırdı. Anne ile Taku arasında dururken kendimi sürgülü kapıya sıkışmış bir fare gibi hissettim. Nihayet anne telefon konuşmasını tamamlayıp masa-ya oturdu. Sarı gözleriyle bana baktı ve nihayet dedi ki:

"şimdi beni dinle, küçük kız. Belki Hatsumomo'nun yalan söylediğini duydun. O yalanlarıyla kendini kurtardı diye aynı şe-yi sen de yapamazsın. Bilmek istiyorum... Hatsumomo sana ne den vurdu?"

"Hatsumomo odasını terk etmemi istedi, anne," dedim. "ok üzgünüm."

Anne bu sözleri bana doğru dürüst Kyoto aksanıyla tekrar latti. Bunu yapmak bana çok zor geldi. Sözleri kadını tatmin edecek kadar güzel söyledikten sonra, anne konuşmasına de-
vam etti.

"Burada okiyadaki görevlerinin ne olduğunu anladığını san mıyorum. Hepimiz bir tek şeyi düşünürüz. O da, Hatsu-mo'nun bir geyşa olarak başarı sağlamasına yardım etmek için neler yapabileceğimizdir. Büyükanne bile. O sana geçimsiz bir ihtiyaç kadın gibi görünebilir, ama gerçekte tüm zamanını Hatsumomo'ya yardım etmenin yollarını aramakla geçirir."

Annenin neden söz ettiği konusunda hiç fikrim yoktu. Doğrusunu söylemek gerekirse, anne, küçük bir budalayı bile, büyükanenin herhangi bir kimseye yardımcı olabileceğine inan-dıramazdı.

"Eğer büyükanne gibi yaşını başını almış biri, Hatsumomo'nun işini kolaylaştırmak için gün boyu kafa yoruyorsa, senin daha ne kadar fazla çaba harcaman gerektiğini hesap et."

"Evet, anne çok fazla çaba harcamaya devam edeceğim."

"Bir daha, Hatsumomo'nun canını sıktığını duymak istemiyorum. Öbür küçük kız onun yoluna çıkmamayı başarıyor, bunu sen de yapabilirsin."

"Evet, anne... Fakat gitmeden önce bir soru sorabilir miyim? Acaba ablamın yerini bilen biri var mı, diye merak ediyordum. Şey, yani ablama bir not göndermeyi umut etmiştim."

Annenin yüzüne göre fazla büyük sayılabilecek acayip bir ağzı vardı ve çoğu zaman açık dururdu, fakat ağzına garip bir şey yaptı ve dişlerini kenetledi, bunları bana göstermek ister gibiydi. Onun gülümseme şekli böyleydi, öksürür gibi sesler çıkarcaya kadar bunun gülme olduğunu anlayamadım.

Anne, "Sana neden böyle bir açıklama yapayım?" dedi.

Bu sözlerden sonra anne birkaç kez daha öksürür gibi yaptı, sonra odadan çıkmam gerektiğini anlatmak için elini salladı.

Dışarı çıktığımda teyze yukarda merdiven başında beni bekliyordu. Bana iş verecekti. Elime bir kova tutuşturdu ve merdivene tırmanıp, tavan kapağını açarak dama çıkmamı istedi. Damda yağmur suyu toplamak için yapılmış tahta bir fıçı vardı. O günlerde su tesisatımız olmadığı için, yağmur suyu yerçekimi sayesinde ikinci katta annenin odasının yakınındaki tuvalete akıyordu. Son zamanlarda hava kuru gitmişti ve tuvalet kötü kokmaya başlamıştı. Benim görevim fıçıya su koymaktı, teyze de aşağıda tuvalete birkaç kez su akıtıp temizleyecekti.

Öğle sıcağında kiremitler bana kızgın şişler gibi sıcak geldi; kovayı boşaltırken deniz kıyısındaki köyümüzde yüzdüğümüz

küçük su birikintisini düşünmekten kendimi alamadım. Daha birkaç hafta önce o suya girmiştim, fakat şimdi okiyada dam üzerinde, her şey çok uzakta kalmıştı. Teyze aşağıya inmeden önce bana seslenip, kiremitler arasındaki otları temizlememi söyledi. Kentin üzerine yayılmış olan sıcaklığa ve bizi cezaevi duvarları gibi saran tepelere baktım. Belki ablam da bir yerlerde, damlardan birinde işini yapmakla meşguldü. Kaza sonucu fıçıya çarpıp suların sokağa dökülmesine neden olduğum zaman ablamı düşünüyordum.

Okiyaya vardktan bir ay kadar sonra, anne bana okula gitme zamanımın geldiğini söyledi. Ertesi sabah öğretmenlerle tanışmak için Balkabağı'yla birlikte okula gidecektim. Daha sonra Hatsumomo beni "kayıt bürosu," olarak bilinen bir yere götürecekti, ki böyle bir yerden söz edildiğini hiç duymamıştım ve ikindi vakti de Hatsumomo'nun makyajını yapıp kimonosunu giymesini seyredecektim. Okiyada âdetti, bir genç kız, eğitime başladığı gün, en kıdemli geyşanın hazırlanışını seyrederdi.

Balkabağı ertesi sabah beni okula götüreceğini öğrenince, çok tedirgin oldu.

Balkabağı bana, "Uyanır uyanmaz hazır olmalısın," dedi. "Geç kalırsak, kendimizi lağıma atıp ölelim daha iyi."

Balkabağı'nın her sabah, okiyadan çok erken bir saatte ayrıldığını ve gözlerinin yarı kapalı olduğunu görmüştüm ve dışarı çıkarken genellikle ağlamaklı olurdu. Tahta ayakkabılarıya mutfak penceresinin önünden geçerken, bazen onun ağladığını duyardım. Dersleri iyi gitmiyordu. Okiyaya benden altı ay kadar önce gelmişti, ama okula gitmeye, ben geleli bir hafta olduktan sonra gitmeye başlamıştı. Çoğu günler; öğleye doğru geri döndüğünde, kimse onun üzüntülü olduğunu görmesin diye hizmetçilerin bölümüne gizlenirdi.

Ertesi sabah her zamankinden daha erken uyandım ve ilk kez öğrencilerin giydikleri mavili beyazlı entariyi giydim. Entari,

çocuksu çizgilerle çizilmiş kareleri bulunan kaba bir pamuklu kumaştandı, ilk bakışta banyoya giden bir müşteriden daha şık görünmediğimi biliyorum. Fakat daha önce hiç bu kadar şık bir kıyafeti vücuduma geçirmemiştim.

Balkabağı yüzünde endişeli bir ifadeyle beni giriş holünde bekliyordu. Büyükanne beni odasına çağırdığında ayakkabılarımı giymek üzereydim.

Balkabağı dişlerinin arasından. "Hayır," diye homurdandı ve yüzü de erimiş balmumu gibi sarktı. "Yine geç kalacağım. Onu duymamış gibi yapıp gidelim."

Balkabağı'nın önerdiği gibi yapmak isterdim, fakat büyükanne odasının kapısı önündeydi ve öfkeli öfkeli bana bakıyordu. Sonuçta, büyükanne beni on, on beş dakikadan fazla oyalamadı, ama o sırada Balkabağı'nın gözleri yaşlarla dolmuştu. Sonunda yola çıktığımızda, Balkabağı öyle hızlı yürümeye başladı ki ona yetişmekte güçlük çektim.

Balkabağı, "Şu ihtiyar kadın öyle zalim ki," dedi. "Kadın sana boynunu ovdurduktan sonra, ellerini mutlaka tuz dolu bir табаğa sokmalısın."

"Bunu yapmam neden gerekiyor?"

"Annem bana derdi ki, 'Kötülük dünyaya dokunma sayesinde yayılır.' Bunun doğru olduğunu biliyorum, çünkü bir sabah annem yoldan geçen bir şeytana dokundu ve bu yüzden öldü. Ellerini arındırmazsan, sen de tıpkı büyükanne gibi buruşuk bir ihtiyar olursun."

Balkabağı ile aynı yaşta ve aşağı yukarı aynı durumda olduğumuza göre, olanaklar eiverse, onunla daha çok konuşmamız gerekirdi. Fakat bize verilen işler, öylesine uğraştırıyordu ki, yemek yemeğe bile zor zaman ayırabiliyorduk. Balkabağı okiyada daha eski olduğu için benden önce yemek yiyordu. Belirttiğim gibi Balkabağı, okiyaya benden altı ay önce gelmişti. Fakat onun hakkında başka bir şey bilmiyordum. Bu yüzden sordum.

"Balkabağı, sen Kyoto'dan mısın? Aksanın öyle gibi de."

"Ben Sapporo'da doğdum. Ama sonra ben beş yaşındayken annem öldü ve babam da beni buraya bir amcamın yanına gönderdi. Geçen yıl amcam işini kaybetti ve işte ben de buradayım."

"Neden tekrar Sapporo'ya kaçmıyorsun?"

"Babam lanetlenmişti,'geçen yıl öldü. Ben kaçamam. Gidecek bir yerim yok."

"Ablamı bulunca, sen de bizimle gelebilirsin. Birlikte kaçacağız," dedim.

Balkabağı'nın derslerde ne kadar zorlandığını bildiğim için, bu teklifimden mutluluk duyacağını sanmışım. Fakat o hiçbir şey demedi. Zaten Shijo Bulvarı'na gelmiştik ve yolu hiç konuşmadan geçtik. Burası Bay Bekku'nun beni ve Satsu'yu istasyondan getirdiği gün o çok Kalabalık olan caddeydi. Uzakta bir araba gördüm, birkaç bisikletli vardı ve o sırada Balkabağı, okıyadan ayrıldığımızdan beri ilk kez durdu.

"Amcam çok iyi bir insandı," dedi. "Beni evinden göndermeden önce söylediği son sözler şunlar oldu: 'Bazı kızlar akıllıdır, bazıları ise budaladır. Sen hoş bir kızsın, ama budalalar sınıfındansın. Tek başına bu dünyada yaşayamazsın. İnsanların ne yapman gerektiğini söyleyecekleri bir yere gönderiyorum seni. Onlar ne derlerse yap, o zaman hep seninle ilgilenenler olur.' Bu nedenle sen gitmek istiyorsan, tek başına git, Chiyo-chan. Ben hayatımı geçirebileceğim bir yer buldum. Beni oradan göndermesinler diye elimden geldiğince çok çalışacağım. Hatsu-momo gibi bir geyşa olma fırsatını kaçıırırsam, kendimi kayalıklardan aşağı atayım daha iyi."

Bu sırada Balkabağı sözlerine ara verdi. Arkamda, yerdeki bir şeye bakıyordu. "Aman Tanrım, Chiyo-chan," dedi. "Bu seni acıktırmıyor mu?"

Dönünce başka bir okıyanın girişine gözüm takıldı. Kapının iç kısmındaki bir rafta minyatür bir Shinto heykelciği duruyordu

ve önünde bir tatlı pirinç keki vardı. Balkabağı'nın gördüğü şey acaba bu mu, diye düşündüm, fakat kızın gözleri başka yere yönelmişti, iç kapıya giden taş patikada birkaç ot ve yosun sıralanmıştı, başka bir şey göremiyordum. Sonra birden gözlerim ona takıldı. Girişin hemen dışında tahta bir kebab şişi vardı, üzerinde bir lokma kömürde pişmiş kalamar kalmıştı. Bunlar geceleri arabalarla satılıyordu. Kalamar sosunun kokusu benim için bir işkenceydi, çünkü bizim gibi hizmetçiler pirinç ve turşu dışında başka bir şeyle beslenmiyordu. Günde bir kez çorba veriliyordu, ayda iki kez de çok az miktarda kurutulmuş balık yiyorduk. Yine de, yerdeki o kalamarda iştah açıcı bir özellik göremedim. İki sinek sanki parkta bir gezintiye çıkmışlar gibi sakin sakin kalamarın çevresinde uçuşuyordu.

Balkabağı eline fırsat geçse hemen kilo alabilecek tipte biriydi. Bazen kızın midesinden sanki büyük bir kapı açılıyormuş gibi sesler geldiğini duyardım. Fakat yine de onun kalamarı yemeği planladığını gelen var mı, diye yolun iki tarafına baktığını görünceye kadar ihtimal veremedim.

"Balkabağı," dedim. "Tanrı aşkına eğer karnın açsa, raftaki pirinç kekini al. Sinekler kalamara sahip çıkmışlar bile."

Balkabağı, "Ben sineklerden büyüğüm," dedi. "Üstelik tatlı pirinç kekini yemek günah olur. Bu bir adak."

Balkabağı bunları söyledikten sonra şişi almak için yere eğildi. Çocukların hareket eden her şeyi yemeyi denedikleri bir çevrede yetiştiğim doğru. Dört beş yaşındayken bir çekirgeyi yediğimi de itiraf edeyim, fakat bunu sadece bir başkası beni zorladığı için yapmıştım. Balkabağı'nın, sopaya geçirilmiş, top-rağa bulanmış o kalamarı yediğini görmek, feciydi... Balkabağı sinekleri kovmak için üfledi. Fakat sinekler dengelerini korusunlar diye bir iki hareket yaptılar.

"Balkabağı, bunu yiyemezsin," dedim. "Bunu yiyeceğine dinle kaldırım taşlarını yala daha iyi."

"Kaldırım taşlarının nesi varmış?" dedi Balkabağı. Bunu söyledikten sonra da, dilini uzatıp yeri bir güzel yaladı. Bunu gözlerimle görmesem inanmazdım. Şaşkınlıktan ağızım açık kaldı. Balkabağı tekrar ayağa kalktığında, kendisi de yaptıklarına inanamamış gibiydi. Dilini avcuyla temizledikten sonra, birkaç kez yere tükürdü ve kalamarı dişlerinin arasına alıp sopadan çekti.

Kalamar iyice sertleşmiş olmalıydı; Balkabağı yamaçtan yukarı, okulun tahta bahçe kapısına gelinceye kadar kalamarı çiğnedi. İçeri girdiğimde midem düğümleir gibi oldu, çünkü bahçe bana çok muazzam bir yer gibi göründü. Süslü bir havuzu, küçük çam ağaçları çevreliyordu. Havuzun en dar yerinde büyük bir taş vardı. Kimonolu iki yaşlı kadın taşın üzerinde durmuşlar, sabah güneşinden korunmak için şemsiyelerini açmışlardı. Binalara gelince, o anda gördüklerime bir anlam verdiğimi söyleyemem, fakat binaların çok küçük bir bölümünün okula ayrıldığını artık biliyorum. Arkadaki büyük bina, Kaburenjo Tiyatrosu'ydü. Burada her ilkbaharda Glon'lu geyşalar *Eski Başkent Dansları'nı* sergiliyorlardı.

Balkabağı, benim hizmetçilerin bölümü sandığım uzun ahşap binaya telaşla girdi, aslında burası okuldu. Giriş kısmına adımımı atar atmaz, fırınlanmış çay yapraklarının kokusu burnuma geldi. Bugün bile o kokuyu duyduğum zaman sanki yeniden derslere gidiyormuşum gibi midem kasılır. Ben hemen oradaki raflara koymak için ayakkabılarımı çıkardım, fakat Balkabağı bana engel oldu; hangi rafın kullanılacağı konusunda açıklanmayan bir kural vardı. Balkabağı kızların en küçük olanları arasındaydı ve ayakkabılarını en tepeye koymak için rafları merdiven gibi kullanıp tırmanmak zorundaydı. Bu benim okuldaki ilk sabahım olduğu için daha da az itibarlıydım ve Balkabağı'nın kullandığı rafın üstüne ayakkabılarımı koyacaktım.

Balkabağı bana, raflarda sadece birkaç çift ayakkabı olmasına rağmen, "Tırmanırken öbür ayakkabalara basmamaya dik-

kat et," dedi. "Eğer ayakkabılara basar da kızlardan biri seni görürse öyle kötü azarlanırsın ki, kulakların şişer."

Okul binasının içi bana, terk edilmiş bir ev kadar eski ve tozlu göründü. Uzun koridorun sonunda, altı, sekiz kişilik bir grup kız duruyordu. Kızlara bakınca yüreğim hopladı, çünkü kızlardan birinin Satsu olabileceğini düşündüm, fakat kızlar bize bakmak için dönünce, düş kırıklığına uğradım. Hepsinin saç modeli aynıydı, genç çırak geysaların uyguladıkları *wareshinobu* modeliydi. Bana öyle geldi ki, bu kızlar, Gion hakkında Balkabağı'nın ve benim bilebileceğimizden çok fazla şey biliyorlardı.

Holün biraz ilersinde, geleneksel Japon stilinde büyük bir sınıfa girdik. Duvarda büyük bir tahta duruyordu. Tahtanın üzerine küçük tahta plakalar iliştirilmişti; her plakanın üzerine kalın, siyah darbelerle birer isim yazılmıştı. Benim okumam ve yazmam hâlâ çok zayıftı; Yoroido'dayken sabahları okula gidiyordum ve Kyoto'ya geldikten sonra öğleden sonraları bir saat teyzemle çalışıyorduk. Fakat isimlerden pek azını okuyabildim. Balkabağı tahtanın önüne gitti ve kendi adı yazılı plakayı bir kutudan aldı, bunu gözüne ilişen ilk boş çengele astı. Duvardaki tahta, bir imza kâğıdı gibiydi.

Bundan sonra, Balkabağı'nın diğer dersleri için imza atmak amacıyla başka sınıflara girdik. Balkabağı'nın o sabah dört derisi vardı. Shamisen, dans, çay töreni ve *nagauta* adını verdiğimiz bir şarkı söyleme yöntemi. Balkabağı sınıfların hepsinde son öğrenci olmaktan öylesine tedirgindi ki okiyada kahvaltı etmek için okuldan ayrılırken entarisinin eteklerini çekiştirdi durdu. Tam biz ayakkabılarımızı giymek üzereyken, bizim yaşımda başka bir kız saç başı dağınık bir halde bahçeden doğru geldi. Balkabağı onu gördükten sonra biraz daha rahatlamış göründü.

Bir kâse çorba içtik ve mümkün olduğu kadar çabuk okula döndük. Balkabağı'nın sınıfın arkasında shamisenini toplarla-

mak için diz çökebilmesini sağlamak istiyorduk. Eğer bir shami-seni hiç görmemişseniz, onun garip görünüşlü bir çalgı olduğunu düşünebilirsiniz. Bazıları ona Japon gitarı der, fakat aslında o gitardan çok daha küçüktür, ince tahta boynu vardır ve tahta boynunun sonunda üç akort mandalı bulunur. Gövde, küçük bir tahta kutudan ibarettir, davul gibi üzerine kedi derisi gerilmiştir. Çalgı parçalara ayrılıp, bir kutuya ya da torbaya konabilir ve böyle taşınır. Her neyse, Balkabağı shamiseni toparlayıp, dilini dışarı çıkararak onu akort etmeye başladı, fakat ne yazık ki kulağı hiç de iyi değildi ve notalar dalgalar üzerinde çalkalanan bir tekne gibi aşağı yukarı gidip geliyordu. Çok geçmeden sınıf, shamisenli kızlarla doldu. Satsu içeri girerse diye gözlerimi kapıdan ayırmadım, ama o gelmedi.

Bir saniye sonra öğretmen içeri girdi. Cırtlak sesli yaşlı bir kadındı. Adı öğretmen Mizumi'ydi ve biz ona bu isimle hitap ediyorduk. Fakat öğretmenin soyadı Mizumi, *nezumi* (fare)ye çok yakındı ve öğretmene arkasından, "Öğretmen Nezumi (Fare Öğretmen)" diyorduk.

Fare Öğretmen sınıfa karşı bir yastığın üzerine diz çöktü ve dostça görünmek için hiç çaba harcamadı. Öğrenciler hep birden eğilip ona bir ağızdan, "Günaydın," dedikleri zaman, öğretmen tek kelime bile söylemeden onlara öfkeli öfkeli baktı. Sonunda öğretmen, duvardaki tahtaya baktı ve birinci öğrencinin adını söyledi.

Bu birinci kız pek kendini beğenmiş biriydi. Odanın ön kısmına doğru kaydıktan sonra, öğretmenin karşısında eğildi ve çalmaya başladı. Bir iki dakika sonra Fare Öğretmen kıza durmasını emretti ve çalışma hakkında hiç de hoş olmayan sözler söyledi; öğretmen daha sonra hırsla yelpazesini kapatıp, kıza gitmesini anlatmak için, salladı. Kız ona teşekkür etti, tekrar eğildi ve yerine döndü. Fare Öğretmen öbür öğrencinin adını söyledi.

"Evet, efendim," diye karşılık verdi. "Nitta okiya," Nitta, büyük-annenin, annenin ve de teyzenin soyadıydı."

"Bu da Hatsumomo-san ile yaşadığın anlamına geliyor."

"Evet, efendim. Şu anda Hatsumomo, bizim okiyadaki tok geyşa."

"Sana şarkı söylemeyi öğretmek için elimden geleni yapacağım. Tabii sen sağ kalmayı başardığın sürece."

Bu sözlerden sonra öğretmen sanki büyük bir espri yapmış gibi güldü ve bizi yanından uzaklaştırdı.

Beşinci Bölüm

O gün öğleden sonra Hatsumomo beni Gion kayıt bürosuna götürdü. Çok muazzam bir yere gideceğimizi sanmıştım ama büro, okul binasının ikinci katında birkaç karanlık odadan ibaretti. Odalar, masalar ve hesap defterleriyle doluydu; çok kötü sigara kokuyordu. Duman yığınlarının arasından bir kâtip başını kaldırıp bize baktı ve arka odaya geçmemizi işaret etti. Orada, kâğıt yığınlarıyla dolu bir masanın başında, hayatımda gördüğüm en iri adam oturuyordu. O zamanlar haberim yoktu, ama bu adam bir zamanlar sumo güreşçisiymiş ve adam dışarı çıkıp da olanca ağırlığıyla binaya vurmuş olsa, o masaların hepsi yere düşerdi. Emeklilikte adını devam ettirecek kadar iyi bir sumo güreşçisi değilmiş, fakat o güreşçilik günlerindeki adıyla çağrılmaktan hoşlanıyordu. Adamın adı Avvajiumi'ydi. Geyşa kızlardan bazıları eğlence olsun diye adını kısaltıp ona sadece Avvaji diyorlardı.

İçeri girer girmez, Hatsumomo, şirin ve çekici görünmeye çalıştı. Onun böyle yaptığını ilk kez görüyordum. Hatsumomo, adama, "Awaji-san," diye hitap etti. Fakat Hatsumomo, öyle garip konuşuyordu ki, kelimenin tam ortasında soluksuz kalsa hiç şaşmayacaktım. Çünkü şöyle der gibiydi.

"Avvaaa -jii- saaaaannnnnnn."

Sanki Hatsumomo, adamı azarlıyordu. Avvaji, Hatsumomo'nun sesini duyunca kalemını elinden bıraktı, yanakları kulaklarına doğru çekildi, bu onun gülümseme tarzıydı.

"Hımmm... Hatsumomo~san," dedi adam. "Eğer sen daha da güzelleşirsen, ben ne yaparım bilmiyorum."

Adam konuştuğu zaman, sesi fısıldar gibi çıktı, çünkü su mo güreşçileri genellikle birbirlerinin boğazlarına vurarak ses tellerini zedelerler.

Adam bir suaygırı kadar iri olabilirdi, ama Avvajiumi çok şık giyiniyordu. Çizgili bir kimono ve kimono pantolonu giymişti. Onun görevi, Gion'dan geçen paranın bulunması gereken yere ulaşmasını sağlamaktı ve o para nehrinden damlacıklar doğrudan cebine iniyordu. Adamın para çaldığını söylemiyorum; sistemin çalışma yöntemi buydu. Awajiumi'nin böylesine önemli bir görevinin olduğu dikkate alınınca, onu mutlu etmek de her geyşanın işine geliyordu, bu da onun şık elbiseleri içinde ve onlarla çok güzel vakit geçirmesini sağlıyordu. Hatsumomo ile Avvajiumi, uzun bir süre konuştular, sonunda Hatsumomo, beni okuldaki derslere kaydettirmek için geldiğini söyledi. Avvajiumi, henüz dönüp bana bakmamıştı, bu sözleri duyunca kocaman kafasını çevirdi. Bir saniye sonra odaya daha fazla ışık girsin diye sürgülü kâğıt perdelerden birini açmak için ayağa kalktı.

Avvajiumi, "Ayol, gözlerimin beni yanılttığını sanmıştım," dedi. "Yanında ne kadar güzel bir kız getirdiğini bana açıklamalıydın. Gözleri... Ayna rengi."

Hatsumomo, "Bir ayna mı?" dedi. "Aynanın hiç rengi yoktur, Awaji-san."

"Elbette *vardır*. Kurşuni parıltılar saçar. Bir aynaya baktığın zaman sadece kendini görürsün, fakat ben güzel bir rengi hemen fark ederim."

"Öyle mi? Bana pek güzel görünmüyor. Bir keresinde nehirten çıkarılan bir erkek cesedi görmüştüm, adamın dilinin rengi kızın gözlerinin rengindeydi."

Avvajiumi, "Belki sen çok güzel olduğun için başka yerlerdeki güzellikleri göremiyorsun," dedi ve defterini açıp kalemini

eline aldı. "Neyse... kızı kaydedelim. Şimdi... adın Chiyo değil mi? Bana tam adını ve doğum yerini söyle, Chiyo."

Ben bu sözleri duyar duymaz, gözlerimin önünde Satsu'nun Awajiumi'ye korku içinde baktığını canlandırdım. Satsu, muhakkak buraya gelmiş olmalıydı, ben kayıt yaptırmak zorunda olduğuma göre mutlaka onun da aynı şeyi yaptırtması gerekirdi.

"Soyadım Sakamoto," dedim. "Yoroido köyünde doğdum. Bu yerin adını ablam Satsu nedeniyle duymuş olabilirsiniz."

Hatsumomo'nun bana çok kızacağını düşündüm, fakat garip değil mi, benim bu soruyu sormama sanki sevinmiş gibiydi.

"Kardeşin senden büyükse, kaydı yapılmış olmalıydı," dedi Avvajiumi. "Fakat onun adına rastlamadım. Onun Gion'da olduğunu sanmıyorum."

Birden Hatsumomo'nun gülümsemesinin nedenini anladım; o Avvajiumi'nin ne diyeceğini önceden biliyordu. Satsu'nun gerçekten Hatsumomo'yla konuşup konuşmadığı konusunda kuşkularım vardıysa bile artık bu kuşkuyu duymuyordum. Ben fazla bir bilgi sahibi değildim, ama Kyoto'da başka geyşa bölgeleri de vardı. Satsu, bunlardan birinde, bir yerlerde olmalıydı ve onu bulmaya kararlıydım.

Ben okiyaya döndüğümde, teyze beni yolun aşağısındaki banyoya götürmek için hazır bekliyordu. Daha önce oraya hizmetçilerle birlikte gitmiştik, onlar elime küçük bir havlu ve bir parça sabun tutuşturmuşlar; sonra kendileri yıkanmaya başlamışlardı ve ben de aynı şeyi yapmıştım. Teyze çok daha iyi davrandı ve sırtımı ovuşturmak için yere diz çöktü. Teyzenin hiç alıdış etmemesine şaşırmıştım, kadın tüp biçimi göğüslerini sanki onlar şişelerden başka bir şey değilmişler gibi sallayıp duruyordu. Hatta birkaç kez de kaza sonucu göğüslerinden biriyle omzuma vurdu.

Daha sonra teyze beni okiyaya geri götürdü ve ilk kez bir ipek kimono giydirdi. Parlak mavi renkte, çevresinde yeşil ot resimleri ve parlak sarı çiçek resimleri bulunan bir kimonoydu bu. Teyze daha sonra beni yukarı kata Hatsumomo'nun odasına çıkardı. İçeri girmeden önce, teyze beni Hatsumomo'nun dikkatini dağıtmamam ve onu kızdıracak herhangi bir şey yapmamam konusunda sert bir dille uyardı. O zaman anlamamıştım, ama teyzenin neden endişelenmiş olduğunu şimdi çok iyi biliyorum. Çünkü bir geyşa sabahleyin uyandığı zaman diğer kadınlardan bir farkı yoktur. Yüzü uykudan yağlanmış olabilir, nefesi kokar. Geyşa gözlerini açmaya çabaladığı zaman bile şaşırtıcı bir saç modeli vardır, ama diğer bakımlardan başka kadınlar gibidir ve bir geyşa değildir. Ancak makyajını yapmak için aynanın karşısına geçtiği zaman bir geyşa olur. Bir geyşaya benzemeye çalışır demek istemiyorum. O zaman bir geyşa gibi düşünmeye de başlar.

Odada, Hatsumomo'dan bir kol boyu uzakta durmam söylendi, Hatsumomo'nun tam arkasıydım ve tuvalet çekmecesinin üzerindeki küçük aynadan onun yüzünü görebiliyordum. Hatsumomo bir yastığın üzerine diz çökmüştü, omuzlarına yapışan pamuklu bir sabahlık giymişti, ellerinde değişik boylarda yarım düzine makyaj fırçası vardı. Bazıları yelpaze gibi genişti, diğerleri ise uçlarında kıllar bulunan yemek çubuklarıydılar. Sonunda Hatsumomo döndü ve fırçaları bana gösterdi.

Hatsumomo, "Bunlar benim fırçalarım," dedi. "Bunu anımsıyor musun?" Makyaj çekmecesinin gözünden içinde beyaz makyaj malzemesi bulunan cam bir kap çıkardı ve görebilmem için havada salladı. "Bu hiçbir zaman dokunmamamı söylediğim makyaj malzemesi."

"Ben ona hiç dokunmadım," dedim.

Hatsumomo ağız kapalı kavanozu birkaç kez kokladıktan sonra, "Hayır, dokunduğunu sanmıyorum," dedi. Sonra kavano-

zu çekmeceye koydu ve üç ince çubuğu alıp avucunun içinde bana gösterdi.

"Bunlar gölge yapmak için, onlara bakabilirsin."

Çubuklardan birini Hatsumomo'dan aldım. Bu bir bebeğin parmağı kadardı, fakat taş gibi sert ve düzgündü, derimde hiç renk bırakmayacaktı. Bir ucu kullanıla kullanıla bozulmaya yüz tutmuş gümüş varak ile kaplıydı.

Hatsumomo çubukları geri aldı ve bana bir ucu yanmış tahta gibi görünen bir cismi uzattı.

"Bu kuru bir polovniya (mor çiçekli bir süs ağacı) parçası. Kaşlarımı çizmek için kullanıyorum. Bu da balmumu." Hatsumomo kâğıda sarılı balmumu parçalarından ikisini alıp bana gösterdi.

"Şimdi sana bunları neden gösterdiğimi biliyor musun?"

"Makyajını nasıl yaptığını anlamam için."

"Aman Tanrım, hayır. Bunları sana gösterdim, çünkü işin bir tılsımla ilgisinin olmadığını anlamanı istiyorum. Sana çok yazık... Çünkü tek başına makyaj zavallı Chiyo'yu güzel bir kıza dönüştürmeyecek." Hatsumomo tekrar aynaya döndü ve soluk sarı renkli bir kremin kavanozunu açarken alçak sesle şarkı söylemeye başladı. Bu kremin bülbül kakasından yapıldığını söylersem bana inanmayabilirsiniz, ama dediklerim doğru. O günlerde pek çok geyşa, bunu yüz kremi olarak kullanıyordu, çünkü cilde çok iyi geldiği iddia ediliyordu; fakat krem öyle pahalıydı ki, Hatsumomo, gözlerinin ve ağzının kenarlarına küçük noktalar halinde krem sürebiliyordu. Daha sonra balmumu kalıplarından birinden küçük bir parça kopardı ve onu parmaklarının uçlarıyla yumuşattıktan sonra, yüzünü ve daha sonra da boynunu ve göğsünü bununla ovuşturmaya başladı. Ellerini temizlemek için bir bezle sildi, sonra düz makyaj fırçalarından birini su dolu bir kapta ıslattı ve beyaz bir bulamaç elde edinceye kadar makyaj malzemesiyle karıştırdı. Bu bulamacı yüzünü ve boynunu boyamak için kullandı, ama gözlerinin çevresini açıkta bıraktı,

dudaklarının ve burnunun çevresi de açıkta kaldıKüçük bir çocuk bir karton parçasını kesip nasıl yüzüne maske yaparsa Hatsumomo'nun görüntüsü de öyleydi, fakat daha sonra küçük fırçaları ıslatıp, açıkta kalan yerleri de boyadı. Bu işler tamamlandığı zaman, Hatsumomo yüzüstü bir pirinç unu yığınının üzerine düşmüş gibi oldu, yüzü bembeyazdı. Hatsumomo bir şeytan gibi görünüyordu, fakat buna rağmen kıskançlıktan ve utançtan hasta gibi oldum. Çünkü bir saat kadar sonra, erkekler bu yüze hayranlıkla bakacaklardı, ben ise okiyada ter içinde sevimsiz görüntümle kalacaktım.

Hatsumomo çubukları ıslattı ve yanaklarına kırmızımsı allık sürmek için kullandı. Okiyada geçirdiğim ilk ay süresince, Hatsumomo'yu birçok kereler makyajı tamamlanmış olarak görmüştüm; kaba davranmamaya çalışarak, ona kaçamak bakışlar fırlatmışım. Hatsumomo'nun kimonosunun rengine göre yanaklarına boya sürdüğünü görmüştüm. Bunun şaşılacak bir yanı yoktu; ancak yıllar sonra öğrendiğime göre, Hatsumomo, diğerlerinin kullandıklarından çok daha koyu kırmızı boya kullanıyordu. Bunu neden yaptığını söyleyemem, belki de insanlara kanı düşündürmeyi amaçlıyordu. Fakat Hatsumomo budala değildi, hatlarının güzelliklerini ortaya çıkarmayı çok iyi biliyordu.

Hatsumomo allık sürmeyi tamamladığı zaman, hâlâ kaşları ve dudakları yoktu. Fakat bir an için yüzünü kasvetli bir beyaz maske gibi bırakarak teyzeden ensesini boyamasını istedi. Eğer bilmiyorsanız, size Japonya'da boyunlar hakkında bir açıklama yapmak istiyorum; kural olarak Batılı erkekler, bir kadının bacakları hakkında neler hissediyorlarsa, Japon erkekleri aynı duyguları kadının ensesi ve boynu için beslerler: Geyşanın kimonolarının yakalarının arka kısmının o kadar açık olmasının nedeni budur; sanırım bu Paris'te bir kadının kısa etek giyme- siyle eşdeğer. Teyze, Hatsumomo'nun ensesine *sanbon-ashi* adı verilen bir desen çizdi. Bu üç ayak anlamına geliyordu. Bu desenin erkekler üzerindeki erotik etkisi yıllar önce keşfedilmiş-

ti, fakat bu bir bakıma, bir kadının parmaklarının arasından dışarı baktığı izlenimini uyandırıyor. Aslında bir geyşa, saç çizgisinin kenarlarında ince bir boşluk bırakır, bu da makyajın daha da yapay görünmesine neden olur, Noh temsillerinde kullanılan maske gibi. Bir erkek, geyşanın yanında oturduğu zaman makyajının bir maske gibi olduğunu fark edince, makyajın altındaki ten, onun daha çok dikkatini çeker.

Hatsumomo fırçalarını temizlerken birkaç kez aynadaki görüntüme göz attı. Sonunda bana dedi ki:

"Ne düşündüğünü biliyorum. Hiçbir zaman bu kadar güzel olamayacağını düşünüyorsun. Eh, bu çok doğru."

Teyze atıldı. "Chiyo-chan'ın çok güzel bir kız olduğunu söyleyenler de var," dedi.

Hatsumomo, "Bazı insanlar, kokmuş balığın kokusunu severler," dedi ve bu sözlerden sonra giyinmesi için odadan çıkmamızı emretti.

Teyze ile sahanlığa çıktık. Bay Bekku, boy aynasının yanında, tıpkı Satsu ile beni evimizden aldığı gün olduğu gibi duruyordu. Okiyadaki ilk haftamda öğrendiğime göre, Bay Bekku'nun gerçek mesleği, kızları evlerinden koparıp almak değildi; o bir giydiriciydi, Hatsumomo'nun şık kimonosunu giymesine yardım etmek için her gün okiyaya geliyordu.

Hatsumomo'nun o akşam giyeceği elbise, aynanın yakınındaki askıda duruyordu. Hatsumomo, pas rengi üzerinde yaprak desenleri bulunan bir elbise altıyla yanımıza gelinceye kadar teyze, o kimonoyu elleriyle düzeltip durdu. Bundan sonra olanlara o zaman ben pek anlam veremedim, çünkü kimono karmaşık bir giysidir ve ona alışık olmayanlara garip gelir. Fakat giyilişi, gerektiği gibi anlatıldığında akla çok yatkın gelir.

Öncelikle, bir ev kadınıyla bir geyşanın kimonoyu farklı şekillerde giydiklerini anlamalısınız. Bir ev kadını kimono giydiği zaman kimononun bel kısmı yukarı kalkmasın diye küçük yaslıklar kullanır ve sonunda bir tapınaktaki tahta sütun gibi silindir

şeklini alır. Fakat bir geyşa o kadar sık kimono giyer ki, onun yastıklara hemen hiç ihtiyacı yoktur ve kimononun yukarı kalkması da hiçbir sorun yaratmaz. Ev kadını da geyşa da işe makyaj elbiselerini çıkarıp çıplak kalçalarına ipekli bir sargı sarmakla işe başlarlar. Biz buna *koshimaki* deriz (kalça sargısı). Bunu kısa kollu bir kimono iç gömleği izler. Gömlek belden bağlanır ve sonra da sıra yastıklara gelir. Bunlarda ince ipler vardır. Yastıklar vücuda bağlanır. Hatsumomo, çok dar kalçalı olduğu için hiç yastık kullanmıyordu.

Buraya kadar, kadının giydiği her şey, giyinmesi tamamlandığı zaman gözlerden gizleniyordu. Fakat elbise altlığı gerçekte bir çamaşır sayılmaz. Bir geyşa, dans ettiği zaman ya da bazen yürürken, kimonosunun eteğini sol eliyle kaldırır. Kimononun altından elbise altlığının etekleri görünür; bu nedenle, elbise altlığının deseni ve kumaşı, kimono ile uyum sağlamalıdır. Ayrıca elbise altlığının yakası, tıpkı erkeğin takım elbise giydiği zaman gömlek yakasının görünmesi gibi, görünmek zorundadır. Teyzenin okiyadaki görevlerinden biri de, Hatsumomo'nun giymeyi planladığı elbise altlığına ipekli bir yaka dikmekti, ertesi gün de yakayı temizletmek için çıkarıyordu. Bir çırak geyşa kırmızı yaka takar, fakat tabii Hatsumomo bir çırak değildi ve yakası beyazdı.

Hatsumomo odasından çıktığı zaman, tarif ettiğim şeylerin hepsini giymişti, ama biz belinden sıkıca bağladığı elbise altlığından başka bir şey göremiyorduk. Ayrıca *tabi* dediğimiz beyaz çorapları giymişti. Bu aşamada Hatsumomo, Bay Bekku'nun onu giydirmesine hazırdı. Bay Bekku'yu çalışırken görünce, onun yardımının neden gerekli olduğunu anlayabilirdiniz; kim giyerse giysin, kimonoların boyları aynıdır, sadece çok uzun boylu kadınlar için eteğin alt kısmında bir fazlalık bulunur. Bay Bekku kimono kumaşını belden ikiye katlayıp da kumaşın kaymaması için bele bir kordon geçirince, en küçük bir fazlalık kalmadı. Ya da bir fazlalık vardıysa bile, Bay Bekku kimononun orasını burasını düzeltti ve her şey yoluna girdi. Bay Bekku işini

bitirdiği zaman, elbise vücudun hatlarına mükemmel uyum sağlıyordu.

Bay Bekku'nun giydirmesi olarak asıl görevi, obiyi bağlamak-tı, bu da görüldüğü kadar kolay bir iş değildi. Hatsümomo'nun giydiği obi, bir erkeğin boyunun iki katı uzunlukta ve bir kadının omuzlarının genişliğindeydi. Bay Bekku, Hatsumomo'nun obisini bağlamak için birkaç dakika uğraştı, işini bitirdiği zaman, kumaşta en küçük bir kırışık yoktu.

O gün sahanlıkta gördüklerimden pek bir şey anlamadım; fakat bana Bay Bekku'nun inanılmaz bir hızla işini yaptığını düşündüm, Hatsumomo ise kollarını öne uzatıp durmaktan başka bir şey yapmamıştı. Hatsumomo'yu izlerken kıskançlıktan kendimi çok kötü hissettim. Hatsumomo'nun kimonosu kahverengi ve sarı tonlarda brokar kumaşlandı. Obisi erik rengindeydi, gümüş ipliklerle bezenmişti. O zamanlar bilmiyordum, ama Hatsumomo'nun kıyafetinin değeri, bir polisin ya da tezgâhtarın bir yılda kazandığı paraya eşitti. Ancak Hatsumomo'ya şöyle bir baktığınız zaman, paranın hiçbir kadını onun kadar çekici yapamayacağını düşünebilirsiniz.

Geriye Hatsumomo'nun makyajının son rötuşlarını yapması ve başına süsleri yerleştirmesi kalmıştı. Teyze ile ben, Hatsumomo'nun peşinden onun odasına döndük, Hatsumomo, tuvalet masasının önüne diz çöktü ve minik ruj kutusunu çıkardı. Dudaklarını boyamak için küçük bir fırça kullandı. O zamanlar, üst dudağı boyasız bırakmak modaydı, bu da alt dudağın daha dolgun görünmesini sağlıyordu. Beyaz makyaj, garip görüntüler yaratır; eğer bir geyşa, dudaklarının tamamını boyarsa, ağzı iki büyük dilim tonbalığına benzer. Bu nedenle geyşaların çoğu daha değişik şekilleri tercih ederler, örneğin bir menekşenin gencası gibi. Eğer bir geyşanın dudakları bu şekilde değilse -pek azının öyledir- dudaklarını olduklarından daha yuvarlak gösterecek şekilde boyar. Fakat belirttiğim gibi o günlerde sa-

dece alt dudağı boyamak modaydı ve Hatsumomo da öyle yaptı.

Hatsumomo, bana daha önce gösterdiği çıra parçasını bir kibritle yaktı. Tahta birkaç saniye yandıktan sonra, Hatsumomo onu söndürdü, parmaklarının uçlarıyla soğuttu ve tahtadan oluşan kömürle kaşlarını boyamak için aynanın karşısına geçti. Kaşları tatlı bir kurşuni renk aldı. Daha sonra Hatsumomo, bir dolabın önüne gitti ve saçları için birkaç süs seçti, bunların arasında bir kaplumbağa kabuğu ve uzun bir iğnenin ucundan sarkan inciler vardı. Hatsumomo, bunları saçlarına yerleştirdikten sonra, çıplak ensesine biraz parfüm sürdü ve parfüm kutusunu obisine yerleştirdi. Hatsumomo, obisine bir yelpaze koydu ve sağ koluna bir mendil ilıstırdi. Bunları yaptıktan sonra dönüp bana baktı. Hatsumomo'nun yüzünde daha önce olduğı gibi hafif bir gülümseme vardı ve teyze bile onun güzelliğı karşısında iç geçirmekten kendini alamadı.

Altıncı Bölüm

Hatsumomo hakkında bizler ne düşünürsek düşünelim, hepimizi geçindiren parayı kazandığı için bizim okiyada bir imparatoriçe gibiydi. Ve bir imparatoriçe olduğu için de gece geç vakit döndüğü zaman sarayının karanlık olmasına ve hizmetkârlarının hepsinin uykuda olmalarına çok canı sıkılabiliirdi. Yani eve körkütük sarhoş bir halde döndüğünde, çoraplarının düğmelerini çezecek birine ihtiyacı vardı ve eğer karnı açsa mutfığa gidip kendi kendine yiyecek hazırlaması düşünülemezdi. Aslında bu açıdan bizim okiyada olağandışı bir durum yaşanmıyordu. Geyşaları bekleyip, onlara hoş geldiniz demek için 'koza' adını verdiğimiz geyşa eğitimi gören kızlar görevlendiriliyordu. Ve okulda ders almaya başlar başlamaz, okiyamızdaki en genç koza bendim. Gece yarısından çok önce, Balkabağı ve yaşlı iki hizmetçi, giriş holünün tahta döşemesine serili yataklarında uykuya dalmış oluyorlardı; fakat ben orada uyanık kalmak için büyük çaba harcayarak, diz çökmüş bir vaziyette bekliyordum. Genellikle sabahın ikisine kadar sürüyordu bu bekleyiş. Büyükannenin odası yakındaydı ve o da ışığını açık bırakıyordu, kapısı da hafifçe aralanmış oluyordu. Boş yatağıma vuran ışık huzmesi bana Satsu ile köyümüzden uzaklaştırılmadan kısa bir süre önce, uyuyan annemi görmek için arka odaya bir göz attığım günü anımsatıyordu. Babam oda daha karanlık olsun diye perdelerin üzerine balık ağlarını sermişti, fakat oda o kadar kasvetli görünüyordu ki, pencerelerden birini açmaya karar ver-

miştım. Ve pencereyi açınca da güneş ışığı bir çizgi halinde annemin yatağının üzerine yansıyıp o solgun ve kemikli elini aydınlatmıştı. Büyükannenin odasında sızan sarı ışığın yatağıma yansıdığını görmek... Acaba annem hâlâ sağ mı, diye merak ettim. Annemle birbirimize o kadar çok benziyorduk ki, ölseydi mutlaka ben bunu hissederdim; fakat tabii şu veya bu şekilde hiçbir işaret almamıştım.

Sonbaharda havalar iyice serinlerken bir gece dış kapının açıldığını duyduğum zaman bir direğe yaslanıp uyuyakalmıştım. Hatsumomo, beni uyur bulursa, çok kızardı, bu nedenle elimden geldiğince canlı görünmeye çalıştım. Fakat iç kapı açıldığında... geleneksel işçi ceketi giymiş bir adamla karşılaştım. Adamın saçları yağlanıp arkaya taranmıştı ve ona bir aydın görünüşü veren küçük bir sakalı vardı. Adam eğildi ve yüzüme dikkatli bakabilmek için başımı ellerinin arasına alıp tuttu.

Adam alçak bir sesle, "Ayol, sen pek güzelmişsin," dedi. "Adın ne senin?"

Adamın bir işçi olduğundan emindim, ama neden gecenin bu geç saatinde geldiğini anlayamamıştım. Ona yanıt vermekten korktum, fakat adımı söylemeyi başardım ve adam da parmağının ucunu diliyle ıslatıp yanağıma dokundu. Sonradan öğrendiğime göre yanağıma düşen kirpiği almak istemiş.

Adam, "Yoko hâlâ burada mı?" diye sordu. Yoko, öğleden sonra gelip geç saatlere kadar hizmetçi odasında otururdu. O eski günlerde, Gion'daki okiyalar ve çayhaneler özel bir telefon sistemiyle birbirlerine bağlıydılar, o telefona cevap vermek, Hatsumomo'nun balo randevularını kaydetmek zor işti. Genellikle Hatsumomo'nun programı bir gün öncesine kadar dolmazdı ve gece çayhanelerden telefonlar gelir, Hatsumomo'nun zamanı varsa çayhaneye uğraması istenirdi. Fakat o gece telefon fazla çalmamıştı ve Yoko'nun da belki benim gibi uyuyakalmış olabileceğini düşündüm. Adam benim yanıt vermemi beklemedi ve sessiz olmamı işaret ederek hizmetçilerin odasına yöneldi.

Bundan sonra duyduğum şey Yoko'nun özür dilediği oldu, gerçekten uyuyakalmıştı. Sonra da santral görevlisiyle uzun uzun konuştu. Hatsumomo'yu bulup Kabuki oyuncusu Onoe Shikan'ın kente geldiğini haber vermek için Hatsumomo'yu buluncaya kadar bir sürü çayhaneye telefon etmek gerekti. O zamanlar bilmiyordum, ama Onoe Shikan adında biri yoktu, bu sadece bir şifreydi.

Daha sonra Yoko evden ayrıldı. Bir adamın hizmetçi odasında beklemesinden tedirgin olmamıştı, ben de kimseye bir şey söylememeye karar verdim. İyi ki öyle yapmışım, çünkü yirmi dakika sonra Hatsumomo geldiğinde, bana şöyle dedi:

. "Henüz senin hayatını cehenneme çevirmek için bir şey yapmadım. Fakat yanılır da, buraya bir adamın geldiğini ya da gece bitmeden buraya uğradığımı birine söyleyecek olursan, her şey değişir."

Hatsumomo bunları söylerken başıma dikilmişti ve bir şey almak için kollarını sıvadiğinde, o loş ışık altında bile kollarındaki kızarıklıkları fark ettim. Hatsumomo, hizmetçi odasına gitti ve arkasından kapıyı kapadı.

Ara sıra iniltiye benzer sesler duyduğumu sanıyorum, fakat ses o kadar alçak geliyordu ki, duyduğumdan emin değildim. Orada ne yaptıklarını bildiğimi söyleyemem, fakat ablamın Sugi çocuk için eteklerini kaldırışını düşündüm. O anda merak ve tiksintiye karışık duygular içindeydim ve yerimden uzaklaşabilecek durumda olsaydım bile bunu yapamazdım.

Hatsumomo ile yakındaki bir makarna lokantasında aşçı olan erkek arkadaşı haftada bir kez okiyaya gelip hizmetçi odasına kapanıyorlardı. Başka zamanlarda başka yerlerde de buluyorlardı. Bunu biliyorum, çünkü Yoko'dan sık sık haber iletmesi isteniyordu ve ben de bazen söylenenleri duyuyordum. Hizmetçilerin hepsi, Hatsumomo'nun ne yaptığını biliyorlardı;

Hiç kimsenin anneye, teyze ya da büyükanneye bir şey söylememesi, onun bize karşı ne kadar güçlü olduğunu gösteriyordu. Erkek arkadaşını okiyaya getirmesi bir yana, Hatsumomo'nun bir erkek arkadaşının olması bile başına dert açabilirdi. Hatsumomo onunla beraber olduğu zaman para kazanmıyordu ve o Hatsumomo'nun para kazanabileceği partilere, çayhanelere gitmesine engel oluyordu. Ayrıca, Hatsumomo ile uzun süreli bir ilişkiye girmeyi tasarlayan herhangi bir zengin erkek, onun bir makarna lokantasının aşçısı ile beraber olduğunu öğrenince, Hatsumomo'nun itibarı azalırdı ve adam onunla ilişkiye girmekten cayabilirdi.

Bir akşam, avludaki kuyudan su almış dönüyordum; dış kapının açıldığını ve büyük bir gümbürtüyle kapandığını duydum.

Genizden gelen bir ses, "Aman Hatsumomo-san," dedi. "Herkesi uyandıracaksın..."

Belki işin en heyecanlı yanı, o adamı okiyaya getirmektir, ama ben Hatsumomo'nun erkek arkadaşını okiyaya getirme tehlikesini neden göze aldığını asla anlayamadım. Fakat Hatsumomo, daha önce böylesine dikkatsiz davranıp gürültü çıkarmamıştı. Hemen dizlerimin üzerine çöktüm ve bir saniye sonra Hatsumomo, elinde iki paketle içeri girdi. Çok geçmeden arkasında bir başka geyşa belirdi. Bu geyşanın boyu öyiesine uzundu ki kapıdan eğilerek geçmesi gerekti. Geyşa doğrulup bana baktığı zaman, dudakları çok fazla büyük ve kalın göründü. Hiç kimse ona güzel diyemezdi.

Hatsumomo, "Bu bizim budala hizmetçi yardımcımız," dedi. "Sanırım onun bir ismi var, ama neden 'Küçük Bayan Budala' demiyorsun?"

Öbür geyşa, "Ee, Küçük Bayan Budala," dedi. "Git ablana ve bana içecek bir şeyler getir." Duyduğum o boşuk ses bu geyşanın sesiydi, Hatsumomo'nun erkek arkadaşının değildi,

Hatsumomo genellikle *amakuchi* adıyla bilinen özel bir cins saki içerdi, çok hafif ve tatlı bir içkiydi. Fakat *amakuchi* sadece

kış aylarında yapılıyordu ve bizde de kalmamıştı. Onun yerine iki bardağı birayla doldurup getirdim. Hatsumomo ile arkadaşı avluya geçmişlerdi ve tahta ayakkabılarıyla toprak koridorda duruyorlardı. İkisinin de çok sarhoş olduklarını görebiliyordum ve Hatsumomo'nun ayakları bizim tahta ayakkabılara göre çok büyüktü, bu yüzden Hatsumomo bir adım atınca ikisi birden gülmekten kırılıyorlardı. Evin dışında tahta bir geçit olduğunu anımsayabilirsiniz. *Ben* biraları getirdiğim zaman Hatsumomo paketlerini oraya bırakmıştı ve birini açmak üzereydi.

Hatsumomo, "Bira içecek havam yok," dedi ve iki bardağı da zemine dökmek için eğildi.

Hatsumomo'nun arkadaşı, "Benim havam müsait," dedi, ama çok geç kalmıştı. "Benimkini neden döktün?"

Hatsumomo, "Sessiz ol, Korin," dedi. "Ayrıca daha fazla içkiye de ihtiyacın yok. Şuna baksana, gördüğün zaman mutluluktan öleceksin." Hatsumomo, böyle dedikten sonra paketlerden birinin iplerini çözdü ve tahta döşeme üzerine yeşii ye kırmızı yaprak desenli muhteşem bir kimonoyu yaydı. Gerçekten ipekli kumaştan yapılmış bir kimonoydu, ama yaz ayları için yapılmıştı, sonbaharda giyilmesi uygun olmayabilirdi. Hatsumomo'nun arkadaşı Korin, kimonoyu öyle çok beğendi ki, derin bir soluk aldı ve az kalsın kendi tükürüğüyle boğuluyordu. Bu da ikisinin birden gülmelerine neden oldu. Ben oradan ayrılma zamanımın geldiğine karar verdim. Fakat Hatsumomo:

"Gitme, Küçük Bayan Budala," dedi. Sonra tekrar arkadaşına döndü ve ona dedi ki: "Biraz eğlenmenin tam zamanı, Korin-san. Bunun kimin kimonosu olduğunu tahmin et."

Korin hâlâ öksürüyordu, fakat konuşacak duruma gelince, "Keşke bana ait olsaydı," dedi.

"Ama değil. İkimizin de dünyada her şeyden fazla nefret ettiğimiz geyşaya ait."

"Ah, Hatsumomo, sen bir dâhisin... Peki, ama Satoka'nın kimonosunu nasıl aldın?"

"Ben Satoka'dan söz etmiyorum. Bayan Mükemmel'den söz ediyorum."

"Kimden?"

"Kimden olacak? 'Bayan Ben Senden Çok Daha İyiyim' den."

Uzun bir sessizlik oldu, sonra Korin, "Mameha," dedi. "Aman Tanrım, bu Mameha'nın kimonosu. Onu tanıyamadığıma inanamıyorum. Bu kimonoyu eie geçirmeyi nasıl başardın?"

"Birkaç gün önce, bir prova sırasında Kaburenjo Tiyatrosu'nda bir şey unutmuştum. Onu aramak için geri döndüğümde, bodrum merdivenlerinden doğru bir iniltinin geldiği duydum. Kendi kendime, bu olamaz, dedim. Çok eğlenceli, aşağı inip ışığı açınca yerde iki parça pirinç gibi birbirlerine yapışmış olarak kimleri gördüm dersin?"

"İnanmıyorum. Mameha'yı mı gördün?"

"Budalalık etme. O böyle bir şey yapamayacak kadar kibirlidir. Hizmetçisiydi, tiyatronun yöneticisiyle beraberdi. Hizmetçinin beni susturmak için her şeyi yapacağını biliyordum, ben de Mameha'nın bu kimonosunu istediğimi söyledim. Kimonoların hangisini istediğimi anlayınca kız ağlamaya başladı."

Korin ipleri hâlâ bağlı duran iki paketi işaret ederek, "Bunda ne var?" diye sordu.

"Bunu da kızın parasıyla aldırđım ve artık benim malım."

Korin, "Kızın kendi parasıyla mı?" dedi. "Hangi hizmetçinin kimono almaya yetecek parası olur ki?"

"Kız dediğın gibi kimonoyu satın almadıysa bile nereden geldiğı umurumda değıl. Küçük Bayan Budala bu kimonoyu benim için depoya kaldıracak."

Ben hemen, "Hatsumomo-san, benim depoya girmeme izin verilmiyor," dedim.

"Eğer ablanın nerede olduğunu bilmek istiyorsan, bu gece hiçbir şeyi iki kez tekrarlatma. Senin için planlarım var. Daha

sonra bana bir tek soru sorabilirsin ve ben de soruyu yanıtlarım."

Ona inandığımı söyleyemem, fakat tabii Hatsumomo, benim hayatımı dilediği gibi cehenneme çevirecek güce sahipti. Ona itaat etmekten başka seçeneğim yoktu.

Hatsumomo kimonoyu kâğıdına yeniden sarıp benim kollarıma koydu ve beni avludaki depoya kadar götürdü. Deponun kapısını açtı, ışığını yaktı. Çarşaf, yastıklar ve birkaç katlanmış yatakla dolu olan rafları görebiliyordum. Hatsumomo,' beni kolumdan yakalayıp, duvarın dış kısmındaki merdiveni işaret etti.

"Kimonolar orada."

Yukarı tırmandım ve en üstteki sürgülü kapağı açtım. Burada duvarlara üst üste konmuş kırmızı lake sandıklar yerleştirilmişti. Bu sandıkların arasından dar bir koridor geçiyordu. Buranın ışığı aşağıdakinden daha fazla aydınlık veriyordu. İçeri girince sandıkların üzerlerindeki etiketleri okuyabiliyordum. *Kata-Komon*, *Ro* "kalıpla baskı yapılmış desenler" ve *Kurumorisuki*, *Awase* "İç kısımları astarlı siyah elbiseler" sonunda üzerinde Hatsumomo'nun ismi yazılı sandığı buldum, sandığı aşağı indirirken zorlandım ve kimonoyu diğerlerinin yanına koydum; sonra sandığı yerine kaldırdım. Merakımı yenemediğim için öbür sandıklardan birini çarçabuk açtım, aşağı yukarı on beş kadar kimono vardı. Deponun sandıklarla dolu olduğunu görünce, büyükannenin yangından niçin o kadar çok korktuğunu anladım. Kimonoların değeri belki de Yoroido ve Senzuru'nun köylerinin değerinden iki misli fazlaydı. Ve daha sonraları öğrendiğime göre, en pahalı kimonolar başka bir yerde muhafaza ediliyordu. Bu kimonoları sadece çırak geyşalar giyebiliyordu ve Hatsumomo artık onları giyemeyeceğine göre, tekrar ihtiyaç duyuluncaya kadar bir kiralık dolapta muhafaza ediliyorlardı.

Ben avluya döndüğümde, Hatsumomo, bir hokka ve fırça almak için odasına dönmüştü. Ben belki de bir not yazmak istediğini ve bunu kimonosuna yerleştireceğini düşündüm. Hatsu-

momo, hokkaya kuyudan biraz su koymuştu ve mürekkep taşını dövüp toz haline getirmeye çalışıyordu. Mürekkep kıvamına gelince fırçayı hokkaya batırdı ve mürekkebin tümünü fırçanın içmesini sağladı. Sonra fırçayı elime verdi ve o güzelim kimono üzerine getirdi.

"Yazı yazmayı dene, küçük Chiyo."

Bu kimono Mameha adındaki geyşaya aitti. Ve tam bir sanat eseriydi. Kumaşın üzerinde gerçek gibi duran asma vardı, zmleri parmaklarımın arasında tutabilecek gibiydim. Asmanın yaprakları, sonbaharda solup kurumaya başlamış gibiydi ve yer yer sararmışlardı.

"Bunu yapamam, Hatsumomo-san," diye bağırdım.

"ok yazık, sevgili küçük. Eğer Hatsumomo'ya sözlerini tekrarlatırsan, ablanı bulma şansını kaybedeceksin."

"Kes sesini, Korin. Chiyo, ben ne dersem yapmak zorunda olduğunu biliyor. Kumaşın zerine bir şey yaz, Bayan Budala. Ne istersen onu yaz."

Fırça, kimonoya ilk kez değdiğinde, Korin öylesine heyecanlanmıştı ki, kopardığı çığlık yaşlı hizmetçilerden birini uyardırdı; hizmetçi geceliği ve başında sargısıyla koridora fırladı. Hatsumomo ayağını yere vurdu, bir hareket yaptı, bu da hizmetçiyi yatağına geri döndürmeye yetti. Korin, yeşil ipekli kumaş üzerine yaptığım şekillerden pek memnun kalmamıştı. Hatsumomo bana kumaşın neresini boyayacağımı ve ne tür işaretler yapmam gerektiğini öğretti. Bunların hiçbir anlamı yoktu; sadece Hatsumomo, kendi zevkine göre bir şeyler yaptırıyordu. Daha sonra Hatsumomo kimonoyu sardı ve tekrar kutusunu kapadı. Hatsumomo ile Korin, zorilerini ayaklarına giymek için gişiş kısmına gittiler. Kapıdan çıkıp sokağa giderlerken Hatsumomo, bana onları izlememi söyledi.

"Hatsumomo-san, izin almadan okiyadan ayrılırsam, anne çok kızar ve..."

Hatsumomo sözümü kesti. "Ben izin veriyorum. Kimonoyu geri götürmek zorundayız, öyle değil mi? Umarım beni bekletmeyi düşünmüyorsunuzdur."

Bunun üzerine ayakkabılarımı giyip Hatsumomo'nun arkasından sokağa çıkmaktan başka çarem kalmadı. O günlerde, Gion'un caddeleri ve sokaklarında kaldırımlara çok güzel taşlar döşenmişti. Ay ışığında, bir iki sokak öteye yürüdük, çaya doğru eğilmiş duran kiraz ağaçlarının yanından, Gion'un daha önce hiç görmediğim bir bölümüne giden tahta köprüden geçtik. Yolun kenarındaki çayın dibi taşlarla bezenmişti ve taşların çoğunun üzerleri yosun tutmuştu. Tepede, çayhanelerin arka kısımları ve okiyalar bir duvar oluşturuyordu. Pencereleleri örten kamış perdeler, sarı ışığı ince dilimlere ayırıyordu, bu da bana o gün aşçının bir turp turşusuna neler yaptığını hatırlatmıştı. Bir grup erkekle geysaların kahkahalarını duyabiliyordum. Çayhanelerden birinde çok komik bir şey olmuştu mutlaka, çünkü kahkahaların dozu giderek artıyordu, sonunda sesler kesildi. O an, belki de Gion'un bazı insanlar için çok neşeli bir yer sayılabileceğini düşündüm. Satsu'nun bu gruplardan birinde olup olmadığını düşünmekten kendimi alamadım, hem de, Gion kayıt bürosundaki Awajiumi'nin bana ablamın Gion'da olmadığını söylemiş olmasına rağmen.

Çok geçmeden Hatsumomo ile Korin, tahta bir kapının önünde durdular.

Hatsumomo bana, "Sen bu kimonoyu yukarı çıkarıp oradaki hizmetçiye vereceksin," dedi. "Ya da kapıyı Bayan Mükemmel açarsa, ona verebilirsin. Bir şey söyleme; sadece paketi ver. Biz burada seni bekleyeceğiz."

Hatsumomo böyle dedikten sonra, paketlenmiş kimonoyu bana verdi, Korin de kapıyı açtı. Cilalı tahta basamaklar karanlığa doğru yükseliyordu. Korkudan öyle titriyordum ki, yarı yolda durdum. Sonra Korin'in merdiven sahanlığından alçak bir sesle bana:

"Hadi, devam et, küçük kız," dediğini duydum. "Kimonoyla geri dönmedikçe kimse seni yemez. Bak böyle bir şey olursa, bunu yapabiliriz, öyle değil mi, Hatsumomo-san?"

Hatsumomo içini çekti, fakat bir şey demedi. Korin karanlıkta beni görmeye çalışıyordu; fakat boyu ancak Korin'in omzuna gelen Hatsumomo, hiç oralı olmadan tırnaklarını kemiriyordu. Büyük bir korku içinde olmama rağmen, Hatsumomo'nun güzelliğinin ne kadar olağanüstü olduğunu fark etmekte gecikmedim. O bir örümcek kadar zalim olabilirdi, fakat tırnaklarını kemirirken bile, fotoğrafçılara poz veren geyşaların çoğundan daha güzeldi. Arkadaşı Korin ile arasındaki farklılık da, yoldaki bir taşı bir mücevher ile karşılaştırmaktan farksızdı. Korin, süslü başıyla huzursuz görünüyordu ve kimonosu da onu hep rahatsız eder gibiydi. Oysa Hatsumomo, kimonosunu, sanki onun derisiymiş gibi taşıyordu.

Merdivenlerin tepesindeki sahanlıkta, diz çöküp seslendim. "Özür dilerim, lütfen."

Bekledim, fakat hiçbir şey olmadı. Korin, "Sesini yükselt," dedi. "Onlar seni beklemiyorlar."

Alçak bir sesin, "Bir saniye," diye seslendiğini duydum ve çok geçmeden kapı açıldı. Kapının öbür tarafında yere diz çökmüş duran kız Satsu'dan büyük değildi, ama çok zayıftı ve bir kuş kadar ürkekti. Ona kimono paketini uzattım. Kız çok şaşır-mıştı, çaresiz bir halde paketi benden aldı.

İçerden bir ses, "Kim var orada, Asami-san?" diye seslendi. Yeni yapılmış bir yatağın yanındaki antika sehpa üzerinde duran tek kâğıt feneri görebiliyordum. Yatak, Geyşa Mameha için yapılmıştı; bunu anlamıştım, çünkü üzerinde sık bir ipekli örtü vardı ve yastığı da Hatsumomo'nun kullandığı yastık gibi uzundu. Aslında bu bir yastık değil, boynunu yerleştirmek için oyuğu bulunan bir tahtaydı; bir geyşa saçlarının şeklini bozmadan ancak bu şekilde yatabiliyordu.

Hizmetçi soruya yanıt vermedi, kimononun paketini mümkün olduğunca gürültü çıkarmadan açtı. Kimononun üzerindeki mürekkep lekelerini görünce bir feryat kopardı ve ağzını kapadı. Hemen o anda yanaklarından aşağı yaşlar süzölmeye başladı ve biri seslendi:

"Asami-san, kim var orada?"

Hizmetçi, "Hiç kimse yok, hanımım," dedi. Kız, çarçabuk gözlerini kolunun yeniyle kurulurken ona acıdım. Hizmetçi sürgülü kapıyı kapatırken, hanımını görür gibi oldum. Hatsumomo'nun Mameha'ya neden, "Bayan Mükemmel," dediğini anlamıştım.

Mameha'nın yüzü ovaldi, tıpkı bir bebeğinki gibi ve bir porselen gibi narin ve düzgündü, hem de makyajsızken. Kapıya doğru yürüdü, merdiven boşluğuna bakar gibi yaptı, fakat hizmetçi hemen kapıyı kapadığı için onu daha fazla göremedim.

Ertesi sabah derslerden sonra okiyaya döndüğüm zaman anne, büyükanne ve teyze birinci kattaki resmi kabul odasında toplantı yapıyorlardı. Onların kimonodan söz ettiklerinden emindim; ve gerçekten de, Hatsumomo sokaktan eve döner dönmez, hizmetçilerden biri anneye haber verdi. O da hole gelip merdivenlerden yukarı çıkmakta olan Hatsumomo'yu durdurdu.

Anne, "Bu sabah Mameha ile hizmetçisi bizi ziyaret etti," dedi.

"Ah, anne, ne diyeceğini biliyorum. Kimono için çok üzüldüm. Chiyo, onu mürekkeplemeden önce durdurmaya çalıştım, ama çok geç kalmıştım. Chiyo kimononun bana ait olduğunu sandı herhalde. Buraya geldiğinden beri neden benden nefret ediyor, bilemiyorum... sanırım sırf bana acı vermek umuduyla kimonoyu berbat etti."

Teyze de hole çıkmıştı. "*Matie mashita!*" diye bağırdı. Sözlerini çok iyi anlamıştım. Bu sözler "Seni bekledik," anlamına geli-

yordu. Fakat bu sözlerle neyi kastettiği hakkında hiçbir fikrim yoktu. Aslında çok akıllıca söylenmiş bir sözdü, çünkü genellikle bir Kabuki oyununda büyük bir yıldız sahneye girdiği zaman izleyiciler böyle bağırlar.

Hatsumomo, "Teyze, o kimononun berbat edilmesiyle benim bir ilgimin olduğunu mu söylemeye çalışıyorsun?" dedi. "Ben böyle bir şeyi neden yapayım?"

Teyze, "Senin Mameha'dan ne kadar nefret ettiğini herkes biliyor," dedi. "Senden daha başarılı olan herkesten nefret ediyorsun."

"Yani bu, sen çok başarısız olduğuna göre seni çok sevmem gerektiği anlamına mı geliyor?"

Anne, "Bu saçmalıklara son verin," dedi. "Şimdi beni iyi dinle, Hatsumomo. Hiç kimse senin küçük öyküne inanacak kadar kafasız değil. Okiyada senden bile böyle bir davranış beklemiyordum. Benim Mameha'ya büyük saygım var. Bir daha böyle bir şeyin olduğunu duymak istemiyorum. Kimonoya gelince, birinin parasını ödemesi gerekiyor. Dün gece neler olduğunu bilmiyorum, fakat fırçayı kimin tuttuğundan kuşum yok. Hizmetçi, kızın o işi yaptığını görmüş. Kız ödeyecek." Anne, böyle dedikten sonra piposunu tekrar ağzına götürdü.

Büyükanne kabul odasından çıktı ve bambu sopasını getirmesi için hizmetçiye seslendi.

Teyze, "Chiyo'nun yeterince borcu var," dedi. "Hatsumo'nunkini de ödemesi için bir neden göremiyorum."

Büyükanne, "Bu konuyu yeterince tartıştık," dedi. "Kız dövlümel ve kimononun parasını ödemeli, hepsi bu. Bambu sopa nerede?"

Teyze, "Onu ben döveceğim," dedi. "Yine eklemlerin ağrımasın, büyükanne. Hadi yürü, Chiyo."

Teyze, hizmetçi sopayı getirinceye kadar bekledi, sonra beni avluya çıkardı. Teyze o kadar öfkeliydi ki, burun delikleri her zamankinden daha büyümüştü ve gözleri birer yumruk gibi

olmuştı. Oklyaya geldiğimden beri, dayağa yol açacak bir harekette bulunmamaya özen göstermişim. Birden vücudumu ateş bastı ve ayaklarımın altındaki taşları bulanık görmeye başladım. Fakat teyze; beni dövmek yerine, sopayı depoya dayadı ve alçak bir sesle bana şöyle dedi:

"Sen Hatsumomo'ya .ne yaptın?_NSeni mahvetmeye kararlı. Mutlaka bir neden olmalı ve ben de bunu bilmek istiyorum."

"Seni temin ederim, teyze, ben buraya geldiğimden beri, Hatsumomo bana böyle davranıyor. Ona ne yaptığımı bilmiyorum."

"Büyükanne, Hatsumomo'ya budala diyebilir, ama inan bana o hiç de budala değil. Eğer senin geleceğini mahvetmek istiyorsa, bunu yapacaktır. Onu kızdırmak için ne yaptıysan, bundan sonra yapmamalısın."

"Ben bir şey yapmadım, teyze. Sizi temin ederim."

"Ona asla güvenmemelisin, sana yardım etmek istese bile. Daha şimdiden sana o kadar büyük borç yükledi ki, çalışarak bu borcu ödeyemeyebilirsin."

"Anlamadım... Yani şu *borç* işini."

"Hatsumomo'nun o kimono için tezgâhladığı küçük oyun, sana hayatında tahmin edemeyeceğin kadar büyük bir paraya mal olacak. Borçtan kastım bu."

"Ama... Ben nasıl ödeyeceğim?"

"Geyşa olarak çalışmaya başladıktan sonra diğer borçlarının yanı sıra kimononun borcunu da ödemeye başlayacaksın. Yemeklerin, derslerin; hastalanırsan doktor ücreti de dahil. Bunların hepsini sen ödeyeceksin. Annenin odasında neden o kadar uzun zaman kalıp o küçük defterlere sayıları yazdığını sanıyorsun? Seni satın almak için ödenen parayı da sen okiyaya geri ödemek zorundasın."

Gion'da geçirdiğim aylar süresince, Satsu ile ben evimizden alınmadan önce paranın el değiştirdiğini düşünmüştüm. Bay Tanaka ile babam arasında geçen konuşmayı ve Bayan Kı-

pırtı'nın benimle Satsu için "uygun" sözcüğünü kullandığını hep düşünmüştüm. Bay Tanaka'nın bizi satmakla bir kazanç sağlıymış olabileceğini ve kaç para ettiğimizi de dehşet içinde düşünmüştüm. Fakat parayı geri ödemem gerekeceği hiç aklıma gelmemişti.

Teyze sözlerini sürdürdü. "Geyşa olduktan uzun bir süre geçmeden parayı ödemeyeceksin," dedi. "Benim gibi başarısız bir geyşa olursan hiç ödemek zorunda kalmazsın. İstedığın bu mu, böyle bir gelecek mi?"

O anda, geleceğimin nasıl olacağı beni hiç ilgilendirmiyordu.

"Eğer Gion'da hayatını mahvetmek istiyorsan, bunun düzinelemlerle yolu var," dedi teyze. "Kaçmaya çalışabilirsin. Bunu yapmaya kalkışırsan, anne senin kötü bir yatırım olduğunu düşünür; her an ortadan kaybolacak birine daha fazla para yatırmak istemez. Bu da senin derslerinin sonu demek olur ve eğitim görmeden de geyşa olamazsın. Ya da öğretmenlerine kendini sevdiremezsin ve onlar da sana yardımcı olmazlar. Ya da büyüdüğünde benim gibi çirkin bir kadın olursun. Büyükanne beni ailemden aldığı anda hiç de sevimsiz bir kız değildim, fakat sonradan güzelleşmedim ve bu yüzden büyükanne de benden hep nefret etti. Bir keresinde bir kabahatim yüzünden beni öyle dövdü ki, kalçam kırıldı. İşte o zaman geyşalığı bıraktım. Büyükanne'nin yerine seni dövmek istememin nedeni de bu."

Beni geçide götürdü ve orada yere yüzükoyun yatmamı söyledi. Teyzenin beni dövüp dövmemesini pek umursamıyordum; hiçbir şeyin durumumu daha kötüleştirmeyeceğine inanıyordum. Vücudum, sopanın altında sarsıldıkça haykıırıyordum ve Hatsumomo'nun sevimli yüzünün bana gülümsediğini görür gibi oluyordum. Dayak işi bitince, teyze beni orada ağırlarken bıraktı. Biraz sonra ayak seslerinin yaklaştığını duydum ve yerimden doğrulunca, Hatsumomo'nun yanımda durduğunu gördüm.

"Chiyo, yolumdan çekilersen sana minnettar kalırım."

"Ablamı nerede bulabileceğimi söyleyeceğini vaat etmiştin, Hatsumomo."

"Evet, doğru," Hatsumomo eğildi, yüzü benimkine iyice yaklaşmıştı. Hatsumomo'nun bana yeterince hizmet etmediğini söyleyeceğini sandım, benden başka şeyler istediği zaman bunu bildirecekti. Fakat hiç de öyle olmadı.

"Ablan Tatsuyo adında bir *jourou-ya'da*. Gion'un güneyinde, Miyagawa bölgesinde."

Hatsumomo sözlerini bitirdikten sonra bir ayağıyla beni itekledi, onun yolundan çekildim.

Yedinci Bölüm

Jorou-ya sözcüğünü daha önce hiç duymamıştım; hemen ertesi akşam, teyze dikiş sepetini giriş holüne bırakıp, onu temizlemesine yardım etmemi istediği zaman, teyzeye dedim ki:

"*Jorou-ya* nedir?"

Teyze, "Eğer Hatsumomo, hak ettiğini bulursa, gideceği yer orası," dedi.

Teyze daha fazla bir şey söylemeye niyetli değildi, benim de konuyu kapamaktan başka seçeneğim yoktu.

Sorum kesinlikle yanıtlanmamıştı; fakat Satsu'nun benden daha fazla acı çektiği düşüncesine kapıldım. Elime fırsat geçer geçmez, Tatsuyo adındaki bu yere gizlice nasıl gideceğimi planlamaya başladım. "Ne yazık ki, Mameha'nın kimonosunu berbat etmeme karşılık bana verilen cezanın bir bölümü, elli gün süreyle okiyadan dışarı çıkmamaktı. Balkabağı benimle olduğu sürece okula gitmeme izin veriliyordu; fakat getir götür işlerine gönderilmiyordum. Sanırım, isteseydim her an kapıdan dışarı fırlayabilirdim, fakat böyle aptalca bir şey yapmayacaktım. Bir kere, Tatsuyo'yu nasii bulacağımı bilmiyordum. Daha da kötüsü, kaybolduğum anlaşılır anlaşılmaz, Bay Bekku ya da başka birinin beni araması istenecekti. Birkaç ay önce, bir hizmetçi yandaki okiyadan kaçmıştı ve ertesi gün onu geri getirmişlerdi. Hizmetçiyi birkaç gün öyle kötü dövdüler ki, ağlaması korkunçtu. Bazen sesi duymamak için parmaklarımla kulaklarımı tıkıyordum.

Elli gün sokağa çıkma yasağı sona erinceye kadar beklemekten başka seçeneğim olmadığına karar verdim. Bu arada, Hatsumomo ve büyükannenin zalimliklerine karşılık vermenin yollarını aramaya başladım. Hatsumomo'ya yaptıklarının karşılığını vermek için avludaki merdivenlerde biriken güvercin pisliklerini onun kreminde karıştırdım. Daha önce de belirttiğim gibi kremde bülbül pislikleri vardı; bu nedenle belki güvercin pisliği ona hiç zarar vermedi, ama beni memnun etti. Büyükanneye karşılık vermek için tuvaleti, onun geceliğiyle temizleyerek karşılık verdim ve kadının geceliğini merakla koklayıp durduğunu görmek beni sevindirdi. Çok geçmeden, aşçının kimono olayından ötürü bana başka cezalar vermeyi üstlendiğini öğrendim. Hem de hiç kimse ondan böyle bir şey istemediği halde kadın, ayda iki kez verilen kurutulmuş balığının miktarını azaltmıştı.

Bundan ötürü ona nasıl karşılık vereceğimi onu bir gün elinde oklavayla koridordan aşağı bir fare kovalarken görünceye kadar bilemedim. Aşçı, fareden bir kediden daha fazla nefret ediyordu. Bunun üzerine ben bodrumdan topladığım fare pisliklerini, mutfakta oraya buraya serptim. Bir pirinç torbasına soypayla delik açıp, onun dolaplarda fare aramasını sağladım.

Bir akşam, Hatsumomo'yu beklerken telefonun çaldığını duydum, bir saniye sonra Yoko geldi ve merdivenlerden yukarı çıktı. Yoko aşağıya geri döndüğünde, Hatsumomo'nun şamisenini kutusunda taşıyordu.

Yoko bana, "Bunu Mizuki Çayhanesi'ne götürmen gerekiyor," dedi. Hatsumomo bir bahsi kaybetmiş ve şamisen çalıp bir şarkı söylemek zorunda. Onun nesi var bilmiyorum, ama nedense, çayhanenin şamisenini çalmak istememiş. Yıllardır şamiseni eline almadığı için sanırım nazlanıyor."

Besbelli Yoko, benim okiyada kalmak zorunda olduğumu bilmiyordu, buna da şaşmamak gerekti. Önemli bir telefon çağ-

risını kaçırmamasın diye hizmetçi odasından dışarı pek çıkmıyordu ve hiçbir şekilde okiyadaki hayatla ilgilenmiyordu. Yoko, dışarı çıkmak için kimono pardösüsünü giyerken, ben de shamiseni ondan aldım. Yoko, bana Mizuki Çayhanesi'ni nasıl bulacağımı söyledikten sonra giriş bölgesinden ayakkabılarımı aldım, biri beni engellerse diye korkudan titriyordum. Hizmetçiler ve Bal-kabağı ve hatta üç yaşlı kadın uyuyordu, Yoko da birkaç dakika içinde gitmiş olacaktı. Ablamı bulma şansını nihayet yakaladığıma hükmettim.

Şimşek çaktığını duydum ve havada yağmur kokusu vardı. Bu nedenle sokaklarda koşarcasına yürüdüm, erkek ve geyşa gruplarının yanından geçtim. Bazıları bana garip garip baktılar, çünkü o günlerde Gion'da shamisen taşıyıcılığı yapan erkek ve kadınlar vardı. Bu kişiler genellikle yaşlı kişiler oluyordu; hiç kuşkusuz, shamisen taşıyıcılarının hiçbiri çocuk değildi. Eğer biri benim shamiseni çalmış olduğumu ve onunla kaçtığımı düşünse, buna hiç şaşmazdım.

Mizuki Çayhanesi'ne vardığımda, yağmur yağmaya başlamıştı, fakat giriş bölümü öyle şıktı ki adımımı atmaya cesaret edemedim. Kapıda asılı duran perdenin ötesinde duvarlar açık turuncu renkteydi ve koyu renkte tahtayla çevrilmişti. Cilalı taş döşenmiş bir yol, akçaağaç dalları yerleştirilmiş dev bir vazoya kadar uzuyordu. Sonunda cesaretimi topladım ve perdenin öbür tarafına geçtim.

Vazonun yakınında geniş bir çıkış bölümü vardı, yerleri kabaca cilalanmış granitle kaplıydı. Gördüğüm güzelliğin, daha çayhanenin girişi bile olmadığını fark edince çok şaşırdığımı anımsıyorum. İnanılmayacak derecede güzel bir yerdi ve öyle de olması gerekirdi. Gerçi o zamanlar bilmiyordum ama tüm Japonya'nın en gözde çayhanelerinden biriydi burası. Çayhanede çay içilmez; burası erkeklerin geyşalar tarafından hizmet görmek için gittikleri yerlerdir.

Giriş e adımı mı atar atmaz, önümdeki kapı açıldı. Yükseltmiş sahanlıkta diz çökmüş duran bir hizmetçi bana baktı; taşlar üzerinde tahta ayakkabılarımın çıkardığı gürültüyü duymuş olmalıydı. Kurşuni desenleri olan güzel bir lacivert kimono giymişti. Bir yıl önce olsa, onun böylesine lüks bir yerin genç hanımı olduğunu düşünürdüm, fakat Gion'da geçirdiğim aylardan sonra, onun kimonosunun, geyşalar ve bir çayhanenin hanımı için çok fazla sade olduğunu biliyordum. Ve tabii saç modeli de sadeydi. Ama yine de benden çok daha zarıftı ve yüzüme tiksine rek bakıyordu.

Hizmetçi bana, "Arka tarafa git," dedi.

"Hatsumomo dedi ki..."

Hizmetçi yine, "Arkaya git," dedi ve benim yanıt vermemi beklemeden kapıyı kapadı.

Şimdi yağmur daha şiddetlenmişti, onun için çayhanenin yanındaki dar yolda yürümek yerine koştum. Arka giriş e varınca, kapı açıldı ve aynı hizmetçi orada diz çökmüş beni bekliyordu. Hiçbir şey söylemeden shamisen kutusunu elimden aldı.

"Küçük hanım," dedim. "Bir şey sorabilir miyim?... Miyagawa-cho bölgesi nerede?"

"Oraya neden gitmek istiyorsun?"

"Bir şey almam gerekiyor."

Kız bana garip bir bakış fırlattı, sonra Minamitza Tiyatrosu'nu geçinceye kadar nehir boyunca yürümemi söyledi, Miyagawa-cho bölgesine varmış olacaktım.

Yağmur dininceye kadar çayhanenin saçaklarının altında beklemeye karar verdim. Yanımdaki parmaklığın arasından, içeri bakınca, camekânlı çok güzel bir bahçe gördüm. İçerde, turuncu ışıkla aydınlatılmış çok güzel bir tatami odası vardı, bir grup erkek ve geyşalar, üzerinde saki fincanları ve bira bardakları bulunan bir masanın çevresinde oturuyordu. Hatsumomo da oradaydı ve bir hikâye anlatmakta olan yaşlı bir adam vardı. Hatsumomo arkası bana dönük olarak, bir başka geyşaya ba-

kıp duruyordu. Daha önce, Bay Tanaka'nın küçük kızı Kuni-ko'yla bir çayhaneyi gözetlediğimiz anımsadım ve o günkü gibi, çok eskiden babamın ailesinin mezarlarında içimi saran duygu-yu yeniden hissettim. Sanki toprak beni aşağı çeker gibiydi. Bir düşünce, kafamın içinde giderek büyüyordu, öyle ki, artık ona aldırmamazlık edemeyeceğimi anladım. Ondan uzaklaşmak istiyordum; fakat nasıl rüzgâr "esmesini önleyemiyorsa, ben de o düşüncenin zihnimi istila etmesini önleyecek gücü kendimde bulamıyordum. Bu nedenle geri çekildim ve girişteki merdivene oturdum, sırtımı da kapıya dayadım ve ağlamaya başladım. Bay Tanaka'yı düşünmekten kendimi alıkoyamıyordum. O bizi anemden ve babamdan almış, beni köle olarak, ablamı da kötü bir amaçla satmıştı. Oysa onun iyi kalpli biri olduğunu sanmış-tım. Çok kibar ve dünyayı iyi bilen biri olduğunu düşünmüştüm. Ne budala bir çocukmuşum. Yoroido'ya bir daha asla dönme-meye karar verdim. Ya da eğer bunu yaparsam, sadece Bay Tanaka'ya ondan ne kadar nefret ettiğimi söylemek için gide-cektim.

Nihayet ayağa kalkıp, gözlerimdeki yaşları ıslak elbisemle sildiğim sırada yağmur dinmiş ortalığı sis kaplamıştı. Lambalar-dan yansıyan ışıklarla kaldırım taşları altın gibi parılıyordu. Gi-on'un Tominaga-cho bölümünden Minamiza Tiyatrosu'na git-tim, binanın muazzam kiremitli damı bana, Bay Bekku'nun beni ve Satsu'yu tren istasyonundan buraya getirdiği gün gördüğüm sarayı anımsattı. Mizuki Çayhanesi'ndeki hizmetçi bana, nehir boyunca yürüyüp Minamiza'yı geçmemi önermişti, fakat nehir boyundaki yol, tiyatrodaki son buluyordu. Bu nedenle, Minami-za'nın arkasındaki yolu takip ettim. Birkaç sokak yürüdükten sonra, kendimi sokak ışığı olmayan ve pek kimsenin olmadığı bir yerde buldum. O zamanlar bilmiyordum, ama sokaklar bü-yük ekonomik bunalım yüzünden böyle boştu; başka herhangi bir dönemde, Yiyagawa-cho, Gion'dan daha da kalabalık olur-du. O akşam orası bana pek kasvetli bir yer gibi göründü, sanı-rım her zaman da öyle olmuştur. Tahta parmaklıklar, Gion'u

anımsatıyordu, fakat burada hiç ağaç yoktu, sevimli Shirakawa Çayı yoktu, güzel bina girişleri yoktu. Tek ışığı, açık kapılardaki lambalardan geliyordu, kapı önlerinde yaşlı kadınlar yanlarında geyşa olduklarını sandığım iki üç kadınla tabureler üzerinde oturuyorlardı. Bu kadınlar geyşalar gibi kimono giyiyorlardı ve saçlarında süsler vardı, fakat obileri arkadan değil, önden bağlanıyordu. Böyle bir şeyi daha önce hiç görmemiştim ve bir şey anlamıyordum, fakat bu aslında bir hayat kadının damgasıdır. Gece boyunca durmadan giyinip soyunmak zorunda olan bir kadın, obisini defalarca arkadan bağlamak zahmetine katlanamaz.

Bu kadınlardan birinin yardımıyla Tatsuyo'yu bir çıkmaz: sokakta buldum, sokakta başka iki üç ev daha vardı. Evlerin hepsinin kapılarının yakınında birer tabelası vardı.

"Tatsuyo" yazılı tabelayı görünce neler hissettiğimi anlattım, sadece vücudumun her yanı karıncalanmaya başlamıştı, öyle ki, patlayacak gibi olmuşum. Tatsuyo'nun kapısında yaşlı bir kadın bir taburede oturuyordu ve karşı kaldırımda bir taburede oturan çok genç bir kadınla konuşuyordu, aslında sadece yaşlı kadın konuşuyordu. Kapıya, arkasına yaslanmıştı, kurşuni entarisinin önü açılmıştı ve ayaklarında bir çift zori vardı. Bunlar hasırdan elde yapılmış zorilerdi, Yoroido'da da görülen cinstendiler, Hatsumomo'nun kimonosuyla giydiği şık zorilere hiç benzemiyorlardı. Dahası bu kadının ayakları ipek ifo/yle örtülmek yerine çıplaktı. Kadın sanki onlarla gurur duyuyormuş gibi öne uzatmıştı ve onların fark edilmelerini ister gibiydi.

Kadın, "Üç hafta daha," diyordu. "Ondan sonra buraya bir daha gelmeyeceğim. Hanım, geleceğimi sanıyor, ama gelmeyeceğim, oğlumun karısı bana çok iyi bakacak. Akıllı biri değil, ama çok çalışıyor. Sen onunla tanışmadın mı?"

"Tanıştıysam bile anımsamıyorum." Karşı kaldırımdaki genç kadın cevap verdi. "Seninle konuşmak için bekleyen küçük bir kız var. Onu görmüyor musun?"

Bu sözler üzerine, yaşlı kadın ilk kez yüzüme baktı. Bir şey demedi, ama beni dinlediğini belirtecek şeklide başını salladı

"Lütfen söyleyin, burada Satsu adında bir kız var mı?"

"Burada Satsu diye biri yok."

O kadar şaşırmıştım ki, ne diyeceğimi bilemedim; fakat o sırada kadın birden doğruldu, çünkü girişe doğru yürüyen bir erkek vardı. Kadın kalkıp, ellerini dizlerine koyarak birkaç kez selam verdi. "Hoş geldiniz," dedi. Adam içeri girdikten sonra yaşlı kadın tekrar tabureye oturdu ve ayaklarını uzattı.

Yaşlı kadın bana, "Sen neden hâlâ buradasın?" dedi. "Sana burada Satsu diye birinin olmadığını söylemiştim."

Karşı kaldırımdaki genç kadın seslendi. "Evet, var. Yukiyo adını verdiğin kız. Hatırladığım kadarıyla onun adı eskiden Satsu'ymuş."

Yaşlı kadın, "Öyle olabilir, ama bu kız için Satsu diye biri yok. Durup dururken başımı derde sokmak istemem."

Genç kadın, elimde tek sen para olmadığının fark edildiğini söyleyinceye kadar yaşlı kadının bu sözlerle ne demek istediğini anlayamadım. Ve kadın haklıydı. Bir yenin yüzde biri değerinde olan benim bile yoktu. Kyoto'ya geldiğimden beri elime hiç bozuk para da geçmemişti. Alışverişe gittiğim zamanlar, hesabın Nitta okiyasına yazılmasını söylüyordum.

"Eğer istediğiniz paraysa, Satsu size öder," dedim.

"O neden senin gibilerle konuşmak için para ödesin?"

"Ben onun küçük kardeşiyim."

Kadın eliyle beni yanına çağırdı. Kadının yanına yaklaştığım zaman, beni kollarımdan tutup döndürdü.

Yaşlı kadın karşı kaldırımdaki kadına, "Şu kıza baksana," dedi. "Yukiyo'nun kardeşi olabilir mi? Eğer bizim Yukiyo bunun kadar güzeli olsaydı, kentte en çok rağbet edilen ev biz olurduk. Sen bir yalancısın, evet öylesin." Kadın bu sözlerle sırtıma vurup beni sokağa itti.

Korktuğumu itiraf etmeliyim. Fakat korkmaktan çok kararlıydım ve ta buraya kadar gelmiştim; bu kadın bana inanmadı diye oradan ayrılacak değildim. Bu nedenle döndüm, kadına eğilerek selam verdim ve dedim ki: "Eğer bir yalancı gibi görünüyorsam, özür dilerim. Fakat yalan söylemiyorum. Yukiyo benim ablam. Bir zahmet ona Chiyo'nun burada olduğunu söyleyiniz, istediğiniz parayı size öder."

Galiba gerektiği gibi konuşmuştum, çünkü sonunda yaşlı kadın karşı kaldırımdaki genç kadına döndü. "Benim yerime sen yukarı çık, bu akşam pek meşgul değilsin. Ayrıca boynum beni kahrediyor. Ben burada kalıp şu kıza göz kulak olayım."

Genç kadın taburesinden kalktı ve karşıya geçip Tatsu-yo'ya yürüdü. Onun içerde merdivenlerden yukarı çıktığını duydum. Sonunda aşağı indi ve dedi ki:

"Yukiyo'nun müşterisi var. Adam işini bitirince biri Yukiyo'ya aşağıınmesini söyleyecek."

Yaşlı kadın beni, görünmeyeyim diye kapının öbür yanına gönderdi. Aradan ne kadar zaman geçtiğini bilmiyorum, fakat okiyada biri yokluğumu fark ederse diye giderek korkmaya başlamıştım. Okiyadan ayrılmamın haklı bir nedeni vardı, ama anne yine de bana çok kızacaktı; fakat uzun süre evden ayrı kalmamın haklı bir nedeni yoktu. Nihayet bir adam, dışlerinin arasında bir kürdanla dışarı çıktı. Yaşlı kadın ayağa kalkıp eğildi ve geldiği için adama teşekkür etti. Sonra Kyoto'ya geldiğimden beri beni en çok sevindiren sesi duydum.

"Beni mi istediniz, efendim?"

Bu, Satsu'nun sesiydi.

Ayağa fırladım ve Satsu'nun yanına koştum. Ablamın teni solgun görünüyordu, kurşuniye bakan bir renk almıştı. Dudaklarına parlak kırmızı boya sürülmüştü, tıpkı anne gibi. Oraya gelirken gördüğüm diğer kadınlar gibi o da obisini önden bağlıyordu. Onu görmek beni öylesine rahatlatmıştı ve öylesine heyecan-

tandırıdı "ki, onun kollarına atılmamak için kendimi zor tuttum vu Satsu, bir çığlık koparıp eliyle ağzını kapadı.

Yaşlı kadın, "Hanım bana kızacak," dedi.

Satsu, "Hemen döneceğim," dedi ve tekrar Tatsuyo'ya gir di. Birkaç saniye sonra geri döndü ve yaşlı kadının avucuna birkaç bozuk para bıraktı, kadın da ona beni birinci kattaki boş odaya götürmesini söyledi.

Yaşlı kadın ekledi. "Ve eğer benim öksürdüğümü duyarsan bu hanım geliyor demektir. Şimdi acele et."

Satsu'nun peşinden Tatsuyo'nun kasvetli giriş bölümüne geçtim. Işığı sarı değil de kahverengiydi ve ortalık ter kokuyordu. Merdiven altında menteşelerinden çıkmış bir sürgülü kapı vardı. Satsu kapıyı açtı ve arkamızdan kapamak için epey zorlandı. Sadece bir penceresi olan küçük bir tatami odasında duruyorduk. Dışardan sızan ışık, Satsu'nun karaltısını görmeme yetiyordu, ama hatlarını göremiyordum.

Satsu, "Ah, Chiyo," dedi ve yüzünü kaşımak için elini uzattı. Ya da ben onun yüzünü kaşımaya çalıştığını sandım, çünkü onu iyi göremiyordum. Onun ağladığını anlamam bir saniye sürdü. Bundan sonra ben de gözyaşlarımı tutmaya çalışmadım.

"Ah, çok üzgünüm, Satsu," dedim. "Hepsi benim suçum."

Karanlıkta nasılsa birbirimize sarılmayı başardık. Ben sadece onun ne kadar zayıflamış olduğunu düşünebiliyordum. Satsu saçlarımı öyle bir okşayıp okşadı ki, bu bana annemi anımsattı ve gözlerim yeniden yaşlarla doldu, sanki suyun altında gibiydim.

Satsu bana fısıldadı. "Sessiz ol, Chiyo-chan." Yüzü bana öylesine yaklaşmıştı ki, konuşurken nefesinin çok kötü koktuğunu fark ettim. "Eğer hanım senin buraya geldiğini öğrenirse, ben dayak yerim. Gelmen niye o kadar uzun sürdü?"

"Ah, Satsu, çok üzgünüm. Benim okiyama geldiğini biliyorum."

"Aylar önce geldim."

"Orada konuştuğun kadın canavarın teki. Uzun süre mesajını bana iletmedi."

"Kaçmak zorundayım, Chiyo. Burada, bu yerde daha fazla kalamam."

"Ben de seninle geleceğim."

"Yukarda tatami örtülerinin altında tren seferlerinin listesi duruyor. Fırsat buldukça para çalışıyordum. Bayan Kishino'ya ödeyecek kadar param var. Ne zaman bir kız kaçsa, onu dövüyorlar. Önce ona para vermezsem gitmeme asla göz yummaz."

"Bayan Kishino mu... O da kim?"

"Ön kapıdaki yaşlı kadın. Yakında buradan gidecek. Onun yerini kimin alacağını bilmiyorum. Daha fazla bekleyemem. Burası korkunç bir yer. Sakın senin sonun böyle bir yer olmasın, Chiyo. Şimdi gitsen iyi edersin. Hanım nerdeyse gelir."

"Ama dur. Ne zaman kaçacağız?"

"Oradaki köşede bekle ve tek kelime söyleme. Benim yukarı çıkmam gerek."

Satsu'nun dediğini yaptım. Satsu yokken, kapıdaki yaşlı kadının bir erkeği selamladığını duydum, sonra adamın başımın üzerindeki merdivenlerden yukarı çıktığını duydum. Çok geçmeden biri telaşla aşağı indi ve kapı açıldı. Bir an için paniğe kapıldım, ama gelen Satsu'ydu ve çok da solgun görünüyordu.

"Salı günü. Salı gecesi geç vakit kaçacağız, yani beş gün sonra. Ben yukarı çıkmak zorundayım, Chiyo. Beni isteyen bir adam var."

"Dur, Satsu. Nerede buluşacağız? Kaçta?"

"Bilmiyorum. Gece birde. Ama nerede buluşacağımızı bilmiyorum."

Minamiza Tiyatrosu yakınlarında buluşmayı önerdim, fakat Satsu insanların orada bizi kolayca bulabileceklerini düşünüyor • du. Nehrin öbür yakasında tiyatronun tam karşısında buluşmayı kararlaştırdık.

Satsu, "Ben şimdi gitmek zorundayım," dedi.

"Ama, Satsu.. Ya ben kaçamazsam? Ya buluşamazsak?"

"Sen orada ol, Chiyo. Benim sadece bir tek şansım olacak, Yeterince bekledim. Hanım gelmeden gitmelisin. Eğer hanını seni buraya yakalarsa, asla kaçamam."

Satsu'ya söylemek istediğim pek çok şey vardı, fakat o beni hole çıkardı ve arkamızdan kapıyı kapadı. Onun yukarı çıkışını izlemek isterdim, fakat birden kapıdaki yaşlı kadın beni kolumdan tutup sokağın karanlığına sürükledi.

Miyagawa-cho'dan koşarak uzaklaştım ve okiyanın bıraktığım gibi sessiz sakin olduğunu görünce rahatladım. Yavaşça içeri süzıldüm ve giriş holünün loş ışığı altında yere diz çöktüm, alnımdaki ve boynumdaki terleri elbisemin koluna silip, sakinleşmeye çalıştım. Yakalanmamayı başardığım için rahatlamaya başlamıştım. Tam o sırada hizmetçilerin odasına gözüm ilişti ve kapının dışarı bir kol uzanacak kadar aralık durduğunu gördüm ve birden buz kestim. Hiç kimse kapıyı öyle bırakmazdı, Sıcak havalar dışında o kapı hep sıkıca kapalı dururdu. Kapıyı gözlerken içerden hışırtıya benzer bir sesin geldiğini duydum. Bunun bir fare olmasını diledim; çünkü fare değilse, yine Hatsu-momo ile erkek arkadaşı içerde demektir. Keşke Miyagawa-cho'ya gitmeseydim, diye düşünmeye başladım. Bunu o kadar çok istiyordum ki, bu güçlü istek sayesinde zaman geriye gidebilirdi. Ayağa kalktım ve toprak zeminli koridora süzıldüm, endişeden bayılacak gibiydim ve boğazım da tozlu zemin gibi kurumuştur. Hizmetçilerin odasının kapısına vardığımızda, çatlağa gözümü uydurup içeriye baktım. İyi göremiyordum. Yağışlı hava yüzünden Yoko daha önce ocakta kömür yakmıştı, fakat ateş sönmek üzereydi ve o soluk ışıktaki küçük ve solgun bir şey kıpırdanıyordu. Onu görünce az kalsın bir çılgılık atacaktım, çünkü bunun bir fare olduğundan emindim, bir şeyler kemirirken başını sallayıp duruyordu. Dehşet içinde hayvanın ağzının hare-

Ketlerini duyar gibi oldum. Bir şeyin üzerinde durur gibiydi, bunun ne olduğunu fark edememiştim. Fare, Yoko'nun odada bıraktığı bir şeyi kemiriyor olmalıydı. Bir kadının iniltilerini duyduğum zaman, fare dışarı çıkıp peşime düşmesin diye kapıyı kapamak üzereydim. Farenin yiyecek kemirdiği yerden bir baş yukarı kalktı ve işte Hatsumomo bana bakıyordu. Sıçrayarak kapıdan geri çekildim. Fare sandığım şey, fare değildi. Hatsumomo'nun erkek arkadaşının gömleğinin kolundan dışarı uzanan eliydi.

Hatsumomo'nun erkek arkadaşının "Nedir bu?" diye sorduğunu duydum.

Hatsumomo, "Bir şey yok," diye fısıldadı.

"Orada biri var,"

"Hayır, kimse yok," dedi Hatsumomo. "Ben de bir ses duyduğumu sandım, ama kimse yok."

Hatsumomo'nun beni gördüğünden hiç kuşku yoktu. Fakat besbelli, bunu erkek arkadaşının bilmesini istemiyordu. Sanki bir arabanın altında kalmışım gibi bitkin ve perişan bir halde, holde yere diz çöktüm. Bir süre daha hizmetçi odasından inilti ve sızlanmalar geldi, sonra sesler kesildi. Hatsumomo ile erkek arkadaşı nihayet koridora çıktıklarında erkek arkadaşı yüzüme baktı.

"Şu kız, öndeki holde," dedi. "Ben geldiğim zaman orada yoktu."

"Sen ona aldırma. O bu gece kötü bir kızdı ve dışarı çıkması gerekirken okiyadan ayrıldı. Onunla sonra hesaplaşacağım."

"Demek bizi gözetleyen biri vardı. Neden bana yalan söyledin?"

Hatsumomo, "Koichi-san," dedi. "Bu gece aksiliğin üzerinde."

"Sen o kızı görünce hiç şaşırmadın. Başından beri onun orada olduğunu biliyordun."

Hatsumomo'nun erkek arkadaşı ön giriş holüne yürüdü ve kapıdan çıkmadan önce durup bana öfkeli öfkeli baktı. Ben yere bakıyordum, fakat kıpkırmızı kesildiğimin farkındaydım. Hatsumomo arkadaşının ayakkabılarını giymesine yardım etmek için telaşla yanımdan geçti. Hatsumomo'nun erkek arkadaşına, o güne kadar hiç duymadığım bir şekilde nazıkçe ve yalvarır gibi bir şeyler söylediğini duydum.

"Koichi-san, lütfen sakinleş. Bu gece sana ne oldu anlayamadım. Yarın yine gel."

"Yarın seni görmek istemiyorum."

"Beni uzun zaman bekletmeden nefret ediyorum. Seninle nerede istersen buluşurum, hatta nehir yatağının dibinde bile."

"Seninle buluşabileceğim bir yerim yok. Zaten karım şimdi bile beni göz hapsinde tutuyor."

"Öyleyse buraya gel. Hizmetçi odası var..."

"Evet, gözetlenmekten hoşlanıyorsan, bu olur. Bırak gideyim, Hatsumomo. Eve gitmek istiyorum."

"Lütfen bana kızma, Koichi-san. Neden böyle olduğunu bilemiyorum. Yarın olmasa bile. Mutlaka geri geleceğini söyle."

"Bir gün hiç dönmeyeceğim. Bunu sana hep söyledim."

Dış kapının açılıp tekrar kapandığını duydum; biraz sonra Hatsumomo tekrar ön giriş holüne geldi ve hiçbir şeye bakmadan önce durdu. Sonunda bana döndü ve gözlerini sildi.

"Ee, küçük Chiyo," dedi. "Şu çirkin ablanı ziyarete gittin, değil mi?"

"Lütfen, Hatsumomo-san," dedim.

"Sonra da buraya gelip beni gözetledin." Hatsumomo bu sözleri öyle yüksek sesle söyledi ki, yaşlı hizmetçilerden birini uyandırdı, kadın dirseğinin üzerinde doğrulup bize baktı. Hatsumomo ona da bağırdı. "Hadi uyumana devam et, yaşlı budala." Hizmetçi başını sallayıp tekrar yattı.

Ben dedim ki: "Hatsumomo-san, sen ne istersen yapacağım. Anneyle başım derde girsin istemiyorum."

"Elbette ben ne dersem onu yapmak zorundasın. Bu konuyu tartışmaya bile gerek yok. Senin başın zaten dertte."

"Senin shamisenini götürmem gerekiyordu."

"O iş biteli bir saati geçti. Ablanı bulmaya gittin ve onunla kaçma planları yaptın. Benim aptal olduğumu mu sanıyorsun? Sonra da beni gözetlemek için buraya geldin."

"Lütfen bağışla beni. Oradaki sen olduğunu bilmiyordum. Sandım ki.."

Hatsumomo'ya orada bir fare gördüğümü sandığımı söylemek istedim, fakat onun bu sözleri olumlu karşılamayacağı ke-sindi.

Hatsumomo, uzun bir süre bana baktı, sonra yukarıya odasına çıktı. Geri döndüğü zaman avucunun içinde bir şey tutuyordu.

"Ablanla birlikte kaçmak istiyorsun, öyle değil mi? Bana kalırsa bu güzel bir fikir," dedi Hatsumomo. "Okıyadan ne kadar çabuk defolur gidersen benim için o kadar iyi. Bazı insanlar benim kalpsiz olduğumu düşünüyorlar ama bu doğru değil. Senin ve o şişko ineğin dünyada bir başınıza, bir yerlere gidip kendinize yeni bir hayat kurmak istemeniz çok dokunaklı. Buradan ne kadar çabuk defolursan, benim için o kadar iyi. Kalk ayağa."

Hatsumomo'nun bana ne yapacağını bilmediğim için korkuyordum, ama ayağa kalktım. Hatsumomo avucunun içinde tuttuğu şey her ne ise, onu elbisemin içine tıkmak istiyordu, fakat o bana doğru bir adım atınca geriledim.

Hatsumomo avucunu açarak, "Bak," dedi. Elinde bir deste banknot vardı. Paranın ne kadar olduğunu bilmiyordum, ama daha önce hiç bu kadar çok para görmemiştim." Bunu odamdan senin için getirdim. Bana teşekkür etmene gerek yok. Sadece al hepsini. Kyoto'dan ayrılmakla bana olan borcunu ödemiş sayılacaksın."

Teyze bana, Hatsumomo yardım etmek istese bile ona güvenmememi söylemişti. Fakat Hatsumomo'nun benden ne ka-

dar nefret ettiğini düşününce, onun gerçekte bana yardım etmediğini anladım; benden kurtulmaya çalışarak, kendine iyilik yapıyordu. Hatsumomo paraları, elbisemin içine yerleştirirken ben öylece kalakaldım. Cam gibi tırnakların derime battığını hissettim. Para düşmesin diye beni döndürüp kemerimi sıkıca bağladı. Sonra beni tekrar kendine doğru çevirdi ve bir eliyle başımın yanını okşamaya başladı, yüzünde bir ana ifadesi vardı. Hatsumomo'nun bana karşı iyi davranması fikri, öyle garipti ki, zehirli bir yılanın bir kedi gibi bana süründüğünü düşündüm. Sonra ben neye uğradığımı anlayamadan, Hatsumomo parmaklarını başıma geçirdi ve birden dişlerini kenetleyip başımdan bir avuç saçı yoldu ve bana öyle hızlı vurdu ki, dizlerimin üzerine çöküp acı içinde bağırdım. Neler olduğunu anlayamıyordum; fakat çok geçmeden Hatsumomo beni çekip yeniden ayağa kaldırdı ve saçlarımdan tutarak yukarı çıkarmaya başladı. Büyük bir öfke içinde bağıırıyordu, ben de can acısıyla feryat ediyordum, öyle ki, gürültümüz sokakta yaşayan herkesi uyardırması olmalıydı.

Merdivenleri tırmandıktan sonra, Hatsumomo annenin kapısını vurdu ve ona seslendi. Anne kapıyı hemen açtı, pek öfkeli görünüyordu.

"Siz ikinizin nesi var?" diye sordu anne.

Hatsumomo, "Mücevherlerim," dedi. "Bu budala kız!" Bu sözlerden sonra Hatsumomo beni dövmeye başladı. Ben yerde dertop olup durması için yalvarmaktan başka bir şey yapamadım. Sonunda anne, onu biraz yatıştırmayı başardı. Bu arada teyze de merdivenin sahanlığına gelmişti.

Hatsumomo, "Ah, anne," dedi. "Bu akşam okiyaya gelirken, sokağın sonunda Chiyo'nun bir adamla konuştuğunu görür gibi oldum. Buna önce önem vermedim, gördüğüm karaltı o olamazdı. Onun okiyadan çıkması yasaktı. Fakat odama çıkınca, mücevher kutumun darmadağın olduğunu gördüm ve aşağı in-

eliğimde Chiyö'nun adama bir şey verdiğini gördüm. Kaçmaya çalıştı, ama ben onu yakaladım."

Anne *uzun* bir süre sesini çıkarmadan bana baktı.

Hatsumomo sözlerini sürdürdü. "Adam kaçtı, ama sanırım Chiyo para kazanmak için mücevherlerimden bir kısmını ona sattı. Chiyo, okiyadan kaçmayı planlıyor, anne benim düşüncem bu... hem de ona o kadar iyi davranmamıza rağmen..."

Anne, "Pekâlâ, Hatsumomo," dedi. "Bu kadarı yeter. Sen ve teyze odana gidin ve neler eksik bakın."

Anne ile yalnız kalır kalmaz, diz çöktüğüm yerden ona bakıp fısıldadım. "Anne, bunlar doğru değil... Hatsumomo, erkek arkadaşıyla hizmetçi odasındaydı. O bir şeye kızmış ve öfkesini benden çıkarıyor. Ben ondan bir şey almadım."

Anne hiç konuşmadı. Beni duyduğundan bile emin değilim. Biraz sonra Hatsumomo dışarı çıktı ve bir obinin ön kısmını süslemek için kullandığı broşun kaybolduğunu söyledi.

"Zümrüt broşum anne," diye ısrar etti ve iyi bir oyuncu gibi ağlamaya başladı. "Bu kız benim zümrüt broşumu o korkunç adama sattı. O *benim broşumdu*. O kendini ne zannediyor da böyle bir şeyi benden çalabiliyor?"

Anne, "Kızı ara," dedi.

Altı yaşlarında bir çocukken bir örümceğin evin bir köşesi-ne ağını kurmasını seyretmişim. Örümcek daha işini bitirmeden bir sivrisinek ağa girip takıldı. Örümcek önce buna pek önem vermedi ve işini yapmaya devam etti, ancak ağını kurduktan sonra, sivri ayaklarıyla sivrisineğin yanına gidip onu ölüme gönderdi. O tahta döşeme üzerinde durmuş, Hatsumomo'nun narın parmaklarını bana uzatışını seyrederken, onun ördüğü ağa takıldığımı hissettim. Yanımdaki para hakkında hiçbir açıklamada bulunamazdım. Hatsumomo parayı çıkarınca, anne tomarı ondan alıp saydı.

Anne *bana*, "Bir zümrüt broşu bu paraya satmakla aptallık etmişsin," dedi. "Broşu yerine koymak sana çok daha pahalıya mal olacak."

Anne, parayı geceliğinin içine sakladı ve Hatsumomo'ya, dönerek, "Bu gece burada okiyada bir erkek arkadaşın mı vardı?"

Hatsumomo birden afalladı; fakat hemen soruyu yanıtlamakta da gecikmedi. "Bunu da nereden çıkardın, anne?"

Uzun bir sessizlik oldu, sonra anne, teyzeye, "Hatsumomo'nun kollarını tut," dedi.

Teyze Hatsumomo'nun kollarını arkaya çekip tuttu, bu sırada anne de onun kimonosunun önünü açtı. Ben Hatsumomo karşı koyar sandım, ama hiçbir şey yapmadı. Anne, *koshimaki*'yi toplayıp, dizlerini ayırırken Hatsumomo, soğuk soğuk bana baktı. Sonra anne, onun bacaklarının arasına elini soktu. Elini dışarı çıkardığı zaman parmak uçları ıslaktı. Anne parmaklarını bir süre kuruladıktan sonra kokladı. Bundan sonra Hatsumomo'nun yüzüne bir tokat indirdi.

Sekizinci Bölüm

Ertesi gün bana kızan tek kişi Hatsumomo değildi, çünkü anne, Hatsumomo'nun erkek arkadaşını okiyaya almasına göz yumduğu için hizmetçilerin hepsine altı hafta süreyle kurutulmuş balık verilmesini yasakladı. Hizmetçilerin kâselerinden yiyecek çalmış olsaydım bile hizmetçiler bana bu kadar kızmazlardı; Balkabağı'na gelince, o da annenin emrini duyunca ağlamaya başladı. Fakat doğrusunu söylemek gerekirse, herkesin bana kızmasından sizin sandığınız kadar huzursuz olmadım, hiç görmediğim ve elimi değdirmediğim bir broşun değerinin borçlarıma eklenmesi de beni çok etkilemedi. Hayatımı güçleştiren her şey sadece kaçma kararımı güçlendiriyordu.

Gerçi anne, Hatsumomo'yu mutlu edecekse, benim paramdan ona yeni bir broş almaktan memnunluk duyuyordu, ama broşu çaldığıma inandığını sanmıyorum. Fakat dışarı çıkmamam gerekirken okiyadan ayrıldığımdan kuşkusu yoktu, çünkü Yoko bunu doğrulamıştı. Annenin tekrar dışarı çıkmamı önlemek için ön kapıyı sürgülettğini duyduğum zaman, hayatımın avuçlarımdan içinden kayıp gittiğini hissettim. Şimdi okiyadan nasıl kaçacaktım? Sadece teyzede anahtar vardı ve uyurken bile anahtar boynunda asılı duruyordu.

Fazladan bir önlem olarak, akşamları kapının yanında oturma görevi de benden alınıp Balkabağı'na verildi, Hatsumomo eve geldiği zaman, kapıyı açtırmak için teyzeyi uyandırması gerekiyordu.

Her gece, yatağıma yattığım zaman bir şeyler planlamaya çalışıyordum, fakat pazartesi olduğunda, yani Satsu ile kaçmayı planladığımız güne bir gün kala, kaçmak için hiçbir plan yapamamıştım. Öylesine çaresizdim ki, işlerimi yapacak gücüm kalmamıştı, hizmetçiler, cilalamam gereken tahta eşya üzerinde bezi gezindirmeme ve yerleri süpürecek yerde, süpürgeyi çek-iştirmeme kızıyorlardı. Pazartesi öğleden sonra otları ayıkla-mak bahanesiyle uzun süre bahçede kaldım ve kara kara dü-şüncelere daldım. Derken hizmetçilerden biri, bana hizmetçi odasındaki tahta döşemeyi silme görevini verdi. Yoko telefonun yakınında oturuyordu. İşte bu sırada olağandışı bir şey oldu. İy-i-ce ıslatılmış bir bezi yere sıktım ve sular kapıya doğru akacak yerde, odanın arka köşelerinden birine doğru aktı.

"Yoko, bak," dedim. "Su yukarı doğru akıyor."

Kuşkusuz yokuş yukarı değildi. Sadece bana öyle görün-müştü. Bu beni öylesine şaşırtmıştı ki, bezi tekrar ıslatıp sıktım ve suyun yine köşeye doğru akışını izledim. Ve sonra... nasıl ol-duğunu bilemiyorum, ama kendimi ikinci katın merdivenlerinde buldum, oradan da merdivenle tavan arasına çıktım, kapağı kal-dırdım ve dama çıktım.

Dam. Bu düşünce beni öylesine şaşırtmıştı ki, çevremi ta-mamen unuttum; Yoko'nun yakınındaki telefon çaldığında, kor-kudan nerdeyse bir çığlık atacaktım. Dama vardığım zaman ne yapacağımı birden kestiremedim, fakat oradan aşağı inmeyi ba-şarırırsam, Satsu ile buluşabilirdim.

Ertesi akşam, yatmaya gittiğim zaman uzun uzun esnedim ve kendimi yatağa sanki bir pirinç çuvalıymışım gibi attım. Beni gören herhangi biri, bir saniye sonra uykuya dalacağımı sanabi-lirdi, oysa gerçekte her zamankinden daha diriydim. Uzun bir süre yatıp, evimi düşündüm ve babamı masanın başında otu-rurken, beni karşısında görünce ne yapacağını merak ettim.

Delki de gözlerinin altındaki çukurlar sarkacak ve ağlamaya başlayacaktı ya da gülümserken olduğu gibi ağzı o garip şekli alacaktı. Annemi hayalimde öyle fazla canlandırmadım; sadece onu görme düşüncesi bile gözlerimi yaşlarla doldurmaya yetmişti.

Nihayet hizmetçiler, yanımdaki yer yataklarına yattılar ve Balkabağı da Hatsumomo'yu beklemek için her zamanki yerine geçti. Büyükanenin her gece yatmadan yaptığı gibi söylediği sutraları dinledim. Sonra da kapının aralığından onun yatağının yanında durup geceliğini giyişini seyrettim. Elbisesi omuzlarından aşağı kaydığı zaman gördüğüm manzara karşısında dehşete düştüm, çünkü onu daha önce hiç çıplak görmemiştim. Kadının vücudu bana buruşuk bir giysi yığını anımsattı. Büyükanne masanın üzerinde hazır duran geceliğini almaya çalışırken, bana pek acınacak zavallı biriymiş gibi göründü. Her şeyi sarkıyordu, hatta parmak uçları gibi duran meme başları bile. Onu seyrettikçe, o bulutlanmış yaşlı kafasıyla, kendi anne ve babasını düşündüğüne hükmettim, tıpkı benim yaptığım gibi. Belki de o küçük bir kızken annesiyle babasını tıpkı benim gibi köle olması için satmışlardı. Belki o da bir kardeşini kaybetmişti. Büyükanneyi daha önce hiç böyle düşünmemiştim. Onun da hayata benim gibi başlayıp başlamadığını merak ediyordum. Onun aksi bir yaşlı kadın ve benim de mücadele veren küçük bir kız olmamın hiç önemi yoktu. Yanlış bir yaşam biçimi herhangi bir kimseyi kötü yapmaz mıydı? Eskiden Yoroido'dayken bir oğlanın beni gölün yakınındaki çalılıklara ittiğini çok iyi anımsıyordum. Zorlukla çalıktan kurtulduğum zaman öfkemden çalıları dişleyecek haldeydim. Birkaç dakika acı çekmek beni bu kadar, kızdırdıysa, yıllar yılı acı çekmek ne hale getirirdi? Taş bile yeterince yağmur yiyince şekli bozulmaya başlayabilir.

Eğer kaçmayı aklıma koymasaydım, Gion'da beni bekleyen acı dolu günleri düşünmek beni dehşete düşürebilirdi. Hiç kuşkusuz, bu düşünceler beni büyükanne gibi bir yaşlı kadına

dönüştürdü. Fakat ertesi gün belki de Gion'u bile unutmaya başlayabileceğimi düşünmek beni rahatlatmıştı. Dama nasıl ulaşacağımı biliyordum; oradan sokağa nasıl ineceğime gelince... bundan hiç emin değildim. Karanlıkta şansımı denemekten başka seçeneğim yoktu. Ancak Gion'da hayat uzun bir mücadeleydi ve oradan kaçtıktan sonra hayat daha da mücadeleyi olacaktı. Kısacası dünya çok zalimdi; nasıl ayakta kalabiliyordum? Bir süre yatağымda acı içinde kıvranarak yattım, bunu yapacak gücümün olup olmadığını merak ediyordum... Fakat Satsu beni bekleyecekti. Ne yapacağımızı o bilebilirdi.

Büyükanne odasında yatağına yerleşinceye kadar epey zaman geçti. Artık hizmetçiler uykularında horlamaya başlamışlardı, Biraz ilerde yerde diz çökmüş duran Balkabağı'nı daha iyi görebilmek için yatağımda dönüyormuşum gibi yaptım. Onun yüzünü iyi göremiyordum, ama uykusunun gelmeye başladığını hissettim. Aslında Balkabağı uyuyuncaya kadar beklemeye karar vermiştim, fakat artık zaman kavramını kaybetmiştim; ayrıca Hatsumomo da her an eve dönebilirdi. Mümkün olduğu kadar ses çıkarmadan yatağın içinde doğruldum, eğer biri beni görecekt olursa, tuvalete gidip geri dönecektim. Fakat hiç kimse benimle ilgilenmedi. Ertesi sabah giyeceğim elbise, yatağın yanında katlanmış duruyordu. Elbiseyi alıp, doğruca merdivenlere gittim.

Annenin kapısının önünde durup bir süre içeriyi dinledim. Anne pek horlamazdı, onun için sessizliğe bir anlam veremedim, sadece onun telefonda konuşmadığını ve hiç ses çıkarmadığını biliyordum. Gerçekte, onun odası tamamen sessiz sayılmazdı, çünkü küçük köpeğı Taku uykusunda hırıltılar dururdu. Köpeğın hırıltısını dinledikçe birinin bana, "CHI-yol CHI-yo!" diye seslendiğini duyar gibi oldum. Annenin uykuya daldığından emin olmadıkça okiyadan çıkmamaya kararlıydim, bu nedenle kapıyı açıp içeriye bir göz atmak istedim. Anne uyanıksa, birinin bana seslendiğini duyduğumu söyleyecektim. Büyükanne gibi

itrine de uyurken başucundaki lambayı açık bırakırdı; bu nedenle, kapıyı hafifçe aralayıp içeri göz atınca, yorganın altından dışarı *uzanan* ayaklarını gördüm. Taku, annenin ayaklarının arasında yatıyordu ve göğsü kalkıp iniyordu, bana sesleniyormuş gibi sesler çıkarıyordu.

Kapıyı tekrar kapadım ve yukardaki holde üstümü değiştirdim. Şimdi eksik olan tek şey ayakkabılardı ve ben onlarsız kaçmayı düşünmüyordum, bu da yazdan beri ne kadar değiştiğimi göstermeye yeter sanırım. Eğer Balkabağı giriş holünün önünde durmasaydı, koridorda yürümek için kullanılan ayakkabılardan bir çiftini alabilirdim. Bunun yerine, yukardaki tuvalete girmek için kullanılan ayakkabıları aldım. Bunlar çok kalitesizdi. Daha da kötüsü bunlar ayaklarıma çok büyük geliyordu; fakat başka seçme şansım yoktu.

Çatının kapağını arkamdan sessizce kapadıktan sonra, geceliğimi su deposunun yanına sıkıştırdım ve dama tırmandım. Korkmadığımı iddia edecek değilim; sokadaki insanların sesleri, çok aşağılardan geliyordu. Fakat korkmakla kaybedilecek vaktim yoktu. Çünkü her an hizmetçilerden biri, hatta teyze ya da anne, kapağı kaldırıp beni aramaya çıkabilirdi. Ayakkabıları elimde tuttum ve damın kenarında yürümeye başladım; bu iş tahmin ettiğimden daha zordu. Damdaki kiremitleri bozmamak için çok ağır hareket etmek zorundaydım. Çıkardığım her ses yakındaki damlarda yankılanıyordu.

Bizim okıyanın öbür tarafına geçmem dakikalarca sürdü. Yandaki binanın damı bizimkinden biraz daha alçaktı. O dama indim ve sokağa geçecek bir yol bulmak için aşağıya baktım; fakat ay ışığına rağmen aşağısı kapkaranlıktı. Dam çok yüksekti ve oturarak aşağı kayılamayacak derecede dikti. Bundan sonraki damın daha iyi olacağından da hiç emin değildim; biraz korkmaya başlamıştım; fakat damdan dama geçmeye devam ettim ve bloğun sonuna geldim; yanda bir avlu görünüyordu. Eğer

oluğa ulaşabilirdim boruya tutuna tutuna aşağıdaki banyoluğa kadar inebilirdim. Oradan da avluya geçmem kolay olacaktı.

Başka birinin evinin ortasına düşme fikri bana hiç de cazip gelmedi. Bu evin de bir Okiya olduğundan hiç kuşum yoktu; bizim bloktaki binaların hepsi okiyaydı. Büyük bir olasılıkla, biri kapıda geyşanın geri dönmesini bekliyordu ve ben kaçmaya çalışırken kolumdan kısıvrak yakalayıverecekti. Ayrıca ya ön kapı bizimki gibi sürgüüyse? Başka seçme şansım olsaydı; bu yolu izlemeyi hiç düşünmezdim. Fakat aşağıdaki yol bana emin bir yer gibi görünmeye başlamıştı.

Aşağıdaki avludan gelecek sesleri dinlemek için bir süre damın kenarında oturdum. Duyabildiğim tek şey, sokaktan gelen gülüşmeler ve konuşmalardı. Aşağıya indiğim zaman avluda ne bulacağımı bilemiyordum, fakat okiyada biri benim gittiğimi fark etmeden harekete geçmem gerektiğine karar verdim. Kaçmaya çalışmanın geleceğime vereceği zarar hakkında bir fikrim olsaydı, hemen o damdan geri döner, hiç vakit kaybetmeden geldiğim yere geri giderdim. Fakat beni bekleyen tehlikelerden hiç haberim yoktu. Büyük bir serüvene atılmak üzere olduğunu düşünen bir çocuktum.

Bacağımı yandan aşağı sallandırdım, damın kenarına tutunuyordum. Ve birden panik içinde damın, düşündüğümünden daha dik olduğunu fark ettim. Kendimi tekrar yukarı çekmeye çalıştım, ama başaramadım. Tuvalet ayakkabıları ellerimdeyken, damın kenarına tutunmam olanaksızdı, tekrar yukarı tırmanamayacağımı anlamıştım. Eğer ellerimi bırakırsam o damdan aşağı kayacaktım. Kafamda bu düşünceler vardı, fakat dama tutunmaktan vazgeçmeye karar vermeden kendimi bıraktım. Önce beklediğimden daha yavaş kaymaya başladım, bu da aşağılarda kaymaktan kurtulabileceğim umudunu verdi. Fakat o sırada ayağım bir kiremite çarptı ve kiremit avluya düştü. Bundan sonra ise tuvalet ayakkabılarından biri elimden düştü. Onun avluda, "Pof," diye ses çıkararak yere düştüğünü gördüm. Daha

sorrra bundan da kötü bir ses duydum, avluya doğru yaklaşan birinin ayak sesleriydi bu.

Pek çok kereler, sineklerin duvarda ya da tavanda sanki yerdeymiş gibi rahatça durabildiklerini görmüştüm. Artık onların bunu ayakları yapışkan olduğu için mi, yoksa hafif oldukları için mi başarabildiklerini bilmiyordum, fakat aşağıda yürüyen birini duyunca, tıpkı bir sinek gibi o dama yapışmam gerektiğine karar verdim. Aksi halde birkaç saniye içinde avluya düşecektim. Ayak parmaklarımla dama bastım, sonra dirseklerimle dizlerimi dayadım. Ve çaresizlik içinde en aptalca işi yaptım, öbür elimden ayakkabıyı bırakıp iki elimle birden dama tutunmaya çalıştım. Avuçlarım ter içinde kalmış olmalıydı, çünkü onları dama değdirir değdirmez daha büyük bir hızla kaymaya başladım. Bir hışırtıyla aşağı kaydığımı hissettim ve birden dam yok oldu.

Bir an, hiçbir şey duymadım; sadece ürkütücü garip bir sessizlik vardı. Havada yere düşerken, bir şeyi düşünmeye vaktim oldu; bir kadının avluya geldiğini ve yerdeki parçalanmış kiremite baktığını, sonra başını yukarı kaldırınca benim o gökten onun üzerine düşmekte olduğumu gördüğünü düşündüm; fakat tabii böyle bir şey olmadı. Düşerken döndüm ve yere yan yattım. Başımı korumak için kolumu kaldırmayı akıl edebildim; fakat bir külçe gibi düştüğüm için yarı baygındım. Kadının nerededir durduğunu ve hatta gökten düştüğüm zaman kadının avluda olup olmadığını bile bilmiyorum. Fakat kadın benim o damdan düştüğümü görmüş olmalı, çünkü bitkin bir halde yerde yatar-ken kadının şöyle dediğini duydum:

"Gökyüzünden küçük kızlar yağıyor."

Evet, hemen ayağa fırlayıp oradan kaçmak istedim, ama bunu yapamıyordum. Vücudumun bir yanı ağrı içindeydi. Yavaş yavaş, iki kadının üzerime eğildiklerini fark ettim. Kadınlardan biri tekrar tekrar bir şey söylüyordu, fakat ne dediğini anlatmıyordum. Kadınlar kendi aralarında konuştular ve beni yerden

kaldırıp tahta geçidin üzerine oturtular. Onların konuşmalarının sadece bir bölümünü anımsıyorum.

"Sana söyledim ya, kız damdan düştü."

"Neden yanında tuvalet terlikleri taşıyormuş? Tuvaleti kul lanmak için mi yukarı çıktın, küçük kız? Beni duyabiliyor musun? Ne tehlikeli bir iş bu. Düştüğün zaman paramparça olma dığın için şanslısın"

"O seni duyamaz, hanım. Gözlerine baksana."

"Elbette duyabilir. Bir şeyler şöyle, küçük kız."

Fakat bir şey söyleyemiyordum. Sadece Satsu'nun beni Minamiza Tiyatrosu'nun karşısında boşuna bekleyeceğini, hiçbir zaman oraya gidemeyeceğimi düşünebiliyordum.

Ben yerde kıvrılmış yatarken, hizmetçi benim nereden geldiğimi öğreninceye kadar sokaktaki evlerin kapılarını çaldı. Gözyaşı akıtmadan ağlıyordum ve çok acıyan kolumu tutmuştum, birdenbire ayağa kaldırıldım ve yüzüme bir tokat yedim.

Bir ses, "Budala, budala kız," dedi. Teyze büyük bir öfke içinde karşımda duruyordu ve sonra beni o okiyadan çıkarıp sokakta sürüklemeye başladı. Kendi okiyamıza vardığımızda, beni tahta kapıya dayadı ve tekrar yüzüme tokat vurdu.

"Ne yaptığını biliyor musun?" dedi, ama ben karşılık veremedim. "Ne düşünüyordun? Kendin için her şeyi berbat ettin... Yaptığın budalalıklar sanki yetmezmiş gibi... Budala, budala kız."

Teyzenin bu kadar öfkelenebileceğini hiç tahmin etmemiştim. Beni avluya sürükledi ve yüzüstü yere bıraktı. Başıma gelecekleri bildiğim için artık hıçkıra hıçkıra ağlamaya başlamıştım. Bu kez teyze, eskiden yaptığı gibi, beni üstünkörü dövecek yerde, üzerime bir kova su döktü, böylece kamçının vücuduma daha fazla yapışmasını sağlayacaktı, sonra bana öyle hızlı vurdu ki, nefes bile alamadım. Beni dövme faslı tamamlanınca, kamçı-

yı yere attı ve beni sırtım yere gelecek şekilde döndürdü. "Artık asla bir geyşa olamayacaksın," diye bağırdı. "Seni böyle bir hata yapmaman konusunda uyarmıştım. Artık benim ya da başka birinin senin için yapabileceği bir şey kalmadı."

İlerden gelen korkunç çığlıklar yüzünden teyzenin başka neler dediğini duymadım. Büyükanne, bana daha iyi göz kulak olmadı diye Balkabağı'nı dövüyordu.

Sonunda, avluya düşerken kolumu kırdığım anlaşıldı. Ertesi gün bir doktor geldi ve beni yakındaki kliniğe götürdü. Kolum alçılanmış olarak okiyaya geri döndüğümde ikinci vaktiydi. Hâlâ çok canım yanıyordu, fakat anne beni hemen odasına çağırırdı. Uzun bir süre oturduğu yerden bir eliyle Taku'yu okşayıp öbür eliyle piposunu tutarak beni süzdü.

Anne sonunda, "Senin için ne kadar para ödediğimi biliyor musun?" dedi.

"Hayır, efendim," diye yanıt verdim. "Fakat değerimden fazlasını ödediğinizi söyleyeceksiniz."

Bunun kibarca bir karşılık olduğunu söyleyemem. Aslında bu sözlerim yüzünden annenin beni tokatlayacağını düşündüm, fakat artık hiçbir şey umurumda değildi. Bana öyle geliyordu ki, artık dünyada hiçbir şey yolunda gitmeyecekti. Anne, dişlerini kenetledi ve o garip gülüşüyle birlikte birkaç kez öksürdü.

Anne, "Bunda haklısın," dedi. "Sen yarım yen bile etmezsin. Şey, senin akıllı bir kız olduğunu sanmıştım. Fakat sen kendin için neyin iyi olacağını bilecek kadar akıllı değilsin."

Anne bir süre piposunu tüttürdü, sonra dedi ki, "Senin için yetmiş beş yen ödedim, evet ödediğim para bu. Sonra gittin bir kimonoyu berbat ettin, bir broşu çaldın ve şimdi de kolunu kırdın, bu nedenle borçlarına bir de ilaç masrafını ekleyeceğim. Ayrıca yemeklerin ve derslerin var ve daha bu sabah Miyagawa'da Tatsuyo'nun patronundan ablanın kaçtığını öğrendim. Oranın patronu bana borcunu ödemedi. Şimdi de parayı öde-

meyeceğini söylüyor. Bu parayı da senin borcuna ekleyeceğini, ama bu neyi değiştirecek ki? Borcun zaten ödeyebileceğindim çok fazla."

Demek Satsu kaçmıştı. Gün boyunca onu merak etmişim ve şimdi merakım giderilmişti. Ablam için sevinmem gerekirdi, ama sevinemiyordum. Anne sözlerini sürdürdü. "Geyşa olsan sanırım on, on beş yılda borcunu ödersin, tabii başarı sağlarsan. Fakat kaçmaya kalkışan bir kıza kim metelik öder?"

Bu sorulara nasıl yanıt vereceğimi bilemiyordum, bu nedenle anneye üzgün olduğumu söyledim. O ana kadar anne benimle sakın sakın konuşmuştu, fakat ben özür diledikten sonra piposunu masaya bıraktı ve sanırım öfkeden olacak çenesini dışarı doğru öyle bir uzattı ki, bende saldırmaya hazırlanan bir hayvan izlenimini uyandırdı.

"Üzgünsün, öyle mi? Başlangıçta sana o kadar para ödemekle aptallık ettim. Sen belki de Gion'un en pahalı hizmetçisisin. Eğer borçlarının bir kısmını ödeyebilmek için senin kemiklerini satmam mümkün olsaydı, kemiklerini teker teker vücudundan ayırırdım."

Anne, bu sözlerden sonra odadan çıkmamı emretti ve piposunu tekrar ağızına yerleştirdi.

Dışarı çıktığım zaman dudaklarım titriyordu, fakat duygularımı bastırdım; çünkü orada, sahanlıkta Hatsumomo duruyordu. Bay Bekku, onun obisini bağlamak için orada bekliyordu, teyze de elinde bir mendil ile Hatsumomo'nun karşısında durmuş, gözlerinin içine bakıyordu.

Teyze, "Boya yayılmış," dedi. "Benim yapabileceğim başka bir şey yok. Önce ağlamayı kes, sonra makyajını tazellersin."

Hatsumomo'nun neden ağladığını çok iyi biliyordum. Erkek arkadaşı okiyaya gelmesi yasaklanınca, onunla ilişkisini kesmişti. Bunu bir sabah önce öğrenmişim ve Hatsumomo'nun başına gelenlerden beni sorumlu tutacağından emindim. Hatsumomo beni görmeden merdivenlerden aşağı inmek istiyordum,

nma çok geç kalmıştım. Hatsumomo, mendili teyzenin elinden kaptı ve beni çağırarak ister gibi bir hareket yaptı.

Teyze ona, "Senin Chiyo ile bir işin yok. Hadi odana git ve makyajını tamamla."

Hatsumomo karşılık vermedi, fakat beni odasına çekip, arkamızdan kapıyı kapadı.

Hatsumomo bana, "Günlerce, senin hayatını berbat etmek için neler yapacağıma karar vermeye çalıştım," dedi. "Fakat şimdi sen kaçmaya çalıştın ve beni deritten kurtardın. Buna sevinmem mi gerekir bilemiyorum. Bunu kendim yapsam diye hevesleniyordum."

Bu yaptığım kabalıktı, ama Hatsumomo'ya eğilerek selam verdikten sonra, hiç karşılık vermeden kapıyı araladım ve dışarı çıktım. Bu yaptığıma karşılık Hatsumomo bana tokat atabilirdi. Fakat o peşimden hole geldi ve dedi ki: "Hayatının tümünü hizmetçi olarak geçirmenin ne anlama geldiğini merak ediyorsan, teyze ile konuş. Daha şimdiden ikiniz bir ipin iki ucu gibisiniz. Teyzenin kalçası kırık, senin de kolun kırık. Belki bir gün sen de teyze gibi bir erkeğe benzersin."

Teyze, "Hadi, Hatsumomo," dedi. "Bize o ünlü çekiciliğini göster."

Eskiden, beş altı yaşında bir küçük kız iken, Kyoto'yu bir kez bile aklımın ucundan geçirmedığım dönemde, köyümüzde Noboru adında küçük bir oğlanı tanıyordum. Onun çok iyi bir çocuk olduğundan eminim, *ia*kat çok kötü bir kokusu vardı ve sanırım bu yüzden kimse onunla ilgilenmiyordu. O ne *zaman* konuşsa, diğer çocuklar sanki bir kuş ölmüş ya da bir kurbağa vıraklamış gibi, hiç değer vermiyorlardı ve zavallı Noboru çoğu zaman yere oturup ağlardı. Başarısız kaçma girişiminden sonraki *aylarüa*, Noboru için hayatın ne demek olduğunu çok iyi anladım; çünkü emir vermek dışında benimle hiç kimse konuşmu-

yordu. Anne bana hep, piposundan savrulan dumanmışım göz-
züyle bakıyordu, çünkü onun kafasında daha önemli şeyler var
dı. Fakat şimdi hizmetçilerin hepsi, aşçı ve büyükanne de aynı
şeyi yapıyordu.

Osoğuk kış süresince, Satsu'ya, anneme ve babama ne
olduğunu merak ettim durdum. Çoğu geceler, yatağıma yattı
ğım zaman meraktan hasta oluyordum ve içimde sanki bütün
dünya insanları bulunmayan dev bir holmüş gibi büyük bir boş-
luk hissediyordum. Kendimi rahatlatmak için gözlerimi kapatıp,
Yoroido'da kayaların yanındaki patikada yürüdüğümü hayal
ediyordum. Orayı o kadar iyi biliyordum ki, sanki gerçekten Sat-
su ile kaçmışım da evimize geri dönmüşüm gibi, her şeyi gözle-
rimin önünde canlandırabiliyordum. Hayalimde, Satsu'nun elin-
den tutup sarsak evimize doğru koştuğumu, hem de eskiden
ablamın elini hiç tutmadığım halde birkaç saniye sonra annemle
babama kavuşacağımızı düşünüyordum. Bu hayallerde hiçbir
zaman evimize ulaşamadım; belki de orada bulacaklarım beni
korkutuyordu, her neyse, beni rahatlatan patikada yaptığım yü-
rüyüştü. Bazen yakınımıdaki hizmetçilerden birinin öksürüğünü
ya da büyükannenin homurdanarak geçtiğini duyuyordum ve o
anda deniz kokusu dağılıyordu, ayaklarımın altındaki toprak,
tekrar yatağım oluyordu ve başladığım yere, yalnızlığıma geri
dönüyordum.

İlkbahar geldiğinde, Maruyama Parkı'nda kiraz ağaçları çi-
çek açtı ve artık Kyoto'da hiç kimse bundan başka bir şeyi ko-
nuşmaz oldu. Hatsumomo gündüzleri, her zamankinden daha
fazla meşguldü, çünkü kiraz çiçeklerini izleme partilerinin ardı.
arkası kesilmiyordu. Her gün öğleden sonra hareketli bir hayata
hazırlanışını gördükçe ona gıpta ediyordum. Bir gece uykum-
dan uyanıp da Satsu'nun beni kurtarmak için gizlice okiyaya
geldiğini ya da şu veya bu şekilde Yoroido'daki ailemden haber

aldığımı hayal etmekten de umudu kesmeye başlamıştım. Derken bir sabah, anne ile teyze, büyükanneyi bir pikniğe götürmeye hazırlanırken, merdivenlerden aşağı indim ve ön giriş kapısının yanındaki holde bir paket buldum. Bu, aşağı yukarı benim kolumun uzunluğunda kalın bir kâğıtla sarılmış bir paketti. Bunun beni hiç ilgilendirmeyeceğini biliyordum, fakat ortalıkta beni görecekkimse olmadığı için, gidip üzerindeki isim ve adresi okudum. Pakette şunlar yazılıydı:

Sakamoto Chiyo
c/o Nitta Kayoko
Gion Tominaga-cho
Kyoto şehri, Kyoto valiliği

Öyle şaşırmıştım ki, elimi ağızıma götürüp bir süre öylece kalakaldım ve eminim gözlerim de faltaşı gibi açılmıştı. Geri gönderme adresi, Bay Tanaka'nınkiydi. O pakette ne olabileceği konusunda hiçbir fikrim yoktu, fakat Bay Tanaka'nın adını orada görünce... belki size saçma gelebilir, ama adamın beni bu korkunç yere göndermekten pişmanlık duymuş ve beni okiyadan kurtarmak için bir şey yollamış olabileceğini düşündüm. Küçük bir kızı kölelikten kurtarabilecek bir paket var olamazdı; o zaman bile bunu düşünmekte zorluk çekiyordum. Fakat içimden, bu paket açıldığı zaman şu veya bu şekilde hayatımın değişeceğine yürekten inanmıştım.

Ben daha ne yapacağıma karar vermeden teyze aşağıya indi ve paketin üzerinde adım yazılı olmasına rağmen, beni onun yanından uzaklaştırdı. Paketi ben açmak isterdim, fakat teyze paketin iplerini kesmek için bir bıçak istetti ve kalın kâğıdı açması epey uzun sürdü. Kâğıdın altında, kalın balıkçı ipiyle ağzı dikilmiş bir torba vardı. Torbanın kenarına üzerimde adım yazılı bir zarf iliştilmişti. Teyze, zarfı torbadan ayırdı ve torbayı yırttı, içinden koyu renk tahta bir kutu çıktı. Kutunun içinde ne

olabilir diye meraklanmışım, fakat teyze kapağı kaldırıncı, úzerime bir ağırlık çöktü. Çünkü beyaz kumaş yığınları arasında bir zamanlar sarsak evimizin önündeki dua yerinde duran ölüm tabletleri vardı. Daha önce hiç görmediğim iki tablet, diğerlerinden daha yeni gibi duruyordu ve üzerlerinde bilmediğim bazı budist isimleri yazılıydı. Bay Tanaka'nın bunları neden gönderdiğini merak etmekten bile korkuyordum.

Teyze bir an için kutuyu tabletlerle birlikte yerde bırakıp, mektubu okumak için zarftan çıkardı. Korku dolu bir halde, uzun bir süre orada durdum. Düşünmekten bile úrküyordum. Nihayet teyze derin bir soluk aldı ve beni kolumdan tutup, bekleme odasına götürdü. Masanın önünde yere diz çöktüğüm zaman kucağıma koyduğum ellerim titriyordu, belki de aklıma gelen korkunç düşüncelerden kurtulmak istediğim için böyle titriyordum. Belki de Bay Tanaka'nın ölüm tabletlerini bana göndermesi umut verici bir işaret sayılabilirdi. Ailem Kyoto'ya taşınmaya karar vermiş olabilir miydi? Yeni bir kürsü alıp tabletleri oraya koymamız mümkün müydü? Ya da belki Satsu bunların bana gönderilmelerini istemişti, çünkü o geri dönüyordu. Sonra teyze düşüncelerimi yarıda kesti.

"Chiyo, sana Tanaka Ichiro adında birinden gelmiş bir mektubu okuyacağım," dedi, sesi garip bir şekilde boğuktu ve ağır ağır konuşuyordu. Teyze mektubu masaya yayarken soluk aldığıımı hiç sanmıyorum.

Sevgili Chiyo,

Sen Yoroido'dan ayrıldığından beri iki mevsim geçti ve yakında ağaclar yeni tomurcuklarla can verecekler. Eskilerin solup kurudukları yerlerde yetişen çiçekler, bize ölümün bir gün hepimize geleceğini hatırlatır.

Bir zamanlar öksüz bir çocuk olmam nedeniyle bu acizane kulun, sana taşımak zorunda olduğun korkunç yükü

açıklamak zorunda. Sen Kyofo'daki yeni yaşamın için evden ayrıldıktan altı hafta sonra, saygıdeğer annenin acıları son buldu. Ve ondan sadece birkaç hafta sonra saygıdeğer baban da bu dünyadan göçtü. Bu aciz kulun, senin kayıpların için büyük üzüntü duyuyor ve saygıdeğer ebeveyninin ikisinin de kalıntılarının köy mezarlığına gömülmüş olduğunu bildiriyor. Onlar için Senzuru'da Hoko-Ji Tapınağı'nda tören düzenlendi ve ayrıca Yoroido kadınları da sutralar okudular. Bu aciz kulun, saygıdeğer ebeveynlerinin cennete ulaştıklarından emindir.

Bir çırak geyşanın eğitimi çok zorlu bir yoldur. Ancak bu aciz kişi, acılarını gömüp büyük sanatçı olmayı başaranlara karşı hayranlık duygularıyla doludur. Yıllar önce, Gi-on'u ziyaret ettiğim zaman ilkbahar danslarını izlemek ve daha sonra da bir çayhanede verilen partiye katılmak beni çok etkilemişti. Senin için bu dünyada güvenceli bir yerin bulunmuş olması ve yıllar yılı belirsizliklerle savaşmayacağını bilmek beni mutlu ediyor, Chiyo. Bu aciz insan, iki kuşak çocuğun yetişkin olduklarını görecektedir kadar uzun yaşadı ve sıradan kuşların bir kuğu dünyaya getirmelerinin ne kadar zor olduğunu biliyor. Annesiyle babasının ağacında yaşamaya devam eden kuğu ölür; güzel ve yeteneklilerin dünyada kendi yollarını bulmak zorunda kalmalarının nedeni de budur.

Kız kardeşin Satsu, geçen sonbahar sonlarında Yoro-ido'ya geldi, ama Bay Sugi'nin oğluyla kaçtı. Bay Sugi, sağlığında oğluna tekrar kavuşabilmeyi umut ediyor ve senden, ablandan bir haber alırmaz kendisine bildirmeni istiyor.

Sevgilerimle,
Tanaka Ichiro

Teyze bu mektubu bitirmeden çok önce, bir kaptan taşan kaynar su gibi gözlerimden yaşlar boşanmaya başlamıştı. Aı nemin öldüğünü ya da babamın da öldüğünü öğrenmek yeterince acıydı. Fakat bir an içinde hem annemin, hem babamın öldüğünü ve ablamı da bir daha göremeyeceğimi öğrenmek çok feciydi... O anda kafam, dik duramayan kırık bir vazoya döndü. Nerede olduğumu bile unuttum.

Aylarca, annemin hâlâ sağ olduğunu düşündüğüm için pek aptal olduğumu sanabilirsiniz. Fakat umut edebileceğim o kadar az şey vardı ki, elime geçen her şeye sımsıkı sarılıyordum. Ben kendimi toplamaya çalışırken teyze bana çok iyi davrandı. Teyze bana tekrar tekrar, "Metin ol, Chiyo, metin ol," dedi. "Bu dünyada hiçbirimizin yapabileceği başka bir şey yok."

Sonunda konuşabilecek duruma gelince, teyzeye tabletleri benim göremeyeceğim bir yere koymasını ve benim adıma dua etmesini rica ettim. Bu bana çok fazla acı verecekti. Fakat teyze, bu isteğimi geri çevirdi ve aileme sırt çevirdiğim için kendimden utanmamı söyledi. Teyze tabletleri, her sabah önlerinde durup dua edebileyim diye merdiven altındaki rafa yerleştirdi. Teyze, "Onları asla unutma, Chiyo-chan," dedi. "Senin çocukluğundan kalan tek şey onlar."

Dokuzuncu Bölüm

Altmış beşinci yaş günümü kutlayacağım sıralarda, bir arkadaşım bana bir yerde bulduğu ve "Gion'un Geçmişindeki Yirmi En Ünlü Geyşa" başlıklı bir yazıyı gönderdi. Belki de yazı, en ünlü otuz Geyşa başlığını taşıyordu, tam olarak anımsayamıyorum. Fakat ben de o listede yer almıştım ve Kyoto'da doğduğumu belirten bir de yazı vardı, tabii ben Kyoto'da doğmamıştım. Sizi temin ederim ki ben Gion'un en ünlü yirmi geyşasından biri de değildim; bazı insanlar ünlü ile duydukları bir şeyin arasındaki farkı anlamakta güçlük çekiyorlar. Her neyse, eğer Bay Tanaka bana annemle babamın öldüklerini ve ablamı belki de bir daha hiç görmeyeceğimi bildirmeseydi, sonunda kötü ve mutsuz bir geyşa olup kalabilirdim.

Eminim ki, Bay Tanaka ile ilk kez karşılaştığım günün yaşamımın en iyi ve en kötü günü olduğunu söylediğimi anımsayacaksınız. Belki neden en kötü gün olduğunu izah etmeme gerek yok; fakat bu işten nasıl iyi bir sonuç almayı umduğumu merak etmiş olabilirsiniz. Bay Tanaka'nın o güne kadar bana acıdan başka bir şey vermediği doğru, fakat o aynı zamanda benim ufkumu da tamamen değiştirdi. Bizler, bir tepeden aşağı dökülen su gibi yaşarız, bizi yeni bir geçiş yolu bulmaya zorlayacak bir engel ile karşılaşınca kadar da aynı yönde akarız. Eğer Bay Tanaka ile hiç karşılaşmasaydım, hayatım sarsak evimizden okyanusa akan küçük bir dereden ibaret olacaktı. Bay

Tanaka beni dış dünyaya göndererek her şeyi değiştirdi. Fakat dış dünyaya gönderilmek, yuvanızı terk etmenizle aynı kapıyı çıkmaz. Bay Tanaka'nın mektubunu aldığım zaman ben Gion'a geleli altı aydan fazla olmuştu ve o süre içinde bir gün, ailemin hiç değilse bir bölümüyle, başka bir yerlerde daha iyi bir hayatı kavuşacağıma inanmaktan asla vazgeçmemiştim. Benim sadece yarım Gion'da yaşıyordu, öbür yarım rüyalarımda evime döneneğime inanıyordu, işte bu nedenle rüyalar çok tehlikeli olabilir; yangın gibi insanı sarar ve bazen bizi yutuverir.

Mektubu aldıktan sonra ilkbaharın geri kalan bölümünde ve yazın, kendimi sisli bir günde gölde kaybolmuş bir çocuk gibi hissettim. Günler birbirine karışıp geçiyordu. O günlerden, sürekli sıkıntı ve korku duygularının dışında sadece bölük pörçük bir şeyler anımsıyorum. Kış geldikten sonra, soğuk bir akşam uzun süre hizmetçi odasında oturup, okıyanın küçük avlusuna karın yağışını seyrettim. Babamın boş evde tek başına masaya oturmuş, öksürdüğünü ve annemin de zayıflıktan yatağa yapışmış gibi yattığını gözlerimin önünde canlandırdım.! Üzüntümü kafamdan atmak için avluya çıktım, fakat tabii içimizdeki sıkıntıdan hiçbir zaman kurtulamayız.

Ailemle ilgili o korkunç haberi aldıktan tam bir yıl sonra, ilkbahar başında, bir şey oldu. Bir yıl sonraki nisan ayıydı, kiraz ağaçları yine tomurcuklanmıştı; Bay Tanaka'nın mektubunu alışımın birinci yıldönümü de olabilirdi. O tarihte on iki yaşına gelmek üzereydim ve Balkabağı'nın hâlâ çocuksu görünmesine karşın, ben kadınsı bir havaya bürünmeye başlamıştım. Boyum uzayacağı kadar uzamıştı. Vücudum bir iki yıl daha ince ve kemikli kaldı, ama yüzüm çocuksu yumuşaklığını kaybetmişti, çenemde ve elmacık kemiklerimde hatlar keskinleşmişti. Eskiden erkekler, sokakta sanki bir güvercinmişim gibi benimle hiç ilgilenmezlerdi, şimdi ise yanlarından geçerken bana bakıyorlardı. O kadar uzun süre, yok farz edildikten sonra birdenbire ilgi odağı olmak bana garip geliyordu.

Her neyse, o nisan ayında bir sabah erkenden, sakallı bir adamla ilgili bir rüyadan uyandım. Adamın sakalı o kadar büyüktü ki, yüzünü hayal meyal görebiliyordum, sanki biri bir film-den o görüntüyü sansür etmişti. Adam, karşımda durmuş, şimdi anımsayamadığım bir şeyler söylüyordu ve sonra da birdenbire bir pencerenin kâğıt pancurunu büyük bir gürültüyle kaldırıverdi. Odada bir ses duyduğumu sanarak uyandım. Hizmetçiler uykularının içinde iç geçiriyorlardı. Balkabağı yuvarlak yüzünü yastığa gömmüş, sessiz yatıyordu. Her şeyin her zamanki gibi oöründüğünden eminim, fakat garip değil mi, duygularım farklıydı. Sanki bir gece önce gördüğüm dünyadan farklı bir dünyaya bakarmış gibiydim, hem de rüyamda gördüğüm pencereden bakıyordum dünyaya.

Bunun ne anlama geldiğini açıklayamazdım. Fakat avluda ki taş merdivenleri süpürürken onu düşünmeye devam ettim, öyle ki, tıpkı bir kavanozda kapalı kalmış bir arı gibi düşünce kafamın içinde dönenip durmaya başlamıştı. Biraz sonra süpürgeyi bıraktım ve koridora gidip oturdum, evin altından gelen serin hava sırtıma vuruyor, beni rahatlatıyordu. Sonra, Kyoto'da geçirdiğim ilk haftadan beri hiç ilgilenmediğim bir düşünce aklıma geldi.

Ablamdan ayrı düştükten bir iki gün sonra, bir öğleden sonra bazı paçavraları yıkamaya gönderilmiştim, o sırada bir pervane, gökyüzünden süzülerek geldi, koluma kondu. Böcek uçup gitsin diye elimle ittim, fakat böcek, bir çakıl taşı gibi savrulup avluya düştü. Böceğin öldüğü için mi gökyüzünden düştüğünü, yoksa benim vurmamla mı öldüğünü bilmiyordum, fakat o küçük böceğin ölümü beni çok etkilemişti. Kanatlarının üzerindeki sevimli desenlere bayıldım ve daha sonra da onu yıkadığım paçavralardan birine sarıp evin mahzenine sakladım.

O günden beri bu pervane hiç aklıma gelmişti, fakat aklıma gelir gelmez, dizlerimin üzerinde doğruldum ve onu buluncaya

kadar aramaya devam ettim. Hayatımda çok şey değişmişti, dış görünüşüm bile değişmişti; fakat pervaneyi kefeninden çıkardı, 'gım zaman' onun yine kefene sardığım günkü kadar sevimli olduğunu gördüm. Pervanenin her şeyi çok güzel ve mükemmeliydi, kesinlikle hiç değişmemişti. Eğer hayatımda bir tek şey Kyoto'daki o ilk hafta da aynı kalabilseydi... Bunu düşünürken zili nimde bir kasırga koptu. Bana öyle geldi ki, ben ve o pervamı iki zıt kutuptuk. Benim varlığım bir akarsu gibi dengesizdi, durmadan değişiyordu, fakat pervane bir taş gibiydi, hiç değişmiyordu. Bunu düşünürken, pervanenin kadifemsi yüzeyine dokunmak için parmağımı uzattım; fakat parmağımın ucunu değdirir değdirmes pervane hiç ses çıkarmadan bir kül yığınınına dönüştü, hem de bir saniye içinde. Öyle şaşırmıştım ki, bağırmışım. Beynimdeki kasırga dindi; sanki fırtınanın ortasına düşmüş gibiydim. Minik böceğin küllerinin yere düşmesine izin verdim ve şimdi sabahtan beri beni meraklandıran şeyi çözmüştüm. Ağır hava kaybolup gitmişti. Geçmiş gitmişti. Annemle babam ölmüşlerdi ve bunu değiştirmek için bir şey yapamazdım. Fakat sanırım o bir yıl süresince ben de bir bakıma ölüydüm. Ve ablam... Evet, o da gitmişti; fakat ben gitmemiştim. Bu sözlerime bir anlam verebileceğinizden emin değilim, ama sanki dönüp başka bir yöne bakar gibiydim, artık gözüm arkada, geçmişte değildi, ileriye, geleceğe bakıyordum. Şimdi karşıma dikilen soru şuydu: O gelecek ne olacaktı?

Bu soru zihnimde şekillenir şekillenmez, o gün içinde bir işaret alacağımdan adım kadar emin oldum. Rüyamda sakallı adamın pencere açmasının nedeni buydu. Adam bana şöyle diyordu: "Sana kendini gösterecek olan şeye dikkat et. Çünkü o şey, bulduğun zaman senin geleceğin olacak."

Başka bir şey düşünmeye vakit bulamadım, çünkü teyze bana seslendi:

"Chiyo, buraya gel."

Koridordan rüyadaymışım gibi geçtim. Eğer teyze bana şöyle deseydi de hiç şaşırırmazdım. "Geleceğini mi öğrenmek istiyorsun? Pekâlâ. Beni dikkatle dinle..." Fakat teyze bunları söyleyecek yerde, kare şeklinde beyaz bir ipekli parçası üzerinde duran iki saç süsünü bana uzattı.

"Bunları al," dedi. "Hatsumomo'nun dün gece neyin peşinde) olduğunu Tanrı bilir; okiyaya geri geldiğinde başka bir kızın saç süslerini takmıştı. Hatsumomo, her zamankinden daha faz-

la saki içmiş olmalı. Okula git, onu bul ve kimin saç süsleri olduklarını sor, sonra da onları geri ver."

Ben süsleri alınca, teyze bana üzerinde bir sürü sipariş yazılı bir kâğıt verdi ve işlerimin hepsini bitirir bitirmez, okiyaya dönmemi tembih etti.

Başka birinin saç süslerini gece evde takmak, o kadar garip gelmeyebilir, fakat bu iş aslında başkasının çamaşırlarını giymiş olarak eve dönmekten farksızdır. Çünkü Geyşalar aşırı süslü saç modelleri bozulmasın diye saçlarını her gün yıkamazlar. Bu nedenle saç süsü, çok mahrem bir eşyadır. Teyze onlara elini bile değdirmeydi, bu yüzden de onları bir kumaş parçasının üzerinde tutuyordu. Teyze onları kumaşa sarıp bana uzattı. Saç süsleri, benim birkaç dakika önce paçavraya sarılı bulduğum ölü pervaneye benziyordu. Kuşkusuz bir işaret onu nasıl tanımlayacağını bilmezsen, hiçbir anlam taşımaz. Teyze konuşunca kadar, onun elindeki ipekli bohçaya baktım. Teyze dedi ki, "Tanrı aşkına, al şunu." Daha sonra okula giderken yolda, süslerle bir daha bakmak için bohçayı açtım. Süslerden biri siyah lakeden batan güneş şeklinde bir taraktı, dış kısmında çiçek desenleri vardı; öbürü sarı tahtadan iki ucunda inci bulunan bir so-paydı.

Derslerin sona erdiğini bildiren çan çalınıncaya kadar okulun dışında bekledim. Çok geçmeden mavili beyazlı entariler giymiş kızlar dışarı fırladılar. Hatsumomo, ben daha onu görmeyen beni fark etti ve bir başka geyşayla birlikte yanıma geldi.

Hatsumomo başarılı bir dansöz olduğu halde ve bir geyşanın bilmesi gereken her şeyi çok iyi bilmesine karşın onun neden okula gittiğini merak edebilirsiniz. Fakat en başarılı geyşalar biltj meslek yaşamları boyunca dans dersleri almaya devam ediyorlardı, içlerinde elli, altmış yaşlarında olanlar bile vardı.

Hatsumomo arkadaşına, "Şuraya bak. Sanırım bu bir ayrıkotu olmalı. Baksana ne kadar uzun." Hatsumomo'dan parmak genişliğinde daha uzun olduğum için benimle böyle dalga geçiyordu.

"Beni buraya teyze yolladı, efendim," dedim. "Dün gece kimin saç süslerini aldığınızı öğrenmemi istedi."

Hatsumomo'nun yüzündeki gülümseme kayboldu. Küçük bohçayı elimden kapıp açtı.

"Ayol, bunlar benim değil. Sen nereden aldın?"

Öbür geyşa, "Aman Hatsumomo-san, anımsamıyor musun?" dedi. "Kana'yla birlikte Yargıç Uvazumi'yle o saçma oyunu oynarken saç süslerinizi çıkarmıştınız. Kana senin saç süslerinle eve gitmiş olmalı, sen de onunkiyi almışsın."

Hatsumomo "Ne iğrenç," dedi. "Kana saçlarını en son ne zaman yıkadı dersin? Neyse onun okiyası seninkiyle yan yana. Benim yerime onları götür olur mu? Ona söyle benim süsleri daha sonra gelip alacağım ve sakın onlara sahip çıkmaya kalkışmasın."

Öbür geyşa, saç süslerini alıp yanımızdan ayrıldı.

Hatsumomo bana, "Ah, sen gitme, Chiyo," dedi. "Sana göstermek istediğim bir şey var. Göstermek istediğim şey, şuradaki kız, kapıya doğru yürüyor. Kızın adı ichikimi."

Ichikimi'ye baktım, fakat Hatsumomo onun hakkında başka bir şey söylemeye niyetli görünmüyordu. "Onu tanımıyorum," dedim.

"Hayır, elbette tanımazsın. Öyle özel biri değil. Biraz da aptalca ve bir sakat gibi beceriksiz. Fakat onun geyşa olabileceğini senin ise asla *olamayacağını* söylersem, bunu ilginç bulursun sanırım."

Hatsumomo'nun bana bundan daha zalimce bir şey söyleyebileceğimi sanmam. Bir buçuk yıldan beri, hizmetçilik yapıyordum. Hayatımın önümde hiçbir yere gitmeyen uzun bir yol gibi uzayıp gittiğini hissettim. Geyşa olmak istediğimi söylemeyeceğim; fakat bir hizmetçi olarak kalmayı da kesinlikle istemiyordum. Uzun süre okulun bahçesinde kalıp, birbirleriyle gevezelik eden kızları izledim. Bu kızlar sadece yemek yemeye gidiyor olabiliyorlardı, ama benim gözümde onların hayatta bir amaçları vardı ve bir önemli işten ötekine gidiyorlardı. Oysa ben avludaki taşları silmekten daha ilginç bir şey yapmadan günlerimi geçirecektim. Bahçe boşalınca, belki de bunun beklediğim işaret olduğunu düşünüp kaygılandım. Gion'daki öbür genç kızlar, hayatta ilerleyeceklerdi ve beni geride bırakacaklardı. Bu düşünce beni öylesine korkuttu ki, bahçede tek başıma daha fazla kalamadım. Shijo Bulvarı'ndan aşağı yürüdüm ve Kamo Nehri'ne doğru döndüm. Minarniza Tiyatrosu'nun önündeki dev afişlerde, *Shibaraku* adında bir Kabuki oyununun sergileneceği belirtilmişti. O günlerde ben Kabuki hakkında hiçbir şey bilmiyordum, ama *Shibaraku* en ünlü oyunlarımızdan biriydi. Tiyatronun önündeki merdivenlerde büyük bir kalabalık vardı. Koyu renk batılı giysiler ve kimonolar giymiş erkeklerin arasında bir sürü geyşa da parlak renkli giysiler içinde, bir nehrin çamurlu suları üzerindeki sonbahar yaprakları gibi duruyordu. Ve işte orada, hayatın, gürültülü heyecanı içinde yanımdan geçip gittiğini hissettim. Bulvardan telaşla uzaklaştım, Shirakavva Çayı kıyısındaki dar sokakta yürümeye başladım, fakat orada biie hayatları amaçlarla dolu geyşalar ve erkekler telaşlı telaşlı yürüyorlardı. Bu düşüncenin verdiği acıdan kurtulmak için Shirakawa'ya doğru yürümeye başladım, fakat onun suları bile bir amaçla akıyordu: Kamo Nehri'ne ve oradan da Osaka Körfezi'ne, içdenize ulaşacaktı. Bana öyle geliyordu ki, aynı mesaj beni her yerde bekliyordu. Kendimi, suyun kenarındaki küçük taş duvarın üzerine attım ve ağlamaya başladım. Ben okyanu-

sun ortasında, kesinlikle hiçbir geçmişi olmayan terk edilmiş bir adaydım ve hiçbir geleceğim de yoktu. Çok geçmeden hiçbir insan sesinin bana erişemeyeceği bir noktaya varmaya başladım. O sırada bir erkek sesinin şöyle dediğini duydum:

"Bu derece mutsuz olunmayacak kadar güzel bir gün."

Normal koşullar altında, Gion sokaklarında dolaşan bir erkek, benim gibi bir kızın farkına bile varmazdı, özellikle aptallık edip ağlarken. Eğer adam beni fark ettiyse bile benimle konuşmazdı, yani yolundan ekilmemi falan istemeyecekse. Oysa bu adam sadece benimle konuşmak zahmetine katlanmakla kalmamış, aynı zamanda sevecen bir tavır takınmıştı. Adam bana öyle hitap etmişti ki, sanki ben mevki sahibi bir genç kadındım. Belki iyi bir dostun kızı falandım. Bir an için, bildiğim dünyadan farklı bir dünyayı düşledim, bana adil davranılan, hatta iyilik yapılan, bir dünya, babaların kızlarını satmadıkları bir dünya. Belirli bir amaca yönelik hayatlarını yaşayan bir sürü insanın gürültüsü ve homurtusu kesilmiş gibiydi ya da en azından ben artık onların farkında değildim. Konuşan adama bakmak için başımı kaldırdığımda acılarımı o taş duvarın üzerinde bırakmışım gibi bir duyguya kapıldım.

O adamı size tarif etmeye çalışmak bana mutluluk verecek, fakat bunu yapmanın sadece bir tek yolu var. Yoroido'da kayalıkların kenarında duran bir ağaçtan söz ederek bunu yapabiliyim. Rüzgâr yüzünden ağacın gövdesi pürüzsüzdü ve ben dört beş yaşlarında küçük bir kızken, bir gün onun üzerinde bir adamın yüzünü görmüştüm. Yani ağacın gövdesinde bir parçanın kabuğu kalkmıştı, kenarda elmacık kemiklerini anımsatan iki kabuk vardı. Gölgeler, o boşluğun üzerinde gözler yatıyordu ve küçük bir de burun gibiydi. O yüz sanki yana dönmüş de soran gözlerle bana bakar gibiydi; bana bu dünyadaki yerinden bir ağaç kadar emin olabilen biri gibi görünmüştü. O yüzde öyle düşündürücü bir özellik vardı ki, bana Buda'nın yüzünü bulmuşum gibi gelmişti.

Sokakta benimle konuşan adamda da'aynı geniş ve sakin ifadeli yüz vardı. Dahası hatları öylesine yumuşaktı ki, bana sanki o adam ben mutsuzluktan kurtuluncaya kadar sokakta bekleyecekmiş gibi geldi. Adam kırk, kırk beş yaşlarındaydı, kırılmış saçlarını alnından geriye doğru taramıştı. Fakat ben adamın yüzüne fazla bakamadım. Bana öylesine yakışıklı göründü ki kızardım ve başka tarafa baktım.

Adamın bir yanında iki genç adam vardı; öbür yanında bir geyşa duruyordu. Geyşanın ona alçak sesle şöyle dediğini duydum:

"Ayol, o sadece bir hizmetçi. Belki bir siparişi almaya giderken ayağını burktu. Eminim yakında biri yardımına gelir."

Adam, "Keşke insanlara senin kadar güvenebilseydim, Izuka-san," dedi.

"Gösteri birazdan başlayacak, başkanım, bence daha fazla zaman kaybetmemelisin."

Gion'da getir götür işlerini yaparken erkeklere "Bölüm Başkanı", "Başkan Yardımcısı" gibi sıfatlarla hitap ettiklerini duymuştum. Fakat "Başkan" denildiğine pek ender tanık olmuştum. Başkan olarak tanımlanan erkekler genellikle dazlak kafalı olurlardı ve arkalarında bir sürü yardımcı yöneticiler bulunurdu. Karşımdaki bu adam alışılmış başkan tipinden çok farklıydı ve bilgisi sınırlı küçük bir kız olmama rağmen, bu adamın şirketinin pek de önemli olmadığına hükmettim. Önemli bir şirkette çalışan bir adam, benimle konuşmak için durmazdı.

Başkan, "Sen burada durup ona yardım etmenin boşuna zaman kaybı olacağını söylemeye çalışıyorsun," dedi.

Geyşa, "Yoo, hayır," diye karşılık verdi. "Kaybedilecek zamanın olmaması çok daha önemli. Şimdiden birinci sahneyi çıkarmış olabiliriz."

"Bak Izuka-san, herhalde sen de vaktiyle bu küçük kızın durumuna düşmüş olmalısın. Bir geyşanın hayatının her zaman

çok basit olduğunu iddia edemezsin. Başkaları neyse de senin böyle düşünmen..."

"Ben de onun durumuna mı düşmüştüm? Başkanım kendimi rezil ettiğimi mi söylemek istiyorsunuz?"

Bu sözleri üzerine başkan, yanındaki iki genç adama döndü ve onlara Izuko'yu önden tiyatroya götürmelerini söyledi. Adamlar eğilip selam verdiler ve yollarına devam ettiler. Başkan geride kaldı. Adam uzun bir süre bana baktı, ama ben ona bakacak cesareti kendimde bulamadım. Sonunda dedim ki:

"Lütfen, efendim. Onun dedikleri doğru. Ben sadece aptal bir kızım... Lütfen benim yüzümden geç kalmayın."

Adam bana, "Bir saniye ayağa kalk," dedi.

Onun ne istediğini bilmiyordum, ama adama itaatsizlik etmeyi göze alamadım. Adamın yaptığı tek şey cebinden mendilini çıkarıp, taş duvardan yüzüme bulaşan kiri temizlemek oldu. Adama çok yakın durduğum için yumuşak teni üzerindeki talk pudrasının kokusunu alabiliyordum, bu da bana İmparator Taisho'nun yeğeninini küçük balıkçı köyümüze geldiği günü anımsattı. İmparatorun yeğeni, arabadan inip koya doğru yürüyüp geri dönmüş ve önünde diz çöken kalabalığa başıyla selam vermişti. Onun bıyıklarının büyük bir dikkatle taranmış olduğunu fark etmiştim, köyümüzdeki erkeklerin yüzlerindeki sakallar patıkada yetişen otlar gibi düzensizdi. O günden önce köyümüze başka önemli biri gelmemişti. Sanırım hepimiz soyluluktan ve büyüklükten çok etkilenmiştik.

Zaman zaman hayatta daha önce benzerine rastlamadığımız için anlamakta güçlük çektiğimiz şeylerle karşılaşırız. İmparatorun yeğeni bu yüzden beni çok etkilemişti; başkan da öyle. Adam yüzümdeki kirleri ve yaşları temizledikten sonra, başımı tutup yukarı kaldırdı.

"İşte oldu... Yeryüzünde utanacak hiçbir şeyi olmayan güzel bir kız... ama sen bana bakmaya korkuyorsun. Biri sana kötü davranmış olmalı... ya da belki hayat sana zalimce davrandı."

Ben, "Bilmiyorum, efendim," dedim, ama tabii çok iyi biliyordum.

Adam bana, "Hiçbirimiz hayatta gerektiği kadar iyilik bulamıyoruz," dedi ve sanki az önce söyledikleri üzerinde ciddi ciddi düşünmemi istiyormuş gibi gözlerini kısarak bana baktı.

Onun kalın kaşları, yumuşak bakışlı gözlerinin üzerine mermer levhalar gibi inen gözkapaklarıyla düzgün yüzünü bir kez daha görebilmeyi her şeyden fazla istiyordum; fakat aramızda sosyal bakımdan büyük bir uçurum vardı. Sonunda gözlerimi yukarı kaldırdım, ama kızardım ve gözlerimi öyle çabuk başka yana çevirdim ki, adam onun yüzüne baktığımı fark etmemiş olabilirdi. Fakat o anda neler gördüğümü nasıl tarif edebilirim? Adam bana tıpkı bir müzisyenin çalmaya başlamadan önce çalgısına baktığı gibi anlayışla ve ustalıkla bakıyordu. Adamın sanki onun bir parçasıymışım gibi içimi okuyabileceğini hissettim. Onun çaldığı çalgı olabilmeyi ne kadar isterdim.

Bir saniye sonra adam elini cebine sokup bir şey çıkardı.

"Tatlı erik ya da kiraz sever misin?" diye sordu.

"Efendim? Yani yemek için mi demek istiyorsunuz?"

"Az önce üzerine şurup dökülmüş buz satan bir seyyar satıcının yanından geçiyordum. Yetişkin biri oluncaya kadar şuruplu buzu hiç tatmamıştım, oysa çocukken herhalde buna bayılırdım. Şu parayla kendine bir tane al. Mendilimi de al, daha sonra yüzünü temizlersin." Adam bu sözleri söyledikten sonra bozuk parayı mendilin ortasına koydu, mendili bir çıkın yaptı ve bana uzattı.

Başkan ile karşılaştığım andan itibaren geleceğimle ilgili bir işaret görmek için sabırsızlandığımı unutmuştum. Fakat adamın elinde tuttuğu küçük çıkını görünce onu pervanenin sarılı olduğu beze benzettim ve sonunda işareti bulduğumu anladım. Çıkını aldım ve adama teşekkür etmek için yere kadar eğildim, ona ne kadar minnettar olduğumu anlatmaya çalıştım ama kullandığım sözcüklerin duygularımı tam olarak yansıtmadıkların-

dan emindim. Adama para için teşekkür etmiyordum, bana yardım etmek için yolundan kaldı diye de teşekkür etmiyordum. Ona şey için... Şimdi bile açıklamayı başaramayacağım bir şov için teşekkür ediyordum. Sanırım hayatta zulümden başka şeyler olduğunu bana gösterdiği için teşekkür ediyordum.

Adamın gidişini yüreğim sızlayarak izledim. Aslında bu hoş bir yürek sızlamasıydı, yani tabii böyle bir şey varsa... Yani demek istiyorum ki, hayatınızın en eğlenceli gecesini geçirdiğini/, zaman o gecenin sona ermesine üzülürsünüz, ama yine de böyle bir geceyi yaşadığınız için Tanrı'ya şükredersiniz. Başkanla o kısa karşılaşmam sırasında, bomboş bir hayata bakan bir kız olmaktan çıkmış, bir amaç edinmiş biri olmuştum. Sokaktaki bir rastlantının böyle bir değişiklik yaratması garip görünebilir. Fakat hayat bazen böyledir, değil mi? Ve eğer siz orada benim gördüklerimi görseydiniz, hissettiklerimi hissetseydiniz, aynı şey size de olabilirdi.

Başkan gözden kaybolunca, şuruplu buz satan satıcıyı aramaya koyuldum. O gün hava pek fazla sıcak değildi ve şuruplu buz yemeye de hevesim yoktu, fakat buzı yerken başkanla karşılaşmanın etkisi daha uzun sürecekti. Bu nedenle üzerine kiraz şurubu dökülmüş bir külah dolusu buz aldım ve yine o taş duvarın üzerine oturdum. Şurubun tadı şaşırtıcıydı ve karmaşıktı. Sanırım duygularım bu hissi uyandırıyordu. Eğer ben de şu Izu-ko adındaki geyşa gibi bir geyşa olsaydım, başkan gibi bir *adam* benimle birlikte olmak isterdi. Bir geyşayı kıskanacağımı hiç aklıma getirmemiştim.

Kuşkusuz Kyoto'ya bir geyşa olmak için getirilmiştim, fakat şimdiye kadar hep bir fırsat bulduğum anda kaçmak istemiştim. Şimdi üzerinde durmadığım şeyin değerini anlıyordum; amaç bir geyşa olmak değildi, bir geyşa gibi davranabilmektir. Bir geyşa olmak... Şey, bu pek de bir hedef sayılmaz. Fakat bir geyşa gibi davranabilmek... Şimdi bunu bir başka şeye atlama taşı olarak görüyorum. Eğer başkanın yaşı hakkında yanılmamış-

sam, adam belki de kırk beş yaşından fazla değildi. Pek çok geyşa, yirmi yaşından önce büyük başarı.safılamıştı. Geyşa Izu-ko da belki yirmi beş yaşından büyük değildi. Ben hâlâ on iki yaşında bir çocuktum... Fakat on iki yıl sonra yirmi yaşlarında olacaktım. Ya başkan? O zamana kadar adam Bay Tanaka'dan daha yaşlı olmayacaktı.

Başkanın bana verdiği bozuk para, bir külâh şerbetli buz için çok fazlaydı. Satıcıdan geri aldığım parayı avucumun içinde tuttum. Değişik büyüklüklerde üç madeni para almıştım. Önce bu paraları sonsuza dek saklamayı düşündüm, fakat şimdi o paranın çok daha önemli bir amaç uğruna harcanabileceğini fark etmiştim.

Telaşla Shijo Bulvarı'na gittim ve Gion'un doğu sınırında, yolun sonundaki Gion Tapınağı'na kadar koştum. Basamakları tırmandım, fakat tapmağın iki katlı dev kapısından içeri yürüyecek cesareti kendimde bulamadım, bunun yerine kapının çevresini dolaştım. Çakıl taşlı avlunun karşısında bir başka merdivenden çıkınca, tapınağın torii kapısından içeri girdim. Burada bozuk paraları tapınağın dilek kutusuna attım. Bu paralar Gion'dan uzaklaşmam için yeterli olabilirdi. Ve ellerimi üç kez çırparak tanrılara geldiğimi haber verdim. Gözlerim sımsıkı kapalı ve ellerim bitişmiş bir halde, tanrılardan geyşa olmama izin vermelerini istedim. Eğitim sırasında acı çekmeye hazırdım, her türlü güçlüğe göğüs gerecektim, bütün bunları başkan gibi bir erkeğin tekarr dikkatini çekmek için yapmaya hazırdım.

Gözlerimi tekrar açtığım zaman, Higashi-Oji Bulvan'ndaki trafiğin gürültüsünü duyabiliyordum. Ağaçlar biraz önce olduğu gibi rüzgârın etkisiyle hışırdıyorlardı. Hiçbir şey değişmemişti. Tanrılar beni duymuş muydular, işte bunu bilmeme hiç imkân yoktu. Başkanın mendilini elbisemin içine atıp okiyaya dönmekten başka bir şey yapamazdım.

Onuncu Bölüm

Birkaç ay sonra, bir sabah, sıcak havalar için yapılmış ve *ro* adı verilen elbise altlıklarını kaldırıp, eylül ayında giyilen ve *hitoe* adı verilen elbise altlıklarını çıkarırken girişte burnuma öyle kötü bir koku geldi ki, kucakladığım elbise yığınlarını yere bıraktım. Koku, büyükannenin odasından geliyordu. Çok kötü bir şeyler olduğunu hissettim, bu nedenle hemen teyzeye haber vermek için yukarıya koştum. Teyze merdivenlerden inebildiğince çabuk indi ve içeri girdiğinde büyükannenin ölüsünü buldu; büyükanne çok garip bir şekilde ölmüştü.

Bizim okiyada sadece büyükannenin elektrikli ısıtıcısı vardı. Yaz ayları dışında büyükanne ısıtıcıyı her gece kullanırdı. Eylül ayı geldiği için ve biz yazlık elbise altlıklarını kaldırmayı başladığımız için büyükanne de ısıtıcısını her gece kullanmayı âdet edinmişti. Bu, havanın serin olduğu anlamına gelmez; giyecekleri takvime göre değiştiririz, dışardaki ısıya göre değil ve büyükanne de ısıtıcısını aynı şekilde kullanıyordu. Büyükanne, ısıtıcısına gerçekten çok bağlıydı, belki de hayatı boyunca pek çok geceyi soğukta geçirdiği için ısıtıcıya bu derece düşküncüdü.

Büyükanne genellikle sabahları, ısıtıcının kordonunu, alete sarar, sonra da duvara dayardı. Zamanla metal, kordonu yakmıştı ve kordon aleti etkileyince, tümü elektriklelenmişti. Polis, büyükannenin o sabah ısıtıcıya dokununca, bir anda elektrik çarptığını ve o anda ölümüne neden olduğunu söyledi. Büyükanne-

nin yüzü, ısıtıcıya dayalıydı, o berbat kokunun nedeni de buydu. Bereket ki, ben büyükanneyi öldükten sonra hiç görmedim, sadece aralık kapıdan bacakları görünüyordu, onlar da buruşuk ipekliye sarılmış ince ağaç gövdeleri gibiydi.

Büyükanne öldükten sonraki birkaç hafta, tahmin edebileceğiniz gibi çok yoğunluk, sadece evi tepeden tırnağa temizlemekle kalmadık. Çünkü Shinto'da ölüm, olabilecek şeylerin en kötüsüdür. Fakat aynı zamanda kandilleri, yemek tepsilerini, çay standlarını, ziyaretçilerin getirecekleri para için tepsileri ve saireyi hazırlamakla meşguldük. Öyle yoğun bir faaliyet içindeydik ki, aşçı hastalandı ve doktor çağrıldı; meğer aşçının tek sorunu bir gece önce iki saatten fazla uyku uyumaması, gün boyunca hiç oturmaması ve sadece bir kâse çorba ile beslenmiş olmasıymış. Annenin, bunalım döneminin ortasında, hiç düşünmeden para harcaması, Chion-in Tapınağı'nda büyükanne için sutralar okunması ve cenaze levazımatçısından çiçekler alınması beni çok şaşırtmıştı. Önceleri, onun davranışının büyükanneye olan bağlılığından kaynaklandığını sanıyordum, fakat daha sonra bunun ne anlama geldiğini sezinledim: Hemen tüm Gion büyükanneye saygılarını iletmek için okiyamıza gelecekti ve tapındaki cenaze törenine katılacaktı; anne, her şeyin gerektiği gibi olmasını istiyordu.

Birkaç gün süreyle tüm Gion halkı, okiyaya akın etti ve gelenlerin hepsine çay ve tatlı ikram ettik. Anne ile teyze, çeşitli çayhanelerin ve okiyaların sahibelerini ve büyükanneyi tanıyan bir sürü hizmetçiyi kabul etti; ayrıca dükkân sahipleri, perukacılar ve berberler de geldiler, bunların çoğu erkekti ve tabii düz ir nelerle geyşa geldi. Yaşlı geyşalar büyükanneyi çalıştığı günlerden tanıyorlardı, fakat gençler onun adını bile duymamışlardı; Bunlar anneye olan saygıları nedeniyle gelmişlerdi ya da bazılarının Hatsumomo ile şu ya da bu şekilde ilişkisi vardı.

Bu yoğun günlerde benim görevim, ziyaretçileri anne ile teyzenin bulunduğu kabul odasına götürmekti. Kabul odası birkaç basamak ötedeydi, fakat ziyaretçiler kendi kendilerine oraya giremiyorlardı; ayrıca hangi yüzlerin hangi ayakkabıların sahibi olduklarını saptamam gerekiyordu, çünkü girişin derli toplu görünmesi için ayakkabıları hizmetçi odasına götürmek ve zamanı gelince de geri getirmek benim görevimdi. Önce bu işi yapmakta zorlandım. Kabalaşmadan ziyaretçilerimizin gözlerinin içine bakamıyordum, fakat yüzlerine şöyle bir bakmak da onları hatırlamam için yeterli değildi. Çok geçmeden, ziyaretçilerin giydikleri kimonolara dikkatle bakmayı öğrendim.

İkinci ya da üçüncü gün öğleden sonra kapı açıldı ve bana ziyaretçilerin giydikleri kimonoların en güzeli gibi görünen bir kimonoyla karşılaştım. Siyah üzerine yeşil ve altın sarısı ot desenleriyle bezenmiş, ağırbaşlı bir kıyafetti, fakat öylesine ihtişamlı bir görünüşü vardı ki, Yoroido'daki balıkçı eşleri ve kızları böyle bir şeyi görseler kim bilir nasıl şaşırırlardı. Ziyaretçinin yanında bir de hizmetçi vardı, bu da onun bir çayhanenin ya da okiyanın sahibesi olduğunu düşündürdü, çünkü pek az geyşa bu kadar masrafı göze alabilirdi. Kadın, girişteki Shinto dua yerine bakarken, ben de bunu fırsat bilip onun yüzüne bir göz attım. Kadının yüzü öylesine mükemmel bir oval biçimdeydi ki, o anda, teyzenin odasındaki bin yıl önce yaşamış Heian döneminden kalma bir saraylı fahişenin resmi aklıma geldi. Bu kadın Hatsumomo kadar çarpıcı bir kadın değildi, fakat hatları öylesine mükemmeldi ki, ben kendimi her zamankinden daha silik hissetmeye başladım. Ve sonra birdenbire onun kim olduğunu anladım.

Geyşa Mameha'ydı bu kadın. Hatsumomo'nun kimonosunu berbat etmemi istediği geyşa.

Onun kimonosuna olanlardan ben sorumlu değildim, fakat onunla karşılaşmamak uğruna sırtımdaki elbiseyi feda edebildim. Kadını ve hizmetçisini kabul odasına buyur ederken, yüzüm fark edilmesin diye başımı öne eğdim. Kadının beni tanıya-

cağını sanmıyordum, çünkü kimonoyu geri götürdüğüm zaman benim yüzümü görmediğinden emindim; kadın beni görmüş olsa bile o.günden bu yana iki yıl geçmişti. Şimdi kadının yanındaki hizmetçi, kimonoyu benden alan ve gözleri yaşlarla dolan genç kadın değildi. Fakat yine de eğilip selam vererek kabul odasından ayrılma zamanım gelince bayağı rahatladım.

Yirmi dakika sonra, Mameha ve hizmetçisi okiyadan ayrılacakları zaman, ayakkabılarını aldım ve girişteki basamağa bıraktım, başım hâlâ önümdeydi ve daha önce olduğum gibi tedirgindim. Mameha'nın hizmetçisi kapıyı açınca büyük sıkıntımın sona erdiğini hissettim. Fakat Mameha, dışarı çıkacak yerde orada öylece durdu. Endişelenmeye başladım; gözlerimle kafam tam bir uyum içinde değildi, çünkü bunu yapmamam gerektiğini bildiğim halde, gözlerimin yukarı bakmalarına izin verdim. Mameha'nın da bana baktığını fark edince dehşete düştüm.

Mameha, bana çok sert gelen bir ton ile, "Senin adın nedir, küçük kız?" dedi.

Ona adımın Chiyo olduğunu söyledim.

"Bir saniye ayağa kalk, Chiyo. Sana alıcı gözleriyle bakmak istiyorum."

Mameha'nın isteği üzerine ayağa kalktım, fakat imkân ol- saydı, oracıkta gözden kaybolmayı yeğlerdim.

"Hadi canım, sana şöyle bir bakmak istiyorum. Oysa sen ayaklarındaki parmakları sayar gibi duruyorsun."

Başımı kaldırdım, ama gözlerimi değil, bunun üzerine Mameha, derin derin içini çekti ve ona bakmamı emretti.

Mameha, "Ne değişik gözler," dedi. "Hayal gördüğümü sanmıştım. Sence bu gözler ne renk sayılır, Tatsumi?"

Mameha'nın hizmetçisi giriş bölümüne geldi ve bana dik- katle baktı. "Gri, mavi, efendim," dedi.

"Ben de öyle diyecektim. Şimdi, sence Gion'da bu renk gözleri olan kaç kız vardır?"

Mameha'nın bana mı, yoksa Tatsumi'ye mi hitap ettiğini bil miyordum, fakat ikimiz de karşılık vermedik. Mameha yüzünde garip bir ifadeyle, sanki aklına takılan bir şey varmış gibi bakıyordu. Sonra da vedalaşıp gitti, ben de rahat bir soluk aldım.

Büyükannenin cenazesi, bir hafta kadar sonra, falcının kararlaştırdığı bir sabah kaldırıldı. Daha sonra okiyayı yeniden düzene sokmaya çalıştık, ama bazı değişiklikler de yaptık. Teyze, aşağı katta büyükannenin odasına indi, yakında geysa çıraklığına başlayacak olan Balkabağı da teyzenin odasına taşındı. Ayrıca ertesi hafta iki hizmetçi daha geldi, bunların ikisi de orta yaşlı ama enerjik kadınlardı. Aile sayıca azaldığı halde, annenin hizmetçi sayısını artırması garipti, fakat aslında büyükanne kalabalıktan sıkıldığı için okiyadaki eleman sayısı yetersiz kalıyordu.

Son değişiklik de Balkabağı'nın görevlerinin ondan alınmasıydı. Buna karşılık Balkabağı'nın geysa olduğu zaman bilmesi gereken şeyler üzerinde çalışması istenmişti. Genellikle kızlara bu kadar fazla fırsat tanınmazdı, fakat zavallı Balkabağı çok zor öğreniyordu ve onun hep fazladan zamana ihtiyacı vardı. Balkabağı her gün tahta döşeme üzerine diz çöküp saatlerce shami-senini çalışırken, onu izlemekte zorlanıyordum. Kızcağızın dili ağzından dışarı çıkıp sanki yanağını yalamak istermişçesine yana uzuyordu. Onunla ne zaman göz göze gelsek, Balkabağı bana hep gülümsüyordu; gerçekten bana karşı çok tatlı davranıyordu. Fakat ben hiçbir zaman elime geçmeyecek olan o fırsatı beklemekten bıkmıştım, sabrım kalmamıştı. Şimdi fırsat kapısının bir başkası için ardına kadar açılışını seyretmek zorundaydım. Bazı geceler yatağıma çekilince, başkanın bana vermiş olduğu mendili yatağımın üzerine yayıyor, onun mis gibi talk kokusunu içime çekiyordum. Kafamdan her şeyi silip atmıştım, sadece başkanın hayali ve onunla karşılaştığım zaman kenarında oturduğum duvar ve'üzüme vuran güneşin sıcaklığı aklım-

da kalmıştı. O benim, bin kollu kurtarıcımdı, bana mutlaka yardım edecekti. Onun bana nasıl yardım edeceğini bilmiyordum, ama yardımcı olması için dua ediyordum.

Büyükannenin ölümünden bir ay sonra, yeni hizmetçilerimizden biri bana gelip kapıda bir ziyaretçim olduğunu söyledi. Ekim ayı için çok sıcak sayılabilecek bir gündü, kısa bir süre öncesine kadar teyzenin kaldığı ve şimdi Balkabağı'nın kullandığı odada tatami döşeklerini el süpürgesiyle süpürmekten ter içinde kalmıştım; Balkabağı, yukarıya gizlice pirinçli çörek götürmeye meraklıydı, bu nedenle tatami döşeklerini sık sık temizlenmeleri gerekiyordu. Bir havluyla, mümkün olduğu kadar çabuk kurulayıp aşağı indim ve hizmetçi kimonosu giymiş genç bir kadının girişte beklediğini gördüm. Yere diz çöküp onu selamladım. Ancak ona ikinci kez bakınca, birkaç hafta önce Mameha ile birlikte okiyaya gelen hizmetçi olduğunu anladım. Hizmetçiyi orada görmek beni çok üzmüştü. Başımın dertte olduğundan emindim. Fakat hizmetçi bana dışarı gelmemi işaret edince, ayakkabılarımı ayaklarıma geçirip kadının peşinden sokağa çıktım.

Hizmetçi bana, "Seni ara sıra alışverişe gönderiyorlar mı, Chiyo?" diye sordu.

Kaçmaya çalıştığım günün üzerinden o kadar uzun zaman geçmişti ki, artık okiyadan dışarı çıkma yasağı falan kalmamıştı. Hizmetçinin bunu neden sorduğu hakkında hiç fikrim yoktu, fakat ona zaman zaman dışarı çıktığımı söyledim.

Hizmetçi, "Güzel," dedi. "Yarın saat üçte bir yere gönderilmeni sağla ve Shirakawa Çayı'nın üzerindeki küçük köprüde beni bekle."

"Peki, efendim, ama bunu neden istediğini söyler misin?"

Kadın burnunu öyle bir kıvrış kıvrıdı ki, benimle alay ettiğini düşündüm. "Bunu yarın öğrenirsin, öyle değil mi?"

Mameha'nın hizmetçisinin onunla birlikte bir yere gitmem istemesine kesinlikle hiç sevinmemiştim. Belki de yaptıklarım

dan ötürü azarlanmak için Mameha'ya götürülecektim. Fakat yine de ertesi gün Balkabağı'nın beni aslında hiç de gerekli olmayan bir işe göndermesini sağladım. Balkabağı başı derde girerse diye endişeleniyordu, ama bu iyiliğini karşılıksız bırakmayacağıma söz verdim. Böylece saat üçte Balkabağı avludan bana seslendi:

"Chiyo-san, lütfen gidip bana yeni shamisen teli ve birkaç Kabuki dergisi alır mısın?" Balkabağı, eğitimi için Kabuki dergilerini okumayı öğrenmişti. Daha sonra Balkabağı'nın daha yüksek bir sesle şöyle dediğini duydum: "İzin verir misin, teyze?" Fakat teyze, soruya yanıt vermedi, çünkü yukarı katta uyuyordu.

Okiyadan çıktım ve Gion'un Motoyoshi-cho bölgesine giden köprüye varmak için Shirakawa Çayı boyunca yürüdüm. Hava çok ılık ve güzeldi ve pek çok erkekle geyşa gezintiye çıkmıştı, dalları suya değen ağlayan kiraz ağaçlarını hayran hayran seyreliyorlardı. Köprü'nün yakınında beklerken, ünlü Gion bölgesini görmeye gelen bir grup yabancı turistle karşılaştım. Kyoto'da sadece onlara değil, başka yabancı turistlere de rastlamıştım, fakat bana gerçekten pek garip göründüler. Uzun elbise, uzun burunlu kadınlar, çok uzun boylu, kendilerinden emin görünen erkekler. Adamlardan biri eliyle beni işaret edip yabancı bir dilde bir şeyler söyledi, sonra gruptakilerin hepsi dönüp bana baktı. Öylesine utanmıştım ki, yerde bir şey arıyormuşum gibi eğilip gizlenmeye çalıştım.

Sonunda Mameha'nın hizmetçisi geldi ve korktuğum gibi, beni çayın kıyısından yürütüp Hatsumomo ile Korin'in kimono-yu elime verip, gönderdikleri eve götürdü. Aynı olayın, başıma yeni dertler açması bana büyük bir haksızlıkmiş gibi görünüyordu. Aradan çok uzun zaman geçmişti. Fakat hizmetçi kapıyı açında, merdivenlerden yukarı tırmandım. Sahanlığa varınca ikimiz de ayakkabılarımızı çıkardık ve daireye girdik.

Hizmetçi, "Chiyo geldi, efendim," diye bağırdı.

Sonra arka odadan Mameha'nın seslendiğini duydum. "Pe-kâlâ, teşekkür ederim, Tatsumi."

Genç kadın, beni açık bir pencerenin yanındaki masanın önüne götürdü, ben oradaki yastıklardan birinin üzerine diz çöktüm ve tedirgin görünmemeye çalıştım. Hemen biraz sonra bir başka hizmetçi bana çay getirdi. Çünkü Mameha'nın bir değil, iki hizmetçisinin olduğunu gördüm. Bana çay ikram edilmesini kesinlikle beklemiyordum; aslında yıllar önce Bay Tanaka'nın evindeki yemekten bu yana başıma hiç böyle bir şey gelmemişti. Mameha'ya teşekkür etmek için eğildim ve kaba görünmemek için de çaydan bir iki yudum aldım. Daha sonra, uzun bir süre, dışardaki Shirakawa Çayı'ndan akan suların sesini dinlemekten başka bir şey yapmadım.

Mameha'nın apartmanı büyük değildi, ama son derece şıktı, saman kokmalarından ve renklerinin parlaklığından yeni oldukları anlaşılan tatamileri vardı. Eğer bir tatamiye dikkatle bakarsanız, kenarlarının koyu renk bir pamuklu kumaşla çevrili olduğunu görürsünüz, fakat bu evdekiler sarı ve yeşil desenli ipekiyle çevrilmişti. Biraz ilerde, güzel bir el yazısıyla yazılmış bir parşömen asılıydı, bunun ünlü Hattat Matsudaira Kocihi'nin Mameha'ya bir armağanı olduğunu öğrendim. Onun altındaki tahta rafta parlak, siyah, şekilsiz düz bir tabağın içinde tomurcuklar açmış kiraz dalları vardı. Gözüme pek garip göründü, ama aslında İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ulusal değer kazanan ünlü seramik ustası Yoshida Sakuhei'nin Mameha'ya verdiği armağanlardan biriydi.

Nihayet Mameha, arka odadan geldi, krem rengi, eteklerinde su deseni olan göz kamaştırıcı bir kimono giymişti. O masanın başına geçerken ben yere kadar eğilerek selam verdim; Mameha oraya varınca, karşıma geçip yere diz çöktü ve hizmetçinin getirdiği çaydan bir yudum aldı, sonra şunları söyledi:

"Şimdi... adın Chiyo'ydu değil mi? Neden bana bugün okiyadan dışarı çıkmayı nasıl başardığını anlatmıyorsun? Eminim

ki, Bayan Nitta, hizmetçilerinden birinin gün ortasında özel bir işle ilgilenmesini hoş karşılamaz."

Ben kesinlikle bu tür bir soru beklemiyordum. Aslında karşılık vermememin kabalık sayılacağını bildiğim halde söyleyecek bir söz bulamadım. Mameha çayını yudumladı ve kusursuz oval yüzünde merhamet dolu bir ifadeyle bana baktı. Sonunda dedi ki:

"Seni azarlamaya çalıştığımı sanıyorsun. Fakat ben sadece buraya gelmekle başını derde sokup sokmadığını bilmek istiyorum."

Onun bunları söylemesi ben çok rahatlatmıştı. "Hayır, efendim," dedim. "Kabuki dergileri ve shamisen telleri almak için sokağa gönderildim."

Mameha, "Ah, güzel," dedi. "Bunlardan bende pek çok var." Sonra hizmetçisini çağırıp dergi ve tel getirip masanın üzerine koymasını söyledi. "Okiyana geri dönerken bunları da al, o zaman hiç kimse senin nerede olduğunu merak etmez. Şimdi sana bir şey diyeceğim. Saygılarımı sunmak için sizin okiyaya geldiğinde senin yaşlarında başka bir kız gördüm."

"Herhalde Balkabağı'dır. Çok yuvarlak yüzlü biri miydi?"

Mameha, ona neden Balkabağı dediğimi sordu, ben anlatınca güldü.

Mameha, "Şu Balkabağı denilen kız, Hatsumomo'yla arası nasıl?"

"İyi, efendim. Sanırım Hatsumomo, ona rüzgârla avluya gelen bir kâğıt parçası kadar bile değer vermiyor."

"Aman, ne şairane... rüzgârla avluya gelen kâğıt. Hatsumomo'nun sana karşı davranışları da böyle mi?"

Konuşmak için ağzımı açtım, ama doğrusu ne diyeceğimi bilemiyordum. Mameha hakkında çok az bilgim vardı ve Okiya dışında birine Hatsumomo'yu kötülemenin çok yakışsız bir davranış olacağını biliyordum. Mameha da neler hissettiğimi sezmiş olacaktı ki, bana şöyle dedi:

"Cevap vermek zorunda, değilsin. Hatsumomo'nun sana nasıl davrandığını çok iyi biliyorum: Sanırım bir yılının yiyeceğine verdiği değeri veriyor."

"Bunu size kimin anlattığını sorabilir miyim, efendim?"

"Kimse anlatmadı, altı yaşımdan beri Hatsumomo'yu tanı-
rım. O zamanlar o dokuz yaşındaydı. Bir. yarattığın o kadar uzun
bir süre kötü davranışlarına tanık olduktan sonra, bundan sonra
ne yapacağını kestirmek güç olmaz."

"Hatsumomo'nun benden o kadar nefret etmesi için ne
yaptığımı bilemiyorum," dedim.

"Hatsumomo'yu anlamak bir kediye anlamaktan zor de-
ğildir. Bir kedi, çevresinde başka bir kedi bulunmadan güneş al-
tında yattığı sürece mutludur. Fakat yiyeceğine bir başkasının
göz diktiğini hissederse... Hatsumomo'nun, genç Hatsuoki'yi
Gion'dan nasıl uzaklaştırdığını sana anlatan oldu mu?"

Mameha'ya kimsenin anlatmadığını söyledim.

Mameha, "Hatsuoki çok çekici bir kızdı," diye söze başladı.
"Ve de benim çok iyi arkadaşımdı. O ve senin Hatsumomo kar-
deştiler. Yani ikisini de aynı geyşa eğitmişti. Onları eğiten geyşa
büyük Tomihatsu'ydu, o tarihte çoktan yaşlı bir kadın olmuştu.
Senin Hatsumomo, genç Hatsuoki'den asla hoşlanmadı ve ikisi
de çırak geyşa oldukları zaman, Hatsumomo, Hatsuoki'nin ona
rakip olmasını çekemedi. Bu nedenle, Gion'da, bir söylenti yay-
maya başladı. Güya Hatsuoki, sokak ortasında bir polisle uy-
gunsuz bir şey yaparken görülmüştü. Kuşkusuz, bu doğru de-
ğildi. Eğer Hatsumomo, doğrudan öyküyü anlatsaydı Gion'da
hiç kimse ona inanamazdı. İnsanlar onun Hatsuoki'yi ne kadar
çok kıskandığını biliyorlardı. Hatsumomo şöyle yaptı: Ne zaman
sarhoş bir geyşaya, hizmetçiye ya da bir adama rastladiysa, ku-
lağına Hatsuoki'yle ilgili öyküyü öyle bir fısıldayış fısıldadı ki, bu
öyküyü dinleyen kişi ertesi gün, haber kaynağının Hatsumomo
olduğunu hatırlamadı. Çok geçmeden zavallı Hatsuoki'nin itiba-

rı öyle zedelendi ki, artık Hatsumomo için bir iki numara daha çevirip, onu def etmek hiç de zor olmadı.

Benden başka birinin daha Hatsumomo'nun hışmına uğradığını öğrenince garip bir şekilde rahatladım.

Mameha sözlerini sürdürdü. "Hatsumomo rakiplerinin olmasına dayanamıyor. Sana böyle davranmasının nedeni de bu."

"Hiç kuşkusuz Hatsumomo beni kendine rakip görmüyor, efendim," dedim. "Nasıl bir su birikintisi bir okyanusa rakip olmazsa, ben de Hatsumomo'ya rakip olamam."

"Belki Gion çayhanelerinde rakip olmazsın. Fakat sizin okiyada durum farklı... Bayan Nitta'nın Hatsumomo'yu evlat edinmemesini biraz garip bulmuyor musun? Nitta okiyası Gion'da vârisi olmayan en varlıklı okiya. Bayan Nitta, Hatsumomo'yu evlat edinse, sadece bu sorunu- çözmekle kalmaz, Hatsumomo'nun kazandığı paranın hepsi, ona bir kuruş bile verilmeden okiyaya kalır. Ve Hatsumomo da çok başarılı bir geyşa. Herkes gibi paraya düşkün olan Bayan Nitta'nın çoktan Hatsumomo'yu evlat edinmesi gerekirdi, diye düşünebilirsin. Onun bunu yapmamasının çok iyi bir nedeni olmalı, öyle düşünmüyor musun?"

Bunların hiçbirini aklıma getirmemiştim, fakat Mameha'yı dinledikten sonra, nedenin ne olduğunu kesinlikle anlamıştım. .

"Hatsumomo'yu evlat edinmek, bir kaplanı kafesinden çıkarmak gibi olur," dedim.

"Kesinlikle öyle. Bayan Nitta, Hatsumomo'nun ne tür bir evlatlık olacağını çok iyi biliyor, anneyi saf dışı bırakmak isteyecek bir evlat. Her neyse, Hatsumomo bir çocuk gibi sabırsız. Bir iki yıl sonra belki de okiyanın kimono koleksiyonunu satıp, kendini emekliye ayırır, işte, küçük Chiyo, Hatsumomo'nun senden o kadar çok nefret etmesinin nedeni bu. Balkabağı adındaki kız; Hatsumomo'nun onu Bayan Nitta'nın evlat edinmesinden kaygı duyacağını hiç sanmam."

"Mameha-san," dedim. "Lekelenen kimono'nuzu herhalde anımsıyorsunuz..."

"Kimonoya mürekkep döken kızın sen olduğunu söyleyeceksin."

"Şey, evet, efendim... Bu işin arkasında Hatsumomo'nun olduğunu bildiğinize inanmama rağmen, olanlara ne kadar üzüldüğümü bir gün size kanıtlamak isterim."

Mameha bana uzun uzun baktı. Onun ne düşündüğünü bilemiyordum, sonunda dedi ki:

"İstersen özür dileyebilirsin."

Masadan biraz geri çekildim ve yere kadar eğildim, fakat bir şey söylemeye fırsat bulamadan Mameha konuştu:

"Eğer sen Kyoto'ya ilk kez gelen bir çiftçi olsaydın, bu çok hoş bir selam sayılırdı. Fakat kültürlü biri gibi görünmek istediğine göre, selamı şöyle vermelisin. Bana bak; masadan biraz daha uzaklaş. Tamam, şimdi dizlerinin üzerinde duruyorsun; şimdi kollarını uzat ve parmaklarını kilime değdir. Sadece parmaklarının uçları değmeli; elinin tümü değil. Ve de parmaklarını asla açmamalısın; ben hâlâ parmaklarının arasında boşluk görmüyorum. Çok güzel, parmaklarını kilime değdir... eller bitişik... Tamam, işte bu çok hoş görünüyor. İyice yere eğil, fakat boyununu düz tut, başın o şekilde düşmesin. Ve Tanrı aşkına, ellerine ağırlık bindirme, yoksa bir erkeğe benzersin. İşte bu güzel. Şimdi bir kez daha deneyebilirsin."

Bunun üzerine ben Mameha'nın önünde bir kez daha eğildim ve ona güzel kimonosunun lekelenmesine katkıda bulunmuş olmaktan ne büyük üzüntü duyduğumu tekrar söyledim.

Mameha, "Güzel bir kimonoydu, değil mi?" dedi, "Şey artık onu unutalım. Senin neden artık geyşa eğitimi görmediğini bilmek istiyorum. Okuldaki öğretmenlerin, ders almayı kesinceye kadar okulda çok başarılı olduğunu söylediler. Gion'da başarılı bir meslek hayatına kendini hazırlaman gerekirdi. Bayan Nitta neden senin eğitimini yarıda kestirdi?"

Mameha'ya borçlarımdan söz ettim, kimono ve Hatsumo-mo'nun beni broşunu çalmakla suçladığını anlattım, Ben sözle-rimi bitirdikten sonra da Mameha', soğuk soğuk bana bakmayı sürdürdü. Sonunda dedi ki:

"Bana anlatmadığın başka şeyler de olmalı. Borçlarını düşünürsek, Bayan Nitta'nın senin geyşa olmayı başarmanı daha çok İsterdi. Hizmetçilik yaparak ona borçlarını ödeyemezsin."

Bu sözleri duyunca, farkına varmadan, utanç içinde gözle-rimi yere indirmiş olmalıyım; çünkü Mameha bir anda benim düşünce-lerimi okumaya başardı.

"Kaçmaya çalıştın, değil mi?"

. "Evet, efendim," dedim. "Bir ablam vardı. Ayrı düşmüştük, ama birbirimizi bulmayı başardık. Bir gece birlikte kaçacaktık... Fakat ben damdan düşüp kolumu kırdım."

"Dam mı? Şaka ediyor olmalısın. Kyoto'ya son bir kez bak-mak için mi dama çıktın?"

Mameha'ya dama neden çıktığımı anlattım. "Budalalık etti-ğimi biliyorum," dedim. "Şimdi anne tekrar kaçarım diye korktu-ğu için eğitimime bir kuruş harcamıyor."

"Mesele bu kadar basit değil. Kaçmaya çalışan bir kız, oki-yasının itibarını sarsar. Gion'da insanlar şöyle düşünürler: 'Tan-rım, hizmetçilerinin kaçmalarını bile önleyemiyor.' Yani böyle şeyler söylerler. Peki, ama sen şimdi ne yapacaksın, Chiyo? Bana, yaşamını hizmetçi olarak sürdürecektir bir kız gibi görün-müyorsun."

"Ah, efendim, hatalarımı düzeltmek için her şeyi göze alı-rım," dedim. "İki yıldan fazla bir zaman geçti. Karşıma bir fırsat çıkar diye büyük bir sabırla bekledim."

"Sabırla beklemek de sana yakışmıyor. Kişiliğinde çok fazla su olduğunu görebiliyorum. Su, asla beklemes. Şekil değiştirir, cisimlerin çevresinden akar ve hiç kimsenin akıl edemediği gizli yollar bulur. Damdaki küçük deşik ve bir kutunun dibi gibi. Su, beş element arasında en çok yönlü olanıdır. Toprağı alıp

götürebilir; yangını söndürebilir; bir metal parçasını bozup yok edebilir. Suyun doğal tamamlayıcısı olan orman bile su ile beslenemezse varlığını sürdüremez. Ve sen hayatını yaşarken bu güçlerden yararlanmadın, değil mi?"

"Şey, efendim, aslında damdan kaçma fikrini bana veren suyun akışıydı."

"Senin akıllı bir kız olduğundan eminim, Chiyo, fakat o anda çok akıllıca davrandığını söyleyemem. Kişiliklerimizde su bulunan bizler, akacağımız yeri kendimiz seçmeyiz. Yapabileceğimiz tek şey, hayatımızın manzarasının bizi götürdüğü yere aktırmaktır."

"Sanırım ben bir baraja doğru akan bir nehirim ve o baraj da Hatsumomo."

"Evet, belki de bu doğru." Mameha sakın bir tavırla bana bakarak konuştu. "Fakat bazen nehirler barajları yıkıp geçerler."

Mameha'nın evine girdiğim andan itibaren, onun beni neden çağırdığını merak etmeye başlamıştım. Bunun kimonoyla bir ilgisinin olmadığına karar vermiştim, fakat başından beri gözlerimin önünde olan şeyi şimdiye kadar görememiştim. Mameha, Hatsumomo'dan intikamını almak için beni kullanmaya karar vermiş olmalıydı. Onların rakip oldukları ortadaydı; öyle olmasa, Hatsumomo iki yıl önce Mameha'nın kimonosunu berbat eder miydi? Mameha'nın intikam için uygun bir zaman kolladığı kesindi ve şimdi o fırsat eline geçmişti. Mameha bana bahçedeki diğer bitkileri boğan ayrıkotu rolünü verecekti. Mameha, sadece intikam peşinde değildi; yanılmıyorsa, Hatsumomo'yu tamamen başından savmak istiyordu.

Mameha sözlerini sürdürdü. "Her neyse, Bayan Nitta eğitime devam etmene izin vermedikçe bir şey değişmez."

"Benim onu ikna etme konusunda pek fazla umudum yok," dedim.

"Şimdilik onu ikna etme konusunda endişelenme. Bunu yapmak için en uygun zamanı bulmayı düşün."

Hayattan pek çok ders almıştım, fakat sabır hakkında hiçbir şey bilmiyordum. Mameha'nın uygun zaman ile neyi kastettiğini anlayacak kadar bile bilgim yoktu. Mameha'ya, kendisi bana ne söyleyeceğim konusunda bir öneride bulunursa, yarın anne ile konuşmayı deneyeceğimi söyledim.

"Bak, Chiyo, hayatta tökezlenerek ilerlemek çok kötü bir yöntemdir. Her şey için uygun zamanı ve yeri bulmayı öğrenmelisin. Kediye kandırmak isteyen fare, canı çekti diye deliğinden dışarı fırlamaz. Almanakını nasıl inceleyeceğini bilmiyor musun?"

Siz hiç almanak gördünüz mü, bilmiyorum. Birini açıp da sayfalarını çevirdiğiniz zaman çizelgeler ve bilinmeyen harflerle dolu olduğunu görürsünüz. Dediğim gibi, geyşalar batıl inançlara çok düşkündürler. Teyze ve anne, hatta aşçı ve hizmetçiler bile, yeni bir çift pabuç almak gibi basit bir işi bile bir almanaka danışmadan yapmazlar. Fakat ben hayatım boyunca hiç almanaka başurmam.

Mameha bana dedi ki: "Uğradığın talihsizliklere hiç şaşmamalı. Günün uygun olup olmadığını araştırmak için almanakı incelemekten kaçmaya çalıştığını mı söylüyorsun?"

Mameha'ya, ne zaman kaçacağımıza ablamın karar verdiğini söyledim. Mameha, bana tarihi hatırlayıp hatırlamadığımı sordu; sonra işaretimi sordu, maymun yılıydı ve uzun uzun bazı çizelgeleri inceledi, benim o ay ne durumda olacağımı anlatan sayfayı gözden geçirdi. Sonunda yüksek sesle okumaya başladı:

"Çok uygunsuz bir dönem, iğneler, alışılmamış yiyecekler ve yolculuk her ne pahasına olursa olsun uzak durulması gereken şeyler." Mameha, bana bakmak için başını kaldırdı. "Bunu duydun mu? Yolculuk. Daha sonra da şunlardan uzak durman belirtilmiş... Dur bakalım. Banyo, *yeni giysi almak*, yeni işe girmek ve *şunu dinle, ev değiştirmek*," Mameha kitabı kapadı ve bana baktı. "Sen bunlar konusunda dikkatli davrandın mı?"

Pek çok insan bu tür falcılığa pek inanmaz, fakat daha sonra olanları gördükten sonra her şey değişebilir. Mameha, ablanın işaretini sordu ve onun hakkında da bir araştırma yaptı. Bir süre kitaba baktıktan sonra, "Küçük değişiklikler için uygun bir gün. Kaçmak gibi önemli bir olay için belki en iyi gün değil, fakat o haftanın ve ondan sonraki haftanın günlerinden daha uygun." Arkasından şaşırtıcı açıklama geldi. "Koyun yönünde yolculuk yapmak için uygun bir gün." Mameha, bir harita getirip Yoroido'yu haritada bulunca, o köyün Kyoto'nun kuzey, kuzeybatısında, zodyak işaretlerinden Koyun yönünde olduğu ortaya çıktı. Satsu almanakını incelemişti. Ablam, Tatsuyo'da beni birkaç dakika yalnız bıraktığı zaman belki de bu işi yapmıştı.

İşte o zaman, sadece kaçmayı planlamakta değil, her şeyde ne derece bilinçsiz olduğumun farkına vardım. Bazı şeylerin birbirlerine nasıl bağlı olduklarını asla anlamamıştım. Sadece zodyaktan söz etmiyorum. Biz insanlar, çok daha büyük bir şeyin parçalarıyız. Yürüdüğümüz zaman, bir böceği ezebiliriz ya da havada öyle bir değişiklik yaratırız ki bir sinek asla gitmeyeceği bir yerde bulur kendini. Ve eğer kendimizi sineğin yerine koyarsak, her gün, tıpkı böceğin altında ezildiği dev ayağa karşı koyamayacağı gibi bizler de her gün çevremizdeki güçlere karşı koyamayız. Ne yapacağız? Çevremizdeki evrenin hareketini anlamak için her türlü yöntemle başvuracağız ve hareketlerimizi öyle düzenleyeceğiz ki, akıntıya karşı gitmeliyim, onlarla birlikte hareket edelim.

Mameha, tekrar benim almanakımı aldı ve bu kez, belirgin bir değişiklik için uygun olan günleri araştırmaya başladı. Ona, belirtilen günlerden birinde anne ile konuşmaya çalışmamın doğru olup olmadığını sordum.

Mameha, "Bayan Nitta ile senin konuşmana taraftar değilim," dedi. "Seni hemen reddeder. Onun yerinde olsam, ben de aynısını yaparım. Onun bildiği kadarıyla, Gion'da senin ablan olmak isteyecek tek kişi yok."

Mameha'nın bunları söylemesi beni pek üzmüştü. "Peki, bu durumda ben ne yapmalıyım, Mameha-san."

"Okiyana geri dönmelisin, Chiyo ve benimle konuştuğunu hiç kimseye söylememelisin."

Bu sözlerden sonra Mameha bana öyle bir bakış baktı ki, hemen eğilip selam verdikten sonra oradan ayrılmam gerektiğini anladım. Öylesine üzölmüştüm ki, Mameha'nın bana verdiği Kabuki dergilerini ve shamisen tellerini almayı unutmuştum. Mameha'nın hizmetçisi arkamdan koşup bunları getirmek zorunda kaldı.

On Birinci Bötüm

Mameha'nın "abla" sözcüğüyle neyi kastettiğini açıklamalıyım, ama o zamanlar ben bunun ne anlama geldiğini bilmiyordum. Bir kız sonunda çırak olmaya hak kazanınca, daha deneyimli bir geyşa ile köklü bir ilişkisi olmalı. Mameha, Hatsumomo'nun ablasından büyük Tomihatsu'dan söz etmişti; bu kadın Hatsumomo'yu eğittiği zaman yaşını başını almış biriydi, fakat ablalar, her zaman eğittikler geyşalardan bu kadar büyük olmayabilirler. Herhangi bir geyşa, en az bir gün bile büyük olsa, genç bir kıza abla gibi davranabilir.

İki kız kardeş olarak birbirlerine bağlandıkları zaman, düğün gibi bir tören düzenlenir. Daha sonra ise onlar birbirlerine aynı ailenin bireyleriymiş gibi davranırlar ve "abla" ya da "kardeş" sıfatını kullanırlar, tıpkı gerçek aile bireylerinin yaptığı gibi. Bir abla, küçük kardeşinin, bir erkek açık bir fıkra anlattığı zaman gülmemesini, utanmamasını sağlamanın ve makyajının altına uygulayacağı balmumunun miktarını belirlemenin dışında çok daha fazlasını yapar. Abla; küçük kardeşinin tanınması gereken kişilerin dikkatini çekmesini sağlar. Abla bu işi küçük kardeşini Gion'da gezdirerek, onu belli başlı çayhanelerin sahibeleriyle, sahne oyuncularını için peruka yapan adamla, önemli lokantaların şef garsonlarıyla ve bunlar gibi şeyler yaparak sağlar.

Bütün bunlar gerçekten büyük işlerdir. Fakat küçük kardeşini gündüz Gion'da dolaştırmak, bir ablanın yapmaktan zorunda

olduğu işlerini sadece yarısıdır. Çünkü Gion ancak güneş batıktan sonra güzelliğini gözler önüne seren bir yıldız gibidir. Gece, abla, küçük kardeşini eğlenceye götürür ve yıllar boyunca tanıdığı müşteriler ve patronlarla onu tanıştırır. Abla bu kişilere, "Benim yeni küçük kardeşim falancayla tanıştınız mı?" der. "Lütfen onun adını aklınızda tutun, çünkü o büyük bir yıldız olacak. Ve lütfen bir dahaki sefere Gion'a geldiğiniz zaman onun sizi ziyaret etmesine izin verin." Kuşkusuz, pek az erkek, akşamı on dört yaşında bir kızla gevezelik ederek geçirmek için yüksek ücret ödemeyi göze alır; bu nedenle müşteri, bir dahaki ziyaretinde o genç kızı çağırtmayabilir. Fakat abla ve çayhanenin sahibi, kızı adama kabul ettirinceye kadar uğraşırlar. Eğer adam herhangi bir nedenle kızıdan hoşlanmamışsa... Şey o zaman iş değişir; fakat aksi halde, adam zamanla kızın patronu olur ve ona bağlanır, tıpkı ablaya bağlandığı gibi.

Abla rolünü oynamak, çoğu zaman kentin bir ucundan ötekine bir pirinç çuvalı taşımak gibidir. Çünkü küçük kardeş sadece ablaya, tıpkı bir yolcunun trene bağımlı olması gibi bağlanmakla kalmaz, fakat küçük kardeş kötü bir şey yaptığı zaman tüm sorumluluğu abla üstlenir. Çok meşgul ve başarılı bir geyşanın bu kadar sıkıntıya katlanmasının nedeni ise çırak başarıya ulaşınca bundan tüm Gion'un yararlanmasıdır. Çırak zamanla tüm borçlarını öder ve eğer şanslı biriye, sonunda zengin bir adamın metresi olur. Abla, küçük kardeşinin ücretinden bir miktar komisyon alarak kendine çıkar sağlar. Kızın gittiği çeşitli çayhanelerin sahipleri de pay alırlar. Hatta perukacı, saç süslerinin satıldığı dükkân ve çırak kızın zaman zaman patronları için hediyeler aldığı tatlıcı dükkânları bile pay alırlar... Onlar kızın ücretinin bir bölümünü doğrudan almazlar, fakat yeni bir başarılı geyşa Gion'a para harcamaya gelen müşterileri getirdiği için onlara kazanç sağlar.

Gion'da bir genç kız için hemen her şeyin ablasına bağlı olduğunu söylemek yerinde olur. Ancak pek az sayıda kız, abla-

larının kim olacağına karar verebilir. İsim yapmış bir geyşa, sıkıcı bulunduğu ya da patronlarının hoşlanmayacaklarına inandığı bir kızı kendine kardeş almaya yanaşmaz. Diğer taraftan, bir çırak kızı eğitmek için büyük para harcamış bir Okiya sahibesi de sıkıcı bir geyşa gelse de, çırak kızı eğitmeyi önerse diye sakın beklemesin. Sonuçta, başarılı bir geyşa, yerine getirebileceğinden çok daha fazla teklif alır. Bazılarını geri çevirebilir, ama bazılarını geri çeviremez... Bu da annenin, Mameha'nın dediği gibi Gion'daki bir tek geyşanın bile benim ablam olmayı kabul etmeyeceğine inandığı gerçeğini gündeme getiriyor.

Okiyaya yeni geldiğim dönemde belki de anne, Hatsumomo'nun benim ablam olmasını tasarlamıştı. Hatsumomo, bir örümceği bile arkasından ısırın biri olabilirdi, ama hemen her çırak kız onun küçük kardeşi olmaktan mutluluk duyardı. Hatsumomo, zaten Gion'da çok iyi tanınan iki genç geyşanın ablasıydı. Hatsumomo, onlara bana yaptığı gibi işkence edecek yerde, çok iyi davranıyordu. O kızları kardeş edinmeyi kendisi seçmişti ve o da bu işi kazanacağı para uğruna yapmıştı. Fakat benim durumum farklıydı, Hatsumomo, Gion'da bana yardım edip fazladan alacağı birkaç yeni düşünmüyordu, tıpkı bir köpeğin sokakta kediyle yan yana yürüyüp de yolun sonunda kediye kırımayacağını düşünemeyeceği gibi bir şeydi bu. Anne kuşkusuz Hatsumomo'yu benim ablam olmaya zorlayabilirdi, bunu sadece Hatsumomo bizim okiyada yaşadığı için değil, aynı zamanda kendisine ait çok az kimonosunun olduğu ve okiyadaki kimonoları kullandığı için yapabilirdi. Fakat yeryüzünde hiçbir gücün Hatsumomo'nun beni gerektiği şekilde eğitmeye zorlamayacağını biliyordum. Eminim ki, beni Mizuki Çayhanesi'ne götürmesi söylendiği gün, o beni nehrin kıyısına götürür ve, "Kamo Nehri, yeni küçük kardeşimle tanıştın mı?" derdi ve sonra da beni nehre iterdi.

Başka bir geyşanın beni eğilmesi fikrine gelince... O da Hatsumomo'nun yoluna çıkmak anlamına geliyordu. Gion'da böyle bir şeyi göze alabilecek kadar cesur pek az geyşa vardı.

Mameha ile görüşmemden birkaç hafta sonra bir gün, geç bir saatte anne ile konuğuna kabul odasında çay servisi yaparken, teyze kapıyı açtı.

Teyze, "Rahatsız ettiğim için, özür dilerim," dedi. "Fakat acaba bir saniye gelebilir misin, Kayoko-san." Kayoko, annenin gerçek ismiydi, ama okiyada bu ismi pek az kullanıyorduk. "Kapıda bir ziyaretçimiz var."

Anne bunları duyunca öksürür gibi güldü. "Sıkıcı bir gün geçiriyor olmalısın, teyze," dedi. "Aksi halde ziyaretçi haberini gelip kendin vermezdin. Hizmetçiler zaten yeterince çalışmıyorlar ve şimdi de sen onların işini yapıyorsun."

Teyze, "Ziyaretçimizin Mameha olduğunu benden duymak istersin, diye düşündüm."

Mameha ile buluşmamdan bir sonuç çıkmayacağını düşünerek kaygılanmaya başlamıştım. Fakat onun birdenbire okiyamızın kapısına geldiğini duymak... Şey, yüzüme kan öylesine hücum etti ki, kendimi az önce yakılmış bir lamba gibi hissettim. Oda uzun bir süre sessiz kaldı, sonra annenin konuğu dedi ki: "Mameha-san... Şey, ben artık gideyim, ama bütün bunların ne anlama geldiğini yarın bana anlatacağına söz ver."

Annenin konuğu giderken, ben de bunu fırsat bilip odadan dışarı kaçtım. Sonra giriş holünde annenin teyzeye hiç de tahmin edemeyeceğim bir şey söylediğini duydum. Anne kabul odasından getirdiği piponun küllerini küllüğe silkliyordu, anne kül tablasını bana verdikten sonra, dedi ki: "Teyze, buraya gel ve lütfen saçlarımı düzelt." Annenin dış görünüşü için kaygılandığına daha önce hiç tanık olmamıştım. Doğru, çok sık giyinirdi. Fakat odası birbirinden güzel eşyalarla dolu olduğu halde son

derece kasvetli görüldüğü gibi, kendisi de şık giysilere bürünse de, gözleri pis kokulu balıklarınki gibi yağlıydı... Ve gerçekten o saçlarına hiç aldırılmazdı, saçlar sadece başının üstünde yer alan şeylerdi.

•Anne kapıyı açarken, ben hizmetçi odasında kül tablasını temizliyordum. Mameha ile annenin konuştuklarını duyabilmek için, öyle büyük çaba harcadım ki, kulaklarımdaki kasların hepsini zedelemiş olsam buna şaşmazdım.

Önce anne şöyle dedi: "Seni beklettiğim için özür dilerim, Mameha-san. Bizi ziyaret etmen ne büyük bir onur."

Sonra Mameha, "Böyle birdenbire geliverdiğim için umarım beni bağışlarsın, Bayan Nitta," dedi. Ya da aynı derecede sıkıcı bir şeyler söyledi. Ve konuşma bir süre bu hava içinde devam etti. Konuşulanları duymak için harcadığım çaba, benim için bir sandığı tepeye çıkarıp da içinin taşlarla dolu olduğunu öğrenen bir adamınki kadar ödüllendirici olmuştu.

Sonunda iki kadın giriş holünden kabul odasına geçtiler. Konuşmalarını duymaya öylesine hevesliydim ki, hizmetçi odasından bir bez parçası kapıp, onunla giriş holünün yerlerini parlatmaya koyuldum. Normal olarak kabul odasında konuk varken teyze benim orada çalışmama izin vermezdi, fakat o da benim gibi konuşulanları duymak için kıvranıyordu. Teyze, yan tarafta görünmesine imkân olmayan bir yerde durdu ve konuşulanları duysun diye de kapıyı biraz aralık bıraktı. Onların konuşmalarını öylesine büyük bir dikkatle dinliyordum ki, çevremdeki her şeyi unutmuştum, birden başımı kaldırıncı Balkabağı'nın yuvarlak yüzünün bana yönelmiş olduğunu fark ettim. Balkabağı yere diz çökmüş, döşemeleri cilalıyordu, hem de bunu ben yaptığım halde ve ondan artık böyle işler istememelerine rağmen.

Balkabağı bana fısıldadı. "Mameha kim?"

Besbelli, hizmetçilerin kendi aralarında konuştuklarını duymuş olacaktı; hizmetçilerin de giriş holünün önünde kümelenmiş olduklarını gördüm.

"O ve Hatsumomo, rakip," diye fısıldadım. "Hatsumomo'nun bana kimonosuna mürekkep sürdüğü geyşa o."

Balkabağı başka bir soru sormak ister gibiydi, fakat o sırada Mameha'nın şöyle dediğini duyduk. "Bayan Nitta, böyle yoğun bir günde sizi rahatsız ettiğim için beni bağışlayın, fakat sizinle hizmetçiniz Chiyo hakkında konuşmak istiyorum."

Balkabağı, "Yo, hayır," dedi ve başımın derde girmesine ne kadar üzüldüğünü belli edecek şekilde gözlerime baktı.

Anne, "Bizim Chiyo, bazen sorun yaratır," dedi. "Umarım seni rahatsız etmemiştir."

Mameha, "Yoo, hayır, öyle bir şey değil. Fakat onun şu son birkaç haftadan beri okula gitmediğini fark ettim. Okulda zaman zaman onunla karşılaşmaya öylesine alışmıştım ki... Dün, onun çok hasta olabileceğini düşündüm. Kısa bir süre önce çok iyi bir doktorla tanıştım, doktordan size uğramasını isteyeyim mi?"

Anne, "Çok naziksin," dedi. "Fakat sen başka bir kızı kastediyor olmalısın. Okulda bizim Chiyo'yu görmüş olamazsın. O iki yıldan beri okula gitmiyor."

"İkimiz de aynı kızı mı düşünüyoruz? Şaşırtıcı gri-mavi gözleri olan güzel kız?".

"Onun değişik gözleri var. Fakat Gion'da öyle iki kız olmalı... Kimin aklına gelirdi?"

"Chiyo'yu okuida gördüğümde bu yana iki yıl geçmiş olabilir mi? Belki de üzerimde büyük etki yarattığı için onu yeni gördüğümü sanıyorum. Bayan Nitta, onun iyi olup olmadığını sorabilir miyim?"

"Ah, evet. Bir yavru av köpeği kadar sağlıklı ve en az onun kadar asi."

"Ama artık ders almıyor, öyle mi? Ne garip."

"Senin kadar ünlü bir genç geysaya Gion kolayca geçim sağlanan bir yer olarak görünebilir. Fakat biliyorsun, çok zor bir dönemdeyiz. Önüme gelen için para harcayamam. Chiyonun ne kadar uyumsuz olduğunu anlar anlamaz..."

Mameha dedi ki, "İki ayrı kız düşündüğümüzden eminim. Sizin gibi köklü bir iş kadının Chiyo'yı uyumsuz diye nitelmesini aklım almıyor."

Anne sordu. "Onun adının Chiyo olduğundan emin misin?"

Hiçbirimiz farkına varmadık, ama anne bu sözleri söylerken masanın başından kalkmış, küçük odaya yönelmişti. Bir saniye sonra anne kapıyı açtı ve teyzenin kulağıyla karşı karşıya kalıverdi. Teyze sanki hiçbir şey olmamış gibi yana çekildi. Ve sanırım anne de aynı şekilde davranmayı yeğledi, bana seslendi. "Chiyo-chan, bir saniye buraya gel."

Ben arkamdan kapıyı kapatıp tataminin üzerine diz çöktüğüm zaman, anne tekrar masanın başına yerleşmişti.

Anne, "Bizim Chiyo'muz bu," dedi.

Mameha, "İşte benim düşündüğüm kızın ta kendisi," dedi. "Nasılsın, Chiyo-chan? Seni böyle sağlıklı gördüğüme çok sevindim. Bayan Nitta'ya senin için endişelenmeye başladığımı söylüyordum. Fakat gayet iyi görünüyorsun."

"Ah, evet efendim, çok iyiyim."

Anne bana, "Teşekkürler, Chiyo," dedi. Eğilip selâm verdim ve odadan çıkmaya hazırlanırken, Mameha dedi ki:

"Chiyo, gerçekten çok sevimli bir kız, Bayan Nitta. Şunu söylemeliyim ki, zaman zaman gelip sizden onun küçük kardeşim olması için izin istemeyi bile düşündüm. Fakat artık eğitim görmediğine göre..."

Anne bunları duyunca şaşırmış olmalıydı, çünkü çayından bir yudum almak üzereyken, eli ağzına gidemeden havada kaldı ve ben odadan çıkıncaya kadar da kıpırdamadı. Ben giriş holündeki yerime döndüğüm sırada, anne karşılık verdi:

"Senin gibi tanınmış bir geyşa, Mameha-san... Gion'daki çıkarak kızlardan herhangi birini kardeş ilan edebilir."

"Benden bunu sık sık istedikleri doğru. Fakat bir yılı aşkın bir süreden beri yeni kardeş edinmedim. Bu korkunç bunalım dönemi yüzünden insanların eğlenceye para harcamadıkları sa-

nılabılır, ama ben hiçbir zaman bu kadar yoğun olmamıştım. Sanırım böyle bir zamanda bile zenginler, zengin olmaya devam ediyorlar."

Anne, "Onlar şimdi eğlenceye daha da düşkün," dedi. "Fakat sen diyordun ki..."

"Evet, ne diyordum? Şey, hiç fark etmez. Sizin zamanınızı daha fazla almamalıyım. Chiyo'nun çok sağlıklı olmasına sevindim."

"Evet, çok sağlıklı. Fakat Mameha-san, sakıncası yoksa, bir dakika dur. Chiyo'yu küçük kardeş olarak almak istediğinden söz ediyordun."

Mameha, "Ama çok uzun zamandan beri eğitimsiz kaldı." Mameha sözlerini sürdürdü. "Böyle bir karar vermek için eminim ki, çok haklı bir nedenin vardır, Bayan Nitta. Seni zor durumda bırakmak istemem."

"Bu devirde, insanların bazı seçimleri yapmak zorunda kalmaları gerçekten çok acı. Chiyo'nun eğitimini sürdüreceğim param yoktu. Ancak eğer onda bir potansiyel olduğunu düşünüyorsan, Mameha-san, yapacağın her masraf ilerde mutlaka karşılanacaktır, bundan eminim."

Anne, Mameha'dan yararlanmak istiyordu. Hiçbir geyşâ, hiçbir zaman küçük kardeşin ders masrafını ödememişti.

Mameha, "Keşke böyle bir şey mümkün olabilseydi," dedi. "Fakat bu korkunç bunalım..."

Anne, "Belki ben bir çözüm bulabilirim," dedi. "Gerçi Chiyo biraz dik kafalıdır ve borcu da hayli fazla, ama onun ilerde borçlarını ödeyebilmesinin ne kadar şaşırtıcı olacağını hep düşünmüştümdür."

"Böyle çekici bir kız mı? Borçlarını ödeyemese şaşırdım."

Anne, "Neyse, hayatta paradan başka şeyler de vardır," dedi. "İnsan Chiyo gibi bir kız için elinden geleni yapmak istiyor. Belki onun için biraz daha para ayırabilirim... Sadece dersleri için, anlıyor musun? Bu bizi nereye götürür?"

Mameha, "Chiyo'nun borçlarının hayli fazla olduğundan eminim," dedi. "Fakat ben onun yirmi yaşına gelince borçlarını ödeyebileceğine inanıyorum."

Anne, "Yirmi yaşına gelince mi?" dedi. "Gion'da hiçbir kızın bunu başarabileceğini sanmam. Ve de şu bunalım döneminin tam ortasında..."

"Evet, bunalım dönemindeyiz bu doğru."

Anne, "Doğrusu Balkabağı daha akıllıca bir yatırım olur diyorum. Eh, sen Chiyo'nun ablası olunca, onun borçları azalacak yerde artacak."

Anne sadece ders ücretlerinden söz etmiyordu; Mameha'ya ödemek zorunda olduğu ücreti de düşünüyordu. Mameha'nın durumundaki bir geyşa, küçük kardeşinin kazancından sıradan bir geyşanın alacağından çok daha fazla pay alır.

Anne sözlerini sürdürdü. "Mameha-san, eğer bir dakika vaktin varsa, acaba diyorum bir teklif üzerinde düşünebilir misin? Eğer büyük Mameha, Chiyo'nun yirmi yaşına gelince borçlarını ödeyeceğini söylüyorsa, ben bunun doğruluğundan nasıl şüphe edebilirim? Elbette Chiyo gibi bir kız, senin gibi bir ablası olmadan başarıya ulaşamaz, ama şu anda bizim küçük okiya sınırlarını zorluyor. Sana, alıştığın koşulları öneremem. Chiyo'nun kazancından ancak beklediğinin yarısını alabilirsin."

Mameha, "Şu sıralar pek çok cazip teklif alıyorum," dedi. "Eğer bir kardeş edineceksem, bunu düşük bir ücretle yapmak istemem."

Anne karşılık verdi. "Ben sözlerimi bitirmedim, Mameha-san. Teklifim şu: Senin umduğun paranın sadece yarısını temin edebilir, bu doğru. Fakat Chiyo gerçekten yirmi yaşına gelince borçlarını ödeyebilirse, sana kazanmayı düşündüğün parayı verebilirim, ayrıca kazancın yüzde otuzunu da veririm. Uzun vadede çok fazla para kazanırsın."

Mameha sordu. "Ya Chiyo borçlarını ödemedi yirmi yaşına gelirse?"

"Üzülerek söylüyorum, o zaman ikimiz de kötü bir yatırım yapmış oluruz. Okiya sana olan ücret borcunu ödeyemez."

. Sessizlik oldu, sonra Mameha içini çekti.

"Benim sayılarla aram iyi değildir, Bayan Nitta. Fakat yanlış anlamıyorsam, her zamankinden daha az bir ücrete, senin üstlenemeyeceğin işleri üstlenmemi istiyorsun. Gion'da benim kardeşim olabilecek pek çok genç kız var, hem de bunların riski yok. Korkarım teklifini geri çevirmek zorunda kalacağım."

Anne, "Haklısın," dedi. "Yüzde otuz kâr oranı hayli düşük. Başarıya ulaşırsan bu teklifimi iki katına çıkaracağım."

"Başaramazsam bir şey ödemeyeceğim, değil mi?"

"Lütfen, teklifimi küçümseme. Chiyo'nun ücretinin bir bölümü sana gelecek. Sadece okiya, sana olan komisyon parasını ödeyemeyecek."

Mameha'nın hayır diyeceğinden emindim. Fakat o bunun yerine dedi ki, "Önce Chiyo'nun borcunun miktarını öğrenmek istiyorum."

Anne, "Ben hesap defterlerini getireyim," dedi.

Onların konuşmalarını daha fazla dinleyemedim, çünkü teyze benim onları dinlememden sıkıldı ve elime bir alışveriş listesi tutuşturup okiyadan uzaklaştırdı. O gün akşama kadar, bir depremden etkilenen taş yığınları gibi huzursuzdum, çünkü durumumun ne olacağı hakkında hiçbir fikrim yoktu. Eğer anne ile Mameha bir anlaşmaya varamazlarsa, nasıl bir tırtıl yaşamı boyunca tırtıl kalıyorsa, ben de yaşamım süresince bir hizmetçi olacaktım.

Ben okiyaya geri döndüğüm zaman, Balkabağı avlunun yakınında yere diz çökmüş, shamiseniyle korkunç sesler çıkarıyordu. Balkabağı beni görünce pek sevindi ve bana seslendi.

"Annenin odasına girmek için bir bahane bulmaya çalış," dedi Balkabağı. "Bütün gün odasından çıkmadı, abaküsünü de

elinden hiç bırakmadı. Eminim, sana söyleyeceği bir şey vardır. Sonra da hemen buraya koşar, olanları bana anlatırsın."

Bunun iyi bir fikir olduğunu düşündüm. Bana verilen siparişlerden biri aşçı için krem almaktı, fakat eczanede o kremi bulamamıştım. Bu yüzden yukarı çıkıp, krem almadan okiyaya döndüğüm için anneden özür dilemeye karar verdim. Kuşkusuz anne bunu umursamayacaktı ve belki de benim krem almaya gittiğimi bile bilmiyordu. Ama bu bahane hiç değilse onun odasına girmemi sağlayacaktı.

Meğer anne, radyoda bir komedi programını dinliyormuş. Normal olarak, böyle bir zamanda rahatsız edersem, anne bana elini sallayıp radyoyu dinlemeye devam eder, bir yandan hesap defterini incelerken, bir yandan da piposunu tütürürdü. Fakat bugün anne beni görür görmez, radyonun düğmesini çevirdi ve hesap defterini pat diye kapadı. Ona eğilerek selam verdim ve masanın başında diz çöktüm.

Anne, "Mameha buradayken senin giriş holünde yerleri cilaladığını fark ettim," dedi. "Bizim konuşmamızı dinlemeye mi çalışıyordun?"

"Hayır, efendim. Tahtalarda çizikler oluşmuştu. Balkabağı'ya bunları gidermeye çalışıyorduk."

"Umarım geyşalıkta yalancılıkta olduğundan daha büyük başarı sağlarsın. Anne bu sözleri söyledikten sonra gülmeye başladı, ama piposunu ağzından çıkarmadı ve gülerken piponun külleri çevreye savruldu. Üzerine yanan tütünler sıçramıştı. Anne piposunu masanın üzerine koydu- ve elleriyle üstünü temizlemeye koyuldu.

Anne, "Bak Chiyo, sen bir yılı aşkın bir süreden beri okiyadasın."

"Buraya geleli iki yılı geçti, efendim."

"Bu süre içinde senin pek farkına varmadım. Ve bugün de Mameha gibi bir geyşa gelip, senin ablan olmak istediğini söylüyor. Benim bunu anlamama olanak var mı?"

Benim gördüğüm kadarıyla, Mameha bana yardım etmekten çok Hatsumomo'ya zarar vermenin peşindeydi. Fakat kuşkusuz anneye böyle bir şey söyleyemezdin. Ona Mameha'nın benimle neden ilgilendiği konusunda hiçbir fikrim olmadığını söylemeye hazırlanırken, annenin odasının kapısı açıldı ve Hatsumomo'nun şöyle dediğini duydum:

"Bağışla, anne, hizmetçiyi azarlamakla meşgul olduğumu bilmiyordum."

Anne ona, "O uzun süre hizmetçi kalmayacak," dedi. "Bugün seni ilgilendireceğini umduğum bir ziyaretçimiz oldu."

"Evet, anladığım kadarıyla, Mameha gelmiş ve küçük balığı akvaryumdan çıkarmış." Hatsumomo masanın yanına gelip diz çöktü, öylesine yakınımı gelmişti ki, ikimize yer açabilmek için biraz ileri gittim.

Anne, "Her nedense, Mameha, Chiyo'nun yirmi yaşına kadar borçlarını ödeyebileceğine inanıyor."

Hatsumomo'nun yüzü bana dönüktü. Onun gülümsediğini gördüğünüz zaman, bebeğine hayran hayran bakan bir anne olduğunu düşünebilirsiniz. Fakat Hatsumomo'söyle dedi:

"Belki de onu bir geneleve satarsan, anne..."

"Kes, Hatsumomo. Seni buraya bu tür sözleri dinlemek için çağırmadım. Son zamanlarda Mameha'yı tahrik etmek için, ne yaptığını bilmek istiyorum."

"Belki sokakta yanından geçerek Bayan Kibirli'nin gününü mahvetmişimdir, bunun dışında hiçbir şey yapmadım."

"Kafasında bir şeyler tasarlıyor. Bunun ne olduğunu öğrenmek isterim."

"Bunun merak edilecek bir yanı yok, anne. Küçük Bayan Budala'yı araya koyup, benden intikam almak istiyor."

Anne karşılık vermedi; Hatsumomo'nun sözlerini düşünür gibiydi. Nihayet anne, "Belki de Chiyo'nun Balkabağı'ndan daha iyi bir geyşa olacağını, onun sırtından biraz para kazanacağını düşünüyor. Buna kim ne diyebilir?"

"Yapma, anne... Mameha para kazanmak için Chiyo'ya muhtaç değil ki. Benimle aynı okiyada yaşayan bir kıza zamanını harcamak istemesinin bir rastlantı olduğunu mu sanıyorsun? Mameha, beni Gion'dan uzaklaştıracağını bilse, belki de senin küçük köpeğinle bile ilişki kurar."

"Daha neler, Hatsumomo. O neden seni Gion'dan uzaklaştırmak istesin?"

"Çünkü ben daha güzelim. Bundan daha iyi bir nedene ihtiyacı var mı? Mameha herkese şöyle diyerek beni aşağılamak isteyecek: 'Ah, lütfen yeni küçük kardeşimle tanışın. O Hatsumomo ile aynı okiyada yaşıyor, fakat bu kız öyle değerli ki, onun eğitimini bana verdiler,'" dedi.

Anne, kısık bir sesle, "Mameha'nın böyle davranacağını hiç sanmam," dedi.

Hatsumomo sözlerini sürdürdü. "Eğer Chiyo'yu Balkabağı'ndan daha iyi bir geyşa yapacağını düşünüyorsa, büyük bir sürprizle karşılaşacak. Fakat Chiyo'nun kimono giyip ortalıkta dolaşacak olmasına sevindim. Bu Balkabağı için mükemmel bir fırsat. Sen hiç ipe bağlı bir topa saldıran bir kedi yavrusu görmedin mi? Balkabağı, ona dişlerini geçirdikten sonra çok daha iyi bir geyşa olacak."

Anne bu sözlerden hoşlanmışa benziyordu, dudaklarının kenarları yukarı kalktı, gülümser gibi yaptı.

Anne, "Bu kadar güzel bir gün olacağını tahmin edemedim," dedi. "Bu sabah ben uyandığım zaman işe yaramaz iki kız okiyada yaşıyordu. Şimdi ise birbiriyle rekabet edecekler... Ve Gion'un en başarılı iki geyşası onları eğitecek."

On İkinci Bölüm

Hemen ertesi gün, Mameha beni apartmanına çağırttı. Bu kez hizmetçi kapıyı açtığı zaman Mameha, masanın başında oturmuş beni bekliyordu. Odaya girmeden önce yerlere kadar eğilip selam vermeyi unutmadım, sonra masanın yanına gelip tekrar eğildim.

"Mameha-san bu kararı vermeye sizi zorlayan şeyin ne olduğunu bilmiyorum..." diye söz başladım. "Fakat ne kadar minnettar olduğumu anlatamam."

Mameha sözümü kesti. "Hemen minnettar olma. Hiçbir şey olmadı. Sen şimdi bana benim ziyaretimden sonra Bayan Nitta'nın neler dediğini anlat."

"Şey, sanırım anne sizin beni neden fark ettiğinizi merak ediyor... Doğrusunu söylemek gerekirse, ben de merak ediyorum." Mameha'nın bir şey söyleyeceğini ümit etmiştim, fakat bir şey söylemedi. "Hatsumomo'ya gelince..."

"Onun ne söylediğini düşünmeye çalışarak zamanını boşa harcama. Hatsumomo senin başarısızlığa uğradığını görmekten sevinç duyacaktır, bunu zaten biliyorsun. Tabii Bayan Nitta da."

"Annenin benim başarısız olmamı neden istediğini anlamıyorum," dedim. "Öyle ya başarısam, o da daha çok para kazanacak."

"İndir, son yirmi yaşına kadar borçlarını ödersen, Bayan Nitta'nın imi büyük bir para ödemesi gerekecek. Dün onunla

bir çeşit bahse girdim." Bir hizmetçi bize çay servisi yaparken, Mameha bunları söyledi. "Senin başarı sağlayacağından emin olmasaydım, böyle bir bahse girmezdim. Fakat senin ablan olacaksam, çok sert kurallarım olduğunu bilmeni isterim."

Mameha'nın bu kuralları bana açıklayacağını sandım, ama o şöyle dedi. "Bak Chiyo, çayını öyle soğusun diye üflemeden vazgeçmelisin. Köylü gibi davranıyorsun. Çayını içilecek kadar soğusun diye masanın üzerinde bırak."

"Üzgünüm," dedim. "Bunu yaptığımı farkında değildim."

"Farkında olmanın zamanı geldi; bir geyşa dünyaya sergileyeceği görüntü konusunda çok dikkatli davranmalı. Şimdi, dediğim gibi bana soru sormadan ve hiçbir şekilde benden kuşkulanmadan dediklerimi yerine getireceksin. Hatsumomo'ya ve Bayan Nitta'ya zaman zaman karşı geldiğini biliyorum, Bunu anlayışla karşılanması gerektiğini düşünebilirsin, fakat bana sorsan, öncelikle daha itaatkâr olmalıydın; belki de o zaman bu üzücü olayların hiçbiri gerçekleşmezdi."

Mameha çok haklıydı. O günlerden beri dünya çok değişti, fakat ben çocukken büyüklerine karşı gelen bir kız çocuğuna hemen haddi bildirilirdi.

Mameha sözlerini sürdürdü. "Birkaç yıl önce iki küçük kardeş aldım. Biri çok çalıştı, fakat öbürü tembellik etti. Bir gün onu buraya getirdim ve beni aptal yerine koymasına daha fazla göz yumamayacağımı söyledim, fakat sözlerimin hiç etkisi olmadı. Ertesi ay, bu kıza gidip kendine yeni bir abla bulmasını söyledim."

"Mameha-san, size söz veriyorum, benimle asla böyle bir olay yaşamayacaksınız. Sizin sayenizde kendimi ilk kez okyanusa açılmaya hazırlanan bir gemi gibi hissediyorum. Sizi düş kırıklığına uğratırsam, kendimi asla bağışlamam."

"Evet, şey, bu güzel ama sadece ne çok çalışman gerektiğinden söz etmiyorum. Hatsumomo'nun sana oyun oynama-

ması için de çok dikkatli olacaksın. Ve Tanrı aşkına, dikkatli ol, borçların daha da artmasın... Bir çay fincanı bile kırma sakın."

Mameha'ya bunu yapmayacağıma söz verdim, fakat Hatsumomo'nun bana yine oyun yapmasını aklıma getirince... O böyle bir girişimde bulunursa kendimi nasıl savunacağımı bilmiyordum.

Mameha, "Bir şey daha var," dedi. "Seninle daima özel olarak konuşmalıyız. Aramızda geçen konuşmaları asla Hatsumomo'ya anlatmayacaksın. Hava durumundan söz etsek bile. Anlaşıldı mı? Hatsumomo, benim ne söylediğimi sorarsa, ona şöyle demelisin. 'Ah, Mameha'ya anladığımı söyledim. Hatsumomo-san, Mameha-san hiçbir zaman ilgi çekecek bir şey söylemez. Söylediklerini dinler dinlemez hepsi aklımdan uçup gidiyor. O, tanıdığım en sıkıcı insan.'"

Mameha'ya anladığımı söyledim.

Mameha sözlerini sürdürdü: "Hatsumomo çok akıllıdır. Ona en küçük bir ipucu verirsen, onun kendi kendine nasıl bir sonuca vardığını görüp şaşırırsın."

Mameha, birden bana doğru uzandı ve öfkeli bir sesle, "Dün sokakta ikinizi beraber gördüğümde ne konuşuyordunuz?"

"Hiçbir şey, efendim," dedim. Ve Mameha, kızgın kızgın bana bakmaya devam ettiği halde, öylesine afallamıştım ki, daha fazla bir şey söyleyemedim.

"Hiçbir şey de ne demek oluyor? Bana hemen cevap ver, küçük budala, yoksa bu gece sen uyurken kulağına mürekkep boşaltırım."

Mameha'nın Hatsumomo'yu taklit ettiğini anlamam bir saniye sürdü. Ne yazık ki, bu başarılı bir taklit değildi, fakat onun ne yapmaya çalıştığını anladığım için şöyle dedim. "Doğru söylüyorum, Hatsumomo-san, Mameha-san, her zaman çok sıkıcı şeyler söylüyor. Sözlerinin birini bile anımsayamıyorum. Sözleri tıpkı kar tanecikleri gibi eriyip kayboluyor. Dün bizi konuşurken

gördüğünden emin misin? Çünkü onunla konuştuysam bile bir şey hatırlamıyorum..."

Mameha, bir süre daha Hatsumomo'nun taklidini yapmaya devam etti, sonunda yeterince başarılı olduğunu söyledi. Ben onun kadar emin değildim. Mameha tarafından sorguya çekilmek, Hatsumomo'yu taklit etmeye' çalışsa bile, Hatsumomo'nun karşısında hesap vermekle aynı şey değildi.

Annenin derslerime son vermesinden sonra geçen iki yıl içinde, öğrendiklerimin çoğunu unutmuştum. Zaten, kafam hep başka şeylerle meşgul olduğu için fazla bir şey de öğrenmemiştim. İşte bu yüzden, Mameha ablam olmayı kabul edince tekrar okula döndüğüm zaman, sanki derslere yeni başlıyormuş gibiydim.

O tarihte on iki yaşına gelmiştim ve boyumda Mameha'ninkine yakındı. Büyümüş olmak bir avantaj gibi görünebilir, fakat sizi temin ederim ki, öyle değildi. Okuldaki kızların çoğu, çok daha küçük yaşlarda derslere başlamışlardı, hatta bazıları geleneksel olarak üç yaşından üç gün alınca, derslere başlamışlardı. Bu kadar küçük yaşta derslere başlayanların çoğu geyşaların çocuklarıydılar ve öyle yetiştirilmişlerdi ki, dans ve çay törenleri, benim için gölde yüzmek neyse, onlar için de günlük hayatlarının bir parçası olmuştu.

Fare Öğretmen ile shamisen çalışmanın neye benzediğini biraz anlattığımı biliyorum. Fakat bir geyşa, shamisenden başka pek çok sanatı öğrenmek zorundadır. Aslında geyşa sözcüğünün "gey"i sanat anlamına gelir. "Geyşa" da sanatçı demektir. Sabahları ilk dersim, *tsutsumi* adını verdiğimiz bir çeşit trampeti çalmaktı. Bir geyşanın trampet çalmasını öğrenmek için neden zaman harcadığını merak edebilirsiniz, ama yanıt çok basit. Gion'da bir şölende ya da gayri resmi toplantılarda, geyşa, shamisen ya da bir şarkıcı eşliğinde dans eder. Fakat ilkbaharda düzenlenen *Eski Başkent Dansları* gibi sahne gösterilerinde, altı ya

da daha fazla shamisene değişik trampetler ve *fue* adını verdiğimiz Japon flütü eşlik eder. İşte bu nedenle bir geyş a bu çalgıların hepsini almayı öğrenmek zorundadır, ama zamanla bir iki çalgıda ustalaşır.

Belirttiğim gibi, sabah dersleri' *tsutsumi* adını verdiğimiz küçük trampeti almayı öğrenmekle geçiyordu. Üzerinde çalıştığımız diğer algılar gibi bunu da yere diz çökerek alıyorduk. *Tsutsumi*, diğer trampetlerden ve davullardan farklıdır, omza alınır ve el ile alınır. Bir trampet, bir çocuğun bile çalabileceği bir çalgı gibi görünebilir. Fakat her birinin çalınma stili farklıdır. Ancak çok fazla egzersiz yapıldıktan sonra bunları alması öğrenilir. Bunlar yetmiyormuş gibi, orkestra her zaman izleyicilerin karşısındadır, bu nedenle hareketler çok zarif ve çekici olmalı ve tabii diğer algıcılarla da uyum sağlanmalı. İşin yarısı doğru sesi ıkarmaksa, öbür yansı da bunu gerektiği şekilde yapmaktı.

Sabah dersleri, trampetten sonra Japon flütü ve daha sonra da shamisen dersiyle devam ediyordu. Bu algıları öğrenme metotları aşığı yukarı aynıydı. Öğretmen bir par a çalarak derse başlıyordu, sonra da öğrenciler aynı parçayı çalmaya çalışıyorlardı. Bazen hayvanat bahçesinde bir hayvan orkestrası gibi sesler çıkarıyorduk, fakat bu çok sık olmuyordu, çünkü öğretmenler basit melodilerle başlamaya özen gösteriyorlardı. Örneğin, ilk flüt dersinde, öğretmen bir nota çaldı ve biz de teker teker aynı notayı tekrarlamaya çalıştık. Bir notadan sonra bile öğretmen söyleyecek pek çok söz buluyordu.

"Falanca filanca, küçük parmağını havada değil aşığı tutmalısın. Falanca filanca. Senin flütün kötü mü kokuyor? Peki, o halde neden kötü bir koku duymuş gibi burnunu kıvırıyorsun?"

Öğretmenimiz, diğer öğretmenlerin çoğu gibi çok sertti ve doğal olarak biz de hata yapmaktan korkuyorduk. Öğretmenin zavallı bir kızın elinden flütünü alıp, bununla omuzlarına vurması görölmeyen bir olay değildi.

Trampet, flüt ve shamisenden sonraki dersim genellikle şan dersi oluyordu. Japonya'da partilerde sık sık şarkı söyleriz; ve tabii, erkeklerin Gion'a gelmelerinin başlıca nedeni de partilerdir. Eğer bir kız, bir melodiyi aklında tutamazsa ve başkalarının huzurunda şarkı söylemesi asla istenmeyecekse bile, dansı anlayabilmesi için şan derslerine devam etmesi gerekir. Bu da dansların shamisen refakatinde şarkı söyleyen birinin eşliğinde yapılmasından kaynaklanır.

Pek çok şarkı türü var, yani sayılamayacak kadar çok, fakat biz derslerimizde beş değişik tür üzerinde çalışıyorduk. Bunların bazıları sevilen baladlardı; bazıları Kabuki tiyatrosundan alınma, bir öykü anlatan uzun şarkılardı; diğerleri ise kısa birer müzikli şiir gibiydi. Bu şarkıları tarif etmeye çalışmam anlamsız olur. Sadece bunların çoğunu büyüleyici bulmama karşın, yabancılar kimi zaman bu şarkıları bir tapınağın avlusunda ağlaştan kedilerin seslerine benzetiyorlardı.

Bu sınıflarda müzik ve dans öğrendiklerimizin bir parçasını oluşturunuyordu. Çünkü bir kız çeşitli sanatlarda ustalaşmış olsa bile nasıl davranması gerektiğini bilmezse, partilerde çok yadırganır. Öğretmenlerin öğrencilerden tuvalete giderken bile gerektiği gibi davranmalarını istemelerinin bir nedeni buydu. Örneğin, shamisen dersi alırken, en uygun dilde konuşmanız istenirdi, bölgesel dilyalekler kullanmanız istenmezdi ya da kambur durduğunuz veya sarsakça yürüdüğünüz için azar işitirdiniz. Aslında, bir kızın en ağır şekilde azarlanmasının nedeni çalgısını kötü çalması ya da bir şarkının sözlerini öğrenememek değildi, tırnakların kirli olması, saygısız davranmak gibi şeylere kızılırdı.

Bazen yabancılarla eğitimim hakkında konuşurken, bana şu soruyu soruyorlardı. "Çiçek düzenlemeyi ne zaman öğrendiniz?" Ben bunu hiçbir zaman öğrenmedim. Bir erkeğin karşısına geçip de onu oyalamak için çiçek düzenlemesi yapan geyşa, adamın başını masaya koyup uykuya daldığını görebilir. Bir geyşanın her şeyden fazla bir eğlendirici ve gösterici olduğunu

unutmamalı. Bir erkeğe saki ya da çay ikram edebiliriz, ama asla gidip turşu servisi yapmayız. Aslında biz geyşalara hizmetçilerimiz öylesine ihtimamla bakarlar ki, kendimize bakmayı odalarımızı temiz ve düzenli tutmayı pek bilmeyiz.

Sabahları son dersim, çay töreniydi. Bu konu hakkında pek çok kitap yazılmış bir konudur, bu nedenle fazla ayrıntıya girmeyeceğim. Fakat bir çay töreni, bir ya da iki kişinin yönteminde yapılır, bu kişiler konukların karşısına geçip, güzel fincanlar kullanılarak konuklar için çay hazırlarlar. Konuklar da törenin bir parçasıdır, çünkü fincanı belirli bir şekilde tutup, çaylarını içmek zorundadırlar. Eğer bu töreni, oturup bir fincan güzel çay içmek şeklinde algılıyorsanız, yanılıyorsunuz... Bu aslında bir çeşit dans hatta bir meditasyondur ve diz ökölerek yönetilir. Çayın kendisi de, ezilip un haline getirilmiş çay yapraklarının kaynar su ve *matcha* adını verdiğimiz yeşil bir karışımla karıştırılır. yabancılar bunu hiç sevmezler. Çayın yeşil sabunlu su görünüşünde olduğunu ve zor alışılan acı bir tadının olduğunu kabul etmeliyim.

ay töreni, bir geyşanın eğitiminde çok önemli bir yer tutar. Özel bir evde düzenlenen bir partinin kısa bir çay töreniyle başlaması alışılmamış bir olay değildir. Gion'da mevsim danslarını görmeye gelen konuklara da önce geyşalar tarafından yapılmış çay ikram edilir.

Benim ay töreni öğretmenim sonradan öğrendiğime göre pek de iyi bir geyşa olmayan yirmi beş yaşlarında bir genç kadındı, fakat çay törenine öylesine büyük bir tutkuyla bağlıydı ki, bize her hareketi sanki kutsal bir törenmiş gibi öğretirdi. Kadının hevesi yüzünden ben de onun öğretmenliğine saygı duymaya başladım, uzun bir sabahın sonunda böyle bir derse girmek gerçekten çok hoştu. Atmosfer çok sakindi. Şimdi bile çay törenini güzel bir gece uykusu kadar zevkli buluyorum.

Bir geyşanın eğitimini bu kadar zorlaştıran şey, öğrenmek zorunda olduğu sanatlar değildir, hayatının çok telaşlı geçmesi-

dir asıl sorun. Sabahleyin öğleye kadar zamanını derslerle geçirdikten sonra öğleden sonra ve akşamları da çalışmak zorundadır. Her gece üç beş saatten fazla uyku uyuyamaz. Eğitim döneminde, bir kişi değil de iki kişi olsaydım bile. Yine de çok çalışacaktım. Eğer anne Balkabağı'na yaptığı gibi beni de görevlerimden affetseydi, ona minnettar kalırdım, fakat'Mameha'yla bahse gi-rdiği için, benim egzersiz yapmaya fazla zaman bulmamı istemişti. Görevlerimden bazıları hizmetçilere verilmişti, fakat çoğu zaman yapabileceğimden fazla iş yükleniyordum ve bu arada öğleden sonraları da bir saat kadar shamisen çalışmak zorundaydım. Kış aylarında Balkabağı'na ve bana acıdan bağırıncaya kadar ellerimizi buz üstünde tutmamız emredilmişti, sonra da avluda egzersiz yapıyorduk.

Başlangıçta, teyzeyle bir saat okuma yazma çalıştıktan sonra, Balkabağı'yla birlikte shamisen çalışıyorduk. Okiyaya geldiğim günden beri, teyze ile Japonca çalışıyorduk ve o her zaman davranışlarımıza dikkat etmemizi istiyordu. Fakat öğleden sonraları shamisen çalışırken, Balkabağı'yla çok eğleniyorduk. Çok yüksek sesle gülersek, teyze ya da hizmetçilerden biri bizi azarlıyordu, fakat fazla gürültü yapmadığımız sürece ve konuşurken shamisenlerimizi tıngırdatırsak, birlikte çok güzel vakit geçirebiliyorduk. Günün iple çektiğim saatleriydi bu.

Derken bir gün öğleden sonra, Balkabağı notalarla birlikte çalmanın tekniğini gösterirken, Hatsumomo karşımıza çıkıverdi. Onun okiyaya girdiğini bile duymamıştık.

Hatsumomo bana, "Şuraya bakın, Mameha'nın müstakbel küçük kardeşi," dedi, çünkü ben çırak geysa oluncaya kadar Mameha ile kardeş sayılmıyorduk.

Hatsumomo sözlerini sürdürdü. "Sana^Küçük Bayan Budala da diyebilirdim, fakat gördüklerimden sonra bu sıfatı Balkabağı için kullanmalıyım."

Zavallı Balkabağı, bir köpeğin kuyruğunu bacaklarının arasına kısırtışını anımsatan bir hareketle shamisenini kucağına koydu. "Yanlış bir şey mi yaptım?" diye sordu.

Hatsumomo'nun yüzündeki öfke ifadesini fark etmek için ona bakmam gerekmedi. Bundan sonra olabilecekler beni çok korkutuyordu.

"Hiçbir şey," dedi Hatsumomo. "Sadece senin ne kadar düşünceli biri olduğunu fark etmemişim."

Balkabağı, "Üzgünüm, Hatsumomo," dedi. "Chiyo'ya şey öğretiyordum..."

"Ama Chiyo senin yardımını istemiyor. Shamisen çalmak konusunda yardıma ihtiyacı olursa öğretmenine gider. Senin o kafanın içi saman mı dolu?"

Hatsumomo bu sırada, Balkabağı'nın dudaklarını öyle bir çimdikleyiş çimdikledi ki, shamiseni kucağından yere düştü, oradan da koridora yuvarlandı.

Hatsumomo, Balkabağı'na, "İkimiz konuşmalıyız," dedi. "Shamisenini kaldır, başka bir aptallık yapmayasın diye, ben de burada bekleyeceğim."

Hatsumomo, Balkabağı'nın dudaklarından elini çekince, zavalılık yere eğilip shamisenini aldı. Bana da acıklı bir bakış fırlattı; onun sakinleşeceğini sandım. Fakat tam tersine, dudakları titremeye başladı; sonra depremde toprak nasıl sallanırsa, onun da yüzü öyle sallanmaya başladı ve birden Balkabağı shamiseninin parçalarını yere düşürüp, elini dudaklarına götürdü, dudakları şişmeye başlamıştı. Yanaklarından da yaşlar boşanıyordu. Hatsumomo'nun yüzü sanki öfkeli gökyüzünde bulutlar dağılmış gibi yumuşadı ve tatlı bir gülümsemeyle bana döndü.

"Kendine başka bir küçük arkadaş bulmak zorunda kalacaksın. Balkabağı ile görüştükten sonra, Balkabağı gelecekte seninle tek kelime bile konuşmaması gerektiğini anlayacaktır. Öyle değil mi, Balkabağı?"

Balkabağı başını salladı, çünkü başka seçeneği yoktu, fakat onun ne kadar üzgün olduğunu sezmiştim. Onunla bir daha shamisen çalmadık.

Bu olanları, bir dahaki sefer Mameha'nın evine gittiğim zaman ona da anlattım.

Mameha bana, "Umarım Hatsumorrio'nun sözlerini iyice özümsemişsindir. Eğer Balkabağı seninle tek kelime bile konuşmayacaksa, sen de ona tek kelime bile söylememelisin. Aksi halde kızın başını derde sokarsın, ayrıca Balkabağı senin neler dediğini Hatsumomo'ya iletmek zorunda kalacaktır. Geçmişte o zavallı kıza güvenmiş olabilirsin, fakat bundan sonra güvenmemelisin."

Bu sözleri duyunca öylesine üzülmüştüm ki, uzun bir süre konuşamadım. Sonunda, "Bir okiyada Hatsumomo ile birlikte yaşamaya çalışmak, bir domuzun mezbahada sağ kalmaya çalışmasına benziyor."

Bunları söylerken Balkabağı'nı düşünüyordum, fakat Mameha, kendimi kastettiğimi sanmış olmalı. Mameha, "Çok haklısın," dedi. "Tek savunma silahın, Hatsumomo'dan daha başarılı olup, onu def edebilmek."

"Fakat herkes onun en ünlü geyşa olduğunu söylüyor. On-
dan daha ünlü bir geyşa olmayı aklımın köşesinden büe geçiremiyorum."

"Ben ünlü demek istemedim. Başarılı dedim. Bir sürü partiye gitmek her şey demek değildir. Ben büyük bir apartman dairesinde yaşıyorum, iki hizmetçim var, Hatsumomo hâlâ Nitta okiyasında yaşıyor. Oysa belki o da benim kadar çok partiye katılıyor. Ben başarılı dediğim zaman bağımsızlığını kazanmış bir geyşa demek istiyorum. Bir geyşa kendi kimono koleksiyonuna sahip oluncaya kadar ya da okiyanın kız evladı ilan edilinceye kadar, hep başka birinin yönetimi altında yaşar. Benim kimonolarımdan bazılarını gördün, değil mi? Onlara nasıl sahip olduğumu sanıyorsun?"

"Bu apartman dairesine taşınmadan önce, bir okiyanın evlatlığı olmuştunuzdur, diye düşünüyorum."

"Beş yıl öncesine kadar bir okiyada yaşadım. Fakat oranın sahibesinin öz kızı var. O kadın başka birini evlat edinmez."

"Şey sorabilir iniyim... Tüm kimono koleksiyonunuzu kendiniz mi aldınız?"

"Bir geyşa ne kadar para kazanır sanıyorsun, Chiyo. Tam bir kimono koleksiyonu, her mevsim için iki üç elbiseden ibaret değildir. Bazı erkeklerin yaşamları Gion'da geçer. Adamlar seni her Allah'ın gecesi aynı kıyafetle görürlerse sıkılmaya başlarlar."

Çok şaşırmıştım ve duygularım yüzümden okunuyor olmalıydı, çünkü Mameha, yüzümdeki ifadeye bakıp bir kahkaha attı.

"Neşelen, Chiyo-chan, bu bulmacanın da bir cevabı var. Benim *dannam* eli açık bir adamdır ve bu kıyafetlerin çoğunu bana o satın aldı. İşte bu yüzden Hatsumomo'dan daha başarılıyım. Benim zengin bir *dannam* var. Onun yıllardan beri bir *danası* olmadı."

Gion'da, Mameha'nın *danna* sözüyle neyi kastettiğini bilecek kadar uzun süre kalmıştım. *Danna*, bir kadının kocası için kullandığı bir terimdir ya da benim zamanımda öyleydi. Fakat damlasından söz eden bir geyşa, kocadan söz etmiyordur. Geyşalar asla evlenmezler. Ya da evlenenler artık geyşalık yapmazlar.

Bakın, bazı erkekler, bir geyşa ile bir partide eğlenirler, ama bu flörtü yeterli bulmazlar ve daha fazlasına sahip olmak isterler. Bu erkeklerden bazıları, Miyagawa-cho gibi yerlere gitmekten zevk alırlar. Böyle yerlerde kendi ter kokuları ablamı bulduğum gece gördüğüm sevimsiz evlerin kötü kokularına karışır. Başka erkekler, cesaretlerini toplayıp yanlarındaki geyşanın kulağına ücretinin ne olacağını sorar. Aşağı sınıftan bir geyşa böyle bir teklifi hemen kabul edebilir; belki de alacağı para ne kadar da, bununla yetinebilir. Böyle bir kadın, kendine geyşa diyebilir ve kayıt bürosuna adını yazdırabilir. Fakat sanırım onun dans edişine, shamisen çalışına ve çay töreni hakkındaki bilgisine bakmadan onun gerçek bir geyşa olup olmadığına karar ve-

remezsiniz. Gerçek bir geyşa, kendini erkeğe bir geceliğine sunarak şöhretine leke sürmez.

Bir geyşanın çekici bulduğu bir erkeğe yakınlık göstermeyeceğini söylemeye çalışmayacağım. Fakat böyle bir ilişkiye girip girmemek onun özel meselesidir. Geyşaların da başkaları gibi ihtirasları olur ve onlar da aynı hataları yaparlar. Böyle bir tehlikeyi göze alan bir geyşa, sadece durumun öğrenilmemesini ümit edebilir. İtibarı kesinlikle tehlikededir, takat daha da önemlisi dannasıyla arasındaki ilişki tehlikeye girebilir. Dahası, oturduğu okiyayı yöneten kadının lanetini de üzerine alabilir. İhtiraslarının kölesi olmaya karar veren bir geyşa bu tehlikeyi göze alabilir.

Yani gördüğünüz gibi-, Gion'da birinci ya da ikinci sınıf bir geyşa, hiç kimse tarafından bir geceliğine satın alınamaz. Fakat eğer doğru nitelikte bir adam, birlikte bir gece geçirmekle değil de çok daha uzun bir süre için başka bir düzenleme yapmak isterse. Ve de uygun bir teklifte bulunursa, o zaman bir geyşa böyle bir düzenlemeyi kabul edebilir. Partiler falan güzel şeylerdir, fakat Gion'da gerçek parayı bir *dannaya* sahip olmak sağlar ve Hatsumomo gibi *dannas* olmayan bir geyşa, onu besleyecek bir efendisi olmayan sokak kedisinden farksızdır.

Hatsumomo gibi güzel bir kadına pek çok erkeğin *darına* olmak için teklifte bulunmaya heveslendiğini söyleyebilirim ve bunu yapan pek çok kişi olduğundan da eminim. Aslında bir ara Hatsumomo'nun da bir *dannası* vardı. Fakat her nasılsa, Hatsumomo, uğrak yeri olan Mizuki Çayhanesi'nin sahibesini öylesine kızdırmıştı ki, çayhanede Hatsumomo'yu soran erkeklerle onun müsait olmadığını söylüyordu, belki de erkekler onun bir *dannas* olduğunu düşünüyorlardı ki, bu doğru değildi. Hatsumomo, çayhane sahibesiyle ilişkisini bozmakla, en fazla kendine zarar vermişti. Çok tanınmış bir geyşa olarak anneyi mutlu etmeye yetecek kadar çok para kazanıyordu, fakat *dannas*ız bir

geyşâ olarak, özgürlüğüne kavuşmasına ve okiyadan geri dönmek üzere ayrılmasına yetecek kadar çok para kazanamıyordu. Ayrıca onun bir *danna* bulmasına yardım edecek başka bir patronun çayhanesine de kayıt yaptıramıyordu; öbür çayhane sahiplerinin hiçbiri Mizuki'nin sahibesiyle arasının açılmasını göze alamazdı.

Kuşkusuz, her geyşâ, bu şekilde tuzağa düşmez. Geyşâ, zamanını erkekleri büyülemeye çalışarak geçirir ve içlerinden birinin bir süre sonra çayhanenin sahibesinden onun hakkında soruşturma yapmasını ümit eder. Bu soruşturmanın çoğundan bir sonuç çıkmaz, adam hakkında soruşturma yapıldığında, onun çok az parasının olduğu ortaya çıkabilir ya da adama bir iyi niyet gösterisi olsun diye bir kimono hediye etmesi söylendiğinde yan çizebilir. Fakat haftalar süren bir soruşturma başarılı bir sonuca ulaşırsa, geyşâ ile yeni *dannası* tıpkı iki geyşânın kardeş ilan edildikleri zaman olduğu gibi, bir parti verirler. Genellikle bu bağ, altı ay kadar, belki de daha uzun sürer, çünkü erkekler aynı şeyden çabuk bıkarlar. Anlaşma kuralları, *dannayı*, geyşânın borçlarının bir bölümünü ve her ay yaptığı masrafın büyük bir bölümünü ödemekle yükümlü kılabilir. Buna geyşânın makyaj masrafı, ders ücretleri ve sağlık sorunları dahil olabilir. Bu harcamalara rağmen *danna*, geyşâyla birlikte geçirdiği saatlerin de ücretini ödemek zorundaydı. Fakat adam aynı zamanda bazı "ayrıcılıklara" sahiptir.

Sıradan bir geyşânın yapabileceği düzenlemeler bunlardı. Fakat çok üst düzey bir geyşâ, ki Gion'da otuz, kırk kadar vardı, çok daha fazlasını bekleyebilirdi. Öncelikle bir dizi *dannaya* sahip olarak itibarını sarsmaz, yaşamı boyunca bir ya da iki *dannayla* yetinirdi. Geyşânın *dannası*, onun tüm geçim masraflarını karşılamakla kalmaz, kayıt, ders ücretlerini ve yemek masrafını karşılardı; dahası, *danna*, geyşâya harçlık verir, dans gösterileri düzenler, ona kimono ve mücevher hediye ederdi. Ve *danna*, geyşâ ile beraber olduğu zaman da ona normal ücretini öde-

mez. Çok daha fazlasını vererek bir iyi niyet gösterisinde bulunurdu.

Mameha, kesinlikle bu üst düzey geyşalardan biriydi; aslında sonradan öğrendiğime göre o tüm Japonya'da en iyi tanınan iki üç geyşadan biriydi. Birinci Dünya Savaşı'ndan kısa bir süre önce Japonya başbakanıyla- ilişki kurup bir skandala neden olan ünlü Geyşa Mametsuki hakkında bir şeyler duymuş olabilirsiniz. Bu geyşa, Mameha'nın ablasıydı, ikisinin de isminde Mame sözcüğünün bulunmasının nedeni buydu. Genç bir geyşanın, adını ablasından alması çok yaygındır.

Mametsuki gibi bir ablaya sahip olmak, Mameha'ya başarılı bir meslek yaşamı sağlamaya yeterliydi. Fakat 1920'li yılların başında, Japonya Seyahat Bürosu, ilk uluslararası reklam kampanyasını başlattı. Reklam posterlerinde güneydoğu Kyoto'daki Toji Tapınağı'nın pagodası yer almıştı. Pagodanın bir yanında bir kiraz ağacı vardı, öbür yanında ise, çok çekingen ve narin görünümlü bir çirak geyşa duruyordu. O çirak geyşa Mameha'ydı.

Mameha'nın üne kavuştuğunu söylemeye gerek yok. Poster, tüm dünyanın büyük kentlerinde sergilenmişti. Posterlerin altında İngilizce, Fransızca, Almanca, Rusça ve daha başka dillerde "Doğan Güneş Ülkesini Gelin Ziyaret Edin" sözcükleri yazılıydı. Mameha o tarihte on altı yaşındaydı, fakat birdenbire, Japonya'ya gelen her devlet başkanının, İngiltere ve Almanya'dan gelen her soylunun ve Amerika'dan gelen her milyonerin huzuruna çıkarılmaya başlanmıştı. Mameha, büyük Alman yazarı Thomas Mann'a saki ikram etti. Ünlü yazar da bir tercüman aracılığıyla, bir saatten fazla süren uzun sıkıcı bir öykü anlattı. Mameha, Charlie Chaplin, Sun Yat-sen ve daha sonra Ernest Hemingway ile de tanıştı. Hemingway sarhoş oldu .ve beyaz yüzündeki kırmızı dudakların ona kar üzerindeki kan damlalarını anımsattığını söyledi. Daha sonra geçen yıllar süresince, Mameha Tok-

yo'da Kabukiza Tiyatrosu'nda dans gösterileri yaparak ününü daha da artırdı.

Mameha, beni kendine kardeş seçtiğini açıkladığı zaman, onun hakkındaki bu bilgilerin hiçbirine sahip değildim, doğrusu iyi ki de hiçbir şey bilmiyordum. Belki de öylesine etkilenirdim ki, onun karşısında titremekten başka bir şey yapamazdım.

Mameha, o gün apartmanında beni oturtup, bu sıraladıklarımın çoğunu anlatma zahmetine katlandı. Onu anladığımdan emin olunca da dedi ki:

"Diplomanı aldıktan sonra on sekiz yaşına kadar, çırak geyşa olacaksın. Ondan sonra, borçlarını ödeyeceksen sana bir *danna* gerekecek. Benim görevim, o zamana kadar senin Gion'da çok iyi tanınmanı sağlamak olacak, fakat sana da başarılı bir dansçı olabilmek için çok çalışmak düşüyor. On altı yaşına kadar en az beşinci sıraya yerleşemezsen, ne yapsam sana bir yararı olmaz ve Bayan Nitta da benimle tutuştuğu bahsi kazanmış olmanın keyfini çıkarır."

"Fakat Mameha-san, dansın bununla ne ilgisi var, onu anlamadım."

"Dansın elbette ilgisi var. Gion'daki en başarılı geyşalara bir bak, onların her biri usta birer dansözdür."

Dans, geyşa sanatlarının en çok saygı duyulanıdır. Sadece en umut vaat eden ve en güzel geyşalara dansla uzmanlaşma cesareti verilir ve çay töreni hariç, hiçbir şey, onun geleneğinin zenginliğiyle karşılaştırılmaz. Gion'lu geyşaların devam ettikleri, Inoue dans okulu adını Noh tiyatrosundan alır. Noh, her zaman Kraliyet sarayının sahip olduğu çok eski bir sanattır ve Gion'daki dansözler, sanatlarının adını Kabuki'den alan Pontocho yöresindeki dans okulunda öğretilenlerden daha üstün olduğunu düşünürler. Ben Kabuki'nin hayranlarından biriyim ve bu

yüzyılda Kabukl tiyatrosunda ün yapmış pek çok sanatçıyla dost olabildiğim için gurur duyuyorum. Fakat Kabuki, daha yeni bir sanat şekli sayılır; 1700'lerden önce Kabuki diye bir şey yoktu. Ve bu sanat, her zaman, İmparatorluk sarayı tarafından desteklenmek yerine halkın çok tuttuğu bir sanat olmuştu.

Çırak geyşaların hepsi dans eğitimi görmek zorundadır, fakat dediğim gibi sadece başarı vaat eden ve çekici geyşaların dansa uzmanlaşmaları teşvik edilir. Bunlar, shamisen çalmak ve şarkı söylemek yerine dansı tercih ederler. Ne yazık ki Balkabağı yuvarlak yumuşak yüzüyle zamanının büyük bir bölümünü shamisen çalarak geçiriyordu, çünkü dansözler sınıfına ayrılmamıştı. Bana gelince, ben öyle fazla güzel değildim, dans etmekten başka bir seçeneğim yoktu, tıpkı Hatsumomo gibi, Öğretmenlerime gerektiği kadar çok çalışmaya hazır olduğumu gösterirsem bir dansöz olabileceğimi sanıyordum.

Ancak Hatsumomo'nun sayesinde, derslerim çok kötü başladı. Öğretmenim, elli yaşlarında bir kadındı, ona Öğretmen Popo diyorduk, çünkü boğazında deri öyle bir şekilde toplanmıştı ki, bir hayvan poposunu anımsatan bir şekil ortaya çıkmıştı. Öğretmen Popo, Hatsumomo'dan Gion'daki herkes kadar nefret ediyordu. Hatsumomo da bu gerçeği çok iyi biliyordu ve Hatsumomo ne yaptı dersiniz? Hatsumomo'nun Öğretmen Popo'ya gidip şöyle dediğini sonradan öğretmenden öğrendim.

"Öğretmenim, sizden bir ricada bulunmama izin verir misiniz? Sınıfınızdaki öğrencilerden biri özellikle dikkatimi çekiyor, bana kalırsa o çok yetenekli bir kız. Onun hakkında ne düşünüdüğünüzü açıklarsanız, size çok minnettar kalırım. Kızın adı Chiyo ve ben onu çok seviyorum. Ona yapacağınız özel yardım beni minnettar bırakacak."

Hatsumomo'nun bundan sonra başka bir şey söylemesine hiç gerek kalmadı, çünkü Öğretmen Popo, Hatsumomo'nun ümit ettiği "özel yardım"ı fazlasıyla yaptı. Dansım hiç de kötü değildi, fakat Öğretmen Popo, benim dansımı, hareketlerin nasıl

olmamaları gerektiğine örnek olarak göstermeye başladı. Örneğin, anımsadığım kadarıyla, bir sabah kolunu öne doğru uzatıp, bir ayağını yere vurarak bize yeni bir hareket gösteriyordu. Hepimiz bu hareketi tekrarlayacaktık, fakat daha çok acemi olduğumuz için ayaklarımızı yere vurduğumuz zaman, tenekeden fasulyeler dökülüyormuş gibi sesler çıktı, çünkü hiçbirimiz ayağımızı aynı anda yere vuramamıştık. Sizi temin ederim, bu denemede ben diğerlerinden daha kötü değildim, fakat Öğretmen Popo çenesinin altındaki o ek parça titreyerek geldi, karşımda durdu ve yelpazesini birkaç kez kalçasına vurduktan sonra geri çekti ve başıma yelpazeyle vurdu.

"Aklımıza estiği anda yere vurmayacağız," dedi. "Ayrıca çenelerimizi hareket ettirmeyeceğiz."

Inoue ekolünün danslarında yüz tamamen hareketsiz kalmalı, Noh tiyatrosunda kullanılan maskeleri taklit etmek için bu yöntem uygulanır. Fakat öğretmenin çenesi öfkeden tir tir titrerken benim çenemin hareket etmesinden yakınması, saçmaydı... Neyse ben ağlamak üzereydim, çünkü beni döveceğini sanıyordum, fakat öbür öğrenciler gülmeye başladılar. Öğretmen Popo, *öğrencilerin* gürültüsünden de beni sorumlu tuttu ve ceza olarak sınıftan kovdu.

Eğer sonunda Mameha, öğretmene gidip de onunla konuşmasaydı, onun denetimi altında başıma neler gelirdi bilemiyorum. Öğretmen Popo, önceleri Hatsumomo'dan nefret etmiş olabilirdi, fakat Hatsumomo'nun onu nasıl oyuna getirdiğini öğrenince nefreti birkaç misli arttı. Şunu büyük bir mutluluk duyarak söyleyebilirim, öğretmen bana yaptığı haksızlıktan öyle büyük üzüntü duymuştu ki, daha sonra onun en çok sevdiği birkaç öğrenciden biri oldum.

Dansa ya da başka bir şeye özellikle yeteneğim olduğunu söylemeyeceğim, fakat herkes gibi ben de amacıma ulaşınca

kadar canla başla çalışmaya kararlıydım. İlkbaharda, başkan ile sokakta karşılaştığım günden beri bir geyşa olmaktan ve kendime dünyada bir yer edinmekten başka hiçbir şey istememiştim. Mameha bana bu şansı verdiğine göre ondan en iyi şekilde yararlanmaya kararlıydım. Fakat dersler, görevler ve büyük beklentilerim altı ay içinde beni perişan etmişti. Ondan sonra, her şeyi daha kolaylaştıracak küçük hileler bulmaya başladım. Örneğin, alışverişe çıktığım zamanlar shamisen çalışmaya başlamıştım. Aklımdan bir şarkıyı geçiriyordum ve bu şarkıyı çalarken sol elimin çalgı üzerinde nereye gitmesi gerektiğini tasarlıyordum, ayrıca mızrabı tellere nasıl vuracağını düşünüyordum. Bu yöntem sayesinde, çalgıyı kucağıma yerleştirdiğim zamanlar, parçayı çok iyi çaldığım da oluyordu, hem de o parçayı daha önce sadece bir kez çalışmış olmama rağmen. Bazıları benim egzersiz yapmadan shamisen çalmasını öğrendiğimi sandılar, fakat gerçekte, Gion sokaklarında aşağı yukarı dolaşırken egzersiz yapmışım.

Okulda çalıştığımız baladları ve diğer şarkıları öğrenmek için de farklı bir hile uyguladım. Çocukluğumdan beri, bir kez dinlediğim bir müzik parçasını ertesi gün hatırlayabiliyordum. Nedenini bilmiyorum, sanırım kafamın garipliğinden olsa gerek. Şarkıların sözcüklerini, uykuya yatmadan önce bir kâğıt parçası üzerine yazmaya başladım. Uyandığım zaman da, kafam hâlâ boşken, yatağımdan kıpırdamadan o kâğıdı okuyordum. Genellikle bu kadarı yeterli oluyordu, fakat müzik işinde durum biraz daha farklıydı, bana melodiyi anımsatacak küçük hileler bulmaya çalıştım. Örneğin, bir ağaçtan düşen bir dal, bana bir davulun sesini anımsatabilirdi ya da bir kayanın üzerinden akan su, shamisende tiz bir sesin yerini alabilirdi ve şarkıyı, bir tür kır gezintisi olarak düşlüyordum.

Fakat tabii, hepsinden daha zorlusu ve benim için en önemli olanı da danstı. Aylarca, keşfettiğim çeşitli hilelerden yararlanmaya çalıştım, ama bunların bana pek yardımcı olamadı. Derken bir gün okuduğu dergiye çay çöktüm diye, teyze bana

çok kızdı. İşin garibi, teyze bana bağırmaya başladığı zaman ben onun hakkında güzel şeyler düşünüyordum. Daha sonra büyük bir üzüntüye kapıldım ve Japonya'nın kim bilir neresinde yalnız kalan ablamı düşünmeye başladığımı fark ettim; şimdi cennette huzur içinde olduğuna inandığım annemi düşündüm ve de bizi satıp hayatının sonuna kadar yalnız kalmaya o kadar hevesli olan babam aklıma geldi. Bu düşünceler, kafamdan geçerken, vücudum ağırlaşmaya başladı. Onun için merdivenlerden yukarı çıktım ve Balkabağı'yla birlikte yattığımız odaya girdim. Mameha'nın bizim okiyayı ziyaretinden sonra anne benim o odaya taşınmamı istemişti. Tatami döşeğine uzanıp ağlamak yerine kolumu göğsüme yaklaştırdım. Bunu neden yaptığımı bilmiyorum; bu, o sabah çalıştığımız danstan bir hareketti ve bana pek acıklı bir dans gibi görünmüştü. Aynı zamanda başkanı ve onun gibi bir adama güvenebilsem, yaşamımın nasıl değişeceğini düşündüm. Kolumun havada sallanışını seyrederken, kolumun hareketlerinin düzgünlüğü, bana bu üzüntü ve istek duygularını ifade ediyormuş gibi gelmişti. Kolum havada, vakur bir şekilde hareket ediyordu, bir ağaçtan düşen bir yaprak gibi değil de, suları yararak ilerleyen bir yolcu gemisi gibiydi. Sanırım "Vakur" sözcüğüyle, bir çeşit özgüveni ya da bir esintinin ya da küçük bir dalganın hiçbir şeyi değiştirmeyeceğini simgeleyen bir emin olma duygusunu kastediyorum.

O gün öğleden sonra keşfettiğim şey, vücudum ağırlaştığı zaman vakurla hareket edebildiğim oldu. Ve başkanın beni izlediğini düşünürsem, hareketlerim öylesine duygulu oluyordu ki, her hareket onunla birbirimizi etkilediğimiz izlenimini uyandırıyordu. Başım hafifçe yana dönük bir şekilde dönmem, "Biz bugün nerede geçireceğiz, başkan," sorusunu simgeliyordu. Kolumu uzatıp, yelpazemi açmam, başkanın bana eşlik etmesinden ne büyük bir onur duyduğumu simgeliyordu. Ve yelpazemi tekrar hızla kapadığım zaman, bu başkana, hayatta onu memnun etmekten başka hiçbir şeyin benim için önem taşımadığını söylemiş oluyordum.

On Üçüncü Bölüm

1934 ilkbaharında, ben iki yılı aşkın bir süre eğitim gördükten sonra, Hatsumomo ile anne, Balkabağı'nın çırak geyşa ilan edilmesinin zamanının geldiğine karar verdiler. Kuşkusuz, hiç kimse bana bu konuda bir şey söylemedi, Balkabağı'na benimle konuşmaması emredilmişti. Hatsumomo ile anne de böyle bir şeyi yapmak için zaman harcamayı akıllarına bile getirmemişlerdi. Ben olayı, Balkabağı bir öğle vakti okiyadan ayrılıp akşamüstü, genç bir geyşanın saç modelini uygulamış bir halde geri dönmünce anladım. Balkabağı giriş holüne adımını attığı zaman, ona şöyle bir bakınca, düş kırıklığı ve kıskançlıktan kendimi çok kötü hissettim. Balkabağı'nın gözleri benimkilerle bir an'karşılaştı; belki de başarısının benim üzerimde yarattığı etkiyi düşünmekten kendini alamıyordu. Saçları, eskiden olduğu gibi ense-sinde bağlanmamıştı, çok güzel bir topuz yapılmıştı ve bu haliyle yüzündeki hâlâ o çocuksu ifadeye rağmen, genç bir kadın havasına bürünmüştü; ben de saçlarına çok güzel şekil veren büyük kızları hep kıskanmışım. Şimdi Balkabağı geyşa olmaya hazırlanırken, ben geride kalmıştım ve ona yeni hayatı hakkında soru soramıyordum.

Derken, Balkabağı'nın ilk kez çırak geyşa kıyafetini giyip Hatsumomo ile birlikte, onları birbirlerine kardeş olarak bağlayacak törene katılmak üzere Mizuki Çayhanesi'ne gittikleri gün geldi çattı. Ben ekibe katılmadım, ama anne ile teyze törene git-

tiler. Fakat Balkabağı, hizmetçilerin eşliğinde merdivenlerden inerken, ben de onların arasında durdum. Balkabağı muhteşem bir siyah kimono giymişti, erik ve altın sarısı rengi bir obisi vardı; yüzü ilk kez beyaza boyanmıştı. Saçlarındaki o süsler ve dudaklarının parlak kırmızısı ile onun mağrur ve sevimli görüldüğünü düşünebilirsiniz. Fakat ben onun her şey bir yana çok endişeli görüldüğünü düşündüm. Yürümekte büyük zorluk çekiyordu. Çırak geyşa giysilerinin süsleri çok ağır ve hantaldır. Anne, teyzenin eline bir kamera tutuşturdu ve dışarı çıkıp Balkabağı'nın arkasında bir çakmaktaşı parlarken, fotoğrafını çekmesini istedi. Bu uygulama, Balkabağı'na uğur getirecekti. Bizler, içerde kaldık. Balkabağı ayaklarına *okobo* dediğimiz tahta ayakkabıları giyerken, hizmetçiler Balkabağı'nın kollarını tuttular. Bir çırak geyşa, her zaman *okobo* giyer. Sonra anne, Balkabağı'nın arkasına geçti ve bir çakmaktaşını çakıyormuş gibi poz verdi. Oysa gerçekte bu işi yapan hizmetçilerden biri ya da teyze olurdu. Sonunda fotoğraf çekilince, Balkabağı kapının önündeki merdivenlerde tökezlenir gibi oldu ve arkasına baktı. Diğerleri onun yanına gitmek için dışarı çıkmışlardı, fakat Balkabağı'nın baktığı kişi bendim ve Balkabağı olayların bu şekilde gelişmesinden üzüntü duyduğunu belirtmek ister gibiydi.

O günün sonunda, Balkabağı, resmen Hatsumiyo geyşa adını aldı. "Hatsu" Hatsumomo'dan geliyordu, bu olay Balkabağı'nın Hatsumomo gibi iyi tanınan bir geyşanın adından derlenmiş ada sahibi olmasını sağlamıştı, fakat sonunda bu uygulama yürümedi. Pek az insan onun geyşa adını biliyordu, herkes ona eskiden olduğu gibi Balkabağı diyordu.

Mameha'ya Balkabağı'nın geyşalığa başlayışından söz etmek için sabırsızlanıyordum. Fakat Mameha o sıralar her zamankinden fazla meşguldü, c/annasının isteğiyle sık sık Tokyo'ya gidip geliyordu ve bunun sonucu olarak, altı aya yakın bir

süre birbirimizi hiç görmemiştik. Mameha, aradan birkaç hafta daha geçtikten sonra, beni evine çağırdı. İçeri girdiğim zaman, hizmetçi şaşkınlıktan bir hayret nidası kopardı; bir saniye sonra, Mameha arka odadan geldi ve o da bir hayret nidası kopardı, ne olduğunu anlayamamıştım. Daha sonra Mameha'ya selam vermek için dizlerimin üzerine çöktüğüm ve onu tekrar görmekten ne büyük onur duyduğumu söylerken Mameha benimle hiç ilgilenmedi.

Mameha, hizmetçisine, "Tanrım, aradan çok mu zaman geçti, Tatsumi," dedi. "Onu zor tanıdım."

Tatsumi karşılık verdi. "Bunu söylediğinizi duymak beni sevindirdi, efendim. "Gözlerim bozuldu sanmıştım."

O anda, ikisinin neden söz ettiklerini anlayamamıştım. Fakat besbelli onlardan ayrı geçirdiğim altı ay içinde tahmin ettiğimden çok daha fazla değişmiş olmalıydım. Mameha, başımı o tarafa bu tarafa çevirmemi söyledi ve tekrar tekrar, "Tanrım, genç bir kadın olmuş, çıkmış," dedi. Bir ara Tatsumi, ayağa kalkmamı ve kollarımı kaldırmamı söyledi, belimi ve kalçalarımıölçecekti, sonra da bana dedi ki, "Nasıl bir çorap ayağa uyarsa, bir kimononun da senin vücuduna uyacağından hiç kuşku yok." Bu sözleri iltifat olsun diye söylediğinden emindim, çünkü hizmetçi konuşurken yüzünde sevecen bir ifade belirmişti.

Sonunda Mameha, Tatsumi'ye beni arka odaya götürüp bana uygun bir kimono giydirmesini söyledi. O sabah derse giderken giydiğim mavili beyazlı pamuklu elbiseyle gelmişim, fakat Tatsumi, bana üzerinde sarı ve kırmızı araba tekerleği desenleri olan lacivert ipekli bir kimono giydirdi. Bu, görebileceğiniz en güzel kimono değildi. Fakat Tatsumi, belime yeşil bir obi yerleştirmeye çalışırken boy aynasında kendimi inceledim. Saç modelim dışında, kendimi bir partiye gitmeye hazırlanan bir çıkarak geyşadan farksız buldum. Odadan çıkarken kendimle övünüyordum ve Mameha'nın yine şaşıracağını düşünmüştüm. Fa-

kat o ayağa kalktı, kolunun içine bir mendil sıkıştırdı ve doğrucu kapıya gitti. Yeşil lakeli zorilerini giydi ve başını arkaya çevirdi.

"Eee?" dedi. "Gelmiyor musun?"

Nereye gideceğimizi bilmiyordum, fakat sokakta Mameha ile birlikte görülmek fikri beni çok heyecanlandırmıştı. Hizmetçi benim için de bir çift lakeli kurşuni zori hazırlamıştı. Zorileri giydim ve Mameha'nın peşinden karanlık merdivenlerden aşağı indim. Biz sokağa çıkarken, yaşlı bir kadın yavaşlayıp Mameha'ya selam verdi ve sonra aynı anda bana selam vermek için döndü. Ne düşüneceğimi bilmiyordum, çünkü sokakta hiç kimse benimle ilgilenmezdi. Parlak güneş, gözlerimi öylesine kamaştırıyordu ki, o kadını tanıyıp tanımadığımı kestiremedim. Fakat ben de selamına karşılık verdim ve kadın bir an içinde gözden kayboldu. Kadının belki de öğretmenlerimden biri olabileceğini düşündüm, fakat biraz sonra yine aynı şey oldu. Bu kez hayranlık duyduğum ve daha önce yüzüme bile bakmayan genç bir geyşa bana selam verdi.

Yolda yürürken hemen herkes Mameha'ya bir şeyler söylüyor ya da onu selamlıyordu, sonra da bana selam veriyordu. Birçok kereler, selama karşılık vermek için durdum ve bunun sonucu olarak Mameha'nın bir iki adım gerisinde kaldım. Mameha, çektiğim sıkıntının farkındaydı, bana nasıl yürünmesi gerektiği öğretmek için arka sokaklardan birine girdi. Mameha sorunumun, vücudumun üst kısmını, alt kısmından ayrı olarak hareket ettirmeyi başaramamak olduğunu söyledi. Birine selam vermem gerektiğinde duruyordum.

Mameha dedi ki, "Ayakların hareketlerini yavaşlatmak bir saygı gösterisidir. Ne kadar yavaşlarsan, o kadar çok saygı göstermiş olursun. Öğretmenlerinden birine selam vermek için durabilirsin, fakat başkaları için gerektiğinden fazla yavaşlama, böyle yaparsan, hiçbir yere gelemezsin. Belirli bir hızla yürü, ki mononun alt kısmının dalgalanması için küçük adımlar at. Bir

kadın yürürken bir kumsala vuran dalgaların izlenimini uyandırmalı."

Yolda aşağı yukarı, Mameha'nın tarif ettiği şekilde yürümeyi denedim, kimonomun etekleri dalgalanıyor mu, diye bakmak için de hep aşağı baktım. Mameha tatmin olunca, tekrar yola düzüldük.

Selamlaşmalarımızın çoğu, iki basit uygulamadan biri oluyordu. Genç geyşalar, genellikle biz yanlarından geçerken yaşıyorlar ya da bazen durup Mameha'yı yerlere kadar eğilerek selamlıyorlardı, Mameha da bir iki tatlı söz ve baş hareketiyle onlara karşılık veriyordu; sonra genç geyşalar bana şaşkın şaşkın bakıp yarım yamalak selam veriyorlardı, ben ise onların selamlarını daha abartılı bir selamla yanıt veriyordum, çünkü karşılaştığımız her kadının yanında ben mevki bakımından küçüktüm. Orta yaşlı ya da yaşlı bir kadının yanından geçerken, Mameha, hemen her defasında önce selam veriyordu, sonra kadın saygılı bir tavırla eğiliyordu, fakat Mameha'nınki kadar derin bir selam olmuyordu bu ve daha sonra da bana bir baş hareketi yapmadan önce tepeden tırnağa beni inceliyordu. Bu baş hareketlerine ayaklarımı hareket halinde tutarken mümkün olduğu kadar fazla eğilerek karşılık veriyordum."

O gün Mameha'ya Balkabağı'nın durumunu anlattım ve ondan sonra geçen aylar boyunca, Mameha'nın benim de çıraklık dönemimin başlayacağını haber vermesi için bekledim. Ancak ilkbahar ve yaz geçti ve Mameha, hiçbir şey söylemedi. Balkabağı'nın şimdi yaşadığı hareketli hayata karşın, benim sadece derslerim ve görevlerim vardı, bir de haftanın birkaç günü Mameha on beş, yirmi dakikasını benimle geçiriyordu. Bazen Mameha evinde bana bilmem gereken bazı şeyleri öğretiyordu, fakat daha çok bana kimonolarından birini giydirip Gion'da dolaştırıyordu, alışveriş yapıyorduk ya da onun falcısına veya perukçusuna uğruyorduk. Yağmur yağdığı zamanlar, alışveriş yapmamız gerekmesek bile, ellerimizde şemsiyelerle dükkân dük-

kân dolaşıp yeni parfümlerin İtalya'dan ne zaman geleceğini ya da bir kimononun onarımının, tamamlanıp tamamlanmadığını soruyorduk.

Önceleri, Mameha bana dik durmak gibi şeyleri ve insanlara karşı nasıl davranılacağını öğretmek için beni yanında götürüyor, diye düşündüm. Mameha herkesi tanıyordu ve her zaman en önemsiz hizmetçilere bile gülümseyip hoş bir şeyler söylemeyi ihmal etmiyordu, çünkü bugünkü mevkiini ona önem veren kişilere borçlu olduğunu biliyordu. Fakat bir gün bir kitapçı dükkânından çıkarken, birdenbire onun gerçekte ne yaptığının farkına vardım. Mameha, kitapçı dükkânına, perukçuya falan gitmeye hiç hevesli değildi. Siparişler özellikle önemli değildiler; ayrıca kendi gidecek yerde hizmetçilerinden birini gönderirdi. Mameha, bu işleri Gion'daki insanlar bizi birlikte görsünler diye yapıyordu. Herkesin beni fark etmesini sağlamak için de çirak geyşa olmamı erteliyordu.

Ekim ayında güneşli bir öğleden sonra, Mameha'nın evinden çıktık ve Shirakawa Çayı'nın kıyısında yürümeye başladık, kiraz, ağaçlarının yapraklarının suya dökülüşlerini seyrettik. Aynı nedenden ötürü pek çok insan nehir kıyısında yürüyordu ve tahmin edeceğimiz gibi hepsi de Mameha'yı selamlıyordu. Hem hepsi de Mameha'yı selamladıkları gibi bana da selam veriyorlardı.

Mameha bana, "Enikonu tanınmaya başladın, öyle değil mi?" dedi.

"Sanırım insanların çoğu, Mameha-san'ın yanında yürüyen bir koyuna bile selam verir."

"Özellikle de koyunla. Bu çok olağandışı bir şey olur. Fakat, pek çok kişinin güzel gri gözlü kız hakkında sorular sorduklarını duyuyorum. Seniri adını öğrenmediler, ama bu bir şeyi değiştirmez. Zaten adın çok uzun süre Chiyo olarak kalmayacak."

"Mameha-san, şey demek mi istiyor..."

"Demek istiyorum ki, Waza-san ile görüştüm," dedi Mameha. Waza-san, falcısının adıydı. "Waza-san, kasım ayının üçüncü gününün senin çırak geyşa ilan edilmen için uygun bir gün olduğunu söyledi."

Orada öylece bir ağaç gibi dikilip durmuştum, Mameha da durup bana baktı. Çığlık atmadım ya da ellerimi çırpmadım, fakat öylesine sevinmişim ki, konuşamıyordum. Sonunda Mameha'ya eğilerek selam verdim ve teşekkür ettim.

Mameha, "Sen iyi bir geyşa olacaksın, fakat gözleriyle yaptığın açıklamalara biraz da düşünce eklersen, çok daha iyi bir geyşa olursun."

"Gözlerimle bir açıklama yaptığımın hiç farkında değilim," dedim.

"Gözler, kadın vücudunun en etkileyici organlarıdır, özellikle de senin için öyle. Burada bir saniye dur, sana göstereceğim."

Mameha, beni تنها sokakta yalnız bırakıp köşeye kadar yürüdü. Bir saniye sonra geri döndü, gözlerini bir yana çevirmiş bir halde yanımdan geçti. Benden tarafa bakarsa neler olabileceğinden korktuğuna hükmettim.

Mameha, "Sen bir erkek olsaydın ne düşünürdün," dedi.

"Beni fark etmemiş gibi görünmek için öyle büyük bir çaba harcıyordun ki, başka hiçbir şey düşünemiyordun, derim."

"Evlerin önlerindeki su birikintilerine bakıyor olmam, mümkün değil mi?"

"Öyle olsa bile, bana bakmamak için özel çaba harcadığını düşündüm."

"İşte benim de dediğim bu. Fevkalade güzel bir profile sahip olan bir kız, onunla *kazara* bile erkeğe yanlış mesaj veremez. Fakat erkekler, senin gözlerini fark edecekler ve sen öyle yapmasan bile gözleriyle onlara mesajlar vermeye çalıştığını düşünecekler. Şimdi bir daha beni izle."

Mameha tekrar köşeye gitti ve bu kez gözlerini yere indirmiş bir halde, bir rüyada yaşar gibi yürümeye başladı. Bana yaklaşıırken, gözleri bir an için benimkilerle birleşti ve hemen gözlerini başka tarafa çevirdi. O anda elektriklenmiş gibi olduğumu söylemeliyim; eğer ben erkek olsaydım, Mameha'nın gizlemek için büyük çaba harcadığı duygularını bir an dışa vurduğunu düşünebilirdim.

Mameha, "Ben sıradan gözlerimle böyle şeyler söyleyebilirdiyorsam, sen gözlerinle daha neler söyleyebilirsin, bunu bir düşün. Bir erkeği buracıktaki bayıltırsan hiç şaşırırmazdım."

"Mameha-san," dedim. "Eğer bir erkeği bayıltacak güce sahip olsaydım, şimdiye kadar bunun farkına varırdım."

"Bunu fark etmemene çok şaşıyorum. Öylesine seninle anlaşalım, bir erkeği yüzüne şöyle bir bakmakla, yolda durdurmayı başardığın gün, çırak geyşa olacaksın."

Çırak geyşalığının ilan edilmesi için öylesine sabırsızlanıyordum ki, Mameha, bakışlarımla bir ağacı devirmemi istese, bunu mutlaka denerdim. Mameha'ya birkaç erkekte deneme yapmaya çalışırken, benimie yürümek fedakârlığına katlanır mı, diye sordum ve Mameha bunu seve seve yapacağını söyledi. İlk karşılaştığım erkek öylesine yaşlıydı ki, kemikle dolu bir kimonoya benziyordu. Adam bir bastonun yardımıyla yoldan yukarı yürümeye çalışıyordu ve gözlükleri öylesine kirliydi ki, adam bir binanın köşesine çarpsa, bu beni hiç şaşırtamayacaktı. Adam, beni hiç fark etmedi; Shijo Bulvarı'na doğru yolumuza devam ettik. Çok geçmeden batılı erkekler gibi giyinmiş iki işadamıyla karşılaştık, fakat onlarla da şansım yaver gitmedi. Sanırım bu adamlar Mameha'yı tanıdılar ya da sadece onun benden güzel olduğunu düşündüler, her neyse adamlar gözlerini Mameha'dan hiç ayırmadılar.

Yirmi yaşlarında, yemek kutularıyla dolu bir tepsiyi taşıyan bir dağıtıcı çocukla karşılaştığım zaman bu işten vazgeçmek üzereydim. O günlerde, Gion çevresindeki birçok lokanta. Evle-

re yemek gönderiyor, sonra bir dağıtıcı, boş yemek kutularını topluyordu. Genellikle kutular, üst üste konup bisikletle ya da elde taşınıyordu; bu genç adam neden bir tepsi kullanıyordu, bilemem. Her neyse delikanlı biraz ötedeydi ve bana doğru yürüyordu. Mameha'nın ona baktığını görüyordum, o sırada Mameha dedi ki:

"Delikanlının tepsiyi düşürmesini sağla."

Mameha'nın şaka yapıp yapmadığını anlayamadan, o yan sokağa girdi ve gözden kayboldu.

On dört yaşında bir kızın ya da hangi yaşta olursa olsun, bir kadının genç bir adama belirli bir şekilde bakarak elindekileri düşürmeyi sağlayacağını sanmam; sanırım böyle şeyler filmlerde ve kitaplarda olur. Birincisi genç adam, aç bir kedinin bir fareyi gözleyişi gibi bana bakıyordu; ikincisi Gion'daki sokakların çoğunda kaldırım yoktur, ama bu sokakta vardı ve dağıtıcı çocuk kaldırımın yakınında yürüyordu. Eğer onu yolda sıkıştırırsam, kaldırıma çıkmak zorunda kalacaktı ve bunu yapmaya çalışırken de elindeki tepsiyi düşürecekti. İşe, önüme bakarak başladım ve daha sonra da birkaç dakika önce Mameha'nın yaptığı şeyi denemek istedim. Gözlerimi kaldırıp bir an için genç adamla göz göze geldim ve hemen bakışlarımı kaçırdım. Birkaç adım sonra aynı şeyi tekrar yaptım. Delikanlı artık beni öylesine büyük bir dikkatle inceliyordu ki, kolundaki tepsiyi ve kaldırımını belki de unutmuştu. Birbirimize iyice yaklaşıncaya, yolumu değiştirip delikanlının iyice yanına gittim. Öyle ki, kaldırımın kenarına ayağını çarpmadan yürüyemeyecekti, sonra da gözlerinin içine baktım. Delikanlı yolumdan çekilmeye çalışıyordu; tam ümit ettiğim gibi, ayakları kaldırımın kenarına çarptı ve yana düştü, yemek kutuları kaldırıma yuvarlandı. Şey, gülmekten kendimi alamadım. Ve genç adamın da gülmeye başladığını söylemekten kıvanç duyuyorum. Delikanlının kutuları toplamasına yardım ettim ve o bana yerlere kadar eğilerek selam verdi. O

güne kadar hiçbir erkek böyle yapmamıştı, sonra delikanlı yoluna gitti.

Bir saniye sonra, olanlarının hepsini gören Mameha'nın yanına gittim.

Mameha, "Sanırım, sen artık iyice hazır sayılırsın," dedi. Bu sözlerden sonra falcısı VVaza-san'ın evine giden yola saptık, Mameha falcısına, benim çırak geyşa ilan edilmemden önceki olaylar için en uygun tarihleri sordu. Örneğin, tanrılara niyetimi açıklamak için tapınağa gideceğim gün, ilk kez saçlarımı yaptıracağım gün ve Mameha ile kardeş ilan edileceğim törenin tarihleri gibi.

O gece hiç uyumadım. Çok uzun süredir beklediğim şey, gelmiş çatmıştı ve ah, midem nasıl da allak bullaktı. Hayran olduğum o şahane giysileri giyip kendimi bir oda dolusu erkeğe takdim etmem avuçlarımın terden sıırılsıklam olmasına yetmişti. Bunu düşündükçe, sinirlerim geriliyordu. Kendimi bir çayhane-de, bir Tatami odasının kapısını açarken düşledim. Erkekler bana bakmak için başlarını çevirdiler ve tabii o erkekler arasında başkanı da gördüm. Bazen onun odada yalnız olduğunu düşünüyordum, Batı stili giyinmemişti, akşamları rahatlamak için pek çok erkeğin giydiği Japon giysileri içindeydi. Parmaklarının arasında bir saki fincanı tutuyordu; fincanı doldurmayı ve ben bunu yaparken, onun bana baktığını görmeyi dünyada her şeyden çok isterdim.

On dört yaşından büyük olmayabilirdim, ama daha şimdiden iki hayat yaşamış gibiydim. Eski hayatım bir süre önce sona ermişti, ama yeni hayatım henüz başlıyordu. Ailemle ilgili acı haberi alışımın üzerinden yıllar geçmişti ve zihnimdeki manzaranın nasıl tamamen değiştiğini bilmek çok şaşırtıcıydı. Hepimiz biliriz, kış manzarası ağaçlar kardan şallarla örtülmüş olsa bile ilkbaharda tanınmayacak derecede değişir. Ancak böyle bir şe-

yin kendi içimizde de gerçekleşebileceğini hiç düşünmemiştim. Ailemle ilgili haberi öğrendiğim zaman sanki üzerime kardan bir battaniye örtülmüş gibiydi. Fakat zamanla o korkunç soğuk eriyip gitmiş, daha önce hiç görmediğim ve düşlemediğim bir manzarayı ortaya çıkarmıştı. Bunlar sizin için bir anlam taşır mı, bilmiyorum, fakat geyşa olacağım günün gecesinde, zihnim, çiçekleri yeni tomurcuk vermiş bir bahçe gibiydi, çiçeklerin hepsinin başları toprağa dönüktü ve her şeyin nasıl olacağını kestirmek olanaksızdı. Heyecandan kıpır kıpırdım ve zihnimdeki bu bahçede bir heykelcik duruyordu, tam ortada. Benim olmak istediğim geyşanın heykeliydi bu.

On Dördüncü Bölüm

Genç bir kızın çırak geyşa olmaya hazırlandığı haftanın bir tırtılın kelebeğe dönüşmesine benzediğinin söylendiğini duymuştum. Bu çok hoş bir düşünce,, fakat böyle bir şeyih neden düşünüldüğüne hiç akıl erdiremedim. Bir tırtıl kozasını örür ve bir süre uyuklar; oysa ben hayatımda hiç bu kadar yorucu bir hafta geçirememiştim. İlk adım, saçlarımın çırak geyşa stilinde yani ikiye ayrılmış şeftali modeli taranmasıydı. O günlerde Gi-on'da pek çok kuaför vardı; Mameha'nınki, bir lokantanın üstünde çok kalabalık bir odada çalışıyordu. Sıram gelsin diye iki saate yakın bir süre bekledim, altı yedi geyşa daha oraya buraya diz çökmüş bekleyordu, merdiven sahanlığında bile bekleyenler vardı. Ve kirli saçın kokusunun da berbat bir şey olduğunu üzümlere söylemek zorundayım. O günlerde geyşaların yaptırdıkları gösterişli saç modelleri, o kadar çok çaba ve masraf gerektiriyordu ki. Herkes ancak haftada bir kez kuaföre gidebiliyordu; o sürenin sonunda ise saçlara sürülen parfümler bile artık işe yaramıyordu.

Nihayet bana sıra gelince, kuaförün ilk işi, başımı büyük bir leğene doğru sarkıtmak oldu, öyle ki, adam başımı mı kesecek, diye düşündüm. Sonra adam saçlarıma bir kova dolusu ılık su döktü ve sabunla ovuşturmaya başladı. Aslında ovuşturma sözcüğü, olanları anlatmaya yeterli değil, çünkü adamın parmaklarıyla kafama yaptığı hareketler, bir işçinin çapa kullanarak tarla-

yı çapalamasına benziyordu. Şimdi düşününce, bunun nedeni gayet iyi anlıyorum. Kepek geyşalar arasında önemli bir so-
rundur ve hiçbir şey saçları kepek kadar kirli ve sevimsiz gösteremez. Kuaför iyi niyetle hareket ediyordu, ama biraz sonra kafatasım öyle çok acımaya başladı ki, gözlerim yaşardı. Sonunda adam bana, "Hadi, kendini tutamıyorsan ağla," dedi. "Başını neden bir leğene uzattığımı sanıyorsun?"

Sanırım adam kendine göre espri yapmak istemişti, çünkü bunları söyledikten sonra kahkahalarla güldü.

Adam tırnaklarını başıma yeterince geçirdikten' sonra, beni yere yan oturtup, tahta bir tarakla saçlarımı taramaya başladı ve boynumun kasları geri çekilmekten acıyınca kadar sürdü bu. Nihayet adam, saçlarımın açıldığına hükmetti ve daha sonra saçlarıma kamelya yağı sürüp taradı, bu yağ saçlarıma hoş bir parlaklık kazandı. En kötüsünün bittiğine inanmaya başlamıştım, fakat o sırada adam bir kalıp balmumu aldı. Size şunu söylemeliyim, kamelya yağı ne kadar yumuşatıcı olursa olsun, sıcak ütü, balmumunu ne kadar yumuşatırsa yumuşatsın, saçlarla balmumu birbirine hiç uymuyor. Bir genç kızın, kendi isteğiyle oturup bir adamın saçlarına tarakla balmumu sürmesine için için sızlanmaktan başka bir şey yapmadan katlanması, biz insanların ne kadar uygar olduğumuzu gösteriyor. Böyle bir şeyi bir köpeğe yapmaya kalkışsanız, köpek sizi öyle kötü ısıtır ki ellerinizin etleri dışarı fırlar.

Saçlarım düzenli bir şekilde balmumlandıktan sonra, kuaför öndeki saçları arkaya doğru taradı ve geri kalanını da tepeye bir iğnedenlik gibi topladı. Arkadan bakıldığında bu iğnedenlik ikiye ayrılmış gibi duruyordu, bu modelin bölünmüş şeftali adını almasının nedeni de buydu.

Bu saç modelini birkaç yıl kullandım, ama bunun hakkında bilmediğim bir şey vardı, onu da bir zaman sonra, bir adam izah etti. İğnedenlik dediğim topuz, saçları bir kumaşın etrafında sararak yaratılıyordu. Arkadan bakılınca kumaş görülüyordu;

kumaş herhangi bir desende ya da renkte olabilirdi, fakat çırak geyşanın saçlarındaki kumaş parçasının her zaman kırmızı ipekli olması gerekiyordu. Bir gece, bir adam bana şöyle dedi. "Bu masum kızların çoğu, bölünmüş şeftali modelinin ne kadar baştan çıkarıcı olduğunu kesinlikle bilmezler. Genç bir geyşanın arkasında yürüdüğünü hayal et, ona neler yapmak istediğini düşünmeye başlarsın ve o sırada o bölünmüş şeftali topuzunu, saçların arasındaki kırmızı kumaşı görürsün... O zaman ne düşünürsün?"

Şey, ben hiçbir şey düşünmedim ve adama da bunu söyledim.

Adam bana, "Sen hayal gücünü kullanmıyorsun," dedi.

Bir saniye sonra, durumu anladım ve öyle kıpkırmızı kesildim ki, adam gülmeye başladı.

Okiyaya geri dönerken, zavallı başımın, kürekle karıştırılmış kuma dönmüş olması beni etkilemedi. Ne zaman bir dükkânın vitrininde kendimi görsem, kendimi önemsenmesi gereken biri gibi hissetmeye başlamıştım; artık küçük bir kız değil, genç bir kadındım. Okiyaya vardığım zaman, teyze beni inceledi ve çok güzel şeyler söyledi. Balkabağı bile bir kez çevremde dolanma isteğine karşı koyamadı, aslında Hatsumomo öğrenseydi, buna çok kızardı. Annenin tepkisi ne oldu dersiniz? Anne beni daha iyi görebilmek için parmaklarının ucuna basarak yükseldi, ama bunun pek yararı olmadı, çünkü ben daha o zaman ondan uzun boyliydim; sonra da Mameha'nın kuaförüne değil de, Hatsumomo'nunkine gitmem belki daha iyi olurdu diye söylendi.

Her genç geyşa, önceleri saç modeliyle övünebilir, fakat üç dört gün sonra bundan nefret etmeye başlar. Çünkü geyşa kuaförden yorgun gelip de biraz kestirmek için başını yastığa koyarsa, saçları bozulur. Geyşa uykudan uyanır uyanmaz, kuaföre geri gitmek zorunda kalır. Bu nedenle, genç bir çırak geyşa

saçlarına ilk kez şekil verildikten sonra yeni bir uyuma stili bul- *
mak zorundadır. Geyşa artık normal bir yastık kullanamaz, da-
ha önce sözünü ettiğim *takamakura'yı* kullanmak zorundadır.
Bu bir yastıktan çok boyunun yerleştirildiği bir beşiktir. Birçoğu-
na saman torbası ilave edilmiştir, ama yine de ensenizi taş a-
dama gibi olursunuz. Yatağınızda saçlarınız boşlukta kalmış bir
halde yatarsınız ve uyuyuncaya kadar da her şeyin yolunda ol-
duğunu düşünürsünüz, fakat uyandığınız zamâft, nasılsa başı-
nız yana düşmüştür ve yatağa değmiştir, saçlarınız da özel yas-
tık kullanılmamış gibi dümdüz olmuştur. Teyze bunu önlemek
için saçlarımın altına pirinç unu konmuş bir tepsi yerleştirdi. Ben
uyurken, başım ne zaman aşağı düşse, saçlarım pirinç ununa
batıyordu ve pirinç unu balmumuna yapışıp saç modelimi ber-
bat ediyordu. Balkabağı'nın bu işkenceye katlandığını daha ön-
ce görmüştüm. Şimdi sıra bendeydi. Bir süre, her sabah saçla-
rım berbat olmuş bir halde uyandım ve işkenceye tabi tutulayım
diye kuaförde sıra bekledim.

- Çırak geyşa ilan edilmeden önceki bir hafta boyunca, her
gün öğleden sonra teyze, güç kazanmam için, bana çırak gey-
şa giysileri giydirip, okıyanın dış koridorunda aşağı yukarı yürüt-
tü. Başlangıçta yürümekte zorluk çekiyordum ve sırtüstü düşer-
sem diye korkuyordum. Genç kızlar, daha yaşlı kadınlardan çok
daha süslü giyinirler, daha parlak renkler ve gösterişli desenler
seçerler, obileri daha uzundur. Olgun bir kadın, obisini arkasına
"davul düğümü" dediğimiz şekilde bağlar, bu da küçük bir kutu
şeklini alır; bu çok fazla kumaş gerektirmez. Fakat yirmi yaşla-
rından küçük olan bir kız, obisini çok daha gösterişli bir şekilde
giyer. Çırak geyşanın obisinin etekleri ise nerdeyse yere değer.
Kimono ne kadar parlak renkli olursa olsun, obi ondan daha
parlak olmak zorundadır. Bir çırak geyşa, sokakta sizin önünüz-
den geçerken, onun kimonosunun değil parlak renkli obisinin

farkına varırsanız, kimononun kenarları omuzlarda ve yanlarda görülür. Bu etkiyi yaratmak için obinin çok uzun olması gerekir. Fakat obinin giyilmesini güçleştiren şey etek boyu değildir; ağırlığıdır, çünkü obiler genellikle ağır brokar kumaşlardan yapılır. Onu merdivenlerden yukarı taşımak bile yorucudur, şimdi siz onu giymenin ne kadar zor olduğunu tahmin edin: Belinizi o korkunç yılanlar gibi sıkar, arkanızda ağır bir kumaş yığının var dır, tıpkı biri arkanıza bir sandık yüklemiş gibi hissedersiniz.

Bunlar yetmiyormuş gibi, kimononun kendisi de uzun sal lantılı kollarıyla çok ağırdır. Bir kadın kimono giyerken, kollarını ileri uzattığı zaman, kolun altındaki kumaş parçası bir çeşit cep oluşturur. *Furi* adını verdiğimiz bu torbamsı cep, çırak geyşanın kimonosunda çok uzundur. Eğer bir kız dikkatli olmazsa, yere değip sürüklenir; çırak geyşa dans ettiği zaman kollarını birkaç kat sarmazsa, kollarına ayakları takılıp düşebilir.

Yıllar sonra, Kyoto Üniversitesi'nden ünlü bir bilim adamı, bir gece iyice sarhoş olunca, çırak geyşanın kostümü hakkında hiç unutmadığım bir şey söyledi. "Orta Afrika'da yaşayan yırtıcı mandril maymunları, genellikle primatların en gösterişlileri ola rak nitelendirilirler. Fakat bence, Gion'un çırak geyşası belki de tüm primatların en renklisidir."

Nihayet, Mameha ile abla kardeş olmamızı sağlayacak tö renin yapılacağı gün geldi. Erkenden banyo yaptım ve öğleye kadar vaktimi giyinmekle geçildim. Teyze saçıma ve makyajıma son düzeltmeleri yaptı. Balmumu ve cildimi kaplayan makyaj yüzünden, sanki yüzümde hiç his kalmamış gibiydi; ne zaman yanağıma dokunsam, sadece parmağımın baskısını hissedebili yordum. Bunu o kadar çok tekrarlardım ki, teyze makyajımı yeni lemek zorunda kaldı. Daha sonra aynada kendimi incelerken, çok garip bir şey oldu. Makyaj kutusunun önünde eğilen kişinin ben olduğumu biliyordum, ama karşıdan bana yabancı bir kız

bakar gibiydi. Bu kız, muhteşem bir geyşa makyajı yapmıştı. Dudakları bembeyaz yüzünde kırmızı birer çiçek gibiydi,, yanaklarındaysa hafif bir pembelik vardı. Saçları, ipekli çiçekler ve pirinçle süslenmişti. Siyah bir kimono giymişti, Nitta okiyasının amblemi vardı üzerinde. Nihayet ayağa kalkmayı başarinca, hole gittim ve boy aynasında kendimi hayretler içinde kalarak inceledim. Okiyadan ayrılmadan önce başkanın bana vermiş olduğu mendili, bana şans getirsin diye obime yerleştirdim.

Teyze, beni Mameha'nın evine götürdü, orada Mameha'ya minnet duygularımı ifade ettim, ona saygı ve sevgi duyacağımıza dair söz verdim. Sonra üçümüz birlikte Gion Tapınağı'na gittik, burada Mameha ile ellerimizi birbirimizinkine dayayıp tanrılara yakında kardeş olarak birbirimize bağlanacağımızı haber verdik. Tanrılara, gelecekteki yıllarda bana iyi davranmaları için yardım, sonra gözlerimi kapadım ve üç buçuk yıl önce dile getirdiğim geyşa olma isteğimi gerçekleştirdikleri için onlara teşekkür ettim.

Tören, hiç kuşkusuz tüm Japonya'nın en tanınmış çayhanesi olan Ichiriki Çayhanesi'nde yapılacaktı. Bu çayhanenin önemli bir tarihçesi var, biraz da 1700'lerin başında orada gizlenen bir samuray yüzünden ünlü. Eğer Kırk Yedi Ronin'in öyküsünü duymuşsanız, efendilerinin ölümünün intikamını alıp kendilerini öldüren samuraylardan söz ediyorum. Ichiriki Çayhanesi'nde gizlenen samuray, bu grubunun lideriydi. Gion'daki birinci sınıf çayhanelerin çoğu sokaktan bakılınca fark edilmez, sadece sade giriş bölümleri görünür. Fakat Ichiriki, bir ağaç üzerindeki elma gibi belirgindir. Çayhane, Shijo Bulvarı'nın köşelerinden birindedir, yeşil rengi duvarlarla kaplıdır ve kiremit damlıdır. Burası bana bir saray gibi göründü.

Orada Mameha'nın genç kardeşlerinden ikisi daha bize katıldı, anne de gelmişti. Dış bahçede toplandığımız zaman, bir hizmetçi bizi giriş holüne götürdü, güzel bir koridordan geçtikten sonra arkadaki tatami odasına ulaştık... Böylesine gösterişli

bir yere hiç girmemiştim. Tahta oymaların her biri parıldıyordu; duvarların her biri çok düzgündü. Burnuma o hoş, tozlu *kuroya ki* kokusu geldi, bu ödün yakılıp öğütölerek elde edilen tozun kokuşuydu. Bu çok modası geçmiş bir şey ve geleneklerine son derece bağılı olan Mameha bile daha Batılı bir görüntüyü tercih ederdi. Fakat kuşaklar boyunca geyşaların kullandıkları *kuroyaki*, Ichiriki'yi hâlâ etkisi altında tutuyordu. Şimdi bile ben de bu kokudan bir miktar var, tahta bir kap içinde muhafaza ediyorum; onu kokladığım zaman da kendimi tekrar orada farz ediyorum.

Ichiriki'nin hanımı tarafından yönetilen tören, sadece on dakika kadar sürdü. Bir hizmetçi üzerinde saki fincanları bulunan bir tepsi getirdi ve Mameha ile ben birlikte içtik. Bir fincandan üç yudum aldım, sonra fincanı Mameha'ya verdim, o da üç yudum içti. Bu uygulamayı üç ayrı fincanla tekrarladık ve sonra bitti. O andan itibaren ben artık Chiyo adını taşımıyordum. Çırak geyşa Sayuri olmuştum. Çıracılık döneminin ilk ayında, genç bir geyşa ablası yanında olmadan dans gösterisi yapamaz ve konuk ağırlayamaz; aslında izleyip öğrenmenin dışında pek az şey yapar. Bana Sayuri adının verilmesine gelince; Mameha, bu ismi seçmek için çok uzun bir süre, falcısıyla görüş alışverişinde bulunmuştu. Önemli olan ismin ses kalitesi değildir; karakterlerin anlamı da çok önemlidir, ayrıca bunu yazmak için yapılan vuruşlar da büyük önem taşır. Çünkü şans ve şanssızlık getiren vuruşlar vardır. Benim yeni ismim "sa" (beraber anlamına geliyor), Zodyaktaki Tavuk işareti "yu" ve "ri" (anlamak) isim uyarlamaları, falcı tarafından uğursuz olarak nitelendirilmişti.

Sayuri'nin hoş bir isim olduğunu düşündüm, fakat artık Chiyo adıyla tanınmamak bana garip geldi. Törenden sonra, "kırmızı pirinç" yemek için başka bir odaya geçtik, kırmızı pirinç, kırmızı fasulye ile karıştırılmış pirinçten yapılıyordu. Kırmızı pirinçten bir lokma aldım, garip bir şekilde huzursuzdum ve hiç de bir şey kutlu yormuş gibi sevinçli değildim. Çayhanenin hanımı bana bir soru

sordu ve onun bana "Sayuri" diye hitap ettiğini duyunca, canımı sıkın şeyin ne olduğunu anladım. Sanki, yalınayak küçük gölden sarsak evine koşan Chiyo adındaki küçük kız artık yaşamıyordu. Bu yeni kızın, yani Sayuri'nin o parıldayan beyaz yüzü ve kırmızı dudaklarıyla, o küçük kıızı yok ettiğini hissettim.

Mameha öğleden sonra beni Gion'da çeşitli çayhanelerin ve okiyaların sahibeleriyle tanıştırmayı planlıyordu. Fakat yemekten sonra hemen sokağa çıkamadık. Bunun yerine, Mameha beni Ichiriki'de bir odaya soktu ve oturmamı söyledi. Kuşkusuz kimono giyen bir geyşa asla oturamaz; bizim oturma dediğimiz şeyi, belki de başkaları diz çökme olarak nitelendirir. Her neyse, Mameha'nın dediğini yaptıktan sonra, Mameha yüzünü buruşturdu ve aynı şeyi tekrarlamamı istedi. Kimono öylesine rahatsız ediciydi ki, bu işi gerektiği gibi başarabilmek için birkaç kez denemek zorunda kaldım. Mameha bana sukabağı şeklinde küçük bir süs eşyası verdi ve onu obime nasıl takacağımı gösterdi. Sukabağı ortası delik ve hafif olduğu için, vücudun ağırlığını yok ettiği düşünülür ve pek çok beceriksiz genç çırak geyşa, yere düşmemek için sukabağının tılsımına inanır.

Mameha, bir süre benimle konuştu ve daha sonra tam oradan ayrılmak üzereyken, ona bir fincan çay vermemi istedi. Çaydanlık boştu, fakat Mameha, sanki çaydanlık doluymuş gibi davranmamı önerdi. Mameha, ben bu işi yaparken kimononun kollarını nasıl idare edeceğimi görmek istiyordu. Mameha'nın neyin peşinde olduğunu bildiğimi sandığım için elimden geleni yaptım, fakat Mameha, benden memnun kalmamıştı.

Mameha, "Önce söyle bakalım," dedi. "Kimin fincanını dolduruyorsun?"

"Sizinkini," dedim.

"Aman, Tanrı aşkına, beni etkilemene gerek yok. Benim başka biri olduğumu düşün. Ben bir erkek miyim, kadın mıyım?"

"Bir erkek," dedim.

"Öyleyse, pekâlâ. Tekrar bana bir fincan çay hazırla."

Söyleneni yaptım ve Mameha da, kolumu ileri uzatırken ki monononun kolunu nasıl idare ettiğimi görmek için uzanmaktan nerdeyse boynunu kıracaktı.

Mameha bana sordu. "Bunu nasıl buldun? Eğer kolunu bu kadar yüksek tutarsan olacağı bu."

Kolumu biraz daha aşağıda tutmaya çalışarak fincanı yenisinden doldurdum. Bu kez, Mameha esnermiş gibi yaptı ve dönüp karşısında oturduğunu varsaydığı hayali bir geyşa ile konuşmaya başladı.

"Sanırım, seni sıktığımı anlatmaya çalışıyorsun," dedim. "Fakat sadece çay doldurmakla seni nasıl sıkabilirim?"

"Senin koluna bakmamı istemiyor olabilirsin, fakat bu da fazla titizlenmeni gerektirmez. Bir erkek, sadece bir tek şeyle ilgilenir. İnan bana, neden söz ettiğimi çok yakında anlayacaksın. Bu arada, erkeğe, vücudunda başkalarının görmelerine izin vermediğin noktaları ona gösterdiğini sanmasına izin ver. Eğer bir çırak geyşa, az önce yaptığın gibi davranırsa tıpkı bir hizmetçi gibi çay koyarsa, zavallı adam tüm umudunu yitirir. Bir daha dene, ama önce bana kolunu göster."

Kimononun kolunu dirseğime kadar sıvadım ve Mameha görsün diye kolumu öne uzattım. Mameha kolumu tuttu, üst kısmına ve alt kısmına baktı.

"Çok güzel kolların var; cildin de güzel. Senin yakınında oturan her erkeğin, hiç değilse bir kez bunu görmesini sağlamalısın."

Çay koymayı defalarca denedim, Mameha, benim kolumu ne yaptığımı açıkça belli etmeden açışımдан tatmin oluncaya kadar bu işlemi tekrarladım. Kolumu dirseğime kadar sıvarsam, komik görünüyordum. İşin püf noktası sanki kimononun kolunu kenara çekermiş gibi yapıp kolumu göstermekti. Mameha kolun en güzel bölümünün iç kısmı olduğunu söyledi, bu nedenle de çaydanlığı öyle tutmalıydım ki, adam benim kolumun iç kısmını görmeliydi.

Mameha bana tekrar çay koyar gibi yapmamı söyledi, bu kez Ichiriki'nin sahibesine çay koyacaktım. Ben kolumu aynı şekilde gösterdim ve Mameha hemen yüzünü buruşturdu.

"Tanrı aşkına, ben bir kadınıml," dedi. "Neden bana kolunu o şekilde gösteriyorsun? Belki de sadece beni kızdırmaya çalışıyorsun."

"Kızdırmak mı?"

"Başka ne düşünmemi beklersin? Bana, ne kadar güzel ve genç olduğunu göstermeye çalışıyorsun, oysa ben yaşlı ve irkinim. Eğer bunu kabalık etmiş olmak için yapmıyorsan..."

"Neden kabalık sayılıyor?"

"Kolunun iç kısmını bana neden göstermek isteyesin? Bari ayağını ve kalanı da göster. Eğer orana burana gözüm ilişirse, mesele yok. Fakat kolunu özellikle bana göstermek istemen doğru değil."

Bunun zerine daha uygun bir yöntem buluncaya kadar birkaç kez daha çay doldurdum. Sonunda Mameha bana birlikte Gion'a gitmeye hazır olduğumuzu söyledi.

Bir ırak geyşanın giysilerine brneli birkaç saat olmuştu. şimdi *okobo* dediğimiz ayakkabılarla Gion'da yürümeyi denemek zorundaydım. Bu ayakkabılar hayli yüksektir ve tahtadan yapılmıştır. Pek çok kişi, bunların çok zarif olduklarını düşünür. Fakat ben onlarla rahat yürümekte zorlandım. Sanki ayaklarıma kiremitler bağlanmıştı ve ben onların üzerinde yürümeye çalışır gibiydim.

Mameha ile belki yirmi Okiya ve çayhaneye uğradık, ama çoğunda birkaç dakikadan fazla kalmadık. Genellikle kapıyı bir hizmetçi açtı ve Mameha, kibar bir tavırla evin sahibesiyle görüşmek istediğini söyledi; sonra ev sahibesi gelince, Mameha, "Yeni küçük kardeşim Sayuri'yi size takdim etmek istiyorum," dedi. Sonra da ben yerlere kadar eğildim ve, "Sizden benimle ilgilenmenizi rica ediyorum, efendim," dedim. Ev sahibesiyle Mameha, birkaç dakika gevezelik ettiler ve oradan ayrıldık. Uğradı-

ğımız yerlerin birkaçında bize çay ikramında bulunmak istediler ve o yerlerde belki de beş dakika kaldık. Fakat'ben çay içmeye hiç hevesli değildim, sadece dudaklarımı ıslatmakla yetiniyordum. Kimono giydiğin zaman tuvalete gitmek, öğrenilmesi gereken şeylerin en zorudur ve ben bu işi yeterince öğrendiğimden emin değildim.

Her neyse, bir saat içinde öylesine yorulmuştum ki, yürürken inildemeye başladım. Fakat biz yola devam ettik. O günlerde, sanırım Gion'da otuz, kırk kadar birinci sınıf çayhane vardı, daha düşük düzeydeki çayhanelerin sayısı ise yüzü geçiyordu. Kuşkusuz bunların hepsine uğrayamazdık. Mameha'nın sık sık uğradığı on, on beş kadar çayhaneye uğradık. Okiyaiara gelince, herhalde sayıları yüzlerceydi, ama biz sadece Mameha'nın ilişkisinin olduğu birkaç okiyaya uğradık.

Saat üç sularında ziyaretlerimiz sona erdi. Okiyaya gidip uzun bir süre uyumaktan başka bir şey istemiyordum. Fakat Mameha'nın benim için başka planları vardı. Çırak geyşa olarak ilk kez bir toplantıya katılacaktım.

Mameha bana, "Git banyo yap," dedi. "Çok terledin ve makyajın da bozuldu."

Ilık bir sonbahar günüydü ve ben çok fazla çalışmıştım.

Okiyaya döndüğüm zaman, teyze soyunmama yardım etti, sonra da bana acımış olacaktı ki, yarım saat uyumama izin verdi. O budalaca hatalarım gerilerde kaldığı için yine onun gözüne girmiştim ve geleceğim' Balkabağı'nınkinden daha parlak görünüyordu. Yarım saat sonra teyze beni uyandırdı, hemen banyoya koştum. Saat beşte giyinmem ve makyajım tamamlanmıştı. Tahmin edeceğiniz gibi çok heyecanlıydım, çünkü yıllar yılı Hatsumomo'yu ve son günlerde de Balkabağı'nı dışarı çıkarmaya hazırlanırken izlemiştim ve nihayet benim de sıram gelmişti. Katılacağım ilk davet Kansai International Oteli'nde dü-

zenlenen bir ziyafetti. Ziyafetler çok katı kuralları olan resmi toplantılardır, konukların hepsi, büyük bir tatami odasının dışında omuz omuza U harfi meydana getirecek şekilde sıralanırlar ve önlerindeki küçük sehpalara yemek tepsileri yerleştirilir. Hizmet vermek için oraya gelen geyşalar, odanın ortasında U şeklinin içinde gezinirler ve her konuğun önünde bir iki dakika diz çöküp saki ikram edip üç beş kelime konuşurlar. Bu heyecan verici sayılacak bir olay değildir ve bir çırak geyşa olarak benim görevim, Mameha'nınkinden bile daha az heyecan vericiydi. Bir gölge gibi onun yanında durdum. Mameha ne zaman kendini takdim ederse, ben de yere eğilerek, "Adım Sayuri. Ben bir çırak geyşayım ve sizden beni hoş görmenizi rica ediyorum," dedim. Bundan sonra başka hiçbir şey söylemedim ve hiç kimse de benimle konuşmadı.

Ziyafetin sonlarına doğru, odanın bir yanındaki kapı açıldı ve Mameha ile bir başka geyşa, *Chi-yo no Tomo* (Hiç Bitmeyen dostluk) adındaki bir dansı sergilediler. Bu, birbirlerine çok bağlı iki kadının uzun bir ayrılıktan sonra tekrar buluşmalarını anlatan hoş bir parçaydı. Erkeklerin çoğu dansı dişlerini kürdanla temizleyerek izlediler. Bunlar kauçuk makine parçası imal eden büyük bir şirketin yöneticileriydiler ve yıldönümü ziyafeti için Kyoto'ya gelmişlerdi. İçlerinden birinin bile dans etmekle uyku da yürümek arasındaki farkı bildiğini sanmıyorum. Fakat ben kendi hesabıma büyülenmişim. Gion'daki geyşalar, dans ederken mutlaka yelpaze kullanırlar ve Mameha özellikle çok büyük ustalıklı dans ediyordu. Önce yelpazeyi kapadı, sonra vücudunu döndürürken, suyun akışını akla getirecek şekilde, elini bilekten hareket ettirerek yelpazesini salladı. Sonra yelpazeyi açtı ve yelpaze dans arkadaşının saki doldurduğu bir fincana dönüştü. Dediğim gibi dans çok hoştu, müzik de öyle, küçük sulu gözlü inanılmayacak derecede zayıf bir geyşa shamisen çalarak dansçılara eşlik ediyordu.

Resmi bir ziyafet genellikle iki saatten fazla sürmez; bu nedenle saat sekizde yine sokağa çıkmıştık. Tam ben Mameha'ya dönüp ona iyi geceler demeye hazırlanırken Mameha bana dedi ki: "Şey, seni yatmaya göndermeyi düşünüyordum, ama daha enerji dolusun. Ben Komoriya Çayhanesi'ne gidiyorum. Sen de benimle gel ve samimi bir davet nasıl oluyormuş gör. Aslında hiç vakit geçirmeden sana etrafı göstermeliyim."

Oraya gidemeyecek kadar yorgun olduğumu Mameha'ya söyleyemedim; bu *nedenle* duygularımı içime atıp *onun peşin* den yürüdüm.

Parti, Mameha'nın bana yolda anlattığına göre, Tokyo'daki Ulusal Tiyatro'yu yöneten kişinin onuruna veriliyordu. Bu adam Japonya'daki geyşa bölgelerindeki ünlü geyşaların hepsini tanıyordu; Mameha beni onunla tanıştırdığı zaman adam pek içten davrandı, ama onun fazla bir şey söyleyeceğini sanmıyordum. Benim tek sorumluluğum her zaman güzel ve canlı görünmekti. Mameha, beni uyardı. "Kötü görünmene neden olacak bir şey yapmamaya çalış."

Çayhaneye girdik, bir hizmetçi bizi ikinci katta bir odaya çıkardı. Mameha eğilip kapıyı açarken içeriye alıcı gözüyle bakmaya ceserat edemedim, ama bir masanın çevresinde minderlere oturmuş yedi sekiz adam görebiliyordum, galiba dört de geyşa vardı. Eğilerek selam verdik ve daha sonra arkamızdaki kapının yakınındaki kilimlerin üzerine çömeldik, çünkü bir geyşanın bir odaya girişi böyle olmalı. Mameha'nın bana öğrettiği gibi önce geyşaları selamladık, sonra masanın bir köşesinde oturan davet sahibine selam verdik, daha sonra da sıra diğerlerini selamlamaya geldi.

Geyşalardan biri, "Mameha-san," dedi. "Bize peruk imalatçısı Konda-san'ın öyküsünü anlatmak için tam zamanında geldin."

Mameha, "Tanrım, o öyküyü hiç anımsamıyorum." Bu söz-
lere herkes güldü, espihlının ne olduğu hakkında hiçbir fikrim
yoktu. Mameha beni masanın çevresinde dolaştırdı ve davet sa-
hihinin yanına diz çöktü. Ben de onu taklit edip bir kenara diz
çöktüm.

"Bay Müdür, lütfen size yeni küçük kardeşimi takdim etme-
me izin verin," dedi.

Bu sözler benim eğilip adımlı söylemem ve müdürden anla-
yış göstermesini rica etmem için bir işarettti. Müdür çok sinirli bi-
riydi, patlak gözlüydü ve yüzü iri kemikliydi. Yüzüme bile bak-
madı, fakat sigarasının külünü önündeki dolu sigara kül tablası-
na silkeledikten sonra dedi ki:

"Şu peruk imalatçısı Konda-san ile ilgili öykü de nedir? Ge-
ce boyunca kızlar ondan söz edip durdular, ama hiçbiri öyküyü
tınlatmadı."

Mameha, "Yemin ederim ki, ben de bilmiyorum," dedi.

Başka bir geyşa atıldı. "Bu da demek oluyor ki, Mame-
ha-san, öyküyü anlatmaktan utanıyor. O anlatmazsa sanırım bu
iş bana düşecek."

Erkekler bu fikri beğenmiş göründüler, fakat Mameha sa-
dece içini çekti.

Müdür, "Bu arada ben yatışması için Mameha'ya bir fincan
saki ikram edeyim," dedi, kendi fincanını masanın ortasında du-
ran su dolu bir tasta yıkadı ve fincanı Mameha'ya verdi.

Öbür geyşa, "Şey," diye söz başladı. "Bu Konda-san adın-
daki adam Gion'un en iyi peruk imalatçısıdır, yani herkes öyle
der. Ve yıllar yılı Mameha-san hep ona gitti. Biliyorsunuz, Ma-
meha her zaman her şeyin en iyisini ister. Ona şöyle bir bak-
mak, ne kadar haklı öldüğümü anlamanıza yeter."

Mameha kızmış gibi göründü.

Geyşa sözlerine devam etti. "Bir gösteri yapıldığı zaman,
peruk imalatçısı, kıyafet değiştirmelere yardım etmek için hep

kuliste bekler. Çoğu zaman geyşa, üstünü değiştirirken aksilik ler olur ve bir çıplak göğüs ya da bir kıl yığını ortaya çıkıverir. Birlirsiniz, böyle şeyler olur. Neyse..."

Adamlardan biri, "Bunca yıldan beri bankada çalışıyorum. Ben de peruk imalatçısı olmak isterim."

"Bu iş sadece çıplak kadınları seyretmekten ibaret değil. Neyse, Mameha-san, her zaman tedbirli davranır ve bir paravananın arkasında üstünü değiştirir."

Mameha söze karıştı. "Bırak da öyküyü ben anlatayım. Sen benim adımı kötüye çıkaracaksın. Ben tedbirli davranmıyordun. Konda-san, gözlerini benden hiç ayırmıyordu, bu nedenle oda ya bir paravan getirdim. Konda-san'ın paravanada bir delik amamasına da şaşmamak elde değilK"

Müdür söze karıştı. "Neden onun ara sıra sana bakmasına izin vermedin? Ona iyi davranmanın sana ne zararı dokunur ki."

Mameha, "Ben olaya hiç bu gözle bakmadım," dedi. "ok haklısınız, Bay Müdür, kaçamak bir bakıştan ne zarar gelebilir ki? Belki şu anda siz de kaçamak bir bakış fırlatmak istersiniz."

Odadakilerin hepsi bu sözlere kahlkalarla güldüler. Tam ortalık sakinleşmeye başladığı sırada, müdür ayağa kalkıp elbisesinin kemerini çözmeye başladı.

Müdür, Mameha'ya, "Bunu sadece bana kaçamak bir bakış fırlatsın diye yapıyorum," dedi.

Mameha, "Ben yle bir teklifte bulunmadım," dedi.

"Hiç de cömertçe bir davranış değil bu."

Mameha, "Cömert insanlar geyşa olmazlar," dedi. "Geyşaların patronları olurlar."

Müdür, "yleyse aldırmayın," dedi ve tekrar yerine oturdu. Adamın bu işten vazgeçmesinin beni rahatlattığını söylemeliyim, çünkü diğerlerinin çok eğlenmelerine rağmen, ben utançtan yerin dibine geçmiştim.

Mameha, "Nerede kalmıştım?" dedi. "Her neyse bir gün odama bir paravan getirttim ve bunun beni Konda-san'dan korumaya yeterli olacağını sandım. Fakat bir ara tuvaletten aceleyle geri döndüğümde Konda-san'ı hiçbir yerde bulamadım. Paniğe kapılmıştım, çünkü daha sonraki sahne için bir peruğa ihtiyacım vardı, fakat çok geçmeden onu duvara dayalı bir dolabın üzerinde perişan bir halde ve kan ter içinde bulduk. Acaba kalbi mi rahatsızlandı, diye düşündüm. Benim peruğum yanıdaydı ve adam beni görünce hemen özür dileyip peruğu başıma yerleştirmeme yardım etti. O gün oyundan sonra adam bana yazmış olduğu bir notu uzattı..."

Mameha susmuştu. Sonunda adamlardan biri, "Peki, notta ne yazılıydı?" diye sordu

Mameha gözlerini eliyle kapadı. Öylesine utanmıştı ki, anlatmaya devam edemeyecekti, odadakilerin hepsi gülmeye başladı.

Öyküyü başlatan geyşa, "Pekâlâ, adamın ne yazdığını ben açıklayayım," dedi. "Yanılmıyorsam şöyle bir şeyler yazmıştı: 'Sevgili Mameha, sen tüm Gion'un en güzel, en sevimli geyşası-sın. Sen bir peruğu başına taktıktan sonra, ben onu atölyemde saklayıp senin kokunu alabilmek için peruğu defalarca kokluyorum. Fakat bugün sen tuvalete koşunca bana hayatımın en önemli anlarını yaşattın. Sen içerdayken ben kapının arkasına saklandım ve bir çağlayandan daha güzel olan o şırıltı..."

Adamlar o kadar çok güldüler ki, geyşa sözlerini sürdürerek beklemek zorunda kaldı.

"...Ve o çağlayandan daha güzel olan şırıltı beni kaskatı yaptı, ben de şırıldamaya başladım..."

Mameha atıldı. "Adam öyle yazmamıştı. 'Çağlayandan daha güzel olan o şırıltı, vücudunun çıplak olduğunu düşündürdü, beni sertleştirip kabarttı."

Öbür geyşa da, "Sonra da adam, heyecanının fazlalığı yüzünden doğrulamadığını belirtti. Bir gün yine böyle bir olay yaşamayı umut ettiğini yazmıştı."

. Tabii herkes güldü ve ben de gülüyormuş gibi yaptım. Fakat işin doğrusunu isterseniz, kadınlarla birlikte olmak için o kadar büyük paralar ödeyen ve o pahalı elbiseler giyen o adamların, Yoroido'da göl kıyısında çocukların hoşlanacakları türde bir öyküyü merakla dinlemelerine şaşırmıştım. Edebiyattan, Kabuki'den ya da böyle şeylerden söz edileceğini sanmıştım. Ve tabii Gion'da böyle partiler de veriliyordu, ama nedense benim ilk partim biraz çocuksuydu.

Mameha'nın öyküsü anlatılırken, yanımda oturan adam durmadan tombalak elleriyle yüzünü sıvazladı ve anlatılanlarla pek ilgilenmedi. Daha sonra uzun uzun bana baktı ve sordu. "Senin gözlerinin nesi var? Yoksa ben içkiyi fazla mı kaçırdım?"

Adam kesinlikle çok fazla içki içmişti, ama bunu ona söylemeyi uygun bulmadım. Fakat ben soruya yanıt vermeye fırsat bulamadan adamın kaşları seyirmeye başladı ve bir saniye sonra da, başını öyle çok kaşdı ki, küçük bir kar bulutu omuzlarına düştü. Öğrendiğime göre, bu adama başındaki kepekler yüzünden Gion'da "Bay Kar Fırtınası" adını takmışlar, adam benden bir yanıt alacağını ummuyordu ya da sorduğu soruyu unutmuştu, çünkü bu kez de yaşımı sordu. Ona on dört yaşında olduğumu söyledim.

"Sen benim gördüğüm en yaşlı on dörtlük kızsın," dedi adam.. "Al şunu." Adam boş saki fincanını bana uzattı.

"Yoo, hayır, teşekkür ederim, efendim. Ben henüz bir çırak geyşayım." Mameha bana böyle dememi tembih etmişti, fakat Bay Kar Fırtınası dinlemedi. Ben alıncaya kadar fincanı havada tuttu, sonra da bana saki ikram etmek için içki sürahisini aldı.

Saki içmemem gerekirdi, çünkü bir çırak geyşa, özellikle de çok acemi bir çırak geyşa, çocuksu görünmek zorundaydı.

Fakat o adama itaatsizlik yapamazdım. Saki fincanını kaldırdım, fakat adam fincanı içki koymadan önce tekrar başını kaşıdı ve köpeklerin fincana düştüklerini dehşet içinde gördüm. Bay Kar Fırtınası fincanı sakiyle doldurdu ve bana dedi ki, "Şimdi iç bakalım. Hadi, bu pek çok içkinin ilki olacak."

Adama gülümsedim ve ne yapacağımı bilemediğim için fincanı ağır ağır dudaklarıma götürürken, Tanrı'ya şükürler olsun, Mameha beni kurtardı.

"Bu senin Gion'daki ilk günün, Sayuri. Sarhoş olman hiç doğru değil. Sadece dudaklarını ıslat ve bu iş bitir."

Mameha'nın dediğini yaptım ve dudaklarımı sakiyle ıslattım. Dudaklarımı ıslattım derken, ağzımı sıkı sıkı kapatıp fincanı dudaklarıma değdirdiğimi söylemek istiyorum. Sonra büyük bir lolaşla saki fincanını masaya bıraktım. "Hımm, nefis," diye mırıldandım ve bir yandan da obimden mendilimi çıkardım. Dudaklarımı mendille kurulayınca bayağı rahatladım ve Bay Kar Fırtınası'nın da bunun farkına varmadığını, çünkü gözlerini masa üzerinde duran saki dolu fincana dikmiş olduğunu belirtmekten memnurluk duyuyorum. Bir saniye sonra, adam fincanı iki parmağıyla tutup, bir dikişte içkiyi bitirdi ve özür dileyip tuvalete gitmek istediğini söyledi.

Bir çırak geyşanın bir erkeğin peşinden tuvalete gidip dönmesi gerekir, fakat hiç kimse acemi bir çırağın bunu yapmasını bekleyemez. Eğer odada bir çırak geyşa yoksa, erkek tek başına tuvalete gider ya da geyşalardan biri onu izler. Fakat Bay Kar Fırtınası durup bana bakmaya başlayınca, onun beni beklediğini anladım.

Komoriya Çayhanes'i'nin yabancısıydım, fakat Bay Kar Fırtınası burayı kesinlikle çok iyi biliyordu. Adamın peşinden holde yürüdüm ve bir köşeyi döndüm. Ben tuvaletin kapısını açarken adam yana çekildi. Tuvaletin kapısını kapatıp adamı beklemeye koyulduğum sırada, merdivenlerden yukarı birinin çıktığını duy-

dum, fakat bunu hiç önemsemedim. Biraz sonra Bay Kar Fırtınası'nın işi bitti ve geri dönmek için yürümeye başladık. Odaya girdiğim zaman başka bir geyşanın yanında bir çırak geyşayla topluluğa katılmış olduğunu gördüm. İkisnin de arkalan kapıya dönüktü, bu nedenle, masada eski yerimi alıncaya kadar onların yüzlerini göremedim. Onları görünce ne kadar şaşırdığımı tahmin edebilirsiniz; çünkü masanın öbür yanında, uzak durmak için her fedakârlığı göze alabileceğim kadın oturuyordu, Bu kadın Hatsumomo'ydu, bana gülümsüyordu ve Balkabağı da yanındaydı.

On Beşinci Bölüm

Hatsumomo da mutlu olduğu zamanlar herkes gibi gülün-
aüyordu, ama birine acı verdiği zamanlar her zamankinden da-
ha fazla mutlu oluyordu. Şu sözleri söylediği zaman yüzünde
hoş bir gülümseme olmasının nedeni de buydu.

"Aman Tanrım, ne garip bir rastlantı bu. Ayol bu bir çırak.
Aslında bu öykünün devamını anlatmamalıyım, çünkü zavalıcık
utanabilir."

Mameha'nın özür dileyip, beni de yanına alarak oradan
uzaklaşmasını umut ettim. Fakat o sadece bana endişeli bir ba-
kış fırlattı. Hatsumomo'yu bu adamlarla yalnız bırakmanın, ya-
nan bir evden kaçmaya benzeyeceğini düşünmüş olmalı; orada
kalıp hasarı kontrol etmemiz daha doğrudu.

Hatsumomo, "Gerçekten, bir çırak olmaktan daha zor bir
şeyin varlığını düşünemiyorum," dedi. "Sen de aynı kanıda değil
misin, Balkabağı?"

Balkabağı artık tam yetkili bir çıraktı; altı ay önce yeni çırak
olmuştu. Ondan bana anlayış göstermesini bekledim, fakat o
elleri kucağında masaya gözlerini dikti. Onu çok iyi tanıdığım
için, burnunun üzerindeki küçük kor ışığın onun sıkıldığına işa-
ret olduğunu biliyordum.

Balkabağı, "Evet, efendim," dedi.

Hatsumomo sözlerini sürdürdü. "Ne kadar zor bir dönem.
Bir zamanlar ne kadar zorlandığımı hâlâ anımsıyorum... Senin
adın nedir, küçük çırak?"

Çok şükür bu soruya yanıt vermem gerekmedi, çünkü Ma meha konuştu.

"Senin için zor bir dönem olduğunu söylemekte haklısın, Hatsumomo-san. Tabii sen çoğundan daha beceriksizdin."

Erkeklerden biri, "Öykünün devamını dinlemek istiyorum," dedi.

Hatsumomo, "Ve az önce yanımıza gelen zavallı çırağı utandıralım mı?" dedi. "Dinlerken bu zavallı kızı düşünmeyeceğinize söz verirsiniz, size anlatırım."

Hatsumomo'nun şeytanlığına diyecek yoktu. Adamlar, daha önce öykünün benim başımdan geçtiğini belki de düşünmüşlerdi, ama şimdi bildikleri kesindi.

Hatsumomo, "Nerede kalmıştık," diye söze başladı. "Ah, evet... Sözünü ettiğim bu yeni çırak... Adını anımsayamıyorum, fakat onun bu zavallı kızla karıştırmamanız için ona bir isim vermeliyim. Söyle bana, küçük çırak... Senin adın nedir?"

"Sayuri, efendim," dedim. Sıkıntıdan yüzümü öylesine ateş basmıştı ki, makyajım eriyip kucağıma aksa, buna hiç şaşmaya caktım.

"Sayuri mı? Ne güzel. Ama nedense bu isim sana pek yakışmıyor. Neyse, öyküdeki çırak kıza Mayuri adını verelim. Evet, bir gün Mayuri ile birlikte Shijo Bulvarı'nda yürüyorduk, ablasının kaldığı okiyaya gidiyorduk. Çok şiddetli bir rüzgâr vardı, şu camları zangırdatan cinstendi. Ve zavallı Mayuri'nin kimono giymekte hiç tecrübesi yoktu.

O bir yapraktan daha ağır değildi ve bildiğiniz gibi o büyük kollar yelken gibi olabilir. Karşıdan karşıya geçmek üzereyken, Mayuri ortadan kayboldu ve arkamdan çok hafif bir 'Ah... ah,' sesi duydum."

Hatsumomo bunları söyledikten sonra dönüp bana baktı.

"Benim sesim yeterince tiz değil," dedi Hatsumomo, "Sen söylesene bakayım. 'Ah... ah.'"

Eh, ne yapabilirdim? O sesi çıkarmak için çaba harcadım.

"Hayır, hayır, çok daha yüksek... Oh, neyse boş verin." Hatsumomo yanındaki erkeğe döndü ve kısık bir sesle, "Pek de akıllı sayılmaz, öyle değil mi?" dedi. Hatsumomo başını salladı ve sözlerini sürdürdü. "Neyse ben arkama döndüğümde zavallı Mayuri, rüzgârla sürükleniyordu, kolları ve bacakları açılmıştı, sırtüstü düşen bir böceği anımsatıyordu. Gülmekten neredeyse obim parçalanacaktı, fakat o birdenbire kaldırımın yola düştü, o sırada bir araba geliyordu. Tanrı'ya şükür, yolun kenarına düştü. Bacakları havaya kalktı... Ve bunu gözlerinizin önünde canlandırabilir misiniz, kızın kimonosunu rüzgâr uçurdu... Eh, neler olduğunu anlatmama gerek yok."

Adamlardan biri, "Anlatmalısınız," dedi.

Hatsumomo, "Sizin hiç hayal gücünüz yok mu?" dedi. "Rüzgâr onun kimonosunu kalçalarına kadar kaldırdı. Herkesin onu çıplak görmesini istemiyordu, bu nedenle döndü, bacakları iki ayrı yöne uzamış bir hale geldi ve vücudunun özel yerleri, şoförün yüzüne yapıştı."

Kuşkusuz erkekler kahkahadan kırılıyorlardı. Saki fincanını masanın üstüne bir makineli tüfekmiş gibi vuran müdür de, "Neden böyle bir şey benim hiç başıma gelmez," dedi

Hatsumomo, "Aman, Bay Müdür, kız sadece bir acemi çırağıydı. Şoförün pek fazla bir şey gördüğünü sanmam. Yani demek istiyorum ki, şu kızın karşıdan özel yerlerine baktığınızı düşünabiliyor musunuz?" Kuşkusuz Hatsumomo benden söz ediyordu. "Belki de bir bebekten farkı yoktur."

Adamlardan biri, "Kızlar bazen, on bir yaşına geldikleri zaman tüyleri çıkar," dedi.

Hatsumomo bana sordu, "Sen kaç yaşındasın, Sayuri-san?"

"Ön dört yaşındayım, efendim," dedim. Ve mümkün olduğunca kibar davranmaya çalıştım. "Ama on dört yaşına basalı çok oldu."

Adamlar bundan hoşlanmışlardı. Hatsumomo'nun yüzündeki gülümseme biraz azaldı.

Hatsumomo, "On dört yaşında mısın?" dedi. "Mükemmel. Ve tabii sen de hiç tüy yoktur..."

"Yoo, var, hem de çok var." Elimi uzatıp başıma dokundum.

Sanırım bu akıllıca bir davranış olmuştu, ama ben pek de doğru bulmadım. Adamlar, bu sözlerle Hatsumomo'nun öyküsüne güldüklerinden daha fazla güldüler. Hatsumomo da güldü, sanırım kendisine gülmüşlüğü anlamazlıktan gelmek için yapmıştı bunu.

Gülüştürmeler kesilince, Mameha ile ben oradan ayrıldık. Biz daha kapıyı kapamamıştık ki, Hatsumomo'nun da izin istediğini duyduk. O ve Balkabağı arkamızdan merdivenlerden indiler.

Hatsumomo, "Mameha-san, bu cidden çok eğlenceli oldu," dedi. "Neden daha sık birlikte eğlenmiyoruz..."

Mameha, "Evet, eğlenceliydi," dedi. "Geleceğin bize neler getireceğini düşünüyorum."

Bu sözlerden sonra Mameha, bana tatmin olduğunu belli edecek şekilde baktı. Hatsumomo'nun mahvolduğunu görmek için sabırsızlanıyordu.

O gece, yıkanıp makyajımı temizledikten sonra, giriş holünde, teyzenin günümle ilgili sorularını yanıtlıyordum ki, Hatsumomo sokaktan gelip karşıma geçti. Normal olarak eve o kadar erken dönmezdi, fakat daha onun yüzüne bakar bakmaz, benimle yüzleşmek için bu kadar erken geldiğini anladım. Yüzünde o zalim gülümseme bile yoktu, fakat dudaklarını kenetlemişti. Pek sevimsiz biri olmuştu. Hatsumomo karşımda sadece bir saniye durdu, sonra elini kaldırıp yüzüme bir tokat vurdu. Hatsumomo bana vurmadan önce gördüğüm son şey, iki dizi inci gibi duran kenetlenmiş dişleriydi.

O kadar şaşırmıştım ki, tokattan hemen sonra neler olduğunu hatırlamıyorum. Fakat Hatsumomo ile teyze tartışmaya

başlamış olmalıydılar. Çünkü Hatsumomo'nun şöyle dediğini duydum. "Eğer bu kız, bir daha herkesin içinde beni utandırırsa, yüzünün öbür tarafına da bir tokat aşk etmekten mutluluk duyacağım."

Hatsumomo'ya sordum. "*Seni* nasıl utandırdım?"

"Tüylerinin olup olmadığını sorduğum zaman, ne demek istediğimi çok iyi iyi biliyordun, fakat beni aptal yerine koydun. Sana bir iyilik borçluyum, küçük Chiyo. Borcumu yakında ödeyeceğim."

Hatsumomo'nun öfkesi iyice kabarmıştı, tekrar okiyadan çıktı, Balkabağı ona eğilerek selam vermek için sokakta bekliyordu.

Ertesi gün öğleden sonra, bu olanları Mameha'ya anlattım, ama o pek ilgilenmedi.

Mameha, "Sorun nedir?" dedi. "Tanrı'ya şükür, Hatsumomo, yüzünde iz bırakmamış. Söylediğin sözlerden hoşlanacağını da beklemezdin, öyle değil mi?"

"Ben sadece bir daha onunla karşılaşırsak neler olacak diye endişeleniyorum."

"Ne olacağını ben sana söyleyeyim. Onu görünce dönüp oradan ayrılacağız. Davet sahibi yeni geldiğimiz davetten hemen ayrılmanızı yadırgayabilir, ama bu Hatsumomo'nun seni tekrar aşağılama fırsatını yakalamasından iyidir. Neyse, onunla tekrar karşılaşmamız iyi olur."

"Gerçekten, Mameha-san bunun neden iyi olacağını anlamadım."

"Eğer Hatsumomo bizi birkaç çayhaneden ayrılmaya zorlarsa, biz de daha pek çok partiye gideriz, hepsi bu. Bu şekilde Gion'da çok daha çabuk tanınırsın."

Mameha'nın inancı beni rahatlatmıştı. Aslında, daha sonra Gion'a gitmek üzere yola çıktığımızda, gecenin sonunda, mak-

yajımı temizlediğimde, uzun bir gecenin verdiği tatmin sayesinde cildimin parlayacağını düşündüm. İlk durağımız, genç bir sinema aktörü için verilen partiydi. Aktör on sekiz yaşından fazla göstermiyordu, ama başında bir tek tel saç bile yoktu. Kirpikleri ve kaşları da yoktu. Bu adam, birkaç yıl sonra, çok ünlü oldu, ama sadece ölüm şekli yüzünden. Adam Tokyo'da genç bir garson kızı öldürdükten sonra kılıçla intihar etti. Her neyse, ben bu adamı çok garip buldum, ama biraz sonra onun hep bana baktığını fark ettim. Hayatımın büyük bir bölümünü okiyada kapalı geçirdiğim için bu ilgi hoşuma gitmişti. Bir saatten fazla bir süre orada kaldık, ama Hatsumomo hiç görünmedi.

Daha sonra Kyoto Üniversitesi başkanının verdiği bir partiye gittik. Mameha hemen, uzun süredir görmediği bir adamla konuşmaya daldı ve beni yalnız bıraktı. Masada bulabildiğim tek yer, lekeli beyaz bir gömlek giymiş, yaşlı bir adamın yanı oldu, Adam herhalde çok susamış olmalıydı, çünkü durmadan bira içiyordu, kadehi ağzından sadece geçirmek için çekiyordu. Adamın yanına diz çöktüm ve tam kendimi takdim etmek üzereyken kapı açıldı. Bir hizmetçinin saki getirdiğini sanmıştım, fakat Hatsumomo ile Balkabağı holde diz çökmüşlerdi.

Mameha'nın birlikte olduğu adama, "Aman Tanrım!" dediğini duydum. "Kolundaki saat doğru mudur?"

"Çok doğru. Saatimi, her gün öğle vakti, istasyondaki saate göre ayarlarım."

"Korkarım ki, Sayuri ile ben kabalık edip buradan ayrılmak zorundayız. Yarım saat önce başka bir yerde olmamız gerekiyordu."

Bü sözlerden sonra ayağa kalktık ve Hatsumomo ile Balkabağı içeri girdikleri sırada biz oradan ayrıldık.

Çayhaneden çıkarken, Mameha beni boş bir tatami odasına çekti. Karanlıkta onun yüz hatlarını seçemiyordum, sadece yüzünün o harika oval şeklini görebiliyordum. Hatsumomo'dan asla kaçamayacağımı düşündüğüm için yüzüm asılmıştı.

Mameha, "O Korkunç kadına bugün ne dedin?"

"Hiçbir şey, efendim."

"O halde bizi burada nasıl buldu?"

"Buraya geleceğimizi ben de bilmiyordum," dedim. "Ona söylemem imkânsız."

"Hizmetçim benim randevularımı bilir, fakat bunu düşünmem... Neyse, hemen hiç kimsenin bilmediği bir partiye gideceğiz Naga Teruomi, geçen hafta Tokyo Filarmoni Orkestrasına şef olarak atandı. Herkesin ona tapmasına olanak sağlamak için de bugün öğleden sonra kente geldi. Oraya gitmeyi pek fazla istemiyorum, ama... Hiç değilse Hatsumomo orada olmayacak."

Shijo Bulvarı'nı geçtik, ve saki kokan dar bir sokağa saptık. Bir binanın ışıkları yanan İkinci katından kahkahalar kulağımıza geldi. Çayhanede, genç bir hizmetçi kız bizj, ikinci katta bir oda-ya götürdü. Orkestra şefi, seyrek saçları yağla arkaya taranmış ve parmaklarını öfke ile saki fincanına vurarak oturuyordu. Odadaki öbür erkekler, iki geyşa ile içki yarışmasına dalmışlardı, fakat şef yarışmaya katılmayı reddetti. Adam, bir süre Mameha ile konuştu ve hemen arkasından dans etmesini istedi. Şefin dansa önem verdiğini hiç sanmıyorum, sadece içki oyunlarına bir son vermek konuklarının tekrar onunla ilgilenmelerini sağlamak istemişti. Tam hizmetçi, geyşalardan birine vermek üzere bir shamisen getirdiği sırada Mameha daha dansa başlamadan, kapı açıldı ve... Ne diyeceğimi bildiğinizden eminim. Bu ikisi bizi izlemekten vazgeçmeyen köpekler gibiydiler. Yine Hatsumomo ile Balkabağı'ydı gelenler.

Mameha ile Hatsumomo'nun birbirlerine gülümseyişlerini görmeliydiniz, Sanki aralarında özel bir şakayı paylaşıyor gibiydiler, ama sanırım Hatsumomo bizi bulabildiği için kazandığı zafe-rin tadını çıkarıyordu ve Mameha'ya gelince... Sanırım o da öfkesini gizlemek için gülümsüyordu. Mameha dans ederken, çenesinin dışarı fırladığını ve burun deliklerinin açıldığını gördüm.

Daha sonra Mameha masaya bile gelmedi. Sadece şefe şöyle dedi:

"Uğramamıza izin verdiğiniz için çok teşekkür ederiz. Artık çok geç oldu... Sayuri ile ben izninizi rica edeceğiz."

Arkamızdan kapıyı kaparken, Hatsumomo'nun ne kadar memnun görüldüğünü anlatamam.

Mameha'nın peşinden merdivenleri indim. Son basamakta Mameha durup bekledi. Nihayet genç bir hizmetçi, bizi uğurlamak için hole geldi, bu daha önce bizi yukarı çıkaran hizmetçiydi.

Mameha, hizmetçiye, "Hizmetçilik yapmak kim bilir ne zor bir iştir," dedi. "Belki çok şey istiyorsun, ama harcayacak paran çok az. Fakat şimdi söyle bana az- önce kazandığın bahşişle ne yapacaksın?"

"Ben bahşiş almadım, efendim." Fakat kızın sinirli bir halde yutkunduğunu görünce onun yalan söylediğini anladım.

"Hatsumomo, sana ne kadar para önerdi?"

Hizmetçi hemen önüne baktı. Mameha'nın ne düşündüğünü o ana kadar anlamamıştım. Daha sonra öğrendiğimize göre, Hatsumomo, Gion'daki birinci sınıf çayhanelerin hepsinde en az bir hizmetçiye rüşvet vermişti. Mameha ile ben bir partiye gider gitmez, hizmetçiler bizim okiyadaki telefon, görevlisi Yoko'yu arıyorlardı. Tabii o zaman Yoko'nun bu işe karıştığını bilmiyorduk, fakat Mameha, bu çayhanedeki hizmetçinin Hatsumomo'ya şu veya bu şekilde mesaj ilettiği konusunda haklıydı.

Hizmetçi, Mameha'nın yüzüne bakamıyordu. Mameha çenesini kaldırıncaya bile hizmetçi gözlerini sanki iki ağır kurşunmuşlar gibi yere indirdi. Çok dar bir sokak olduğu için tüm sesler, burada yankılanıyordu ve biz çayhaneden ayrılırken, Hatsumomo'nun sesini duyduk.

Hatsumomo, "Evet, onun adı neydi?" diyordu.

Adamlardan biri, "Sayuko," dedi.

Bir başkası, "Sayuko değil, Sayuri," dedi.

Hatsumomo, "Sanırım bu o..." dedi. "Fakat gerçekten bu onun için çok utanç verici... Size anlatmamalıyım. Efendi bir kıza benziyor..."

Adamlardan biri, "Ben pek etkilenmedim, ama çok güzel bir kız." dedi.

Geyşalardan biri, "Gözleri çok değişik," dedi.

Hatsumomo, "Geçen gün birinin onun gözleri hakkında ne dediğini biliyor musunuz?" dedi. "Adam kızın gözlerinin ezilmiş böcek rengi olduğunu söyledi."

"Ezilmiş böcekler... Bir rengin bu şekilde tarif edildiğini hiç duymamıştım."

Hatsumomo sözlerini sürdürdü. "Bakın onun hakkında size ne anlatacağım, ama bunları kimseye söylemeyeceğinize söz vermelisiniz. Onun bir çeşit hastalığı var. Göğüsleri tıpkı yaşlı bir kadınıninki gibi sarkık ve buruşuk gerçekten, bu çok korkunç. Onu bir kez banyoda gördüm..."

Mameha ile konuşulanları dinlemek için orada durmuştuk, fakat Mameha bunları duyunca, beni itti ve birlikte yürümeye başladık. Mameha, bir saniye kadar yolun aşağısına yukarsına bakınmak için durdu, sonra dedi ki:

"Nereye gidebileceğimizi düşünüyorum... Fakat aklıma bir tek yer gelmiyor. O kadın bizi burada bulduğuna göre, Gion'da nereye gitsek bulur. Sen en iyisi okiyaya dön, Sayuri. Ben yeni bir plan hazırlayınca kadar bekle,"

İkinci Dünya Savaşı sırasında, bir öğleden sonra, şimdi size anlattığım olaylardan birkaç yıl sonra, bir subay sırf beni etkilemek için silahını kılıfından çıkarıp hasır kilimin üzerine koymuştu. Silahın güzelliğinden çok etkilendiğimi anımsıyorum. Metal, koyu kurşuniydi, kıvrımları mükemmeldi. Cilalı tahta kabzası, çok hoştu. Fakat subayın öykülerini dinlerken, onun gerçek amacının ne olduğunu anladım ve silah artık gözüme güzel görünmedi, canavarca bir şey olduğuna hükmettim.

Hatsumomo da benim ıracılık dönemime ket vurduğu için gözüme aynı Şekilde göründü. Bu, daha önce onun bir canavar olduğunu düşünmediğim anlamına gelmiyor. Fakat her zaman onun sevimliliğine gıpta etmiştim ve artık bu duygum değişmişti. Her gece davetlere ve on, on beş partiye katılmam gerekirken, sanki bir yıl öncesine göre hayatım hiç değişmemiş gibi okiyada oturup dans ve shamisen egzersizi yapıyordum. Hatsumomo, koyu renk elbisesi üzerinde puslu bir gecede ay gibi parıldayarak yanımdan geçerken, kr bir adamın bile onu güzel bulacağına inanıyordum. Fakat nefretten başka bir Şey hissetmiyordum ve nabız atıŐlarım hızlanıyordu.

Sonraki birkaç gün içinde birkaç kez Mameha'nın evine çağrıldım. Her defasında da Mameha'nın Hatsumomo'dan kurtulmanın bir yolunu bulduğunu söylemesini mit ediyordum, fakat o sadece hizmetçisine gvenemeyeceėiŐ iŐlere beni gönderiyordu. Bir gün Mameha'ya, bana ne olacağı hakkında bir fikir var mı, diye sordum.

Mameha, "Korkarım ki, Şimdilik sen srgndesin, Sayuri-san," dedi. "Umarım o kadını mahvetmek için her zamankinden daha kararlı olursun. Fakat ben bir plan hazırlayınca kadar, Gion'da benimle dolaŐmanın bir yararı olmaz."

Kuşkusuz bunları duymak beni düş kırıklığına uėratmıŐtı, fakat Mameha çok haklıydı. Hatsumomo'nun oyunları, Gion'da erkeklerin gözünde ve hatta kadınların gözünde beni öylesine küçük dŐŐrecekti ki, evde kalmak çok daha iyiydi.

Allah'tan Mameha'nın çevresi çok genişti, ara sıra çekinmeden katılabileceğim davetler bulabiliyordu. Hatsumomo, Gion'u bana kapamış olabiliirdi, ama onun ötesindeki tüm dünyayı kapatamazdı. Mameha, bir davet için Gion dışına çıktığı zamanlar, genellikle beni de yanına alıyordu. Trenle bir günlüğüne Kobe'ye gittim, Mameha burada yeni açılan bir fabrikanın kurdelesini kesti. Bir başka sefer de, Nippon Telefon Telgraf Şirketi'nin eski baŐkanına limuzinle yapılacak bir Kyoto turu için eşlik ettik.

Hu tur, benim üzerimde büyük etki yarattı, ilk kez arabaya binmemin dışında, küçük Gion'umuzun ötesindeki koskocaman Kyoto kentini görmek gerçekten çok etkileyiciydi. O yıllarda İnsanların ne zor koşullar altında yaşadıklarını, kentin güneyinde nehir boyundan gidip de pislik içindeki kadınların ağaç altlarında çocuklarını emzirdiklerini ve parçalanmış sandal pabuçlar giymiş adamların otlar arasında dolaştıklarını görünceye kadar anlayamamıştım. Yoksul insanların Gion'a asla gelmediklerini İddia etmeyeceğim, fakat yıkanamayacak kadar yoksul olan bu zavallı aç köylüler gibilerine pek ender rastlıyorduk. Hatsumo-ino'nun kötülüğünün terörü altında yaşayan bir köle olan ben, Büyük Bunalım döneminde oldukça iyi bir hayat sürdürdüğümü hiç tahmin edemezdim. Fakat o gün, bunun gerçek olduğunun bilincine vardım.

Bir gün öğleye doğru okuldan döndüğümde, makyaj malzememi alıp hemen Mameha'nın evine gitmemi belirten bir not buldum. Oraya vardığımda, Bay Bekku gibi giydirici olan Bay Itchodo arka odada bir boy aynasının önünde Mameha'nın obisini yerleştirmeye çalışıyordu.

Mameha bana, "Acele et, makyajını yap," dedi. "Öbür oda ya senin için bir kimono koydum."

Mameha'nın evi, Gion standartlarına göre çok muazzamdı. Altı tatami yatağını alacak büyüklükteki ana odadan başka, daha küçük iki odası vardı. Hizmetçi odası olarak da kullanılan giyinme bölümü ve Mameha'nın yattığı oda vardı. Mameha'nın odasında, hizmetçinin benim için hazırladığı kimono, yeni düzeltilmiş bir yer yatağı üzerinde duruyordu. Yatak, beni meraklandırmıştı. Çarşaf, Mameha'nın bir gece önce üzerinde uyuduğu çarşaf, değildi, çünkü yeni yağmış kar kadar düzgün görünüyordular. Yanımda getirdiğim pamuklu elbiseyi giyerken kafam buna takıldı. Makyajımı yapmaya başladığım zaman Mameha, beni neden çağırttığını söyledi.

"Baron kente dönmüş," dedi. "Öğle yemeği için buraya gelecek. Onun seninle tanışmasını istiyorum."

Barondan söz etmeye fırsatım olmadı, ama Mameha, *dannası* Baron Matsunaga Tsuneyoshi'den söz ediyordu. Japonya'da artık baronlar ve kontlar yok, fakat İkinci Dünya Savaşı öncesinde bunlar vardı ve Baron Matsunaga da hiç kuşkusuz baronların en zenginlerinden biriydi. Onun ailesi, Japonya'nın büyük bankalarından birinin sahibiydi ve mali alanda çok etkin-di. Aslında ağabeyi baron unvanını almıştı, fakat Başbakan Inukai'nin döneminde maliye bakanlığı görevindeyken suikaste kurban gitmişti. O tarihte otuz yaşlarında olan Mameha'nın *dannası*, sadece baron *unvanını* almakla kalmamış, aynı zamanda Kyoto'da Gion yakınlarında büyük bir malikâne dahil, ağabeyinin her şeye sahip olmuştu. İşleri yüzünden çoğu zaman Tokyo'da kalıyordu, bunun başka bir nedeni daha vardı. Yıllar sonra, onun Tokyo'da akaska geyşa bölgesinde ikinci bir metresinin olduğunu öğrendim. Pek az erkek, bir geyşayı metres tutma gücüne sahip olur, fakat Baron Matsunaga Tsuneyoshi'nin iki metresi vardı.

Mameha'nın öğleden sonrayı *dannasıyla* geçireceğini bildiğim için yatağa neden temiz çarşafların örtüldüğünü keşfetmem zor olmadı.

Mameha'nın benim için hazırlattığı kıyafeti giymeye başladım, açık yeşil elbise altı ve eteklerinde çam desenleri bulunan pembeli sarılı bir kimonoydu kıyafetim. Bu sırada Mameha'nın hizmetçilerinden biri, baronun yemeğinin bulunduğu büyük bir kutuyla yakındaki lokantalardan birinden döndü. Kutudaki yiyecekler, tıpkı lokantadakiler gibi tabaklar ve kâseler içinde servise hazırды.

Biraz sonra baron geldi. Sürgülü kapının aralığından onu gözetledim, Mameha adamın ayakkabılarını çıkarıyordu. Onunla ilgili ilk izlenimim bir fındık ya da bir çeşit kuruyemiş oldu, çünkü adam çok ufak tefek ve yusyuvarlaktı, özellikle gözlerinin

çevresinde bir ağırlık dikkati çekiyordu. O dönemde sakal çok modaydı, fakat Baron yüzünde birkaç tel kıl taşıyordu, bu da bana bazen piring tabağına süs olarak konulan yosunları anımsatmıştı.

Adamın, "Ah, Mameha, öyle yorgunum ki," dediğini duydum. "Şu uzun tren yolculuklarından nasıl nefret ediyorum, bir bilsen."

Sonunda adam ayakkabılarını çıkardı ve küçük hızlı adımlarla odaya geçti. Sabahleyin, Mameha'nın giydiricisi, depodan büyük bir koltuk ve bir İran kilimi çıkarmış, bunları pencerenin yakınına yerleştirmişti. Baron, o koltuğa oturdu, fakat daha sonra neler olduğunu bilemem, çünkü Mameha'nın hizmetçisi yanına geldi ve kapıyı iyice kapamadan önce özür dilemek ister gibi eğilerek selam verdi.

Hizmetçi baronun yemeğini verirken, ben de bir saat kadar Mameha'nın küçük soyunma odasında bekledim. Ara sıra Mameha'nın mırıldanmalarını duyuyordum, ama daha çok baron konuşuyordu. Bir ara baronun Mameha'ya kızdığını sandım, fakat sonunda onun sadece bir gün önce tanıştığı ve onu özel sorularla kızdıran adamdan yakındığını anladım. Nihayet yemek sona erince., hizmetçi çay fincanlarını içeri götürdü ve Mameha beni çağırttı. Büyük bir heyecan içinde gidip, baronun önünde diz çöktüm, daha önce soylu biriyle hiç karşılaşmadığım için heyecanlıyım. Eğildim ve adam belki bana bir şey söyler diye bekledim. Fakat baron, çevresini inceliyordu, benim farkıma bile varmamıştı.

Baron, "Mameha," dedi. "Duvardaki parşömen levhaya ne oldu? Mürekkeple yapılmış bir resimdi, şimdi orada asılı durandan çok daha güzeldi."

"Oradaki parşömen Matsudaira Koichi'nin kendi el yazısıyla yazılmış bir şiiri. Dört yıla yakın bir süreden beri duruyor."

"Dört yıl mı? Geçen ay buraya geldiğimde orada mürekkeple çizilmiş bir resim durmuyor muydu?"

"Hayır... Zaten baron yaklaşık üç aydan beri ziyaretiyle beni onurlandırmadı."

"Kendimi bu kadar yorgun hissetmeme şaşmamalıyım. Her zaman Kyoto'ya daha sık gelmem gerektiğini düşünürüm, fakat işte hep aksilikler çıkıyor. Şimdi şu sözünü ettiğim parşömene bir bakalım. Onu en son dört yıl önce gördüğüme inanmak çok güç."

Mameha hizmetçisini çağırdı ve parşömeni dolaptan alıp getirmesini söyledi. Parşömenin rulosunu açma görevi bana verilmişti. Ellerim öyle titriyordu ki, parşömeni baron görsün diye kenarlarından tuttuğum zaman elimden düşürüverdim.

Baron, "Dikkatli ol, kızım," dedi.

Öylesine utanmıştım ki, selam verip özür diledikten sonra da baronun bana kızıp kızmadığını anlamak için ona tekrar tekrar baktım. Ben parşömeni adamın karşısında tutarken baron parşömenden çok bana baktı. Fakat bu azarlayıcı bir bakış değildi. Biraz sonra baronun bana merakla baktığını hissettim, bu da beni daha çok utandırdı.

Baron, "Bu parşömen, şimdi duvarda asılı durandan çok daha güzel," dedi. Fakat adam hâlâ bana bakıyordu, ben ona bakınca gözlerini kaçırmak zahmetine katlanmadı. Baron sözlerini sürdürdü. "Zaten kaligrafinin modası çoktan geçti. Duvarda asılı olanı indir ve bu manzara resmini tekrar oraya as."

Mameha'nın baronun dediğini yapmaktan başka seçeneği yoktu, hatta bunun iyi bir fikir olduğuna da inanmış gibi yaptı. Hizmetçiyle birlikte yazılı parşömeni alıp, yerine resmi astıktan sonra Mameha, barona çay servisi yapmam için beni çağırdı. Tepeden bakılınca bir üçgen oluşturuyorduk: Mameha, baron ve ben; tabii konuşanlar sadece baron ve Mameha'ydı; bana gelince orada diz çöküp kendimi kartal yuvasına düşmüş bir güvercin gibi hissetmekten başka bir şey yapamadım. Kendimi, Mameha'nın ağırladığı erkekleri baron ve başkan gibilerini ağırlamaya layık görmek aklımdan bile geçmiyordu. Hatta birkaç

gece önceki tiyatro müdürünü bile... Adam yüzüme bile pek bakmamıştı. Başlangıçta kendimi baronla arkadaşlık etmeye uygun bulduğumu söylemem, fakat şimdi bir balıkçı köyünden gelmiş cahil bir kızdaki başka bir şey olmadığını çok daha iyi anlıyordum. Eğer Hatsumomo düşündüğünü yapma fırsatını bulursa, beni öylesine aşağılayacaktı ki, Gion'a gelen erkeklerin hiçbirine erişemeyecektim. Bildiğim kadarıyla Baron Matsunaga'yı bir daha hiç görmeyebilirdim ve başkan ile de hiç karşılaşmayabildim. Benim durumumun ne kadar ümitsiz olduğunu Mameha'nın da anlamış olması ve benim dükkânın vitrininde çok güzel görünen eskice bir kimonoyla okiyada kalmama karar vermiş olması mümkün değil miydi? Sinirli bir adam olduğunu sezdiğim baron, Mameha'nın masasındaki bir lekeyi temizlemek için eğilip masayı tırnaklarıyla kazımaya başlayınca, babamı son gördüğüm gün onun da tırnaklarıyla tekerlek izlerini silmeye çalıştığını anımsadım. Babam beni Mameha'nın evinde son derece pahalı bir giysiyle baronun karşısında diz çökmüş bir halde görse acaba ne yapardı, merak ettim. Ben bu çevreye hiç de layık biri değildim. Sonra birdenbire vücudumu saran o şahane ipekli kumaşın farkına vardım ve güzellik içinde boğulacağımı hissettim. O anda güzelliğin kendisi bana acı veren bir melankoliymiş gibi göründü.

On Altıncı Bölüm

Bir gün öğleden sonra, Pontocho bölgesinden bazı saç süsleri almak için Shijo Bulvarı Köprüsü'nden geçerken Mameha birdenbire durdu. Mameha, Gion'da saç süsleri satan dükânların hiçbirini sevmezdi. Eski bir römorkör, ağır ağır köprü-nün altından geçiyordu; Mameha'nın bacadan çıkan siyah du-manlardan çekindiğini düşündüm, fakat bir Saniye sonra Mameha, yüzünde hiçbir anlam veremediğim bir ifadeyle bana döndü.

"Ne oldu, Mameha-san?" dedim.

"Başkasından duyacağına en iyisi ben sana açıklayayım," dedi. "Küçük arkadaşın Balkabağı, çırak geyşa ödülünü kazandı. Onun ikinci kez de aynı ödülü kazanması bekleniyor."

Mameha, bir ay önce en çok para kazanan çırak geyşa ödülünden söz ediyordu. Böyle bir ödülün var olması garip gelebilir, fakat bunun da çok iyi bir nedeni var. Çırakların mümkün olduğu kadar çok para kazanmalarını teşvik etmek, onların Gion'da en fazla beğenilen geyşalar olmalarına yardım edecekti, yani sadece kendileri için değil, herkes için para kazanmayı başaran geyşalar...

Mameha birkaç kez, Balkabağı'nın birkaç yıl meslekte sürükleneceğini ve birkaç sadık müşterisi bulunan bir geyşa olarak kalacağını söylemişti, adamların hiçbirisi fazla zengin olmayacaktı ve Balkabağı'nın bundan fazlasını başarması olanaksızdı.

Bu acı veren bir tabloydu ve Balkabağı'nın bu tahminlerden daha iyi bir durumda olmasına sevindim. Fakat aynı zamanda endişe midemi çimdiklemeye başladı. Balkabağı şimdi Gion'un en parlak çırak geyşalarından biriydi ben ise en az tanınanıydım. Bunun benim geleceğim için ne anlama geldiğini bulmaya çalışırken, gerçekten dünyam kararıverdi.

Köprüde durmuş, Balkabağı'nın başarısını düşünürken beni en fazla şaşırtan şey, onun yedi ay önce ödül alan Raiha adında son derece güzel bir kızı geride bırakması oldu. Raiha'nın annesi iyi tanınan bir geyşaydı ve babası da Japonya'nın en tanınmış ailelerinden birine mensuptu; sınırsız bir servete sahipti. Ne zaman Raiha'nın yanından geçsem, kendimi gümüş rengi bir som balığının yanından geçen bir çamuka balığı gibi hissediyordum. Balkabağı onu geride bırakmayı nasıl başarmıştı? Kuşkusuz Balkabağı çırak seçildiği günden itibaren Hatsumomo onu öylesine zorlamaya başlamıştı ki, zavallı son günlerde çok kilo kaybetmişti. Fakat Balkabağı ne kadar çok çaba harcarsa harcasın, Raiha'dan daha fazla ün kazanması mümkün müydü?

Mameha, "Aman yapma," dedi. "Üzülmene gerek yok. Aslında sevinmen gerekir."

"Evet, benimkisi bencillik işte."

"Benim demek istediğim bu değildi. Hatsumomo ile Balkabağı bu çıraklık ödülünün bedelini çok ağır ödeyecekler. Beş yıl içinde Balkabağı'nı hiç kimse anımsamayacak."

"Bana öyle geliyor ki, herkes onu Raiha'yı geride bırakan kız olarak tanıyacak."

"Raiha'yı hiç kimse geride bırakmadı. Balkabağı geçen ay en fazla parayı kazanmış olabilir, fakat Raiha hâlâ Gion'un en popüler çırak geyşası. Gel, sana anlatayım."

Mameha beni Pontocho yöresinde bir çayhaneye soktu ve bir masaya oturttu.

Mameha, Gion'da çok ünlü bir geyşanın kendi itibarını zedelemeyi göze aldığı takdirde küçük kardeşinin herkesten fazla para kazanmasını sağlayabileceğini belirtti. Bunun nedeni, *ohana*, çiçek ücretiyle ilgiliydi. Eskiden, yüz yıl önce, bir geyşa ne zaman bir partiye gelse çayhanenin sahibesi, bir saat süreyle yanan bir tütsü çubuğu yakardı. Buna *oharia* ya da 'çiçek' adı veriliyordu. Geyşa'nın ücreti, çayhanede yaktırdığı tütsülerin sayısına göre değişiyordu.

Bir onananın fiyatını her zaman Gion kayıt bürosu kararlaştırıyordu. Benim çıraklık dönemimde bir tütsünün ücreti, belki iki şişe likörünkine eşitti. Bu göze çok gibi görünebilir, ama itibar görmeyen bir geyşanın saatte bir *oharia* kazanması gerçekten üzücüdür. Belki de bu geyşa gece boyunca bir köşede oturup iş çıksın diye bekler; iş bulsa bile bir gecede iki şişe likör parasından daha fazlasını kazanamayabilir. Bu da onun borçlarını ödemesi için yeterli değildir. Hatsumomo ve Mameha gibi geyşalar diğerlerinden çok farklıdır, bunun nedeni sadece daha çok iş bulmaları değil, aynı zamanda fiyatları da çok yüksektir. Saat başına değil, on beş dakikada bir tütsü çubuğu dikerler. Mameha'nın durumu daha da farklı, o beş dakikada bir tütsü çubuğu ister.

Kuşkusuz hiçbir geyşa kazandığı paranın tümünü kendine ayıramaz, bunu Mameha bile yapamaz. Geyşa'nın parayı kazandığı çayhane kazancın belirli bir miktarını alır, daha az bir miktar geyşa derneğine gider, bir miktar elbisecisine verilir. Kaldığı okiyaya da hesaplarının tutulması ve randevularının ayarlanması için bir miktar para öder. Bir geyşa kazandığı paranın ancak yarısından biraz fazlasını kendine ayırabilir. Fakat yine de iyi isim yapmamış bir geyşanın kazancına göre bu çok büyük bir gelirdir. İtibarı olmayan geyşa her geçen gün biraz daha batağa batar.

Hatsumomo gibi bir geyşanın küçük kardeşini nasıl aslında olduğundan çok daha başarılı gösterebildiğini anlatayım.

Öncelikle, Gion'un sevilen bir geyşası, hemen her partiye katılabilir ve birçoğunda sadece beş dakika kalması yeterlidir. Geyşa'nın müşterileri, o sadece bir merhaba dese bile, geyşa'nın belirli ücretini seve seve öderler. Adamlar, bir daha sefere Gion'a geldikleri zaman, o geyşanın belki de masalarına oturacağını ve onları eğlendireceğini düşünürler. Diğer taraftan, bir çırak geyşa asla böyle bir davranışı göze alamaz. Onun rolü ilişkileri geliştirmektir. Çırak geyşa on sekiz yaşında tam bir geyşa oluncaya kadar, o parti senin, bu parti benim dolaşamaz. Çırak geyşa partide bir saat kadar kalır, ondan sonra okiyasına telefon edip ablasının bulunduğu yeri öğrenir ve başka bir çayhaneye gidip, yeni yüzlerle tanışır. Abla geyşa bir gecede yirmi partiye uğrayabilir, ama çırak geyşanın katıldığı partilerin sayısı beşi geçmez. Fakat Hatsumomo'nun yaptığı bu değildi. Nereye giderse, Balkabağı'nı da yanında götürüyordu.

Bir çırak geyşa, on altı yaşına gelinceye kadar, saat başına yarım *ohana* alır. Balkabağı bir partide beş dakika kalsa bile, ev sahibi bir saatlik ücret isteyecekti. Zaten hiç kimse Balkabağı'nın partide beş dakika kalmayacağını düşünmüyordu. Belki de erkekler, Hatsumomo'nun kardeşini bir gece hatta iki gece kısa bir ziyaret için yanında getirmesine aldırıyorlardı. Fakat bir süre sonra adamlar, onun neden daha uzun süre kaldığını merak etmeye başlamış olmalılar; bir de küçük kardeşinin gerektiği gibi geri planda kalmamasını mutlaka yadırgıyorlardı. Balkabağı'nın iyi para kazandığı kesindi, belki de saat başına üç dört *ohana* alıyordu. Fakat bunun cezasını kesinlikle itibarını düşürerek ödeyecekti ve tabii Hatsumomo da.

Mameha sözlerini, "Hatsumomo'nun davranışı onun ne kadar çaresiz olduğunu gösteriyor," diye tamamladı. "Balkabağı'nın iyi görünmesi için her şeyi yapabilir. Bunun nedenini de biliyorsun değil mi?"

"Emin değilim, Mameha-san."

"Hatsumomo, Bayan Nitta, Balkabağını evlat edinsin diye iyi görünmesini istiyor. Eğer Balkabağı okıyanın kız evladı ilan edilirse, geleceği güvenceye alınır, tabii Hatsumomo'nunki de. Eh, ne de olsa Hatsumomo, Balkabağının ablası; Bayan Nitta, kesinlikle onu kapı dışarı etmez. Ne dediğimi anlıyor musun? Eğer Balkabağı evlat edinilirse, sen asla Hatsumomo'dan kurtulamazsın, tabii kapı dışarı edilen sen olmazsan..."

Bulutlar güneş ışınlarını örttükleri zaman okyanusun dalgaları neler hissederse, ben de aynı şeyleri hissettim.

Mameha sözlerini sürdürdü. "Senin çok geçmeden isim yapmış bir  ırac geyşa olacağını  mit etmiştim, fakat Hatsumomo bizim yolumuzu kapadı."

"Evet,  yle."

"Eh, hiç değilse erkekleri gerektiği şekilde eğlendirmeyi öğrenmeye başladın. Baronla tanışman bir şans eseriydi. Hatsumomo'nun işini bitirmek için henüz bir plan hazırlamadım, ama doğrusunu söylemek gerekirse..." Mameha birden sustu.

"Efendim?"

"Boş ver, Sayuri. Düşüncelerimi seninle paylaşırsam aptallık etmiş olurum."

Bunu duyunca çok kırıldım. Mameha da duygularımı hemen fark etmiş olmalıydı ki, şöyle dedi: "Hatsumomo ile aynı çatı altında yaşıyorsun, öyle değil mi? Sana söyleyeceğim her söz onun kulağına gidebilir."

Dedim ki, "Benim hakkımda bu derece kötü şeyler düşünmeni gerektirecek her ne yaptıysam, özür dilerim, Mameha-san. Hemen okıyaya koşup, Hatsumomo'ya her şeyi anlatacağımı düşünebiliyor musun?"

"Senin ne yapacağın beni endişelendirmiyor. Fareler, kedi uyurken gidip onu uyandırdıkları için kedinin kurbanı olmazlar. Hatsumomo'nun haber kaynaklarının ne kadar zengin olduğunu biliyorsun. Bana güvenmek zorundasın, Sayuri."

"Evet, efendim." Zaten söyleyebileceğim başka bir söz yoktu.

Mameha heyecandan olacak biraz öne doğru eğilerek şöyle dedi: "Bundan sonraki iki hafta içinde sen ve ben, Hatsumo'nun bizi asla bulamayacağı bir yere gideceğiz."

"Nereye gideceğimizi sorabilir miyim?"

"Kesinlikle hayır. Ne zaman gideceğimizi bile söylemeyeceğim. Zamanı gelince, bilmen gereken her şeyi öğreneceksin."

O gün öğleden sonra okiyaya döndüğüm zaman almanağımı incelemek için yukarı kata gizlendim. Sonraki iki hafta içinde bazı günler önem taşıyordu. O günlerden biri, bir sonraki çarşambaydı, o gün batıya doğru yolculuk yapmak için uygundu; Mameha'nın belki de beni kent dışına çıkaracağını düşündüm. Bir başka uygun gün de, bir sonraki pazartesiydi, o da altı günlük Budist haftasının en önemli günüydü. Son olarak, ondan sonraki pazar günü için garip bir not düşülmüştü: "İyi ve kötünün dengelenmesi, kadere kapıyı açabilir." Bu not, diğerlerinin hepsinden daha merak uyandırıcıydı.

Çarşamba günü Mameha'dan hiç haber almadım. Birkaç gün sonra Mameha beni evine çağırdı, almanağımın uygun bir gün olmadığını belirttiği günlerden biriydi. Fakat Mameha beni sadece okuldaki çay töreninde yapılacak bir değişiklik için çağırtmıştı. Bundan sonra tam bir hafta, Mameha'dan hiç haber alamadım. Derken pazar günü öğleye doğru, okiyanın kapısının açıldığını duydum ve ön tarafa koşmak için bir saatten beri egzersiz yaptığım shamisenimi elimden bıraktım. Kapıda Mameha'nın hizmetçilerinden birini göreceğimi sanıyordum, fakat gelen teyzenin artrit ağrıları için otlardan yapılmış bir ilaç getiren eczacı kalfasıydı. Yaşlıca hizmetçilerden biri paketi aldıktan sonra, ben tekrar shamisenimin başına dönmeye hazırlandım, ama kalfanın benim dikkatimi çekmeye çalıştığını fark ettim.

Adam elinde sadece benim görebileceğim bir kâğıt parçası tutuyordu. Hizmetçi kapıyı kapamak üzereyken, adam bana dedi ki, "Sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim, bayan, fakat bunu benim yerime atar mısınız?" Hizmetçi bu isteği garip buldu, ama ben kâğıdı aldım ve çöpe atıyormuş gibi yaptım. Kâğıtta Mameha'nın el yazısıyla yazılmış imzasız bir not vardı:

"Teyzeden evden ayrılmak için izin iste, Sana bir iş vereceğimi ve en geç birde orada olman gerektiğini söyle. Nereye gittiğini başka kimse bilmesin."

Mameha'nın bu gizlilik uygulaması eminim çok mantıklıydı, fakat zaten anne bir arkadaşıyla yemeğe gitmişti, Hatsumomo ile Balkabağı da bir partiye gitmişlerdi, Okiyada teyze ile hizmetçilerden başka kimse kalmamıştı, Ben doğruca teyzenin odasına gittim. Teyze yatağına uzanmış, uyumaya hazırlanıyor'du. Ben onunla konuşurken, teyze titredi. Teyze, Mameha'nın beni çağırttığını öğrenince nedenini sormak zahmetine bile katlanmadı. Sadece eliyle bir işaret yapıp yorganı üzerine çekti.

Mameha'nın evine vardığım zaman o bir sabah randevusundaydı, fakat hizmetçi makyaj yapmama yardım etmek için beni soyunma odasına götürdü, daha sonra da Mameha'nın benim için ayırdığı kimono takımını getirdi. Mameha'nın kimonolarını giymeye alışmıştım, fakat bir geyşanın kendi kimonolarından bazılarını ödünç vermesi pek görülmuş bir uygulama değildir. Gion'da iki arkadaş birbiriyle bir iki geceliğine kimona değiş tokuş edebilir; fakat tanınmış bir geyşanın genç bir kıza böyle bir iyilik yapması çok az görülmuş bir şeydir. Gerçekten Mameha benim için çok uğraşıyordu; o artık uzun kollu elbiseleri giymiyordu ve bunları depodan getirtmesi gerekmişti. Mameha bir şekilde bunun karşılığını benden beklemiş miydi, bunu hep merak etmişimdir.

Mameha'nın o gün benim için hazırlattığı kimono gördüklerimin en güzeliydi. Turuncu ipekliden kimononun dizden itibaren gümüşü renkte bir çavlanın okyanusa akışını gösteren bir deseni vardı. Ben farkında değildim, ama bu kimona Gion'da çok iyi tanınıyordu; onu görenler belki de hemen Mameha'yı anımsayacaklardı. Mameha'nın bu kimonoyu giymeme izin vermesi, onun havasını biraz olsun kapmamı sağlayacaktı.

Bay Itchoda, obiyi bağladıktan sonra makyajımı ve saçlarımdaki süsleri son kez gözden geçirdim. Sık sık yaptığım gibi başkanın mendilini okiyadan yanımda getirmiştım, mendili obimin içine gizledim ve aynanın karşısına geçip kendimi seyrederken soluğum kesildi. Mameha'nın benim bu kadar güzel olmamı sağlaması beni hayretler içinde bırakıyordu, ama bu yetmiyormuş gibi Mameha eve döndüğünde, kendisi oldukça sade bir kimono giydi. Dağ patatesi renginde, kurşuni desenleri olan bir kimonoydu bu. Obisi de koyu mavi üzerine siyah elmaslarla süslenmiş gayet sade bir obiydi. Mameha, bir inci gibi parılıyordu, fakat birlikte sokakta yürümeye başladığımız zaman, Mameha'ya selam veren kadınlar bana bakıyorlardı.

Gion Tapınağı'ndan çek-çek arabasıyla yarım saat kadar kuzeye, Kyoto'nun hiç bilmediğim bir semtine doğru yol aldık. Yolda giderken, Mameha bana Osaka'daki Iwamura Elektrik Şirketi'nin Iwamura Ken'in konukları olarak bir sumo gösterisine katılacağımızı söyledi. Aslında bu adam büyükanneyi öldüren elektrikli ısıtıcının üreticisiydi. Iwamura'nın sağ kolu ve şirketin başkanı olan Nobu Toshikazu da gösteriye katılacaktı. Nobu, sumo güreşine çok meraklıydı ve o günkü gösteriyi de tertipleyen oydu.

Mameha bana dedi ki, "Nobu'nun biraz garip biri olduğunu sana söylemeliyim. Onunla tanıştığın zaman gerektiği gibi davranırsan, onun üzerinde çok iyi bir etki yaratabilirsin." Mameha bunları söyledikten sonra bana öyle bir bakış fırlattı ki, dedikleri-

ni yapamazsam onu büyük bir düş kırıklığına uğratacağımı düşündüm.

Hatsumomo'ya gelince, onun için endişelenmemize gerek yoktu. Gösterinin biletleri haftalar öncesinden satılıp tükenmişti.

Kyoto Üniversitesi'nin kampüsünde çek-çek arabasından indik. Mameha beni küçük çam ağaçlarıyla çevrili bir patikadan yürüttü. İki yanımızda batı stili yapılmış binalar vardı. Üniversitede yabancılik hissedince, Gion'a ne kadar alışmış olduğumun farkına vardım. Çevremiz düzgün tenli, saçları ortadan ayrılmış delikanlılarla doluydu, bazıları pantolon askısı kullanıyordu. Bu gençler Mameha ile beni herhalde çok egzotik bulmuş olacaktı ki, yanlarından geçerken bize dikkatli dikkatli baktılar, hatta birbirleriyle şakalaştılar. Biraz sonra daha yaşlı erkekler ve kadınlarla birlikte demir kapıdan geçtik. Kadınların arasında birkaç da geyşa vardı. Kyoto'da sumo güreşi yapılabilecek nitelikte kapalı salon sayısı çok azdı ve bunlardan biri de Kyoto Üniversitesi'nin Sergi Salonu'ydu. O bina bugün artık yok, fakat o zamanlar, kimono giymiş yaşlı bir adam bir grup işadamlıyla ne kadar uyum sağlıyorsa, o bina da çevredeki Batı stili binalarla o kadar uyum sağlıyordu. Koskocaman sandık gibi bir binaydı, damı pek de iyi yapılmamıştı ve bu da bana yanlış kapak konmuş bir tencereyi anımsatıyordu. Binanın eski püskü hali bana sarsak evimi anımsattı ve bir an için üzüntü duydum.

Binanın taş merdivenlerini çıkarken avluda gezinen iki geyşa dikkatimi çekti ve onlara eğilerek selam verdim. Onlar da bana başlarını salladılar ve biri ötekine bir şeyler söyledi. Geyşaları dikkatle incelemeyen önce bunu çok garipsedim. İçime bir sıkıntı çöktü; kadınlardan biri Hatsumomo'nun arkadaşı Korin'di. Onu tanıyınca tekrar selam verdim ve gülümsemeye çalıştım. Onlar başlarını başka tarafa çevirir çevirmez, Mameha'ya fısıldadım:

"Mameha-san, az önce Hatsumomo'nun bir arkadaşını gördüm."

"Hatsumomo'nun arkadaşı olduğunu bilmiyordum."

"O kadın Korin... Az ilerde... Yani bir saniye önce başka bir geyşayla birlikte oradaydı."

"Korin'i tanırım. Korin seni neden bu kadar endişelendiriyor? O ne yapabilir ki?"

Bu soruya verecek yanıtlım yoktu. Fakat Mameha tasalanmadığına göre benim kaygılanmam için hiçbir neden yoktu.

Mameha beni ön kısımdaki sıraya götürdü, burada ayakbılarımızı çıkardık ve daracık bir tahta zemin üzerinde çoraplı ayaklarla yürümeye başladık. Konuklarımız bu sıradaydılar, ama adamlardan birinin Mameha'ya el salladığını görünceye kadar onların kim olduklarını bilmiyordum; o adamın Nobu olduğunu hemen anladım. Onun dış görünüşü konusunda Mameha'nın beni uyarması boşuna değildi. Uzaktan bakınca bile adamın cildi erimiş bir mum gibi görünüyordu. Adam vaktiyle çok feci bir şekilde yanmıştı; onun görünüşü tümüyle acıklıydı. Onun ne büyük acılara katlandığını tahmin bile edemiyordum. Korin'le karşılaşmak beni zaten çok etkilemişti, kendimi tuhaf hissediyordum; şimdi de Nobu'yla tanışınca, nedenini bilmeden kendimi budala durumuna düşürmekten korkuyordum. Mameha'nın arkasından yürürken, dikkatimi çeken Nobu olmadı, onun yanında oturan çok şık bir adamla ilgilendim. Adam başka bir bölmede oturan biriyle konuşuyordu, bu yüzden sadece başının arkasını görebiliyordum. Fakat bu adam bana hiç de yabancı gelmemişti, gördüğüm manzaraya bir anlam veremedim. Bildiğim bir şey varsa, onun Sergi Salonu'na hiç de uygun biri olmadığıydı. Bunun nedenini düşünmeye fırsat bulamadan gözlerimin önünde küçük köyümüz ve o adamın bana doğru dönüşü canlandı.

Ve sonra onun Bay Tanaka olduğunu fark ettim. •

Adam tarif edemeyeceğim bir şekilde değişmişti. Bay Tanaka'nın kır saçlarını düzeltmek için elini kibarca yukarı kaldırdığını seyrettim. Onu izlemeyi neden yatıştırıcı buluyordum? Belki

de onu görmek beni çok fazla şaşırttığı için neler hissettiğimi pek bilemiyordum. Şey, bu dünyada nefret ettiğim bir tek kişi varsa, o da Bay Tanaka'ydı; bunu kendime hatırlatmam gerekti. Onun yanında diz çöküp şöyle konuşamayacaktım. "Aman, Bay Tanaka, sizi tekrar görmek beni ne kadar onurlandırdı bilemezsiniz. Kyoto'ya sizi hangi rüzgâr attı?" Bunları söylemek yerine, yakışık almasa da ona gerçek duygularımı açıklamanın bir yolunu bulacaktım. Fakat yine de ona karşı nazik davranmamayı kendime borç biliyordum, sakiyi fincanına koymak yerine üzerine dökecektim. Zorunlu olduğum için ona gülümseyecektim, fakat bu Hatsumomo'nun yüzünde sık sık gördüğüm gülümseme olacaktı; sonra da, "Aman, Bay Tanaka, balık kokusu... burada sizin yanınızda oturmak bana köyümü hatırlatıyor. "Bunları söyleyince adam kim bilir nasıl şaşıracaktı. Belki de ona şöyle diyecektim. "Aman, Bay Tanaka, enikonu şıksınız." Onun oturduğu bölmeye yaklaşırken, Bay Tanaka'nın gerçekten de pek şık olduğunu düşündüm. Tahmin edemeyeceğim derecede şıktı. Mameha, tam onun yanına gelmiş, eğilerek selam vermeye hazırlanıyordu. O sırada Bay Tanaka başını çevirdi ve ilk kez kocaman suratını ve elmacık kemiklerinin sivriliğini fark ettim... Ve hepsinden önemlisi, gözkapaklarının dümdüz olduğunu fark ettim. Birden çevrem sessizliğe büründü, sanki Bay Tanaka, bir rüzgârdı ve ben de onun etkisiyle hareket eden bir buluttum.

Adam tanıdıktı, kesinlikle benim aynadaki görüntümden daha tanıdıktı. Fakat o Bay Tanaka değildi. Başkandı.

On Yedinci Bölüm

Başkanı hayatımda sadece bir kez, çok kısa bir süre görmüştüm, fakat o gün bugündür, onu uzun uzun hayalimde canlandırmıştım. Başkan sadece bir kez bazı bölümlerini dinleyip de içimden hep tekrarladığım bir şarkı gibiydi. Kuşkusuz zamanla bazı notalar değişmişti... Yani demek istiyorum ki, alnının daha geniş olduğunu ve kır saçlarının bu kadar gür olmadığını sanıyordum. Onu gördüğüm zaman bir an için acaba gerçekten o başkan mı, diye tereddüt ettim, fakat kendimi öylesine rahatlamış hissediyordum ki, onu bulduğumdan artık emindim.

Mameha, iki erkeğe selam verirken, ben de arkada durup selam verme sıramı bekledim. Konuşmaya çalıştığım zaman ya sesim cılalı bir tahta üzerinde çekilen bir kilim gibi gıcırdarsa ne yapardım? Nobu o yüzündeki ürkütücü yara izleriyle bana bakıyordu, fakat benim orada olduğumu başkanın fark ettiğinden bile emin değildim; onun tarafına bakamayacak kadar ürkektim. Mameha yerini alıp da kimonosunun eteklerini düzeltirken, başkanın meraklı olduğunu sandığım bir bakışla beni süzdüğünü gördüm. Vücudumdaki kanın tümü başıma hücum ettiği için ayaklarım buz kesilmişti.

Mameha, "Başkan Iwamura... Müdür Nobu," dedi. "Bu da yeni kardeşim, Sayuri."

Eminim, Iwamura Elektrik Şirketi'nin kurucusu ünlü Iwamura Ken'in adını duymuşsunuzdur. Ve belki Nobu Toshiakazu'nun

da adını duymuşsunuzdur. Hiç kuşkusuz, Japonya'da hiçbir iş ortaklığı, onlarınki kadar ünlü değildir. Onlar bir ağaçla kökleri ya da bir tapınakla önündeki kapı gibiydiler. On dört yaşında bir kızken bile onlardan söz edildiğini duymuştum. Fakat Ivvamura Ken'in benim Shirakavva kıyısında karşılaştığım adam olabileceği bir an bile aklımdan geçmemişti. Neyse, diz çöktüm ve onları başımla selamlayarak alışılmış sözleri söyledim. Bu işi bitirince adamların arasındaki boşluğa diz çöktüm. Nobu yanında oturan bir adamla konuşmaya daldı, öbür yanımda oturan başkan dizinin üstündeki tepside duran çay fincanını elleriyle kavramıştı. Mameha, onunla konuşmaya başladı. Küçük bir çaydanlığı aldım ve kimonomun kolunu kenara çekerek çay koymaya hazırlandım. Birden başkanın gözleri koluma takıldı, buna çok şaşırdım. Tabii ben de onun ne gördüğünü anlamak istiyordum. Belki de sergi salonunun loş ışığında kolumun altı bir inci gibi parlıyor olabilirdi ve çok hoş bir sedef rengiydi. Daha önce, vücudumun hiçbir bölümünü böyle güzel bulmamıştım. Başkanın gözlerinin hareket etmediklerinin farkındaydım, o koluma bakmaya devam ettikçe, ben kolumu kıpırdatamazdım. Derken birdenbire Mameha sustu. Bana öyle geldi ki, Mameha, başkan onu dinlemek yerine benim koluma baktığı için susmuştu. Daha sonra ne olduğunu fark ettim.

Çaydanlık boştu, dahası ben çaydanlığı elime aldığım, zaman da boştu.

Bir saniye önce çekici biri olduğumu hissetmiştim, fakat şimdi özür dilemek için bir şeyler mırıldandım ve çaydanlığı hemen yerine bıraktım. Mameha güldü. "Onun nasıl kararlı biri olduğunu görüyorsunuz, başkan," dedi. "Eğer o çaydanlıkta bir damla çay bulunsaydı, Sayuri onu fincana aktarırdı."

Başkan, "Küçük kardeşinizin giydiği kimono gerçekten çok güzel bir kimono," dedi. "Bu kimonoyu sen de çiraklık günlerinde giymiştin galiba."

Bir an için bu adamın gerçekten başkan olup olmadığı konusunda tereddüde düşmüş olsam bile, sesindeki o tanıdık yumuşaklığı duyunca yanılmadığımı anladım.

Mameha karşılık verdi. "Sanırım bu mümkün. Fakat başkan yıllar boyunca beni o kadar değişik kimonoyla gördü ki, hepsini anımsayabileceğini düşünemiyorum."

"Ben de diğer erkeklerden farklı değilim. Güzellik beni çok etkiliyor. Şu sumo güreşçilerine gelince, birini diğerinden asla ayıramam."

Mameha, başkanın önünden eğilip bana fısıldadı, "Aslında başkan sumo güreşinden pek hoşlanmadığını söylemek istiyor."

Başkan, "Bak, Mameha," dedi. "Nobu ile başımı derde sokmak istiyorsan..."

"Başkan, Nobu-san sizin duygularınızı yıllardan beri biliyor."

"Her neyse. Sayuri, sen ilk kez mi sumo güreşi seyrediyorsun?"

Başkanla konuşmak için bir bahane yaratmaya çalışıyordum, ama ben daha soluk almaya bile fırsat bulamadan koca binayı sallayan büyük bir sarsıntı oldu ve güm diye bir ses duyuldu, hepimiz şaşırmıştık. Başlarımızı çevirdik ve herkes sustu, fakat olay dev kapılardan birinin kapanmasından ibaretti. Bir saniye sonra menteşelerin gıcırdadığını duyduk ve güreşçilerden ikisinin kapıyı ittiklerini gördük. Nobu, başını öbür tarafa çevirmişti; adamın başının yan kısmında ve boynundaki korkunç yarı izlerine göz atmadan kendimi alamadım. Sonra ceketinin bir kolunun boş olduğunu gördüm. Çok meşgul olduğum için bunu daha önce fark edememiştim; ceketin kolu ikiye katlanmış ve gümüş bir iğneyle omzuna tutturulmuştu.

Eğer bilmiyorsanız, size anlatayım, Nobu, 1910 yılında Kore, Japonya'ya bağlıyken, Japon donanmasında görevli genç bir teğmendi ve Seul dışındaki bir bombalama olayında ağır şekilde yaralanmıştı. Onunla tanıştığım zaman kahramanlığı hak-

kında hiçbir şey bilmiyordum, oysa bu öyküyü Japonya'da bilmeyen yoktu. Eğer başkanla birlikte çalışıp zamanla Iwamura Elektrik Şirketi'nin başkanlığına getirilmeseydi bir savaş kahramanı olarak unutulup gidecekti. Fakat bu durumda, o korkunç yaraları, başarı öyküsünü daha da ilginçleştiriyordu ve genellikle başarılarından ve kahramanlığından birlikte söz ediliyordu.

Ben tarih hakkında pek fazla bilgi sahibi değilim, çünkü küçük okulda bize sadece sanat öğretiyorlardı. Fakat sanırım Rus-Japon savaşının sonunda Japonya, Kore'nin kontrolünü üstlendi ve birkaç yıl sonra da Kore'yi bir ticaret imparatorluğuna dönüştürdü. Korelilerin bundan pek hoşlanmadıklarından eminim. Nobu, durumu kontrol altında tutmak için küçük bir birlikle oraya gitmişti. Bir gün ikindi vakti, Nobu, kumandanıyla birlikte Seul yakınındaki bir köyü ziyarete gitti. Geri dönerlerken atlarının bağlı olduğu yerde devriyeler saldırıya uğradılar. Adamlar bir bombanın düşmek üzere olduğunu fark edince kumandan bir sipere girmek istedi, fakat o yaşlı bir adamdı ve bir kayadan aşağı inmeye çalışan küçük yengeç gibi ağır hareket ediyordu. Bomba patlamadan birkaç saniye önce kumandan ayağını basacağı bir yer aramakla meşguldü. Nobu kumandanı kurtarma düşüncesiyle onun üzerine abanmak istedi, fakat yaşlı adam bu harekete kızdı ve tek başına aşağı inmeye çalıştı. Büyük bir gayretle başını kaldırdı, Nobu adamın başını itmeye çalıştı, fakat bomba patladı, kumandan oracıkta öldü ve Nobu da ağır yaralandı. Daha sonra, Nobu ameliyata alındı ve bir kolu dirseğinden kesildi.

Nobu'nun cekete iğneyle iliştilmiş kolunu ilk kez gördüğümde, dehşet içinde bakışlarımı başka tarafa çevirmekten kendimi alıkoyamadım. Kolunu kaybetmiş birini hiç görmemiştim, sadece ben küçük bir kızken, Bay Tanaka'nın yardımcılarının biri, bir balığı temizlerken bir parmağının ucunu kaybetmişti. Nobu'nun olayında ise pek çok kişi, kolunun kesilmiş olmasının onun sorunlarının küçük bir bölümünü oluşturduğu ka-

ınsındaydı, çünkü derisi büyük bir yara gibi duruyordu. Onun dış görünüşünü tarif edebilmek çok güç, belki de bunu yapmaya çalışırsam zalimlik etmiş olurum. Sadece bir geyşanın bir keresinde onun hakkında söylediği sözleri nakletmekle yetineceğim: "Ne zaman onun yüzüne baksam, ateşte pişip yarılmış bir patates görmüş gibi oluyorum."

O koca kapılar kapanınca, sorusuna yanıt vermek için başkana döndüm. Bir çırak geyşa olarak istersem, bir çiçek demeti gibi sessiz oturmaya hakkım vardı, fakat bu fırsatı kaçırmamaya kararlıyım. Bu adamın üzerinde küçük bir çocuğun tozlu döşemede bıraktığı ayak izi kadar bir iz bıraksam bile bu en azından bir başlangıç sayılacaktı.

"Başkan bana sumo güreşini ilk kez mi izlediğimi sordu." Ben de dedim ki, "Öyle. Başkan lütfedip bana bilgi verirse çok minnettar kalacağım."

Nobu, "Neler olduğunu bilmek istiyorsan, benimle konuşman daha iyi olur," dedi. "Çırak geyşa, senin adın nedir? Kala-balığın gürültüsünden söylenenleri iyi duyamıyorum."

Karnı acıkmış bir çocuk yemek dolu bir tabağın yanından nasıl zor ayrılırsa, ben de başkandan o kadar güç ayrıldım.

"Benim adım Sayuri, efendim," dedim.

Nobu sözlerini sürdürdü. "Sen Mameha'nın küçük kardeşisin adın niçin Mame-filan falan değil? Bu sizin gereksiz geleneklerinizden biri değil mi?"

"Evet, efşıcıdım. Fakat Mame ile başlayan isimlerin hepsi, falcıya göre uygunsuzmuş."

Nobu tiksintiyle, "Falcı mı?" dedi. "Senin adını koyan da o mu?"

Mameha, "Bu adı veren benim," dedi. "Falcı isim koymaz, sadece uygun olup olmadığını söyler."

Nobu karşılık verdi. "Mameha, bjr gün büyüyeceksin ve bu dalaları dinlemekten vazgeçeceksin."

Başkan söze karıştı. "Aman Nobu-san, senin konuşmalarını duyan da, ülkenin en modern erkeği olduğunu sanacak. Oysa ben senin kadar kadere inanan birini daha görmedim."

"Herkesin bir kaderi vardır. Fakat bunu öğrenmek için bir falcıya başvurmaya ne gerek var? Karnımın acıkıp acıkmadığını öğrenmek için aşçıbaşıya başvurmam gerekir nni?"

"Her neyse, Sayuri çok güzel bir isim... Yani güzel isimlerle güzellik her zaman bir araya gelmez, ama..."

Nobu-san'ın bundan sonra, "Ne çirkin bir kardeşin var, Mameha," dedi. Ya da onun gibi bir şey söyleyip söylemeyeceğini merak ediyordum. Bereket ki, Nobu şöyle dedi:

"İsim ve kız birbirine çok uyuyor. Bana kalırsa o ilerde senden bile güzel olabilir, Mameha."

"Nobu-san... Hiçbir kadın, çevredeki en güzel kadının kendisi olmadığını duymak istemez."

"Özellikle de sen, ha? Şey, buna alışsan iyi edersin. Kardeşinin özellikle çok güzel gözlen var. Bana dön de, gözlerine bir daha bakayım, Sayuri."

Nobu gözlerimi görmek istediğini söylediği zaman yere bakmıyordum. Fakat fazla hevesli görünmeyeyim diye de doğrudan onun yüzüne bakmam olanaksızdı. Bakışlarım buz üzerinde durmaya çalışan biri gibi hafifçe kaydıktan sonra adamın çenesine yöneldi. Eğer gözlerimin görmesini engelleyebilecek durumda olsaydım, bunu mutlaka yapardım, çünkü Nobu'nun yüz hatları çok kötü bir şekilde yapılmış kilden bir büst gibiydi. Onun bu hale gelmesine neden olan faciayı o zaman bilmediğimi anımsamalısınız. Nobu'ya ne olduğunu merak ederken içime bir ağırlık çöktü.

Nobu dedi ki: "Senin gözlerin çok şaşırtıcı bir şekilde parlıyor."

O sırada, bir kapı açıldı ve son derece resmi bir kimona giymiş başında siyah bir başlık bulunan bir adam içeri girdi, sanki imparatorluk sarayından geliyormuş gibiydi. Arkasında da

kapıdan ancak eğilerek girebilen iriyarı güreşçiler sıra halinde içeri girdiler.

Nobu bana sordu. "Sumo hakkında ne biliyorsun, genç bayan?"

"Sadece güreşçilerin balinalar kadar büyük olduklarını biliyorum, eföndim," dedim. "Gion'da çalışan bir adam var, eskiden sumo güreşçisiymiş."

"Herhalde Awajiumi'yi kastediyorsun. Biliyor musun, o da ilerde oturuyor. Nobu tek eliyle, yanındaki Korin'le gülüşerek konuşan Awajiumi'nin oturduğu bölmeyi işaret etti. Korin de beni görmüş olmalıydı, çünkü hafifçe gülümsedi ve eğilip Awajiumi'ye bir şeyler söyledi, o da hemen bizim bulunduğumuz tarafa baktı.

Nobu, "O hiçbir zaman iyi bir güreşçi olamadı," dedi. "Rakiplerine omzuyla darbe vurmaya çalışırdı. Budala herif hiçbir zaman başarılı olamadı, ama birkaç kez köprücük kemiğini kırdı."

Artık güreşçilerin hepsi binaya girmişlerdi ve tepeciğin kenarına sıralanmışlardı. Teker teker hepsinin isimleri okundu ve onlar da tepeciğe tırmanıp yüzlerini izleyicilere dönerek bir halka oluşturdular. Rakip takımın güreşçileri gösteri yapsınlar diye onlar hole geri dönerlerken, Nobu bana dedi ki:

"Yerdeki halat, ringin sınırlarını belirliyor. İpin dışına çıkan ya da ayağından başka herhangi bir organıyla ipe çarpan güreşçi oyunu kaybetmiş sayılır. Söylemesi kolay ama bu devlerden birini ipten dışarı itmeyi ister miydin?"

"Sanırım adamın arkasında durup tahta çat çatlan çarparım ve adam korkudan sıçrayıverir."

Nobu, "Ciddi ol," dedi.

Bunların akıllıca söylenmiş sözler olduğunu iddia etmeyeceğim, fakat ilk kez bir erkekle şakalaşmaya çalışıyordum. Öylesine utanmıştım ki, ne diyeceğimi bilemedim. Sonra başkan bana doğru eğildi.

"Nobu-san, sumo konusunda şaka yapmaz," dedi.

"Nobu'ya hayatta en önemli üç şey konusunda şaka yapmam," dedi. "Bunlar sumo, iş ve savaştır."

Mameha, "Tanrım, ben bunun bir tür şaka olduğunu sanmıştım," dedi. "Bu sizin kendinize ters düştüğünüz anlamına mı geliyor?"

Nobu bana, "Eğer bir savaşı izliyor olsaydın ya da bir iş toplantısında oturuyor olsaydın, olup bitenleri anlayabilecek miydin?"

Nobu'nun ne demek istediğini pek anlayamamıştım, fakat ses tonundan olumsuz yanıt vermemi beklediğini sezdim. "Oh, hayır, kesinlikle hayır," diye yanıt verdim.

"Doğru. Sumoda da neler olduğunu anlaman beklenemez. Mameha'nın küçük şakalarına gülebilirsin ya da beni dinleyip bütün bunların ne anlama geldiğini öğrenebilirsin."

Başkan alçak bir sesle bana, "Nobu, yıllar boyunca bana sumoyu öğretmeye çalıştı," dedi. "Fakat ben çok yeteneksiz bir öğrenciyim."

Nobu, "Başkan çok akıllı bir adamdır. İyi bir sumo öğrencisi olamadı, çünkü o bu sporla ilgilenmiyor. Aslında bugün de buraya gelmezdi, ama Iwamura Elektrik Şirketi'nin gösteriye sponsorluk yapmasını rica ettiğim için beni kırmadı," dedi.

Artık iki takım da ringe girme törenini tamamlamıştı. Bunu iki özel tören daha izledi, törenlerin her biri iki *yokozuna* için düzenlenmişti. *Yokozuna*, sumo güreşinde en yüksek mertebedir. Nobu'nun bana anlattığına göre, "Tıpkı Mameha'nın Gion'daki durumu gibi." Nobu'dan kuşkulanamam için hiçbir nedenim yoktu, fakat Mameha bir partiye katılmayı bu *yokozunalam* ringe girişleri kadar uzatsa ya da en az onların harcadıkları zamanın yarısını harcasa, bir daha hiçbir partiye çağırılmazdı. İki *yokozuna* dan ikincisi kısa boyluydu ve çok değişik bir yüzü vardı. Tıpkı taştan yontulmuş gibiydi ve çenesi de bana bir balıkçı teknesinin kare şeklindeki ön kısmını anımsatıyordu. İzleyiciler bu ada-

ma öyle gürültülü bir şekilde tezahürat yaptılar ki, kulaklarımı tıkamak zorunda kaldım. Adamın adı Miyagiyama idi ve eğer sumo hakkında bir fikriniz varsa, izleyicilerin ona neden böylesine büyük tezahürat yaptıklarını anlayabilirdiniz.

Nobu bana, "O tanıdığım en büyük güreşçidir," dedi.

Güreş başlamadan önce, sunucu kazananlara verilecek ödülleri sıraladı. Ödüllerden biri, Iwamura Elektrik Şirketi'nin başkanı Nobu Toshikazu tarafından verilecek yüklü miktarda bir para ödülüydü. Nobu bu açıklamayı duyunca pek sıkılmış göründü ve dedi ki: "Ne budala bu adam... Para benden çıkmıyor, Iwamura Elektrik Şirketi ödeyecek. Özür dilerim, başkan. Birini çağırıp sunucunun hatasını düzeltmesini isteyeceğim."

"Bunda bir hata yok, Nobu. Sana olan büyük borcuma karşılık, hiç değilse bu kadarını yapmama izin ver."

"Başkan çok fazla cömert," dedi Nobu. "Size çok minnettarım." Bu sözlerden sonra başkana bir saki fincanı uzattı ve içkiyle doldurdu, ikisi birlikte saki içtiler.

İlk güreşçiler ringe girdikleri zaman, karşılaşmanın hemen başlayacağını sanmıştım. Oysa güreşçiler, beş dakikadan fazla bir süre yığına tuz serperek, bacaklarını teker teker havaya kaldırarak güreşe hazırlandılar. Ara sıra da birbirlerine öfke dolu gözlerle bakıyorlardı, fakat tam ben onların birbirlerine saldıracaklarını sandığım bir anda, yeniden tuz serpmeye başlıyorlardı. Sonunda, hiç beklemediğim bir anda bu iş oldu. Güreşçiler birbirlerinin kalçalarına sarıldılar, fakat bir saniye içinde adamlardan biri öbürünü yere yıkıverdi ve güreş bitti. İzleyiciler alkışlayıp bağırıştılar, fakat Nobu sadece başını sallayıp, "Teknik çok zayıf," demekle yetindi.

Bunu izleyen güreşler sırasında, genellikle bir kulağımın aklıma, bir kulağımın da kalbime bağlanmış olduğunu hissettim; çünkü bir tarafta Nobu'nun bana anlattıklarını dinliyordum. Fakat öbür tarafta Mameha ile konuşmaya devam eden başkanın sesi hep dikkatimi dağıtıyordu.

Aradan bir saat Kadar bir zaman geçmişti, derken Awajimui'nin bölümünde parlaK bir rengin hareketi dikkatimi çekti. Bu, bir kadının saçlarında sallanıp duran turuncu renkte bir iekti. Yere diz çöken bu kadının önce Korin olduğunu düşündüm, belki de kimonosunu değiştirmişti. Fakat sonra onun kesinlikle Korin olmadığını gördüm, bu kadın Hatsumomo'ydu.

Hiç beklemediğim bir anda Hatsumomo'yu orada görmek... Birden sanki bir elektrik telinin üzerine basmışım gibi irkildim. Kuşkusuz bu kadının bu koca salonda yüzlerce kişinin arasında bile beni aşağılamamanın bir yolunu bulacağı kesindi. Onun beni kalabalığın önünde budala durumuna düşürmesine aldırımıyordum, olacağı varsa olacaktı; fakat başkanın yanında kk düşürülme düşüncesine bile dayanamıyordum. Kıpırmızı kesilmiştim ve Nobu bana yığına tırmanan iki greşiden söz ederken onu dinliyormuş gibi bile yapamadım. Mameha'ya bakınca, o gözlerini Hatsumomo'ya çevirdi ve daha sonra, "Başkan, beni bağışlayın. Ayrılmak zorundayım. Sayuri'nin de aynı şeyi yapmak istediği inancındayım," dedi.

Mameha, Nobu'nun hikâyesini bitirmesini bekledi, sonra onun peşinden salonu terk ettim.

"Ah, Mameha-san," dedim. "Bu kadın şeytanın ta kendisi."

"Korin gideli bir saatten fazla oldu. Herhalde Hatsumomo'yu buldu ve onu buraya gönderdi. Aslında Hatsumomo'nun sana eziyet etmek için bu kadar çaba harcaması senin gururunu okşamalı."

"Onun beni budala yerine koymasına dayanamam. Yani onca insanın önünde..."

"Fakat onun komik bulabileceği bir şey yaparsan, seni rahat bırakır, öyle değil mi?"

"Lütfen, Mameha-san... Kendimi kk dşrmemi isteme."

Bir avludan geçmiştik ve tuvaletlerin bulunduğu binanın merdivenlerini çıkmak üzereydik;, fakat Mameha beni o merdivenler yerine biraz ilerdeki kapalı geçide götürdü. Hiç kimsenin

bizi duyamayacağına emin olunca da, Mameha alçak bir sesle konuşmaya başladı:

"Nobu-san ile başkan yıllar yılı benim büyük patronlarım oldular. Tanrı biliyor ya, Nobu hoşlanmadığı kişilere karşı çok kötü davranabilir, fakat aynı zamanda dostlarına da bir ortaçağ köylüsünün efendisine gösterdiği bağlılığı sergiler ve ondan daha güvenilir bir erkek bulamazsın. Bu özelliklen Hatsumomo'nun anlayacağını mı sanıyorsun? O Nobu'ya baktığı zaman gördüğü tek şey, "Bay Kertenkele", Hatsumorno, Nobu'ya bu ismi vermiş. 'Mameha-san, dün gece seni Bay Kertenkele'nin yanında gördüm. Hepiniz berbatınız. Galiba herif sana yanaşiyor,¹ gibi sözler söyler. Şu anda senin Nobu-san hakkında ne düşündüğün umurumda değil. Onun ne kadar iyi bir adam olduğunu zamanla anlayacaksın. Fakat Hatsumorno, senin Nobu'dan pek hoşlandığını düşünürse, peşini bırakacaktır."

Buna nasıl karşılık vereceğimi bilemiyordum. Mameha'nın benden ne yapmamı istediğini bile tam olarak anlayamamıştım.

Mameha sözlerini sürdürdü. "Nobu-san, sana durmadan güreşten söz etti. Herkes senin ona hayran kaldığını sanıyor. Hatsumomo'nun iyiliği için rol yap. Hatsumorno, Nobu'nun seni büyülediğini düşünsün. O bunu pek komik bulacaktır. Bu komik durumu görüp bol bol eğlensin diye senin Gion'da kalmanı bile isteyebilir."

"Fakat Mameha-san, Hatsumomo'nun Nobu'dan hoşlandığımı düşünmesini nasıl sağlayacağım?"

"Eğer böyle bir şeyi beceremezsen, seni gerektiği gibi yetiştirmemiş sayılırım."

Locaya döndüğümüzde, Nobu yanındaki adamla konuşmaya dalmıştı. Onları rahatsız edemezdim, bu yüzden maça hazırlanan güreşçileri seyre dalmış gibi yaptım, izleyiciler sıkılmaya başlamışlardı; konuşan tek kişi Nobu değildi. Başkana dönüp birkaç yıl önce küçük bir kıza iyilik yaptığını anımsayıp anımsamadığını sorabilmeyi ne kadar isterdim... Fakat asla

böyle bir şey söyleyemezdim. Ayrıca, Hatsumorno bizi gözlerken dikkatimi başkana vermem benim felaketim olurdu.

Çok geçmeden Nobu bana döndü ve dedi ki: "Bu güreşler çok sıkıcıydı. Miyagiyama çıktığı zaman gerçek güreş nasıl olurmuş göreceğiz."

Bu sözlerin Nobu'ya ilgi göstermem için iyi bir fırsat yarattığını düşündüm. "Fakat şimdiye kadar izlediğim güreşler çok etkileyiciydi. Ve de Başkan Nobu'nun bana anlatmak inceliğini gösterdiği şeyler çok ilginçti. Şimdiye kadar en iyi güreşleri izlemediğimize bir türlü inanamıyorum."

Nobu, "Saçmalama," dedi. "Bu güreşçilerin hiçbir Miyagiyama'yla aynı yerde güreşmeye layık değildir."

Nobu'nun omzunun üzerinden biraz ilerde oturan Hatsu-momo'yu görebiliyordum. Hatsumorno, Avvajumi'yle sohbetে dalmıştı ve bana bakmıyor gibiydi.

"Bunun çok aptalca bir soru olduğunu biliyorum, ama," dedim. "Miyagiyama gibi ufak tefek bir güreşçi, nasıl olur da en büyük güreşçi sayılır?" Eğer o anda yüzümü görseydiniz, başka hiçbir konunun beni bu derece ilgilendiremeyeceğini düşünürdünüz. Böylesine sudan bir konuya büyük ilgi gösteriyormuş gibi davrandığım için de çok komik bir durumda olduğumu düşünüyordum; fakat bizi görenler, ruhlarımızın en derin sırlarını tartışmadığımızı iddia edemezlerdi. O sırada Hatsumomo'nun başının benden tarafa çevirdiğini belirtmekten sevinç duyuyorum.

Nobu diyordu ki, "Miyagiyama, ufak tefek görünüyor, çünkü öbür güreşçiler ondan çok daha şişman. Fakat o beden ölçüleri konusunda çok duyarlıdır. Birkaç yıl önce bir gazetede Miyagiyama'nın boyu ve ağırlığı doğru olarak yayınlanmıştı. Fakat Miyagiyama, buna öyle üzülmüştü ki, bir arkadaşını çağırıp başına bir kürekle vurmasını istedi, sonra da patates yiyip su içmeye başladı. Daha sonra da gazeteye gidip adamlara yanıldıklarını göstermek istedi."

Hatsumomo'nun hatırı için belki de Nobu'nun söylediği her söze kahkahalarla gülebilirdim. Fakat aslında, Miyagiyama'nın hali gerçekten çok komikti. Ben o manzarayı gözlerimin önünde canlandırıp içimden gelerek kahkahalarla güldüm, Nobu da biraz sonra benimle birlikte gülmeye başlamıştı. Sanırım Hatsumomo bizim çok samimi iki dost olduğumuza inanmıştı, çünkü onun sevinç içinde ellerini çırttığını gördüm.

Biraz sonra, aklıma bir fikir geldi, Nobu'nun aslında başkan olduğuna kendimi inandıracaktım; Nobu ne zaman konuşsa, onun sertliğini görmezlikten gelip çok yumuşak davrandığına inanmaya çalıştım. Sanırım bir ara da Sergi Salonu'nda olmadığımı ve sakın sessiz bir odada başkanın yanına diz çökmüş olduğuma kendimi inandırmaya çalıştım. O güne kadar hiç böylesine büyük bir huzur duymamıştım. Yere düşmeden önce bir saniye kadar boşlukta kalan bir top gibi, kendimi bir zamansızlık ortamında boşlukta dolaşıyormuş gibi hissettim. Salona göz gezdirdiğimde, sadece ahşap süslerinin güzelliğini fark ettim ve pirinç keklerinin güzel kokusunu duydum. Bu ruh halimin hiç değişmeyeceğini sandım, fakat şimdi hiç hatırlayamadığım bir şeyler söyledim ve Nobu bana karşılık verdi:

"Sen ne diyorsun? Ancak bir budala böyle cahilce konuşur."

Yüzümdeki gülümseme sanki dudaklarımı çeken ip kopmuş gibi kayboldu. Nobu, gözlerimin içine bakıyordu. Tabii Hatsumomo çok uzakta oturuyordu, ama onun bizi gözlediğinden emindim. Birden aklıma geldi, bir geyşa ya da çırak geyşa, bir erkeğin karşısındaki gözyaşlarını tutamazsa, bunu gören herhangi bir kimse onun erkeğe sevdalanmış olabileceğini düşünmez miydi? Nobu'nun sert konuşmasına özür dileyerek karşılık verebilirdim; bunu yapmak yerine, bana o sözleri söyleyenin Nobu değil de başkan olduğunu düşünmeye çalıştım ve bir anda dudaklarım titremeye başladı. Başımı önüme eğdim ve pek abartılı bir şekilde çocuksu bir tavır takındım.

Hiç beklemiyordum, ama Nobu dedi ki: "Seni incittim değil mi?"

Burnumu çekerek ağlamaklı görünme numarası yapmam hiç de zor olmadı. Nobu, uzun uzun bana baktıktan sonra, "Sen çok çekici bir kızsın," dedi. Nobu'nun daha başka şeyler söylemeye de niyetlendiğinden eminim, ama o sırada Miyagiyama salona geldi ve kalabalık tezahürata başladı.

Miyagiyama ve adı Saiho olan öbür güreşçi uzun bir süre tümseğin çevresinde dönendiler, tuz serptiler ve diğer sumo güreşçilerinin yaptıkları gibi ayaklarını yere vurdular. Miyagiyama, ondan daha uzun boylu ve iri yapılı olan Saiho'dan daha fazla öne eğiliyordu. Birbirlerine sarıldıkları zaman zavallı Miyagiyama'nın geri çekileceğini sanmıştım; hiç kimsenin Saiho'yu o ringden dışarı atabileceğine ihtimal vermiyordum. Güreşçiler sekiz dokuz kez güreşe başlama durumuna geldiler ve adamların hiçbirini bir hamle yapmadı; sonra Nobu bana fısıldadı:

"Hataki komi. Miyagiyama, *hataki komiyi* kullanacak. Gözlerine baksana."

Nobu'nun dediğini yaptım, fakat dikkatimi çeken tek şey, Miyagiyama'nın asla Saiho'ya bakmadığı oldu. Saiho'nun bu şekilde yok sayılmaktan hoşlandığını hiç sanmıyorum, çünkü rakibine vahşi bir hayvan gibi dehşet saçan gözlerle bakıyordu. Gerdanı öylesine büyüktü ki, başı da bir dağ gibi görünüyordu ve yüzü öfkeden kızarmaya başlamıştı. Fakat Miyagiyama hâlâ bu adam orada değilmiş gibi davranıyordu.

Nobu bana fısıldadı. "Bu iş pek uzun sürmeyecek."

Gerçekten de adamlar tekrar güreşe başlama durumuna gelince Saiho bir hamle yaptı.

Miyagiyama'nın öne eğilişini görünce, onun Saiho'nun üzerine abanacağını sanabilirdiniz. Fakat o bunu yapmak yerine geriye sıçrayıp ayaklarının üzerinde dimdik durdu. Bir an içinde de döner bir kapı gibi dönerek oradan uzaklaştı ve eli, Sa-

iho'nun boynuna yapıştı. Saiho iyice öne eğilmişti, merdivenlerden yuvarlanan biri gibiydi. Miyagiyama, olanca gücüyle Saiho'yu itti ve Saiho ayaklarının dibindeki halatlara takıldı. Ve sonra beni çok şaşırtan bir şey oldu, Saiho ringden fırlayıp izleyici koltuklarının birinci sırasına düştü. İzleyiciler kaçışmaya çalıştılar, fakat bu iş bittiği zaman bir adam ayağa kalkmış nefes almakta zorlanıyordu, çünkü Saiho'nun omzu onun göğüs kafesini zedelemişti.

Karşılaşma bir saniye bile sürmemişti, Saiho yenilgiye uğrayınca kendini çok aşağılanmış hissetmiş olmalıydı, çünkü kalabalık hâlâ tezahürat yaparken o yarım yamalak bir selam verip ringden ayrıldı.

Nobu bana, "İşte bu *hataki komi* adı verilen harekettir," dedi.

Mameha şaşkın bir halde, "Büyüleyici değil mi?" dedi. Mameha sözlerinin arkasını getiremedi.

Başkan ona sordu. "Büyüleyici olan nedir?" diye sordu.

"Miyagiyama'nın az önce yaptığı şey. Ben böyle bir şeyi hiç görmemişim."

"Evet, görmüş olmalısın. Güreşçiler her zaman böyle şeyler yaparlar."

Mameha, "Şey bu olanlar beni etkiledi," dedi.

Daha sonra Gion'a dönmek üzere yola çıktığımızda, Mameha büyük bir heyecan içinde bana döndü. "Şu sumo güreşçisi bana çok harika bir fikir verdi," dedi. "Hatsumorno farkında değil, ama o da az önce dengesini kaybetti. Ve her şey için çok geç olmadan da başına gelenleri öğrenemeyecek."

"Bir planın mı var? Ah, Mameha-san, lütfen bana açıkla."

"Bunu sana açıklayacağımı mı sandın? Kendi hizmetçime bile açıklamayacağım. Sen sadece Nobu-san'ın seninle ilgilenmesini sağla. Her şey ona ve bir başka adama bağlı."

"Hangi başka adam?"

"Henüz tanışmadığın biri. Bu meseleyi daha fazla kurcalama. Belki ben boşboğazlık ettim. Bugün Nobu-san ile karşılaşman iyi bir rastlantı. Bu adam senin kurtarıcın olabilir."

Bu sözleri duyunca, gönlümün bulandığını itiraf etmeliyim. Eğer bir kurtarıcıya ihtiyacım varsa, bu başkandan başkası olmamalıydı.

On Sekizine Bölüm

Artık başkanın kimliğini öğrendiğim için, onun hakkında daha fazla bilgi edinebilmek uğruna elime geçen haber dergilerinin hepsini okumaya başlamıştım. Bir hafta içinde, odamda öyle büyük bir dergi yığını oluşmuştu ki, teyze acaba aklımı mı kaçırdım, diye bana garip garip baktı. Dergilerde yayınlanan bazı yazılarda başkandan söz edildiğini saptadım, fakat sadece birkaç yerde adından söz ediliyordu ve yazıların hiçbirinden gerçekte öğrenmek istediklerimi bulamamıştım. Ben yine de, çöp sepetlerine atılmış dergileri toplamaya devam ettim ve bir gün çayhanelerden birinin arkasında bir iple bağlanmış bir gazete yığını buldum. Gazetelerin arasında bir haber dergisinin iki yıl önce yayınlanmış nüshası vardı ve bu dergide İvvamura Elektrik Şirketi'yle ilgili bir yazı yayınlanmıştı.

Bu yazıya göre, İvvamura Elektrik, 1931 yılının nisan ayında, yirminci kuruluş yıldönümünü kutlamıştı. Şimdi bile anımsadıkça şaşırıyorum, ama bu benim Shirakavva Çayı'nın kıyısında başkanla karşılaştığım aydı, eğer o zaman dergileri karıştırsaydım, hepsinde başkanın fotoğraflarını görecektim. Aramalarıma kaynak olacak bir tarih bulduğuma göre işim kolaylaşmıştı, şirketin yıldönümüyle ilgili pek çok yazı bulabilirdim. Dergilerin çoğunu, büyükannenin ölümünden sonra odasından atılan eşya arasında buldum.

Öğrendiğime göre, başkan 1890 yılında doğmuştu, yani kırılmış saçlarına rağmen, ben onunla karşılaştığımda ancak

kırk yaşlarında vardı. O gün, başkanın önemsiz bir şirketin başkanı olabileceğini düşünmüştüm, ama çok yanılmıştım. Yayınlanan yazılarda belirtildiğine göre, Iwamura Elektrik, Batı Japonya'daki bir *numaralı* rakibi Osaka Elektrik kadar büyük bir şirket değildi. Fakat başkan ile Nobu, ünlü ortaklıkları nedeniyle, çok büyük şirketlerin başkanlarından daha ünlüydüler. Zaten Iwamura Elektrik de çok daha itibarlı bir şirketti.

Başkan on yedi yaşında Osaka'da küçük bir elektrik şirketinde çalışmaya başlamıştı. Çok geçmeden, o bölgedeki fabrikalar için kablo üreten ekibin başına geçmişti. O dönemde evlere ve bürolara elektrik alma isteği giderek yaygınlaşıyordu, başkan akşamları, bir ampul için üretilen duya iki ampul yerleştirmek için gerekli düzenlemeyi geliştirmekle meşgul oluyordu. Şirketin müdürü bu aygıtın üretilmesini istememişti ve başkan da 1912 yılında, yirmi iki yaşındayken kendi şirketini kurmak için görevinden ayrılmıştı.

Bir iki yıl işler kötü gitmişti; derken 1914'te, başkanın yeni şirketi, Osaka'daki bir askeri üste inşa edilen yeni bir binanın elektrik kablosu döşeme işini almıştı. O tarihte Nobu hâlâ ordu-daydı, çünkü aldığı yaralar başka bir yerde iş bulmasını güçleştirmişti. Nobu'ya, yeni Iwamura Elektrik Şirketi'nin çalışmalarını denetleme görevi verilmişti. Nobu ile başkan kısa sürede dost olmuşlardı ve ertesi yıl başkan, Nobu'ya iş teklifinde bulununca Nobu da bunu kabul etmişti.

Bu iki adamla ilgili yazıları okudukça, onların gerçekten birbirlerine ne kadar uygun olduklarını daha iyi anlıyordum. Yayınlanan yazıların hemen hepsinde aynı *fotoğraf yer* almıştı. Başkan kalın yünlü kumaştan yelekli takım elbise giymişti ve elinde şirketin ilk ürünü olan seramik ikili duyu tutuyordu. Başkan sanki biri bu ürünü az önce eline vermiş de onun ne yapacağını bilemiyormuş gibiydi. Dudakları hafifçe aralanmıştı, dişleri görünüyordu ve kameraya sanki elindekini karşıya fırlatıverecekmiş gibi öfkeyle bakıyordu. Oysa yanında duran Nobu bir elini yum»

ruk yapmış, yanına sarkıtmıştı. Çizgili pantolon giymişti. Yaralı yüzü ifadeden yoksundu ve gözleri uykulu uykulu bakıyordu. Başkan belki de saçları kırışmış olduğu için ve Nobu'dan daha uzun boylu olduğundan, fotoğrafta, Nobu'nun babasıymış gibi duruyordu, oysa başkan, Nobu'dan sadece iki yaş büyüktü. Dergilerdeki yazılarda, şirketin büyümesinden ve yönlendirilmesinden başkanın sorumlu olmasına karşın, yönetim işini Nobu'nun üstlendiği belirtilmişti. Nobu, daha sevimsiz bir işi üstlenmiş, sevimsiz bir yöneticiydi, fakat besbelli Nobu şirketi çok iyi yönetiyor olmalıydı, çünkü başkan sık sık şirketin birçok kriz dönemini Nobu'nun becerisi sayesinde atlattığını açıklıyordu, 1920'lerin başında yeni yatırımcıları bulup şirketi iflastan kurtaran da Nobu'ydu. Başkanın birçok kez, "Nobu'ya olan borcumu hiçbir zaman ödeyemem," dediği belirtilmişti.

Birkaç hafta geçtikten sonra bir gün bana bir not gönderildi. Ertesi gün öğleden sonra Mameha'nın evine gitmem isteniyordu. Mameha'nın hizmetçisinin benim için şahane kimonolar hazırlamasına çoktan alışmıştım, fakat Mameha'nın evine varıp da altın rengi otların arasına serpiştirilmiş yaprak desenleriyle bezenmiş sarılı kırmızılı ipek kimonoyu giymeye başlarken, kimononun arkasında iki parmağın rahatça girebileceği büyük bir yırtık olduğunu fark ettim. Mameha henüz eve dönmemişti, fakat elbiseyi alıp Mameha'nın hizmetçisiyle konuşmaya gittim.

"Tatsumi-san," dedim. "Çok can sıkıcı bir durum var... Bu kimono berbat olmuş."

"Berbat olmamış, efendim. Sadece onarılması gerekli. Hanım onu bu sabah yolun aşağısındaki okiyadan ödünç aldı."

"Herhalde hanım durumu bilmiyordu," dedim. "Benim kimO" noları berbat etmekten adım çıktığı için hanım da belki..."

"Ah, kimononun yırtık olduğunu hanım biliyor. Aslında iç elbisesinin de aynı yeri yırtık." Ben krem rengi iç elbisesini giymiş-

tim, elimi arkama götürünce Tatsumi'nin doğru söylediğini anladım.

Tatsumi bana, "Geçen yıl bir çırak geyşa kimonoyu giymiş ve kıyafeti bir çiviye takılıp yırtılmış," dedi. "Fakat hanım,- senin bu kimonoyu giymeni istedi."

Buna pek anlam verememiştim; fakat Tatsumi'nin dediğini yaptım. Sonunda Mameha, telaş içinde eve gelince, o makyajını düzeltirken yanına gidip ona kimonoyu sordum.

Mameha, "Planıma göre iki erkeğin, geleceğin için önem taşıyacağını sana söylemişim," dedi. "Nobu'yla birkaç hafta önce karşılaştın. Öbür adam şimdiye kadar kent dışındaydı, fakat bu yırtık kimononun yardımıyla onunla da tanışacaksın. O sumo güreşçisi bana harika bir fikir verdi. Sen dirildiğin zaman Hatsumomo'nun ne yapacağını görmek için sabırsızlanıyorum. Hatsumomo geçen gün bana ne dedi biliyor musun? Seni güreş karşılaşmalarına götürdüğüm için bana nasıl teşekkür edeceğini bilemiyormuş. Hatsumomo, sadece senin Bay Kertenkele'ye nasıl cilve yaptığını görmek bile onun güreş karşılaşmalarına katılmak için harcadığı büyük çabaya değermiş. Sen Bay Nobu'yu eğlendirirken Hatsumomo yanına yaklaşmayacaktır. Aslında, Hatsumomo'nun yanında Nobu'dan ne kadar sık söz edersen, hakkında o kadar iyi olur. Ancak bugün öğleden sonra tanışacağın adam hakkında tek kelime bile etmemelisin."

Mameha'nın bu sözlerine sevinmiş gibi görünmekle birlikte kendimi kötü hissetmeye başlamıştım, çünkü bir adam, yakın bir dostunun metresi olan bir geyşayla asla yakın ilişki içine girmez. Birkaç ay önce, bir öğleden sonra bir hamamda, genç bir kadının, yeni ç/annasının rüyalarını süsleyen erkeğin yeni ortağı olduğunu öğrenen başka bir geyşayı teselli ettiğini duymuştum. O kadını izlerken, bir gün aynı duruma düşebileceğim hiç aklıma gelmemişti.

"Hanımcığım," dedim. "Bir soru sorabilir miyim? Nobu-san'ın bir gün benim *dannam* olması planının bir parçası mı?"

Mameha makyaj fırçasını aşağı indirip aynadan bana cidden bir treni durdurabilecek nitelikte bir bakışla baktı. "Nobu-san iyi bir adamdır. Onun sana *darına* olmasından utanç duyacağını mı ima ediyorsun?"

"Hayır, efendim. Onu demek istemedim. Sadece merak etmiştim..."

"Öyleyse pekâlâ. Sana söyleyebileceğim iki şey var. Birincisi, sen hiç adı sanı duyulmamış on dört yaşında bir kızsın. Nobu gibi bir adamın *dannan* olmayı teklif etmesi, aslında senin gibi bir geyşa için çok önemli. İkincisi, Nobu-san, bugüne kadar hiçbir geyşayı kendine metres yapmak istemedi. Eğer sen bu onura layık görülen ilk geyşa olursan bundan onur duymalısın."

Yüzüm utançtan öylesine kızardı ki, sanki yanıyor gibiydim. Mameha çok haklıydı; Nobu gibi bir adamın dikkatini çekmek bile benim için büyük bir şans sayılırdı. Eğer Nobu'ya erişemeyeceksem, başkana erişmek çok daha zor olacaktı. Sumo karşılaşmasında başkan ile tekrar karşılaştığımdan beri yaşamın bana sunabileceği olasılıkları düşünmeye başlamıştım. Fakat şimdi Mameha'nın sözleri üzerine, bir keder okyanusunda kaybolmaya başladığımı hissettim.

Ben telaşla giyindim ve Mameha beni altı yıl önce özgürlüğünü kazanıncaya kadar yaşadığı okiyaya götürdü. Kapıda bizi yaşlı bir hizmetçi karşıladı, kadın bizi görünce dudaklarını yalayıp başını salladı.

Hizmetçi, "Biz hastaneyi aradık," dedi. "Doktor bugün saat dörtte evine gidiyor. Bildiğiniz gibi saat üç buçuk oldu."

Mameha karşılık verdi. "Biz oraya gitmeden sen doktoru ara, Kazuko-san. Doktorun beni bekleyeceğinden eminim."

"Umarım öyle olur. Zavallı kızcağız kan içinde, onu böyle bırakmak çok kötü olur."

Ben korku içinde, "Kan içinde olan kim?" diye sordum, fakat hizmetçi içini çekerek bana baktı ve ikinci kattaki kalabalık

küçük hole götürdü. İki tatami büyüklüğündeki sahaya bizi yukarı çıkaran hizmetçiden başka üç genç kadın ve uzun boylu zayıf bir aşçı sığılmıştı. Omzunda bir havlu asılı olan ve elinde balık başlarını kesmeye yarayan bir bıçak bulunan aşçının dışında, holdekilerin hepsi bana dikkatli dikkatli baktılar. Az önce bakkalın getirdiği tuna balığına benzetmiştim kendimi, çünkü kanama geçiren kişinin ben olduğumu anlamıştım.

"Mameha-san," dedim.

"Bak, Sayuri, senin ne diyeceğini biliyorum." İşte bu çok ilginçti, çünkü ne diyeceğimi ben bilmiyordum. "Ben senin ablan olmadan önce, ne dersem yapacağına dair söz vermemiş miydin?"

"Eğer buna karaciğerimin çıkarılmasının dahil olduğunu bilseydim..."

Aşçı, kendimi çok daha iyi hissetmemi sağlayacak bir ses tonuyla, "Kimse senin karaciğerini çıkarmayacak," dedi. Bu sözlerden sonra rahatlamalıyım, ama rahatlamadım işte.

Mameha dedi ki, "Sayuri, senin derini biraz keseceğiz. Çok küçücük bir yeri, böylece hastaneye gidip bir doktorla tanışma fırsatını bulacaksın. Sana sözünü ettiğim adamı biliyorsun. O bir doktor."

"Midem ağrıyormuş gibi yapamaz mıyım?"

Bu sözleri söylerken çok ciddiydim, fakat Mameha dahil herkes, sanki çok zekice bir espri yapmışım gibi gülmeye başladı.

Mameha dedi ki, "Sayuri hepimiz senin iyiliğini istiyoruz. Doktor sana bakmak istesin diye küçücük bir yara açacağız."

Bir saniye içinde aşçı bıçağını bileyip sanki makyajıma yardım etmeye hazırlanıyormuş gibi sakın bir halde yanıma geldi. Bizi yukarı çıkaran hizmetçi Kazuko, iki eliyle yakamı açtı. Paniğe kapılmaya başladığımı hissettim; neyse ki, Mameha konuşmaya başladı:

"Kızın bacağı kesilecek."

Kazuko, "Bacak olmaz," dedi. "Boyun çok daha erotiktir."

Mameha bana, "Sayuri, lütfen arkana dön ve Kazuko'ya kimononun arkasındaki deliği göster." Ben söyleneni yaptıktan sonra, Mameha sözlerini sürdürdü. "Eğer yara kızın bacağına değil de boynunda olursa, kimonosunun arkasındaki yırtığı nasıl açıklayacağız?"

Aşçı, "Kazuko'nun ne geveleyip durduğunu bilmiyorum," dedi. "Sadece kızın neresini kesmem gerektiğini söyleyin, Mameha-san, ben de orasını keseyim."

Eminim ki bu sözleri duyunca sevinmem gerekirdi, ama nedense sevinemedim.

Mameha, genç hizmetçilerden birini, dudaklara gölge yapmak için kullanılan kırmızı çubuklardan birini almaya gönderdi, sonra da bu çubuğu kimononun deliğine soktu ve birden kalçama uzun bir çizgi çekti.

Mameha aşçıya, "Tam burayı kesmen gerekiyor," dedi.

Ben ağzımı açtım, fakat konuşmaya fırsat bulamadan Mameha bana, "Uzan ve sessiz ol, Sayuri. Eğer bizi daha fazla geciktirirsen çok kızacağım."

Mameha'ya itaat etmeyi istediğimi söyleseydim yalan söylemiş olurum; fakat tabii hiçbir seçeneğim yoktu. Tahta döşemeye serilen çarşafın üzerine uzandım ve Mameha, kimononun eteğini yukarı kaldırırken gözlerimi kapadım.

Mameha, "Unutma," dedi. "Eğer daha derin bir kesik gerekirse, işlemi tekrarlayabilirsin. İşe mümkün olduğu kadar hafif bir kesikle başla."

Bıçağın ucu vücuduma değer değmez dudağımı ısırdım. Gerçi pek emin değilim, ama galiba bir de çığlık attım. Her neyse, vücuduma bir cismin bastırıldığını hissettim, sonra Mameha dedi ki:

"Yoo, o kadar da hafif çizik olmasın. Derinin üst tabakasını bile kesmedin."

Kazuko aşçıya, "Çizik dudaklara benziyor," dedi. "Kırmızı bir lekenin tam ortasını çizdin ve orada sanki bir çift dudak varmış gibi görünüyor. Doktor bunu görünce çok gülecek."

Mameha da bu iddiaya katıldı ve aşçı istenen noktayı bula-bileceğine dair güvence verince kırmızı çizgiyi sildi. Bir saniye sonra bıçağın vücuduma battığını tekrar hissettim.

Kendimi bildim bileli kan görmeye dayanmam. Bay Tana-ka'yla tanıştığım gün dudağımı kesince nasıl bayılmış olduğunu anımsayacaksınız. İşte bu yüzden, arkama dönüp de Mameha'nın bacaklarımın arasına koyduğu havlunun kanlandığını görünce neler hissettiğimi sanırım tahmin edebilirsiniz. Daha sonra neler olduğunu hiç anımsamıyorum. Çek-çek arabasına nasıl bindirildiğimi ve yolculuğun nasıl geçtiğini hiç bilmiyorum. Sadece hastaneye yaklaştığımız sırada Mameha'nın dikkatimi çekmek için başımı iki yana salladığını biliyorum.

"Şimdi beni iyi dinle. Bir çırak geyşanın görevinin başka geyşaları etkilemek olduğu sana defalarca tekrarlandı, çünkü mesleğinde sana yardım edecek kişiler onlar ve erkeklerin ne düşündüklerini de kendine dert etmeyeceksin. Şey, bunların hepsini unut. Senin meselende işler böyle yürümeyecek. Sana belirttiğim gibi geleceğin iki erkeğe bağlı ve onlardan biriyle de tanışmak üzeresin. O adam üzerinde olumlu bir etki yaratmalısın. Beni dinliyor musun?"

"Evet, efendim her kelimesini dinliyorum," diye mırıldandım.

"Sana bacağına nasıl kestiğin sorulduğu zaman, kimononu giyip banyoya giderken keskin bir cismin üzerine düştüğünü söyleyeceksin. Bayıldığın için üstüne düştüğün cismin ne olduğunu da bilmiyorsun. Öyküye dilediğin gibi ayrıntılar ekle; sadece çocuksu davranmaya özen göster. İçeri girdiğimiz zaman da bitkin bir haldeymiş gibi davran. Önce bir prova yapalım."

Başımı geriye ittim ve gözlerimi yukarı kaydırdım. Sanırım o anda kendimi gerçekten bitkin hissediyordum, fakat Mameha hiç memnun kalmamıştı.

"Sana ölü numarası yap demedim. Sadece *bitkin* görünmeni istedim. Yani şöyle..."

Mameha gözlerini ne tarafa yönlendireceği konusunda bir karara varamamış gibi dalgın bir tavır takındı ve bayılmak üzere olduğunu belirtmek için bir elini yanağına götürdü. Bu numarayı gerektiği gibi yaptığımdan emin oluncaya kadar bana tekrarlatırdı. Gösterime, şoför hastanenin kapısından içeri girmeme yardım ederken başladım. Mameha, her şeye rağmen güzel görünmemi sağlamak için kimonomun orasını burasını düzelterek yanımda yürüyordu.

Döner kapıdan içeri girdik ve hastanenin başhek imini nerede bulabileceğimizi sorduk, Mameha başhekimin bizi beklediğini söyledi. Sonunda bir hemşire bizi uzun bir koridordan geçirip tahta bir masa bulunan tozlu bir odaya götürdü. Başhekimi beklerken, Mameha, bacağıma sardığı havluyu çıkarıp çöp kutusuna attı.

Mameha çok alçak bir sesle, "Unutma, Sayuri," diye mırıldandı. "Doktorun seni mümkün olduğu kadar çaresiz ve saf bulmasını istiyoruz. Şuraya uzan ve bitkin görünmeye çalış." "

Bunu yapmak bana hiç de zor gelmedi. Bir saniye sonra kapı açıldı ve Doktor Yengeç içeri girdi. Kuşkusuz, adamın adı gerçekte Doktor Yengeç değildi, fakat siz onu görseydiniz, adama bu adı yakıştırdınız. Çünkü adam omuzlarını kısarak yürüyordu ve dirseklerini kıvrıp öne uzatmıştı, öyle ki, yengeç taklidi yapmak istese bu kadar başarılı olamazdı. Adam yürürken bir omzu ilerde duruyordu, bu haliyle yürüyen bir yengeçe çok benziyordu. Doktor bıyıklıydı ve Mameha'yı gördüğüne pek sevinmişti; ancak bakışlarında bir şaşkınlık ifadesi vardı.

Dr. Yengeç son derece titiz ve düzenli bir adamdı. Kapıyı kaparken, kilit gürültü yapmasın diye önce tutacağı çevirdi, sonra da kapının kapandığından emin olmak için kapıyı itti. Bundan sonra cebinden bir kutu çıkardı ve sanki dikkatli davranmazsa içinden bir şeyler düşecekmiş gibi büyük bir dikkatle

kutuyu açtı; fakat kutuda sadece bir gözlük vardı. Doktor gözlük değiştirirken, kutuyu tekrar cebine koydu ve ceketini eliyle düzeltti, Nihayet bana bir göz attı ve başını hafifçe salladı. Bunun üzerine Mameha dedi ki: "Sizi rahatsız ettiğimiz için özür dileirim, doktor. Sayuri'nin önünde çok parlak bir gelecek var, ama bacağını kesmek talihsizliğine uğradı. Yara izinin kalması olasılığı, enfeksiyon ve bu gibi şeyler aklıma gelince, onu tedavi edebilecek tek kişinin siz olduğunuzu düşündüm."

Dr. Yengeç, "Olabilir," dedi. "Şimdi yaraya bir göz atabilir miyim?"

Mameha, "Sayuri kan görünce fenalaşıyor," dedi. "Acaba o başını yana çevirse de siz yarayı inceleseniz olur mu?"

"Çok iyi anlıyorum. Belki de, bir zahmet, *muayene* masasına yüzükoyun yatmasını söyleyebilir misiniz?"

Doktor Yengeç'in bu sözleri neden doğrudan bana söylemediğini anlayamamıştım; fakat itaatkâr görünmek için Mameha'nın bana doktorun sözlerini tekrarlamasını bekledim. Daha sonra doktor elbisemin eteklerini yukarı kaldırdı ve eline bir bezle kokulu bir sıvı sürdü.

"Sayuri-san, nasıl yaralandığını anlatmak zahmetine katlanırmısın?"

Derin bir soluk aldım ve kendimi hâlâ pek bitkin hissediyormuş gibi davrandım. "Bunu açıklamaktan utanıyorum, ama," diye mırıldandım. "Fakat işin doğrusu şu... Bugün çok fazla çay içtim."

Mameha söze karıştı. "Sayuri çıraklık dönemine yeni başladı. Onu Gion'da dolaştırıp insanlarla tanıştıırıyordum. Doğal olarak herkes ona çay ikram etmek istedi."

Doktor, "Evet, bunu tahmin edebiliyorum," dedi.

Ben sözlerimi sürdürdüm. "Her neyse, birdenbire şey yapmak zorunda olduğumu hissettim... Şey, anlarsınız ya..."

"Çok fazla çay içmek böbrekleri fazla çalıştırıp boşaltma ihtiyacı yaratabilir," dedi doktor.

"Ah, teşekkür ederim. Aslında durumum o kadar kötüydü ki, biraz sonra her şeyin bana sapsarı görüneceğini düşünmeye başlamıştım... Ne demek istediğimi anlıyorsunuz, değil mi?"

Mameha, "Sen doktora sadece neler olduğunu anlat," dedi.

"Özür dilerim," dedim. "Sadece hemen tuvaleti kullanmam gerektiğini anlatmaya çalışıyordum... Nihayet tuvalete ulaştığımda, kimonom beni uğraştırdı ve o sırada dengemi kaybetmiş olmalıyım. Yere düştüğüm zaman bacağıma keskin bir şey saplandı. Bunun ne olduğunu bile bilmiyorum. Galiba bayılmışım."

Doktor, "Kendini kaybedince böbreklerini boşaltmaman çok şaşırtıcı," dedi.

Bu konuşmalar yapılırken, ben yüzükoyun yatıyordum ve makyajım bozulmasın diye de başımı dik tutmaya çalışıyordum. Doktor ise başımın arkasına bakıyordu. Fakat Dr. Yengeç bu son sözleri söyleyince, başımı çevirip Mameha'ya baktım. Bereket ki, Mameha'nın kafası benimkinden daha hızlı çalışıyordu.

"Sayuri çömeldiği zaman dengesini kaybettiğini söylemek istiyor."

Doktor, "Anlıyorum," dedi. "Çok keskin bir cisim bacağını kesmiş. Belki de bir cam parçasının ya da metal çubuğun üzerine düştün."

"Evet, cisim çok keskindi," dedim. "Bir bıçak kadar keskindi."

Dr. Yengeç başka bir şey söylemedi, fakat yarayı yıkadı ve bacağıma akan kanı durdurmak için o kokulu ilaçtan biraz daha sürdü. Sonunda doktor yara için kremle sargıdan başka bir şeyin gerekli olmadığını söyledi ve birkaç gün süreyle yarayı nasıl pansuman edeceğini anlattı. Doktor sözlerini tamamladıktan sonra elbisemin eteklerini aşağı indirdi ve gözlüklerini sanki fazla kaba davranırsa kırmaktan korkuyormuş gibi büyük bir ihtimamla çıkardı.

"Böylesine güzel bir kimononun berbat olmasına çok üzüldüm. Ra&af seninle tanışma fırsatını bulduğum için de çok mut-

luyum. Mameha-san bilir, ben her zaman yeni yüzlere ilgi duyarım."

"Yoo, hayır, bu aslında benim için de büyük bir zevk, doktor," dedim.

"Belki çok yakında bir gün seninle Ichiriki Çayhanesi'nde buluşuruz."

Mameha atıldı. "Doğrusunu isterseniz, doktor, Sayuri bir bakıma... Şey, sizin de tahmin edebileceğiniz gibi özelliği olan biri. Onun daha şimdiden pek çok hayranı var, bu nedenle onu elimden geldiğince Ichiriki Çayhanesi'nden uzak tutmaya çalışıyorum. Ichiriki Çayhanesi yerine belki Shirae Çayhanesi'nde sizinle buluşabilir miyiz?"

Dr. Yengeç, "Evet," dedi. "Bunu ben de tercih ederim." Sonra cebinden çıkardığı küçük bir deftere bakmak için gözlük değiştirme merasimini tekrarladı. "Ben oraya... Durun bakayım... İki gün sonra gideceğim. Sizi de orada görmeyi umut ediyorum."

Mameha, adama o çayhaneye mutlaka gideceğimizi söyledikten sonra, ayrıldık.

Gion'a dönmek için çek-çek arabasına bindiğimizde Mameha bana çok başarılı olduğumu söyledi.

"Fakat Mameha-san, ben bir şey yapmadım."

"Öyle mi? Peki, doktorun alnında gördüklerimizi nasıl izah edeceksin?"

"Ben yüzümün tam karşısındaki tahta masadan başka bir şey görmedim."

"Doktor bacağındaki kanı temizlerken, alını sanki yaz güneşi altında kalmış gibi boncuk boncuk terlemişti. Oysa oda ılık bile sayılmazdı, öyle değil mi?"

"Hayır, sanmıyorum."

Mameha, "Ee, öyleyse," dedi.

Mameha'nın sözlerinden pek bir şey anlamamıştım, dahası beni ne maksatla doktora götürdüğünü de bilmiyordum. Fakat ona bu konuda soru da soramazdım, çünkü bana planını açıklamayacağını söylemişti. Derken çek-çek arabasının sürücüsü bizi Shijo Bulvarı'ndan geçirip Gion'a götürürken, Mameha anlatmakta olduğu öyküyü yarıda kesti.

"Biliyor musun, Sayuri, o kimonoyu giydiğin zaman gözlerin gerçekten çok hoş bir renk alıyor. Kırmızılar ve sarılar... Bu renkler gözlerinin parlak birer gümüş gibi olmalarını sağlıyor. Hay Allah, bunu daha önce düşünemediğime inanamıyorum." Mameha, "Arabacı," diye bağırdı. "Çok fazla gittik. Lütfen burada dur."

"Siz bana Gion Tominaga-cho'ya gideceğinizi söylemişsiniz. Bir köprünün ortasında sopaları yere bırakmam, efendim."

"Ya bizi burada indirirsin ya da köprüyü geçtikten sonra geri getirirsin. Doğrusunu istersen bu da çok saçma olur."

Sürücü bulunduğumuz yerde sopaları bıraktı. Mameha ile arabadan indik. Yanımızdan geçen bisikletler öfkelerini belli etmek için zillerini çaldılar, fakat Mameha bunları hiç umursamıyordu. Sanırım Mameha dünyadaki yerinden öylesine emindi ki, trafiği tıkmak gibi önemsiz bir sorun yüzünden birilerinin ona kızabileceklerini düşünmek istemiyordu. Mameha, arabacının ücretini ödemek için de acele etmedi. Bozuk paraları teker teker çıkarıp adama verdi, sonra da geldiğimiz yoldan geri döndük ve yürümeye başladık.

Mameha, "Uchida Kosaburo'nun atölyesine gidiyoruz," dedi. "O harika bir ressamdır ve gözlerine bayılacağından eminim. Bazen şey olur... Kafası dağılır da diyebiliriz. Atölyesi de çok dağınıktır. Ressamın senin gözlerini fark etmesi zaman alabilir, fakat sen gözlerini onun görebileceği yöne çevirmelisin."

Mameha'yla birlikte küçük bir aralığa gelinceye kadar yan sokaklarda yürüdük. Aralığın sonunda parlak kırmızı renkte minyatür bir Shinto kapısı vardı. Kapı, iki ev arasına sıkışmıştı. Kapıdan girdikten sonra küçük pavyonlar arasından yürüdük ve

taş merdivenlerden yukarı çıktık. Merdivenlerdeki hava, su kadar serindi, bu yüzden de çok farklı bir dünyaya adımımı attığımı düşündüm. Bana kumsalda suların çekilişini anımsatan bir hisrti duydum, fakat sesin sahibi arkası bize dönük olan bir adamdı, uzun saplı, çikolata rengi bir süpürgeyle basamaklardaki suyu süpürüyordu.

Mameha, "Ay, Uchida-san," dedi. "Bu işleri yapacak bir hizmetçi yok mu?"

Merdivenlerin tepesindeki adam güneş altında duruyordu, bize bakmak için arkasına döndüğü zaman, ağaçların altındaki birkaç karaltıdan başka bir şey görebildiğini sanmıyorum. Oysa ben onu gayet iyi görebiliyordum ve gerçekten çok tuhaf bir görüntüsü vardı. Ağzının bir köşesinde bir yiyecek parçasını anımsatan kocaman bir ben vardı ve kaşları öylesine kalındı ki, saçlarının arasından çıkıp, alnında uykuya dalmış birer solucan gibiydiler. Adamın her şeyi dağınıktı. Galiba gece, kimonosuyla yatmıştı.

Adam, "Kim o?" diye seslendi.

"Uchida-san, bunca yıldan sonra hâlâ benim sesimi tanııyor musun?"

"Her kim isen ve beni kızdırmaya çalışıyorsan, bunu başardığını söyleyebilirim. Çalışmamı bölmeyin. Eğer kim olduğunu söylemezsen bu süpürgeyi başına fırlatırım."

Uchida-san öylesine öfkeli görünüyordu ki, ağzının kenarındaki beni koparıp bize atsa, buna hiç şaşmayacaktım. Fakat Mameha merdivenlerden yukarı çıkmaya devam etti, ben de onu izledim, ama başına süpürgeyi yiyen Mameha olsun diye de epey geride kaldım.

Mameha içeri girerken, "Sen konuklarını böyle mi karşılaştırırsın?" dedi.

Uchida yüzünü buruşturdu. "Demek sendin. Neden sen de başkaları gibi kim olduğunu açık açık söylemiyorsun? Al şu süpürgeyi de merdivenleri süpürver. Ben tütsü yakmadan hiç kimse bu eve giremez. Farelerimden biri daha öldü ve burası leş kokuyor."

Mameha bu sözleri komik buldu ve Uchida oradan ayrılınca kadar bekledi, daha sonra süpürgeyi bir duvara dayadı.

Mameha bana fısıldadı. "Sen hiç öfkeden fokurdadın mı? Uchida'nın çalışmaları kötü gidince,, böyle morali bozulur. Tekrar sakinleşmesi için onu kaynama noktasına getirmelisin. Eğer onu kızdıracak bir şey yapmazsan, içki içmeye başlar ve durumu daha da kötüleşir."

Ben fısıldadım. "Adam evinde fare mi besliyor? Farelerinden birinin daha öldüğünü söyledi de."

"Yok canım. Uchida, mürekkep çubuklarını dışarda bırakır, fareler gelip onları kemirirler ve mürekkepten zehirlenip ölürler. Mürekkeplerini koyması için ona bir kutu verdim, ama onu kullanmıyor."

Tam bu sırada Uchida'nın kapısı açılır gibi olup kapandı. Mameha ile ben ayakkabılarımızı çıkardık.

İç kısımda, çiftlik evlerinde olduğu gibi büyük bir oda vardı. Odanın ilerdeki köşesinde tütsü yakılmıştı, kokusunu duyabiliyordum, fakat tütsü henüz pek işe yaramamıştı, çünkü fare leşinin kokusunu sanki birisi burnuma kil yapıştırmış gibi duyabiliyordum. Oda, Hatsumonno'nunkinden bile daha dağınıktı. Uzun fırçalar oraya buraya atılmıştı, yarım kalmış siyah-beyaz resimler dikkat çekiyordu. Odanın tam ortasında üzeri mürekkep lekeleriyle dolu düzeltilmemiş bir yatak vardı. Uchida'nın da üstünün başının mürekkep lekesi içinde olacağını düşündüm. Başımı çevirdiğim zaman adam bana:

"Neye bakıyorsun?" dedi.

Mameha atıldı. "Uchida-san, sana küçük kardeşim Sayuri'yi takdim edebilir miyim? Kardeşim, sırf seni görme onuruna sahip olabilmek için ta Gion'dan buraya geldi."

Aslında burası Gion'dan pek uzak değildi, fakat ben yere diz çöküp başımı öne eğerek Uchida'dan iltifat bekledim. Aslında, Mameha'nın söylediği sözlerin hiçbirini adamın duyduğunu sanmıyordum.

Uchida, "Öğleye kadar iyi vakit geçirdim," dedi. "Ama şimdi olanlara baksana." Uchida odanın öbür ucuna gidip bir tahtayı yukarı kaldırdı. Tahtanın üzerine arkadan görünen bir kadın resmi iğnelenmişti. Kadın elinde bir şemsiye tutuyordu. Ve resim kâğıdının üzerinde mürekkeple yapılmış kedi pençesi izleri vardı. Kedi o sırada bir köşede paçavraların üzerine kıvrılmış uyuyordu.

Uchida sözlerini sürdürdü. "Kediyi farelerin icabına baksın, diye buraya getirdim şu hale bakın. Bu hayvanı dışarı atmaya niyetliyim."

Mameha, "Ama pençe izleri çok güzel," dedi. "Bana kalırsa, bu izler resme güzellik katıyor. Sen ne dersin, Sayuri?"

Uchida, Mameha'nın bu sözlerinden rahatsız olmuş gibi görüldüğü için bir şey söylemeye pek niyetim yoktu. Fakat bir anda, Mameha'nın adamı iyice çileden çıkarmaya çalıştığını anladım. İnanırcı olmaya çalışarak, "Pençe izlerinin bu derece güzel olmaları beni şaşırttı," dedim. "Bu kedide sanatçı ruhu var."

Mameha da, "Ondan niye hoşlanmadığını biliyorum," dedi. "Sen onun yeteneğini kıskanıyorsun."

"Ben mi kıskanıyorum? O kedi sanatçı falan değil. Sadece bir cin o."

Mameha karşılık verdi. "Beni bağışla, Uchida-san. Dediğin gibi olsun. Fakat söylesene, o resmi atmayı mı düşünüyorsun? Eğer öyleyse, bana vermeni rica ediyorum. Bu resim benim dairemde çok hoş görünmez mi, Sayuri?"

Uchida bu sözleri duyunca resmi tahtadan çekip aldı. "Bu resimden hoşlanıyorsun, öyle mi?" dedi. "Pekâlâ ondan sana iki hediye çıkacak." Uchida, resmi ortasından yırtıp parçaları Mameha'ya verdi. "Al işte sana iki armağan. Şimdi defol git."

Mameha, "Keşke bunu yapmasaydın," dedi. "Bence çizdiğin en güzel resimdi."

"Çık dışarı."

"Ah, Uchida-san, bunu yapamam. Eğer gitmeden önce burayı derleyip toparlamazsam, senin dostun sayılmam."

Bu sözler üzerine Uchida, kapıyı ardına kadar açık bırakıp dışarı fırladı. Adam, ıslak merdivenlerden aşağı inerken oraya buraya çarptığını duyduk. Bundan sonra yarım saat ortalığı toplamaya çalıştık, o sırada Uchida çok daha sakinleşmiş bir halde geri döndü. Hâlâ pek neşeli değildi ve durmadan dudağının kenarındaki beni kemiriyordu. Sanırım daha önce bize karşı takındığı tavır onu utandırmıştı, çünkü ikimizin de yüzüne bakamıyordu. Çok geçmeden adamın benim gözlerimi fark etmeyeceği anlaşılmıştı, bu nedenle Mameha adama dedi ki:

"Sence Sayuri çok güzel değil mi? Ona şöyle bir bakma zahmetine katlandın mı?"

Uchida, yan gözle bana baktı. Mameha, büyük bir düş kırıklığına uğramış gibiydi. Gün ışığı solmaya başlamıştı, bu nedenle ikimiz de ayağa kalkıp vedalaşmak istedik. Dışarı çıktığımız zaman bir saniye durup günbatımının güzelliğini izlemekten kendimi alamadım. Uzaktaki dağların arkasında gökyüzü kırmızılara ve pembelere boyanmıştı ve bu görüntü en göz alıcı kimonodan bile daha etkileyiciydi, çünkü bir kimono ne kadar muhteşem olursa olsun, elleriniz onun ışığında turuncu renk alamaz. Fakat o günbatımında benim ellerim turuncu olmuştu. Ellerimi yukarı kaldırıp onlara uzun uzun baktım.

"Mameha-san, baksana," dedim, fakat o benim günbatımından söz ettiğimi sandı ve ilgisiz bir tavırla o tarafa döndü. Uchida girişin önünde duruyordu, bir eliyle kırılmış saçlarını düzeltiyordu. Fakat o günbatımına bakmıyordu, gözlerini bana dikmişti.

Eğer Uchida Kosaburo'nun ünlü kimonolu genç kadın resmini gördüyseniz... Şey, Uchida, bu resmi yapma fikrinin o gün doğduğunu söyledi. Ben ona pek inanmadım. Böylesine güzel bir resmin, günbatımında aptal aptal ellerine bakan bir kızdan esinlenilerek yapıldığını aklımın köşesinden bile geçirmedim.

On dokuzuncu 8 a tüm

Başkan ile tekrar karşılaştığım, Nobu'yla, Dr. Yengeç'le ve Uchida Kosaburo'yla buluştuğum o şaşırtıcı ay, kendimi sonunda kafesinden kaçmayı başaran küçük bir çekirge gibi hissetmemeneden olmuştu. Uzun zamandan beri ilk kez, geceleri yatağıma yatarken Gion'da halının üzerine dökülmüş birkaç damla çay kadar az dikkat çekmeyeceğime inanıyordum. Aslında hâlâ Mameha'nın planını anlamış değildim ve bunun bir geyşa olarak beni nasıl başarıya ulaştıracağını ya da bir geyşa olarak başarıya ulaşmanın beni başkana yaklaştırmayacağını bilmiyordum. Fakat her gece yatağıma yatarken onun bana verdiği mendili yanağıma bastırıyor, onunla karşılaşmamı tekrar tekrar gözlerimin önünde canlandırıyordum. Bir kez çalındıktan sonra sesi defalarca yankılanan bir tapınak çanından farkım yoktu.

Adamların hiçbirinden bir haber çıkmadan birkaç hafta geçirdik ve Mameha da ben de endişelenmeye başlamıştık. Fakat sonunda bir sabah Ivvamura Elektrik Şirketi'nden bir sekreter telefon edip benim Ichiriki Çayhanesi'ne gitmemi rica etti. Mameha bu habere çok sevinmişti, çünkü davetin Nobu'dan geldiğini düşünüyordu. Ben de sevinmiştim; davetin başkandan geldiğini ümit ediyordum. O gün daha sonra Hatsumomo'nun yanında teyzeye Nobu'yu ağırlayacağımı söyledim ve kimono seçiminde bana yardımcı olmasını istedim. Hiç ummuyordum, ama Hatsu-

rrimo da yardım etmek için bizimle geldi. Eminim ki, bizi gören-bir yabancı, birbirine çok bağlı bir ailenin üyeleri olduğumuzu sanırdı. Hatsumomo hiç homurdanmadı ve alaycı sözler söylemedi, gerçekten çok yardımcı oldu. Sanırım teyze de buna benim kadar çok şaşırmıştı. Tozlu yeşil, üzerinde gümüş rengi yaprak desenleri bulunan bir kimono ve kalın sim işlemeli kuruşuni bir obide karar kıldık. Hatsumomo beni Nobu'yla birlikte görebilsin, diye çayhaneye uğrayacağına söz verdi.

O akşam Ichiriki'nin holünde diz çökerken, tüm yaşamımın beni bu dakikaya hazırladığını hissettim. Kısık sesli kahkahaları dinlerken acaba bu seslerden biri başkana ait mi, diye meraklandım ve kapıyı açıp da masanın başında oturan başkanın gülümsediğini görünce ona gülümsemek için kendimizor tuttum. Nobu da oradaydı ve arkası bana dönüktü... Başkanın gülümsemesine bir saniye önce yapılan bir espri neden olmuştu, ama ben büyülenmiştim. Önce Mameha'ya selam verdim, sonra odadaki diğer geyşaları selamladım ve son olarak da oradaki altı yedi adamı selamladım. Dizlerimin üzerinden ayağa kalkınca, Mameha'nın benden beklediği gibi doğruca Nobu'nun yanına gittim. Farkına varmadan Nobu'ya gereğinden fazla yaklaşmış olmalıydım, çünkü adam hemen sıkıntılı bir tavırla saki fincanını masaya bırakıp benden biraz uzaklaştı. Ben özür diledim, ama Nobu buna hiç aldırmadı ve Mameha da sadece kaşlarını çatı. Orada kaldığımız sürece tedirgin oldum. Daha sonra Mameha ile birlikte ordan ayrılırken Mameha bana dedi ki: "Nobu-san çok kolay incinir. Gelecekte onu sıkmamaya dikkat et."

"Üzgünüm, efendim. Besbelli Nobu bana senin düşündüğün kadar düşkün değil."

"Yoo, senden hoşlanıyor. Eğer senin varlığından hoşlanma» saydı, partiyi ağlayarak terk ederdi. Bazen bir çimento torbası gibi katı olur, ama o da kendi ölçüleri içinde iyi bir adamdır, bunu ilerde sen de fark edeceksin."

O hafta Iwamura Elektrik Şirketi beni yine Ichiriki Çayhanesi'ne davet etti, daha sonraki haftalarda da pek çok kez aynı yere çağırıldım ve her seferinde Mameha ile birlikte olmadım. Mameha, itibarım zedelenir korkusuyla çayhanede fazla kalmam konusunda beni uyardı; bu nedenle bir saat kadar çayhanede kaldıktan sonra hep selam verip, sanki başka bir partiye gidiyormuşum gibi ordan ayrıldım. Bu davetlere hazırlanırken Hatsumomo da sık sık oraya uğrayabileceğini ima ediyordu, fakat hiçbir zaman gelmedi. Derken bir gün öğleden sonra, Hatsumomo, boş zamanının olduğunu ve çayhaneye mutlaka geleceğini söyleyerek beni şaşırttı.

Tahmin edebileceğiniz gibi biraz moralim bozulmuştu, fakat Ichiriki'ye varıp da Nobu'nun orada olmadığını görünce durum daha da kötüleşti. Bu, o güne kadar Gion'da katıldığım en tenha partiydi, sadece iki geyşa ve dört erkek vardı. Ya Hatsumomo gelir de benim başkana Nobu yokken hizmet ettiğimi görürse ne olacaktı? Ben ne yapacağımı düşünmeye fırsat bulmadan, kapı açıldı ve endişe içinde o tarafa bakınca, Hatsumomo'nun holde diz çökmüş olduğunu gördüm.

Aklıma ilk gelen şey, Nobu gelmediği için sıkılmış gibi görünmek oldu, sanki Nobu'dan başkası beni neşelendiremiyor-muş gibi davranacaktım. Böyle bir davranış belki o gece beni kurtarırdı; fakat şansım varmış, birkaç dakika sonra Nobu da geldi. Nobu odaya girer girmez, Hatsumomo'nun sevimli gülümsemesi giderek öyle bir hal aldı ki, dolgun kırmızı dudakları bir yaradan akan kan damlalarına benzedi. Nobu masaya yerleşti ve Hatsumomo, hemen annelik taslayarak gidip Nobu'ya saki ikram etmemi söyledi. Ben de Nobu'nun yanı başına yerleştim ve erkeğinden çok etkilenmiş bir kız gibi davranmaya başladım. Örneğin, Nobu ne zaman gülse, sanki kendime hâkim olamıyormuşum gibi ona bakıp gözlerimi kırıştıırıyordum. Hatsumomo gördüklerinden pek memnun kalmışa benziyordu ve bizi izlemeye kendini öylesine kaptırmıştı ki, erkeklerin hepsi-

nin gözlerinin onun üzerinde olduğunu fark etmemişti ya da dikkat çekmeye alışkın olduğu için umursamıyordu. Hatsumomo, o akşam gerçekten çok güzeldi, masanın öbür ucunda oturan genç erkekler, sigara içip onu seyretmekten başka bir şey yapamadılar. Bir saki fincanını iki eliyle kavramış olan başkan bile ara sıra yan gözle ona bakıyordu. Güzelliğin erkekleri kör ettiğini ve bu yüzden de yaşamlarını güzel olması koşuluyla bir şeytanla geçirmeyi göze alabileceklerini düşündüm. Birdenbire gözlerimin önünde başkanın bir gece geç vakit bizim okiyadan içeri girdiğini ve Hatsumomo'yu ziyarete geldiğini canlandırdım. Başkan paltosunun düğmelerini çözerken bana da gülümsüyordu. Başkanın Hatsumomo'nun güzelliğine kanacağını pek sanmıyordum, onun ne zalim biri olduğunu sezmemesi olanaksızdı. Fakat kesin olan bir şey vardı; eğer Hatsumomo, benim başkana olan duygularımı keşfederse, mutlaka başkanı baştan çıkarmaya çalışacaktı, yani sırf bana acı vermek için bile bunu yapabilirdi.

Birdenbire, Hatsumomo'nun hemen bu partiden ayrılması gerektiğini düşündüm. Bu çok önemliydi. Hatsumomo'nun kendi deyimiyle "gelişmekte olan aşka" tanık olmak için oraya geldiğini biliyordum; bu nedenle, Hatsumomo'ya görmeye geldiği şeyi göstermeye karar verdim. Sanki dış görünüşümden endişeleniyormuş gibi sık sık parmaklarımı boynuma ve saçıma değdirmeye başladım. Parmaklarım saçlarıma değdiği zaman, aklıma bir fikir geldi. Birinin bir espri yapmasını bekledim, sonra gülerek saçlarımı düzeltirken Nobu'ya doğru eğildim. Kabul edeyim ki, saçlarımı düzeltmeye çalışmam çok garip bir şeydi; çünkü saçlarım mumla iyice düzeltilmişti ve ilgilenmeme hiç gerek yoktu. Fakat benim asıl amacım başımdaki saç süslerinden birini çıkarmak ve bunun Nobu'nun kucağına düşmesini sağlamaktı. Ancak saçımdaki süsü tutan tahta gövde, süse tahminimden daha sağlam bir şekilde iliştilmişti, ama ben sonunda bunu çıkarmayı başardım ve süs-Nobu'nun göğsüne çarpıp ba-

caklarının arasındaki taîamiye düştü. Hemen herkes bunu faik etmişti, ama kimse ne yapacağını bilemiyordu. Nobu'nun kucağına uzanıp sağ süsünü mahcup bir tavırla almayı planlamıştım, fakat onun bacaklarının arasına elimi uzatmayı göze alamadım.

Süsü Nobu aldı vs elinde ağır ağır evirip çevirdi. "Beni karşılayan genç hizmetçiye bul," dedi. "Ona getirdiğim paketi istedij ğimi söyle." Nobu'nun dediklerini yaptım ve odaya döndüğümde herkesin beni beklediğini fark ettim. Nobu sağ süsünü hâlâ elinde tutuyordu ve ben paketi ona vermek istediğim zaman, paketi almaya hiç de niyetli görünmedi. "Bunu sana daha sonra, dışarı çıkarken verecektim, ama galiba şimdi vermek zorundayım." Nobu bu sözleri söyledikten sonra başıyla bir hareket yaparak paketi açmamı beklediğini ima etti. Herkes beni seyrettiği için çok utanmıştım, fakat paketi açtım, küçük bir tahta kutu içinde saten zemin üzerine konulmuş şahane bir süslü tarak vardı. Yarım daire şeklindeki tarak, kırmızı renkteydi ve çiçek desenleriyle süslüydü.

Nobu, "Bu birkaç gün önce bulduğum antika bir tarak," dedi.

Masadaki kutuda duran tarağa merakla bakan başkan, dudaklarını oynattı, ama önce hiç sesi çıkmadı. Sonra genzini temizledi ve üzüntülü bir sesle, "Ay, Nobu-san, senin bu kadar duygusal olduğunu bilmiyordum," dedi.

Hatsumomo masadan kalktı, ondan kurtulduğumu sandım, fakat hiç beklenmedik bir şey oldu, Hatsumomo geldi yakınımaya diz çöktü. Buna ne anlam vereceğimi kestirememiştım, Hatsumomo tarağı kutusundan çıkarıp başıma yerleştirivrsdi. Hatsumomo elini uzattı ve Nobu da sallantılı çiçek süslerini ona verdi, Hatsumomo da bunları bebeğine bakan bir annenin dikkatiyle başıma yerleştirdi. Hafif bir baş eğişiyle ona teşekkür ettim.

Hatsumomo, Nobu'ya hitap ederek, "O en sevimli yaratık, değil mi?" dedi ve sonra da teatral bir hava içinde içini çekerek beklediğim gibi partiyi terk etti.

Erkeklerin, birbirlerinden yılın değişik zamanlarında tomurcuklanan çiçeklerden hiç farklarının olmadığını rahatça söyleyebilirim. Çünkü sumo turnuvasını izleyen haftalar içinde Nobu ile başkan benimle ilgilenmiş görünmelerine rağmen, aradan aylar geçtiği halde Doktor Yengeç'ten de Uchida'dan da hiçbir haber çıkmadı. Mameha, bir bahaneyle onları aramaktansa bir haber çıkıncaya kadar beklemekten yanaydı, fakat sonunda o da bu gerilime daha fazla dayanamadı ve bir gün öğleden sonra üçüçü'da'yı ziyarete gitti.

Sonunda öğrendik ki, biz onu ziyaret ettikten kısa bir süre sonra kedisini bir porsuk ısırmış ve hayvan birkaç gün sonra hastalanıp ölmüş. Uchida da üzüntüden yine sürekli içki içmeye başlamış. Mameha, onu neşelendirmek için birkaç gün evine gitti. Sonunda adamın morali düzelmeye başlayınca, Mameha bana çok renkli kurdelelerle süslü buz mavisi bir kimono giydirdi ve ona kim bilir kaç mal olan beyaz bir kedi alıp böni Uchida'nın evine yolladı. Kedinin çok sevimli olduğunu düşündüm, fakat Uchida kediyle pek ilgilenmedi, gözlerini bana dikip ara sıra başını iki yana sallayarak öylece oturdu. Birkaç gün sonra, Uchida'nın ona atölyesinde modellik yapmamı istediği haberi geldi. Mameha, beni onunla tek kelime bile konuşmamam konusunda uyardı ve yanıma hizmetçisi Tatsumi'yi katıp Uchida'ya yolladı. Uchida boyuna yerimi değiştirip mürekkeplerini karıştırdıktan sonra, pirinç kâğıdına bir şeyler çizerken Tatsumi de kuytu bir köşede uyukladı.

Japonya'yı dolaşp da Uchida'nın o kış ve daha sonraki yıllarda modelliğini yaptığım çeşitli eserlerini incelerseniz, özellikle de Osaka'da Sumitomo Bankası'nda asılı duran tek yağlıboya tablosunu görürseniz, Uchida'ya poz vermenin muhteşem bir deneyim olduğunu düşünebilirsiniz. Fakat aslında hiçbir şey bundan daha sıkıcı olamazdı. Çoğu zaman bir saat kadar rahatsız bir şekilde oturmaktan başka bir şey yapmıyordum. En çok da susadığımı anımsıyorum, çünkü Uchida bana içecek hiçbir

şey ikram etmiyordu. Kapalı bir kavanozla kendi çayımı getirdiğim zaman da Uchida, dikkati dağılmasın diye çay kabını uzak bir köşeye kaldırdı. Mameha'nın öğüdünü tutarak onunla hiç konuşmamaya çalıştım, soğuk bir şubat gününde bir şey söylemem gerektiği halde ağızımı açmadım. Uchida, o gün gelmiş tam önüme oturmuş, dudağının kenarındaki beni ısırarak gözlerime bakıyordu. Eline bir sürü mürekkep çubuğu almıştı, fakat mürekkebi mavi ve kurşununin değişik tonlarıyla ne kadar karıştırırsa karıştırın elde ettiği rengi bir türlü beğenmiyor, mürekkebi dışarı götürüp karların üzerine döküyordu. Zaman geçtikçe, öfkesi giderek arttı ve Uchida beni eve gönderdi. İki haftadan daha uzun bir süre ondan hiç haber alamadım ve daha sonra onun yine içki krizine girdiğini öğrendim. Mameha, buna izin verdiğim için beni suçladı.

Dr. Yengeç'e gelince, onunla ilk karşılaşmamda, beni ve Mameha'yı Shirae Çayhanesi'nde göreceğini vaat etmişti, fakat aradan altı haftadan fazla bir zaman geçmiş olmasına rağmen, ondan hiç haber alamamıştık. Haftalar geçtikçe, Mameha'nın da endişesi arttı. Ben hâlâ Mameha'nın Hatsumomo'yu gözden düşürmek için hazırladığı planı bilmiyordum, sadece bunun iki kanatlı bir kapı olduğunun farkındaydım. Kapılardan biri Nobu'ydu, diğeri ise Dr. Yengeç'ti. Mameha'nın Uchida'yla ne işi olduğunu bilmiyordum, fakat bana bu ayrı bir planmış gibi geldi. Öbür planlarıyla kesinkes bir ilgisi yoktu.

Nihayet şubat sonlarına doğru, Mameha, Ichiriki Çayhanesi'nde Dr. Yengeç'le karşılaştı ve adamın Osaka'da yeni bir hastanenin açılış hazırlıklarıyla ilgilendiğini öğrendi. Doktor artık işlerin çoğunu tamamladığı için ertesi hafta Shirae Çayhanesi'nde benimle dostluğunu tazelemek istedi. Mameha'nın Ichiriki'de görünürsem alacağım davetlere yetişemeyeceğimi söylediğini anımsayacaksınız. Dr. Yengeç'in onunla Shirae Çayhanesi'nde buluşmamızı istemesinin nedeni buydu. Kuşkusuz Ma-

meha'nın asıl amacı, Hatsumomo'dan uzak kalmaktı; fakat yine de doktorla buluşmaya hazırlanırken, Hatsumomo bizi yine bulursa, diye endişelenmekten kendimi alamadım. Fakat Shirae Çayhanesi'ni görür görmez, içimden kakhahalarla gülmek geldi, çünkü burası Hatsumomo'nun kesinlikle gelmek istemeyeceği bir yerdi. Gion ekonomik bunalımın son yıllarında bile gelişmeye devam etmişti, fakat Shirae Çayhanesi zaten önemli bir yer değildi ve zamanla giderek daha da köhneleşmişti. Dr. Yengeç gibi zengin birinin böyle bir yere itibar etmesinin tek nedeni, onun hep böyle zengin olmamasıydı. Adamın gençlik yıllarında belki de gidebileceği en iyi yer Shirae Çayhanesi'ydi. İcchiriki Çayhanesi'nin sonunda onu kabullenmesi doktorun Shirae ile ilişkisini kesmesine neden olmamıştı. Bir erkek bir metres edindiği zaman arkasına dönüp karısını boşamaz.

O akşam, Mameha bir öykü anlatırken, ben de saki ikram ettim ve o sırada Dr. Yengeç de dirseklerini öne uzatıp öylece oturdu, ara sıra dirseği birbirimize çarpıyor ve doktor da bir baş işaretiyle özür diliyordu. Sakin sessiz bir adamdı, bunun farkındaydım; zamanının çoğunu gözlüklerinin altından masaya bakarak geçiriyordu, ikide birde de, bıyıklarının altından ağzına sashimi parçaları götürüyordu, bunu öyle bir tavırla yapıyordu ki, ben de bir şeyler gizlemeye çalışan bir çocuk izlenimini uyandırmıştı. O akşam nihayet çayhaneden ayrıldığımız sırada, başarısızlığa uğradığımızı ve doktoru pek göremeyeceğimizi düşündüm, çünkü normal olarak bu kadar az eğlenen bir adam Gion'a bir daha gelme zahmetine katlanmazdı. Fakat ertesi hafta Dr. Yengeç'ten davet aldık ve daha sonraki aylarda da hemen her hafta davet geldi. -

Mart ayı ortalarında ben aptalca bir şey yapıp Mameha'nın dikkatle hazırladığı planı bozmama ramak kaldığı güne kadar her şey yolunda gitti. Eminim ki, pek çok genç kız, kendisinden

beklenen bir şeyi reddetmekle ya da önemli bir adama kötü davranmakla geleceğini berbat eder, fakat benim yaptığım hain öylesine basit bir şeydi ki, yaptığım şeyin hata olduğunu bile anlamadım.

Olay, okiyada soğuk bir öğleden sonra, shamisenimle giriş holünde diz çökmüş durduğum sırada yaşandı. Hatsumomo tuvalete gitmek için yanımdan geçiyordu. Eğer ayakkabılarım ayaklarımda olsaydı, onun yolundan çekilmek için öbür koridora geçirdim. Fakat o durumda dizlerimin üzerinde doğrulmaya çalışmaktan başka bir şey yapamadım, ellerim ve ayaklarım soğuktan nerdeyse donacak duruma gelmişti. Eğer daha çabuk davranabilseydim, belki de Hatsumomo benimle konuşmaya tenezzül etmeyecekti. Fakat ben ayağa kalkmaya çalışırken, Hatsumomo dedi ki:

"Alman elçisi kente geliyor, ama Balkabağı'nın başka işi var, onunla ilgilenemez. Neden IVameha ile konuşup Balkabağı'nın yerine seni göndermesini istemiyorsun?" Mameha, bu sözleri söyledikten sonra sanki benim böyle bir işe kalkışmamın imparatora meşe palamudu ikram etmek kadar budalaca bir şeymiş gibi güldü.

O sıralarda Alman Elçi, Gion'da büyük olay yaratmıştı. O dönemde yani 1935'te, Almanya'da yeni bir hükümet iktidara gelmişti; gerçi, ben hiçbir zaman politikadan pek anlamadım, ama o dönemde Japonya'nın Amerika Birleşik Devletleri'nden uzaklaştığını ve yeni Alman Elçisi üzerinde olumlu bir etki yaratılmaya çalışıldığını biliyorum. Gion'da herkes elçinin ziyareti sırasında ona kimin hizmette bulunacağını merak ediyordu.

Hatsumomo bana hitap ettiği zaman, utanç içinde başımı önüme eğip Balkabağı'nınla karşılaştırıldığı zaman hayatımın ne kadar berbat olduğundan duyduğum üzüntüyü belirtmeliydim. Fakat ben durumumun ne kadar düzeldiğini ve Mameha'nın planını gizlemekte ne büyük başarı sağladığımı düşündüm sadece. Hatsumomo benimle konuşurken önce aklımdan

güllümsemek geçti, fakat bunun yerine yüzümün bir maske gibi ifadesiz kalmasını sağladım ve duygularımı gizleyebildiğim için de kendimle övündüm. Hatsumomo bana tuhaf tuhaf baktı. O anda Hatsumomo aklından bir şey geçtiğini tahmin etmeliydim. Hemen yana çekildim ve Hatsumomo yanımdan geçti. Benim açımdan mesele, bundan ibaretti.

Derken, birkaç gün sonra Marneha ile Dr. Yengeç'i görmek için tekrar Shirae Çayhanesi'ne gittik. Fakat biz kapıyı açarken dışarı çıkmaya hazırlanan Balkabağı'nın ayakkabılarını giymekte olduğunu gördük. Balkabağı'nı orada görmek beni çok şaşırtmıştı, Balkabağı'nı oraya getiren nedeni merak ettim. Sonra Hatsumomo da hole çıktı ve tabii meseleyi anladım: Hatsumomo, nasılsa bizi faka bastırmıştı.

Hatsumomo, "İyi akşamlar, Mameha-san," dedi. "Ay, yanında da kim varmış. Doktorun bir zamanlar çok düşkün olduğu çıkarak geyşa."

Mameha'nın da benim kadar afalladığından eminim, fakat o bunu hiç belli etmedi. "Aa, Hatsumomo-san," dedi Mameha. "Seni zor tanıdım... Fakat Tanrım çok güzel yaşılanıyorsun."

Hatsumomo, gerçekte yaşlı değildi; henüz yirmi sekiz ya da yirmi dokuz yaşındaydı. Sanırım Mameha, sadece can sıkarak bir şeyler söyleme kaygısı içindeydi.

Hatsumomo dedi ki, "Sanırım, doktoru görmeye gidiyorsunuz. Ne ilginç bir adam... Umut ederim, doktor yine de sizi görmekten mutlu olur. Eh, hoşça kalın," Hatsumomo oradan uzaklaşırken neşeli göründü, fakat yoldan vuran ışığın altında, Balkabağı'nın yüzündeki hüznü ifadeyi fark edebildim.

Mameha ile hiç konuşmadan ayakkabılarımızı çıkardık, aslında ne söyleyeceğimizi bilemiyorduk. Shirae Çayhanesi'nin kasvetli havası, o gece bir havuzdaki su kadar ağırlaşmıştı. Hava ekşimiş makyaj kokuyordu; rutubetten duvarların köşelerinde boyalar dökülmeye başlamıştı. Arkamı dönüp oradan ayrılabilmek için her şeyimi verebilirdim.

Odanın kapısını açıp içeri girdiğimizde, çayhanenin sahibesinin Dr. Yengeç'e eşlik ettiğini gördük. Çayhane sahibesi, genellikle biz geldikten sonra da bir süre yanımızda kalırdı, belki de doktordan onu oyalamak için bir ücret almak isterdi. Fakat bu akşam biz içeri girer girmez çayhane sahibesi özür dileyip odadan çıktı, yanımızdan geçerken yüzümüze bile bakmadı. Dr. Yengeç arkası bize dönük oturuyordu, bu nedenle eğilip selam vermekle vakit kaybetmeden masaya, onun yanına gittik.

Mameha, "Yorgun görünüyorsunuz, doktor," dedi. "Bu akşam nasılsınız?"

Dr. Yengeç konuşmadı. Genellikle vaktini boşa harcamaktan hoşlanmayan doktor, vakit öldürmek için bira bardağını masası üzerinde döndürdü.

Nihayet doktor, "Evet, oldukça yorgunum," dedi. "Canım konuşmak istemiyor."

Doktor bu sözleri söyledikten sonra, ayağa kalktı. Mameha ile bakiştık. Dr. Yengeç odanın kapısına vardığı zaman bize dönüp dedi ki, "Güvendiğim kişilerin beni yanıltmaları hiç hoşuma gitmez."

Doktor bunları söyledikten sonra kapıyı kapamadan oradan uzaklaştı.

Mameha ile benim şaşkınlıktan konuşacak halimiz kalmamıştı. Nihayet Mameha kalkıp kapıyı kapadı. Masaya döndükten sonra kimonosunu düzeltti ve öfkeden kapanan gözlerini ovuşturdu, bana dedi ki: "Pekâlâ, Sayuri. Sen Hatsumomo'ya ne söyledin?"

"Mameha-san, bunca çalışmadan sonra mı? Sana söz veriyorum, kendi şansımı mahvedecek hiçbir şey yapmam."

"Doktor, seni boş bir çuvalmışın gibi bir kenara atmış görünüyor, bu kesin. Eminim ki, bunun mutlaka bir nedeni vardır... Fakat Hatsumomo'nun bu gece adama ne dediğini bilmedikçe, bunu öğrenemeyeceğiz."

"Bunu nasıl öğreneceğiz?"

"Balkabağı burada, odadaydı. Gidip ona sormalısın." Balkabağı'nın benimle konuşacağından hiç de emin değildim, fakat bunu deneyeceğimi söyledim ve bu sözlerim Mameha'yı tatmin etti. Mameha ayağa kalktı ve oradan ayrılmaya hazırlandı, fakat Mameha beni orada tutan şeyin ne olduğunu anlamak için arkasına dönürüceye kadar yerimden kıpırdamadım.

"Mameha-san, sana bir soru sorabilir miyim?" dedim. "Hatsumomo şimdi benim doktorla bir araya geldiğimi biliyor ve belki de bunun nedenini anladı. Dr. Yengeç, nedeni kesinlikle biliyor olmalı. Sen de biliyorsun. Hatta Balkabağı bile bunu bilebilir. Nedeni bilmeyen tek kişi benim. Bir iyilikte bulunup bana planını açıklamayacak mısın?"

Mameha, sanki bu soruyu sormama çok üzölmüş gibi göründü. Uzun bir süre bakışlarını benden kaçırdı, fakat sonunda derin bir soluk aldı ve bilmek istediğim şeyi açıklamak için yenden masanın başına olurdu.

Mameha, "Çok iyi biliyorsun ki," diye söze başladı. "Uchida-san sana bir ressamın gözleriyle bakıyor. Fakat doktor da Nobu da başka bir şeyle ilgileniyor. 'Yuvasız yılanbalığı' sözlerinin ne anlama geldiğini biliyor musun?"

Mameha'nın neden söz ettiğini bilmiyordum, bunu ona da açıkladım.

Mameha, "Erkeklerin vücudunda bir çeşit yılanbalığı vardır. Kadınlarda böyle bir şey yoktur. Fakat erkeklerde vardır. Ve yeri de tam..."

"Sanırım neden söz ettiğini biliyorum," dedim. "Fakat buna yılanbalığı denildiğinden haberim yoktu."

Mameha, "Gerçekte o bir yılanbalığı değil," dedi. "Fakat yılanbalığıymış gibi davranmak her şeyin daha kolay anlaşılması sağlıyor. Biz de öyle olduğunu düşünelim. Mesele şu: Bu yılanbalığı tüm yaşamını bir yuva bulmaya çalışarak geçirir ve ka-

dınların içlerinde ne vardır biliyor musun? Yılanbalıklarının yaşamaktan hoşlandıkları mağaralar. Bu mağara, bazen dediğimiz gibi, bulutlar ayın üzerinden geçtikleri zaman kanın geldiği yerdir."

Mameha'nın bulutların ayın üzerinden geçmesine ilişkin sözlerinin ne anlama geldiğini bilecek kadar büyümüştüm ve de birkaç yıldan beri bu olayı yaşıyordum, ilk defasında hapşırıp da beynimin parçalarını mendilimde bulsam, bu kadar şaşır-mazdım. Teyze benim kanı bir bez parçasını yıkarken görüp de kanamanın kadın olmanın işaretlerinden biri sayılacağını söyle-yinceye kadar belki de ölüyorum, diye düşünmüştüm.

Mameha sözlerini sürdürdü. "Yılanbalıklarının şu özellikleri-ni bilemeyebilirsin. Ama onlar bölgecidirler. Hoşlarına giden bir mağara buldular mı, emin olabilmek için mağaranın içinde kıvrılıp dururlar... Sanırım buldukları mağaranın gerçekten iyi olduğuna kanaat getirmek için yaparlar bunu.. Mağaranın rahat olduğuna karar verince de, mağarayı tükürerek kendi bölgeleri olarak işaretlerler, Beni anlıyor musun?"

Eğer Mameha, anlatmaya çalıştığı şeyi daha basit sözcük-lerle açıklasaydı, herhalde şoka girerdim, fakat hiç değilse me-seleyi kavramam daha kolay olurdu. Yıllar sonra, olayın Mame-ha'ya da ablası tarafından aynı şekilde açıklanmış olduğunu öğ-rendim.

Mameha sanki anlattıkları bana garip gelmemiş gibi, şöyle dedi. "İşte sana garip gelecek olan bölümü açıklayayım. Erkek-ler bunu yapmaktan zevk alırlar. Hatta çok hoşlanırlar. Yılanba-lıklarının yaşayacağı değişik mağaralar aramaktan başka he-men hiçbir şey yapmayan erkekler de vardır. Eğer bir kadının mağarasına daha önce hiçbir yılanbalığı girmemişse, kadının mağarası, bir erkek için özellikle önem taşır. Beni anlamıyor musun? Biz buna *mizuage* deriz."

"Neye *mizuage* diyoruz?"

"Kadının mağarasının bir erkeğin yııanbalığı tarafından ilk koz keşfedilmesine, işte bizim *mizuage* dediğimiz şey bu."

Şimdi *rnizu* 'su' anlamına gelir, *age* de 'doldurmak' ya da 'yerleştirmek' anlamın! taşır, yani *mizuage* de su doldurmak ya da suya bir şey koymak yerine geçebilir. Eğer üç geyşayla aynı odada buluşursanız, bu deyim nereden geldiği konusunda farklı iddialar ortaya atılır. Mameha açıklamasını bitirdiği zaman ben her şeyi anlamış gibi davrandım, ama kafam iyice karışmıştı.

Mameha, "Doktorun Gion'da oyalanmaktan niçin hoşlandığını sanırım tahmin edebilirsin. Adam hastanesinden çok para kazanıyor. Ailesini geçindirmesi için gerekli paranın dışında kalan parayı *mizuage* bulmak için harcıyor. Bunu bilmek senin ilgin çekecek, Sayuri-san, doktorun en çok hoşlandığı kız tipi sensin. Bunu çok iyi biliyorum, çünkü bir zamanlar ben de şenin gibiydim."

Sonradan öğrendiğime göre, ben Gion'a gelmeden bir iki yıl önce, Dr. Yengeç, Mameha'nın *mizuage* si için rekor sayılabilecek bir para ödemişti. 7 bin ya da 8 bin yen ödemişti. Bu para şimdi büyük bir miktar sayılmayabilir, ama o zamanlar paradan başka bir şey düşünmeyen anne bile bu kadar parayı hayatı boyunca en fazla bir iki kez görebilirdi. Mameha'nın ünü yüzünden *mizuageside* çok yüksek tutulmuştu; fakat Mameha'nın bana anlattığına bakılırsa, bunun başka bir nedeni daha vardı. Çok zengin iki erkek, Mameha'nın *mizuage* patronu olmak için birbirleriyle bahse tutuşmuşlardı. Erkeklerden biri Dr. Yengeç'ti. Diğeri ise Fujikado adında bir işadamıydı. Gion'da erkeklerin bu şekilde bahse tutuşmaları pek görülmüş bir şey değildir; erkeklerin hepsi birbirlerini çok iyi tanırlardı ve böyle şeylerde bir anlaşmaya varmayı yeğlerlerdi. Fakat Fujikado ülkenin öbür yanında yaşıyordu ve Gion'a ara sıra yolu düşüyordu. Dr. Yengeç'i gücendirmek umurunda bile değildi. Ve damarlarında soylu kanı dolaştığını iddia eden Dr. Yengeç de Fujikado gibi ken-

dini yetiştirmiş adamlardan nefret ederdi. Üstelik gerçekte doktor da kendini yetiştirmiş biriydi.

Mameha, sumo turnuvasında, Nobu'nun benimle ilgilendiğini fark edince, Nobu'nun Fujikado'ya ne kadar çok benzediğini düşünmüştü ve doktorun gözünde Nobu da Fujikado gibi tiksinti veren biriydi. Hatsumomo, hamamböceklerinin peşine düşen bir ev kadını gibi beni izlemeye başlayınca, benim Mameha gibi üne kavuşamayacağımı ve *mizuagem* için büyük paralar alamayacağımı anlamıştı. Fakat bu iki erkek, beni yeterince çekici bulurlarsa, aralarında bir rekabet başlayabilirdi ve ben de sanki ünlü bir çırak gejšaymıřım gibi borçlarımın hepsini ödeyebilirdim. Mameha, "Hatsumomo'yu gafil avlamak"la bunu kastetmişti. Hatsumomo, Nobu'nun benden hoşlanmasına sevinmişti, ama Nobu'nun gözünde itibar kazanmanın *mizuage* ücretini artıracağını hesap etmemişti.

Dr. Yengeç'in sempatisini yeniden kazanmak zorundaydık, bu kesindi. Doktor işin içinde olmazsa, Nobu, benim *mizuagem* için belirli bir para teklif edecekti, yani benimle gerçekten ilgileniyorsa. Nobu'nun benden hoşlandığından emin değildim, fakat Mameha bana bir erkeğin *mizuage*yi aklına koymadıkça on beş yaşında bir kızla asla ilgilenmeyeceğı konusunda bana güvence verdi.

Mameha bana, "Adamı sana yaklaştıran şeyin tatlı sohbetin olmadığına inanabilirsin," dedi.

Bu sözlere gücenmemiş gibi davranmaya çalıştım.

Yirminci Bölüm

Geriye baktığım zaman, Mameha ile yaptığım bu konuşmanın benim dünya görüşümü geliştirdiğini görebiliyorum. Ondan önce *mizuage* hakkında hiçbir şey bilmiyordum; ben hâlâ pek bir şey bilmeyen saf bir kızdım. Fakat daha sonraları Dr. Yengeç gibi bir adamın Gion'da harcadığı zaman ve paraya karşılık neler beklediğini anlamaya başladım. İnsan bir kez bunu öğrendi mi, bir daha bilmemezlikten gelemes. O günden sonra doktoru eski haliyle düşünemedim.

O gece daha geç bir saatte okiyaya döndükten sonra Hatsumomo ile Balkabağı'nın yukarı çıkmalarını odamda bekledim. Nihayet yukarı çıktıklarında vakit gece yarısını bir iki saat geçmişti. Balkabağı'nın ellerini basamaklara vuruşundan çok yorgun olduğunu anladım, çünkü bazen ellerini de kullanarak merdivenleri bir köpek gibi tırmanırdı. Hatsumomo odalarının kapısını kapamadan önce hizmetçilerden birini çağırıp bira istedi.

Hatsumomo, "Dur bir dakika," dedi. "İki bira getir. Balkabağı'nın da bana eşlik etmesini istiyorum."

Balkabağı, "Lütfen, Hatsumomo-san, ben bir şey içecek durumda değilim."

"Ben biramı içerken, sen de bana okuyacaksın, bu yüzden senin de bira içmeni yeğliyorum. Ayrıca insanların fazla ayık olmalarından da nefret ediyorum. Bu insanı hasta ediyorum."

Bu sözlerden sonra hizmetçi aşağı indi. Kısa bir süre sonra hizmetçi geri döndüğünde tepsideki kadehlerin şingirtısını duydum.

Uzun bir süre kulağım kapıya dayalı olarak oturdum ve yeni bir Kabuki oyuncusuyla ilgili bir yazıyı okuyan Balkabağı'nın sesini dinledim. Nihayet Haisumomo sendeleyerek hole çıktı ve yukardaki tuvalete giden kapıyı açtı.

Hatsumomo'nun, "Balkabağı, bir kâse şehriye çorbası iyi olmaz mı?" dediğini duydum.

"Hayır, efendim."

"Git bak bakalım şehriye bulabilecek misin? Kendine de çorba al da bana eşlik et."

Balkabağı içini çekip, merdivenlerden indi, fakat ben onun peşinden gitmeden önce Hatsumomo'nun odasına girmesini bekledim. Aslında Balkabağı'na yetişemeyebilirdirn, ama kızcağız öylesine yorgundu ki, bir tepeden aşağı sarsak sarsak yürüyordu. Nihayet onu bulduğumda Balkabağı çok telaşlandı ve sorunun ne olduğunu sordu.

"Hiçbir şey yok," dedim. "Sadece senin yardımına ihtiyacım var."

Balkabağı bana, "Ah, Chiyo-chan," dedi. Sanırım bana hâlâ bu isimle hitap eden tek kişi oydu. "Benim hiç vaktim yok. Hatsumomo için şehriye bulmaya çalışıyorum, o da bana zorla şehriye yedirecek. Yediklerimi onun üzerine kusmaktan korkuyorum."

"Balkabağı, zavalılık, sen erimeye başlamış bir buz parçasına benziyorsun." Balkabağı'nın yüzü yorgunluktan iyice sarkmıştı, giyeceklerinin de ağırlığını taşıyamayacak gibiydi. Sanki giysiler onu çekip yere düşüreceklerdi. Balkabağı'na gidip oturmasını ve ona şehriye bulacağımı söyledim. Kızcağız o kadar yorgundu ki, buna itiraz etmedi, sadece bana parayı verdi ve Shirakawa Çayı'nın kenarındaki tahta kanepelerden birine oturdu.

Şehriye çorbası bulmak epey zamanımı aldı, ama sonunda iki kâse dolusu şehriye çorbasıyla geri döndüm. Balkabağı başı arkaya gitmiş, ağzı sanki yağmur damlalarını içmek istiyormuş gibi açılmış bir halde uyuyakalmıştı. Sabahın ikisi olmuştu ve hâlâ sokaklarda gezinen birkaç kişi vardı. Bir grup erkek, Balkabağı'nın haftalardan beri gördükleri en komik şey olduğunu düşündüler, doğrusu bir çırak geyşanın gösterişli kıyafetiyle bir kanepede horul horul uyumasının çok tuhaf olduğunu kabul etmeliyim.

Kâseleri kanepeye bırakıp Balkabağı'nı mümkün olduğu kadar nazikçe uyandırmaya çalıştıktan sonra dedim ki: "Balkabağı, senden bir ricada bulunmak istiyorum, fakat... İsteğimin ne olduğunu öğrenince pek sevinmeyeceksin."

Balkabağı, "Önemi yok," dedi. "Artık hiçbir şey beni sevin-dirmiyor."

"Bugün Hatsumomo doktorla konuşurken sen odadaydın, Sanırım, bu konuşma tüm geleceğimi etkileyecek. Hatsumomo doktora benim hakkımda doğru olmayan bir şey söylemiş olmalı, çünkü doktor artık beni görmek istemiyor."

Hatsumomo'dan ne kadar nefret edersem edeyim, o akşam ne yaptığını öğrenmeyi ne kadar istersem isteyeyim, bu konuyu Balkabağı'na açmak zorunda kaldığım için üzülüyordum. Zavalılık öylesine acı çekiyordu ki, ona şöyle hafifçe dokunmam bile fazla geldi. Birdenbire gözyaşları iri yanaklarına akmaya başladı, sanki gözyaşlarını yıllarca biriktirmiş gibiydi.

Balkabağı, bir mendil bulmak için abisini karıştırırken, "Bilmiyordum, Chiyo-chan," dedi. "Hiç fikrim yoktu."

"Yani Hatsumomo'nun ne diyeceğini mi bilmiyordun? Zaten bunu kim bilebilirdi ki?"

"Onu demek istemedim. Sadece bir insanın bu kadar kötü olabileceğini düşünememiştim. Bunu anlamıyorum... Hatsumomo, sadece insanlara acı vermek için bazı şeyler yapıyor. Ve en kötüsü de, ona hayran olduğumu ve tıpkı ona benzemek isfedi-

ğimi düşünmesi. Fakat ben ondan nefret ediyorum. Daha hiç kimseden böyle nefret etmemiştim."

Zavallı Balkabağı'nın sarı mendili beyaz makyaj malzemesine bulanmıştı. Kızcağız önceleri erimeye yüz tutan bir buz parçasına benziyordu, ama şimdi bir su birikintisi olmuştu.

"Balkabağı, lütfen beni dinle," dedim. "Eğer başka bir seçeneğim olsaydı senden bunu istemezdim. Fakat yaşamım süresince bir hizmetçi olarak kalmak istemiyorum ve eğer Hatsumomo engellenemezse, olacağı bu. Hatsumomo, beni ayaklarının altında bir hamamböceği gibi ezmedikçe rahat edemeyecek. Yani sen kurtulmam için bana yardım etmezsen, ben zarar göreceğim."

Balkabağı bunu komik buldu ve ikimiz birden gülmeye başladık. Balkabağı gülmekle ağlamak arasında bocalayıp dururken, mendilini aldım ve yüzündeki makyajı temizlemeye çalıştım. Eski dostum Balkabağı'yla yeniden birlikte olmak beni öylesine duygulandırmıştı ki, benim de gözlerim sulandı ve birbirimize sarıldık.

Daha sonra, "Ah, Balkabağı makyajın berbat olmuş," dedim.

Balkabağı, "Önemi yok," dedi. "Hatsumomo'ya sokakta sarhoş bir adamla karşılaştığımı ve adamın yüzümü mendille sildiğini, iki elimde iki kâse olduğu için bir şey yapamadığımı söyletim."

Balkabağı'nın başka bir şey söyleyeceğini sanmıyordum, fakat Balkabağı daha sonra derin derin içini çekti.

"Sana yardım etmek istiyorum, Chiyo, ama çok uzun süre dışarda kaldım, eğer hemen geri dönmezsem, Hatsumomo beni aramaya çıkar. Eğer Hatsumomo bizi birlikte görürse..."

"Sana sadece bir iki soru soracağım, Balkabağı. Hatsumomo, benim doktorla Shirae Çayhanesi'nde buluştuğumu nasıl öğrendi?"

"Haa, o mu? Hatsumomo, birkaç gün önce, Alman elçisi konusunda sana şaka yapmaya çalıştı, fakat sen onun sözlerine hiç aldırmamış gibi göründün. Sen öylesine sakın görünüyordun ki, Hatsumomo, Mameha ile bir plan peşinde olduğunu düşünüyordu. Bunun üzerine Hatsumomo, Avvajiumi'ye kayıt bürosuna gidip, hangi çayhanelere uğradığını öğrendi. Bu çayhanelerden birinin Shirae olduğunu öğrenince, yüzünde o garip ifade belirdi ve hemen o gece doktorla karşılaşmak için Shirae Çayhanesi'ne gitmeye başladık. Çayhaneye iki kez gittik, üçüncüsünde doktoru bulduk."

Shirae Çayhanesi'ne sık sık giden erkeklerin sayısı pek azdı. Hatsumomo' da bu yüzden, hemen Dr. Yengeç'in oraya geleceğini akıl etmiş olmalı. Yavaş yavaş anlamaya başladığım kadarıyla, doktor, Gion'da bir *mizuage* uzmanı olarak tanınıyordu. Hatsumomo, doktoru aklına getirir getirmez, büyük bir olasılıkla Mameha'nın da neyin peşinde olduğunu keşfetmişti.

"Hatsumomo, bu gece doktora ne dedi? Siz ayrıldıktan sonra, doktorun yanına gittiğimizde, bizimle konuşmadı."

Balkabağı, "Şey, ikisi bir süre konuştular," dedi. "Sonra Hatsumomo, bir şey ona bir öyküyü anımsatmış gibi davrandı. Ve hemen anlatmaya başladı: 'Benim okiyamda yaşayan Sayuri adında genç bir çırak geyşa var,' dedi. Doktor, senin adını duyunca, sanki bir yerini bir arı sokmuş gibi oldu. Ve doktor dedi ki, 'Sen onu tanıyor musun?' Hatsumomo, 'Elbette tanıyorum, doktor,' dedi. 'Benim okiyamda yaşıyor ya.' Hatsumomo bundan sonra bir şey daha söyledi, ama bunu anımsayamıyorum. Sonra da, 'Sayuri hakkında konuşmamalıyım,' dedi. 'Çünkü onun önemli bir sırrını gizlemeye çalışıyorum.'"

Bu sözleri duyunca, buz kestim, Hatsumomo'nun gerçekten çok kötü bir numara çevirdiğinden emindim.

"Balkabağı, bu sır neymiş?"

"Bunu bildiğimden pek emin değilim," dedi Balkabağı. "Bana pek önemli bir şey gibi görünmedi." Hatsumomo doktora

okıyan'ın yakınında oturan genç bir adamdan söz etti ve annenin erkek arkadaşlar konusunda çok katı kuralları olduğunu belirtti. Hatsumomo bu delikanlıyla birbirinize çok düşkün olduğunuz ve Hatsumomo'nun da anneyi fazla katı bulduğu için size yardım etmekte bir sakınca görmediğini anlattı. Anne evde yokken ikinizi odasında yalnız bıraktığını da söyledi. Sonra da şöyle bir şey söyledi: 'Doktor, gerçekten bunları size anlatmamalıydım. Ya Sayuri'nin sırrını saklamak için bu kadar uğraştıktan sonra olanlar annenin kulağına giderse?' Fakat doktor, anlattıklarından ötürü Hatsumomo'ya minnettar olduğunu ve bu sırrı kimseye açmayacağını söyledi.

Hatsumomo'nun küçük oyunundan ne kadar zevk aldığını tahmin edebiliyordum. Balkabağı'na başka bir şey var mı, diye sordum, ama o yok dedi.

Balkabağı'na bana yaptığı yardımdan ötürü defalarca teşekkür ettim ve şu son birkaç yılı Hatsumomo'nun kölesi olarak geçirmesine ne kadar üzülüğümü anlattım.

Balkabağı dedi ki, "Sanırım bunun bir bakıma yararı oldu. Daha birkaç gün önce anne birdenbire beni evlat edinmeye karar verdi. Bu sayede yaşamımı sürdürebileceğim bir yere sahip olma hayalim de böylece gerçekleşebilecek."

Balkabağı'na onun adına ne kadar sevindiğimi söylerken bile gönlüm bulandı. Balkabağı'nın adına bu işe sevindiğim doğru, fakat aynı zamanda, annenin beni evlat edinmesinin Mameha'nın planının bir parçası olduğunu da biliyordum.

Öğrendiklerimi ertesi gün Mameha'nın evinde ona naklettim. Mameha erkek arkadaş meselesini duyar duymaz tiksinti içinde başını sallamaya başladı. Aslında ben meseleyi çoktan anlamıştım, ama Mameha bana, Hatsumomo'nun, Dr. Yengeç'i benim mağaramın başka birinin yılanbalığı tarafından keşfedildiğine inandırmanın çok iyi bir yolunu bulmuş olduğunu anlattı.

Mameha, Balkabağı'nın evlat edinilmesi işine daha da fazla üzüldü.

Mameha, "Bana kalırsa, evlat edinme işi gerçekleşinceye kadar birkaç ay zamanımız olacak," dedi. "Yani bu da demek oluyor ki, sen kendini hazır hissetsen de hissetmesen de *mizu-age* zamanın geldi, Sayuri."

Aynı hafta içinde bir gün Mameha bir şekerçi dükkânına gidip, benim adıma *ekubo* adını verdiğimiz bir çeşit pirinç pastası ısmarladı. *Ekubo* Japonca'da yanak çukuru anlamına gelir. Biz bu pastayı *ekubo* diye adlandırırız, çünkü pastaların tam ortasında minik kırmızı bir dairenin içinde küçük bir çukur olur; bazı insanlar bu pastanın çok anlamlı olduğunu ileri sürerler. Ben her zaman bu pastanın küçük yastığa benzediğini düşünmüştümdür, sanki yastığın üzerinde bir kadın başının açtığı çukur var gibidir. Her neyse, bir çirak geyşa, *mizuage*ye hazır olduğu zaman, ona patronluk yapan erkeklere kutu kutu *ekubo* dağıtır. Çirak geyşaların çoğu, en az bir düzine erkeğe pasta verir. Fakat benim için sadece Nobu ve doktor vardı, tabii şansım yaver giderse. Başkana pasta armağan edemeyeceğim için üzülmüyordum, ama bunlar öyle çirkin şeylerdi ki, başkanın bu işin dışındakalması bir bakıma daha iyiydi.

Nobu'ya *ekuboyu* sunmak kolaydı. Bir akşam, Ichiriki'nin sahibesi, Nobu'nun oraya biraz daha erken gelmesini sağladı ve Mameha'yla ben de onu birinci katta ön avluya bakan küçük bir odada karşıladık. Düşünceli davranışından ötürü Nobu'ya teşekkür ettim, çünkü son altı ay içinde Nobu bana son derece iyi davranmıştı, bu sadece beni birçok partiye çağırmakla sınırlı değildi, aynı zamanda bana pek çok armağan da vermişti. Nobu'ya teşekkür ettikten sonra *ekubo* kutusunu aldım ve ona eğilerek selam verip, kutuyu masanın üzerinden ona doğru ittim. Nobu kutuyu kabul etti. Mameha ile ona gösterdiği ilgiden ötürü

tekrar tekrar teşekkür ettik ve defalarca eğilip selamladık. Öyle ki eğilip kalkmaktan başım serseme döndü. Küçük tören kısa sürdü ve Nobu kutuyu tek eliyle tutup odadan çıktı. Daha sonra ben onun dostlarını eğlendirirken Nobu bu olayın sözünü etmedi. Sanırım, bu buluşma onu biraz huzursuz etmişti.

Kuşkusuz Doktor Yengeç ayrı bir meseleydi. Mameha işi, Gion'daki belli başlı çayhanelere uğrayıp çayhane sahibelerine, eğer doktor oraya uğrarsa kendisine haber vermelerini rica etti. Birkaç gece haber bekledikten sonra doktorun bir başka adamın konuğu olarak Yashino adında bir çayhanede olduğunu öğrendik. Üstümü değiştirmek için hemen Mameha'nın evine koştum, sonra *ekubo* kutusunu bir ipekli kumaşa sarıp Yashino'ya gitmek üzere yola çıktım.

Yashino, oldukça yeni bir çayhaneydi ve tamamen batı stilinde inşa edilmişti. Odalar lambri tavanlarıyla bir bakıma çok şıktı; fakat tatami döşekleri ve yastıklarla çevrili alçak masaların yerine benim o gece buyur edildiğim odanın döşemesi tahtaydı ve koyu renk bir İran halısı vardı, bir çay masası ve döşemeleri kabarık sandalyeler vardı. O sandalyelerden birine oturmanın hiç aklıma gelmediğini itiraf etmeliyim. Bunun yerine Mameha'yı beklemek için sert döşeme dizlerimi acıttığı halde, halının üzerine diz çöktüm. Yarım saat sonra Mameha geldiğinde ben hâlâ o vaziyette oturuyordum.

Mameha bana, "Ne yapıyorsun?" dedi. "Burası Japon stili bir salon değil. Şu sandalyelerden birine otur ve sanki buraya aйтmışsin gibi görünmeye çalış."

Mameha'nın dediğini yaptım. Fakat Mameha karşıma oturduğu zaman, o da en az benim kadar huzursuz görünüyordu.

Öğrendiğimize göre, doktor yandaki odada bir partiye katılmıştı. Mameha, o gece doktora hizmet veriyordu. Mameha, "Ona bol bol bira ikram edeceğim, böylece tuvalete gitmek zorunda kalacak," dedi. "Tualete giderken, onu koridorda yakalayıp buraya gelmesini söyleyeceğim. Ona hemen *ekuboyu* ver-

melisin. Doktorun nasıl bir tepki göstereceğini bilemem, fakat' Hatsumomo'nun yaptığı zararı gidermenin tek yolu bu."

Mameha odadan çıktı ve ben de sandalyemde oturup uzun süre bekledim. Terlemiştim ve çok huzursuzdum, beyaz makyajımın terden bozulup içinde yatılmış bir yatak gibi bozulmasından korkuyordum. Kendimi oyalayacak bir şeyler bulmaya çalıştım; fakat yapabildiğim en iyi şey, duvarda asılı aynada kendimi görebilmek için ara sıra ayağa kalkmak oldu.

Sonunda kulağıma sesler geldi, sonra kapı vuruldu ve Mameha kapıyı ardına kadar açtı.

"Lütfen, bir saniye gelin, doktor," dedi Mameha.

Koridorun loşluğunda Dr. Yengeç'i fark edebiliyordum, adamın yüzü tıpkı bankaların lobilerinde asılı duran portrelerdeki adamlar gibi asıktı. Doktor gözlüklerinin arkasından beni süzüyordu. Ne yapacağımı bilemiyordum; normal koşullarda, yerdeki döşek üzerinde eğilip selam verirdim, bu yüzden de Mameha'nın canının sıkılacağını bile bile yere diz çöküp eğildim. Doktorun bana baktığını hiç sanmıyorum. ı

Doktor, Mameha'ya, "Partiye geri dönmeyi yeğlerim," dedi. "Lütfen, bana izin ver."

Mameha ona, "Sayuri size bir şey getirdi," dedi. "Lütfen, bir saniye buyrun."

Mameha, doktoru odaya buyur etti ve onun kaba döşekli sandalyelerden birine oturmasını sağladı. Bundan sonra ise sanırım, Mameha daha önce bana söylediği sözleri unutmuş olacaktı ki, ikimiz birden, Doktor Yengeç'in iki dizinin yanına diz çöktük. Eminim ki, doktor, bu kadar süslü giyinmiş iki kadının ayaklarına kapanmasından gurur duymuştur.

Ben, doktora, "Günlerden beri sizi göremediğim için üzgünüm," dedim. "Hava da ısınmaya başladı bile. Bana öyle geliyor ki, sizi görmeyeli koskoca bir mevsim geçti."

Doktor bu sözlerime karşılık vermedi, sadece bana bakmaya devam etti.

Ben, "Lütfen, şu *ekuboları* kabul edin," dedim. Eğilerek selam verdikten sonra, paketi masanın üzerine, adamın elinin yanına bıraktım. Doktor sanki bu pakete elini değdirmeyi aklından geçirmediğini belli etmek istiyormuş gibi ellerini kucağına koydu.

"Bana bunu neden veriyorsun?"

Mameha söze karıştı. "Çok üzgünüm, doktor. Sayuri'yi sizin ondan *ekubo* almaktan memnurluk duyacağınıza inandırdım. Umarım yanlışlamışımdır."

"Yanılıyorsun. Belki de sen bu kızı sandığın kadar iyi tanıyorsun. Seni takdir ediyorum, Mameha-san, fakat bu kızı bana tavsiye etmen senin açısından bir şanssızlık."

Mameha, "Üzgünüm, doktor, sizin böyle düşündüğünüzü bilmiyordum. Sayuri'den hoşlandığınızı sanıyordum."

"Pekâlâ, artık durum anlaşıldığına göre, ben partiye geri döneceğim."

"Ama bir soru sorabilir miyim? Sayuri sizi gücendirdi mi? Her şey beklenmedik bir şekilde değişti."

"Elbette Sayuri beni gücendirdi. Sana daha önce de söylediğim gibi beni yanıltan kişilere gücenirim."

"Sayuri-san, sen doktoru yanıltmaya utanmadın mı? Herhalde ona gerçek olmadığını bildiğin bir şey söyledin. Neydi o?"

Ben hiçbir şey bilmiyormuş gibi davranmaya çalışarak, "Bilmiyorum," dedim. "Sadece birkaç hafta önce havanın ısınmaya başladığını söylemiştim, ama öyle olmadı..."

Ben bu sözleri söyleyince Mameha bana şöyle bir baktı, bu sözlerimden hoşlandığını hiç sanmıyorum.

Doktor, "Bu ikinizin arasında olan bir sorun. Beni hiç ilgilen-dirmiyor. Lütfen izin verin."

Mameha, "Fakat doktor," dedi. "Gitmeden önce bir düşünün bir yanlış anlaşılma olamaz mı? Sayuri, dürüst bir kızdır ve bilerek hiç kimseyi yanıltmaz. Özellikle de ona bu derece iyi davranan birini asla."

Doktor, "Ona mahalledeki delikanlıyı sormanı öneririm," dedi.

Doktorun sonunda konuyu açması beni rahatlatmıştı. Öylesine ağırbaşlı bir adamdı ki, bundan hiç söz etmeseydi şaşırırmazdım.

Mameha, doktora, "Demek mesele bu," dedi. "Herhalde Hatsumomo ile konuşmuş olacaksınız,"

"Bunun bir anlam taşıdığını sanmıyorum."

"Hatsumomo, tüm Gion'a bu dedikoduyu yaydı. Anlattıkları-
nın hepsi yalan. Sayuri *Eski Başkent Dansları* gecesinde büyük
başarı gösterdiğinden beri, Hatsumomo, tüm enerjisini Sayuri'yi
gözden düşürme işine harcamaya başladı."

Eski Başkent Dansları, Gion'da her yıl düzenlenen çok
önemli bir gösteriydi. Gösteriler, altı hafta sonra, nisan başında
yapılacaktı. Dans rollerinin hepsi birkaç ay öncesinden dağıtıl-
mıştı ve ben de bir rol alabilseydim, bunu büyük bir onur saya-
caktım. Öğretmenlerimden biri bana rol vermeyi önermişti, fakat
bildiğim kadarıyla sadece orkestrada yer alacaktım. Mameha,
Hatsumomo'yu tahrik etmemek için benim orkestrada kalmam-
da ısrar etmişti.

Doktor bana baktığı zaman, önemli bir role layık görülüş
ve bunu uzun zamandan beri bilen biri gibi davranmaya çalış-
tım.

Mameha sözlerini sürdürdü. "Bunu söylemekten korkuyo-
rum, ama Hatsumomo yalancının biridir. Onun söylediği sözlerle
inanmak pek doğru olmaz."

"Hatsumomo'nun yalancı olduğunu ilk kez duyuyorum."

Mameha alçak bir sesle, sanki konuşmasının duyulmasın-
dan korkuyormuş gibi, "Hiç kimse size böyle bir açıklamada bu-
lunmayı göze alamaz," dedi. "Geyşaların pek çoğu dürüst değil.
Hiç kimse, ilk kez suçlayan kişi olmak istemez. Fakat ya ben si-
ze yalan söylüyorum ya da Hatsumomo'nun Sayuri hakkında
anlattıkları yalandı. Bu iş, hangimizi daha iyi tanıdığınıza bağlı
doktor ve tabii hangimize daha çok güvendiğinize."

"Sayuri sahnede rol aidi diye Hatsumomo'nun böyle yalanlar uydurması için bir neden görmüyorum."

"Hatsumomo'nun küçük kardeşi Balkabağı'nın mutlaka görmüşsünüzdür. Hatsumomo, Balkabağı'nın rol alacağını umut ediyordu, ama onun yerine Sayuri'yi aldılar. Bana da Hatsumomo'nun istediği rol verildi. Fakat bunların hiçbirinin önemi yok, doktor. Eğer Sayuri'nin namusundan kuşku duyuluyorsa, onun size sunduğu *ekuboyu* kabul etmemenizi anlayışla karşılarım."

Doktor, uzun bir süre oturup bana baktı. Sonunda dedi ki, "Hastanedeki doktorlardan birine, onu muayene etmesini söyleyim."

Mameha, "Ben de elimden geldiğince yardımcı olmaya çalışırım," dedi. "Fakat Sayuri'nin *mizuage* patronu olmayı henüz kabul etmediğinize göre böyle bir şeyi düzenlemekte güçlük çekebilirim. Eğer Sayuri'nin namusu hakkında kuşku varsa... Şey, Sayuri, pek çok erkeğe *ekubo* sunacaktır. Bu kişilerin çoğunun Hatsumomo'nun anlattıklarından kuşku duyacağına inanıyorum."

Bu sözler, Mameha'nın istediği etkiyi yaratmıştı. Doktor Yengeç bir saniye kadar sesini çıkarmadı. Nihayet dedi ki, "Ben de ne yapılması gerektiğini pek bilmiyorum. İlk kez böylesine garip bir durumla karşılaşıyorum."

"Lütfen *ekuboyu* kabul edin, doktor. Hatsumomo'nun aptallıklarını da artık unutalım."

"Namussuz kızların, bir erkeğin kolayca kandırılabilceği dönemde *mizuage* düzenlediklerini çok duydum. Biliyorsun, ben bir doktorum. O kadar kolay kanmam."

"Ama hiç kimse sizi kandırmaya çalışmıyor ki."

Doktor biraz daha oturdu, sonra omuzları öne doğru eğilmiş bir halde yerinden kalktı, odadan çıktı. Ben eğilerek selam vermeye kendimi öylesine kaptırmıştım ki, onun *ekuboyu* alıp almadığını bilemiyordum, fakat doktor, Mameha ile birlikte dışa-

rı çıktıktan sonra, masaya baktım ve *ekubo* paketinin artık masanın üzerinde olmadığını görüp rahatladım.

Mameha benim sahnedeki rolüme değinince, Hatsumomo'nun benim hakkımda neden yalan söylediğini açıklamak için ayaküstü bir bahane uydurduğunu sandım. Ertesi gün Mameha'nın doğru söylediğini öğrenince ne kadar şaşırdığımı tahmin edebilirsiniz. Yani dedikleri gerçek değilse bile, Mameha haftanın sonu gelmeden bu dediklerinin gerçekleşeceğinden emindi.

O dönemde, yani 1930'ların ortasında Glon'da yedi, sekiz yüz kadar geyşa çalışıyordu, fakat *Eski Başkent Dansları* gösterisine elli, altmıştan fazla geyşa katılmadığı için yıllar boyunca, rol alma mücadelesi pek çok arkadaşlığı sona erdiriyordu. Mameha, Hatsumomo'dan rolü kaptığını açıklarken doğruyu söylememişti; o her yıl mutlaka bir solo gösteri yapmaya hak kazanan az sayıdaki geyşalardan biriydi. Fakat Hatsumomo'nun Balkabağı'nı sahnede görmeye pek hevesli olduğu doğruydü. Hatsumomo, böyle bir şeyin mümkün olabileceğı fikrine nasıl kapıldı, onu bilemiyorum; Balkabağı çıraklar ödölünü kazanmış ve daha başka ödölle de kazanmış olabilirdi, ama o hiçbir zaman dansa başarı gösterememişti. Her neyse, ben *ekuboyu* doktora sunmadan birkaç gün önce, solo rol verilen on yedi yaşında bir çırak geyşa, merdivenden düşmüş ve bacağını incitmişti. Zavallı kız üzüntüden kahrolmuş, ama Gion'daki çırak geyşaların hepsi de o kızın şanssızlığından yararlanıp rolü almaya hazırdu. Sonunda bana verilen rol de bu oldu. O tarihte ben daha on beş yaşındaydım ve daha önce sahnede hiç dans etmemiştim, ama bu benim buna hazır olmadığım anlamına gelmez. Çırakların çoğı gibi geceleri partiden partiye dolaşmak yerine, genellikle gecelerimi okiyada geçiriyordum ve teyze de dans egzersizi yapayım, diye bana shamisen çalışıyordu. Bir dansçı olarak pek fazla yetenekli sayılmazdım, ama bu özelliğim sayesinde on beş yaşında on birinci düzeye yükselmiştim.

Eğer Mameha, Hatsumomo yüzünden beni halkın gözlerinden uzak tutmaya çalışmasaydı bir yıl önce dans gösterilerinde rol alabilirdim.

Bu rol, mart ortalarında verildi, bu yüzden prova yapabilmek için bir ay kadar zamanım vardı. Bereket ki, dans öğretmem bana çok yardımcı oldu ve öğleden sonraları benimle özel olarak ilgilendi. Anne ne olduğunu öğrenememişti, tabii Hatsumomo'ya da birkaç gün sonrasına kadar anneye de bir şey söylemedim. Hatsumomo bir mah-jongg maçı sırasında söylenileri duymuştu. Hatsumomo, okiyaya döner dönmez, bana bu söylentinin doğru olup olmadığını sordu. Ona doğru olduğunu açıklayınca, sanki köpeği Taku, hesap defterine masrafları yazmış gibi şaşkın bir halde yanımdan uzaklaştı.

Kuşkusuz Hatsumomo ateş püskürüyordu, fakat Mameha buna hiç aldırmıyordu. Mameha'nın dediği gibi, Hatsumomo'yu ringden dışarı fırlatmanın zamanı gelmişti.

Yirmi Birinci Bölüm

Bir hafta kadar sonra, bir akşamüstü geç vakit, provalara ara verildiği sırada Mameha beni görmeye geldi, pek heyecanlı görünüyordu. Öğrendiğime göre bir gün önce baron, Mameha'ya hafta sonunda, Arashino adındaki bir kimono imalatçısına bir parti vereceğini söylemişti. Baron, tüm Japonya'da en değerli kimono koleksiyonuna sahipti. Elindeki kimonoların çoğu antikaydı, ama zaman zaman hayatta olan imalatçılardan da kimono satın alıyordu. Baronun Arashino'dan bir kimono almak istemesi, onun onuruna bir parti düzenlemesine neden olmuştu.

Mameha bana, "Arashino adını bir yerden anımsadığımı fark ettim," dedi. "Fakat baron bu adamdan ilk kez söz ettiğinde kafamı topariyamadım. Arashino, Nobu'nun en yakın dostlarından biri. Olasılıkları düşünebiliyor musun? Bugüne kadar akıl edemedim, ama barona Nobu'yla doktoru partiye çağırması için ısrar edeceğim. Bu iki adamın birbirlerinden hoşlanmayacakları kesin. Senin *mizuagen* için açık artırma başladığında, ödülün öbürü tarafından alınabileceğini düşünerek iki adam da büyük bir istekle fiyat yükseltecekler."

Kendimi çok yorgun hissediyordum, fakat Mameha'yı düş kırıklığına uğratmamak için coşkuyla ellerimi çırpıttım ve böyle akıllıca bir plan hazırladığı için ona ne kadar minnettar olduğumu söyledim, fakat onun akıllığının gerçek göstergesi, baronun

iki adamı partiye davet etmesini sağlayacağından emin olmasındı. Açıkça görülüyordu ki, iki adam da partiye gelmek isteyecekti. Nobu'nun açısından baron, lwamura Elektrik'in hissedarlarıyla, aslında ben o zaman bunu bilmiyordum. Dr. Yengeç'in açısından da... Şey, doktor kendini bir bakıma soylu biri sayıyordu, hem de soylu kanı taşıyan bir tek uzak akrabası olmasına rağmen. Doktor, baronun davetini kabul etmeyi görev sayardı. Baronun bu iki adamı neden davet etmeye razı olacağına gelince, işte bunu bilmiyordum. Baron, Nobu'yu hiç sevmiyordu, zaten onu sevenlerin sayısı çok azdı. Doktor Yengeç'e gelince, baron onunla hiç karşılaşmamıştı ve sokaktan geçen birini çevirip partiye davet etmekten farkı yoktu bunun.

Fakat benim de bildiğim gibi Mameha'nın ikna yeteneği inanılmayacak derecede kuvvetliydi. Parti hazırlıkları ilerliyordu ve Mameha dans öğretmenimle konuşup, ertesi cumartesi gününü provalardan izinli sayılmamı sağladı, böylece partiye katılabilecektim. Gerçi Mameha ile ben parti başladıktan epey sonra oraya gidecektik, ama parti öğleden sonra başlayacaktı ve akşam yemeğinden sonra da devam edecekti. Öğleden sonra saat üç sularında, baronun kentin kuzeydoğusunda, tepenin eteğindeki evine gitmek üzere çek-çek arabasına bindik. İlk kez böylesine lüks bir yere gidiyordum ve gördüklerim beni hayretler içinde bıraktı; çünkü bir kimono yapmak için ne kadar çok ayrıntıya dikkat edilirse, baronun yaşadığı malikânede de her ayrıntıya o kadar itina gösterilmişti. Ana bina baronun büyükbabasının döneminde yapılmıştı, fakat bahçelerin tasarımı ve düzenlenmesini baba üstlenmişti. Baronun ağabeyi, suikaste uğramadan bir yıl önce, havuzun yerini değiştirip evin bir yanına ek bina yapıncaya kadar binayla bahçenin birbirine pek yakışmadığı kesindi. Havuzda siyah kuğular büyük bir gurur içinde salına salına geziniyorlardı, bunları görünce, ne kadar değersiz bir yaratık olduğumu fark edip kendimden utandım.

Bir ay töreni hazırlayarak programa başlayacaktık, erkekler de hazır oldukları zaman törene katılacaklardı; ana kapıdan girip sıradan bir çay pavyonuna girmeyip de küçük bir tekneye binmek için havuzun kenarına gittiğimizde çok şaşırdım. Tekne dar bir oda büyüklüğündeydi. Güvertenin kenarlarına tahta sıralar yerleştirilmişti, fakat bir ucunda minyatür bir pavyon vardı. Tam ortada kumla doldurulmuş bir bölüm vardı ve Mameha buraya kömür koyup şık bir çaydanlığı ısıtmak istedi. Mameha bu işi yaparken, ben de tören için gerekli hazırlıkları tamamlamaya çalıştım. Daha şimdiden çok sinirliydim, Mameha aydanlığı ateşe koyduktan sonra, bana dönüp dedi ki:

"Sen akıllı bir kızsın, Sayuri. Dr. Yengeç ya da Nobu, sana karşı ilgisiz kalırlarsa, geleceğinin ne olacağınđı açıklamama gerek yok. İki de birinden birine daha fazla ilgi gösterdiğini düşünmemelidir. Fakat tabii bir miktar kıskançlık da işe yarayabilir. Bunu başaracağından eminim."

Ben o kadar emin değildim, fakat elbette elimden geleni yapacaktım.

Baron ile on konuğı, yarım saat sonra evden çıktılar ve bahçenin güzel manzarasını uzun uzun incelemek için ikide birde duran tekneye geldiler. Konuklar tekneye binince, baron uzun bir sopayla tekneyi hareket ettirerek havuzun ortasına getirdi. Mameha ayı pişirdi, ben de konukların her birine tasla çay ikram ettim.

Daha sonra erkeklerle birlikte bahçeyi gezmeye başladık ve biraz sonra suyun üzerinde asılı duran tahta bir platforma geldik. Eş kimonolar giymiş hizmetçiler, erkekler otursunlar diye platforma yastıklar yerleştiriyorlardı ve tepsilere ılık saki dolu srahiyer koymuşlardı. Ben Dr. Yengeç'ın yanına diz çöktüm ve tam doktora bir şeyler söylesem, diye düşünürken doktor bana döndü:

"Kalandaki yara iyileşti mi?"

Mart ayındaydık ve ben kalçamı kasım ayında kesmiştim. Aradan geçen zaman içinde Doktor Yengeç'le pek çok kez bir araya gelmiştim, bu yüzden adamın yaram hakkında soru sormak için, neden bu kadar uzun zaman beklediğini ve bu kadar çok insanın önünde böyle bir soru sormayı uygun gördüğünü anlayamadım. Bereket ki, bu sözleri hiç kimse duymamıştı, ben de yanıt verirken sesimin çok alçak olmasına dikkat ettim.

"Çok teşekkür ederim, doktor. Sizin yardımınızla yaram tamamen iyileşti."

"Umarım kaza fazla iz bırakmamıştır."

"Yoo, hayır, sadece minik bir şişkinlik var."

Doktora saki ikram ederek konuşmayı noktalayabildim ya da konuyu değiştirebilirdim; fakat doktorun bir başparmağını öbür elinin parmaklarıyla ovuşturduğunu fark ettim. Doktor en küçük bir hareketi bile boşuna yapmazdı. Eğer adam benim bacağımı düşünürken parmağını ovuşturuyorsa, konuyu değiştirirsem aptallık etmiş olacaktım.

"Yara izi pek büyük değil," dedim. "Bazen banyoda yıkanırken elimi o izin üzerinde gezdiriyorum şu kadarcık bir çizik var."

Parmaklarımdan birinin boğumlarını işaret parmağımla ovuşturdum ve aynı hareketi yapması için elimi doktora uzattım. Doktor elini kaldırdı, fakat birden bocaladı. Adamın bana bir bakış fırlattığını gördüm. Bir anda elini çekti ve kendi parmaklarını ovuşturmaya başladı.

Doktor bana, "Öyle bir yaranın kolayca iyileşmesi gerekir," dedi.

"Belki yara benim dediğim kadar büyük değildir. Şey, ne de olsa benim bacağım... Şey yani fazla duyarlı. Bacağıma bir damla yağmur damlasa hemen ürperiyorum."

Bu sözlerin saçma olduklarını gizleyecek değilim. Bacaklarım duyarlı diye bir çizikin daha büyük görünmesi mümkün değildi; ayrıca çıplak bacağıma ne zaman yağmur damlamıştı ki? Fakat şimdi Dr. Yengeç'in benimle aslında neden ilgilendiğini

anlayınca, adamın aklından neler geçirdiğini keşfetmeye çalışırken hem tiksinti duyuyordum, hem de büyülenmiş gibiydim. Her neyse, doktor genzini temizledikten sonra bana doğru eğildi:

"Eee... Egzersiz yapıyor musun?"

"Egzersiz mi?"

"Şey, sen şey ederken dengeni kaybetmiştin yani ne demek istediğimi anlıyorsun... Bunun tekrarlanmasını herhalde istemezsin. Bu yüzden herhalde egzersiz yapıyorsundur. Ama bir insan böyle bir şeyin egzersizini nasıl yapar?"

Bu sözlerden sonra doktor arkasına yaslandı ve gözlerini kapadı. Doktorun benden bir iki kelimelik değil de, daha uzun bir açıklama beklediğini sezmiştim.

"Belki budala olduğumu düşüneceksiniz, ama ben her gece..." diye söze başladım ve bir an düşünmek zorunda kaldım. Sessizlik uzadı, fakat doktor gözlerini hiç açmadı. Doktor bu haliyle bana, annesinin gagasını bekleyen minik bir yavru kuşu anımsattı. Ben sözlerimi sürdürdüm. "Her gece, banyoya girmeden önce, değişik duruşlarda dengemi sağlamaya çalışıyorum. Bazen çıplak derime çarpan rüzgâr beni titretiyor; fakat ben bu egzersizi beş on dakika yapıyorum."

Doktor genzini temizledi bunun iyi bir işaret olduğunu düşündüm.

"Önce bir ayağımın üzerinde durarak denge sağlamaya çalışıyorum, sonra sıra öbür ayağıma geliyor. Fakat asıl sorun şu..."

O dakikaya kadar, platformun karşı tarafında oturan baron, diğer konuklarla sohbet ediyordu, fakat birden konuşmayı noktaladı. Bundan sonra söylediğim sözler, sanki bir kürsüde duruyormuşum da herkese hitap ediyormuşum gibi her taraftan açık seçik duyuldu.

"Yani çıplak olmam."

Hemen elimi ağzıma götürdüm, fakat ne yapacağıma karar veremeden baron konuştu. "Tanrım... ikiniz orada ne konuşuyorsunuz bilemem, ama bizim söylediklerimizden çok daha ilginç olduğu da kesin."

Adamlar bunu duyunca gülüştiler. Daha sonra doktor bir açıklama yapma nezaketini gösterdi.

"Sayuri-san, geçen yılın sonlarında bacağındaki bir yara için bana gelmişti," dedi. "Yere düştüğü zaman bacağını yaralamış. Bu yüzden ona dengesini geliştirmesi için egzersiz-yapmasını önermiştim."

Mameha ekledi. "Sayuri-san canla başla çalışıyor. Bu giysiler gördüklerinden daha kullanışsız."

Adamlardan biri, "Öyleyse giysisini çıkarmasını sağlayalım," dedi. Tabii bu sadece bir şakaydı ve herkes güldü.

Baron, "Evet buna katılıyorum," dedi. "Zaten kadınların neden kimono giydiklerini de anlamış değilim. Hiçbir şey, çıplak bir kadın vücudu kadar güzel olamaz."

Nobu dedi ki, "Bu söz, dostum Arashino'nun diktiği kimonoları giyen kadınlar için geçerli değil."

Baron, "Arashino'nun kimonoları bile, onları örten çıplak vücutlar kadar güzel olamaz," dedi ve saki fincanını platforma koymaya çalıştı, ama fincandaki içkinin birazı döküldü. Aslında adam benim tahmin edebildiğimden çok daha fazla içki içmişti, ama pek sarhoş sayılmazdı. Baron sözlerini sürdürdü. "Beni yanlış anlamayın. Arashino'nun kimonolarını çok beğeniyorum. Öyle olmasa benim yanımda oturmazdı, öyle değil mi? Eğer bana bir kimonoyu mu, yoksa bir çıplak kadını mı seyretmeyi yeğlediğimi soracak olursanız... Şey..."

Nobu, "Bunu kimse sormuyor," dedi. "Ben şahsen Arashino'nun son zamanlarda ne tür eserler yarattığını öğrenmek isterim."

Fakat Arashino cevap vermeye fırsat bulamadı, çünkü karşılık vermek için acele eden baron, sakisini hızla içmeye çalışınca, az kalsın boğuluyordu.

Baron dedi ki: "Hımmm... Bir dakika. Yeryüzündeki her erkeğin çıplak bir kadın görmekten hoşlandığı doğru değil mi? Şey, demek istiyorum ki, Nobu çıplak kadın vücudu senin ilgini çekmiyor mu?"

Nobu, "Benim söylediğim bu değil," dedi. "Ben diyorum ki, Arashino'dan son zamanlarda ne tür eserler yarattığını öğrenmenin zamanı geldi."

Baron, "Ah, evet, ben de kesinlikle bunu merak ediyorum," dedi. "Biliyor musunuz, erkekler birbirlerinden ne kadar farklı görünürlerse görünsünler, temelde hepsinin tıpatıp birbirinin aynı olması beni şaşırtıyor. Sen kendini bu gerçeğin dışındaymış gibi gösteremezsin, Nobu-san. Biz gerçeği biliyoruz, öyle değil mi? Burada Sayuri'yi banyo yaparken seyredebilmek için büyük para ödemekten kaçınacak tek kişi yok. Eee? İtiraf edeyim, bu benim özel bir fantezim. Hadi, yapmayın. Benimle aynı duyguları paylaşmıyormuş numarası yapmayın."

Mameha, "Zavallı Sayuri sadece bir çırak geyşa," dedi. "Belki de onun yanında böyle konuşmamalıyız."

Baron yanıt verdi. "Kesinlikle olmaz. Sayuri, dünyayı tüm gerçekleriyle ne kadar erken görürse, hakkında o kadar iyi olur. Pek çok erkek, kadınların elbiselerinin altında gizli olan şeyler yüzünden kadınların peşinden koşmuyormuş gibi davranır, fakat sen beni dinle, Sayuri; sadece bir tür erkek vardır. Ve hazır bu konu açılmışken, şunu aklından hiç çıkarma: Burada oturan erkeklerin hepsi de bir ara, seni çıplak görmekten ne kadar hoşlanacağını düşünmüştür. Buna ne dersin?"

Ellerimi kucağıma koymuş oturuyordum, gözlerimi karşıya dikmiş, soğukkanlı görünmeye çalışıyordum. Bir şekilde baronun sözlerine karşılık vermeliydim, özellikle de herkes sustuğu için bunu yapmalıyım, fakat ben ne söyleyeceğimi düşünmeye fırsat bulamadan Nobu çok hoş bir hareket yaptı. Saki fincanını elinden bırakıp ayağa kalktı.

"Özür dilerim, baron, fakat ben tuvaletin yolunu bilmiyorum," dedi. Tabii bu benim ona eşlik etmem için bir işaretti.

Nobu gibi ben de tuvaletin yolunu bilmiyordum; fakat topluluktan uzaklaşmak için elime geçen bu fırsatı da kaçırmak istemiyordum. Ben ayağa kalkarken bir hizmetçi yolu göstermeyi önerdi ve havuzun kenarında yürümeye başladık, Nobu da arkadan geliyordu.

Eve girince, açık renk tahtayla kaplı ve bir yanında pencereler sıralanmış uzun bir koridorda yürüdük. Koridorun öbür yanında üzerleri camlı teşhir dolapları sıralanmıştı. Nobu'yu koridorun sonuna kadar götürmek istiyordum, fakat adam antika kılıçların muhafaza edildiği bir dolabın önünde durdu. Güya kılıçlara bakıyordu, ama bir elinin parmaklarıyla cam kapağa vuruyordu ve burnundan soluyordu, çünkü Nobu hâlâ çok kızgındı. Ben de olanlardan kaygılanmışım. Fakat beni kurtardığı için Nobu'ya minnettardım ve bunu nasıl ifade edeceğimi bilemiyordum. Kılıçların yanındaki dolapta fildişiinden yapılmış küçük net-suke figürleri vardı. Nobu'ya antikalardan hoşlanıp hoşlanmadığını sordum.

"Yani baron gibi antikaları mı kastediyorsun? Böylelerinden kesinlikle hoşlanmıyorum."

Aslında baron hiç de yaşlı biri değildi, gerçekte Nobu'dan çok daha gençti. Fakat Nobu'nun ne demek istediğini biliyordum; o baronu feodal dönemin bir temsilcisi sayıyordu.

"Çok üzgünüm," dedim. "Ben buradaki antikaları kastediyordum."

"Oradaki kılıçlara bakınca bunlar bana baronu anımsatıyor. Adam bizim şirkete destek veriyor ve ona çok borçluyum. Fakat zorunlu kalmadıkça, onu düşünerek zamanımı harcamak istemiyorum. Bu senin sorunu yanıtlamış oluyor mu?"

Yanıt olarak eğilip selam verdim ve Nobu da koridorda yürüyüp tuvalete doğru öylesine hızlı yürüdü ki, ondan önce tuvalete ulaşıp kapısını açmaya fırsatım olmadı.

Daha sonra havuz kenarına vardığımızda parti dağılmaya başlamıştı. Erkeklerden sadece birkaçı yemeğe kalmıştı. Mameha ile birlikte diğerlerini kapıya kadar götürdük, adamların sürücülerini yan sokakta onları bekliyorlardı. Son adamı da selamlayarak uğurladıktan sonra arkama dönünce, baronun hizmetkarlarından birinin bizi eve götürmek için beklediğini gördüm.

Mameha ile birlikte daha sonraki bir saati yaprak şeklinde seramik bir tabakta sunulan ve *ponzu* sosu ilave edilmiş, incecik dilimlenmiş karagöz balığı dahil, pek iezzetli bir yemekle karnımızı doyurarak geçirdik. Eğer Mameha o kadar sıkıntılı görünmeseydi, ben gerçekten çok iyi vakit geçirecektim. Mameha karagöz balığından' sadece birkaç lokma yedi ve pencereden güneşin batışını seyre daldı. Mameha'nın yüzündeki ifade bende, onun havuz başına gidip dudağını ısırarak büyük bir öfke içinde kararan gökyüzünü seyretmek istediği düşüncesini uyanırdı.

Aslında "küçük ziyafet salonu" yirmi, yirmi beş konuğu ağırlayacak büyüklükteydi ve partiye katılanların sayısı da artık iyice azalmıştı. Sadece Bay Arashino, Nobu ve Dr. Yengeç kalmıştı. Biz içeri girdiğimizde onlar, tam bir sessizlik içinde yemek yiyorlardı. Baron öylesine sarhoştı ki, gözbebekleri gözlerinin içinde kaybolmuştu. Tam Mameha konuşmaya başlayacakken, Dr. Yengeç peçetesini iki kez bıyıklarının üzerinde gezdirdi, sonra tuvalete gitmek için izin istedi. Dr. Yengeç'i de daha önce Nobu'yla birlikte geçtiğimiz koridordan yürüttüm. Artık hava iyice karardığı için sadece cam dolapların üzerinde yanan ışıklar yüzünden cisimleri seçmekle zorlanıyordum. Fakat Dr. Yengeç, kıllıkların sergilendiği dolabın önünde durdu ve onları iyice görmek için başını döndürüp durdu.

Dr. Yengeç bana, "Sen baronun evini iyi biliyorsun," dedi.

"Yoo, hayır, efendim. Böyle büyük bir yerde yolumu kaybedebilirim. Buraya kadar kolayca gelmemizin tek nedeni biraz önce Nobu-san ile aynı yerden geçmiş olmamız."

Doktor, "Eminim ki, Nobu buradan hızla geçip gitmiştir," dedi. "O, bu dolaplarda sergilenen eşyanın değerini fark edecek anlayışa sahip değil."

Ben bu sözlerle nasıl karşılık vereceğimi bilemiyordum, fakat doktor bana dikkatli dikkatli baktı.

Doktor, "Sen dünyayı pek tanıımıyorsun," dedi. Fakat zamanla baron gibi birinin davetini kabul etmenin ne kadar yanlış olduğunu ve bugün Nobu'nun yaptığı gibi adama kendi evinde kaba muamele etmenin başışlanamayacağını öğreneceksin."

Bu sözler üzerine eğilerek selam verdim ve Dr. Yengeç'in artık söyleyecek bir şeyinin kalmadığını anlayınca onu tuvalete götürdüm.

Biz küçük ziyafet salonuna döndüğümüzde, Mameha'nın ustalığı sayesinde erkekler yeniden konuşmaya başlamışlardı. Mameha da arka tarafta saki doldurmakla meşguldü. Mameha sık sık, bir geyşanın görevinin bazen çorbayı karıştırmak olabileceğini söyler dururdu.

Çok geçmeden kimono konusu tartışılmaya başlandı ve hep birlikte baronun yeraltındaki müzesine gittik. Duvarlarda kocaman cam mahfazalar vardı, bunlara kimonolar yerleştirilmişti. Baron müzesinin ortasında bir tabureye oturup dirseklerini dizlerine dayadı ve tek kelime bile konuşmadı. Mameha bize koleksiyon hakkında bilgi verdi. Bu kimonolar arasında en güzelinin okyanusa doğru meyil veren bir tefenin kenarındaki Kobe kentinin manzarasını kapsayan kimono olduğunu hepimiz kabul ettik. Kimononun omuz kısımlarında mavi gökyüzü ve bulutlar vardı, diz kısımları tepeyi simgeliyordu, kimononun etek kısmında ise güzelim altın rengi dalgalar ve minik teknelerle bezenmiş okyanusun mavi yeşili yer almıştı.

Baron dedi ki, "Mameha, sanırım bu kimonoyu benim gelecek hafta Hakone'de vereceğim tomurcuk izleme partisinde giymelisin... Bu çok hoş olur, değil mi?"

Mameha, "Doğrusu bunu çok isterdim, ama..." dedi. "Geçen gün de belirttiğim gibi korkarım ki, bu yıl o partiye katılamayacağım."

Baronun canının sıkıldığını anlamıştım, çünkü kaşları iki pencerenin panjurları gibi gözlerinin üzerine kapanmıştı. "Ne demek istiyorsun? Senden randevu alan kim, neden bu randevuyu iptal edemiyorsun?"

"Orada olmayı her şeyden fazla isterdim, baron. Fakat korkarım ki, bu yıl partiye gelmem mümkün olmayacak. Partinin yapılacağı gün bir doktor randevum var."

"Doktor randevusu mu? Doktorlar randevu tarihlerini değiştirebilirler. Yarın randevu tarihini değiştir ve her zaman yaptığın gibi gelecek haftaki partime katıl."

Mameha, "Çok özür dilerim," dedi. "Baronun izniyle birkaç hafta önce doktordan randevu aldım ve bunu değiştirmem olanaksız."

"Sana izin verdiğimi hiç anımsamıyorum. Ayrıca kürtaj yaptırman falan da gerekmiyor..."

Bu konuşmayı uzun ve sıkıcı bir sessizlik izledi. Salondaki tek ses, Bay Arashino'nun hırıltılı nefesleriydi, Mameha da bu arada kimonosunun kollarını çekiştirdi durdu. Olanlarla hiç ilgilenmeyen Nobu'nun baronun tepkisini görmek için başını ondan tarafa çevirdiğini fark ettim.

Baron sonunda, "Şey, sen sözünü edince, unuttuğumu fark ettim," dedi. "Hiç kuşkusuz çevrede küçük baronların koşuşmasını istemeyiz, değil mi? Mameha, bunu bana yalnızken anımsatmalıydın..."

"Özür dilerim, baron."

"Eh, ne yapalım, Hakone'ye gelemeyeceksen, gelmezsin. Ya sizler? Gelecek hatta sonu Hakone'deki malikânemde çok güzel bir parti vereceğim. Hepiniz gelmelisiniz. Ben her yıl kiraz ağaçları tomurcuklandığı zaman bu partiyi veririm."

Doktor da Arashino da partiye katılamayacaklardı. Nobu cevap vermedi; fakat baron ona ısrar edince, "Baron sırf kiraz çiçeklerinin tomurcuklarını görmek için, ta Hakone'ye kadar gitmemi beklemiyorsun, değil mi?" dedi.

Baron, "Canım, tomurcuklar, sadece parti vermek için bir bahane. Her neyse, önemi yok. Senin başkanın partiye gelecek. O her yıl partiye katılır."

Başkanın sözü geçince, neden bir tuhaf olduğumu anlayamadım, çünkü o gün hep başkanı düşünmüştüm. Bir an için sırrımın ortaya çıktığını düşündüm.

Baron sözlerini sürdürdü. "Hiçbirinizin partiye gelememesi, canımı sıktı. Mameha, özel olarak açıklanması gereken şeylerden söz etmeye başlayıncaya kadar her şey yolunda gitmişti. Evet, Mameha sana en uygun cezayı vereceğim. Artık bu yılki partime davetli değilsin. Dahası, senin yerine Sayuri'yi göndermeni istiyorum."

Baronun şaka yaptığını sanmıştım, fakat şunu itiraf etmeliyim ki, muhteşem bir malikânede, çevremde Nobu ya da Dr. Yengeç ve hatta Mameha bulunmadan başkanla gezinti yapmanın ne kadar hoş olacağını düşünüyordum.

Mameha, "Bu güzel bir fikir, baron," dedi. "Ama ne yazık ki, Sayuri de provalarla meşgul."

Baron, "Saçma," dedi. "Sayuri'yi orada görmek istiyorum. Senden ne zaman bir ricada bulunsam, bunu hemen reddediyorsun. Peki, ama neden?"

Baron gerçekten kızmış görünüyordu ve çok fazla sarhoş olduğu için de ağzından salyalar akıyordu. Baron salyaları elinin tersiyle silmeye çalıştı, ama bu kez de salyaları sakalının uzun siyah kıllarına bulaştırdı.

Baron sözlerini sürdürdü, "Senden karşı çıkmayacağın bir istekle bulunamaz mıyım? Sayuri'yi Hakone'de görmek istiyorum. Bu isteğime, sadece, 'Peki, baron,' deyiver, olsun bitsin."

"Peki, baron."

Baron, "Güzel," dedi ve taburesinde geriye doğru kaykılıp yüzünü temizlemek için cebinden bir mendil çıkardı.

Mameha'nın durumuna çok üzölmüşüm. Fakat baronun partisine katılma fikrinin beni çok heyecanlandırıldığını söylemek duygularımı ifade etmekte çok yetersiz kalır. Gion'a dönerken çek-çek arabasında ne zaman bunu düşündüysem, sanırım kullaklarım kadar kızarıyordum. Mameha bunu fark edecek diye ödüm kopuyordu, ama o dışarıya baktı durdu ve yolculuğumuz sona erinceye kadar da tek kelime bile söylemedi. Yolculuğun sonunda, Mameha bana dönüp, "Sayuri, Hakone'de çok dikkatli olmalısın," dedi.

"Evet, efendim, dikkatli olacağım," dedim.

"Unutma, *mizuage* zamanı gelmiş bir çırak geyşanın sofraya konan bir yemek gibi olduğunu sakın aklından çıkarma. Başka bir erkeğin yemekten bir lokma aldığı duyulursa, hiçbir erkek o yemeğı yemek istemez."

Mameha bunu söyledikten sonra onun gözlerine bakamadım. Mameha'nın barondan söz ettiğini gayet iyi biliyordum.

Yirmi ikinci Bölüm

Hayatımın o günlerinde Hakone'nin nerede olduğunu bile bilmiyordum, ama sonradan bu kentin Doğu Japonya'da, Kyoto'dan hayli uzakta yer aldığını öğrendim. O hafta boyunca, kendimi önemli biri gibi hissettim. Baron gibi tanınmış birinin bir partiye katılmak için beni Kyoto'dan oraya getirtmesinin ne büyük bir onur olduğunu düşünüyordum. Nihayet trende ikinci mevki kompartımanlarından birine Mameha'nın terzisi Bay Itchoda ile birlikte yerleştiğim zaman heyecanımı gizlemekte zorluk çektim. Bay Itchoda, trendeki yolcuların benimle konuşmalarını engellemekle görevliydi. Bir dergi okuyarak zamanımı geçiriyordum gibi yapıyordum, ama gerçekte derginin sayfalarını okumadan çeviriyordum ve gözümün ucuyla kompartımanın önünden geçenlerin bana bakmak için duraksayışlarını izliyordum. Bu ilginin hoşuma gitmeye başladığını hissetmiştim. Fakat öğleden sonra Shizuoka'ya varıp da bizi Hakone'ye götürecek treni beklerken yüreğime bir ağırlık çöktü, hoş olmayan bir şeylerin yüreğime baskı yaptıklarını hissettim. Aslında gün boyunca o duyguları bir örtü arkasında tutmaya çalışmışım, ama şimdi gözlerimin önünde başka bir yolculuk canlandı. Bu yolculukta Bay Bekku'yla beraberdim, kız kardeşimle birlikte evimizden uzaklaştırdığımız gündü bu. Yıllar boyunca Satsu'yu, babamı, annemi ve kayalıkların üzerindeki sarsak evimizi düşünmemek için ne kadar çok uğraştığımı itiraf etmekten utanç duyuyorum. Sanki başına torba geçirilmiş bir çocuk gibiy-

dim. Her Allah'ın günü görebildiğim tek şey, Glon'du, öyle ki, zamanla Gion'un her şey olduğuna ve dünyada sadece Gion'un önem taşıdığına inanmaya başlamıştım. Fakat şimdi Kyoto'nun dışına çıkınca, insanların çoğu için Gion'un hiçbir anlam taşımadığını fark etmiştim ve tabii bir zamanlar yaşadığım öbür hayatı düşünmekten kendimi alamıyordum. Keder garip bir duygu; onunla karşılaştığımız zaman çok çaresiz kalıyoruz. Bu dilediği zaman kendiliğinden açılan bir pencere gibi. Oda soğuyor ve bizler de titremekten başka bir şey yapamıyoruz. Fakat pencere her defasında biraz daha az açılıyor ve günün birinde pencereye ne olduğunu merak ediyoruz.

Ertesi sabah geç vakit Fuji Dağı'na bakan küçük handan, baronun arabalarından biriyle bir gölün kenarında ormanlık bir alandaki yazlık evine götürüldüm. Araba, daire şeklindeki araba yolunda durup da Kyoto'lu çırak geyşaların giydikleri kıyafetle aşağıya indiğim zaman baronun konuklarından pek çoğu başlarını çevirip şaşkın şaşkın bana baktılar. Konukların arasında bazıları kimono giymiş, bazıları da Batılı giysiler içinde olan pek çok kadını fark ettim. Daha sonra bu kadınların çoğunun Tokyo'lu geyşalar olduklarını öğrendim, bulunduğumuz yer Tokyo'dan trenle sadece birkaç saat uzaklıktaydı. Daha sonra baron da görüldü, yanında birkaç erkekle yolda yürüyordu.

Baron, "İşte hepimizin beklediği buydu," dedi. "Bu sevimli yaratık Gion'dan gelen Sayuri, belki de bir gün, 'Gion'lu Büyük Sayuri' adıyla anılacak. Sizi temin ederim ki bir daha onunkiler gibi gözleri göremeyeceksiniz. Bir de onun hareketlerindeki zarafeti görün... Tüm erkekler seni görebilsinler diye buraya davet edildin, Sayuri; bu nedenle de önemli bir görevin var. Her tarafı gezmelisin, evin içinde göl kenarında, Csğaçların arasında, her yerde gezinmelisin. Hadi şimdi, git işe başla."

Baronun dediği gibi malikânede gezinmeye başladım, to-murcuklarla dolu kiraz ağaçlarının arasında yürüdüm, ara sıra

konuklara eğilerek selam verdim ve başkanı aradığım belli olmaması için çaba harcadım. Birkaç adımda bir erkeklerden biri beni durdurup, "Aman Tanrım... Kyoto'dan gelme bir çırak geyşa," gibi sözler söylüyordu. Sonra da adam kamerasını çıkarıyor ve benim yanımda durup birisine fotoğraf çektiyordu. Adamlar, bir ağa hapsedilmiş tarih öncesi dönemlere ait bir yaratıkmışım gibi davranıyorlardı. Mameha, herkesin benim görünüşümden etkileneceği konusunda beni uyarıyordu, çünkü Gion'dan gelme bir çırak geyşa başkalarına benzemezdi. Tokyo'nun daha itibarlı geyşa bölgelerinde, örneğin Shimbashi ve Akasaka'da, bir kız geyşalığa yükselmek istiyorsa, bu sanatın tüm inceliklerini bilmek zorundadır. Fakat o dönemde, Tokyo geyşalarının çoğu kafaca çok modernler ve pek çoğunun baronun malikânesinde Batılı giysileriyle dolaşmalarının nedeni de buydu.

Baronun partisi saatlerce bitmek bilmedi, ikindiye doğru başkanı bulma ümidini hemen hemen yitirmiştim. Dinlenecek bir yer bulmak için eve girdim, fakat daha giriş holüne adıma atar atmaz, kaskatı kesildim. İşte başkan oradaydı, başka bir adamla konuşarak tatami odasından çıkıyordu. Başkanla o adam birbirleriyle vedalaştılar, sonra başkan bana döndü.

"Sayuri... Baron seni ta Kyoto'dan buraya kadar gelmeye nasıl razı etti? Onunla tanıştığını bile bilmiyordum."

Bakışlarımı başkandan uzaklaştırmam gerektiğini biliyordum, ama bu iş bir duvardan elle çivileri çıkarmaya benziyordu. Sonunda bunu başarinca eğilerek selam verdim ve dedim ki:

"Mameha-san, kendisinin yerine beni yolladı. Başkanla karşılaşma onurunu elde etmekten çok memnunum."

"Evet, ben de seni gördüğüme sevindim; bir konuda bana fikrini söyleyebilirsin. Gel de baron için getirdiğim armağana bak. Bu armağanı ona vermeden geri götürmeyi düşünüyorum."

Başkanın peşinden tatami odasına girdim, kendimi bir iple çekilen bir uçurtma gibi hissediyordum. İşte burada Hako-ne'deydim, bildiğim her yerden uzaktı burası ve herkesten fazla düşündüğüm adamla birkaç dakika birlikte olabilecektim; bunu düşünmek bile beni hayrete düşürüyordu. Başkan önümden yürürken, terziye diktirilmiş yün elbisesi içinde son derece rahat hareket etmesine hayran kaldım. Baldırlarının şişkinliğini fark edebiliyordum ve bir ağacın köklerinin ayrıldığı noktaya benzeyen sırtındaki çukuru da görebiliyordum. Başkan masadan bir şey alıp göreyim, diye havaya kaldırdı. Önce bunun bir altın süs eşyası olduğunu düşündüm, fakat gerçekte armağan antika bir kozmetik kutusuydu. Başkan bana kutunun Arata Gonroku adında Edo dönemine ait bir sanatçının eseri olduğunu söyledi. Altın lake kaplamalı yastık şeklinde bir kutuydu, üzerine siyah boyayla sıçrayan tavşanlar ve uçan kuşlar resmedilmişti. Başkan kutuyu ellerime verince, gözlerim kamaştı, kutuya bakarken heyecandan soluğumu tuttum.

Başkan, "Ne dersin acaba baron bunu beğenir mi?" dedi. "Kutuyu geçen hafta buldum ve hemen aklıma baron geldi, fakat..."

"Başkan bu armağandan baronun memnun kalmayacağını nasıl düşünebilirsin?"

"Ah, o adamda her şeyin koleksiyonu var. Belki de bu kutuyu üçüncü sınıf bir armağan sayacaktır."

Başkanı hiç kimsenin böyle düşünemeyeceğine inandırdıktan sonra kutuyu ona verdim. Başkan armağanı tekrar ipek bir kumaş parçasına sardı ve başıyla kapıyı işaret etti. Onun arkasından dışarı çıktım. Holde başkanın ayakkabılarını giyinmesine yardım ettim. Parmaklarımın uçlarıyla adamın ayaklarına dokunurken, öğleden sonrayı onunla birlikte geçirdiğimizi ve önümüzde uzun bir akşamın bulunduğunu hayal ettim. Bu düşünce beni öyle bir hale getirdi ki, kendimi toplayıncaya kadar aradan

ne kadar zaman geçtiğini bilemiyorum. Başkan hiç de sabırsızlanmışa benzemiyordu, fakat ben ayaklarıma okabolarımı geçirmeye çalışırken, kendimi çok huzursuz hissettim ve bu yüzden de işim gerektiğinden daha uzun sürdü.

Başkan beni bir patikadan yürütüp göl kenarına götürdü, burada baron bir kiraz ağacının altına serili bir kilimde üç Tokyo geyşasıyla oturuyordu. Hepsi birden ayağa kalkılar, ama baron kalkarken biraz zorlandı. Baronun yüzü, içkiden kıpkırmızı lekelelerle dolmuştu.

Baron dedi ki: "Başkan, partime gelebilmeniz beni çok mutlu etti. Sizi burada görmekten her zaman kıvanç duymuşumdur, bunu biliyor musunuz? Sizin şu şirketinizin büyümesi hiç durmayacak, öyle değil mi? Nobu'nun geçen hafta Kyoto'da verdiği partiye katıldığını size Sayuri haber verdi mi?"

"Partiyle ilgili haberleri Nobu'nun kendisinden aldım. Eminim ki, o da her zamanki gibi davranmıştır."

Baron, "Öyleydi," dedi. "Çok garip bir küçük adam, değil mi?"

Baronun ne düşünerek böyle dediğini bilemiyorum, çünkü kendisi Nobu'dan daha ufak tefekti. Başkan bu sözlerden pek hoşlanmamış gibiydi ve gözlerini kıstı.

Baron, "Demek istiyorum ki," diye söze başladı, ama başkan hemen onu susturdu.

"Size teşekkür edip vedalaşmak için geldim, fakat önce size bir şey vermek istiyorum." Başkan bu sözleri söyledikten sonra kozmetik kutusunu barona verdi. Baron ipekli kumaşla sarılı kutunun paketini açacak durumda değildi, kutuyu geyşalardan birine verdi, o da paketi açtı.

Baron, "Aman ne güzel bir şey," dedi. "Herkes aynı kanıda değil mi? Şuna bakın. Ayol, kutu yanınızda duran o şahane yaratıktan bile güzel sayılabilir, başkan. Siz Sayuri'yi tanıyor musunuz? Eğer tanıyorsanız, sizi tanıştırmama izin verin."

Başkan, "Ah, Sayuri ile biz birbirimizi çok iyi tanıyoruz," dedi.

"Birbirinizi ne kadar iyi tanıyorsunuz, başkan? Sizi kıskanmama neden olmaya yetecek kadar mı?" Baron bu şakasına güldü, ama başka gülen olmadı. "Her neyse bu güzel armağan, sana bir şey vereceğimi bana hatırlattı, Sayuri. Fakat öbür geyşalar gitmeden armağanımı veremem, çünkü geyşalar armağanı görürlerse onlar da aynısını isteyeceklerdir. Bu nedenle herkes evine gidinceye kadar burada kalmak zorundasın."

Ben dedim ki: "Baron çok nazik, ama gerçekten kendimi zor duruma düşürmek istemem."

"Bakıyorum, her şeye hayır demek konusunda Mameha'dan çok şey öğrenmişsin. Konuklarım gittikten sonra beni giriş holünün önünde bekle. Başkan, Sayuri sizi arabanıza götürürken onu dediğimi yapması konusunda ikna eder misiniz?"

Eğer baron körkütük sarhoş olmasaydı, eminim ki, başkan arabasına kadar götürmeyi akıl ederdi. Fakat iki erkek vedalaştılar ve ben başkanın peşinden eve doğru yürüdüm. Başkanın şoförü ona arabanın kapısını açıp binmesini beklerken, ben de eğilerek selam verdim ve gösterdiği yakınlık için başkana teşekkür ettim. Başkan arabaya binmek üzereyken birden durdu.

"Sayuri," diye söze başladı, sonra konuşmasına nasıl devam edeceğini bilemiyormuş gibi duraladı. "Mameha, sana baron hakkında neler anlattı?"

"Pek fazla bir şey anlatmadı, efendim. Yani şey, başkanın neyi kastettiğinden pek emin değilim."

"Mameha sana iyi bir abla gibi davranıyor mu? Sana bilmen gereken şeyleri anlatıyor mu?"

"Ah, evet, başkan. Mameha bana kelimelerle ifade edemeyeceğim kadar çok yardımcı oldu."

"Şey, yerinde olsam baron gibi biri bana vereceği bir şey olduğunu söyleyince çok dikkatli davranırdım."

Bu sözlere nasıl karşılık vereceğimi bilmiyordum, bu yüzden baronun beni düşünmesinin bile büyük bir incelik olduğunu belirtmek için bir şeyler geveledim.

"Evet, eminim ki, bu büyük bir incelik. Sen kendine dikkat et." Başkan bir saniye kadar bana dikkatle baktıktan sonra arabasına bindi.

Bundan sonra bir saat kadar konukların arasında gezindim ve başkanın bana söylediği sözleri tekrar tekrar düşündüm. Başkanın uyarısı yüzünden endişe duymak yerine, adam benimle o kadar uzun süre konuştuğu için sevinç içindeydim. Aslında baronu aklımın köşesinden bile geçirmemiştim, ta ki alacakaranlık bastırırken, holde yapayalnız kalıncaya kadar... Yakındaki tatami odasında yere diz çöktüm ve bir pencereden dışarıya bakmaya koyuldum.

Aradan on, on beş dakika geçti, sonunda baron, benim bulunduğum giriş holüne geldi. Baronu görür görmez, korkudan gönlüm bulandı, çünkü baron sadece pamuklu bir sabahlıkla dolaşıyordu. Adamın bir elinde bir havlu vardı, baron havluyla, güya sakal yerine geçen uzun siyahi kılların üzerine bastırıyordu. Besbelli, banyodan yeni çıkmıştı. Ayağa kalkıp ona selam verdim.

Baron, "Sayuri, benim ne kadar aptal olduğumu biliyor musun?" dedi. "İçkiyi fazla kaçırdım." Bu dediği doğrudu. "Beni beklediğini unutmuşum. Umarım sana hazırladığım sürprizi öğrenince, beni bağışlarsın."

Baron evin içine doğru yürüdü, benim de onu izlememi istediği belliydi. Fakat ben Mameha'nın *mizuagese* yaklaşan bir çırak geyşanın sofraya konulan bir yemek gibi olduğuna ilişkin sözlerini düşünerek olduğum yerde kaldım.

Baron durdu ve bana, "Hadi sen de gel," dedi.

"Ah, baron, ben gerçekten gelmemeliyim. Lütfen, burada beklememe izin verin."

"Sana vermek istediğim bir şey var. Hadi, benim daireme gel ve otur, sakın aptallık etme."

"Ama baron," dedim. "Aptal bir kız gibi davranmamak elimde değil, çünkü ben zaten aptalın biriyim."

"Yarın, Mameha'nın gözetimi altına geri döneceksin, öyle değil mi? Fakat burada seni gözleyen kimse yok."

Eğer o anda biraz mantıklı olabilseydim, beni bu güzel partiye çağırdığı için barona teşekkür eder ve hana geri gidebilmek için onun arabasından yararlanmak istediğimi söylerdim. Fakat her yaş bir rüya gibiydi... Sanırım ben de çok geçiriyordum. Kesinlikle bildiğim tek şey, gerçekten çok korkmuş olduğumdu.

Baron, "Ben içerde giyineceğim," dedi. "Sen de gel. Bugün çok fazla saki içtin mi?"

Uzun bir sessizlik oldu, yüzümde sanki hiçbir ifade kalmamış gibi bir duyguya kapıldım.

Nihayet, "Hayır, efendim," diye yanıt vermeyi başardım.

"Fazla içmiş olabileceğini ben de sanmıyorum. Sana istediğin kadar içki verebilirim. Hadi gel."

"Baron," dedim. "Lütfen, beni handa beklediklerinden emim."

"Bekleniyor, musun? Seni kim bekliyor?"

Bu soruya yanıt vermedim.

"Seni kim bekliyor, diye sordum. Neden böyle davranmak zorunda olduğunu anlamıyorum. Sana vermek istediğim bir şey var. Gidip onu getirmemi mi tercih ediyorsun?"

"Çok üzgünüm," dedim.

Baron yüzüme bakakaldı. Nihayet, "Burada bekle," dedi ve tekrar eve girdi. Kısa bir süre sonra, kalın kâğıda sarılmış yassı büyük bir paketle geri döndü. Bunun bir kimono olduğunu anlamam için uzun uzun incelememe gerek yoktu.

Baron bana, "İşte," dedi. "Sen budala bir kız olmakta ısrar ettiğin için gidip hediyeni getirdim. Bu senin rahatlamayı sağlayacak mı?"

Barona tekrar çok üzgün olduğumu söyledim.

"Geçen gün bu kimonoyu ne kadar beğendiğini fark ettim. Bu kimononun senin olmasını istiyorum."

Baron paketi masanın üzerine bıraktı ve ipini çözdü. Ben Kobe manzarasıyla bezenmiş olan kimononun bana verileceğini sanmıştım; doğrusunu söylemek gerekirse, sevindiğim kadar da endişelenmiştim, çünkü böylesine şahane bir kıyafeti ne yapacağımı bilemiyordum. Ayrıca baronun bunu bana armağan ettiğini Mameha'ya nasıl açıklayacağımı kestiremiyordum. Baron paketi açınca, gördüğüm şey, şahane bir koyu renk kumaş üzerine gümüş simle işlemler yapılmış inanılmaz güzellikte bir kimonoydu. Baron kimonoyu omuzlarından tutup kaldırdı. Baronun dediğine göre bu 1860'lı yıllarda son shogun Togukowa Yoshinobu'nun yeğeni için yapılmış bir kimonoydu ve müzede muhafaza ediliyordu. Kimononun üzerindeki desende gümüş rengi kuşlar gece vakti gökyüzünde uçuyorlardı, arka planda gizemli bir doğa manzarası vardı.

Baron, "Benimle gelip kimonoyu denemelisin," dedi. "Şimdi budala bir kız olma. Obi bağlamakta özellikle çok ustayımdır. Daha sonra sana kendi kimononu giydiririz ve böylece hiç kimse işin farkına varmaz."

Aslında şu sıkıcı durumdan kurtulabilmek uğruna bu kimonoyu hiç düşünmeden feda edebilirdim. Fakat baron öyle otoriter biriydi ki, Mameha bile ona karşı çıkmayı göze alamazdı. Mameha, baronun isteklerine karşı çıkmayı göze alamıyorsa ben nasıl olur da ona itaatsizlik edebilirdim? Baronun sabrının tükenmeye başladığını hissediyordum; Tanrı biliyordu ya, ben çırak geyşa olduğum günden beri, aylar boyunca baron bana çok iyi davranmıştı, o yemek yerken benim hizmet etmeme izin vermiş, Kyoto'daki malikânesinde verdiği partiye Mameha'nın beni de götürmesini kabui etmişti. Ve şimdi de bana harika bir kimono hediye ederek büyük bir iyilikte bulunuyordu.

Sanırım sonunda, barona itaat etmekten ve her ne ise bunun sonucuna katlanmaktan başka bir seçeneğim olmadığına karar verdim. Utanç içinde gözlerimi yere indirdim ve başından beri benliğimi sarmış olan rüya havası içinde, baronun elimi tutup beni koridorlardan geçirerek evinin arka tarafına doğru götürdüğünü fark ettim. Bir ara bir hizmetçi hole çıktı, ama bizi görür görmez eğilerek selam verip geri döndü. Baron tek kelime bile söylemedi duvarları aynalarla kaplı bir tatami odasına gelinceye kadar beni yürüttü. Burası baronun giyinme odasıydı. Karşı duvarlarda elbise dolapları vardı ve hepsinin kapıları kapalıydı.

Korkudan ellerim titriyordu, fakat baron bunu fark ettiyse bile bir yorum yapmadı. Baron beni aynaların önünde durdurttu ve elimi tutup dudaklarına yaklaştırdı, elimi öpeceğini sandım, fakat baron sadece elimi yanağının üzerinde gezdirdi ve bana pek garip gelen bir şey yaptı. Adam kimononun kolunu bileğimden yukarı sıvadı ve cildimin kokusunu burnuna çekti. Baronun sakalı kolumu kaşındırıyordu, ama her nasılsa ben bunu hissetmedim. Zaten hiçbir şey hissetmiyordum. Sanki korku, şaşkınlık ve dehşet tabakalarının altına gömülmüş gibiydim. Ve o sırada baron arkama geçip ve *obijimemln* bağını çözmek için elini göğsüme uzatarak beni kendime getirdi. Bu bağ, obimin yerinde kalmasını sağlıyordu.

Baronun gerçekte beni soymaya çalıştığını bildiğim için bir an paniğe kapıldım. Bir şey söylemeye çalıştım, ama dudaklarımın hareketini kontrol edemiyordum ve zaten baron da beni susturmak için garip sesler çıkarıyordu. Ellerimle adamı durdurmaya çalıştım, fakat baron ellerimi itti ve sonunda *obijimeml* çıkarmayı başardı. Bundan sonra baron geri çekildi, omuzları arasındaki obi düğümünü çözmeye çalıştı. Onu çıkarmaması için adama yalvardım, fakat o beni dinlemedi ve çok geçmeden obiyi çözmeye başladı, bunu yaparken kolunu belime sarıp dur-

du. Başkanın mendilinin sıkıştırıldığı yerden kurtulup yere düştüğünü gördüm. Baron bir anda obiyi bir yığın halinde yere bıraktı ve obinin altındaki kuşağı, *datejimeyi* çözdü. Kimonomun belimden aşağı kaydığını hissedince fenalaştım. Kimonoma sıkı sıkı sarıldım, ama baron kollarımı çekti. Artık aynaya bakmaya dayanamıyordum. Gözlerimi kaparken gördüğüm son şey, kimonomun omuzlarımdan yukarı çekilip çıkarılması oldu, kumaşın hışırtısı kulaklarımdaydı.

Baron istediği şeyi yapmış gibi görünüyordu ya da en azından o an için daha ileri gitmedi. Baronun ellerinin belime dokunduğunu hissettim. Sonunda gözlerimi açtığım zaman baron hâlâ arkamda duruyordu, saçlarımı ve boynumu koklamakla meşguldü. Baronun gözleri aynadaydı. Parmakları kırırdadıkça, içimden onları kendimden uzaklaştırmak geliyordu, ama çok geçmeden parmaklar belimde tıpkı bir örümcek gibi hareket ediyordu ve birden adamın parmakları belimdeki kuşağa takıldı ve kumaşı çekiştirmeye başladılar. Birkaç kez onu durdurmaya çalıştım, fakat baron daha önce yaptığı gibi ellerimi itti. Sonunda kuşak çözüldü; baron kuşaktan elini çekip yere düşmesini sağladı. Bacaklarım titriyordu ve baron iç elbisemi ellerine alırken odadaki her şeyi bulanık görmeye başlamıştım. Bir kez daha adamın ellerine sarıldım.

Baron bana fısıldadı. "Bu kadar endişelenme, Sayuri," dedi. "Sana yapmamam gereken bir şeyi yapacak değilim. Sadece şöyle bir bakmak istiyorum, anlamıyor musun? Bunun kötü bir yanı yok ki. Hangi erkek olsa, aynısını yapardı."

Baron bunları söylerken, yüzünden akan ter, kulağımın arkasına damladı. Bu yüzden başımı yana çevirmek zorunda kaldım. Sanırım adam bu hareketin, ona izin verdiğim anlamına geldiğini sanmıştı, çünkü elleri artık daha hızlı hareket etmeye başlamıştı. Artık üzerimde hiçbir giyecek kalmamıştı. Baronun neler görebileceğini düşünmeye bile dayanamadım.

Baronun elleri kalçalarımda *koshimakimi* açmakla meşguldü. O gün *koshimakimi* vücuduma sararken bel kısmını belki gerektiğinden daha sıkı bağlamıştım. Baron *koshimakinin* ucunu bulmakta zorlanıyordu, fakat sonunda kumaşı gevşetmeyi başardı ve bir çekişte iç elbisemin altından kumaşı olduğu gibi yere attı. Sonra da baron, uyuyan bir çocuğun üzerinden örtüsünü çekiyormuş gibi iç elbisemin önünü açtı, sanki muhteşem bir şeyin üzerini açıyormuşcasına derin bir soluk aldı. Genzim yanıyordu, ağlamak üzereydim, fakat benim çıplak halimi gören baronun ağladığımı da göreceğini düşünmekten kendimi alıkoymıyordum. Nasılsa gözyaşlarımı tutabildim ve gözlerimi aynaya diktim, sanki zaman durmuş gibiydi. Daha önce kendimi böyle çırlıçıplak görmemiştim. Ayaklarımda hâlâ düğmeli çoraplar vardı, fakat şimdi kendimi banyodakinden daha çıplak hissediyordum. Aynadan baronun vücuduma baktığını gördüm. Baron önce iç elbisemin önünü açıp belimi iyice görmeye çalıştı. Sonra da gözleri Kyoto'ya geldiğimden beri gelişen siyah noktaya yöneldi. Baronun gözleri uzun süre o noktada kaldı, fakat sonunda baronun gözleri ağır ağır yukarı yöneldi, karnımın üzerinden, kaburgalarımın üzerinden geçti. Baron bir elini üzerimden çekince iç elbisem bir yana kaydı. Adamın eliyle ne yaptığını söyleyemem, fakat o eli bir daha görmedim. Bir ara baronun bornozundan çıplak omuzlarından birinin görüldüğünü fark edince bir an için paniğe kapıldım. Baronun ne yaptığını bilmiyorum, gerçi şimdi doğru bir tahminde bulunabilirim, ama bunu hiç aklıma getirmemeyi yeğliyorum. Bildiğim tek şey, adamın soluğunun ensemi ısıtmaya başladığıydı. Bundan sonra başka hiçbir şey görmedim. Aynadaki görüntü bulanıklaşmıştı; artık gözyaşlarımı tutamıyordum.

Bir ara baronun solukları yine yavaşladı. Tenim korkudan sıcaqlanmış ve nemlenmişti, bu yüzden de baron sonunda elbise mi yere bırakınca, yan tarafımda çok hafif bir serinlik hisset-

tim. Çok geçmeden odada yalnız kalmıştım, ben farkına varmadan baron odadan çıkmıştı. Adam gittiğine göre, ben hemen giyinmeye başlayabilirdim. Öyle bir telaş içindeydim ki, yerden yiyeceklerimi toplarken bir lokma yiyeceği kapmaya çalışan aç bir çocuktan farkım yoktu.

Ellerim titreye titreye giyinmeye çalıştım. Fakat biri bana yardım edinceye kadar iç elbisemi iliklemek ve kuşağımı bağlamaktan başka bir şey yapamadım. Aynanın önünde durup, bozulan makyajımı endişeli gözlerle inceledim. Gerekirse orada bir saat bile beklemeyi göze alabilirdim. Fakat hemen birkaç dakika sonra baron geri döndü, bornozunun kuşağını göbeğinin üzerine bağlamıştı. Baron hiç konuşmadan kimonomu giymeme yardım etti ve *datejimemi* tıpkı Bay Itchoda'nın yaptığı gibi sıkıca bağladı. Baron uzun obimi kolunda tutup vücuduma nasıl saracağını hesaplamaya çalışırken, içim bir tuhaf oldu. Önce bunun nedenini anlayamadım, ama bu duygu tıpkı bir kuşağın lekeyi yavaş yavaş özümseyişi gibi tüm benliğime yayılmıştı ve çok geçmeden her şeyi anladım. Çok kötü bir şey yapmanın yarattığı duyguydu bu. Baronun önünde ağlamak istemi-yordum, ama kendimi tutamadım. Zaten baron da odaya geri döndüğünden beri bana hiç bakmamıştı. Yağmur altında duran bir ev olduğumu ve önümden aşağı suların aktığını hayal etmeye çalıştım. Fakat baron beni görmüş olmalıydı, çünkü odadan ayrıldı ve isminin başharfleri işlenmiş bir mendille geri döndü. Bana bu mendili alabileceğimi söyledi, ama ben onu kullandıktan sonra masanın üzerine bıraktım.

Bir süre sonra beni evin ön kapısına götürdü ve tek kelime etmeden yanımdan uzaklaştı. Bu arada incecik kâğıtla sarılmış antika kimonoyu getiren hizmetçi, başıyla selam verip paketi uzattı. Ve baronun arabasına kadar bana eşlik etti. Arabanın arka koltuğunda, hana ulaşana dek sessizce ağladım. Şoför ağladığımı fark etmiyormuş gibi davrandı. Zaten başıma gelenlere

ağlamıyordum. Beni korkutan başka şeydi. Soyunmama yardım ederken üstünkörü bağlanan obimi, bozulan makyajımı ve elimdeki pahalı armağan paketini görünce Bay Itchoda bana karşı nasıl davranacaktı? Arabadan inmeden önce yüzümü başkanın mendiliyle sildim, ama pek yararı olmadı. Bay Itchoda yüzüme baktığı anda başıma gelenleri anlamış gibi çenesini kaşıdı. Üst kattaki odada obimi çıkarırken, "Baron seni soydu mu?" diye sordu.

"Anlamadım."

"Giysilerini çıkarıp aynadaki görüntünü seyretti. Ama senden yararlanmadı. Sana dokunmadı ya da üstüne çıkmadı, değil mi?"

"Hayır, efendim."

Bay Itchoda uzaklara bakarak, "Öyleyse iyi," dedi. Ve konu böylece kapandı.

Y i r m i Ü ç ü n c ü Bölüm

Ertesi sabah tren Kyoto garına gittiğinde karmakarışık duygular içindeydim. Havuza atılan taş suyun-dibine battıktan sonra da sular dalgalanmaya devam ederdi. Bir adam arkamdan yürüyen Bay Itchoda'yla birlikte, tahta merdivenlerden inip perondan çıkarken öylesine şaşırdım ki, bir an her şeyi unuttum.

Camekânın içinde *Eski Başkent Dansları* mevsiminin başlayacağını gösteren yeni bir poster asılmıştı. Durdum ve yazılanları gözden geçirdim. Gösteri iki hafta sonra başlayacaktı. Poster bir gün önce dağıtılmıştı. Herhalde ben tam o sırada baronun malikânesinde başkanla tanışmayı umut ediyordum. Her yıl dansların teması değişirdi. Örneğin, 'Kyoto'da Dört Mevsim Renkleri' ya da '*Heike Öykülerinden Ünlü Yerler*' gibi işlenirdi. Bu yılın teması, 'Sabah Güneşinin Parlak Işıkları' adını taşıyordu. Poster Uchida Kosaburo tarafından yapılmıştı. 1919 yılından beri hemen hemen bütün posterleri o yapıyordu. Bu yıl tahta bir köprünün üstünde yeşil ve turuncu renkli muhteşem bir kimono giymiş çirak bir geyşayı canlandırmıştı. Uzun yolculuktan yorgun düşmüştüm. Gece trende rahat uyuyamamıştım; bir süre posterin önünde büyülenmiş gibi durdum. Kimonolu kıızı dikkatle incelemeden önce yeşil ve altın renklerin güzelliğini hayranlıkla seyrettim. Resimdeki kız olağanüstü güzel mavi gözleriyle yeni doğmakta olan güneşin parlak ışıklarına bakıyordu, Düş-

memek için parmaklığa tutundum. Uchida'nın yaptığı resimde köprünün üstünde duran kız bendim!

Gardan çıkınca, Bay Itchoda yol boyunca asılı posterleri gösterdi. Daimaru alışveriş merkezinin duvarlarındaki posterleri görebilmek için arabacıya diğer yoldan gitmesini söyledi. Kervan her köşesinde resmimi görmek, bana düşlerimde yaşattığım kadar heyecan vermedi. Posterdeki o zavallı kıza bakarken aynanın önünde yaşlı bir adamın obimi çözüşünü düşünüyordum. Her neyse, sonraki günlerde herkes çeşitli iltifatlar yağdırarak beni tebrik etti. Fakat böyle bir şeref de bir bedeli olduğunu öğrendim. Mameha dans gösterisinde bana bir rol ayarladığından beri hakkımda yapılan çirkin dedikodular kulağıma geliyor. Poster olayından sonra durum daha da kötüye gitti. Örneğin, bir hafta önce yakınlık gösteren genç çırak ertesi sabah ona selam verdiğimde başını çevirip selamımı almadı.

Mameha'ya gelince, artık iyileşiyordu. Onu ziyarete gittiğimde sanki posterdeki kendi resmiymiş gibi sevinçliydi. Anın Hakone'ye yaptığım yolculuktan kesinlikle hoşlanmamıştı. Fakat başarıya ulaşmamı içtenlikle istiyordu; hatta eskisinden daha fazla istemesi garipti. Baronla buluşarak ona ihanet ettiğim düşüncesine kapılacak endişesiyle içim içimi kemiriyordu. Sanırım Bay Itchoda, baronla buluştuğumu ona söylemişti. Söylediyse bile Mameha bu konuya asla değinmedi; tabii ben de.

İki hafta sonra dans gösterileri başladı. İki gün Kabumjjo Tiyatrosu'nun soyunma odasında, Mameha başkan ve No bu'nun da seyirciler arasında olduklarını söyleyince sevinçten nerdeyse havalara uçacaktım. Makyajımı yaparken, başkanın mendilini göğsüme soktum. Başıma peruk takacağımdan saçlarımı ipek bir bantla sıkıca bağlamıştım. Aynaya bakınca kendimi tanıyamadım. Yanaklarımın ve gözlerimin etrafında o güne kadar görmediğim gölgeleri fark ettim. Yüzümün biçiminin beni

şaşırtması çok garipti, ama birdenbire hayatta hiçbir şeyin benim düşündüğüm kadar basit olmadığını sezinledim.

Bir saat sonra tiyatronun kulisinde diğer çıraklarla birlikte açılış dansının başlamasını bekliyordum. Hepimizin kimonoları sarı, kırmızı; obilerimiz de turuncu ve altın rengindeydi, böylece güneşin parlak ışıklarına benziyorduk. Müzik başladı. Shami-senlerin ve davulların ilki tınısını duyunca, hep birlikte yelpazele-
rimizi açıp kollarımızı öne uzatarak, boncuk dizisi gibi sahneye çıktık. Birlikte yapılan işin bir parçası olmak beni çok mutlu etti.

Açılış dansı sona erince, üst kata çıkıp kimonomu değiştirdim. 'Dalgaların Üstüne Yansıyan Sabah Güneşi' adında tek kişilik gösteride ben dans edecektim. Dansın konusu, sabah erken saatte denize giren bir genç kızın, yunus balığına âşık olmasını dile getiriyordu. Pembe üstüne gri su desenleri olan muhteşem bir kimono giymiştim. Elimdeki mavi ipek şeritler de arkamda dalgalanan suyu simgeliyordu. Umiyo adındaki geyşa da benim aklımı başımdan alan yunus balığı prens rolündeydi; buna ilaveten, diğer geyşalar da rüzgâr, güneş ışıkları ve su damlacıkları rollerini paylaşmışlardı. Ayrıca sahnenin arka tarafında koyu gri ve mavi kimonolu çıraklar da prenslerine geri dönmesi için yalvaran yunus balıklarını canlandırıyorlardı.

Kostüm değiştirmem pek uzun sürmedi. Perdenin aralığından birkaç dakika seyircileri gözleyebilecek kadar vaktim vardı. Sahnenin iki yanında yer alan orkestra localarının arkasındaki karanlık dar koridora doğru ilerledim. Birkaç geyşa ve çıraklar, sürgülü kapıların aralığından seyircileri gözlüyorlardı. Ben de onların yanına gittim. Aralıktan bakınca başkanla Nobu'nun yan yana oturduklarını gördüm; bana göre başkan iyi koltuğu Nobu'ya vermişti. Nobu da gözlerini sahneye dikmiş dikkatle bakıyordu, ama başkanın uyuklaması beni şaşırttı. Müziğin melodisinden Mameha'nın dansının başlamak üzere olduğunu anla-

dım. Karanlık koridordan ilerledim ve sahneye açılan kapının önüne gittim.

Sahne de dans eden Mameha'yı bir iki dakika kadar izledim, ama bende bıraktığı etki asla silinmeyecekti. Inoue Okulu'nda öğretilen dansların çoğu şu ya da bu şekilde bir öykü anlatır, 'Saraylı Erkek Karısına Dönüyor' adlı dansın öyküsünde, saraylı bir erkeğin, yine sarayda yaşayan bir kadına âşık olmasını dile getiren bir Çin şiirinden alınmıştı. Kocasının geceleri nereye gittiğini merak eden kadın bir gece sarayın bahçesinde taffanların arasına saklanıp onu gözetler. Şafak sökerken, kocasının sevgilisinin yanından ayrıldığını görür; fakat kadın bütün gece ayazda kaldığından hastalanır kısa süre sonra ölür.

Bizim ilkbahar danslarında bu öykü Çin'de değil Japonya'da geçiyordu. Mameha kalbi kırıldıktan sonra hastalanıp ölen eş rolündeydi. Saraylı kocayı Geyşa Kanako canlandırıyor du. Adam sevgilisine veda edene kadar dansı izledim. Dekor muhteşemdi. Arka planda shamisenlerin kalp atışı temposunda çaldıkları müzik şafağın solgun ışıklarına eşlik ediyordu. Erkek, güzel bir dans gösterisiyle, birlikte geçirdikleri geceden ötürü sevgilisine teşekkür ettikten sonra onun sıcaklığını yitirmemek için doğan güneşe doğru ilerledi. Bu sırada, sahnenin diğer tarafında kocasıyla sevgilisini gözetleyen Mameha da kırılan kalbinin acısını dile getiren dansına başladı. Mameha'nın dansının güzelliğinden mi, yoksa öykünün fazlasıyla duygu yüklü olmasından mı bilmiyorum, ama onu izlerken sanki ihanetin kurbanı benmişim gibi hüznlendiğimi hissettim. Güneş ışıklarının sahnayı aydınlatmasıyla dans sona erdi. Mameha, ağaçların arasına girip ölüm sahnesini canlandıracağı dansa başladı. Bundan sonra ne *olduğunu* bilmiyorum. Öylesine duygulanmışım ki artık sahnede olup biteni izleyemiyordum; zaten kulise dönüp sahneye çıkmaya hazırlanmam gerekiyordu.

Kuliste beklerken, sanki koca binanın altında eziliyordum şum gibi bir duyguya kapıldım; çünkü bence üzüntü, taşınması çok zor bir yükü, iyi bir dansçı, üstünde dans ettiği sahnenin' tahta yer döşemelerindeki ek yerlerini hissedebilmek için ayağına bir numara küçük çorap giymeli. Gösteriye başlamadan önce, kuliste gücümü toplamaya çalışırken, üzüntünün üzerime çökerttiği ağırlığın altında eziliyordum. Yalnızca yer döşemelerinin eklerini değil, aynı zamanda çorabın dokunduğu iplikleri bile teker teker hissediyordum. Sonunda shamisen ve davulların sesini duyabildim. Diğer dansçılar giysilerini hışırdatarak hızla yanımdan geçerlerken, beni de sahneye doğru iteklediler; ama daha sonra olanları anımsamıyorum. Sanırım yelpazemi kapatıp kollarımı havaya kaldırdım ve dizlerimi bükerek sahneye girdim. Dans ederken adımlarımı aksattığımı sanmıyorum, ama ahenkle hareket eden kollarıma şaşkınlık içinde baktığımı anımsıyorum. Defalarca prova yaptığım dansı yeterince öğrendiğime eminim, Bildiğim bütün şeyler aklımdan uçup gittiği halde, korkuya kapılmadım ve rolümü hiç zorlanmadan canlandırdım.

Dans gösterileri ay sonuna kadar sürdü. Her gece sahneye çıkmadan önce, 'Saraylı Erkek Karısına Dönüyor' adlı oyunu düşünerek hüznü havanın beni sarmasını bekliyordum. Biz insanların her duruma uyum sağlayabilmeleri çok şaşırtıcıydı; kocasıyla onun sevgilisinden uzak bir köşede, Mameha'nın'ağır ve hüznü dolu dansını gözlerimin önünde canlandırınca üzüntüye kapılmamak elimde değildi.

Gösterinin son haftasında bir gün, Mameha'yla birlikte soyunma odasında bir geyşayla lafa dalınca saatin nasıl geçtiğini fark etmedik. Tiyatrodan çıktığımızda dışarda kimse yoktu; seyirciler dağılmış, çoktan evlerine gitmişlerdi. Biz anayola doğru yürürken, üniformalı bir şoförün arabanın arka kapısını açtığını

gördük, ama Mameha'ya yürümeye devam ettik, tam o sırada Nobu arabadan indi.

"Merhaba, Nobu-san," dedi Mameha. "Artık Sayuri'nin arkadaşlığından hoşlanmadığınızı düşünüp üzülüyardım! Geçen ay sizden bir haber almak için bekledik durduk..."

"Sizin beklemekten yakınmaya ne hakkınız var? Bir saattir bu tiyatronun önünde bekleyen benim."

Mameha, "Dans gösterilerini tekrar izlemeye mi geldiniz?" dedi. "Gösterinin yıldızı Sayuri."

"Herhangi bir maksatla gelmedim," diye Nobu terslendi. "Dans gösterisi sona ereli bir saat oluyor. Bu süre içinde şoförümü kent merkezine alışverişe gönderdim ve bir telefon konuşması yaptım."

Nobu tek eliyle arabanın camına vurunca zavallı şoför kordukdan yerinden sıçradı ve başından şapkasını düşürdü. Adam arabanın camını açtı ve gümüş rengi yaldızlı kâğıttan yapılmış armağan paketini uzattı. Nobu bana bakınca, yerlere kadar eğilip selam verirken onu gördüğüme çok sevindiğimi söyledim.

"Sayuri, çok yetenekli bir dansçısı. Ben sebepsiz yere armağan vermem," dedi ama doğru söylediğini sanmıyorum. "Belki de Mameha ve Gion'daki diğer geyşaların beni diğer erkekler kadar sevmemelerinin nedeni bu."

Mameha, "Nobu-san, biraz haksızlık etmiyor musunuz?" dedi.

"Siz geyşaların ne mal olduklarını bilirim. Size armağan veren erkeklerin her türlü saçmalığına boyun eğersiniz.

"Nobu elindeki küçük paketi bana uzattı.

"Pekâlâ, Nobu-san, ne tür bir saçmalık için size boyun eğmemi istiyorsunuz?" diye şaka yaptım, ama Nobu bunu anlamadı.

"Diğer erkeklerle benzemediğimi söylemedim mi?" diye homurdandı. "Siz geyşalar neden hiçbir şeye inanmazsınız? Eğer bu paketi istiyorsan, fikrimi değiştirmeden al."

Nobu'ya teşekkür edip paketi aldım. Arabanın camını tekrar yumruklayınca, şoför yerinden fırladı ve ona kapıyı açtı.

Arabayı köşeyi dönene kadar iki büküm eğilip selam verdik. Sonra Mameha beni tekrar Kaburenjo Tiyatrosu'nun bahçesine götürdü. Havuzun yanındaki bir sıraya oturup Nobu'nun bana verdiği armağan poşetinin içine baktık. Ünlü bir mücevher mağazasının armasını taşıyan sarı yıldız kâğıtta sarılı, kırmızı kurdeleyle bağlanmış küçük bir kutu vardı. Kutuyu açınca içinden şeftali çekirdeği büyüklüğünde bir yakut taş çıktı. Havuza vuran güneş ışıklarının altında dev bir kan damlasına benziyordu. Değerli taşı parmaklarım arasında çevirince, güneş ışınları bir yüzünden diğer yüzüne sıçradı. Işınların bu sıçrayışlarını kalbimin içinde hissettim.

Mameha, "Bu armağanın seni çok mutlu ettiğini gördüm. Buna ben de sevindim, ama bu zevkin tadını fazla çıkarma. Sayuri, hayatında başka mücevherlere de sahip olacaksın, sanırım pek çok mücevherin olacak. Fakat bu fırsat bir daha asla eline • geçmez. Bu yakutu okiyana götür ve anneye ver," dedi.

Güneş ışınlarının altında bu güzel mücevherden elime yansıyan pembeliği görünce, annenin çiğ et gibi kırmızı çevreli, hastalıklı sarı gözlerini düşündüm... Bu mücevheri ona vermek, korkuluğa ipekli giysi giydirmek gibi bir şeydi. Ama Mameha'ya itaat etmem gerekiyordu.

Mameha, "Mücevheri ona verirken," diye sözlerine devam etti. "Özellikle çok tatlı olmalısın ve 'Anne, benim böyle bir mücevhere ihtiyacım yok, eğer bunu kabul ederseniz bana şeref verirsiniz, bunca yıldır size çok yük oldum,' dersin, ama başka bir şey söyleme, yoksa onunla alay ettiğini düşünür."

Daha sonra odamda, Nobu'ya teşekkür notu yazmak için mürekkep çubuğunun ucunu inceltirken, karamsar düşünceler tüm benliğiimi sardı. Eğer yakut taşı Mameha isteseydi, ona seve seve verirdim, ama onu anneye vermek... Nobu'dan hoşlan-

maya başlamıştım. Bana verdiği bu pahalı armağanın öyle bir kadına gitmesi beni üzüyordu. Eğer yakutu başkan vermiş olsaydı, hiçbir kuvvetin onu elimden alamayacağını biliyordum. Her neyse, teşekkür notunu yazdıktan sonra, konuşmak için annenin odasına gittim. Loş ışıktaki oturmuş piposunu tütürürken, bir yandan da kucağındaki köpeğini okşuyordu.

"Ne istiyorsun?" diye sordu. "Çay saatim gelmek üzere."

"Sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim, anne. Fakat bugün öğleden sonra Mameha'yla birlikte tiyatrodan çıktığımızda, Müdür Nobu Toshikazu beni bekliyordu..."

"Yani Mameha-san'ı bekliyordu demek istiyorsun."

"Bilmiyorum, anne. Fakat bana bir armağan verdi. Çok güzel bir şey, ama ben onu kullanamam."

Armağanı kabul etmekle bana şeref vereceğini söylemek istedim, ama anne beni dinlemiyordu bile. Piposunu sehpanın üstüne bıraktı ve kutuyu ona uzatmama fırsat vermeden elimden aldı. Olanları tekrar açıklamaya çalıştım, ama anne kutuyu ters çevirdi. Yağlı parmaklarıyla iri yakutu tuttu.

"Bu ne?" diye sordu.

"Müdür Nobu'nun bana verdiği armağan. Yani Iwamura Elektrik Şirketi'ndeki Nobu Toshikazu."

"Nobu Toshikazu'nun kim olduğunu bilmiyor muyum sanıyorsun?"

Yerinden kalktı ve pencereye doğru yürüdü. Siyah kâğıt perdeyi açtıktan sonra ikinci güneşinin ışınları altında yakut damlasını inceledi. Benim sokakta yaptığım gibi ışığın kıymetli taşın kesimlerine yansımalarını izliyordu. Sonunda perdeyi kapattı ve koltuğuna oturdu.

"Yanlış anlamış olmalısın. Bunu Mameha'ya vermeni mi söyledi?"

"Hayır, Mameha benimle .birlikteydi."

Annenin kafasının içinde birçok düşüncenin geçtiğini fark edebiliyordum. Yakutu masanın üstüne koydu ve piposunu tüt-türmeye başladı. Karmaşık düşünceleri duman bulutları halinde havaya yükseliyordu. Sonunda, "Demek, Nobu Toshikazu sana ilgi gösteriyor, öyle mi?" dedi.

"Bir süredir gösterdiği ilgiyle beni onurlandırıyor."

Bunun üzerine, sanki sohbetin daha ciddi konulara dönüş-tüğünü belli edercesine, piposunu masanın üstüne koydu. "Se-ni gerektiği gibi yakından izlemedim. Eğer erkek arkadaşların varsa, şimdi bana söylemelisin."

"Asla bir erkek arkadaşım olmadı, anne."

Bana inanıp inanmadığını bilmiyorum, ama fazla soru sor-madı. Mameha'nın öğrettiği gibi, yakutu ona vermek istediğimi açıklayamamıştım. Bu konuyu nasıl açacağımı düşünüyordum. Masanın üstünde duran mücevhere yan gözle baktığımı görün-ce, herhalde onu geri isteyeceğimi sanarak, bir şey söylememe fırsat vermeden uzanıp kıymetli taşı avucunun içine aldı.

Aradan birkaç gün geçti. Bir öğleden sonra, Mameha oki-yaya geldi. Beni kabul salonuna götürdü ve *mizuage* için açık artırmanın başladığını söyledi. Ichiriki'nin patroniçesi, haberi ona bu sabah vermişti.

Mameha, "Bana göre zamanlama çok yanlış," dedi. "Öğle-den sonra Tokyo'ya gidiyorum. Ama bana ihtiyacın yok. Eğer artırma çok yükselirse, olayların başlayacağını biliyorsun."

"Anlamadım. Ne olayları başlayacak?"

"Her türlü şey," dedi ve bir fincan çay bile içmeden gitti.

Mameha gideli üç gün olmuştu. İlk önceleri hizmetçilerden birinin ayak seslerini duyduğumda yüreğim ağzıma geliyordu. Fakat aradan iki gün geçtiği halde hiçbir haber çıkmamıştı. Üçüncü gün karşılaştığım teyze, annenin yukarda beni bekledi-ğini söyledi.

Merdivenin birinci basamağına adımımı attığım anda üst kat-taki kapının açıldığını duydum. Balkabağı koşarak aşağıya iniyor-du. Sanki bir kovadan su boşalır gibi, ayakları havada uçarcasına merdivenlerden iniyordu. Yarı yolda parmağı tırabzana takılınca can acısıyla haykırdı ve diğer eliyle parmağını tuttu.

"Hatsumomo nerede?" diye sordu. Acı çektiği her halinden belliydi. "Onu bulmam gerek,"

Teyze, "Zaten yeterince canın yandı. Canını biraz da Hatsu-momo'nun mu yakmasını istiyorsun?" dedi.

Balkabağı çok sinirli görünüyordu, canını yakan yalnızca parmağının acısı değildi; ama ne olduğunu sorunca, yanıt ver-mededen hole doğru koşarak gözden kayboldu.

Odaya girdiğimde, anne masanın başında oturmuş, pipo-suna tütün dolduruyordu. Sonra bu işten sıkılmış gibi pipoyu bir kenara bıraktı. Muhasebe defterlerinin durduğu dolabın üst ra-fında cam bir fanus içinde Avrupa stili çok güzel bir saat vardı. Anne sık sık yan gözle saate bakıyordu, ama aradan uzun daki-kalar geçmesine rağmen bana bir şey söylemedi. Sonunda da-yanamadım ve ben konuşmaya başladım. "Sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim, anne, ama benimle görüşmek istediğinizi söy-lemişsiniz."

"Doktor geç kaldı. Onu beklememiz gerek."

Dr. Yengeç'in okiyaya gelip benim *mizuagem* için yaptığı düzenlemeleri anlatacağından söz ettiğini sandım. Böyle bir şeyle karşılaşacağımı ummadığımdan karnımın içinde titreşim-ler oluştuğunu hissettim. Anne, Taku'yu okşayarak vakit geçiri-yordu, ama bir süre sonra gördüğü ilgiden sıkılan köpek, hırla-maya başladı.

Sonunda alt katta hizmetçilerin, sokak kapısında birisini karşıladıklarını duydum. Anne de alt kata indi. Birkaç dakika sonra, Dr. Yengeç'ten daha genç, gümüş gibi beyaz saçları olan, elinde deri bir çanta taşıyan adamla anne geri döndü.

Anne, "İşte kız bu," dedi.

Başımı eğerek genç doktoru selamladım. O da başını eğerek beni selamladı.

"Efendim," dedi anneye. "Nerede?..."

Anne içinde bulunduğumuz odanın uygun olduğunu söyledi. Kapiyı kapatmasından, tatsız bir şeyin olacağını anladım. Anne obimi çözmeye başladı. Sonra onu katlayıp masanın üstüne koydu. Omuzlarımdan aşağıya sıyırdığı kimonomu odanın köşesindeki askıya astı. Sarı iç gömleğimle kalmıştım. Elinden geldiğince sakin durmaya çalışıyordum. Fakat bir dakika sonra anne iç gömleğimi tutan bel kemerini çözdü. Elimde olmadan kollarımı uzatıp ona engel olmaya çalıştım, ama o da baronun yaptığı gibi kollarımı yana itti. Midemin bulandığını hissettim. Bel kemerini çözdükten sonra, elini gömleğimin içine sokup *koshi-makimi* aşağıya indirdi. Hakone'de de başıma aynı iş gelmişti. Yapılan şeyler hiç hoşuma gitmiyordu, ama baron gibi iç gömleğimi sırtımdan çıkarmadı. Gömleğin eteğini belime doladı ve yerdeki minderin üstüne yatmamı söyledi.

Ayakucuma diz çöken doktor, özür diledikten sonra iç gömleğimi sıyırıp bacaklarımı açıkta bıraktı. Mameha *mizuage* hakkında bana biraz bilgi vermişti, ama galiba öğrenmem gereken başka şeyler vardı. Acaba açık artırma sona mı ermişti? Artırmayı bu doktor mu kazanmıştı? Dr. Yengeç ve Nobu neredeydi? Hatta annenin bilinçli bir şekilde Mameha'nın planlarını sabotage ettiği bile aklımdan geçti. Genç doktor iki elini bacakları arasına sokarken, onun ellerinin de başkanınki kadar zarif olduklarını fark ettim. Öylesine utanç duyuyordum ki ellerimle yüzümü kapattım. Bacaklarımı bitiştirip çekmek istiyordum, ama doktorun işini zorlaştırarak bu utanç verici durumu uzatmaktan korkuyordum. Böylece gözlerimi sıkıca kapatıp nefesimi tutarak bekledim. Zavallı Taku'nun iğne yuttuğu zaman neler hissettiğini anladım. Teyze onun çenelerini ayırmış, annede elini sokup

boğazına batan iğneyi çıkarmıştı. Bir an galiba doktor iki elini birden bacaklarımın arasına soktu; ama sonunda ellerini çekti ve iç gömleğimi indirip bacaklarımı örttü. Gözlerimi açtığımda, o ellerini bir havluya siliyordu.

"Kızlığı bozulmamış," dedi.

Anne, "Bu iyi haber!" dedi. "Peki çok kan akacak mı?"

"Kan akmayacak. Onu sadece gözlerimle muayene ettim."

"Hayır, yani *mizuage* sırasında demek istedim."

"Bilemem. Herhalde, fazla kanama olmaz."

Gümüş saçlı genç doktor gittikten sonra, anne giyinmeme yardım etti ve masanın başına oturmamı söyledi. Sonra birdenbire kulağımı yakalayıp kuvvetle çekince, canımın acısından haykırdım. Kulağımı bırakmadan başımı kendine doğru çekti ve:

"Küçük kız, sen çok pahalı bir malsın. Senin bu denli değerli olduğunu bilmiyordum. Başına bir iş gelmediği için çok şanslıyım. Fakat gelecekte gözümü üstünden ayırmayacağıma emin olabilirsin. Bir erkek senden istediğinin bedelini pahalı ödeyecek. Beni anlıyor musun?" dedi.

"Evet, efendim!" diye yanıt verdim. Kulağımı kuvvetle çekiştirdiğinden her söylediğine evet diye yanıt vermek zorundaydım.

"Bir erkeğe ödemesi gereken şeyi bedava verersen, bu okiyaya kazık atmış olursun. Borcun olan parayı da senden alırım; yalnızca bundan söz etmiyorum!" diyerek anne parmaklarını bir şey ezermişçesine avucunun içine bastırarak kötü bir ses çıkarttı.

"Erkekler o iş için para ödeyecekler," diye sözlerine devam etti. "Seninle sohbet için bile para ödeyecekler. Bir erkekle kısacık bir kaçamak yapıp sohbet ettiğini öğrenirsem..." diyerek sözünü kesti ve tekrar kuvvetle kulağımı çekti.

Soluk almak için zorlandım. Tekrar konuşabileceğimi hissedince, "Anne... Sizi kızdıracak hiçbir şey yapmadım!" dedim.

"Hayır, şimdiye dek yapmadın. Eğer akli başında bir kızsan, asla da yapmazsın."

izin alıp yanından ayrılmak istedim, ama anne yanında kalmamı istedi. Boş olduğu haide, piposunu vurarak temizlemeye çalıştı; sonra tütün doldurup yaktı. "Bir karar verdim. Okiyadaki statün değişmeli,"

Bu sözler beni korkuttu ve bir şeyler söylemeye çalıştım, ama anne beni susturdu.

"Gelecek hafta seninle resmi işlemleri tamamlarız. Ondan sonra, sanki seni ben doğurmuşum gibi, benim kızım olacaksın. Seni evlat edinmeye karar verdim. Günün birinde, bu okiyanın sahibi olacaksın."

Ona yanıt vermedim, zaten ondan sonra olanları da pek anımsamıyorum. Anne konuşmaya devam etti. Okiyanın kızı olduğuma göre, Hatsumomo iie Balkabağı'nırı paylaştığı geniş odaya ben taşınacaktım. Onlar da şimdiye dek benim yaşadığım küçük odayı paylaşacaklardı, Annenin söylediklerini pek dinlemiyordum, ama birdenbire annenin kızı olunca, Hatsumomo'nun zalimliklerinin altında ezilmek zorunda kalmayacağımı fark eltim. Mameha bu durumu uzun zamandır planlıyordu, ama günün birinde gerçekleşeceğine ben inanmamıştım. Anne bana anlatmaya devam ederken, onun sarkık dudaklarına ve sarı gözlerine baktım. İğrenç bir kadındı, ama bu iğrenç kadının kızı olunca, Hatsumomo artık bana ulaşamayacaktı.

Ben bunları düşünürken, sürgülü kapı yana kaydı ve Hatsumomo kapının önünde belirdi.

Anne, "Ne istiyorsun? Şimdi meşgulüm," dedi.

Hatsumomo bana, "Çık dışarı, anneyle konuşmak istiyorum," dedi.

Anne, "Eğer benimle konuşmak istiyorsan, Sayuri'ye kibarca dışarı çıkmasını söyleyebilirsin," dedi.

Hatsumorno alay ederek, "*Lütfen, dışarı çık, Sayuri,*" dedi.

Ve hayatımda ilk kez, beni cezalandıracağından korkmadan, ona karşı koydum.

"Eğer anne isterse dışarı çıkarım."

"Anne, lütfen Küçük Bayan Budala'ya bizi yalnız bırakmasını söyler misin?" dedi Hatsumorno.

Anne, "Hadi lafı uzatma! içeri gir ve ne istediğini söyle."

Bu durum Hatsumomo'nun hiç hoşuna gitmedi, ama içeri girdi ve masanın başına oturdu. Anne ile benim aramda duruyordu, ama bana daha yakın olduğundan parfümünün kokusunu duyabiliyordum.

"Zavallı Balkabağı koşarak bana geldi. Çok üzgündü," diye söze başladı. "Ona sizinle konuşacağıma söz verdim. Bana çok garip bir şey söyledi. 'Ah, Hatsumorno! Anne fikrini değiştirmiş!' dedi, ama bunun doğru olduğuna inanmadığımı söyledim."

"Hangi konudan söz ettiğini biliyorum. Son zamanlarda hiç bir konuda fikrimi değiştirmedim."

"Ben sizin verdiğiniz sözden asla dönmeyeceğinizi- ona söyledim, ama anne bunu bir de sizin ağzınızdan duyarsa, çok rahatlayacak."

"Ona ne söyleyeceğim?"

"Onu evlat edinmekten vazgeçmediğinizi."

"Bu fikre nerden kapılmış? Onu evlat edinmek gibi bir niyetim asla olmadı."

Balkabağı'nın deli gibi merdivenlerden aşağı indiğini düşününce. bu sözler beni çok derin yaraladı... Ve hiç kimse hayatta onun başına neler geleceğini söyleyemezdi. Pahalı bir porselele benzeyen Hatsumorno gülümsüyordu, ama annenin sözleri bir tokat gibi yüzüne şaklayınca, bana nefretle baktı.

"Demek doğru! Onu evlat edinmeyi planlıyorsun. Balkabağı'nı evlat edinmek istediğini söylemiştin, unuttun mu, anne? Ona bu haberi benim vermemi istemiştin!"

"Balkabağı'na ne söylediğin beni ilgilendirmez. Ayrıca, onu iyi bir çırak olarak yetiştiremedin. Bunu senden beklemiyordum. Balkabağı bir zamanlar iyiydi, ama sonra..."

Hatsumomo tüylerimi diken diken eden bir sesle, "Anne, söz vermiştin," dedi.

"Saçmalama! Benim gözüm yıllardır Sayuri'deydi. Şimdi neden kararımı değiştirip Balkabağı'nı evlat edineyim?"

Annenin yalan söylediğini biliyordum. Ve bu yalanı iyice abarttı.

"Sayuri-san, seni evlat edinme konusunu ne zaman konuşmuştuk? Galiba, bir yıl önce, değil mi?"

Anne kedinin yavrusuna, zavallı bir fareyi nasıl paralayacağını öğretmesini hiç gördünüz mü? Evet, annenin de bana onun gibi bir kadın, olmayı öğretmek istediğini hissettim. Yapaçağım iş basitti. Onun gibi yalan söyleyecektim. "Ah, evet, anne, bu konuyu defalarca konuştuk!" Günün birinde iç karartan bir odada muhasebe defterlerimin arasında yaşayan, sarı gözlü yaşlı bir kadın olmanın ilk adımını böyle atacaktım. Hatsumomo'dan yana olmayacağım gibi, annenin de tarafını tutamazdım. İkisinin de yüzünü görmemek için gözlerimi yerdeki mindere dikip anımsadığımı söyledim.

Hatsumomo'nun yüzü öfkeden pancar gibi kıpkırmızı olmuştu. Ayağa kalktı ve kapıya doğru yürürken, anne ona seslendi.

"Bir hafta sonra, Sayuri benim kızım olacak. O güne dek, ona saygılı davranmayı öğrenin. Alt kata inince, hizmetçilerden birine söyle Sayuri ile bana çay getirsin."

Hatsumomo eğilip selam verdi ve dışarı çıktı.

"Anne, başınıza büyük dertler açtığım için özür dilerim. Balkabağı için yaptığınız planlar hakkında Hatsumomo'nun yanıldı-

ğını biliyorum, ama... Sizden bir şey isteyebilir miyim? Balkabağı'yla beni birlikte evlat edinebilir misiniz?"

"Ah, demek bu işin nasıl yürütüleceğini biliyorsun, öyle mi? Okiyayı nasıl yöneteceğimi bana mı öğretiyorsun?"

Birkaç dakika sonra hizmetçi çay tepsisini getirdi; tepside iki değil bir fincan vardı. Ama anne buna aldırmadı. Onun fincanına çay doldurdum. Çayını yudumlarken kan çanağına benzeyen gözleriyle bana bakıyordu.

Ertesi gün Mameha, Tokyo'dan döndü. Annenin beni evlat edineceğini öğrenince, tahmin ettiğim kadar sevinmedi. Başını sallayarak sevincini belli etti; ama gülümsemedi bile. İşlerin onun istediği biçimde yürüyüp yürümediğini sordum.

"Ah, hayır, Dr. Yengeç'le Nobu arasındaki çekişme tam tahmin ettiğim gibi oldu. Son rakam oldukça yüklü bir paraydı. Bunu öğrendiğimde, Bayan Nitta'nın seni evlat edineceğini anladım. Ve buna çok sevindim."

Mameha soruma böyle yanıt vermişti, ama aradan yıllar geçtikten sonra, gerçeğin çok farklı olduğunu anladım. Birincisi, çekişme Dr. Yengeç'le Nobu arasında geçmemişti. Açık artırmaya Dr. Yengeç'le baron katılmıştı. Bu durumda Mameha'nın neler hissettiğini tahmin bile edemiyorum; ama bir süre bana karşı soğuk davranmıştı. Gerçekleri gizlemesinin nedenini de sonra anladım.

Açık artırmaya katılanların arasında Nobu da varmış. *Mizuage* için ilk iki gün oldukça yüksek rakamlar vermiş, ama miktar 8000 yene çıkınca müzayededen çekilmiş; bana sorarsanız Nobu fiyat yükseldiği için artırmadan çekilmedi. Onun bu yarıştan galip çıkacağını Mameha başından beri biliyordu. Bütün sorun da Nobu'nun *mizuageme* en ufaklık ilgi duymamasını Mameha'nın bir türlü anlayamamasıydı. Bazı erkekler bütün zamanlarını ve paralarını *mizuage* peşinde koşmaya adanlar. Nobu'nun

bu tür erkeklerden olmadığı sonunda anlaşıldı. Mameha, birkaç ay önce, eğer erkek *mizuage* peşinde değilse on beş yaşındaki bir kızla ilişki kurmaz demişti. Bunu, "Nobu'nun sohbetinden hoşlandığı için sana ilgi gösterdiğini düşünme," diye beni uyardığı gün söylemişti. Sohbetim konusunda haklı olup olmadığını bilmiyorum; ama Nobu'nun benden haşlanmasının nedeni *mizuagem* de değildi.

Dr. Yengeç'e gelince, *mizuage* mi Nobu gibi bir erkeğe kaptırmaktansa, harakiri yaparak ölmeyi yeğlerdi. Açık artırmanın başladığı günlerde Dr. Yengeç, Nobu'yla çekiştiğini bilmiyordu, ichiriki Çayhanesi'nin sahibesi fiyatı yükseltmek gayesiyle bu gerçeği ondan gizlemişti. Bu nedenle günün birinde doktora telefon etmiş. "Ah, doktor, Osaka'dan şimdi haber aldım, beş bin yen teklif ediyorlar," gibi bir şeyler söylemişti. Osaka'dan haber aldığı doğrudur, ama orada yaşayan kız kardeşiyle konuşmuştur. Çünkü çayhanenin sahibesi doğrudan doğruya yalan söylemektense, içine biraz da gerçek katmaktan hoşlanır. Osaka'dan ve tekliften söz edince, Dr. Yengeç de doğal olarak bu teklifi Nobu'nun yaptığını düşünmüştür. Aslında teklifi baron yapmıştı.

Gelelim barona, doktorla rekabet ettiğini biliyordu, ama bunu pek umursamıyordu. *Mizuage* kendisinden başka birisinin sahip olmasını istemiyordu. Açık artırmayı kaybedeceğini anlayınca, küçük bir çocuk gibi dudaklarını sarkıtarak somurtmuştu. Bunu bana, bir geyşa anlatmıştı. O günlerde baron, "Neler olduğunu duydun mu? Bir *mizuage* ayarlamaya çalışıyorum, ama doktorun biri işimi engellemeye çalışıp sinirimi bozuyor. O el değmemiş bölgeyi yalnızca bir erkek keşfedebilir, o erkek de ben olmalıyım! Ama ne yapmam gerek? Bu aptal doktor söylediği rakamların gerçek parayı temsil ettiğinden haberi yok!" diye o geyşaya yakınmıştı.

Açık artırmanın fiyatı yükseldikçe, baron yarıştan çekilmeyi düşündüğünü söylemeye başlamıştı. Teklif edilen rakamlar re-

kora doğru giderken, Ichiriki Çayhanesi'nin sahibesi doktoru yanılttığı gibi, baronu da yanıltarak fiyatı iyice yükseltmeye kararlıydı. Telefonda barona, diğer beyefendinin çok yüksek fiyat önerdiğini söyledikten sonra, "Fakat bu beyefendinin verdiği fiyatın üstüne çıkmayacağına herkes inanıyor," gibisinden bir şeyler de söylemeyi ihmal etmemişti. Doktor hakkında söylenenlere birçok kişinin inandığına eminim, ama çayhanenin sahibesi bu gruba dahil değildi. Baron son fiyatı verdikten sonra, doktorun daha fazlasını vereceğini çayhanenin sahibesi biliyordu.

Sonunda, *mizuagem* için Dr. Yengeç 11.500 yen ödemeyi kabul etti. O güne dek, *mizuage* için Gion'da ve belki de Japonya'daki diğer geyşa bölgelerinde ödenen en yüksek miktardı. O günlerde geyşanın bir saati 4 yene, çok pahalı bir kimononunsa 1500 yene mal olduğunu unutmayın. Çok büyük bir para gibi gözükmebilir, ama bir işçinin yılda kazandığı paranın kat kat üstündeydi.

İtiraf etmeliyim ki para konusunda çok cahilim. Geyşaların çoğu satın aldıkları şeyleri hesaba yazdırmaya alışmışlardır ve üstlerinde para taşımamakla övünürler. Şimdi New York'ta bile aynı şekilde yaşıyorum. Beni tanıyan kişilerin dükkânlarından alışveriş yapıyorum. Tezgâhtarlar almak istediğim şeylerin listesini yapıp eve gönderiyorlar. Ay sonunda gelen faturaları da sevimli yardımcım ödüyor. Ne kadar para harcadığımı ya da bir dergiyle bir şişe parfümün kaç para olduğunu size söyleyemem. Belki de yeryüzünde para konusunda benden daha cahil biri yoktur. Her neyse, bir zamanlar yakın bir dostumun söylediklerini size aktarmak istiyorum; bu adamın para konusunda uzman olduğuna eminim. Çünkü 1960'larda Japonya'nın maliye bakanıydı. Ve sık sık, nakit paranın genellikle bir yıl öncesine göre değer kaybettiğini söylerdi. Buna göre 1929 yılında Mame-

ha'nın *mizuage* sine ödenen 7000 ya da 8000 yen, 1935 yılında benimkine ödenen 11.500 yenden daha değerliydi.

Tabii, benim *mizuage* m satıldığı o günlerde bu tür hesaplar söz konusu bile değildi. Herkes yeni bir rekor kırdığımı düşünüyordu ve bu 1951 yılına dek devam etti. Sonra bana göre yirminci yüzyılın en büyük geyşası Katsumiyo piyasaya çıktı ve benim rekorumu kırdı. Fakat, yine yakın dostum maliye bakanına göre 1960'lara kadar Mameha'nın rekorunu kimse kıramamış. Her neyse, gerçek rekor bana ya da Katsumiyo'ya ya da Mameha'ya, hatta 1890'larda yaşayan Mamemitsu'ya, ait olursa olsun, nakit paranın rekor dereceye ulaştığını duyan annenin minik tombul elleri kaşınmaya başladı.

Beni bu nedenle evlat edindiğini söylemeye gerek yok. *Mizuagem* için ödenen para okiyaya olan borcumu fazlasıyla karşılıyordu. Zaten anne beni evlat edinmeseydi, bu paranın bir kısmı benim elime geçecekti; tabii bu konuda annenin neler hissedeceğini tahmin edersiniz. Okıyanın kızı olunca bütün borçlarım silindi, çünkü borcum okıyanın masrafları arasında eridi. Bütün kazancım okiyaya gidiyordu. Sadece *mizuage* m zamanında değil, ondan sonra da kazandığım paralar ebediyen okiyaya aitti.

Evlat edinme işlemleri bir hafta sonra tamamlandı. Ailemin bana taktığı ad değişti ve Sayuri oldu; hatta soyadım bile değişti. Denizin kenarındaki yamacın üstündeki sarsak evimde, dünyaya geldiğimde bana Sakamoto Chiyo adını takmışlardı. Şimdi adımlı Nitta Sayuri'ye çevirdiler.

Bir geyşanın hayatının en önemli noktalarından biri de *mizuagedir*. Ben bekâretimi 1935 yılının temmuz ayında on beş yaşındayken yitirdim. Törene öğleden sonra saki içerek başladık. Sözüm ona bu olay Dr. Yengeç'le beni birbirimize bağlayacaktı. *Mizuage* birkaç dakikalık bir iş olduğu halde, Dr. Yengeç

ölünceye dek benim *mizuage* patronum olarak kalacaktı; bu durum ona özel bir ayrıcalık sağlamıyordu, ama tören yapılması gerekiyordu. Ichiriki Çayhanesi'ndeki törene anne, teyze ve Mameha'dan başka Ichiriki'nin sahibesiyle, kostümcüm Bay Bekku katılmıştı; geyşaların giyimine kostümcüler yardım ettiğinden bu tür törenlere ister istemez katılıyorlardı. Yeni bir yaşama başlamanın simgesi olan kırmızı iç gömleğimin üstüne beş armalı siyah bir kimono giymiştim. Bu bir çırağın giyebileceği en resmi giysiydi. Mameha hiçbir espriye gülmememi tembih etmişti. Sınirden titrerken zaten gülecek halde değildim. Ichiriki Çayhanesi'nin kapısından içeriye girerken kimonomun etekleri ayaklarıma dolanıyordu.

Kutlama töreninden sonra Kitcho adlı restoranda akşam yemeği yedik. Yemek pek neşesiz geçti. Ben çok az konuştum ve ancak bir iki lokma yiyebildim. Dr. Yengeç yemek yerken, bir yandan da ilerleyen saatlerde olacakları düşünüyordu sanırım. Fakat görünüşe göre can sıkıntısından nerdeyse patlayacaktı. Masumiyetimi kanıtlamak amacıyla, yemek süresince devamlı yere baktım. Fakat arada sırada yan gözle, doktora kaçamak bakışlar attığımda, onun sanki bir iş topiantısındaymış gibi davrandığını gördüm.

Yemek sona erince, Bay Bekku arabayla beni Nanzen-ji Tapınağı'nın yakınlarındaki çok güzel bir hana götürdü. Bay Bekku günün erken saatlerinde hana gelmiş ve giysilerimi bitişik odaya yerleştirmişti. Kimonomu çıkartıp daha sade bir giysi giymeme yardım etti. Obimi de kolay çözülebilecek biçimde bağladı. Giyinme işi sona erdiğinde sinirlerim öylesine gerilmişti ki ayakta duracak halim kalmamıştı. Bay Bekku odama dönmeme yardım etti. Doktorun gelişini beklemem için beni kapıya yakın bir yere oturttu. O yanımdan ayrıldıktan sonra, sanki ameliyatla böbreklerimi, karaciğerimi ya da başka bir organımı alacaklarmış gibi, garip bir korkuya kapıldım.

Bir süre sonra Dr. Yengeç geldi. O yıkanırken, odaya saki getirmemi söyledi. Giysilerini çıkarırken, ona yardım etmemi istediğini yüzüme acayıp bakışından anladım. Fakat ellerim buz kesmiş, parmaklarımı oynatamıyordum. İstesem de ona yardım edemezdim. Birkaç dakika sonra sırtında gecelik entarisiyle banyodan çıktı. Bahçeye açılan kapıları açtı. İkimiz de dışarı çıkıp tahta küçük balkonda oturduk. Sakilerimizi yudumlarken, bir yandan da cır cır öten ağustosböcekleriyle, altımızdan akan nehrin şırıltısını dinliyorduk. Sakimden birkaç damla kimonomo döküldü, ama doktor bunu fark etmedi. Doğrusu hiçbir şeyin farkında değildi. Bir ara, sanki hayatımda hiç böyle bir şey görmemişim gibi, bana bahçedeki havuzun içinde yüzen balıkları gösterdi. Biz balkondayken bir hizmetçi odadaki döşekleri yere serdi.

Sonunda doktor içeriye girdi ve beni balkonda yalnız bıraktı. Oturduğum yerde hafifçe dönüp gözümün ucuyla ona baktım. Valizinden iki beyaz havlu çıkardı ve onları özenle masanın üstüne serdi. Sonra yastıkları ve döşekleri düzeltti ve balkon kapısının önüne geldi. Diz çöktüğüm yerden kalkarak onun peşinden içeriye girdim.

Ben ayakta dururken, doktor obimi çözdü ve döşeklerden birinin üstüne uzanmamı söyledi. Her şey öylesine garip ve ür-kütücüydü ki, ne kadar uğraşsam da rahat edemiyordum. Sırtüstü yattım ve içi fasulyeyle doldurulmuş yastığa başımı dayadım. Doktor giysimin önünü açtı ve sanırım beni rahatlatmak amacıyla bacaklarımı okşayarak, ağır ağır iç çamaşırlarımı çıkardı. Giysilerimi çıkartma işlemi çok uzun sürdü. Sonunda doktor daha önce valizden çıkarttığı iki havluyu aldı. Bana kalçalarımı hafifçe kaldırmamı söyledi ve havluları altıma serdi.

"Bunlar kanı çeker," dedi.

Mizuage sırasında genellikle biraz kan akar, ama bunun nedenini bana hiç kimse açıklamamıştı. Havluları altıma serecek

kadar ince düşünceli olduğundan ona teşekkür etmem ya da hiç sesimi çıkartmamam gerekirdi, ama dilime hâkim olamadım ve, "Ne kanı?" diye sordum. Boğazım kurduğundan sesim de çok çatlak çıkmıştı. Dr. Yengeç, "Kızlık zarı" dediğinde doğrusu ne olduğunu bilmiyordum. "Yırtılırken genellikle kan akar," diye açıklarken, sanırım ürktüm ve yattığım yerden hafifçe doğruldum. Doktor elini omzuma koydu ve beni yavaşça geri itti.

Hiç kuşkusuz bazı erkekler bu tür sohbetten hoşlanmazlardı. İştahları söner ve biraz sonra yapacaklarını yapmazlardı, ama doktor bu tür erkeklerden değildi. Açıklamalar sona erince, "Kanından örnek alma fırsatı ikinci kez elime geçti. Sana göstermemi ister misin?" dedi.

Valizinin yanında bir de tahta kutu getirdiğini fark ettim. Doktor dolaba astığı pantolonunun cebinden bir anahtarlık çıkarıp kutunun kilidini açtı. Sonra onu yanıma getirdi. Ortasından iki yana açılan kapakların iç tarafındaki raflarda mantar tıpalı küçük cam şişeler diziliydi. Alt raflardaysa cımbız, makas ve bunlara benzer aletler duruyordu; ama kutunun içinde belki kırk, elli tane küçük cam şişe vardı. Üst raflarda duran şişelerin birkaç tanesi boştu, ama diğerlerinin içinde ne oldukları anlaşılmayan bir şeyler vardı. Doktor, masanın üstündeki lambayı yanıma getirince, küçük şişelerin her birinde çeşitli geyşaların isimleri yazan beyaz etiketlerin yapıştırdığını gördüm. Etiketlerden birinin üstünde Mameha'nın diğerindeyse ünlü Mamekichi'nin adı yazılıydı. Şişelere yapıştırılmış etiketlerde tanıdığım birkaç isim daha gördüm, hatta bunların arasında Hatsumomo'nun arkadaşı Korin bile vardı.

Doktor şişelerden birini eline aldı. "Bu sana ait."

Sayuri ismini yanlış yazmıştı. Şişenin içinde erik turşusuna benzeyen kuru bir şey vardı, ama erik turşusu olamazdı, çünkü rengi morumsu değil kahverengiydi. Doktor şişenin tıpasını açtı ve içindekini cımbızla tutup çıkardı.

"Bu pamuk parçası senin kanınla ıslanmıştı," dedi. "Bacağın yarıldığı zaman yaranı temizlemiştim. Anımsadın mı? Hastalarımın kanlarını saklamak pek âdetim değildir, ama... O gün senden çok hoşlanmıştım. Kanlı pamuk parçasını sakladım ve senin *mizuage* patronun olmayı aklıma koydum. Birkaç ay önce yaralanan bacağından aldığım kanın yanına *mizuage* kanını da ilave edince ortaya çok ilginç iki örnek çıkacak, değil mi?"

Tiksintimi belli etmeden doktorun gösterdiği şişelere baktım. Bunların arasında Mameha'dan da alınan örnek vardı. Dr. Yengeç bu örneklerle baktıkça büyülenebilirdi, ama ben... Kaba davranmamak için şişelere bakıyormuşum gibi yaptım, ama onun bana bakmadığı zamanlarda, başımı başka tarafa çevirdim.

Sonunda kutuyu kapatıp bir kenara bıraktı. Gözlüklerini çıkarıp katladı ve masanın üstüne koydu. Artık bekâretimi yitirmenin zamanının geldiğini anlayınca, çok korktum. Doktor Yengeç dizlerinin üstüne çöktü ve iki yana açtığı bacaklarımın arasına yerleşti. Kalbim hızla yerinden fırlayacakmış gibi çarpıyordu. Doktor gecelik entarisinin kuşağını çözünce, gözlerimi kapattım. Elimle ağzımı da kapatmak istedim, ama kötü etki bırakmak istemediğimden son dakikada bundan vazgeçtim ve elimi başımın yanına koydum.

Birkaç hafta önce gümüş saçlı genç doktorun yaptığı gibi, doktorun elleri bir süre bacaklarımın arasına gömülünce kendimi çok rahatsız hissettim. Sonra doktor eğildi ve üstüme çıktı, Bütün gücümle aklımda doktorla arama bir engel koymaya çalıştım, ama onun "yılanbalığını" kasıklarımın arasında hissetmememe engel olamadım. Lamba hâlâ yanıyordu. Tavandaki gölgelerin arasında ilgimi çekecek bir şeyler aradım. Doktor bütün gücüyle üstüme abanınca başımı yana çevirdim. Ellerimi nereye koyacağımı bilmediğimden yastıklara yapıştım ve gözlerimi sıkı sıkı kapattım. Bir süre sonra üstümdeki eylemin hızı arttı. Aynı

zamanda bir şeyin de içimde hareket ettiğini hissettim. Herhalde çok kan akımıyordu, çünkü odanın içini kekremesi pis bir kokuyu sarmıştı. Bu ayrıcalık için doktoru avuç dolusu para ödediğini kendime anımsattım; hiç olmazsa ödediği paranın karşılığında onun benden daha çok zevk almasını diledim. Sanki birisi kasıklarımın içini kanatıncaya kadar eğeyle törpüleyormuş gibiydi. Ben bu işten hiç zevk almamıştım.

Sonunda evsiz yılanbalığı, yuvasına kavuştu sanırım. Çünkü sırlısıklam terleyen doktor bütün ağırlığıyla üstüme yığıldı. Böyle sarmaş dolaş yatmaktan hoşlanmadım. Belki üstümden kalkar umuduyla nefes almakta zorlanıyormuş gibi yaptım. Doktor uzun süre hareketsiz yattı. Sonra birdenbire üstümden kalktı. Dizlerinin üstüne doğrularak, büyük bir ciddiyetle işe koyuldu. Ona bakmıyordum, ama gözümün ucuyla altımdaki havlulardan birine silindiğini gördüm. Gecelik entarisinin kuşağını bağladı.

Gözlüğünü taktı. Gözlük camının kenarına bulaşan kan damlasını fark etmedi. Sanki hastanede muayene odasındaymış gibi pamuk ve havlularla bacaklarımın arasını silmeye başladı. Artık hafifçe gevşemiştım. İki yana ayrılmış bacaklarımla, kendimi teşhir edercesine yatmama aldırmadan, doktorun tahta kutudan makası çıkarmasına büyülenircesine bakakaldım. Altımdaki kanlı havludan kestiği parçayı, adımı yanlış yazdığı etiketli cam şişenin içine tıktırdı. Sonra eğilerek bana resmi bir selam verip, "Çok teşekkür ederim," dedi. Sırtüstü yattığımdan eğilerek ona selam veremedim, zaten bu pek de önemli değildi, çünkü doktor tekrar banyoya gitmişti.

Sinirden kesik kesik nefes aldığımı bir süre sonra fark ettim. Artık her şey sona erdiğine göre rahat nefes alabiliyordım. Kendimi ameliyat masasından kalkmış gibi hissediyordum, ama birdenbire rahatladım ve gülmeye başladım. Başımdan çok komik bir deneyim geçmişti; düşündükçe daha da komik oluyor-

du. Kendimi tutamayıp usul usul kahkahalarla güldüm. Sessiz olmam gerekiyordu, çünkü yandaki odada doktorun yaptığım gürültüyü duymasını istemiyordum. Bu olayın geleceğimde köklü bir değişiklik yapacağını düşündükçe gülüyordum. Açık artırma sırasında Ichiriki'nin sahibesinin Nobu'yla, baronu telefonda kışkırtışını gözlerimin önünde canlandırdım. Onca uğraş ve harcanan paralar bu işe değer miydi? Yakın bir dost kabul ettiğim Nobu'nun koynuna nasıl girerdim? Bu işin baronla nasıl olacağını düşünmek bile istemiyorum.

Doktor banyoda yıkanırken, Bay Bekku'nun odasının kapısını tıklattım. Koşarak gelen bir hizmetçi çarşafı değiştirdi. Bay Bekku da geceliğini giymeme yardım etti. Doktor uykuya daldıktan sonra, sessizce yataktan kalkıp yıkandım. Mameha bütün gece uyanık kalmamı tembih etmişti. Eğer doktor gece uyanır da bir şey isterse diye hazırlıklı olmalıymışım. Uyumamaya çalıştığım halde, zaman zaman içim geçti. Sabah erkenden uyandım ve doktorun benr bu halde görmesine fırsat vermeden giyinip hazırlandım.

Kahvaltıdan sonra, Dr. Yengeç'i hanın kapısına kadar götürdüm ve orada ayakkabılarını giydirdim. Doktor gitmeden, birlikte geçirdiğimiz gece için teşekkür etti ve küçük bir paket verdi. Paketin içindekinin Nobu'nun verdiği armağan gibi bir mücevher mi, yoksa bir gece önceki kanlı havlulardan kestiği parçalar mı olduğuna karar veremedim! Odaya dönünce cesareti mi toplayıp paketi açınca içinden kurutulmuş şifalı Çin bitkileri çıktı. Bay Bekku'ya soruncaya kadar onları ne yapacağımı bilemedim. Hamile kalmamak için her gün bir fincan bu otların çayından içmeliymişim. Bay Bekku, "Bunlar çok pahalı otlardır idareli kullan," dedi. "Fakat fazlada idareli kullanma, çünkü kürtaç otlardan daha pahalıdır."

Çok garip ve açıklaması da çok zor, ama *mizuageden* sonra dünya gözüme değişik görünmeye başladı. Balkabağı henüz bekâretini yitirmemişti. Yaşça benden büyük olduğu halde deneyimsiz bir çocuk gibiydi. Anne, teyze, Hatsumomo ve Mameha bu deneyimi yaşadıklarından şimdi benimde onlarla müşterek paylaşacağım bir şeyim vardı. *Mizuageöeri* sonra çırakların saç modeli değişir.

Tepemizdeki yumuşak topuzun altında desenli değil de kırmızı kurdele bağlarız. Bir süre sokakta ya da küçük okulun koridorlarında yürürken çevremle tüm ilgimi kestim ve hangi çırakların saçlarına kırmızı kurdele bağladıklarını gözlemeye başladım. *Mizuage*yi atlatanlara karşı saygım arttı. Atlatmayandan da kendimi daha bilgili ve görgülü hissetmeye başladım.

Mizuage deneyiminden sonra bütün çırakların benim gibi aynı değişikliği hissettiklerine eminim. Fakat bu deneyim benim için yalnızca dünyayı farklı gözle görmek anlamını taşııyordu. Anne de bana yeni bir gözle baktığından, günlük yaşantım da değişti. Onun yalnızca üstünde fiyat etiketi olan şeyleri fark ettiğini anlamışsınızdır. Sokakta yürürken bile akıllı hesap makinesi gibi çalışır. "Ah, işte küçük Yukiyo'nun salaklığı, geçen yıl, zavallı ablasına yüz yene mal oldu. Şu gelen Ichimitsu faturaları yeni c/annasının ödediğine pek seviniyordun" Güzel bir ilkbahar günü anne, eğer Shirakavva Çayı'nın kenarından yürüse, kiraz ağaçlarından çaya dökülen çiçeklerin güzelliğini herhalde görmez; tabii... bilmiyorum... ama ağaçları satmak gibi bir planı varsa buna bir diyeceğim yok.

Mizuagemden önce anne, Hatsumomo'nun Gion'da hayatı bana zehir etmesine aldırıyordu. Fakat şimdi benim de bir fiyat etiketim vardı. Ona rica etmeme fırsat vermeden Hatsumomo'nun zalimliklerine son verdirdi. Bunu nasıl yaptığını bilmiyorum. Herhalde, "Hatsumomo, eğer davranışlarıyla Sayuri'ye sorun yaratıp bu okıyanın paraca zarara girmesine neden olursan,

zararı sen ödersin!" demiştir. Annenin hastalandığı günden beri cehennem hayatı yaşadığını yadsıyamam; fakat şimdi her şey düzeldi. Yorgun olduğumu ya da düş kırıklığına uğradığımı düşünmüyorum; aslında çoğu zaman kendimi yorgun hissediyordum. Ekmek parasını kazanmak zorunda olan bir kadın için Gion'daki yaşam çok yorucu. Ama Hatsumomo'nun tehditlerinden kurtulmak bile bu yorgunluğu hafifletiyor. Okiyadaki yaşamımdan da hoşnuttum. Anne beni evlat edindikten sonra, yemeği bile canım istediği zaman yiyiyordum. Kimono seçimi önce Balkabağı'nın yapmasını beklemeden, istediğim kimonoyu seçiyor ve seçimimi yapar yapmaz, teyze, Hatsumomo'nun dikeylerine elini değdirmekten benimkileri dikmeye başlıyordu. Bana özel muamele yaptıkları için Hatsumomo'nun kin ve nefretle bana bakmasına aldırımıyordum. Ama okiyanın içinde Balkabağı'yla yüz yüze geldiğimizde gözlerini benden kaçırmaması, benimle konuşmaması kalbimi kırıyordu. Eğer aramıza bu tür sorunlar girmeseydi, dostluğumuzun ilerleyeceğini hissediyordum, ama artık bu duyguları da yitirmiştım.

Mizuagem olup bittikten sonra, Dr. Yengeç hemen hemen tamamen hayatımdan çıktı. "Hemen hemen" dedim, çünkü Mameha'yla birlikte artık onu eğlendirmeye Shirae Çayhanesi'ne gitmiyorduk, ama arada sırada ona Gion'daki partilerde rastlıyordum. Barona gelince, onu tekrar görmedim. *Mizuagem*de oynadığı rolden o günlerde haberim yoktu, ama geçmişi düşününce Mameha'nın bizi neden karşılaştırmak istemediğini anlıyorum. Baronun yanında rahatsız olacaktım. Mameha da benim baronun yanında olmamdan rahatsız olacaktı. Her neyse, hayatımdan çıkan bu iki erkeği özlediğimi söyleyemem.

Fakat tekrar görmek için can attığım bir erkek vardı. Tabii bunun başkan olduğunu söylememe gerek yok. Mameha'nın planladığı oyunda onun rolü yoktu, bu nedenle *mizuagem*den

sonra, onunla olan ilişkimin değişeceğini ya da sona ereceğini zannetmiyordum. Doğrusunu söylemek gerekirse, birkaç hafta sonra lwamura Elektriklen beni davet ettikleri zaman çok sevindim. Başkan ve Nobu o gece oradaydılar. Eskiden Nobu'nun yanında oturmam gerekirdi; ama anne beni evlat edindiğinden beri, artık onu kurtarıcım olarak düşünmek zorunda değildim. Başkanın yanındaki yer boştu, heyecanla koşup onun yanına oturdum. Kadehine saki doldurunca başkan bana iltifatlar yağıdırdı ve içkisini içmeden önce kadehini havaya kaldırarak bana teşekkür etti; fakat sonra bütün gece yüzüme bile bakmadı. Yine yan gözle Nobu'ya kaçamak bakışlar attığımda, sanki odada benden başka kimse yokmuş gibi, gözlerini dikip bana baktığını gördüm. Bir insanın özlemini çekmenin ne olduğunu biliyordum, böylece gece sona ermeden biraz da onun yanında oturdum. Bu olaydan sonra onu görmemezlikten gelmemeye dikkat ettim.

O geceden sonra aradan bir ay geçti geçmedi, bir akşam partide, Mameha'nın, Hiroshima Festivali'nde bana bir rol ayarladığını Nobu'ya söyledim. Beni dinleyip dinlemediğinden emin değildim, ama ertesi gün okuldan okiyaya döndüğümde, bana armağan olarak yolladığı tahta sandığı odamda buldum. Sandık, Hakone'ye baronun partisine giderken teyzeden ödünç aldığım sandıktan çok daha güzeldi. Mameha'nın planlarında artık fazla rolü olmadığından, Nobu'yu bir kenara itebileceğimi düşündüğüm için kendimden utandım. Ona bir teşekkür notu yazdım ve gelecek hafta lwamura Elektrik'in aylarca önce planladığı büyük partide ona şahsen teşekkürlerimi sunacağımı belirttim.

Fakat sonra çok garip bir şey oldu. Partiden birkaç gün önce beni istemedikleri haberi geldi. Bizim okiyada telefonlara bakan Yoko, partinin iptal edildiğini zannetmiş. O gece Ichiriki Çayhanesi'nden başka bir partiye gitmem gerekiyordu. Kapı-

dan içeri girip hoide yere diz çöktükten sonra, koridorun sonundaki büyük ziyafet salonun kapısı açıldı. Katsue adındaki genç geyşa dışarı çıktı. Fakat kapıyı kapatmadan önce, bir erkeğin kahkaha attığını duydum. Bu başkandan başka biri olamazdı. Bir an çok şaşırdım, hemen ayağa kalktım ve çayhaneden çıkmadan önce Katsue'yi yakaladım.

"Seni rahatsız ettiğim için özür dilerim," dedim. "Iwamura Elektrik'in düzenlediği partiden mi çıktın?"

"Evet, çok eğlenceli bir parti. Aşağı yukarı yirmi beş geyşa ve elli kadar erkek var..."

"Şey... Başkan Iwamura ve Nobu-san da içerdeler mi?" diye sordum.

"Nobu yok. Bütün gün hastaymış ve eve gitmiş. Bu partiyi kaçırdığına pişman olacak. Fakat başkan içerde; neden sordun?"

Ağzımın içinde bir şeyler geveledikten sonra -ama neler söylediyimi bilmiyorum- Katsue gitti.

Bu zamana dek, başkanın da Nobu kadar benim arkadaşlığımdan hoşlandığını sanıyordum. Yoksa bu bir hayal miydi? Benden hoşlanan sadece Nobu muydu.

Mameha, anneye girdiği iddiayı kazanmış olabilirdi, ama benim geleceğim için yatırdığı bahis vardı hâlâ. Bu yüzden sonraki birkaç yıl içinde yüzümü müşterilerine ve Gion'daki diğer geyşalara tanıtmak için çalıştı. Bu dönemde ekonomik buhrandan henüz çıkıyorduk; resmi ziyafetler Mameha'nın hoşuna gidecek kadar yaygın değildi. Ama beni olabildiğince çok sayıda gayri resmi toplantıya götürdü. Bu toplantılar yalnızca çayhanelerdeki partilerden değil yüzme gezileri, turistik gezi turları, Kabuki oyunları ve benzerlerinden oluşuyordu. Yaz sıcağında herkesin en rahatladığı dönemde bu toplantılar genellikle çok eğlenceli geçiyordu, hatta işi eğlendirmek olan bizler için bile. Örneğin, bazen bir grup erkek Kamo Nehri'nde kanal teknesiyle gezintiye çıkmak, saki yudumlamak ve ayaklarını suya sokmak isterdi. Cümbüşe katılamayacak kadar küçük olduğum için çoğunlukla buz konileri yapmak için buz tıraşlamak işi bana kalırdı, ama yine de hoş bir değişiklikti bu.

Bazı geceler, zengin işadamları veya aristokratlar yalnızca kendileri için geyşa partileri düzenlerlerdi. Akşamı geyşayla dans ederek, şarkı söyleyerek ve içki içerek geçirirlerdi; bu çoğunlukla gece yarısından sonraya kadar sürerdi. Bu olaylardan birini hatırlıyorum. Biz çıkarken ev sahibinin karısı, içinde cömert bir bahşişin bulunduğu zarfları vermek için kapıda bizi bekliyordu. Mameha'ya zarflardan ikisini vererek ikinci zarfı

onun ifadesiyle "akşamın daha erken saatinde baş ağrısıyla eve giden" Geyşa Tomizuru'ya vermesini rica etti. O da bizim kadar biliyordu ki Tomizuru kocasının metresiydi ve gece boyunca kocasına eşlik etmek için evin başka kanadına gitmişti.

Gion'daki göz alıcı partilerin *çoğuna* ünlü sanatçılar, yazarlar ve Kabuki aktörleri katılırdı. Bazen oldukça heyecan verici partiler olurdu bunlar. Ama üzülerek söylemem gerekir ki ortalama bir geyşa partisi çok daha sıkıcı bir şeydir. Ev sahibi büyük bir olasılıkla küçük bir şirketin bölge başkanıdır ve şeref konuğu kendisine mal sağlayan kişilerden biri ya'da yeni terfi eden çalışanlarından biridir. Bazen iyi niyetli geyşalar benim bir çırak olarak sorumluluğumun -güzel görünmenin yanı sıra- sessizce oturmak ve bir gün zeki bir konuşmacı haline gelmem umuduyla konuşmaları dinlemek olduğunu söyleyerek beni ikaz ederlerdi. Eh, bu partilerde duyduğum konuşmaların hiçbirisi zekice oluşuyla etkilememişti beni. Bir adam yanındaki geyşaya döner ve, "Hava bugün olağandışı bir şekilde sıcak, sizce de öyle değil mi?" der. Ve geyşa da, "Oh, evet, çok çok sıcak," diyerek cevap verir. Sonra adamla içki içme oyunu oynamaya başlar veya bütün erkeklere şarkı söyletmeye çalışır ve kısa süre içinde onunla konuşan adam o kadar sarhoş olur ki umduğu kadar iyi vakit geçirip geçirmediğini hatırlamaz bile. Ben her zaman bunun korkunç bir zarar olduğunu düşünmüştümdür. Eğer bir adam rahatlayarak vakit geçirme amacıyla Gion'a gelip kendini kâğıt makas taş gibi çocuksu bir oyunda bulacağına... Şey, benim görüşüme göre evinde kalıp kendi çocuklarıyla ya da torunlarıyla oynasa daha iyi eder. Sonuçta onlar yanına oturma şanssızlığı gösterdiği zavallı, sıkıcı geyşadan daha zekidir.

Ama ara sıra gerçekten zeki olan bir geyşayı dinleme ayrıcalığına da sahip olurdum, ki Mameha kesinlikle bunlardan biriydi. Onun sohbetlerinden çok şey öğrenmişimdir. Örneğin, bir adam ona, "Hava çok sıcak, sizce de öyle değil mi?" derse ha-

zırda bir düzine cevabı olıurdu. Eğer adam yaşı ve şehvet düşkünüyse şöyle bir şey söyleyebilirdi: "Sıcak mı? Belki yalnızca bu kadar güzel kadının etrafında olmanızın üzerinizde yarattığı etkidir bu!" Eğer adam yerini bilmeyen ukala bir genç işadımıysa: "Burada Gion'un en iyi geyşalarıyla oturuyorsunuz ve tek düşündüğünüz şey hava," diyerek adamı gafil avlardı. Bir kere-sinde' tesadüfen onu seyrediyorken Marneha on dokuz ya da yirmi yaşından daha büyük olmayan genç bir adamın yanında diz çökmüştü; babası ev sahibi olmasaydı bu adam büyük bir olasılıkla bir geyşa partisine katılamazdı. Kuşkusuz geyşaların yanında ne söyleyeceğini ya da ne yapacağını bilmiyordu ve eminim çok heyecanlıydı; ama Mameha'ya dönüp cesur bir şekilde, "Sıcak, öyle değil mi?" dedi. Mameha sesini alçalıp şöyle cevap verdi:

"Vay canına, sıcaklık konusunda gerçekten çok haklısınız. Bu sabah banyodan çıktığımda beni bir görmeliydiniz! Genellikle tamamen çıplak olduğum zamanlar çok serinlemiş ve rahatlamış hissederim kendimi. Ama bu sabah bütün vücudumu, bacaklarımı, karnımı ve şey, diğer bölgeleri de, kaplayan boncuk boncuk terler vardı."

Zavallı çocuk saki fincanını masaya koyarken eli titriyordu. Bu geyşa partisini hayatının sonuna kadar unutmayacağına eminim.

Eğer bana bu partilerin çoğunun neden sıkıcı olduğunu sorsanız sanırım bunun iki nedeni var. Birincisi, küçük bir kız yalnızca ailesi tarafından satıldığı ve küçük yaşından itibaren geyşa olmak için yetiştirildiği için, onun zeki olacağı ya da söyleyecek ilginç bir şeyleri olacağı anlamına gelmez. Ve ikincisi, aynı şey erkekler için de geçerlidir. Bir adamın sırf Gion'a gelecek kadar parası var ve istediği gibi çar çur ediyor diye eğlen-celi biri olması gerekmiyor. Aslında, erkeklerin çoğu kendilerine büyük bir saygıyla davranılmasına alışıklar. Ellerini dizlerine ko-

yup kaşları çatık bir biçimde oturmak, eğlenirken yapmayı planladıkları şey oluyordu. Bir keresinde Mameha'nın bir saat boyunca kendi tarafına bile bakmayıp odadaki diğer insanları seyreden bir adama hikâyeler anlatmasını izlemiştim. Gariptir ki, onun istediği şey buydu ve ne zaman kasabaya gelse Mameha'yı isterdi.

iki yıllık parti ve gezintilerden sonra çıraklıktan geyşaliğe geçtim. Bütün bu süre boyunca çalışmalarına devam ediyor ve ne zaman mümkün olursa dans gösterilerine katılıyordum. Bu 1938 yılında, on sekiz yaşımdayken oluyordu. Bu değişime "yaka değişimi" diyorduk. Çünkü geyşalar beyaz yaka takarken çıraklar kırmızı yaka takıyordu. Ama bir çırak ve geyşayı yan yana görseniz fark edeceğiniz son şey yakalan olurdu. Çırak özenle hazırlanmış, uzun kollu kimonosu ve sarkan kuşağıyla büyük bir olasılıkla bir Japon bebeğini düşünmenizi sağlar, oysa geyşa belki daha basit görünür, ama daha kadınsıdır.

Yakamın değiştiği gün annenin en mutlu günüydü ya da en azından onu daha önce hiç görmediğim kadar memnun görünüyordu. O sırada anlamamıştım, ama ne düşündüğü benim için son derece açık artık. Bilirsiniz ya, geyşa bir چراغın tersine, şartlar uygun olduğunda bir erkek için çay doldurmaktan fazlasını yapmak üzere hazırdır. Mameha'yla olan bağlantım ve Gion'daki popülerliğim sayesinde öyle bir mevkiye sahiptim ki, annenin heyecanlanması için çok sayıda nedeni vardı. Annenin durumunda heyecan, para için kullanılan başka bir terimdi yalnızca.

New York'a taşındıktan sonra geyşa sözcüğünün çoğu batılı için *gerçekte ne* anlama geldiğini öğrendim, Zaman zaman şık partilerde muhteşem elbise ve mücevherler içindeki genç bayanlara tanıştırıyorum. Genç bayan benim bir zamanlar Kyoto'da geyşa olduğumu öğrendiğinde ağzında bir tür gülünse-

me belirir, sanki dudaklarının köşeleri olması gerektiği gibi yukarı kalkmıyordur. Ne diyeceğini bilemez! Derken sohbetin yûkü bizi tanıştıran kişiye düşer; çünkü bunca yıldan sonra bile İngilizceyi çok iyi öğrenemedim. Kuşkusuz denemenin bile bir anlamı yok, çünkü genç bayan, "Aman Tanrım... Bir fahişeyle konuşuyorum..." diye düşünmektedir. Bir dakika sonra kendisinden otuz ya da kırk yaş büyük varlıklı bir adamın eşliği sayesinde kurtarılır. Eh, sık sık neden gerçekte ne kadar ortak şeyimiz olduğunu fark edemez, diye merak ederim. Görüyorsunuz ya, o bir metres ve benim günlerimde ben de öyleydim.

Muhteşem elbiseler içindeki bu kadınlar hakkında bilmediğim pek çok harika şey olduğuna eminim, ama zengin kocaları ya da erkek arkadaşları olmaksızın çoğunun yalnızca geçim mücadelesi vereceklerini ve kendileri hakkında aynı gururlu fikre sahip olmayacaklarını hissederim sık sık. Kuşkusuz aynı şey birinci sınıf geyşa için de geçerlidir. Bir geyşanın partiden partiye dolaşıp çok sayıda erkek için popüler olması iyi bir şeydir; ama bir geyşanın yıldız olma arzusu tamamen bir *dannaya* sahip olmasına bağlıdır. Reklam kampanyası sayesinde kendi başına ünlü olan Mameha bile, eğer baron kariyerinde ilerlemesi için masraflarını karşılamasa saygınlığını kaybeder ve sıradan bir geyşa olurdu.

Yakamın değişmesinin üzerinden üç hafta geçmemişti ki resepsiyon odasında hızla bir öğle yemeği yerken anne bana gelip masanın karşısına oturdu ve piposunu içmeye başladı. Bir dergi okuyordum, ama nezaketen okumayı bıraktım. Anne başlangıçta bana söyleyecek çok şeyi varmış gibi görünmese de, bir süre sonra piposunu bıraktı ve, "O sarı turşuları yememelisin. Dişlerini mahvedecekler. Benimkilere ne yaptıklarına bak," dedi.

Annenin sararmış dişlerinin turşu yemeyle ilgili olduğunu düşündüğünü hiç fark etmemiştim. Bana ağzını iyice gösterdikten sonra piposunu yeniden eline alıp tıttırmeye başladı.

"Teyze sarı turşuları sever ve dişleri çok iyi, efendim," dedim.

"Teyzenin dişlerinin iyi olması kimin umurunda? Küçük güzel bir ağız olduğu için para kazanmıyor. Aşçıya sana onlardan vermemelerini söyle. Bu arada, buraya turşular hakkında konuşmaya gelmedim. Gelecek ay bu sıralarda bir *dannanın* olacağını söylemeye geldim."

"*Darına* mı? Ama anne, ben yalnızca on sekiz yaşındayım..."

"Hatsumomo'nun yirmisine kadar bir *dannas*ı olmadı. Ve tabii ki uzun sürmedi bu... Memnun olmalısın."

"Oh, çok memnun oldum. Ama *dannayı* mutlu etmek çok fazla vaktimi almayacak mı? Mameha önce şöhretimi yaymam gerektiğini düşünüyor, yalnızca birkaç yıl için."

"Mameha! iş konusunda o ne bilir ki? Bir daha bir partide ne zaman kıkırdayacağını merak edersem ona sorarım."

Günümüzde genç kızlar, Japonya'da bile, masadan fırlayıp annelerine bağırma alışıklar, ama benim zamanımda, ben başımı eğip, "Evet, efendim," dedim ve sıkıntıya yol açtığım için özür diledim.

"İşle ilgili kararları bana bırak," diye devam etti anne. "Yalnızca bir aptal Nobu Toshikazu'nun yaptığı bir teklifi geri çevirir."

Bunu duyunca kalbim neredeyse duruyordu. Sanırım Nobu'nun bir gün *dannam* olmayı teklif edeceği çok açıktı. Sonuç olarak, birkaç yıl önce *mizuagem* olmayı teklif etmişti Ve o zamandan beri ona eşlik etmemi diğer erkeklerden daha fazla istemişti. Bu olasılığı düşünmemiş gibi yapamam; ama hayatımın gideceği yönün bu olacağına inandığımı da söylemek istemiyorum. Nobu'yla sumo güreşi turnuvasında ilk tanıştığım gün almanağım, "İyi ve kötünün dengesi kaderin kapısını açabilir," diyordu. O zamandan beri neredeyse her gün öyle ya da böyle

onu düşünüyorum, iyi ve kötü... şey, Mameha ve Hatsumomo'ydu; anne tarafından evlat edinilmemişti ve başlatan *mizu*-ageydi ve kuşkusuz başkan ve Nobu'ydu. Nobu'dan hoşlanmadığımı söylemek istemiyorum. Tam tersi. Ama onun metresi olmak hayatımı başkandan tamamen ayırırdı.

Anne sözleri karşısında hissettiğim şoku fark etmiş olmalıydı ya da her neyse, tepkimden hoşnut değildi. Ama bir cevap veremeden sanki koridorda birinin öksürüğünü bastırmaya çalışıyormuş gibi bir ses duyduk ve bir an içinde Hatsumomo açık kapıdan içeri girdi. Elinde pirinç kâsesi vardı ki bu büyük kabalıktı; masadan elinde o kâseyle hiç kalkmamalıydı. Yutkunduktan sonra bir kahkaha patlattı.

"Annel!" dedi. "Beni boğmaya mı çalışıyorsun?" Görünüşe göre öğle yemeğini yerken bizi dinliyordu. "Demek Nobu Toshikazu ünlü Sayuri'nin *darı*nası olacak," diye devam etti. "Ne kadar tatlı değil mi!"

"Buraya yararlı bir şey söylemeye geldiysen söyle," dedi anne.

"Evet, onun için geldim," dedi Hatsumomo ciddi bir şekilde ve gelip masanın yanında diz çöktü. "Sayuri-san, sen fark etmemiş olabilirsin, ama geyşa ve *dannas*ı arasında geçen şeylerden biri geyşanın hamile kalmasına neden olabilir, anlıyor musun? Ve eğer metresi bir başka erkeğin çocuğunu doğurursa bir erkek çok kızabilir. Senin durumunda özellikle dikkatli olmalısın, çünkü eğer çocuğun hepimiz gibi iki kolu olursa Nobu çocuğun kendisinden olmadığını hemen anlayacaktır!"

Hatsumomo şakasının çok komik olduğunu düşünüyordu.

"Eğer seni Nobu Toshikazu kadar başarılı yapacaksa belki sen kollarından birini kesmeiisin, Hatsumomo," dedi anne.

"Ve belki yüzümün böyle görünmesinin de yararı olabilir!" dedi gülererek ve içindekini görebilmemiz için pirinç kasesini kağı-

dırdı. Pirinçle karışık adzuki fasulyesi yiyordu ve yiyeceğın görü-
nüşü mide bulandırıcı biçimde sivilceli cilde benziyordu.

Öğleden sonra geçerken başımın döndüğünü hissettim. Kı-
sa süre içinde onunla konuşmak için Mameha'nın dairesine git-
tim. Buzlu arpa çayı içerken -çünkü hava çok sıcaktı- neler his-
settiğimi görmemesini sağlamaya çalışıyordum. Bütün eğitimim
boyunca beni motive eden şey başkana ulaşma umuduydu.
Eğer hayatım Nobu, dans gösterileri ve Gion'da akşamlardan
ibaret olacaksa neden bu kadar mücadele ettiğimi anlayamıyordum.

Mameha neden geldiğimi duymak için uzun süre bekledi,
fakat bardağımı masaya bıraktığımda konuşmaya kalkarsam
sesimin titreyeceğinden korkuyordum. Kendimi toplamak için
birkaç dakika bekledim ve sonunda yutkunup, "Anne bir ay için-
de *darına* olacağını söyledi," demeyi başardım.

"Evet, biliyorum. Ve *danna* da Nobu Toshikazu olacak."

O ana kadar ağlamamak için kendimi tutmaya o derece yo-
ğunlaşmışım ki artık hiç konuşamıyordum.

"Nobu-san iyi bir adam," dedi. "Ve sana çok düşkün."

"Evet, ama, Mameha-san... Nasıl söyleyeceğimi bilmiyo-
rum... Bu hiç benim hayal ettiğim şey değildi."

"Ne demek istiyorsun? Nobu-san sana karşı her zaman na-
zik davrandı."

"Ama Mameha-san, ben nezaket istemiyorum!"

"İstemiyor musun? Ben hepimizin nezaket istediğini sanı-
yordum. Belki söylemek istediğin şey nezaketten fazlasını iste-
diğindir, ki bu senin isteme hakkın olmayan bir şey."

Kuşkusuz Mameha haklıydı. Bu sözleri duyduğumda göz-
yaşlarım onları tutan kırılğan duvarı yıktı ve korkunç bir utanç
duygusuyla başımı masaya yaslayıp akıp gitmelerine izin ver-
dim. Ancak kendimi toparladıktan sonra Mameha konuştu.

"Ne bekliyordun, Sayuri?" diye sordu.

"Bunun yanında bir şey!"

"Nobu'ya bakmanın zor olduğunu anlıyorum. Ama..."

"Mameha-san, konu o değil. Nobu-san, senin de dediğin gibi iyi bir adam. Yalnızca..."

"Yalnızca kaderinin Shizue gibi olmasını istiyorsun, değil mi?"

Shizue, özellikle popüler bir geyşa olmasa da Gion'daki herkes onun en şanslı kadın olduğunu düşünüyordu. Otuz yıl boyunca bir eczacının metresi olmuştu. Zengin bir adam değildi ve Shizue de çok güzel değildi; ama Kyoto'nun her yerine de baksanız birbirinin varlığından bu kadar hoşlanan iki insan bulamazdınız. Mameha kabul etmek istediğimden daha fazla yaklaşmıştı gerçeğe.

"On sekiz yaşındasın, Sayuri," diye devam etti. "Kaderini ne sen, ne de ben bilemeyiz. Hiçbir zaman bilemezsin! Kader her zaman akşamın sonunda bir parti gibi değildir. Bazen hayat boyunca mücadele etmekten başka bir şey değildir."

"Ama Mameha-san, ne kadar zalimce bu!"

"Evet, zalimce," dedi. "Ama hiçbirimiz kaderden kaçamayız."

"Lütfen, bu kaderden kaçma ya da onun gibi bir mesele değil. Dediğin gibi Nobu-san iyi bir adam. ilgisi için şükrandan başka bir şey hissetmemem gerektiğini biliyorum, ama... Hayal ettiğim o kadar çok şey var ki."

"Ve Nobu sana bir kez dokununca bunların olmayacağından korkuyorsun? Gerçekten Sayuri, bir geyşanın hayatının nasıl olacağını düşünüyordun? Hayatlarımızın mutluluk verici olması için geyşa olmuyoruz. Başka çaremiz olmadığı için geyşa oluyoruz."

"Oh, Mameha-san... Lütfen... Belki bir gün şey olur diye umut ederken aptallık mı ettim?"

"Genç kızlar her türlü aptalca şeyi umut ederler, Sayuri. Umutlar tıpkı saç tokaları gibidir. Kızlar çok sayıda takmak ister, Yaşlandıklarında ise bir tane taksalar bile aptal gibi görünürler."

Duygularımın kontrolünü yeniden kaybetmemeye kararlıydım. Ağaçlardan süzülen özsuğu gibi kaçmayı başaran birkaç tanesi hariç gözyaşlarımı içimde tutmayı başardım.

"Mameha-san," dedim. "Barona karşı... güçlü duygular besliyor musun?"

"Baron benim için iyi bir *darına* olmuştur hep."

"Evet, kuşkusuz bu doğru, ama ona karşı bir erkek olarak güçlü duygular hissediyor musun? Yani geyşalar *dannalar* için bir şeyler hissederler, değil mi?"

"Baronun benimle ilişkisi onun için kolaylık verici ve benim için de çok kazançlı. Eğer anlaşmalarımız ihtirasla boyanırsa... Şey, ihtiras çabucak kıskançlığa ve hatta nefrete dönüşebilir. Gion'da kendime bir yer edinmek için yıllarca mücadele ettim, ama güçlü bir adam beni mahvetmeye karar verirse bunu yapabilir! Eğer başarılı olmak istiyorsan, Sayuri, erkeklerin duygularının her zaman senin kontrolünün altında olmasını sağla. Baron bazen geçinmesi zor biri olabilir, ama çok parası var ve harcamaktan da korkmuyor. Ve çocuk da istemiyor, Tanrı'ya şükür. Nobu kesinlikle bir mücadele olacak senin için. Kendi aklını çok iyi tanıyor. Senden baronun benden beklediklerinden fazlasını beklese hiç şaşırımam."¹

"Ama Mameha-san ya senin duyguların? Yani hiçbir erkek olmadı mı..."

Onda ihtiraslı duygular uyandıran bir erkek olup olmadığını sormak istiyordum. Ama bana kızmaya başladığını fark ettim. Ellerini dizlerine koyup ayağa kalktı; galiba beni haşlamak üzereydi, ama hemen kabalığım için özür diledim ve tekrar yerine oturdu.

"Nobu ve sen bir *ene* sahipsiniz, Sayuri ve bundan kaçamazsın," dedi.

Haklı olduğunu o zaman bile biliyordum. *En*, hayat boyu süren bir kader bağıydı. Günümüzde pek çok insan hayatlarının tamamen bir seçimden ibaret olduğuna inanıyor görünüyorlar; ama benim zamanımda kendimizi bize her dokunanın parmakizini sonsuza dek gösterecek olan bir çamur parçası gibi görüyorduk. Nobu'nun dokunuşu bende çoğundan daha derin bir etki bırakmıştı. Hiç kimse onun benim nihai kaderim olup olmayacağını söyleyemezdi, ama aramızdaki eni hep hissetmiştim. Hayat manzaramın bir yerlerinde Nobu hep olacaktı. Ama öğrendiğim onca ders içinde en zor olanı önümde duruyor olabilir miydi? Gerçekten umutlarımı alıp kimsenin bir daha görmeyeceği hatta benim bile onları görmeyeceğim bir yere koymak zorunda mıydım?

"Okuyaya geri dön, Sayuri," dedi Mameha bana. "Önündeki akşama hazırlan. Hayal kırıklığının üstesinden gelmek için çalışmak gibisi yoktur."

Son bir defa ricada bulunma fikriyle ona baktım, ama yüzündeki ifadeyi görünce bunu yapmamanın daha iyi olacağına karar verdim. Ne düşündüğünü söyleyemem; ama mükemmel oval yüzüyle hiçliğe bakıyormuş gibiydi. Sonra soluğunu bıraktı ve benim burukluk olarak algıladığım bir ifadeyle fincanının içine baktı.

Büyük bir evde yaşayan bir kadın bütün güzel şeyleri için kendisiyle gurur duyabilir; ama yangının çıtırtısını duyar duymaz en fazla hangilerine değer verdiğine hemen karar verir. Mameha'yla konuştuktan sonraki günlerde kesinlikle hissetmeye başladım ki hayatım yanıp kül oluyordu; ama Nobu benim *dannam* olduktan sonra, hayatımda önemli olabilecek tek bir şey bile bulmak için çabalarken başarısız olduğumu söylemek zorundayım. Bir akşam Ichiriki Çayhanesi'ndeki masada diz çökmüş mutsuzluğumu çok fazla düşünmemeye çalışırken birden karlı

ormanlarda kaybolmuş bir çocuğu düşündüm ve başımı kaldırıp eğlendirmekte olduğum beyaz saçlı adamlara bakınca onları etrafımı sarmış karla kaplı ağaçlara o kadar benzettim ki dehşet verici bir an için dünyada yaşayan tek insan olabileceğimi hissettim.

Hayatımın hâlâ bir amacı olabileceğine kendimi ikna edebildiğim partiler, küçük olsa da askerlerin katıldığı partilerdi. 1938'de olduğumuz için, Mançurya'daki savaşla ilgili günlük haberlere alışmıştık; Rising Sun Öğle Yemeği Kutuları -bu pirinç kabının ortasındaki erikten oluşuyor ve Japon bayrağını andırıyordu- gibi şeylerle denizaşırı askerlerimiz gelirdi aklımıza. Birkaç nesildir, deniz ve kara subayları rahatlamak için Gion'a gelirlerdi. Ama bugünlerde yedi veya sekizinci saki kadehinden sonra sulanmış gözleriyle hiçbir şeyin kendilerine Gion'u ziyaretleri kadar heyecan vermediğini söylüyorlardı. Muhtemelen bunlar subayların konuştukları kadınlara söyledikleri türden şeylerdi. Ama sahil şeridinde yaşayan genç bir kızdan başka bir şey olmayan ben, ülkeye gerçekten önemli bir katkıda bulunduğum fikri... Bu partilerin mutsuzluğumu hafifletiyormuş gibi yapmayacağımı, ama mutsuzluğumun ne kadar bencilce olduğunu hatırlatıyordu bana.

Birkaç hafta felçti ve sonra bir akşam Ichiriki'ye giden kordorda Mameha, anneye olan bahsinin karşılığını alma zamanının geldiğini söyledi. Hatırlarsanız ikisi borçlarımın yirmi yaşımamarmadan önce ödenip ödenmeyeceği konusunda bahse girmişlerdi. Daha sonra görüldüğü üzere on sekizime bile varmadan ödenmişti borçlar. "Artık yakını da değiştirdiğine göre daha fazla beklemek için bir neden göremiyorum," dedi Mameha bana.

Söylediği şey buydu, ama gerçek çok daha karmaşıktı. Mameha, annenin borç ödemekten nefret ettiğini ve bahis yüksel-

dikçe bu nefretinin arttığını çok iyi biliyordu. *Dannam* olduktan sonra kazancım önemli oranda artacaktı; annenin gelire karşı daha da koruyucu olacağı kesindi. Eminim Mameha, alacağını olabildiğince çabuk almanın, gelecekteki kazançları gelecekte düşünmenin en iyisi olduğunu düşünüyordu.

Birkaç gün sonra okiyamızın resepsiyon odasına çağrıldığım da Mameha ve annenin masada karşılıklı oturmuş yaz havası hakkında konuştuklarını duydum. Mameha'nın yanında çok kereler karşılaştığım Bayan Okada adlı beyaz saçlı kadın oturuyordu. Mameha'nın bir zamanlar yaşadığı okiyanın metresiydi ve gelirin bir kısmı karşılığında Mameha'nın hesaplarıyla ilgileniyordu. Onu hiç bu kadar ciddi görmemiştim. Konuşmayla hiç ilgilenmeyerek masaya bakıyordu.

"İşte buradasın!" dedi anne bana. "Ablan kibarlık ederek ziyarete geldi ve yanında Bayan Okada'yı getirdi. Bize katılma nezaketini göstermelisin."

Bayan Okada gözlerini masanın üstünden ayırmadan konuştu. "Bayan Nitta, Mameha'nın telefonda söz etmiş olabileceği gibi bu sosyal bir ziyaretten çok iş ziyareti. Sayuri'nin bize katılmasına gerek yok..Eminim yapacak başka şeyleri vardır."

"İkinize saygısızlık etmesine izin veremem," diye cevap verdi anne. "Siz burada olduğunuz birkaç dakika boyunca masaya katılacak."

Böylece annenin yanına yerleştiğimde hizmetçi servis yapmak için geldi. Daha sonra Mameha şunları söyledi. "Bayan Nitta, kızınızın başarılarıyla gurur duyuyor olmalısınız. Serveti beklentileri aştı! Buna siz de katılmıyor musunuz?"

"Ben sizin beklentileriniz konusunda ne bilirim ki, Mameha-san?" dedi anne. Bundan sonra dişlerini sıkıp o garip kahkahalarından birini attı. Bu arada da zekâsını takdir ettiğimizden emin olmak için sırayla her birimize bakıyordu. Kimse onunla gülmedi ve Bayan Okada gözlüğünü gözüne iyice yerleştirip

boğazını temizledi. Sonunda anne şunları sözlerine ekledi. "Benim beklentilerime gelince Sayuri'nin onları aştığını kesinlikle söyleyemem."

"Birkaç yıl önce onun başarı şansını tartıştığımızda," dedi Mameha. "Ondan pek fazla şey beklemediğiniz izlenimini edindim. Onu eğitmem konusunda bile isteksizsiniz."

"Sayuri'nin geleceğini okıyanın dışında birinin ellerine teslim etmenin akıllıca olduğundan emin değildim," dedi anne. "Bizde Hatsumomo vardı, biliyorsun ya."

"Oh, hadi, Bayan Nitta!" dedi Mameha bir kahkaha atarak. "Hatsumomo eğitmeden önce zavallı kızı boğardı!"

"Hatsumomo'nun bazen zor olabileceğini biliyorum. Ama Sayuri gibi biraz farklı bir kız gördüğün zaman doğru zamanda doğru kararı verdiğinden emin olmalısın, tıpkı senin ve benim yaptığımız ayarlama gibi, Mameha-san. Bugün buraya hesabımızı kapamaya geldin herhalde?"

"Bayan Okada kibarlık ederek rakamları yazdı," diye cevap verdi Mameha. "Bir bakarsanız müteşekkirdim olurum."

Bayan Okada gözlüklerini düzeltip dizlerindeki çantadan hesap defterini çıkardı. Defteri açıp anneye rakam sütunlarını açıklarken Mameha ve ben sessizlik içinde oturuyorduk.

"Bu rakamlar Sayuri'nin geçen yıl içindeki kazançları," diye söze karıştı anne. "Tanrım, keşke senin düşündüğün kadar şanslı olsaydık! Bu rakamlar bütün okıyanın toplam kazancından bile daha büyük."

"Evet, rakamlar çok etkileyici," dedi Bayan Okada, "Ama doğru olduklarına inanıyorum. Gion Sicil Dairesi'nin kayıtlarını dikkatle inceledim."

Anne dişlerini sıkıp güldü, sanırım yalanı yakalandığı için utanmıştı. "Belki ben hesapları gerektiği kadar iyi takip etmemişimdir," dedi.

On, on beş dakika sonra iki kadın sosyeteye ilk takdim edilişimden bu yana ne kadar kazandığım konusunda bir anlaşma-

ya vardılar. Bayan Okada çantasından küçük bir abaküs çıkarıp birkaç hesaplama yaptı, rakamları defterin boş bir sayfasına yazdı. Sonunda en son rakamı yazıp altını çizdi, "işte, Mameha'nın almayı hak ettiği miktar."

"Sayuri'ye ne kadar yardımcı olduğu düşünülürse," dedi anne. "Eminim Mameha-san daha fazlasını hak ediyor. Ne yazık ki anlaşmamıza göre, Mameha, Sayuri borçlarını ödeyene dek onun pozisyonundaki bir geyşanın genellikle alabileceğinin yansını almayı kabul etti. Artık borçlar ödendiğine göre Mameha kuşkusuz diğer yarımı da alabilir, böylece tam miktarı almış olacak."

"Benim anladığıma göre, Mameha yarı miktarı almayı kabul etti," dedi Bayan Okada. "Ama sonunda iki katı ödenecekti kendisine. Bu nedenle riske girmeyi kabul etti. Eğer Sayuri borçlarını ödemediye başarısız olsaydı, Mameha yarı ücretten fazlasını alamayacaktı. Ama Sayuri başarılı oldu ve Mameha iki katını almayı hak etti."

"Gerçekten, Bayan Okada, benim böyle bir anlaşmaya raz olacağımı düşünabiliyor musunuz?" dedi anne. "Gion'daki herkes benim para konusunda ne kadar dikkatli olduğumu bilir Mameha'nın Sayuri'mize yardımcı olduğu kesinlikle doğru, ik katını ödemem olası değil, ama ilave olarak yüzde on teklifi yapabilirim. Okiyamızın dikkatsizce para savurma durumunda olmediği düşünülürse bunun cömert bir teklif olduğunu söyleme liyim."

Annenin pozisyonundaki bir kadının sözü yeterli bir temina olmalıydı; anne hariç her kadın için böyle olurdu. Ama o yalar söylemeye karar verdiğiine göre... Hepimiz bir an için sessizli içinde oturduk. Sonunda Bayan Okada, "Bayan Nitta, zor bi durumda kaldığıı söylemeliyim. Mameha'nın bana söylediğın açık bir şekilde hatırlıyorum," dedi.

"Tabii ki hatırlıyorsunuz," dedi anne. "Mameha'nın konuşmamıza ait kendine göre bir hafızası var, benim de kendime göre. Bizim ihtiyacımız olan şey üçüncü bir kişi ve şanslıyız ki yanımızda öyle biri var. Sayuri o zamanlar yalnızca küçük bir kız olabilir, ama kafası sayılara çok iyi çalışıyor."

"Eminim hafızası mükemmeldir," dedi Bayan Okada. "Ama kişisel bir ilgisi olduğu söylenemez. Sonuçta, okiyanın kızı o."

"Evet, öyle," dedi Mameha ve uzun süredir ilk kez konuşuyordu. "Ama aynı zamanda dürüst bir kızdır. Ben onun cevabını kabul etmeye hazırım, ancak Bayan Nitta da kabul ederse."

"Tabii ki ederim," dedi anne piposunu masaya bırakırken. "O halde Sayuri, hangisi olacak?"

Çocukken olduğu gibi, çatıdan düşüp kolumu kırmayla bir cevap verene kadar bu odada oturmam arasında bir seçim yapma şansım olsaydı kesinlikle merdivenlerden yukarı çıkıp çatıya tırmanırdım. Gion'daki bütün kadınlar içinde Mameha ile anne hayatımdaki en etkili kadınlardı ve onlardan birini kızdıracağım açıktı. Gerçekten hiç kuşku yoktu; ama öte yandan okiyada annemle yaşamaya devam etmek zorundaydım. Kuşkusuz Mameha, Gion'daki herkesten fazla şey yapmıştı benim için. Ona karşı annenin tarafını alamazdım.

"Evet?" dedi anne bana.

"Hatırladığım kadarıyla Mameha ücretin yarısını kabul etti. Ama sonunda ona iki katını vermeyi kabul ettiniz, anne. Üzgünüm, ama böyle hatırlıyorum."

Bir duraklama oldu, sonra anne, "Eh, eskisi kadar genç değilim," dedi. "Hafızam beni ilk kez yanıltmıyor."

"Zaman zaman hepimiz böyle sorunlar yaşarız," dedi Bayan Okada. "Şimdi, Bayan Nitta, Mameha'ya teklif ettiğiniz yüzde on neydi? Sanırım başlangıçta ödemeyi kabul ettiğiniz iki katı ücretin üzerine yüzde on eklemeyi kastettiniz."

"Keşke böyle bir şey yapacak durumumuz olsaydı," dedi anrie.

"Ama daha birkaç dakika önce teklif ettiniz. Kararınızı bu kadar çabuk değiştirmiş olamazsınız."

Bayan Okada artık masanın üzerine değil, doğrudan doğruya annenin gözlerinin içine bakıyordu. Uzun bir süre sonra, "Sanırım öyle olmasına izin vereceğiz. Bugün için yeterince şey yaptık. Son rakamı konuşmak için neden başka bir gün toplanmıyoruz?" dedi.

Annenin yüzünde sert bir ifade vardı, ama başını hafifçe sallayarak onay işareti verdi ve ikisine geldikleri için teşekkür etti.

"Sayuri'nin yakında bir *darınası* olacağı için çok memnun olmalısınız. Ve daha yalnızca on sekiz yaşında! Böylesi büyük bir adım için ne kadar genç."

"Mameha onun yaşında danna alarak iyi iş çıkardı," diye cevap verdi anne.

"On sekiz, çoğu kız için erken bir yaş," dedi Mameha, "Ama eminim, Bayan Nitta, Sayuri konusunda doğru kararı verdi."

Anne bir süre için piposunu tüttürdü, masanın karşısındaki Mameha'ya bir göz attı. "Sana tavsiyem Mameha-san," dedi. "O gözünü yuvalarında döndürme işini Sayuri'ye de öğretmen. İşle ilgili kararlara gelince, onları bana bırakabilirsin."

"Sizinle iş konuştuğumu düşünemem, Bayan Nitta. Kararlarınızın en iyisi olduğuna eminim... Ama sorabilir miyim? En cömert teklifin Nobu Toshikazu'dan geldiği doğru mu?"

"Gelen tek teklif ona aitti. Sanırım bu onu en cömert yapıyor."

"Tek teklif mi? Ne yazık... Birkaç erkek rekabet edebildiğinde anlaşmalar çok daha kârlı oluyor. Sizce de öyle değil mi?"

"Dediğim gibi Mameha-san,' iş kararlarını bana bırakabilirsin. Nobu Toshikazu'yla uygun şartlarda anlaşmaya yönelik çok basii bir planım var."

"Eğer bir sakıncası yoksa," dedi Mameha, "Duymayı çok isterim."

Anne piposunu masaya bıraktı. Mameha'yı azarlayacağını sandım, ama, "Evet, size bunu anlatmayı isterim. Belki bana yardım edebilirsin. Nobu Toshikazu'nun, Ivvamura elektrikli ısıtıcısının büyükannemizi öldürdüğünü duymasıyla daha cömert olacağını düşünüyordum. Sence de öyle değil mi?" dedi.

"Oh, iş konusunda çok az şey biliyorum, Bayan Nitta."

"Belki sen ya da Sayuri onu bir dahaki görüşünüzde bu bilgiyi konuşmanızın arasına sıkıştırırsınız. Ne korkunç bir patlama olduğunu söyleyin ona. Sanırım bunu telafi etmeye çalışacaktır."

"Evet, eminim iyi bir fikir bu," dedi Mameha. "Yine de hayal kırıklığı yaratıcı... Ben başka bir erkeğin daha Sayuri'ye olan ilgisini ifade ettiğini sandım."

"Bir erkekten de gelse, iki erkekten de gelse yüz yen, yüz yendir."

"Bu çoğu olay için geçerli olabilir," dedi Mameha. "Ama benim düşündüğüm adam General Tottori Junnosuke'ydi..."

Konuşmanın bu noktasında iki kadının birbirlerine neler söylediğini kaçırdım; çünkü Mameha'nın beni Nobu'dan kurtarmak için çaba gösterdiğini fark etmiştim. Böyle bir şeyi kesinlikle beklemiyordum. Bana yardım etme konusunda karar mı değiştirmişti, yoksa annenin karşısında onun yanında yer aldığım için bana teşekkür mü ediyordu hiçbir fikrim yoktu... Kuşkusuz bana gerçekten yardım etmiyor olup, başka bir amacı olması da söz konusu olabilirdi. Zihnim bu düşüncelerle doluyken annenin piposunun sapıyla koluma dokunduğunu fark ettim.

"Evet?" dedi.

"Efendim?"

"Generali tanıyıp tanımadığınızı sordum."

"Onunla birkaç kez karşılaştım, anne," dedim. "Gion'a sık sık gelir."

Bu cevabı neden verdiğimi bilmiyordum. Gerçekte ise genelle birkaç kezden fazla karşılaşmıştım. Her hafta her seferinde bir başkasının konuğu olsa da Gion'daki partilere katılırdı. Ama biraz küçük kısımda kalıyordu; aslında benden bile kısaydı. Ama gözden kaçıracağınız türden biri değildi, bir makineli tüfeği ne kadar gözden kaçırabilerseniz onu da o kadar kaçırırdınız. Çok hızlı bir şekilde hareket eder ve birbiri ardına sigara içerdi hep, böylece rayların üzerinde giden bir trenin etrafındaki bulutlar gibi duman bulutu olurdu etrafında. Bir akşam hafif sarhoşken benimle ordudaki çeşitli rütbelere hakkında en uzun konuşmayı yapmıştı. Hepsini birbirine karıştırmamı çok komik bulmuştu. General Tottori'nin rütbesi "küçük general" -yani, generallerin en düşük seviyede olanı- anlamına gelen *sho-jo* idi ve o kadar aptal bir küçük kızdım ki bunun pek yüksek bir rütbe olmadığı izlenimini edinmiştim. Rütbesinin önemini mütevaziliği yüzünden küçümsemiş olabilirdi ve ben de ona inanmaktan başka ne yapacağını bilmiyordum.

Şu ana kadar Mameha, anneye generalin yeni bir göreve atandığını anlatıyordu. "Askeri levazım" adı verilen bir şeyin başına getirilmişti. Mameha görevin ne olduğunu açıklasa da markete giden bir ev kadınından farklı bir şey gibi gelmiyordu kulağa. Örneğin, eğer orduda mürekkep biterse generalin görevi en ucuz fiyata bu mürekkebi tedarik etmektir.

"Bu yeni işiyle," dedi Mameha. "General ilk kez bir metres tutma pozisyonuna ulaştı. Ve eminim Sayuri'yle ilgileniyor."

"Sayuri'yle ilgilenmesi benim için neden önemli olmak zorunda?" dedi anne. "Bu askeri takım bir geyşaya hiçbir zaman bir işadamı ya da aristokratın davrandığı gibi davranmaz."

"Bu doğru olabilir, Bayan Nitta. Ama sanırım General Tottori'nin yeni pozisyonunun okiya için büyük yardımı olacağını göreceksiniz."

"Saçma! Okiyaya bakma konusunda kimsenin yardımına ihtiyacım yok. Bana gerekli olan şey düzenü, cömert bir geiir ve bir askerin veremeyeceği bir şey bu."

"Gion'daki bizler şimdiye kadar şanslıydık," dedi Mameha. "Ama eğer savaş devam ederse kıtlık bizi etkileyecek."

"Eminim, eğer savaş devam ederse etkiler," dedi anne. "Bu savaş altı ay içinde sona erecek."

"Ve sona erdiğinde ordu her zamankinden daha güçlü bir konuma ulaşacak. Bayan Nitta, General Tottori'nin ordunun bütün kaynaklarına nezaret ettiğini unutmayın. Savaş devam etsin etmesin Japonya'da hiç kimse size isteyeceğiniz her şeyi sağlayacak daha iyi bir konumda olmayacak. Japonya'daki bütün limanlardan giren her bir maddeyi o onaylıyor."

Daha sonra öğrendiğime göre Mameha'nın General Tottori hakkında söylediği her şey tam olarak doğru değildi. Yalnızca beş büyük idari bölgenin başında o vardı. Yine de, annenin Mameha bunları söyledikten sonraki davranışlarını görmeliydiniz. General Tottori'nin pozisyonundaki bir adamın yardımını alma düşüncesiyle çaişan zihnini görebiliyordunuz neredeyse. Çaydanlığa baktı ve ne düşündüğünü anladım, "Eh, henüz çay bulmada bir sıkıntım yok; henüz yok... Ama fiyatlar arttı..." Ve sonra muhtemelen ne yaptığının farkında bile olmadan elini kimono sunun altına sokup geriye ne kadar kaldığını görmek için ipek tütün torbasını sıktı.

Anne ertesi haftayı General Tottori hakkında olabildiğince çok şey öğrenebilmek için ardı ardına telefon konuşmaları yaparak geçirdi. Bu işe öylesine dalmıştı ki bazen onunla konuşurken berri duyuyor gibi görünmüyordu. Düşünceleriyle o kadar meşguldü ki, akli çok sayıda vagonu çeken bir lokomotif gibiydi.

Bu bekleme sırasında ne zaman Gion'a gelse Nobu'yu görmeye devam ettim ve hiçbir şey olmamış gibi görünmek için elimden geleni yaptım. Büyük bir olasılıkla temmuzun ortasına kadar metresi olmamı bekliyordu. Bundan ben de kesinlikle emindim, ama ayın bitimine yaklaştığımızda bile görüşmeleri bir yere varmamış gibiydi. Ertesi hafta boyunca birkaç kez şaşkınlıkla bana bakarken gördüm onu. Ve bir akşam Ichiriki Çayhanesinin sahibesini daha önce hiç görmediğim bir kabalıkla selamladı, yanından geçip giderken yalnızca başını hafifçe öne eğdi o kadar. Çayhanenin sahibi bir müşteri olarak Nobu'ya her zaman çok değer verirdi. Bana şaşkın ve endişeli bir şekilde baktı. Nobu'nun verdiği bir partiye katıldığımda elimde olmadan öfke belirtileri sezdim; çenesindeki bir kasın seyirmesi, sakiyi ağzına boşaltmasındaki hız. Hissettiği şeyler yüzünden onu suçlayamazdım. Çok sayıda nazik davranışına aldırmamazlıkla karşılık verdiğim için benim kalpsiz olduğumu düşünüyor olmalıydı. Bu düşüncelere dalıp gitmişken saki fincanının masaya konarken çıkardığı ses beni kendime getirdi. Başımı kaldırıp baktığımda Nobu'nun beni seyrettiğini gördüm. Etrafındaki bütün konuklar kahkahalar atıyor ve eğleniyordu. O ise gözlerini bana sabitlemiş bir şekilde oturuyordu, o da düşünceleri içinde benim kadar kaybolmuştu. Yanan kömürlerin arasındaki iki ıslak nokta gibiydik.

O yılın eylül ayında, ben hâlâ on sekiz yaşımıdayken Ichiriki Çayhanesi'ndeki bir törende General Tottori'yle birlikte saki içtim. Benim ablam olduğu zaman Mameha'yla ve daha sonra *mizuagemden* hemen önce Dr. Yengeç'le katıldığım la aynı türde bir törendi bu. Daha sonraki haftalarda herkes anneyi bu kadar yararlı bir müttefiğe sahip olduğu için tebrik etti.

Törenden sonraki ilk gece generalin talimatlarıyla Kyoto'nun kuzeybatısındaki Suruya adında yalnızca üç odası olan küçük otele gittim. O ana dek gösterişli çevrelere o denli alışmıştım ki Suruya'nın eski püskü görüntüsü beni şaşırttı. Oda küf kokuyordu ve yerdeki hasır paspaslar öylesine ıslak ve kabarık ki üstüne bastığımda iç çeker gibi bir ses çıkarıyorlardı. Bir köşede yere yakın sıvalar dökülmüştü. Yandaki odada bir adamın dergi okuduğunu duyabiliyordum. Orada oturdukça keyfim daha da kaçtı, o kadar ki general sonunda geldiğinde, ben onu selamladıktan sonra radyoyu açıp bira içmekten başka bir şey yapmadıysa da büyük ölçüde rahatladım.

Bir süre sonra banyo yapmak için alt kata indi. Odaya geri döndüğünde hemen bornozunu çıkardı ve tamamen çıplak bir şekilde saçlarını kurulamaya başladı. Göğsünün altında dışarıya doğru fırlamış yuvarlak bir karnı ve onun altında büyük bir kıl yumağı vardı. Daha önce bir erkeği hiç çıplak görmemiştim ve generalin pörsük kalçası neredeyse bana komik geldi. Ama yü-

zürü bana döndüğünde gözlerimin doğruca şeye... şey, "yılan-balığının" bulunması gereken yere döndüğünü itiraf etmeliyim. Orada bir şey sallanıyordu, ama ancak general sırtüstü yatıp el-biselerimi çıkarmamı söylediğinde yüzeye çıkmaya başladı. Garip küçük bir adamdı, ama bana ne yapacağımı söyleme konusunda hiç çekincesi yoktu. Onu memnun etmenin bir yolunu bulmam gerekeceğinden korkuyordum, ama bütün yapmam gereken onun emirlerini takip etmek oldu. *Mizuagemden* sonrakî üç yıl içinde doktor sonunda kendini bana doğru bıraktığında hissettiğim korkunç dehşeti unutmıştım. Şimdi hatırladım, ama gariptir ki belli belirsiz bir mide bulantısı kadar çok'korku hissetmiyordum. General radyoyu açık bıraktı ve ışıkları da, sanki odanın sıkıcılığını, tavandaki su iekelerine varana kadar gördüğümünden emin olmak istiyordu.

Aylar geçtikçe mide bulantısı yok oldu. Generalle birlikteliğim haftada iki kez tekrarlanan nahoş bir olaydan başka bir şey değildi artık. Bazen başkanla nasıl olacağını merak ediyordum ve gerçeği söylemek gerekirse tıpkı doktor ve generalle olduğu gibi tatsız olmasından korkuyordum. Sonra olayları farklı bir biçimde görmemi sağlayan bir şey oldu. Bu dönemde tasarladığı bisiklet farıyla yakaladığı başarı sayesinde sürekli dergilerde çıkan Yasuda Akira adlı bir adam düzenli bir şekilde Gion'a gelmeye başladı. Henüz Ichiriki'de hoş karşılanmıyordu ve zaten büyük bir olasılıkla masraflarını karşılayamazdı, ama haftanın üç dört akşamını Gion'un okiyadan fazla uzak olmayan Tomina-gacho bölgesindeki Tatematsu adlı çayhanede geçiriyordu. Onunla ilk kez 1939 yılının ilkbaharında on dokuz yaşımdayken bir ziyafette karşılaştım. Etrafındaki erkeklerden çok daha gençti. Otuzundan fazla görünmüyordu, bu yüzden onu odaya girer girmez fark etmiştim. Onda başkanın vakarı vardı. Kısa kollarını sıvamış ve ceketini arkadaki paspasın üstüne bırakmış bir şekilde otururken onu çok çekici buldum. Bir an için yanındaki bir

adamı izledim. Yemek çubuklarıyla aldığı *tofuyu* havaya kaldırırken ağzı olabileceği kadar geniş bir şekilde açtı; bu görüntü bir kaplumbağanın yavaş yavaş içeri girebilmesi için açılan bir kapı izlenimi bıraktı bende. Bunun aksine Yasuda-san'ın zarif koluyla hafifçe aralanmış dudaklarının arasına bir parça et. koyduğunu görmek beni neredeyse halsiz bırakmıştı.

Erkeklerin arasından yolumu bulup ona doğru yaklaştım ve kendimi tanıttım. "Umarım beni affedersiniz," dedi.

"Affetmek mi? Ne yaptınız ki?" diye sordum.

"Çok kabaydım," diye cevap verdi. "Bütün gece gözlerimi sizden alamadım."

İçgüdüsel olarak elimi kimonomun altına sokup brokar kartvizit kutumu sakladığım yere uzandım, gizlice bir kart çıkardım ve ona uzattım. Geyşalar tıpkı işadamları gibi kartvizit taşırlardı. Benimki çok küçük, sıradan kartların yarısı kadardı. Kalın pirinç kâğıdın üzerinde el yazısıyla yalnızca "Gion" ve "Sayuri" yazılıydı. Bahardı, bu yüzden arka planda tam olarak açmış renkli çiçeklerin süslediği kartları taşıyordum. Yasuda cebine koymadan önce bir süre hayranlıkla karta baktı. Söyleyeceğimiz hiçbir şeyin bu basit etkileşim kadar etkili olabileceğini sanmıyordum, böylece ona selam verip yanındaki adama yaklaştım.

O günden itibaren Yasuda-san her hafta onu eğlendirmem için beni Tatematsu Çayhanesi'ne çağdırmaya başladı. Onun istediği kadar sık gidemedim hiç. Ama ilk karşılaşmamızdan üç ay kadar sonra, hediye olarak bir kimono getirdi. Gerçekte yüksek teknoloji ürünü olmasa da -düşük kaliteli bir ipekten, canlı renklerden dokunan ve sıradan çiçek ve kelebek desenlerinin bulunduğu bir kimonoydu- çok memnun olmuştum. Bir akşam kendisi için giymemi istedi ve ben de giyeceğimi söyledim. Ama o gece okiyaya kimonoyla döndüğümde anne beni elimde paketle üst kata çıkarken görünce durdurup ne olduğunu gör-

mek istedi. Kimonoya alaycı bir şekilde güldükten sonra beni böylesine çirkin bir şeyin içinde görmeyeceğini söyledi. Ertesi gün de kimonoyu sattı.

Ne yaptığını anlayınca olabildiğince cesur bir şekilde kimononun hediye olarak okiyaya değil, bana verildiğini ve onu satmasının doğru olmadığını söyledim.

"Elbette senin kimonondu," dedi. "Ama sen okiyanın kızısın. Okiyaya ait olan şey sana aittir ve sana ait olan şey de okiyaya."

Bunun için anneye o kadar kızgındım ki yüzüne bile bakmıyordum. Beni kimononun içinde görmek isteyen Yasuda-san'a gelince renkleri ve kelebek motifleri yüzünden ancak baharın ilk günlerinde giyebileceğimi ve şimdi yaz aylarında olduğumuz için ancak seneye görebileceğini söyledim. Bunu duyduğuna pek üzölmüş gibi değildi.

"Bir yıl nedir ki?" dedi etkileyici gözleriyle bana bakarak. "Ne beklediğime bağılı olarak çok daha uzun süre de bekleyebilirim."

Odada yalnızdık. Yasuda-san bira bardağını kızarmama neden olacak bir şekilde masaya bıraktı. Elime uzandı, ben de iki eli arasında uzunca bir süre tutup bırakacağını düşünerek elimi verdim. Ama o beni şaşırtarak elimi hemen dudaklarına götürdü ve bileklerimden öpmeye başladı. Bunu o kadar tutkulu bir şekilde yapıyordu ki dizlerime kadar indiğini hissediyordum. Kendimi itaatkâr bir kadın olarak görüyordum; o zamana kadar annenin, Mameha'nın ve hatta başka seçeneğim olmadığında Hatsumomo'nun dediklerini yapmışım hep; ama anneye karşı olan öfkemle Yasuda-san'a duyduğum özlem o şekilde karışmıştı ki annenin bana hiçbir zaman yapmamamı söylediğı şeyi yapmaya karar verdim. Gece yarısı benimle çayhanede buluşmasını söyleyerek onu tek başına bırakıp oradan ayrıldım.

Gece yarısından hemen önce g.iip genç bir hizmetçiyle konuştum. Yarım saat boyunca üst kattaki odalardan Yasu-

da-san ve beni kimsenin rahatsız etmemesini sağlaması karşılığında yüklüce bir para vaadinde bulundum. Hizmetçi kapıyı aralayıp Yasuda-san'ı içeri aldığımda ben karanlıkta bekliyordum. Şapkasını yere atıp kapı henüz kapanmadan beni ayağa kaldırdı. Bedenimi onunkine yaslamak o kadar tatmin ediciydi ki, uzun süren bir açlıktan sonra yenen bir yemek gibiydi. Kendisini bana ne kadar sıkı yaslarsa yaslasın ben daha sıkı yaslıyordum. Ellerin ustaca elbiselerimin arasından girip tenimi bulması nedense beni hiç şaşırtmamıştı. Generalle yaşamaya alışık olduğum beceriksizce hareketlerin hiçbirisiyle karşılaşmamış gibi yapmadan, ama kesinlikle hiçbirini aynı tarzda fark etmedim. Generalle birlikteliklerim çocukken bir ağaca tırmanıp ağacın tepesindeki belirli bir yaprağı koparmak için çabalayışımı hatırlatıyordu bana. Sonunda hedefime Varana kadar rahatsızlığa katlanmam ve dikkatli hareketler yapmam gerekiyordu. Ama Yasuda-san'la bayır aşağı özgürce koşan bir çocuk gibi hissetmişim kendimi. Bir süre sonra paspasın üstünde tükenmiş bir şekilde yatarken gömleğinin alt kısmını kaldırıp soluklarını hissetmek için elimi karnına koydum. Daha önce bir başka insana bu kadar yaklaşmamıştım hiç, oysa tek kelime bile konuşmamıştık.

İşte o zaman anladım ki: Doktor ve general için yatakta hareketsiz yatmak bir konuydu. Başkanla tamamen farklı olacaktı.

Pek çok geyşanın gündelik hayatı *dannast* olduktan sonra değişirdi; ama benim durumumda herhangi bir değişiklik görmiyordum. Hâlâ birkaç yıl önce olduğu gibi Gion'da turlara çıkıyordum. Zaman zaman öğleden sonra gezilerine katılıyordum. Bu gezintiler bazen hastanede kardeşini ziyaret eden bir adama eşlik etmek gibi garip de olabiliyordu, 'Ama beklediğim değişikliklere gelince -*danriam* tarafından ödenen, göze çarpan dans resitalleri, onun verdiği gösterişli hediyeler, bir ya da iki günlük

bedeli ödenen boş zaman- eh, bunların hiçbirisi gerçekleşmemişti. Tıpkı annenin dediği gibi olmuştu. Askerler bir geyşaya işadami ve aristokratlar gibi bakamıyordu.

General hayatıma çok az değişiklik getirmiş olabilirdi, ama okiyayla ittifakının paha biçilemez olduğu doğrudu; en azından annenin bakış açısına göre. Masraflarımın çoğunu bir *dannamn* karşıladığı gibi karşılıyordu; derslerimin masrafları, yıllık kayıt ücretim, tıbbi masraflarım ve daha başka ne var bilmiyorum bile, belki çoraplarım. Ama daha önemlisi, askeri levazım müdürü olarak atandığı yeni görevi Mameha'nın ileri sürdüğü her şeydi, böylece bizim için hiçbir *dannamn* yapamadığı şeyleri yapıyordu. Örneğin, 1939 yılı mart ayında teyze hastalandı. Onun için çok endişeleniyorduk ve doktorlar yardım edemiyordu; ama generale açılan bir telefonda sonra Kamigyo Koğuşu'ndan önemli bir askeri doktor bize geldi ve teyzeyi iyileştiren bir paket ilaç verdi. Bu yüzden general beni dans gösterileri için Tokyo'ya göndermese ya da bana değerli mücevherler almasa da okiyamıza yaramadığını kimse söyleyemezdi. Düzenli bir şekilde, Gion'da bile azalmaya başlayan çay, şeker ve çikolata gönderiyordu. Ve kuşkusuz anne altı ay içinde sona eren savaş konusunda yanılmıştı. O dönemde inanamıyorduk, ama karanlık yılların başlangıcını henüz görmeye başlamıştık.

Generalin benim *dannam* olduğu sonbaharda Nobu beni, onu eğlendirdiğim partilere davet etmeyi bıraktı. Kısa süre içinde Ichiriki'ye gelmeyi tamamen kestiğini fark ettim. Bunu yapması için benden kaçmaktan başka bir neden düşünemiyordum. Ichiriki'nin sahibesi içini çekerek haklı olduğumu söyledi. Yeni yılda bütün müşterilerime olduğu gibi Nobu'ya da bir kart yazdım, ama cevap vermedi. Şu anda geriye bakıp kaç ayın geçtiğini söylemek benim için çok kolay; ama o dönemde acı içinde yaşıyordum. Bana nazik davranan bir adama -arkadaş

olarak düşünmeye başladığım bir adama- haksızlık ettiğimi düşünüyordum, Üstelik, Nobu olmaksızın artık ivvamura Elektrik'in partilerine katılamıyordum, ki bu da başkanı görme şansımın çok düşmesi anlamına geliyordu.

Kuşkusuz Nobu gelmese bile başkan Ichiriki'ye düzenli bir şekilde geliyordu. Bir akşam koridorda kendisinden aşağı seviyede bulunan bir iş arkadaşını azarlıyor, vurguyu güçlendirmek için elindeki kalemi sallıyordu. Merhaba diyerek onları rahatsız etmeye cesaret edemedim. Bir başka akşam IMAotsu adındaki endişeli genç bir çırak onu tuvalete götürürken gözleri bana ilişti. Gelip benimle konuşmak için Naotsu'yu orada bıraktı. Her zamanki gibi şakalaştık. Belli belirsiz gülümsemesinde erkeklerin genellikle çocuklarına bakarken duydukları gurura benzer bir gurur gördüğümü sandım. Yoluna devam etmeden önce ona, "Başkan, eğer bir veya iki geyşanın işe yarayabileceği bir akşam olursa..." dedim.

Bu benim için çok büyük bir cüretkârlıktı, ama başkanın herhangi bir alınganlık göstermemesi beni rahatlattı.

"Bu iyi bir fikir, Sayuri," dedi. "Seni isteyeceğim."

Ama haftalar geçmesine rağmen bunu yapmadı.

Mart ayının son günlerinde bir akşam Kyoto bölge valisinin Shunju adlı çayhanede verdiği oldukça hareketli bir partiye katıldım. Başkan oradaydı. İçki içme oyununun kaybeden tarafındaydı ve kısa kollu gömleği ve gevşemiş kravatıyla bitkin bir hali vardı. Aslında öğrendiğime göre, vali rauntların çoğunu kaybetmişti,,ama sakiye başkandan daha iyi dayanmıştı.

"Burada olmana çok sevindim, Sayuri," dedi. "Bana yardım etmelisin, başım dertte."

Pürüzsüz yüzündeki kırmızı lekeleri ve kıvrılmış kısa kollu gömleğinden fırlayan kaslı kollarını görmek o gece Tatematsu Çayhanesi'ndeki Yasuda-san'ı düşünmeme neden oldu. Çok kısa bir an için odadaki herkesin yok olup yalnızca başkanla be-

nim kaldığımı hissettim. Başkan hafifçe sarhoş durumdayken kollarını bana sarmasını sağlayana dek ona yaslanabilir ve dudaklarımı dudaklarına bastırabilirdim. Düşüncelerimin başkanın anlayabileceği kadar belirgin olduğunu düşünüp bir utanç dalgasının içimi sardığını hissettim... Ama eğer öyle bile olsa bana aynı şekilde davranıyordu. Ona yardım etmek için bütün yapabileceğim oyunun hızını yavaşlatmak için bir başka geyşayla komplo kurmaktı. Başkan bunun için müteşekkir görünüyordu. Oyun sona erdiğinde oturup ayrılmak için bardak bardak su içerek benimle uzun uzun konuştu. Sonunda cebinden obimin içindekinin aynısı olan bir mendil çıkarıp alını sildi ve sonra saçlarını arkaya doğru düzeltti ve bana sordu:

"Eski dostun Nobu'yla en son ne zaman konuştun?"

"Uzun zamandır konuşmadım, başkan," dedim. "Gerçeği söylemek gerekirse, Nobu-san'ın bana kızgın olduğu izlenimine kapılıyorum."

Başkan katlamakta olduğu mendiline bakıyordu. "Arkadaşlık değerli bir şeydir, Sayuri," dedi. "İnsan onu fırlatıp atmamalı."

Bundan sonraki haftalar içinde bu konuşmayı çok düşündüm. Sonra nisan ayının sonunda bir gün *Eski Başkent Dansları* gösterisi için makyaj yaparken çok az tanıdığım bir çirak benimle konuşmak için yanıma geldi. Makyaj fırçamı bırakıp benden isteyeceği iyiliği duymak için bekledim, çünkü bizim okiyamızda Gion'daki diğer okiyaların artık onlarsız olmayı öğrendiği şeyler bulunuyordu hâlâ. Ama o şunları söyledi:

"Sizi rahatsız ettiğim için çok özür dilerim, Sayuri-san, ama adım Takazur.u. Bana yardım edip edemeyeceğinizi soracaktım. Sizin, Nobu-san'ın çok iyi arkadaşı olduğunuzu biliyorum..."

Aylarca onu merak edip ve yaptığım şey yüzünden korkunç bir utanç duyduktan sonra hiç beklemediğim bir anda

onun adını duymak fırtınadan sonra kepenkleri açıp ilk rüzgâr esintisini duymaya benziyordu.

"Mümkün olduğunca hepimiz birbirimize yardım etmeliyiz, Takazuru," dedim. "Ve Nobu-san'la ilgili bir sorun varsa özellikle ilgilenirim. Umarım iyidir."

"Evet, o iyi, efendim ya da en azından ben öyle düşünüyorum. Doğu Gion'daki Avvazumi Çayhanesi'ne geliyor. Orayı biliyor musunuz?"

"Oh, evet, biliyorum," dedim. "Ama Nobu-san'ın oraya gittiğini bilmiyordum."

"Evet, efendim, sık sık gidiyor," dedi Takazuru. "Ama... bir şey sorabilir miyim, Sayuri-san? Onu uzun süredir tanıyordunuz ve... şey, Nobu-san nazik bir insan, öyle değil mi?"

"Takazuru-san, neden bana soruyorsun? Eğer onunla vakit geçiriyorsan nazik olup olmadığını kesinlikle biliyorsundur!"

"Kulağa aptalca geldiğini biliyorum. Ama kafam o kadar karışık ki! Gion'a her gelişinde beni istiyor ve ablam bana onun bir kızın isteyebileceği en iyi müşteri olduğunu söylüyor. Ama şimdi Nobu-san'ın karşısında birkaç kez ağladığım için ablam bana kızgın. Bunu yapmamam gerektiğini biliyorum, ama bir daha yapmayacağıma söz bile veremiyorum!"

"Sana karşı zalimce mi davranıyor?"

Zavallı Takazuru cevap olarak titreyen dudaklarını birbirine bastırdı ve bir anda gözleri yaşlandı, öyle ki küçük yuvarlak gözleri iki su birikintisinden bakmaya başladı bana.

"Nobu-san bazen ne kadar sert konuştuğunu fark etmiyor," dedim ona. "Ama senden hoşlanıyor olmalı, Takazuru-san. Aksi halde neden seni istesin ki?"

"Sanırım yalnızca bana karşı kaba olabileceği için beni istiyor," dedi. "Bir keresinde saçlarımın temiz koktuğunu söyledi, ama sonra bunun ne güzel bir değişiklik olduğunu ekledi."

"Onu bu kadar sık görmek çok garip," dedim. "Ona rastlamak için aylarca beklemem gerekirdi."

"Oh, lütfen, Sayuri-san! Zaten hiçbir şeyimin sizin kadar iyi olmadığını söylüyor. Eğer sizi tekrar görürse, yalnızca benim hakkımda daha kötü şeyler düşünecektir. Sizi kendi sorunlarımla sıklamam gerektiğini biliyorum, efendim, ama... Belki onu memnun edecek bir şey biliyorsunuzdur, diye düşündüm. Sohbet etmekten hoşlanıyor, ama hiçbir zaman ne söyleyeceğimi bilmiyorum. Herkes benim pek zeki bir kız olmadığımı söylüyor."

Kyoto'daki insanlar bu tür şeyler söylemek için eğitilirler; ama bu zavallı kızın doğruyu söylüyor olabileceği etkiledi beni. Nobu'nun ona kaplanın pençelerini bileceği ağaçtan farklı davranmıyorsa hiç şaşmazdım. Yardımım olacak bir şey düşünemedim, bu yüzden sonunda Nobu'nun ilginç bulabileceği tarihi bir kitap okumasını ve her buluşmalarında hikâyeyi ona parça parça anlatmasını önerdim. Zaman zaman ben de bu tür şeyler yapıyordum, çünkü sulanmış gözlerini yarı kapatıp arkasına yaslanmak ve bir kadının sesini dinlemekten başka bir şey istemeyen erkekler vardı. Bunun Nobu'da işe yarayıp yaramayacağını bilmiyordum, ama Takazuru bu fikir için müteşekkire görünüyordu.

Artık Nobu'nun nerede olduğunu bildiğime göre gidip onu görmeye kararlıyım. Onu kızdırdığım için çok üzgündüm ve kuşkusuz o olmadan başkanı bir daha göremeyebilirdim. Kesinlikle Nobu'ya acı vermek istemiyordum, ama onunla buluşarak arkadaşlığımızı sürdürmenin bir yolunu bulabiliriz, diye düşündüm. Sorun şuydu ki, Avvazumi'ye davet edilmeden gidemezdim, çünkü çayhaneyle resmi bir bağlantım yoktu. Bu yüzden akşam boyunca Nobu'ya rastlama umuduyla çayhanenin önünden gelip geçmeye karar verdim. Alışkanlıklarını çok iyi bildiğim

için oraya varış saati konusunda iyi bir tahminde bulunabiliyordum.

Sekiz ya da dokuz hafta boyunca bu plana uydum. Sonunda bir akşam önümdeki karanlık sokakta bir limuzinden inerken gördüm onu. O olduğunu biliyordum, çünkü ceketinin omzuna iliştirilmiş olan boş kolu onu biriyle karıştırmayı olanaksız kılıyordu. Ben yaklaşırken şoför ona çantasını uzatıyordu. Sokak lambası altında durup sevinç belirtisi olan hafif bir çığlık attım. Umduğum gibi Nobu bana doğru baktı, \

"Vay, vay," dedi. "insan bir geyşanın ne kadar güzel göründüğünü unutabiliyor." O kadar sıradan bir ses tonuyla konuşuyordu ki ben olduğumu anlayıp anlamadığını merak ettim.

"Efendim, eski dostum Nobu-san'a benziyor sesiniz," dedim. "Ama siz o olamazsınız, çünkü onun Gion'dan tamamen yok olduğunu düşünüyordum!"

şoför kapıyı kapadı. Araba uzaklaşana kadar sessizlik içinde kaldık.

"Nobu-san'ı en sonunda yeniden gördüğüm için öyle rahatladım ki! Ve ışıklar yerine gölgelerde dikilmesi benim için ne şans."

"Bazen neden söz ettiğin konusunda en ufak bir fikrim bile olmuyor, Sayuri-san. Bunu Mameha'dan öğrenmiş olmalısın. Ya da belki bütün geyşalara ğretiyorlardır."

"Nobu-san gölgeler içinde dikilirken yüzündeki öfkeli ifadeyi göremiyorum."

"Anlıyorum," dedi. "Yani sana kızgın olduğumu mu düşünüyorsun?"

"Eski bir arkadaş bu kadar uzun süre ortadan kaybolunca başka ne düşünebilirim ki? Sanırım seni Ichiriki'ye gelemeyecek kadar meşgul eden şeyi anlatacaksın bana?"

"Neden bu mümkün değilmiş gibi konuşuyorsun?"

"Çünkü Gion'a sık sık geldiğini biliyorum. Ama nereden bildiğimi sorma. Benimle yürüyüşe çıkmayı kabul etmezsen söylemem."

"Pekâlâ," dedi Nobu. "Hoş bir akşam olduğu için..."

"Oh, Nobu-san, böyle söyleme. 'Uzun süredir görmediğim bir arkadaşşıma rastladığım için onunla yürüyüşe çıkmaktan daha iyi bir şey düşünemem,' demeni tercih ederim."

"Seninle yürüyüşe çıkacağım," dedi. "Bunun nedeni konusunda istediğini düşünebilirsin."

Bunu kabul edercesine hafifçe başımı eğdim ve birlikte Maruyama Parkı'na doğru yola çıktık. "Eğer Nobu-san kızgın olduğına inanmamı istiyorsa," dedim. "Aylardır doyurulmamış bir panter gibi değil de daha dostça davranmalı. Takazuru'nun neden senden ödünün patladığı çok açık..."

"Yani seninle konuştu, öyle mi?" dedi Nobu. "Eğer bu kadar sinir bozucu bir kız olmasaydı..."

"Eğer ondan hoşlanmıyorsan neden Gion'a her gelişinde onu istiyorsun?"

"Onu hiç istemedim, bir kez bile! Onu bana iten kişi ablası. Bana onu hatırlatman yeterince kötü. Şimdi bu gece bana rastlamış olmanı ondan hoşlanmamı sağlamak için mi kullanacaksın?"

"Aslında Nobu-san, sana bu gece tesadüfen rastlamadım. Seni bulmak amacıyla haftalardır bu sokakta yürüyorum."

Bu Nobu'ya düşünecek bir şey vermiş gibiydi, çünkü birkaç dakika boyunca sessizlik içinde yürüdük. Sonunda, "Şaşırmamalıyım. Sen tanıdığım en işbirlikçi kadınsın," dedi.

"Nobu-san! Başka ne yapabilirdim ki?" dedim. "Tamamen ortadan kaybolduğunu düşündüm. Takazuru gözyaşları içinde bana gelip ona ne kadar kötü davrandığını bana anlatmasaydı seni nerede bulacağımı hiçbir zaman bilemeyebilirdim."

"Şey, ona karşı sert davrandım sanırım. Ama o senin kadar zeki değil ya da güzel. Sana kızgın olduğumu düşünüyorsan çok haklısın."

"Eski arkadaşımı kızdıracak ne yaptığımı sorabilir miyim?"

Nobu bu noktada durup yüzünde üzüntü dolu bir bakışla bana döndü. İçimde tanıdığım çok az erkeğe karşı hissettiğim bir şefkat duygusunun biriktiğini düşündüm. Onu ne kadar özlediğimi, ona karşı ne büyük bir hata işlediğimi düşünüyordum. Ama kabul etmeye utansam da şefkat duygum acımayla karıştı.

"Önemli miktarda çaba harcadıktan sonra," dedi. "Dannanın kimliğini öğrenebildim."

"Nobu-san bana sorsaydı memnuniyetle söyledim."

"Sana inanmıyorum. Siz geyşalar ağız en sıkı insan grubusunuz. Gion civarında *darınanın* kim olduğunu sordum, herkes bilmiyormuş gibi yaptı. Bir gece Michizono'nun gelip beni eğlendirmesini istemeseydim hiç öğrenemeyebilirdim."

O sırada elli yaşlarında olan Michizono, Gion'da bir tür efsaneydi. Güzel bir kadın değildi, ama selam vermek için başını eğdiği zaman burnunu kırıltırma şekliyle Nobu'yu bile keyiflendirebilirdi.

"Benimle içki içme oyunu oynamasını istedim," diye devam etti. "Ve zavallı Michizono iyice sarhoş olana kadar ben. kazandım. Ona istediğim her şeyi sorabilirdim ve bana söyledi."

"Çok çalışmışsın!"

"Saçma. Çok eğlenceli bir arkadaştı. Burada çalışma diye bir şey yok. Ama sana bir şey söyleyeyim mi? Dannanın kimse-nin hayranlık duymadığı üniformalı küçük bir adam olduğunu öğrenince sana olan saygımı yitirdim."

"Nobu-san *dannanın* kim olduğu konusunda bir seçim hakkım varmış gibi konuşuyor. Yapabileceğim tek seçim hangi kimonoyu giyeceğim olabilir. Ve o zaman bile..."

"O adamın neden masa başı işi olduğunu biliyor musun? Çünkü kimse ona önemli konularda güvenmiyor. Orduyu çok iyi anlıyorum, Sayuri. Üstlerinin işine bile yaramıyor. Bir dilenciyle de işbirliği yapabiliydin! Gerçekten, bir zamanlar senden çok hoşlanıyordum, ama..."

"Bir zamanlar mı? Nobu-san artık benden hoşlanmıyor mu?"

"Aptallara acımam."

"Söylediğin ne kadar soğuk bir şey! Yalnızca ağlatmaya mı çalışıyorsun beni? Oh, Nobu-san! Senin hayranlık duyamayacağın birisi benim *darınam* olduğu için mi aptalım?"

"Siz geyşalar! Daha fazla sinir bozucu bir insan grubu daha olamaz. Almanaklarınıza danışarak dolanıyor ve, 'Oh, bugün doğuya doğru yürüyemem, çünkü falım bunun şanssızlık getireceğini söylüyor!' diyorsunuz ama sonra bütün hayatınızı etkileyecek bir şey söz konusu olduğunda başınızı başka tarafa çeviriyorsunuz."

"Olmasına engel olamayacağımız bir şeye gözlerimizi kapamaktan daha iyi bu."

"Öyle mi? O gece sarhoş ettiğim zaman Michizono'dan birkaç şey öğrendim. Sen okiyanın kızısın, Sayuri. Hiçbir etkin olmadığını söyleyemezsin. Sahip olduğun etkiyi kullanmak senin görevin, akıntıya kapılıp giden bir balık gibi davranmak istemiyorsan tabii."

"Keşke hayatın bizi sürükleyen bir akıntıdan farklı olduğuna inanabilseydim!

"Pekâlâ, akıntı bile olsa o tarafta mı bu tarafta mı olacağını seçmede özgürsün, öyle değil mi? Su tekrar tekrar bölünür. Eğer sen çarpar, döğüşür ve mücadele edersen ve sahip olduğun avantajları kullanabilirsen..."

"Evet, bu çok güzel, eminim bunu yapabiliriz, bir avantaja sahip olduğumuzda yani."

"Avantajları her yerde bulabilirsin, eğer bakma zahmetine katlanırsan! Benim durumumda, elimde -ne bileyim- en fazla çiğnenmiş bir şeftali çekirdeği ya da onun gibi bir şey bulundu-ğunda bile ziyan olmasına izin vermem. Fırlatıp atma zamanı geldiğinde bile hoşlanmadığım birine attığımdan emin olmalıyım!"

"Nobu-san, bana şeftali çekirdeği atma dersi mi veriyorsun?"

"Bu konuda şaka yapma; ne demek istediğimi çok iyi biliyorsun. Biz birbirimize çok benziyoruz, Sayuri. Bana 'Bay Kerkenkele' dediklerini biliyorum ve sen de Gion'un en güzel yaratığısın. Ama yıllar önce seni sumo turnuvasında ilk gördüğümde, kaç yaşıydın o zaman, on dört mü, o zaman bile ne kadar becerikli bir kız olduğunu görebiliyordum."

"Nobu-san'ın bana hep olduğumdan fazla değer verdiğine inanmışımdır."

"Belki haklısın. Kendin için daha fazla şeyin olduğunu düşünmüştüm. Ama kaderinin nerede olduğunu bile anlamıyorsun sen. Talihini general gibi bir adama bağlamak! Ben sana çok iyi bakardım, bunu biliyorsun. Bunu düşünmek beni çileden çıkarıyor! Bu general hayatından çıktığı zaman sana onu hatırlamanı sağlayacak hiçbir şey bırakmayacak. Gençliğini bu şekilde harcamayı mı düşünüyorsun? Bir aptal gibi davranan bir kadın aptaldır, demiyor muydun sen?"

Eğer bir kumaşı, çok fazla ovuşturursanız yıpranır; Nobu'nun sözleri de beni o kadar törpüledi ki artık Mameha'nın baria hep ardında kalmamı öğütlediği cilalı yüzeyin arkasında kalamıyordum. Gölgede olduğum için şanslıydım, çünkü Nobu'nun eğer hissettiğim acıyı anlarsa benim hakkımda daha kö-

tü şeyler düşüneneğinden emindim. Ama sanırım sessizliğim beni ele vermişti; çünkü bir eliyle omzuma dokunarak ışıık yüzüne düşene kadar hafifçe çevirdi beni. Sonra gözlerimin içine baktı, başlangıçta hayal kırıklığına benzeyen uzun bir soluk salı-verdi.

"Neden bana bu kadar yaşlı görünüyorsun, Sayuri?" dedi bir süre sonra. "Bazen hâlâ bir genç kız olduğunu unutuyorum. Şimdi sana karşı çok kaba olduğumu söyleyeceksin."

"Nobu-san'ın Nobu-san'dan başka birisiymiş gibi davranmasını bekleyemem," dedim.

"Hayal kırıklığına karşı çok kötü tepki veririm, Sayuri. Bunu biliyor olman lazım. Ya çok genç olduğun ya da düşündüğüm kadın olmadığın için hayal kırıklığına uğrattın beni... Her iki şekilde de hayal kırıklığına uğrattın, öyle değil mi?"

"Lütfen, Nobu-san, böyle şeyler söylediğini duymak beni korkutuyor. Hayatımı beni yargıladığın standartlara göre yaşayabileceğimi sanmıyorum..."

"Gerçekten, nedir bu standartlar? Hayatını gözlerin açık sürdürmeni istiyorum! Eğer kaderini aklında tutarsan hayatında ki her an seni ona yaklaştıracak bir fırsat olur. Bu tür bir farkındalığı Takazuru gibi aptal bir kızdaki beklemezdim, ama..."

"Nobu-san bana da bütün akşam aptal demedi mi?"

"Öfkeliyken beni dinlememen gerektiğini çok iyi bilirsin."

"Yani, Nobu-san artık öfkeli değil. O halde Ichiriki Çayhanesi'ne beni görmeye gelecek mi? Ya da onu görmem için beni davet edecek mi? Aslında, bu akşam hiç acelem yok. Eğer Nobu-san bunu benden isterse içeri gelebilirim."

O ana dek blokun etrafında dolaşmış çayhanenin girişine gelmiştik. "Bunu istemeyeceğim," deyip kapıyı açtı.

Bunu duyduğumda elimde olmadan derin bir iç çektim; buna derin bir iç çekme diyorum, çünkü içinde pek çok küçük iç

ekişleri barındırıyordu; bir hayal kırıklığı iç çekişi, bir engellenmişlik iç çekişi, bir üzüntü iç ekişi... Ve daha başka ne vardı bilmiyorum.

"Oh, Nobu-san, bazen seni anlamak benim için o kadar zor ki."

"Ben anlaşılması çok kolay bir adamım, Sayuri," dedi. "Sahip olamadığım şeylerin önümde durmasından hoşlanmıyorum."

Ben bir cevap verme fırsatı bulamadan çayhaneye girip kapıyı arkasından kapattı.

YirmiYedinci Bölüm

1939 yılının yaz ayında generalle katıldığım toplantılar, dans gösterileri ve bu tür şeylerle o kadar meşguldüm ki, sabahları kalkmaya çalıştığımda çivilerle dolu bir kova gibi hissediyordum kendimi. Genellikle öğleden sonraya kadar yorgunluğumu unutmayı başanyordum, çabalarım sonucunda ne kadar kazandığımı merak ediyordum. Ama bunu öğrenmeyi hiç beklemediğim için anne bir gün beni odasına çağırıp son altı ay içinde Hatsumomo ve Balkabağı'nın birlikte kazandığından daha fazla kazandığımı söyleyince çok şaşırdım.

"Bu demek oluyor ki onlarla odanı değiştirmenin zamanı geldi."

Bunu duyduğuma düşündüğünüz kadar sevinmedim. Hatsumomo ve ben son birkaç yıldır birbirimizden uzak durarak yan yana yaşamayı başarmıştık. Ama ben onu yenilgiye uğramış değil de uyuyan bir kaplan olarak değerlendiriyordum. Hatsumomo, annenin planını kesinlikle "odaları değiştirmek" olarak görmeyecekti; odasının elinden alındığını düşünecekti.

O akşam Mamena'yı gördüğümde annenin bana söylediklerini ona ilettim ve Hatsumomo'nun içindeki alevlerin yeniden uyanacağından korktuğumu söyledim.

"Oh, peki, bu çok güzel," dedi Mamana. "Bu kadın, biz kan görene dek tam olarak yenilmeyecek. Ve henüz kan görmedik.

Hadi ona bir şans verelim ve bu kez kendisini nasıl bir pisliğin içine sokacak görelim."

Ertesi sabah teyze üst kata gelerek eşyalarımızın taşınmasına dair kuralları belirtti. Beni Hatsumomo'nun odasına götürerek belirli köşenin bana ait olduğunu söyleyerek işe başladı; oraya istediğim her şeyi koyabilirdim ve kimse karışamazdı. Sonra Hatsumomo ve Balkabağı'nı benim daha küçük olan odama getirdi, ikisi için benzer bir nokta belirledi. Bütün eşyalarımız yer değiştirdikten sonra taşınma tamamlanacaktı.

O gün öğleden sonra eşyalarımı taşımaya başladım. Keşke ben de Mameha'nın benim yaşıma kadar topladığı gibi bir güzel eşya koleksiyonum olduğunu söyleyebilseydim; ama ülkenin durumu büyük ölçüde değişmişti. Kozmetikler kısa süre önce lüks eşya olarak askeri hükümet tarafından yasaklanmıştı, ama kuşkusuz biz Gion'dakiler iktidardakilerin oyun malzemeleri olarak az çok istediğimizi yapabiliyorduk hâlâ. Ama zengin hediyeler artık duyulmuyordu, bu yüzden ben de ancak birkaç kâğıt, mürekkep taşı ve kâsesi ile ünlü manzaraların fotoğraflarına ait bir koleksiyon biriktirebilmiştim. Her neyse, bu eşyaları, makyaj malzemelerim, iç çamaşırlarım, kitaplarım ve dergilerimle birlikte koridor boyunca taşıdım. Hatsumomo ve Balkabağı eşyalarını toplamaya başlamamışlardı henüz. Üçüncü gün öğle vakti dersimden eve dönerken eğer Hatsumomo'nun şişeleri ve kremleri hâlâ makyaj masasında duruyorsa teyzeye gidip yardım istemeye karar verdim.

Merdivenlerin başına geldiğimde hem Hatsumomo'nun, hem de benim kapımın açık olduğunu görüp şaşırdım. Beyaz bir krem şişesi koridorun döşemesinde kırılmış bir şekilde duruyordu. Ters bir şey vardı ve odama girdiğimde bunun ne olduğunu gördüm. Hatsumomo, küçük masama oturmuş küçük bir şişe suya benzer şeyi yudumluyordu, bana ait olan bir defteri okuyordu.

Geyşalar tanıdıkları erkekler hakkında ketum olmak zorundadırlar; bu yüzden birkaç yıl önce bir kitapçıya gidip günlük tutmak üzere bir defter almama şaşırmış olabilirsiniz. Geyşaların hiçbir zaman açıklamamaları gereken şeyleri yazacak kadar aptal değildim. Yalnızca düşüncelerimi ve duygularımı yazmıştım. Belirli bir adam hakkında bir şey söylemem gerektiğinde ona bir kod adı vermiştim. Örneğin, Nobu'dan, "Bay Tsu" olarak söz ediyordum, çünkü bazen ağzıyla kulağa "Tsu" gibi gelen azarlayıcı bir ses çıkarırdı. Ve başkandan da, "Bay Haa" olarak söz ediyordum, çünkü bir keresinde derin bir nefes almıştı ve kulağa "Haa" gibi gelen bir şekilde bırakmıştı nefesini ve onun yanımda bu sesi çıkarırken uyandığını hayal ediyordum. Ama bu defteri birisinin okuyabileceğini hiç düşünmemiştim.

"Hey, Sayuri, seni gördüğüme çok sevindim!" dedi Hatsumomo. "Günlüğünün ne kadar hoşuma gittiğini söylemek için seni bekliyordum. Bazı bölümler çok ilginç... Ve gerçekten yazı tarzın büyüleyici! El yazın beni çok etkiledi, ama..."

"Ön sayfaya yazdığım ilginç şeyi de fark ettin mi?"

"Ettiğimi sanmıyorum. Bir bakalım. 'Özel.' Pekâlâ, İşte güzel el yazına bir örnek."

"Hatsumomo, lütfen defteri bırak ve odamdan çık."

"Gerçekten mi! Beni çok şaşırttın, Sayuri. Ben yalnızca yardımcı olmaya çalışıyorum! Yalnızca bir an için dinle, o zaman göreceksin. Örneğin, neden Nobu Toshikazu'ya 'Bay Tsu' gibi bir isim taktın? Ona hiç uymuyor. Bence ona 'Bay Sivilce' ya da 'Tek Kol' demeliydin. Buna katılmıyor musun? İstersen değiştirebilirsin ve bunun için bana teşekkür etmen gerekmez."

"Neden söz ettiğini bilmiyorum, Hatsumomo, Nobu hakkında hiçbir şey yazmadım."

Hatsumomo içini çekti, sanki bana ne kadar beceriksiz bir yalancı olduğumu söyleyecekti, sonra sayfaları çevirmeye başladı. "Eğer burada söz ettiğin kişi Nobu değilse kim olduğunu

söylemeni istiyorum. Bir bakalım... Ah, işte: 'Bazen bir geyşa kendisine baktığında Bay Tsu'nun yüzünün öfkeyle kabardığını görüyorum. Ama ben ona istediğim kadar bakabilirim ve o buna memnun görünür. Sanırım bana olan düşkünlüğü cildinin görünüşünü ve tek kolunun olmayışını diğer kızlar kadar garip ve ürkütücü bulmadığımı hissetmesinden kaynaklanıyor.' Yani bana tıpkı Nobu'ya benzeyen birini tanıdığını söylemeye çalışıyorsun. Bence onları tanıştırmalısın! Ortak ne kadar çok şeyleri olduğunu bir düşünsene."

O ana kadar yüreğimin kalktığını hissettim; tarif edecek daha iyi bir ifade bulamıyorum. Sırlarınızın birdenbire açığa çıkması bir konu, ama aptallığınız yüzünden açığa çıkmışlarsa,. Eh, küfredeceğim biri varsa, önce günlüğü tuttuğum, sonra da Hatsumomo'nun bulabileceği bir yere koyduğum için kendime etmem gerekiyordu. Penceresini açık bırakan bir dükkân sahibi eşyalarını mahvettiği için fırtınaya kızamaz.

Günlüğümü elinden almak için Hatsumomo'ya gittim, ama o göğsüne sıkıca bastırıp ayağa kalktı. Diğer elinde su sandığım şey vardı. Şimdi ona yakın olduğum için sakinin kokusunu alabiliyordum. İçtiği şey su değildi. Sarhoş olmuştu.

"Sayuri, *tabii ki* günlüğünü istiyorsun ve *tabii ki* ben sana onu vereceğim," dedi. Ama bunları söylerken kapıya doğru yürüyordu. "Sorun şu ki, henüz okumayı bitirmedim. Bu yüzden odama götürceğim... Yoksa anneye götürmemi mi tercih edersin. Eminim onun hakkında yazdığın sayfaları okumak, onu memnun edecektir."

Koridorda kırılmış duran krem şişesinden söz etmiştim. Hatsumomo işleri bu şekilde yapardı, bir pisliğe yol açar ve hizmetçilere söyleme zahmetine bile girmezdi. Ama odamdan çıkarken hak ettiğini buldu. Büyük bir olasılıkla sarhoş olduğu için şişeyi unuttu; her neyse kırık camın üstüne bastı ve bir çığlık

koyverdi. Bir an için ayağına bakıp yutkunduğunu gördüm, ama yürümeye devam etti.

Odasına girerken paniğe kapılmaya başladığımı fark ettim. Boğuşarak defteri elinden almayı düşündüm... Ama sonra sumo'turnuvasında Mameha'nın fark ettiği şeyi hatırladım. Hatsu-momo'nun peşinden koşmak en belirgin yoldu. Kazandığını düşünerek rahatlamasını beklemek ve sonra hiç beklemediği bir anda defteri ondan almak daha iyiydi. Bu iyi bir fikir gibi geldi bana... Ta ki benim bir daha hiç bulamayacağım bir yere saklayacağı aklıma gelene dek.

Hemen odasına gittim. Dışardan hafifçe seslendim. "Hatsu-momo-san, eğer öfkeli göründüysem özür dilerim. İçeri gelebilir miyim?"

"Hayır, gelemezsin," dedi.

Kapıyı yine de açtım. Odaya korkunç bir karışıklık hâkimdi, çünkü Hatsumomo taşınma çabası içinde eşyalarını her yere saçmıştı. Hatsumomo ayağına bir havlu sararken defter masada duruyordu. Onun dikkatini nasıl dağıtacağımı bilmiyordum, ama odayı defteri almaksızın terk etme niyetinde değildim.

Bir lağım faresinin kişiliğine sahip olabilirdi, ama Hatsumomo aptal değildi. Eğer ayık olsaydı onu o anda atlatmayı düşünmezdim bile. Ama şu an içinde bulunduğu durumu düşünerek yerdeki iç çamaşırları, parfüm şişeleri ve darmadağın bir şekilde duran diğer eşyalara baktım. Dolabın kapısı açıktı ve mücevherlerini sakladığı küçük kasa aralık duruyordu; sanki o gün daha erken saatlerde oturmuş içki içip mücevherlerini deniyormuş gibi, paspasların üzerine dökülmüştü hepsi. Sonra bir şey, siyah bir gökyüzünde göze çarpan tek bir yıldız gibi dikkatimi çekti.

Hatsumomo'nun yıllar önce, onu ve erkek arkadaşını hizmetçilerin odasında yakaladığım zaman, beni çalmakla suçladığı zümrüt obi broşuydu bu. Onu bir daha görmeyi beklemiyor-

dum. Doğruca dolabına gidip orada olan mücevherler arasından onu çekip çıkardım.

"Harika bir fikir!" dedi Hatsumomo. "Hiç durma, mücevherlerimi çal. Aslında, bana ödeyeceğin şeyi nakit olarak isterdim."

"Aldırmamana çok sevindim!" dedim. "Bunun için ne kadar nakit ödemeliyim?"

Bunları söylerken yanına gidip broşu kaldırdım. Yüzündeki yaygın gülümseme kayboldu, tıpkı güneş yükseldiğinde karanlığın bir vadinin üzerinden kayboluşu gibiydi. O anda, Hatsumomo hâlâ şaşkınen diğer elimle masaya uzanıp defteri aldım.

Hatsumomo'nun nasıl tepki vereceği konusunda bir fikrim yoktu, ama dışarı çıkıp kapıyı arkamdan kapattım. Doğruca anneye gidip bulduğum şeyi göstermeyi düşündüm, ama elimde defterle oraya gidemezdim. Kimonoların durduğu dolabın kapısını açıp günlüğü kâğıda sarılı iki kimonunun arasına sıkıştırdım. Birkaç saniye bile almamıştı bunu yapmam; ama bu arada Hatsumomo'nun her an kapıyı açıp beni göreceği endişesi vardı içimde. Dolabın kapısını kapattıktan sonra odama koşup Hatsumomo'ya günlüğümü orada sakladığım izlenimini vermesi için makyaj masamın çekmecelerini açıp kapattım.

Koridora çıktığımda odasının kapısından beni seyrediyordu, sanki bütün olanları eğlendirici buluyormuş gibi bir gülümseme vardı yüzünde. Endişeli görünmeye çalışarak, ki bu çok zor değildi, broşu annenin odasına götürüp masaya bıraktım. Anne okuduğu dergiyi bırakıp broşu kaldırdı, hayran hayran baktı.

"Bu çok güzel bir parça," dedi. "Ama bugünlerde karaborsada iyi gitmiyor. Kimse böyle mücevherler için iyi para ödemi-yor."

"Eminim Hatsumomo bunun için çok iyi ödeme yapacaktır, anne," dedim. "Yıllar önce ondan çaldığım ve borçlarıma ekle-

nen broşu hatırlıyor musunuz? Bu o. Az önce mücevher kutusunun yanında yerde buldum."

"Biliyor musunuz," dedi Hatsumomo odaya girip arkamda dikilerek. "Galiba Sayuri haklı. Bu kaybettiğim broş! Ya da en azından öyle görünüyor. Onu bir daha göreceğimi hiç sanmıyordum."

"Evet, sürekli sarhoş olduğundan eşyaları bulmak zor olmalı," dedim. "Keşke mücevher kutuna daha dikkatli baksaydın."

Anne broşu masaya bırakıp Hatsumomo'ya öfkeyle bakmaya başladı.

"Onun odasında buldum," dedi Hatsumomo. "Makyaj masasının arkasına saklamıştı."

"Neden makyaj masasının arkasına bakıyordun?" diye sordu anne.

"Sana bunu söylemek istemezdim, anne, ama Sayuri masasında bir şey bırakmıştı ve onun için saklamak istiyordum. Hemen sana getirmem gerektiğini biliyorum, ama.. Bir günlük tutuyormuş. Geçen yıl bana göstermişti. Bazı adamlar hakkında çok suçlayıcı şeyler söylemiş... Ve aslında seninle ilgili de bazı bölümler var, anne."

Bunların doğru olmadığına ısrar etmek istedim, ama hiç fark etmezdi zaten. Hatsumomo'nun başı dertteydi ve söyleyeceği hiçbir şey durumu değiştirmezdi. On yıl önce okiyanın birincil para getireniyken başıma istediği her türlü belayı açabilirdi. Odamdaki pirinç paspaslarını yediğimi iddia ederdi ve anne onların bedelini benden keserdi. Ama en sonunda mevsim değişmişti; Hatsumomo'nun parlak kariyeri artık dalında ölüyordu, benimki ise yeni filizlenmeye başlamıştı. Ben okiyanın kızı ve en önemli geyşaydım. Annenin gerçeğin hangisi olduğuna aldırdığını bile sanmıyordum.

"Günlük yok, anne," dedim. "Hatsumomo uyduruyor."

"Öyle mi?" dedi Hatsumomo. "Gidip getireceğim o halde, anne okurken sen de nasıl uydurduğumu anlatırsın ona."

Hatsumomo arkasında anneyle odama girdi. Koridor korkunç bir pislik içindeydi. Hatsumomo yalnızca şişeyi kırıp üzerine basmakla kalmamış, krem ve kanı bütün koridora bulaştırmıştı. Daha da kötüsü kendi odasındaki, annenin odasındaki ve şimdi de benim odamdaki paspaslara da bulaştırmıştı. Ben içeri baktığımda makyaj masamın önünde diz çökmüş yavaş yavaş çekmeceleri kapatıyordu, yenilgiye uğramış gibi bir görüntüsü vardı.

"Hatsumomo hangi günlükten söz ediyor?" diye sordu anne bana.

"Eğer bir günlük varsa, Hatsumomo'nun bulacağından eminim," dedim.

Bu noktada Hatsumomo ellerini kucağına koyup gülmeye başladı, sanki bütün bu olanlar bir oyundu ve zekice atlatılmıştı.

"Hatsumomo," dedi anne. "Sayuri'ye çalmakla suçladığın broşun bedelini ödeyeceksin. Dahası, bu okiyada kanla kirlenmiş paspaslar bulunduramam. Hepsi yenilenecek ve parasını sen ödeyeceksin. Bu senin için çok masraflı bir gün oldu ve vakit öğleyi henüz geçti. Henüz masraflarının bitmemiş olabileceğini düşünerek hesaplamayı akşama erteleyeyim mi?"

Hatsumomo'nun annenin söylediklerini duyup duymadığını bilmiyorum. Bana bakmakla meşguldü ve yüzünde görmeye alışık olmadığım bir ifade vardı.

Genç bir kadinken Hatsumomo'yla olan ilişkimdeki dönüm noktamı sorarsanız *mizuagem* olduğunu söyledim. *Mizuage*min beni artık Hatsumomo'nun dokunamayacağı bir noktaya çıkardığı doğru olsa da, aramızda başka bir şey olmasa yaşlanıncaya kadar yan yana yaşayabilirdik. Bu nedenle gerçek dönüm

noktası Hatsumomo'nun günlüğümü okuduğu ve benim obi broşunu keşfettiğim gün oldu.

Neden böyle olduğunu açıklarken Amiral Yamamoto Isoroku'nun Ichiriki Çayhanesi'nde bir akşam söylediklerini size söylememe izin verin. Genellikle Japon İmparatorluk Donanması'nın babası olarak tanımlanan Amiral Yamamoto'yu çok iyi tanıdığımı söyleyemem, ama birkaç kere onunla partilere katılma ayrıcalığına sahip oldum. Kısa boylu bir adamdı; ama dinamit çubuğunun da kısa olduğunu aklınızdan çıkarmayın. Amiral geldikten sonra partiler hep daha gürültülü hale gelirdi. O gece, o ve başka bir adam içki içme oyununun son rauntundaydı ve kaybedenin en yakın eczaneye gidip prezervatif olmasını kararlaştırdılar, yalnızca utancını yaşamak için, anlıyorsunuz ya. Kuşkusuz, amiral oyunu kazandı ve bütün kalabalık alkışlayıp çığlıklar attı.

"Kaybetmemeniz çok iyi, amiral," dedi yardımcılarının biri. "Zavallı eczacının Amiral Yamamoto'yu tezgâhın diğer tarafında gördüğünü bir düşünsenize!"

Herkes bunun komik olduğunu düşündü, ama amiral kazancından hiç kuşku duymadığını söyledi.

"Oh, hadi!" dedi geyşalardan biri. "Herkes zaman zaman kaybeder. Siz bile, amiral."

"Herkesin zaman zaman kaybettiği doğru," dedi. "Ama ben asla kaybetmem."

Odadaki bazı kişiler bunu söylemenin ukalalık olduğunu düşünmüş olabilirler, ama ben onlardan biri değildim. Amiral bana kazanmaya alışık bir adam gibi görünüyordu. Sonunda birisi ona başarının sırrını sordu.

"Asla savaştığım adamı yenmeye çalışmam. Onun güvenini yenmeye çalışırım. Şüphenin bulaştığı zihin zafere odaklanamaz. İki adam eşittir -gerçek eşit- ama ancak eşit güvenleri olursa."

O sırada fark edip etmediğimi bilmiyorum, ama Hatsumomo ve ben günlüğüm konusunda mücadele ettikten sonra onun zihni, amiralin söylediği gibi şüpheyle bulanmıştı. Annenin hiçbir şart altında bana karşı onun yanında yer almayacağını biliyordu ve bu yüzden sıcak dolabından alınıp yavaş yavaş eriyip yok olacağı sert havaya asılmış bir elbise gibiydi.

Mameha benim bazı şeyleri bu şekilde açıkladığımı duysa, mutlaka ağzını açar ve katılmadığını söylerdi. Hatsumomo'nun kendini tahrip etmeye kararlı bir kadın olduğuna ve bütün yapmamız gereken şeyin onu her şekilde takip edeceği yola sokacak tatlı sözlerle kandırmak olduğuna inanıyordu. Belki Mameha haklıydı; bilmiyorum. *Mizuagemden* sonraki yıllar içinde Hatsumomo'nun yavaş yavaş bir tür karakter hastalığına -eğer böyle bir şey varsa- tutulduğu doğrudur. Örneğin, içki içiyordu ve zalimlik nöbetleri üzerindeki bütün kontrolünü kaybetmişti. Hayatı, yıpranmaya başlayana dek zalimliğini bir amaç için kullanıyordu, tıpkı bir samurayın kılıcını rasgele savurmak için değil, düşmanına saldırmak için çektiği gibi. Hayatının bu döneminde kimin düşman olduğunu karıştırmış gibiydi ve bazen zavallı Bal-kabağı'na bile saldırıyordu. Partiler sırasında zaman zaman eğlendirmekte olduğu erkeklere küçültücü yorumlarda bulunuyordu. Ve bir şey daha vardı; artık eskiden olduğu kadar güzel de değildi. Cildi parlak görünüyordu ve hatları şiş şişti. Ya da belki ben onu öyle görüyordum. Bir ağaç her zamanki gibi güzel görünebilir, ama onu saran böcekleri gördüğünüzde hastalıktan kahverengiye dönen dalların uçları, hatta gövdesi bile muhteşemliğini kaybeder.

Herkes yaralı bir kaplanın tehlikeli bir canavar olduğunu bilir; bu nedenle Mameha sonraki birkaç hafta içindeki akşamlarda Hatsumomo'yu Gion'da takip etmemizde ısrar etti. Mameha kısmen gözünü onun üstünde tutmak istiyordu, çünkü ikimi/

de, günlükte yazan "Bay Haa"nın başkan olduğunun anlaşılabileceğine ve ona duyduğum hisleri anlatmak için Nobu'yu arayıp bulmasına şaşırmazdık. Ama daha önemlisi Mameha, Hatsumomo'nun hayatını dayanamayacağı kadar zorlaştırmak istiyordu.

"Bir tahtayı kırmak istediğinde," dedi Mameha. "Ortada bir çatlak açmak yalnızca birinci adımdır. Tahta ikiye ayrılana kadar üstünde zıpladığın zaman başarı gelir."

Böylece kaçırmaması gereken bir randevusu olduğu zamanlar hariç Mameha *aķşam karanlığı* basarken bizim okıyamıza geliyor ve Hatsumomo'nun ardından dışarı çıkıyordu. Mameha ve ben her zaman birlikte olamıyorduk, ama en azından birimiz aķşamın büyük bir bölümü için partiden partiye takip edebiliyorduk onu. Bunu yaptığımız ilk gece Hatsumomo bunu eğlenceli buluyormuş gibi yaptı. Ama dördüncü gecenin sonuna doğru kısık, öfkeli gözleriyle bize bakmaya başlamıştı. Artık eğlendirdiği adamın yanında neşeli davranamıyordu. Derken yeni haftanın başlangıcında birdenbire durup bize doğru gelmeye başladı.

"Bir bakalım," dedi. "Köpekler sahiplerini takip ederler. Ve siz ikiniz beni takip edip ortalığı kokluyorsunuz. Galiba size köpek gibi davranılmasını istiyorsunuz! Hoşlanmadığım köpeklere ne yaptığımı göstereyim mi size?"

Bunu söyler söylemez geriye çekilip Mameha'nın başına vurmak için elini kaldırdı. Ben ığlık atınca Hatsumomo durup ne yaptığını düşündü. Bir an için alev alev gözlerle bana baktı, sonra gözlerindeki ateş söndü ve yürüyüp gitti. Oradaki herkes neler olduğunu görmüştü ve Mameha'nın iyi olup olmadığını görmek için birkaç kişi yanımıza geldi. Mameha onları iyi olduğuna ikna edip şöyle dedi:

"Zavallı, Hatsumomo! Doktorun söylediği gibi olmalı. Gerçekten aklını kaybediyor gibi."

Kuşkusuz bir doktor yoktu, ama Mameha'nın sözleri istediği etkiyi yarattı. Kısa süre içinde bütün Gion'da bir doktorun Hatsumomo'nun zihinsel açıdan sağlıklı olmadığını söylediği dedikodusu yayılmıştı.

Hatsumomo yıllarca ünlü Kabuki aktörü Bando Shojiro VI.'e çok yakın olmuştu. Shojiro her zaman kadın rolleri oynuyordu, yani bizim ifademizle bir onna-gafaydı. Bir keresinde dergideki bir söyleşide Hatsumomo'nun gördüğü en güzel kadın olduğunu ve sahnede daha çekici olmak için onun hareketlerini taklit ettiğini söylemişti. Bu yüzden Shojiro ne zaman kente gelse Hatsumomo'nun onunla görüştüğünü tahmin edebilirsiniz.

Bir öğleden sonra öğrendim ki Shojiro o akşam nehrin diğer tarafındaki Pontocho geyşa bölgesindeki bir çayhanede partiye katılacaktı. Bu haberi aldığımda sefere çıkmak üzere olan bir grup deniz subayı için ay töreni hazırlıyordum. Bundan sonra hemen okiyaya koştum, Hatsumomo çoktan giyinip dışarı çıkmıştı bile. Benim bir zamanlar yaptığım gibi kimsenin kendisini takip etmemesi için erkenden çıkıyordu dışarı. Öğrendiğim şeyi Mameha'ya iletmek için sabırsızlanıyordum, bu yüzden hemen onun dairesine gittim. Ne yazık ki hizmetçisi onun bir saat önce "ibadet etmek" için çıktığını söyledi. Bunun ne anlama geldiğini çok iyi biliyordum: Mameha, Gion'un doğu bölgesindeki küçük tapınağa gitmişti. Orada dikilmesi için para ödediği üç minik *jizo* heykelinin önünde dua edecekti. *Jizo* alınmış bir çocuğun ruhuna hürmet ediyordu; Mameha'nın durumunda heykeller baronun isteğiyle aldırıldığı üç çocuk içindi. Durum farklı olsaydı onu aramaya giderdim, ama onu böylesi özel bir anda rahatsız edemezdim ve üstelik oraya gittiğini bile bilmemi istemeyebilirdi. Onun yerine dairesinde oturup Tatsumi'nin bana çay servisi yapmasına izin verdim. Mameha en sonunda yüzünde yorgun bir bakışla geldi. Konuyu hemen açmak

istemedim, bu yüzden bir süre için yaklaşmakta olan Ages Festivalinden söz ettik. Mameha orada *Genji Hikayesi*'nin yazarı olan Leydi Murasaki Shikibu'yu oynayacaktı. Mameha sonunda gülümseyerek kahverengi çay fincanından başını kaldırdı, ben oraya vardığımda Tatsumi yaprakları kavuruyordu ve ona öğleden sonra öğrendiğim şeyi söyledim.

"Mükemmeli", dedi. "Hatsumomo rahatlayacak ve bizden kurtulduğunu sanacak. Shojiro'nun partide ona vereceği dikkatle kendini yenilenmiş hissedebilir. Sonra sen ve ben sokaktan gelen korkunç bir koku gibi içeri süzülüp akşamını berbat edeceğiz."

Hatsumomo'nun yıllardır bana ne kadar zalimce davrandığını ve ondan ne kadar nefret ettiğimi düşünerek bu plana sevinmem gerektiğini biliyorum. Ama Hatsumomo'nun acı çekmesi için planlar yapmanın bana hayal ettiğim zevki vermediğini fark ettim. Elimde olmadan çocukken bir sabah evimizin yakınındaki bir gölde yüzerken omzumda korkunç bir yanma hissettiğimi hatırladım. Bir arı beni sokmuştu ve derimden kurtulmak için çabalıyordu. Çılgılık atmakla ne yapacağımı düşünemeyecek kadar meşguldüm, ama çocuklardan biri arıyı alıp kanatlarından tuttu, hepimiz onu nasıl öldüreceğimizi düşünmek için toplandık. Arı yüzünden korkunç bir acı hissediyordum ve ona karşı bir şefkat hissetmiyordum. Ama bu minik mücadeleci yaratığın yalnızca birkaç dakika ötedeki ölümden kendini kurtarmak için hiçbir şey yapamayacağını bilmek göğsümde korkunç bir zayıflık hissi duymama neden olmuştu. Hatsumomo'ya karşı da aynı türde bir acıma hissediyordum. Akşamları sırf bizden kurtulmak için okiyaya dönene dek onu Gion'da takip ederken ona neredeyse işkence yaptığımızı hissediyordum.

Her neyse, o akşam saat dokuz civarında nehri geçerek Pontocho bölgesine gittik. Pek çok bloka yayılan Gion'un tersine Pontocho nehir yatağı boyunca uzanan uzun, tek bir sokak-

tan oluşuyordu. İnsanlar şekli yüzünden ona "yılanbalığı yatağı" diyorlardı. Sonbahar havası o akşam biraz serindi, fakat Shojiro'nun partisi suyun içindeki sütunlar üzerinde duran verandada olacaktı zaten. Cam kapılardan dışarı çıktığımızda bize kimse dikkat etmedi. Veranda kâğıt fenerlerle çok güzel bir şekilde aydınlatılmıştı ve nehir karşı kıyıdaki lokantanın ışıklarıyla altın gibi parlıyordu. Herkes değişmeyen ses temposuyla bir hikâye anlatmakta olan Shojiro'yu dinliyordu; ama bizi gördüğünde Hatsumomo'nun yüzünde beliren kötü ifadeyi tahmin edebilirsiniz. Birden, bir gün önce elimde tuttuğum çürük armut geldi aklıma, çünkü herkesin neşeli yüzü arasında Hatsumomo'nun ifadesi korkunçtu.

Mameha, Hatsumomo'nun yanındaki hasıra oturdu ki bana göre çok.cesurca bir hareketti bu; ben verandanın diğer ucunda, nazik görünüşlü bir adamın yanına çömeldim. Tesadüfen adamın bende hâlâ eski plaklarının bulunduğu koto sanatçısı Tachibana Zensaku olduğunu öğrendim. O gece Tachibana'nın kör olduğunu da keşfettim. Oraya geliş amacım ne olursa olsun, akşamı yalnızca onunla sohbet ederek bile geçirmekten zevk alabilirdim, çünkü büyüleyici, çok sevimli bir adamdı.-Ama yeni sohbet etmeye başlamıştık ki herkes birden kahkahalar atmaya başladı. '

Shojiro oldukça başarılı bir taklitçiydi. Zarif, ağır hareket eden parmakları ve olağanüstü biçimlerde hareket ettirebildiği yüzüyle bir söğüt ağacının dalı gibi inceydi; bir grup maymunu onlardan biri olduğuna inandırabilirdi. O anda yanında duran eli yaşlarındaki geyşayı taklit ediyordu. Kadınsı hareketleriyle, büzülmüş dudakları, gözlerini yuvalarında oynatışı, o geyşaya o kadar çok benziyordu ki kahkahalar atmak mı, yoksa elim ağızımda şaşkınlıkla oturmak mı gerektiğini bilemiyordum. Shojiro'yu sahnede görmüştüm, ama bu çok daha iyiydi.

Tachibana bana doğru eğilip fısıldadı. "Ne yapıyor?"

"Yanında duran yaşlı geyşayı taklit ediyor."

"Ah," dedi Tachibana. "Ichiwari olmalı." Sonra dikkatimi çektiğinden emin olmak için elinin tersiyle beni dürttü. "Minamiza Tiyatrosu'nun idarecisi," dedi ve küçük parmağını masanın altında kimsenin görmeyeceği şekilde kaldırdı. Japonya'da küçük parmağı havaya kaldırmak "erkek arkadaş" ya da "kız arkadaş" anlamına geliyordu. Tachibana, yaşlı geyşanın tiyatronun idarecisinin metresi olduğunu söylüyordu. Gerçekten tiyatronun idarecisi de oradaydı ve herkesten daha yüksek sesle kahkaha atıyordu.

Bir an sonra Shojiro hâlâ taklit yaparken parmaklarından birini burnuna soktu. Bunun üzerine herkes öylesine yüksek sesle kahkaha attı ki verandanın sallandığını hissedebiliyorduk. Bunu o zaman bilmiyordum, ama burnunu karıştırmak Ichivvari'nin en iyi bilinen alışkanlıklarından biriydi. Bunu görünce Ichivvari'nin yüzü parlak kırmızı bir renk aldı ve kimonosunun kolunu yüzüne örttü. O ana dek oldukça fazla saki içmiş olan Shojiro bu hareketi bile taklit etti. İnsanlar kibarca güldüler, ama Hatsumomo bunu gerçekten çok komik buldu; çünkü Shojiro artık zalimlik sınırını geçmeye başlamıştı. Sonunda tiyatro idarecisi, "Hey, hey, Shojiro enerjinin bir kısmını yarınki şovuna sakla! Her neyse, Gion'un en iyi dansçısının yanında oturduğunu bilmiyor musun? Bir gösteri istiyoruz."

Kuşkusuz adam Mameha'dan söz ediyordu.

"Tanrım, hayır. Şu anda dans görmek istemiyorum," dedi Shojiro. Anladığım kadarıyla dikkati kendi üstünde tutmaktan hoşlanıyordu. "Üstelik ben çok eğleniyorum."

"Shojiro, ünlü Mameha'yı görme fırsatını kaçırmamalıyız," dedi tiyatro idarecisi ve bu kez sesinde espriden iz yoktu. Birkaç geyşa da konuştu. Sonunda Shojiro, Mameha'ya dans edip etmeyeceğini sordu, bunu küçük bir çocuk gibi küskün bir ifadeyle yapmıştı. Hatsumomo'nun hiç memnun olmadığını göre-

biliyordum. Shojiro için biraz daha saki doldurdu. Sanki partilerin, mahvolduğunu söylemek istermiş gibi uzun uzun bakiştılar.

Bir hizmetçi ve geyşa dans için hazırlık yaparken birkaç dakika geçti. Sonra Mameha yerini alıp çok kısa birkaç gösteri sergiledi. Hemen hemen herkes Mameha'nın çok güzel bir kadın olduğunu kabul ederdi; ama çok az kişi onun Hatsumomo'dan daha güzel olduğunu düşünürdü; bu yüzden Shojiro'nun dikkatini neyin çektiğini bilmiyorum. Belki içtiği sakinin, belki Mameha'nın olağanüstü dansının etkisinde kalmıştı, çünkü Shojiro'nun kendisi de dansçıydı. Her ne oluyorsa Mameha bize katılana kadar Shojiro ondan çok etkilenmiş ve yanına oturmasını istemişti. Mameha oturunca ona bir fincan saki koydu ve sanki bir çırakmış gibi Hatsumomo'ya arkasını döndü.

Eh, Hatsumomo'nun dudakları gerildi ve gözleri kısılarak yarısı kadar oldu. Mameha'ya gelince onun hiçbir erkekle Shojiro'yla yaptığı gibi flört ettiğini görmemiştim. Sesi bir yükselip bir alçalıyor, gözleri adamın göğsüne iniyor, ardından tekrar yüzüne doğru yükseliyordu. Zaman zaman parmaklarını boğazına götürüyor, orada beliren kızarıklıktan utanıyormuş gibi yapıyordu. Aslında bir kızarıklık yoktu, ama o kadar inandırıcı bir biçimde hareket ediyordu ki yakından bakmadan bunu anlayamazdınız. Sonra geyşalardan biri Shojiro'ya Bajiru-san'dan haber alıp almadığını sordu.

"Bajiru-san," dedi Shojiro en dramatik tarzıyla. "Beni terk etti."

Shojiro'nun kimden söz ettiği konusunda hiçbir fikrim yoktu, ama Tachibana fısıltıyla, Bajiru-san'ın o zamana kadar adını hiç duymadığım İngiliz aktör Basil Rathbone olduğunu söyledi. Shojiro birkaç yıl önce Londra'ya gitmiş ve orada Kabuki gösterisini sahneye koymuştu. Aktör Basil Rathbone kendisine o kadar hayranlık duymuştu ki bir çevirmenin aracılığıyla ikisi arka-

daş olmuşlardı. Shojiro, Hatsumomo ya da Mameha gibi kadınlara ilgi gösteriyordu, ama gerçek şuydu ki homoseksüeldi ve İngiltere gezisinden beri kalbinin kırık kalmaya mahkûm olduğunu, çünkü Bajiru-san'ın kendisiyle hiç ilgilenmediğine dair espriler yapıp duruyordu.

"Romantizmin öldüğünü görmek beni çok üzüyor," dedi bir geyşa sessizce.

Shojiro'ya yiyecekmiş gibi bakan Hatsumomo hariç herkes güldü.

"Bajiru-san ve benim aramdaki fark şu. Size göstereyim," dedi Shojiro; ayağa kalkıp Mameha'nın kendisine katılmasını istedi. Odanın rahat hareket edebilecekleri bir bölümüne götürdü onu.

"Ben çalışırken şöyle görünüyorum," dedi. Elindeki katlanır yelpazesini zarif bilek hareketleriyle sallayıp, başını tahterevallideki bir top gibi öne arkaya bırakarak odanın bir köşesinden diğerine doğru süzüldü. "Bajiru-san ise çalışırken şöyle görünüyor." Burada Mameha'yı yakaladı ve tutkulu bir kucaklamayla başını yere doğru eğip yüzünü öpücüklerle boğdu. Bu arada Mameha'nın yüzündeki şaşkınlığı görmeliydiniz.

"Ne yapıyor?" diye sordu Tachibana sessizce. Başka kimse dinlemediğini sanmıyorum, ama ben cevap vermeden Hatsumomo haykırdı:

"Kendini aptal yerine koyuyor! Yaptığı şey bu."

"Oh, Hatsumomo-san," dedi Shojiro. "Kıskanıyorsun, öyle değil mi!"

"Elbette kıskanıyor!" dedi Mameha. "Şimdi ikinizin arasını nasıl düzeltereceğini bize göstermelisin. Hadi, Shojiro. Utanma! Ona da bana verdiğin öpücüklerden vermelisin! Ancak bu adil olur. Ve aynı şekilde vermelisin."

Bu Shojiro için kolay olmadı, ama kısa sürede Hatsumomo'yu ayağa kaldırmayı başardı. Sonra arkasındaki kalabalıkla

onu kollarına alıp arkasına doğru eğdi. Ama bir an sonra irkile-
rek doğruldu ve bir çığlıkla dudağını yakaladı. Hatsumomo onu
ısırmıştı; kanamasına neden olacak kadar kötü değildi, ama
onu şok etmeye yetmişti. Hatsumomo gözlerini öfkeyle kısmıştı,
dişleri ortaya çıkmıştı; sonra elini geriye çekip adama bir tokat
attı. Galiba hedefi içtiği saki yüzünden şaşırmıştı, çünkü yüzü
yerine başının kenarına vurmuştu.

"Ne oldu?" diye sordu Tachibana. Sesi, sessiz odada birisi
çan çalmış kadar yüksek çıkmıştı. Cevap vermedim, ama Shoji-
ro'nun inlediğini ve Hatsumomo'nun derin soluklarını duyunca
eminim ne olduğunu anlamıştı.

"Hatsumomo-san, lütfen," dedi Mameha, sesi o kadar sa-
kindi ki bu ortama ait değil gibiydi. "Bana bir iyilik yap... Sakin
olmaya çalış."

Mameha'nın sözlerinin umduğu etkiyi yapıp yapmadığını
ya da Hatsumomo'nun aklının parçalanmış olup olmadığını bil-
miyorum. Ama Hatsumomo kendisini Shojiro'nun üstüne fırla-
yıp her tarafına vurmaya başladı. Sanırım bir anlamda çıldırmış-
tı. Parçalanan yalnızca aklı değildi; içinde bulunduğumuz an da
her şeyden kopmuş gibiydi. Tiyatro idarecisi ayağa fırlayıp onu
sakinleştirmeye çalıştı. Bütün bunların ortasında Mameha gizli-
ce dışarı çıkıp çayhanenin sahibesini getirdi. O sırada tiyatro
idarecisi, Hatsumomo'yu arkasından tutuyordu. Krizin bittiğini
sanıyordum, ama Shojiro, Hatsumomo'ya o kadar yüksek sesle
bağırды ki sesinin nehrin karşısındaki bir binadan yankılandığını
duyduk.

"Seni canavar!" diye haykırdı. "Beni ısırdın!"

Çayhanenin sahibesinin sükûneti olmasaydı ne yapardık
bilmiyorum. Shojiro'yla sakinleştirici bir ses tonuyla konuştu, bu
arada tiyatro idarecisine Hatsumomo'yu götürmesini işaret edi-
yordu. Daha sonra öğrendiğim kadarıyla onu çayhaneye sok-
makla kalmamış, merdivenlerden aşağı indirip sokağa atmıştı.

Hatsumomo okiyaya bütün gece dönmedi. Ertesi gün gel diğinde kusmuş gibi kokuyordu ve saçları darmadağınktı. Hemen annenin odasına çağrıldı ve uzun süre orada kaldı.

Bundan birkaç gün sonra Hatsumomo, üzerinde annenin verdiği basit pamuklu bir kimonoyla ve saçları hiç görmediğim şekilde omuzlarında dağınık bir şekilde okiyayı terk etti. Eşyalarını ve mücevherlerini koyduğu bir çanta taşıyordu. Hiçbirimize veda etmeden çıkıp gitti, isteyerek ayrılmıyordu; anne onu dışarı atmıştı. Aslında, Mameha, annenin yıllardır Hatsumomo'dan kurtulmaya çalıştığına inanıyordu. Bu doğru olsun olmasın annenin doyurulacak daha az karın olduğuna sevindiğine eminim, çünkü Hatsumomo bir zamanlar kazandığı gibi para kazanmıyordu ve yiyecek bulmak hiç bu kadar zor olmamıştı.

Eğer Hatsumomo kötülüğüyle tanınmasaydı, Shojiro'ya yaptığından sonra bile başka okiyalar onu isteyebilirdi. Ama o iyi gününde bile kendisini kullananın elini yakabilecek olan bir çaydanlığa benziyordu. Gion'daki herkes bunu biliyordu.

Hatsumomo'ya ne olduğunu kesin olarak bilmiyorum. Savaşın birkaç yıl sonra Miyagawa-cho bölgesinde fahişe olarak hayatını kazandığını duydum. Orada uzun süre kalmış olamaz, çünkü bunu duyduğum gece aynı partideki bir adam eğer Hatsumomo fahişeyse gidip onu bulacağına ve ona iş vereceğine yeminler ediyordu. Adam gerçekten gidip aradı onu, ama hiçbir yerde bulunamadı. Yıllar içinde büyük bir olasılıkla kendini içkiyle öldürmeyi başarmış olmalıydı. Bunu yapan ilk geyşa olmaya-caktı.

Bir insanın kötü bir bacağa alışabileceği gibi hepimiz Hatsumomo'nun bizim okiyamızda olmasına alışmıştık. Varlığının bizi etkileylş şeklini o gittikten uzunca bir süre sonra, yaralar iyileşmeye başlayana kadar tam olarak anladığımızdan emin değilim. Hatsumomo odasında uyumaktan başka bir şey yapmadığı zaman bile hizmetçiler orada olduğunu ve gün içinde ken-

dilerini taciz edeceğini bilirlerdi. Buzu her an kırılabilecek bir gölün üstünde yürürken hissedeceğinize benzer bir gerilim içinde yaşıyorlardı. Ve Balkabağı'na gelince,.sanırım ablasına bağımlı hale gelmişti ve onun yokluğunda kendini garip bir şekilde kaybolmuş gibi hissediyordu.

Halihazırda okiyanın asıl servetiydim, ama benim bile Hatsumomo yüzünden kök salmış olan bazı garip alışkanlıkları sökmem zaman almıştı. Ne zaman bir erkek bana garip bir şekilde baksa, Hatsumomo gittikten çok uzun zaman sonra bile ondan benim hakkımda hoş olmayan bir şey mi duydu, diye düşünürken buluyordum kendimi. Ne zaman okiyanın ikinci katına çıksam taciz edecek birini arayan Hatsumomo sahanlıkta bekliyor olabilir diye korkuyla bakışlarımı yere indiriyordum. Kaç kere son basamağa varıp artık Hatsumomo'nun olmadığını ve bir daha da olmayacağını fark ederek birden başımı kaldırdığımı söyleyemem size. Gittiğini biliyordum, ama koridorun boşluğu onun varlığından bir şeyler akla getiriyordu. Şimdi bile, yaşlı bir kadın olarak, makyaj masamın aynasındaki brokar kapağını kaldırıp onu camda, bana sırtırken bulacağımı düşündüğüm zamanlar oluyor.

Yirmi Sekizinci Bölüm

Japonya'da, çoğu insanın çocuklar gibi yaşadığı buhrandan II. Dünya Savaşı'na kadar olan döneme *kurotani* karanlıklar vadisi, diyoruz. Biz Gion'dakiler diğerleri kadar kötü yaşamadık. Örneğin, çoğu Japon 1930'lar boyunca karanlık vadide yaşarken biz hâlâ bir parça güneş görebiliyorduk. Eminim bunun nedenini size söylememe gerek yok; kabine bakanlarının ve deniz subaylarının metresleri olan kadınlar iyi şansa sahiplerdi ve bu şans başkalarına aktardılar. Gion'un bir dağın zirvesindeki zengin kaynak suyuyla beslenen bir göl gibi olduğunu söyleyebilirsiniz. Bazı noktalara daha fazla su akıyordu, ama göl bir bütün olarak yükseliyordu.

General Tottori sayesinde okiyamız zengin kaynak suyunun aktığı bir noktaydı. Birkaç yıl içinde etrafımızdaki işler durmadan daha kötüye gitti; ama malların karneye bağlanması başladıktan uzun süre sonra bile bazı yiyecekleri, çay, kumaş ve hatta kozmetik ile çikolata gibi lüks tüketim mallarını düzenli bir şekilde almaya devam ettik. Bu şeyleri kendimize saklayabiliriz ve, kapalı kapılar ardında yaşayabilirdik, ama Gion öyle bir yer değildir. Anne çoğu şeyi dağıtır ve iyi harcadığını söylerdi. Bunu cömert bir kadın olduğu için değil, hepimiz aynı ağın çevresinde yuvalanmış örümcekler olduğumuz için yapardı. Zaman zaman insanlar gelip yardım isterlerdi ve mümkün olduğunca onlara yardım etmekten memnuniyet duyardık. Örneğin, 1941

yılında askeri polis bir hizmetçide okiyasının sahip olması gerekenden on katı fazla karne kuponu bulunan bir kutu bulmuştu. Okiyanın patroniçesi onu kırsal kesime gönderecek ayarlamalar yapılana dek saklamamız için hizmetçiyi bize gönderdi, çünkü kuşkusuz, Gion'daki bütün okiyalar kupon biriktiriyordu; okiya ne kadar iyiye genellikle o kadar çok kuponu oluyordu. Hizmetçi bir başkasına değil de bize gönderilmişti, çünkü General fottori askeri polise bizi rahat bırakması emrini vermişti. Görüyorsunuz ya, bizler Gion gibi dağın zirvesindeki bir gölde bile en sıcak sularda yüzen balıklar gibiydik.

Karanlık, Japonya'nın üzerine çökmeye devam ederken, kendimizi içinde tutmayı başardığımız ufacık ışığın bile kesildiği zaman geldi. 1942 yılı aralık ayında yeni yıldan yalnızca birkaç hafta önceki bir öğleden sonrasında tek bir kez oldu. Kahvaltımı ederken ya da en azından o gün yediğim ilk yemektir, çünkü yeni yıl için okiyanın temizlenmesine yardım etmekle meşguldüm. Antremizde bir erkek sesi duyuldu. Yalnızca bir şey teslim etmeye geldiğini düşündüm, bu yüzden yemeğimi yemeye devam ettim, ama bir dakika sonra bir hizmetçi gelip askeri polisin anneyi görmek istediğini söyledi.

"Askeri polis mi? Annenin dışarda olduğunu söyle."

"Evet, efendim, söyledim. Onun yerine sizi görmek istediğini söyledi."

Ön tarafa gittiğimde polisin antrede botlarını çıkardığını gördüm. Tabancasının hâlâ kılıfında olması pek çok kişiyi rahatlatırdı, ama bizim o ana dek çok farklı bir şekilde yaşadığımızı söylemiştim. Bir polis genellikle sıradan bir ziyaretçiden daha mahcup olurdu, çünkü onların varlığı bizi telaşlandırırdı. Ama botlarını çıkardığını görmek... Eh, onu içeri davet edelim ya da etmeyelim girmeye kararlı olduğunu gösteriyordu bu.

Başımı eğip onu selamladım, ama sanki benimle daha sonra uğraşacakmış gibi şöyle bir bakmakla yetindi. Sonunda ço-

raplarını çekip paçasını düzeltti. Sonra ön taraftaki salona geçip sebze bahçemizi görmek istediğini söyledi. Ne bizi rahatsız ettiği için özür diledi, ne de bir şey. Görüyorsunuz ya, o zamana kadar Kyoto'daki hemen herkes ve büyük bir olasılıkla ülkenin geri kalanı süs bahçelerini sebze bahçelerine dönüştürmüşlerdi, bizim gibiler hariç, herkes. General Tottori bize yeterince yiyecek sağladığı için bahçemizi ekmemiz gerekmiyordu, biz onun yerine kara yosunlarının, filizlerin ve köşedeki minik isfendan ağacının keyfini sürüyorduk. Kış ayında olduğumuz için polisin yalnızca donmuş toprağa bakıp dekoratif bitkilerin arasına patates ve kabak ektiğimizi düşünmesini umuyordum. Böylece onu bahçeye götürürken tek kelime bile etmedim; yalnızca eğilip parmaklarıyla toprağa dokunuşunu seyrettim. Sanırım toprağın bir şeyler ekmek için kazılıp kazılmadığını anlamaya çalışıyordu.

Öylesine umutsuzca bir şeyler söylemek istiyordum ki aklıma gelen ilk şeyi söyledim. "Toprağın üstündeki karlar okyanusun köpüğünü düşündürmüyor mu size de?" Cevap vermedi, ama ayağa kalkarken hangi sebzeleri ektiğimizi sordu.

"Memur bey," dedim. "Çok üzgünüm, ama gerçek şu ki, herhangi bir sebze ekme fırsatı bulamadık. Şimdi de toprak çok sert ve soğuk olduğu için..."

"Mahalle derneğiniz sizin hakkınızda oldukça haklıymış!" dedi kepini çıkararak. Cebinden uzunca bir kâğıt parçası çıkarıp okiyamızın işlemiş olduğu suçlara ait listeyi okumaya başladı. Hepsini hatırlamıyordum bile; pamuklu malzeme biriktirmek, savaş için gerekli olan metal ve kauçuk malzemeyi vermemek, karne kuponlarının uygun olmayan kullanımı ve buna benzer şeyler. Bunları yaptığımız doğrudu, tıpkı Gion'daki bütün okiyaların yaptığı gibi. Sanırım bizim suçumuz çoğundan daha iyi vakit geçirmek ve onlardan daha uzun süre ve daha iyi şekilde ayakta kalabilmektir.

Şansıma anne o sırada geldi. Askeri polisi görmek onu hiç şaşırtmamıştı ve aslında polise karşı şimdiye kadar kimseye davrandığını görmediğim kadar nazik davranıyordu. Onu resepsiyon odamıza götürdü ve ona kötü yollardan elde edilmiş çayımızdan sundu. Kapı kapalıydı, ama uzun bir süre konuştuklarını duydum. Bir ara bir şey almak için dışarı çıktığında beni bir kenara çekip şunları söyledi:

"General Tottori, bu sabah gözaltına alınmış. Acele edip en iyi şeylerimizi saklasan iyi olur, yoksa sabaha kadar hepsi gitmiş olacak."

Yoroido'da soğuk bahar günlerinde yüzerdim ve sonra güneşin ışınlarını emmek için gölün yanındaki kayaların üzerine uzanırdım. Eğer güneş ışığı birden bir bulutun arkasında kaybolursa, ki bu sık sık olurdu, soğuk hava metal saç gibi bedenimi kaplardı. Generalin talihsizliğini duyduğum an aynı şeyi hissettim. Sanki güneş, büyük bir olasılıkla sonsuza dek ortadan kaybolmuştu ve ben dondurucu havada çıplak ve ıslak kalmaya mahkûm olmuştum. Polisin ziyaretinden sonraki bir hafta içinde okiyamız diğer ailelerin uzun süre önce kaybettiği, yiyecek, iç çamaşırı vs. gibi şeyleri kaybetti. Her zaman Mameha'nın çay kaynağı olmuştuk; sanırım onları iyilik satın almak için kullanıyordu. Ama şimdi onun malları bizimkinden daha iyiydi ve artık o bizim kaynağımız haline gelmişti. Ayın sonuna doğru mahalle derneği seramik ve kâğıtlarımıza karaborsadan farklı olan "gri borsa" dediğimiz yerde satmak için el koymaya başladı. Karaborsa petrol, yiyecek, metal vs. gibi, çoğunlukla karneyle alınan veya ticareti yasadışı olan şeyler içindi. Gri borsa daha masumdu; daha çok para kazanmak için değerli şeylerini satan ev kadınları başvuruyordu bu yola. Ama bizim durumumuzda eşyalarımız diğer nedenlerin yanı sıra bizi cezalandırmak için satıldı ve nakit başkalarına yarar sağladı. Yakındaki okiyanın patroniçesi

olan mahalle derneğinin başkanı, ne zaman eşyalarımızı almaya gelse çok üzgün görünüyordu. Ama askeri polis emir vermişti; kimse itaat etmekten başka bir şey yapamazdı.

Savaşın ilk yılları, denize yapılan heyecanlı bir yolculuk olsaydı, 1943 yılının ortalarına kadar dalgaların bizim aracımız için çok büyük olduğunu söyleyebilirdik. Boğulacağımızı sandık, her birimizin ve çoğumuz da boğuldu. Aşırı derecede perişan olan yalnızca gündelik hayatımız değildi; kimse kabul etmeye cesaret edemiyordu, ama sanırım hepimiz savaşın sonucu konusunda endişelenmeye başlamıştık. Artık kimse eğlenmiyordu; çoğu insan iyi vakit geçirmenin bile vatan severlikle bağdaşmadığını düşünüyordu. Bu süreç boyunca duyduğum şakaya en yakın olan şey, Geyşa Raiha'nın bir gece söylediği şeydi. Aylarca askeri hükümetin Japonya'daki bütün geyşa bölgelerini kapamayı planladığına dair dedikodular duymuştuk; son zamanlarda bunun gerçekten olacağını fark etmeye başladık. Hepimiz bize ne olacağını merak ederken Raiha birden şunları söyledi.

"Böyle şeyleri düşünerek zaman kaybedemeyiz," dedi. "Hiçbir şey gelecekte daha kasvetli değil, belki geçmiş hariç."

Bu size komik gelmeyebilir; ama o gece biz gözlerimiz yavaşarına kadar güldük. Yakında geyşa bölgeleri gerçekten kapanacaktı. Kapandığı zaman da fabrikalarda çalışmaya başlayacağımız kesindi. Fabrikalardaki hayatın neye benzediği konusunda size bir fikir vermek için Hatsumomo'nun arkadaşı Korin'i anlatayım.

Önceki kış boyunca Gion'daki her geyşanın başına gelmesinden korktuğu şey Korin'in başına gelmişti. Okiyasında banyoyla ilgilenen hizmetçi suyu ısıtmak için gazeteleri yakmaya çalışmış, ama alevlerin kontrolünü kaybetmişti. Bütün oklya, kimono koleksiyonuyla birlikte tahrip olmuştu. Korin şehrin güneyindeki bir fabrikada çalışmaya başlamak zorunda kalmıştı.

Uçaklardan bomba atmak için kullanılan ekipmana lens yerleştiriyordu. Aylar geçtikçe zaman zaman Gion'u ziyarete geliyordu ve onun ne kadar değiştiğini görmek bizi dehşete düşürüyordu. Yalnızca daha mutsuz görünmesi değildi önemli olan; hepimiz mutsuzluk yaşamıştık ve ona zaten hazırlıklıydık. Ama bir kuş nasıl şarkı söylerse o da öyle öksürüyordu ve sanki cildi mürekkeple banyo yapmış gibi lekeler içindeydi, fabrikanın kullandığı kömür çok düşük kalitede olduğu için yanarken her şeyi isle kaplıyorduk.

Bu yüzden bizim fabrikalardan ne kadar korktuğumuzu anlayabilirsiniz. Uyanıp Gion'un hâlâ açık olduğunu gördüğümüzde müteşekkir oluyorduk.

Derken ertesi yılın ocak ayında yağan karın altında pirinç dükkânının önündeki kuyrukta elimde kuponlarla beklerken yan taraftaki dükkânın sahibi başını dışarı çıkarıp soğuğa seslendi:

"Oldu!"

Hepimiz birbirimize baktık. Neden söz ettiğiyle ilgilenemeyecek kadar üşüyordum, çünkü köylü elbiselerimin üzerinde yalnızca bir şal vardı; artık gün içinde kimse kimono giymiyordu. Sonunda benim önümdeki geyşa, kaslarındaki karı silkeleyip adama neden söz ettiğini sordu. "Savaş bitmedi, öyle değil mi?"

"Hükümet geyşa bölgelerini kapadığını duyurdu," dedi. "Yarın sabah hepiniz sicil dairelerine rapor vereceksiniz."

Uzun bir süre için dükkânından yükselen radyonun sesini dinledik. Sonra kapı yeniden kapandı ve yağın sesinden başka bir şey duyulmadı. Etrafımdaki diğer geyşaların yüzündeki kedere baktım ve o anda anladım ki hepimiz aynı şeyi düşünüyorduk. Tanıdığımız erkeklerden hangisi bizi fabrikadaki hayattan kurtarabilirdi?

General Tottori önceki yıl *dannam* olsa da onu tanıyan tek geyşa ben değildim. Herkesten önce ben ulaşmalıydım ona.

Havaya uygun bir şekilde giyinmemiştim, ama kuponları köylü pantolonumun cebine koydum ve şehrin kuzeybatısına doğru yola çıktım. Generalin yıllar boyunca haftada iki akşam buluştuğumuz Suyura Inn'de yaşadığına dair söylentiler duymuştum.

Bir saat kadar sonra soğuktan yanarak ve her tarafım karla kaplı bir şekilde oraya vardım. Ama oranın sahibesini selamladığımda bana uzunca bir süre baktı, sonra özür dileyerek başını eğdi ve kim olduğumu bilmediğini söyledi.

"Benim efendim... Sayuri! Generale konuşmaya geldim."

"Sayuri-san... Tanrım! Seni bir köylünün karısı gibi göreceğim hiç aklıma gelmezdi."

Beni hemen içeri aldı, ama üst kata çıkarıp kimonolarından birini giydirinceye kadar generale takdim etmedi. Hatta bir kenara sakladığı makyaj malzemelerini kullanarak makyaj bile yaptı bana, böylece general beni gördüğünde tanıyacaktı.

Odaya girdiğimde General Tottori masaya oturmuş radyo tiyatrosunu dinliyordu. Pamuklu sabahlığının önü açılmış kemikli göğsünü ve ince gri kıllarını gözler önüne sermişti. Geçen yılın ondaki etkilerinin çok daha kötü olduğunu gördüm. Sonuçta ihmâl, yetersizlik, gücün yanlış kullanımı vb. korkunç suçlarla itham edilmişti. Bazı insanlar hapisten kaçtığı için şanslı olduğunu düşünüyorlardı. Hatta bir dergideki makalede İmparatorluk Donanması'nın Güney Pasifik'teki yenilgisinden bile o sorumlu tutuluyor, geminin ihtiyaçlarını öngörmede başarısız olduğu söyleniyordu. Yine de, bazı erkekler zorluklara diğerlerinden daha iyi dayanıyorlardı. Generale tek bir bakışla yılların kemiklerini daha kırılğan hale getirdiğini, hatta yüzünün şeklinin bile değiştiğini görebiliyordum. Geçmişte, her zaman ekşi turşu kokardı. Şimdi hasır paspasta yanına doğru eğildiğimde daha farklı koktuğunu hissettim.

"Çok iyi görünüyorsunuz, general," dedim, ama kuşkusuz bir yalandı bu. "Sizi tekrar görmek ne büyük zevk!"

General radyoyu kapattı. "Bana ilk gelen sen değilsin," dedi. "Sana yardım etmek için yapabileceğim hiçbir şey yok, Sanyuri."

"Ama buraya çok hızlı geldim! Benden önce bir başkası nasıl gelmiş olabilir ki?"

"Geçen haftadan beri tanıdığım bütün geyşalar beni görmeye geldiler, ama artık elinde güç bulunan bir arkadaşım yok. Senin durumundaki bir geyşa neden bana gelir ki zaten? Gücü olan pek çok erkek hoşlanıyor senden."

"Hoşlanılmak ve yardım etmek isteyen gerçek dost sahibi olmak, iki farklı şey," dedim.

"Evet, öyle. Benden ne tür bir yardım istiyorsun?"

"Her türlü yardım, general. Bugünlerde Gion'da fabrikadaki hayatın ne kadar kötü olduğundan başka bir şeyden konuşmuyoruz."

"Hayat şanslı olanlar için iyi olacak. Gerisi savaşın sonunu bile göremeyecek."

"Anlamıyorum."

"Kısa süre sonra bombalar düşecek," dedi general. "Fabrikaların da payını alacaklarından emin olabilirsiniz. Bu savaş bittiğinde hayatta olmak istiyorsan seni güvenli bir yere saklayacak birini bul. Üzgünüm ama o adam ben değilim. Sahip olduğum gücü tükettim bile."

General, annenin, teyzenin sağlığını sordu ve kısa süre sonra bana veda etti. Gücünü tüketmesinden söz ederken ne demek istediğini çok sonra öğrendim. Suruya'nın patroniçesinin genç bir kızı vardı; general onu Kuzey Japonya'ya gönderme işini ayarlamıştı.

Okiyaya geri dönerken harekete geçme zamanının geldiğini biliyordum; ama ne yapacağımı bilmiyordum. Paniğimi saklamak gibi basit bir iş bile başarabileceğimden fazlası gibi görünüyordu. Mameha'nın şu anda yaşadığı dairenin yanından geçi-

yordum. Baronla olan ilişkisi birkaç ay önce bitmişti ve çok daha küçük bir yere taşınmıştı. Nasıl bir yol izlemem gerektiğini o bilebilirdi, ama gerçekte o da en az benim kadar panik içindeydi.

"Baron bana yardım etmek için hiçbir şey yapmıyor," dedi yüzü endişeden soluk bir halde. "Tanıdığım diğer erkeklere ulaşmıyorum. Birini düşünüp olabildiğince hızlı bir şekilde ona gitsen iyi olur, Sayuri."

Nobu'yla dört yıldır görüşmüyordum; ona ulaşamayacağı mı biliyordum. Başkana gelince.... Eh, onunla konuşmamı sağlayacak her türlü bahaneye sarılırdım, ama ondan bir iyilik istemezdim asla. Salonlarda bana ne kadar İyi davranırsa davranırsın, çok daha düşük seviyeli geyşalar bile oradayken ben onun partilerine davet edilmemiştim. Bu yüzden incinmiştim, ama ne yapabilirdim ki? Her neyse, başkan yardım etmek istese bile son zamanlarda askeri hükümetle yaptığı kavgalar gazetelerdeydi. Kendi sıkıntıları çok fazlaydı zaten.

Böylece öğleden sonrası ısıran soğukta o çayhaneden bu çayhaneye giderek haftalardır görmediğim çok sayıda erkeği sordum. Çayhane sahibelerinin hiçbiri onları nerede bulabileceğimi bilmiyorlardı.

O akşam Ichiriki veda partileriyle meşguldü. Bütün geyşaların habere ne kadar farklı tepki verdiklerini görmek büyüleyiciydi. Bazıları içlerindeki ruhları öldürülmüş gibi görünüyordu; diğerleri Buda heykeli gibiydi, sakin ve sevimli, ama üzüntü katmanlarının üzerine boyanmış. Kendimin nasıl göründüğünü bilmiyordum ama zihnim bir abaküs gibiydi. Planlar yapmakla hangi erkeğe yaklaşacağımı ve bunu nasıl yapacağımı düşünmekle o kadar meşguldüm ki, başka bir odadan çağrıldığımı söyleyen hizmetçiyi zorlukla duydum. Bir grup erkeğin arkadaşlığını istediğini sandım; ama beni ikinci kata çıkardı ve uzun koridordan geçirip çayhanenin arkasına götürdü. Daha önce hiç

girmediyim küçük hasır kaplı odaya soktu beni. Masada bir bardak birayla Nobu oturuyordu.

Ben başımı eğip selam bile veremedem, "Sayuri-san, beni hayal kırıklığına uğrattın," dedi.

"Tanrım! Dört yıldır arkadaşlığına ulaşma şerefine sahip olamadım, Nobu-san ve seni bir anda hayal kırıklığına uğrattım. Bu kadar çabuk ne yapmış olabilirim ki?"

"Beni görünce ağzının açık kalacağına dair küçük bir bahse girmiştim."

"Gerçek şu ki, hareket bile edemeyecek kadar şaşkıyım."

"İçeri gir de hizmetçi kapıyı kapatsın. Ama önce bir bira ve bardak daha getirmesini söyle. Senin ve benim içmem gereken bir şey var."

Nobu'nun söylediklerini yaptım ve masanın bir ucuna çömeldim. Nobu'nun gözlerinin bana dokunuyormuş gibi yüzümde gezindiğini hissedebiliyordum. Birisinin güneşin altında kızarcığı gibi kızardım, çünkü hayran olunmanın ne kadar gurur okşayıcı olduğunu unutmuştum.

"Yüzünde daha önce hiç görmediğim acılar görüyorum," dedi bana. "Herkes gibi senin de aç kaldığını söyleme. Sana böyle bir şey olacağını hiç beklemezdim."

"Nobu-san'ın kendisi de biraz zayıf görünüyor,"

"Yemeye yetecek kadar yiyeceğim var, ama zamanım yok."

"En azından kendini meşgul tutmana sevindim."

"Bu şimdiye kadar duyduğum en garip şey. Kurşunlardan kaçarak hayatta kalmayı başarmış bir adam gördüğünde kendini meşgul tuttuğu için onun adına sevinir misin sen?"

"Nobu-san'ın hayatı için gerçekten endişe ettiğini söylemek istemiyorsun umarım..."

"Dışarda beni öldürmeye çalışan biri yok, eğer söylemek istediğin buysa. Ama eğer Ivvamura Elektrik benim hayatımsa,

evet, onun için gerçekten korkuyorum. Şimdi söyle bana: *Dannana* ne oldu?"

"General hepimiz kadar iyi, sanırım. Sorman ne büyük kibarlık."

"Oh, kibarlık etmeye çalışmıyorum."

"Bugünlerde çok az insan iyilik diliyor onun için. Ama konuyu değiştirmek için Nobu-san sorabilir miyim, her gece Ichiriki'ye geldiğini, ama üst kattaki bu garip odayı tutarak benden gizlendiğini mi düşünmeliyim?"

"Garip bir oda, öyle değil mi? Galiba çayhanede bahçe manzarası olmayan tek oda. Eğer kâğıt perdeleri açarsan sokağı görüyorsun."

"Nobu-san odayı çok iyi tanıyor."

"Pek sayılmaz. İlk kez kullanıyorum."

Bunu söyleyince ona inanmadığımı göstermek istercesine yüzümü buruşturdum.

"İsteddiğini düşünebilirsin, Sayuri, ama bu odaya daha önce hiç gelmediğim doğru. Sanırım çayhane sahibesinin konuğu olduğunda gece kalanlar için ayrılmış. Neden geldiğimi açıklayınca kullanmama izin verme inceliğini gösterdi."

"Ne kadar esrereyiz... Demek buraya gelmede bir amaç vardı. Ne olduğunu öğrenebilir miyim?"

"Hizmetçinin biralamızla geldiğini duyuyorum. O gittiğinde öğreneceksin."

Kapı açıldı, hizmetçi birayı masaya bıraktı. Bira bu dönemde nadir bulunan bir şeydi, bu yüzden altın rengi sıvının bardakta yükselişini izlemek çok önemli bir şeydi. Hizmetçi çıktığında bardaklarımızı kaldırdık. Nobu:

"Dannanın şerefine kadeh kaldırmaya geldim!" dedi.

Bunu duyunca bardağımı bıraktım. "Nobu-san şunu söylemeliyim ki, bugünlerde bizi neşelendirecek çok az şey var. Ama

dannamın şerefine neden içmek isteyebileceğini anlamam hıf-talar sürebilir."

"Biraz daha özel olmalıydım. İşte *dannanın* aptallığı! Dört yıl önce onun değersiz bir adam olduğunu söylemiştim ve haklı ol-duğumu kanıtladı. Sence de öyle değil mi?"

"Gerçek şu ki... O artık benim *dannam* değil."

"Tam benim söylemek istediğim şey! Eğer burada olsaydı bile senin için tek bir şey yapamazdı, öyle değil mi? Gion'un ka-panacağını biliyorum ve bu konuda herkes paniğe kapılmış du-rumda. Bugün bir geyşadan bir telefon aldım... Adını söyleme-yeceğim... Ama tahmin edebilir misin? Ona Iwamura Elektrik'te bir iş bulup bulamayacağımı sordu."

"Sormamın bir sakıncası yoksa, ona ne cevap verdin?"

"Kimseye verilecek işim yok, hatta kendime bile. Başkan bi-le kısa süre içinde işsiz kalabilir ve eğer hükümetin emirlerini uygulamaya başlamazsa hapse bile girebilir. Onları süngü ve kurşun muhafazası üretecek malzememiz olmadığına ikna etti, ama şimdi savaşçı uçaklar planlayıp inşa etmemizi istiyorlar. Yani, gerçekten, savaşçı uçaklar. Biz alet üretiyoruz! Bazen bu insanların ne düşündüklerini merak ediyorum."

"Nobu-san biraz daha alçak sesle konuşmalı."

"Beni kim duyacak? Generalin mi?"

"Generalden söz etmişken," dedim. "Bugün onu görmeye, yardımını istemeye gittim."

"Seni görmek için hayatta olduğu için şanslısın."

"Hasta mıydı?"

"Hasta değildi. Ama bugünlerde kendini öldürecek, eğer cesareti varsa tabii."

"Lütfen, Nobu-san."

"Sana yardım etmedi, öyle değil mi?"

- "Hayır, elindeki gücünü zaten kullandığını söyledi."

"Neden elindeki gücünü senin için saklamamış?"

"Onu bir yıldan uzun süredir görmüyordum..."

"Beni dört yıldır görmüyorsun. Ve ben en iyi gücümü senin için sakladım. Neden bana daha önce gelmedin?"

"Ama bunca zamandır bana kızgın olduğunu düşündüm. Kendine bir bak, Nobu-san! Sana nasıl gelebilirdim ki?"

"Nasıl gelmezsin? Seni fabrikalardan koruyabilirim. Mükemmel cennete girişim var, İnan bana, gerçekten mükemmel, tıpkı bir kuş yuvası gibi. Vereceğim tek kişi sensin, Sayuri. Ve burada önümde eğilip dört yıl önce ne kadar hatalı olduğunu kabul etmezsen sana da vermeyeceğim. Sana kızgın olduğum konusunda kesinlikle haklısın! Birbirimizi tekrar görmeden ölebiliriz. Sahip olduğum tek şansı kaybetmiş olabilirim. Ve beni bir kenara atman yeterli değil; hayatının en güzel yıllarını bırak, sana ülkesine olan borçlarını bile ödeyemeyen bir aptal için ziyan ettin. Yanlış bir şey yapmamış gibi yaşamaya devam ediyor!"

Şu ana kadar kendimi nasıl hissettiğimi tahmin edebilirsiniz; çünkü Nobu sözlerini birer taş gibi atabiliyordu. Beni inciten yalnızca sözleri ya da anlamları değil, söyleyiş şekliydi. Başlangıçta ne söylerse söylesin ağlamamaya kararlıyım; ama kısa sürede ağlamanın belki de Nobu'nun benden istediği tek şey olduğunu düşündüm. Bu o kadar kolaydı ki, tıpkı bir kâğıdın elimden düşüşü gibi. Yanaklarımdan akan her damla yaş farklı bir nedene aitti. Yas tutacak o kadar çok şey vardı ki! Nobu ve kendim için ağlıyordum; bizlere ne olacağını merak ederek ağlıyordum. General Tottori ve fabrikadaki hayatı yüzünden' griye dönen Korin için bile ağlıyordum. Ve sonra Nobu'nun benden istediğini yaptım. Yer açmak için masadan uzaklaştım ve yere eğildim.

"Aptallığım için beni bağışla," dedim.

"Oh, kalk şu hasırın üstünden, Aynı hatayı bir daha yapmayacağını söylersen tatmin olacağım."

"Yapmayacağım."

"O adamla geçirdiğin her dakika ziyan edilmiştir! Bu benim olacağını söylediğim şey, öyle değil mi? Belki artık gelecekteki kaderini takip etmek için yeterince ders almışsındır."

"Kaderimi takip edeceğim, Nobu-san. Hayattan istediğim başka bir şey yok."

"Bunu duyduğuma sevindim. Peki kaderin seni nereye götürüyor?"

"Iwamura Elektrik'i yöneten adama," dedim. Kuşkusuz başkan kastediyordum.

"Demek öyle," dedi. "Şimdi birlikte biralarımızı içelim."

Dudaklarımı ıslattım, çünkü çok şaşkın ve üzgündüm. Nobu daha sonra bir kenara ayırdığı yuvadan söz etti. İyi arkadaş, kimono üreticisi Arashino Isamu'nun eviydi. Onu hatırlayıp hatırlamadığınızı bilmiyorum, fakat yıllar önce baronun evinde verilen ve Nobu ve Dr. Yengeç'in de bulunduğu partinin şeref konuğuydu. Bay Arashino'nun aynı zamanda atölyesi olan evi Kammo Nehri'nin kıyısındaaydı, Gion'dan beş kilometre kadar uzaktaydı. Birkaç yıl öncesine kadar o, karısı ve kızı kendisini üne kavuşturan Yüzen tarzı kimonolar yapıyorlardı. Ama kısa süre önce bütün kimono üreticileri paraşüt dikme işine atanmıştı, çünkü ipekle uğraşmaya alışıklandı. Benim çabuk öğrenebileceğim bir iş olduğunu ve Arashino ailesinin beni ağırlamaya çok istekli olduklarını söyledi Nobu. Kendisi yetkililerle gerekli ayarlamaları yapacaktı. Bay Arashino'nun evinin adresini bir kâğıda yazıp bana verdi.

Nobu'ya ne kadar müteşekkirdiğimi birkaç kez söyledim. Bunu her söyleyişimde kendisinden biraz daha hoşnut gö-

rünüyordu. Tam ben yeni yağın karın üstünde birlikte yürümeyi teklif edecekken saatine bakıp birasının son yudumunu içti.

"Sayuri," dedi bana. "Birbirimizi bir daha ne zaman göreceğimizi ya da gördüğümüzde dünyanın nasıl bir hal alacağını bilmiyorum. İkimiz de korkunç şeyler görmüş olabiliriz. Ama ne zaman dünyada güzellik ve iyiliğin bulunduğunu hatırlamaya ihtiyaç duyarsam seni düşüneneceğim."

"Nobu-san! Sen belki de bir şair olmalıydın!"

"Benim şairlikle bir ilgim olmadığını çok iyi biliyorsun."

"Bu güzel sözlerin gitmek üzere olduğun anlamına mı geliyor? Birlikte yürüyüşe çıkabileceğimizi umuyordum."

"Hava çok soğuk. Ama beni kapıya kadar geçirebilirsin, orada birbirimize veda edebiliriz."

Merdivenlerden inerken Nobu'yu takip ettim ve çayhanenin girişinde ayakkabılarını giymesine yardım etmek için çömeldim. Sonra kar yüzünden giydiğim uzun tahta gefayı ayaklarıma geçirip Nobu'yu caddeye çıkardım. Yıllar önce bir araba onu bekliyor olurdu, ama bugünlerde ancak hükümet görevlilerinin arabası vardı, çünkü kimse arabalarını yürütecek benzin bulamıyordu. Onu trolleybüse kadar geçirmeyi teklif ettim.

"Şu anda senin arkadaşlığını istemiyorum," dedi Nobu. "Kyoto dağıtıcımızla buluşmaya gidiyorum. Aklımda bu konuyla ilgili pek çok şey var."

"Yukarda söylediğin ayrılık sözlerini tercih ettiğimi söylemeliyim, Nobu-san."

"Öyleyse, bir dahaki sefere orada kal."

Başımı eğip Nobu'ya, "Hoşça kal," dedim. Çoğu erkek omzunun üstünden dönüp arkaya bakardı; ama Nobu karın içinde yürüyüp gitti, köşeyi dönüp Shijo Bulvarı'na girdi. Elimde üzerinde adresin bulunduğu kâğıt vardı. Parmaklarımla öylesine sıkışmışım ki kırılacak bir şey olsa eminim kırardım. Neden bu ka-

dar gergin olduğumu ve korktuğumu bilmiyordum. Ama bir an için hâlâ yağmakta olan kara baktıktan sonra Nobu'nun köşeye kadar giden ayak izlerine dönünce beni sıkan şeyin ne olduğunu bildiğimi hissettim. Nobu'yu bir daha ne zaman görecektim? Ya da başkanı? Hatta Gion'u? Daha önce çocukken evimden koparılmıştım. Sanırım kendimi bu kadar yalnız hissetmeme neden olan şey o korkunç yılların hatıralarıydı.

Yirmi Dokuzuncu Bölüm

Pek çok hayranı olan başarılı bir geyşa olduğum için eğer Nobu olmasaydı bir başkasının gelip beni kurtaracağını düşünebilirsiniz. Ama ihtiyaç içinde olan bir geyşa herkesin almaya can atacağı sokağa düşmüş bir mücevher gibi değildir pek. Gion'daki yüzlerce geyşadan her biri son haftalar içinde savaştan kaçacak bir yuva bulmak için mücadele ediyordu ve yalnızca birkaç tanesi bir yer bulacak kadar şanslıydı. Bu yüzden, Arashiño ailesiyle birlikte yaşarken her geçen gün Nobu'ya karşı biraz daha borçlu hissediyordum kendimi.

Ertesi yılın bahar ayları sırasında geyşa Raiha'nın, Tokyo'daki bir bombalama sırasında öldüğünü öğrenince gerçekten ne kadar şanslı olduğumu keşfettim. Geçmiş hariç hiçbir şeyin gelecek kadar kasvetli olmadığını söyleyerek bizi güldüren Raiha'ydı. O ve annesi önemli geyşalardı. Babasıysa ünlü bir tüccar ailesinin üyesiydi; biz Gion'dakiler için hiç kimsenin savaştan kurtulma olasılığının Raiha kadar yüksek olduğunu düşünmüyorduk. Ölümü sırasında babasının Tokyo'nun Denenchofu bölümündeki evinde küçük yeğenine kitap okuyormuş ve eminim orada kendini Kyoto'daki kadar güvende hissediyordu. Gariptir ki, Raiha'yı öldüren hava akını büyük sumo güreşçisi Miyagiyama'ı da öldürmüştü. Her ikisi de nispeten rahat bir hayat sürüyordu. Ama bana göre, kaybolan Balkabağı çalıştığı lens fabrikası beş veya altı kez bombalanmasına rağmen hayat-

takalmayı başarmıştı. O yıl öğrendim ki savaşta kimin hayatta kalacağı, kimin kalmayacağını tahmin etmek çok zordu. Mameha, Fukui'deki küçük bir hastanede hemşire yardımcısı olarak çalışarak hayatta kalmıştı; ama hizmetçisi Tatsumi o gece Nagasaki'ye düşen korkunç bombada öldürülmüştü ve onu giydiren Bay Itchoda bu hava saldırı sırasında kalp krizinden ölmüştü. Diğer taraftan Bay Bekku, Osaka'daki deniz üssünde çalışmış ve bir şekilde hayatta kalmıştı. 1950'lerin ortasına kadar Suruya Inn'de yaşayan General Tottori ve baron da öyle, ama üzülerek söylüyorum ki müttefik işgalinin başlarında unvanı ve eşyalarının çoğu elinden alınınca kendisini muhteşem havuzunda boğdu. Her istediğini özgürce yapamayacağı bir dünyayla yüzleşmeye dayanamayacaktı.

Anneye gelince onun hayatta kalacağına dair hiçbir şüphe yoktu içimde. Diğer insanların çektiği acılardan yararlanmak gibi iyi geliştirdiği yeteneğiyle gri borsada çalışmak onun için o kadar doğaldı ki, sanki baştan beri bu işi yapıyordu. Diğer insanların aile yadigârlarını alıp satarak savaşı yoksullaşmak yerine zenginleşerek geçirmişti. Bay Arashino ne zaman nakit bulmak için koleksiyonundan bir kimono satsa anneye bağlantı kurmamı isterdi, çünkü anne kimonoyu onun için yeniden ele geçirebilirdi. Kyoto'da satılan kimonoların çoğu onun ellerinden geçiyordu. Bay Arashino muhtemelen annenin kârından vazgeçip kendisi tekrar geri alana dek onları birkaç yıl bekleteceğini umuyordu; ama anne onları hiç bulamıyor gibiydi, en azından söylediği şey buydu.

Arashino'lar evlerinde yaşadığım süre boyunca bana çok nazik davrandılar. Gün içinde paraşüt dikerek onlarla çalıştım. Geceleri atölyenin döşemesine serilen döşekte kızları ve torunlarıyla birlikte uyuyordum. O kadar az kömürümüz vardı ki ısınmak için bastırılmış yapraklar ya da gazete, dergi yakıyorduk;

yani bulabildiğimiz her şeyi. Kuşkusuz yiyecek biraz daha azalmıştı; yemeyi öğrendiğimiz bazı şeyleri hayal bile edemezsiniz, genellikle çiftlik hayvanlarına verilen soya fasulyesi posası ve pirinç kepeğini buğday ununda kızartarak elde edilen *nukaparı* adlı korkunç bir şey. Eski, kurumuş deriye benziyordu, ama eminim deri daha lezzetlidir. Çok nadir olarak az miktarda patates veya tatlı patates, kurumuş balina eti, denizayısından yapılan sosis, bazen de biz Japonların gübreden başka bir şey olarak görmediğimiz sardalye. Bu yıllar içinde o kadar zayıflamıştım ki Gion caddelerinde kimse beni tanımıyordu. Bazı günler Arashino'ların küçük torunu Juntaro açlıktan ağlıyordu. Bay Arashino genellikle böyle zamanlarda koleksiyonundan kimono satmaya karar veriyordu. Bu biz Japonların "soğan hayatı" dediği şeydi; bir kerede bir katman soymak, ama sürekli ağlamak.

1944 yılının ilkbaharında, henüz Arashino'larla birlikteliğim üç dört ayı geçmemişken bir gece ilk hava saldırısını yaşadık. Yıldızlar o kadar parlaktı ki bombardıman uçaklarının silüetlerini görebiliyorduk. Korkunç bir ısıklık sesi duyup etrafımızdaki Kyoto'nun alevler içinde kalmasından korkuyorduk. Eğer bu olursa ölsek de ölmesek de bizim hayatımız da hemen sona ererdi, çünkü Kyoto bir kelebeğin kanadı kadar narindi; eğer orası tahrip olursa Tokyo ya da Osaka ve birçok diğer şehir gibi toparlanamazdı. Ama bombardıman uçakları üzerimizden geçti, yalnızca o gece değil, her gece. Çoğu akşam Osaka'daki alevler yüzünden ayın kırmızıya dönüşmesini seyreliyorduk ve bazen de düşen yapraklar gibi havaya yükselen külleri görüyorduk. Şirketi Osaka'da olan ve Kyoto gibi orada da evleri bulunan başkan ve Nobu için çok endişelendiğimi tahmin edebilirsiniz. Kız kardeşim Satsu'ya ne olduğunu da merak ediyordum. Bunun bilinçli olarak farkında olduğumu sanmıyorum, ama kaçtığı haftadan beri zihnimin gerilerinde bir yerde hayatlarımızın seyrinin bizi bir gün bir araya getireceği düşüncesi vardı. Belki okiyaya

bir mektup gönderirdi veya beni aramaya gelirdi. Derken bir öğleden sonra küçük Juntaro'yı nehir kenarında yürüyüşe çıkar-mış taş toplayıp suya atarken Satsu'nun beni bulmak için Kyo-to'ya hiç gelmeyeceğini fark ettim. Ben kendim yoksul bir hayat sürerken herhangi bir nedenle bir şehirden diğerine yolculuk etmenin mümkün olmadığını görebiliyordum. Zaten gelse bile Satsu ve ben sokakta birbirimizi görsek tanımazdık.

Felaketler şiddetli.bir rüzgâr gibidir. Yalnızca bizi gideceği-miz yerden alıkoymasını kastetmiyorum. Aynı zamanda bizden koparılamayacak olanlar dışında her şeyi yırtar alır, bu yüzden sonrasında kendimizi gerçekten olduğumuz gibi görürüz, ol-mak isteyeceğimiz gibi değil. Örneğin, Bay Arashino'nun kızı savaş sırasında kocasını kaybetti ve bunun ardından kendini iki şeye verdi: küçük çocuğuna bakmak ve askerler için paraşütler dikmek. Başka bir şey için yaşamıyor gibiydi. Gitgide zayıfladık-ça her gramının nereye gittiğini biliyordunuz. Savaşın sonuna dek o çocuğa tutundu, sanki kayaların üstüne düşmesini engel-leyen bir tutamak gibi.

Daha önce de felaketler yaşadığım için kendim hakkında öğrendiğim şey daha önce bildiğim ama neredeyse unuttuğum şeylerin hatırlatıcısı gibiydi. Örneğin, o sık kıyafetlerin, başarılı dansların ve zekice sohbetlerin altında hayatımın hiçbir karma-şıklığı yoktu, yalnızca yere düşen bir taş kadar basitti. Son on yıl içindeki tek amacım başkanın sevgisini kazanmaktı. Her gün atölyenin altında akan Kamo Nehri'nin hızla akan sularını seyre-diyordum; bazen bir çiçek, bazen de kamış parçası atıyordum, biliyordum ki denize kavuşmadan önce Osaka'dan geçecekti. Belki başkan bir öğleden sonra masasında otururken dışarı ba-kıp çiçeği ya da kamış parçasını görür ve beni düşünürdü. Ama kısa süre sonra rahatsız edici bir düşünce geliyordu aklıma. Bundan şüpheli olsam da başkan belki görürdü; ama görse bile koltuğuna oturduktan sonra çiçeğin aklına getirdiği yüzlerce şe-

yi düşünebilirdi ve ben onlardan biri olmayabilirdim. Bana karşı her zaman kibar davranmıştı, bu doğrudu; ama o nazik bir adamdı. Hiçbir zaman, bir zamanlar rahatlattığı kız olduğumu ya da ondan hoşlandığımı ya da onu düşündüğümü bildiğini gösteren bir işarete rastlamamıştım.

Bir gün bir şey fark ettim ki, bu kız kardeşim Satsu'yla benim bir daha bir araya gelemeyeceğimi fark etmekten daha acı vericiydi. Önceki geceyi sıkıntılı düşüncelerimi inceleyerek ve hayatımın sonuna gelmiş olsam ve başkan hâlâ benim duygularımı fark etmemiş olsa ne olur diye düşünerek geçirmiştim. Ertesi sabah hayatımın amaçsız bir şekilde geçmemesi için bir işaret bulma umuduyla dikkatle almanağıma baktım. O kadar dalgındım ki Bay Arashino bile fark etmiş ve beni dikiş iğnesi almak için yarım saat uzaklıktaki kuru eşyalar dükkânına göndermişti. Güneş batarken geri dönüşümde yolun kenarında yürürken neredeyse bir ordu kamyonu beni eziyordu. Ölmeye ilk kez bu kadar yaklaşmıştım. Ancak ertesi sabah fark ettim ki almanağım Rat'ın yönüne yolculuğa karşı beni uyarıyordu, yani tam olarak kuru eşyalar dükkânının bulunduğu yöne; ben yalnızca başkanla ilgili bir işaret aradığım için fark etmemiştim. Bu deneyimden yalnızca orada olmayana odaklanmanın tehlikelerini anlamıştım. Ya hayatımın sonuna gelsem ve her günümü hiç gelmeyecek olan bir adamı bekleyerek geçirdiğimi fark etsem ne olacaktı? Hayatım elimden kayıp giderken bile başkandan başka hiçbir şey düşünmediğim için yediğim şeylerin tadına gerçekten varmadığımı ya da bulunduğum yerleri gerçekten görmediğimi fark etmek ne dayanılmaz bir acı olurdu. Ama eğer düşüncelerimi ondan çekersem nasıl bir hayatım olurdu? Hiç yapmayacağı bir gösteri için çocukluğundan beri hazırlanan bir dansçı gibi olurdum o zaman.

Savaş bizim için 1945 yılı ağustos ayında sona erdi. O dönemde Japonya'da yaşayan hemen herkes uzun karanlık bir gecenin en kasvetli anı olduğunu söyleyecektir. Ülkemiz yalnızca yenilgiye uğramakla kalmamış yerle bir olmuştu; ama ne kadar korkunç olsalar da yalnızca bombaları kastetmiyorum. Ülkeniz bir savaşı kaybettiğinde ve bir işgal ordusu içeri daldığında kendinizi, sanki elleriniz arkanızda bağlı olarak bir infaz alanına getirilip diz çöktüğünüzü ve kılıcın inmesini beklediğinizi hissediyorsunuz. Bir yıl ya da daha uzun bir süre boyunca hiç kahkaha atıldığını duymadım. Sadece bir şeyin farkında olmanın Juntaro güldüğünde büyükbabası susması için işaret ederdi ona. Bu yıllarda küçük birer çocuk olan kadın ve erkeklerin belirli bir ciddiyetleri olduğunu görmüşümdür sık sık; çocukluklarında çok az kahkaha vardı.

1946 yılının bahar ayına kadar hepimiz yenilginin azabını çekeceğimizi kabul etmeye başlamıştık. Japonya'nın bir gün yenileneceğine inananlar bile vardı. Amerikalı askerlerin bizlere tecavüz edip öldüreceklerine dair bütün hikâyeler yanlış çıktı; ve aslında yavaş yavaş fark etmeye başladık ki Amerikalı askerler genelde oldukça naziklerdi. Bir gün kamyonlar içinde bölgeye geldiler. Mahalleden diğer kadınlarla birlikte durup onları seyrettik. Gion'daki yıllarımda kendimi diğer kadınlardan ayıran bir dünyada yaşarmış gibi görmeyi öğrenmiştim; ve gerçekte onca yıldır kendimi o kadar ayrı hissetmişim ki diğer kadınların -eğlendirdiğim erkeklerin eşlerinin bile- nasıl yaşadığını nadiren merak ederdim. Ama şimdi saçlarım bir sicim gibi belime doğru sarkarken yırtık bir pantolonla dikiliyordum orada. Birkaç gündür yıkanmamıştım, çünkü haftada birkaç kezden fazla su ısıtacak yakıtımız yoktu. Yanımızdan geçen Amerikalı askerlerin gözlerinde ben etrafımdaki kadınlardan farklı değildim; farklı olduğumu kim söyleyebilirdi ki? Artık yapraklarınız, kabuklarınız ya da kökleriniz yoksa kendinize ağaç diyebilir miydiniz? Ben

bir köylüyüm, dedim kendi kendime. Artık bir geyşa değilim. Ellerime bakıp pürüzlerini görmek ürkütücü bir şeydi. Zihnimi korkularımdan uzaklaştırmak için dikkatimi yine kamyonlar dolusu askerlere çevirdim. Bunlar nefret etmenin bize öğretildiği, korkunç silahlarla şehirlerimizi bombalayan Amerikan askerleri değil miydi? Şimdi mahallemizden geçiyor, çocuklara şekerleme atıyorlardı.

Teslimden sonraki bir yıl içinde Bay Arashino yine kimono üretmeye teşvik edildi. Nasıl giyileceği hariç kimono konusunda hiçbir şey bilmiyordum, bu yüzden günlerimi atölyenin bodrumunda kaynayan boya kazanlarına bakarak geçirmem görevi verildi bana. Bu korkunç bir işti, bunun nedeni, katranla birleştirilen bir tür kömür tozu olan tadon hariç bir yakıtımızın olmamasıydı; yandığı zaman çıkardığı kokuyu hayal bile edemezsiniz. Zaman içinde Bay Arashino'nun karısı boyaları kendim yapmam için uygun yaprak, kök ve ağaç kabuklarını nasıl toplayacağımı öğretti ki bu bir tür terfi gibi gelebilir kulağa. Ve gerçekten öyle de olabilirdi, eğer malzemelerden biri -hangisi olduğunu hiç öğrenemedim- cildimi soymak gibi garip bir etki yapmıyordu... Bir zamanlar en iyi kremlerle beslediğim narin dansçı ellerim bir soğanın kâğıdımsı dış kabuğu gibi soyuluyor, morarıyordu. Bu sırada, muhtemelen kendi yalnızlığımla zorlanarak, Ionue adındaki bir gençle kısa bir ilişkiye girdim, Ionue hasır paspas yapımında çalışıyordu. Narin cildindeki lekeler gibi duran yumuşak kahverengi gözleri ve dudaklarının mükemmel pürüzsüzlüğüyle oldukça yakışıklı göründüğünü düşünüyordum. Birkaç hafta boyunca birkaç gecede bir onu içeri almak için bodruma iniyordum. Bir gece kazanların altındaki ateş birbirimizi görmeye yetecek kadar çok yandığı bir sırada ellerimi görene dek ne derece korkunç olduklarını fark etmemiştim. Inoue elleri-

mi gördükten sonra onlarla kendisine dokunmama izin vermedi!

Cildimin iyileşmesine izin vermek için Bay Arashino yaz aylarında spiderwort adında bir çiçeği toplama işini verdi bana. Bu çiçeğin suyu ipeğin kolalanmadan önce boyanmasında kullanılıyordu. Yağmurlu mevsimlerde göllerin kenarında büyüyorlardı. Bu çiçekleri toplamanın hoş bir iş olacağını düşünüyordum, böylece bir temmuz sabahında serin, kuru havanın tadını çıkarmaya hazır bir şekilde sırt çantamla yola koyuldum; ama kısa sürede fark ettim ki *spiderwort*lar şeytani bir zekâyâ sahip çiçeklerdi. Japonya'daki her böceği kendilerine müttefik edinmişlerdi. Ne zaman bir avuç çiçek koparsam kene ve sivrisineklerin saldırısına uğruyordum. Bir keresinde durumu daha da kötüleştirmek istercesine küçük, iğrenç bir kurbağanın üstüne bastım. Çiçekleri toplamak için perişan bir hafta geçirdikten sonra çok daha kolay olacağını düşündüğüm bir işi üstlendim. Sularını çıkarmak için çiçekleri ezecektim. Ama eğer *sp/c/ervort*ların suyunun kokusunu hiç duymadıysanız... Eh, bir haftanın sonunda yine kaynayan boyalara geri döndüğüme çok memnundum.

Bu yıllarda çok çalıştım. Ama yatağa yattığım her gece Gion'u düşünüyorduh. Teslimden sonraki birkaç ay içinde Japonya'daki bütün geyşa bölgeleri yeniden açılmıştı; ama anne beni çağırana kadar gitmede özgür değildim. Amerikan askerlerine kimono, sanat eseri, Japon kılıçları satarak iyi para kazanıyordu. Bu yüzden şimdilik o ve teyze, Kyoto'nun batısında bir dükkân açtıkları küçük bir çiftlikte yaşamaya devam ediyorlardı. Ben de Arashino ailesiyle kalıp çalışmaya devam ediyordum.

Gion'un yalnızca birkaç kilometre ötede olduğu düşünülürse oraya sık sık gittiğimi düşünebilirsiniz. Ama uzakta yaşadığım beş yıl içinde oraya yalnızca bir kez gittim. Savaştan bir yıl sonraki bir bahar ayındaydı. Küçük Juntaro için Kamigyo Prefektural Hastanesi'nden ilaç almış geri dönüyordum. Shijo ve

Kawaramachi Bulvarı boyunca yürüyüp köprüyü geçtim, Gion'tı girdim. Bütün ailelerin yoksulluk içinde nehir kenarında toplan-dıklarını görmek beni çok şaşırtmıştı.

Gion'da pek çok geyşayı tanıdım, ama kuşkusuz onlar beni tanımadılar; orayı bir kereliğine bir yabancıнын gözleriyle görebilmek için onlarla tek kelime bile konuşmadım. Ama gerçekte yürürken Gion'u görmüyordum bile; yalnızca hatıralarımı görüyordum. Shirakavva Çayı'nın kıyısında yürürken Mameha'yla birlikte orada geçirdiğim öğleden sonralarını düşünüyordum. Ondan yardım istediğim gece Balkabağı'yla birlikte oturduğum bank oradaydı. Biraz uzakta, general *dannam* olduğu için Nobu'nun beni azarladığı sokak vardı. Oradan yarım blok yürüyerek genç teslimatçı çocuğun elindeki yemek kaplarını düşürmesine neden olduğum Shijo Bulvarı'na geldim. Bütün bu yerlerde, dans sona erdikten saatler sonra bile sahnede dikiliyormuş gibi hissettim. Sessizliğim bir kar yığını gibi boş tiyatroyu örtüyordu. Okiyamıza gidip kapıdaki ağır kilide özlemle baktım. İçerde kilitli olduğumda dışarı çıkmak istiyordum. Şimdiyse hayat o kadar değişmişti ki kendimi dışarda kilitli bulmuştum, ama tekrar içeri girmek istiyordum. Ve eğer istersem o anda Gion'dan çıkıp gidecek ve bir daha hiç dönmeyecek yetişkin, eğer istersem özgür bir kadındım.

Savaş bittikten üç yıl sonra soğuk bir kasım ayı öğleden sonrasında bodrumdaki boya kazanlarında ellerimi ısıtmaya çalışırken Bayan Arashino gelip birisinin beni görmek istediğini söyledi. Yüzündeki ifadeden ziyaretçinin mahalleden başka bir kadın olmadığı anlaşılıyordu. Ama merdivenlerin tepesine varıp Nobu'yu gördüğüm zaman yaşadığım şaşkınlığı tahmin edebilirsiniz. Bay Arashino'yla oturuyordu. Elindeki boş çay fincanı bir süredir orada olduğunu gösteriyordu. Beni görünce Bay Arashino ayağa kalktı.

"Yandaki odada biraz işim var, Nobu-san," dedi. "İkiniz burada kalıp konuşabilirsiniz. Bizi görmeye gelmene çok sevindim."

"Kendini kandırma, Arashino," diye cevap verdi Nobu. "Görmeye geldiğim kişi Sayuri."

Bunu söylemenin kabalık olduğunu ve hiç komik olmadığını düşünürken Bay Arashino bir kahkaha atıp kapıyı arkasından kapattı.

"Bütün dünyanın değiştiğini sandım," dedim. "Ama öyle olmaz, çünkü Nobu-san aynı kalmış."

"Ben hiç değişmem," dedi. "Ama buraya sohbet etmeye gelmedim. Sana ne olduğunu bilmek istiyorum."

"Bir şey olmadı. Nobu-san, mektuplarımı almadın mı?"

"Mektupların şiiir gibi! 'Güzel, damlayarak akan su' veya onun gibi saçmalıktan başka bir şeyden konuşmuyorsun."

"Vay canına Nobu-san, bir daha senin için hiç mektup zıyan etmeyeceğim."

"Eğer böyle olacaklarsa etmemeni tercih ederim. Neden yalnızca bilmek istediğim şeyleri, örneğin, Gion'a ne zaman geleceğini yazmıyorsun? Her ay Ichiriki'ye telefon açıp seni soruyorum ve patroniçe hep bir bahane buluyor. Seni korkunç bir hastalıkla boğuşurken filan bulacağımı sanıyordum. Sanırım eskisinden daha zayıfsın, ama yeterince sağlıklı görünüyorsun. Seni tutan ne?"

"Kesinlikle her gün Gion'u düşünüyorum."

"Arkadaşın Mameha geleli bir yıl ya da daha fazla oldu. O kadar yaşlı olmasına rağmen Michizono bile açıldığı gün geldi. Ama kimse bana, niçin Sayuri'nin gelmediğini söyleyemedi."

"Gerçeği söylemek gerekirse karar bana ait değil. Annenin okiyayı yeniden açmasını bekliyorum. Nobu-san'ın beni orada istediği kadar ben de Gion'da olmayı istiyorum."

"O halde anneyi ara ve zamanın geldiğini söyle. Son altı aydır sabırlı davranıyorum. Mektuplarımda ne dediğimi anlamadın mı?"

"Beni Gion'da istediğini söylediğinde kısa sürede orada görmeyi umduğunu kastettiğini sanıyordum."

"Seni Gion'da görmek istediğimi söylerken kastettiğim şey eşyalarını toplayıp Gion'a gitmendi. Neden anneyi beklediğini anlamıyorum zaten! Şu ana dek geri dönmeyi düşünmediyse o bir aptal demektir."

"Çok az İnsan anne hakkında iyi bir şey söyleyebilir, ama seni temin ederim ki aptal değildir. Eğer onu tanırsa Nobu-san ona hayranlık bile duyabilir. Amerikalı askerlere hatıralar satarak iyi para kazanıyor."

"Askerler sonsuza kadar burada olmayacak. İyi dostun Nobu'nun seni Gion'da istediğini söyle ona." Bunu söyledikten sonra tek eliyle cebinden bir paket çıkarıp hasırın üstüne bana doğru fırlattı. Bir şey söylemeden çayını yudumlayarak bana bakıyordu.

"Nobu-san bana ne fırlatıyor?" dedim.

"Bir hediye. Aç."

"Eğer Nobu-san bana bir hediye veriyorsa ben de hediyemi getirmeliyim."

Odanın bir köşesine gittim. Eşyalarımı sakladığım sandığa giderek uzun zaman önce Nobu'ya vermeye karar verdiğim yelpazeyi çıkardım. Yelpaze beni fabrika hayatından kurtaran Nobu için basit bir hediye olabilir. Ama bir geyşa için danslarda kullandığımız yelpazeler kutsal nesneler gibidir; bu yalnızca sıradan bir dansçı yelpazesi değil, Inoue Dans Okulu'nda *shisho* seviyesine ulaştığımda öğretmenimin bana verdiği yelpazeydi. Daha önce bir geyşanın böyle bir eşyasından ayrıldığını hiç duymamıştım, işte bu yüzden Nobu'ya vermek istiyordum.

Yelpazeyi pamuklu bir kumaşa sarıp Nobu'ya sundum. Açınca çok şaşırdı, ki şaşıracığını biliyordum. Neden onun almasını istediğimi elimden geldiğince açıkladım.

"Çok nazıksın," dedi. "Ama bu hediyeye değmem ben. Dansa benden daha çok değer veren birisine ver."

"Vereceğim başka kimse yok. Bu benim bir parçam ve sana verdim, Nobu-san."

"Bu durumda sana çok teşekkür edeceğim ve bu yelpazeyi çok seveceğim. Şimdi sana getirdiğim paketi aç."

Kâğıt ve sicimlerle sarılmış paketin içinde gazete kağıdıyla desteklenmiş olarak duran yumruk büyüklüğünde bir taş vardı. Eminim ben de Nobu'nun yelpazeyi aldığı zamanki kadar şaşkındım. Biraz daha yakından bakınca bir taş değil, beton parçası olduğunu gördüm.

"Osaka'daki eski fabrikamızdan bir parçayı tutuyorsun elinde," dedi Nobu. "Fabrikalarımızdan ikisi tahrip oldu. Sonraki birkaç yıl içinde şirketimizin hayatta kalamaması gibi bir tehlike var. Görüyorsunuz ya o yelpazeyle sen bana kendinden bir parça verdiysen, ben de sana kendimden bir parça verdim."

"Eğer Nobu-san'dan bir parçaysa bağrıma basacağım."

"Bağına basman için vermedim onu sana. Yalnızca bir beton parçası! Saklayacağın güzel bir mücevher parçasına dönüştürmeme yardım etmeni istiyorum."

"Eğer Nobu-san bunu nasıl yapacağını biliyorsa bana söylesin de zengin olayım."

"Gion'da yapacağın bir görev vereceğim sana. Eğer umduğum gibi giderse şirketimiz' bir iki yıl içinde tekrar ayakları üstünde duracak. Senden bu taş parçasını geri isteyip yerine bir mücevher verdiğimde sonunda *dannan* olma zamanım gelmiş olacak."

Bunu duyunca cildim bir cam kadar soğudu birden; ama bunu göstermedim. "Ne kadar esrarengiz, Nobu-san. Iwamura

Elektrik'e yararı dokunacak bir görev üstlenmem gerekiyor, öyle mi?"

"Berbat bir görev. Sana yalan söylemeyeceğim. Gion kapanmadan önceki son iki yıl içinde valinin konuğu olarak partilere katılan Sato adında bir adam vardı. Onu eğlendirmek için geri gelmeni istiyorum,"

Bunu duyunca bir kahkaha attım. "Bu görev ne kadar berbat olabilir ki? Nobu-san ondan hoşlanmasa da daha kötülerini de eğlendirdiğime eminim."

"Eğer onu hatırlarsan ne kadar korkunç olduğunu kesinlikle bileceksin. Sınır bozucu birisi, bir domuz gibi hareket ediyor. Her zaman masanın karşısında oturduğunu, böylece gözlerini sana dikip bakabildiğini söylüyordu bana hep. Konuştuğu tek kişi sensin, tabii konuştuğu zaman; çünkü çoğunlukla öylece oturur. Belki geçen ay haber dergilerinde ondan söz edildiğini görmüşsündür; kısa süre önce maliye bakanı yardımcısı oldu."

"Aman Tanrım!" dedim. "Çok başarılı olmalı."

"Ah, bu unvana sahip on beş ya da daha fazla adam var. Ağzına saki boşaltmada çok başarılı olduğunu biliyorum; yaptığını gördüğüm tek şey bu. Bizimki gibi büyük bir şirketin geleceğinin onun gibi bir adama bağlı olması korkunç bir trajedi!. Hayatta olmak için korkunç bir zaman Sayuri."

"Nobu-san, böyle şeyler söylememelisin."

"Neden söylemeyecek mişim? Kimse beni duymuyor."

"Önemli olan seni kimin duyduğu değil. Tutumun! Böyle düşünmemelisin."

"Neden? Şirket hiçbir zaman bu kadar kötü durumda olmadı. Savaş boyunca başkan, hükümetin yapmasını söylediği şeylere karşı direndi. Sonunda işbirliğine yanaştığında savaş neredeyse sona ermişti ve onlar için yaptığımız hiçbir şey -tek bir şey bile- savaşa girmede. Ama bu Amerikalıların !wamura Elektrik'i Mitsubishi gibi *zaibatsu* olarak sınıflamalarına engel oldu

mu? Bu çok saçma. Mitsubishi'ye kıyasla bir aslanı seyreden bir serçe gibiyiz. Daha kötüsü de var: Eğer onları devamıza ikna edemezsek Iwamura Elektrik'e el konacak ve mal varlığı savaş tazminatı ödemek için satılacak! İki hafta önce bunun yeterince kötü olduğunu söyledim, ama şimdi bu Sato denen adamı davamız hakkında tavsiyelerde bulunmak üzere atadılar. Bu Amerikalılar bir Japon atadıkları için zeki olduklarını sanıyorlar. Eh, bu işi o adamın yerine bir köpeğin almasını tercih ederdim." Nobu birden durdu. "Ellerine ne oldu senin?"

Bodrumdan geldiğim için elimden geldiğince saklamaya çalışıyordum ellerimi. Ama Nobu görmüştü onları. "Bay Arashino kibarlık ederek boya yapma işini verdi bana."

"Bu lekeleri nasıl yok edeceğine bildiğini umuyorum," dedi. "Bu durumda Gion'a gidemezsin."

"Nobu-san, ellerim sorunlarımın çok küçük bir kısmı. Gion'a gidebileceğimden emin değilim. Anneyi ikna etmek için elimden geleni yapacağım, ama açıkçası bu benim kararım değil. Her neyse, eminim diğer geyşalar yardımcı olabilir."

"Başka geyşa yok! Dinle beni, Bakan Yardımcısı Sato'yu geçen gün yarım düzine insanla birlikte çayhaneye götürdüm. Bir saat boyunca bir şey söylemedi ve sonunda boğazını temizleyip, 'Burası Ichiriki değil,' dedi. Ben de ona, 'Hayır değil. Bu konuda kesinlikle haklısınız,' dedim. Bir domuz gibi homurdandı, sonra 'Sayuri, Ichiriki'de eğleniyor,' dedi. 'Hayır, bakanım, eğer Gion'da olsaydı buraya gelip bizi eğlendirirdi. Ama size söyledim, Gion'da değil!' dedim. Sonra saki fincanını alıp..."

"Umarım ona karşı bundan daha nazik davranmışsındır," dedim.

"Kesinlikle davranmadım! Onun arkadaşlığına yarım saat için bile katlanamıyorum. Ondan sonra söylediğim şeylerden sorumlu değilim. Bu yüzden seni orada istiyorum! Ve bunun senin kararın olmadığını söyleme bana. Bunu bana borçlusun ve

bunu çok iyi biliyorsun. Her neyse, gerçek şu ki... Kendim de seninle biraz vakit geçirme şansına sahip olmak istiyorum..."

"Ben de Nobu-san'la vakit geçirmek isterim."

"Yalnızca geldiğin zaman hiç illüzyon getirme."

"Son birkaç yıldır hiç kalmadığına eminim. Ama Nobu-san belirli bir şey mi düşünüyor?"

"Bir ay içinde *dannan* olmamı bekleme, söylemek istediğim şey bu. Iwamura Elektrik toparlanana kadar böyle bir teklif yapacak durumda değilim. Şirketin geleceği konusunda çok endişeliyim. Ama gerçeği söylemek gerekirse Sayuri, seni yeniden gördükten sonra gelecek konusunda daha iyi şeyler hissediyorum."

"Nobu-san! Ne kadar nazıksın!"

"Gülünç olma, sana iltifat etmeye çalışmıyorum. Senin kaderin ve ben iç içe geçmiş durumdayız. Ama Iwamura Elektrik toparlanmazsa hiçbir zaman senin *dannan* olmayacağım. Belki şirketin toparlanması, seninle ilk karşılaşmam gibi olması gereken bir şey."

Savaşın son yılı sırasında neyin olması gerektiğini neyin gerekmediğini düşünmeyi bırakmıştım. Mahalledeki kadınlara Gion'a bir daha geri dönüp dönmeyeceğimden emin olmadığımı söylüyordum, ama gerçek şuydu ki döneceğimi biliyordum. Kaderim, her neyse, beni orada bekliyordu. Bu yıllar boyunca, kişiliğimdeki suyu, buza çevirerek bekletmeyi öğrendiğimi söyleyebilirsiniz. Ancak düşüncelerimin doğal akışını bu şekilde durdurarak beklemeye dayanabiliyordum. Şimdi Nobu'nun kaderimden söz ettiğini duymak... Eh, içimdeki buzu parçaladığını ve arzularımı bir kez daha uyandırdığını hissediyordum.

"Nobu-san," dedim. "Eğer Bakan Yardımcısı Sato üzerinde iyi bir izlenim bırakmak önemliyse belki sen onu eğlendirirken başkanın da orada olmasını isteyebilirsin."

"Başkan meşgul bir adam."

"Ama eğer Sato şirketin geleceği için önemli biriye..."

"Sen kendinin oraya gelmesi konusunda endişelen. şirket için neyin iyi olduğu konusunu ben düşünürüm. Ay sonuna kadar Gion'a dönmezsen büyük hayal kırıklığına uğrayacağım."

Nobu gitmek üzere ayağa kalktı, çünkü gece çökmeden önce Osaka'ya varması gerekiyordu. Paltosunu ve ayakkabılarını giymesine yardım etmek üzere kapıya kadar ona eşlik ettim ve şapkasını başına geçirdim. Bunu yaptıktan sonra uzun bir süre bana baktı. Beni güzel bulduğunu söyleyeceğini sandım, çünkü bir neden yokken bana bu kadar uzun süre baktıktan sonra bu tür bir şey söylerdi.

"Tanrım, Sayuri, gerçekten bir köylüye benziyorsun!" dedi. Dönüp giderken suratı asıktı.

Otuzuncu Bötüm

O gece Arashino'lar uyurken bodrumda boya kazanlarının altında yanan Taddon'un ışığının altında anneye bir mektup yazdım. Mektubum istenen etkiyi mi yapmıştı, yoksa anne zaten okiyayı yeniden açmaya mı hazırlanıyordu bunu bilmiyorum; ama bir hafta sonra Arashino'ların kapısında yaşlı bir kadın sesi duydum. Kapıyı açınca karşımda teyzeyi buldum. Dişlerini kaybettiği için avutları çökmüştü ve cildinin hastalıklı gri rengi bir gece boyunca tabakta bırakılan çiğ balığı hatırlattı bana. Ama hâlâ güçlü bir kadın olduğunu görebiliyordum; Arashino'lara bana karşı çok iyi davrandıkları için teşekkür etmek üzere bir torba kömür ve bir torba yiyecek getirmişti.

Ertesi gün ağlayarak Arashino'lara veda edip Gion'a döndüm. Orada anne, teyze ve ben oturup işleri tekrar yoluna koyma işine giriştik. Okiyaya şöyle bir baktığımda evin kendisinin bunca yıldır onu ihmal ettiğimiz için bizi cezalandırdığı düşüncesi geçti aklımdan. Sorunlarımızın en kötüsü için dört ya da beş günümüzü ayırmak zorunda kaldık: Ahşapların üzerine yerleşmiş olan tozu temizlemek; kuyudan ölü hayvanları toplamak, annenin üst kattaki kuşların paspasları kemirdiği ve kamışları kendilerine yuva yapmak için kullandığı odasını temizlemek. Annenin en az biz kadar çalışması beni çok şaşırttı. Bunun nedeni kısmen bir aşçı ve tek bir yetişkin hizmetçiye paramızın yetmesiydi, ama Etsuko adında genç bir kızımız da vardı. Anne

ve teyzenin yaşamakta olduğu çiftliğin sahibinin kızıydı o. Dokuz yaşında bir kız olarak Kyoto'ya ilk gelişimden bu yana ne kadar zaman geçtiğini bana hatırlatmak istercesine Etsuko da dokuz yaşındaydı. Mümkün olan her an ona gülümsem de benim Hatsumomo'ya karşı duyduğum korkuyu duyuyordu. Ortalıkta dolaşırken arkasından sürüklenen uzun saçlarıyla bir süpürge kadar uzun ve inceydi. Ve yüzü bir pirinç tanesi gibi inceydi, bu yüzden onun da bir gün tıpkı benim gibi kazana atılıp tüketilmek üzere beyaz ve lezzetli bir hale gelip gelmeyeceğini düşündüm elimde olmadan.

Okiya yeniden yaşanacak bir yer haline gelince Gion etrafında saygılarımı sunmak üzere yola çıktım. Buna, şu anda Gion Tapınağı'nın yanındaki bir eczanenin üstündeki tek odalık dairede kalan Mameha'ya uğrayarak başladım. Bir yıl önceki dönüşünden bu yana daha geniş bir yerin bedelini ödeyecek bir *dannası* olmamıştı. Beni ilk gördüğünde irkildi; bunun nedeninin yanaklarımın fırlamış olması olduğunu söyledi. Gerçek benim de onu gördüğümde çok şaşırmış olmamdı. Güzel oval yüzü değişmemişti, ama boynu adaleli ve ona göre çok yaşlı görünüyordu. En garip olanı da bazen ağzını yaşlı bir kadın gibi bızmıyordu, çünkü dişleri, ben bir değişiklik görmesem de savaş sırasında oldukça gevşemişti ve hâlâ büyük acı veriyordu ona.

Uzunca bir süre konuştuk. *Eski Başkent Danslarını* gelecek baharda yeniden başlatmayı düşünüp düşünmediğini sordum.

"Ah, neden olmasın?" dedi. "Konusu 'Nehirde Dans' olabilir!"

Eğer sıcak kaynağın çıktığı bir tatil yerini yş da ona benzer bir yeri ziyaret edip gerçekte bir fahişe olan ve kendini geyşa gibi gösteren biri tarafından eğlendirildiyse Mameha'nın küçük şakasını anlayabilirdiniz. "Nehirde Dans"ı oynayan bir kadın aslında striptiz yapıyordur. Suda gitgide derinlere dalarmış gibi yapar ve bu arada eteğinin ıslanmasını engellemek için kimono-

sunu durmadan yukarı kaldırırdı, ta ki erkekler bekledikleri şeyi görüp çılgınlık atmaya ve sakilerini şerefe kaldırıra dek.

"Bugünlerde Gion'daki onca Amerikan askeriyle," diye devam etti. "İngilizler sana danstan fazlasını yaptırır. Her neyse, Kaburenjo Tiyatrosu *kyabare*ye çevrildi."

İngilizce 'kabare'den gelen bu sözcüğü daha önce hiç duymamıştım, ama kısa sürede ne anlama geldiğini öğrendim. Arashino ailesiyle yaşarken bile Amerikan askerleri ve gürültülü partileri hakkında hikâyeler duymuştum. Ama yine de o gün öğleden sonra çayhanenin kapısından girdim; merdivenlerin başında her zamanki gibi erkek ayakkabıları dizisi yerine, her biri gözüme annenin köpeği Taku kadar büyük görünen asker botları karmaşasını görmek beni çok şaşırttı. Antreden içeri girince ilk gördüğüm şey iç çamaşırı içindeki bir Amerikalının cumbanın altındaki bir rafın altına sıkışmaya çalışırken iki geyşanın onu dışarıya çekmeye çalışması oldu. Kollarında ve göğsündeki, hatta sırtındaki koyu renk kılları görünce daha önce hiç böylesi iğrenç bir şey görmediğimi hissettim. Görünüşe göre içki içme oyununda elbiselerini kaybetmişti ve saklanmaya çalışıyordu, ama kısa sürede kadınlar onu kollarından çekip koridoru geçtikten sonra bir kapıdan içeri soktular.

Dönüşümden bir hafta sonra yine bir geyşa olarak ilk kez ortaya çıkacaktım. Günümü kuaförden falcıya koşturarak; son kalan lekeleri geçirmek için ellerimi ıslatarak ve ihtiyacım olan makyaj malzemelerini bulmak için bütün Gion'u altüst ederek geçirdim. Artık otuzuma yaklaştığım için özel olaylar dışında beyaz makyaj yapmam beklenmiyordu. Ama o gün ne kadar zayıfladığımı gözlemek için farklı Batılı renklerini deneyerek yarım saat geçirdim makyaj masamın önünde. Bay Bekku beni giydirmek için geldiğinde Etsuko benim bir zamanlar Hatsumonio'yu seyrettiğim gibi dikilip bizi seyretti; aynadan gözlerinde gördü-

ğüm şaşkınlık tekrar bir geyşa gibi görüldüğüme gerçekten ik-
na etti beni.

En sonunda o akşama başladığımda Gion güzel bir kar ör-
tüsü altında kalmıştı. Karlar o kadar ince bir toz gibiydi ki en
ufak bir rüzgârda çatılar tertemiz oluyordu. Kimono şalı giyiyor
ve verniklenmiş şemsiye taşıyordum, bu yüzden Gion'u bir köy-
lû gibi ziyaret ettiğim gün tanınmadığım gibi tanınmadığıma
emindim. Geçen geyşaların ancak yarısını tanıyordum. Savaş-
tan önce kimlerin Gion'da yaşadığını söylemek çok kolaydı,
çünkü beni tanımasalar bile yanımdan geçerken nezaket selamı
veriyorlardı. Diğerleriye hafifçe baş sallamaktan başka bir zah-
mete girmiyorlardı.

Sokaklardaki askerleri görünce, Ichiriki'ye vardığımda gö-
receklerimden korkuyordum. Ama gerçekte girişte subayların
giydiği cilalı siyah ayakkabılar diziliydi; ve gariptir ki çayhane
benim çıraklık günlerimdekinden daha sessiz görünüyordu. No-
bu henüz gelmemişti ya da en azından ondan bir iz görmemiş-
tim, ama doğruca alt kattaki geniş odalardan birine götürüldüm
ve kısa süre sonra Nobu'nun orada olacağı söylendi bana. Nor-
malde koridordaki hizmetçilerin odasında beklerdim, orada elle-
rimi ısıtıp bir fincan çay içerdim; çünkü hiçbir geyşa bir erkeğin
kendisinin boş durduğunu görmesini istemez. Ama Nobu'yu
beklemenin benim için bir sakıncası yoktu; üstelik böyle bir
odada tek başıma birkaç dakika geçirmek benim için bir ayrıca-
lıktı. Son beş yıldır güzelliğe açtım ve bu oda güzelliğiyle insanı
şaşırtıyordu. Duvarları, dokusu varlığını hissettiren soluk sarı
renkli bir ipekle kaplıydı ve tıpkı bir yumurtanın kabuğu tarafın-
dan sarıldığı gibi sarmalandığını hissettiriyordu bana.

Nobu'nun tek başına gelmesini bekliyordum, ama koridor-
dan gelen sesini duyduğumda Bakan Yardımcısı Sato'yu da ge-
tirdiğini anladım. Dediğim gibi Nobu'nun beni beklerken bulma-
sına aldırıyordum; ama bakana popüler olmadığımı düşünme-

si için bir neden vermek bir felaket olurdu. Bu yüzden hemen yandaki kapıdan geçip kullanılmayan bir odaya girdim. Bu bana Nobu'nun nazik olmaya çalışma çabasını dinleme fırsatı verdi.

"Çok güzel bir oda değil mi, bakan?" diyordu. Cevap olarak bir homurtu duydum. "Özellikle sizin için rica ettim. Zen tarzı yağlıboya tabio olağanüstü, sizce de öyle değil mi?" Uzun bir sessizlikten sonra Nobu ekledi. "Evet, güzel bir gece. Oh, size Ichiriki Çayhanesi'nin özel saki karışımını tadıp tatmadığınızı sormuş muydum?"

Konuşma bu şekilde devam ederken Nobu muhtemelen kelebek gibi hareket etmeye çalışan bir fil kadar rahattı. Sonunda kapıyı açıp içeri girdiğimde Nobu çok rahatlamış göründü.

Ancak kendimi tanıtip masaya diz çöküp oturduktan sonra bakana iyice bakabildim. Saatlerini bana bakarak geçirdiğini iddia etmesine rağmen hiç tanıdık görünmüyordu. Onu unutmayı nasıl başardığımı bilmiyorum, çünkü çok belirgin bir görünüşü vardı; yalnızca yüzünü sağa sola çevirmede bile bu kadar sıkıntı yaşayan birini hiç görmemiştim. Çenesini, başını dik tutamıyormuş gibi göğüs kemiğine yapıştırmıştı ve alt çenesi o kadar garip bir şekilde dışarı fırlamıştı ki soluğu doğruca burnuna çıkıyor gibiydi. Bana hafifçe baş sallayıp adını söyledikten sonra ondan homurtudan başka bir ses duyana kadar uzun zaman geçti, çünkü homurtu onun hemen her şeye cevap verme tarzı gibiydi.

Hizmetçi sakilerle gelip bizi kurtarana dek konuşmayı sürdürmek için elimden geleni yaptım. Bakanın fincanını doldurdum ve şaşkınlık içinde sakiyi lavaboya boşaltır gibi doğruca alt çenesine boşaltmasını seyrettim. Çenesini bir an için kapattı, sonra yeniden açtı. İnsanların normalde yutkunurken yaptıkları olağan işaretler yoktu. Boş fincanını kaldırıana dek gerçekten yutup yutmadığından emin değildim.

Ben bakana hikâyeler ve fıkralar anlatıp ona birkaç soru sorup rahatlatmaya çalışırken durum on beş dakika kadar böylece sürüp gitti. Ama kısa süre sonra belki de, "rahat bakan" diye bir şey yok, diye düşünmeye başladım. Bana cevap olarak tek bir sözcükten fazla bir şey söylemedi. İçki içme oyunu oynamayı teklif ettim; şarkı söylemeyi sevip sevmediğini bile sordum. İki yarım saatimizde yaptığımız en uzun sohbet bakanın bana dansçı olup olmadığını sorması oldu.

"Evet, dansçuyım. Bakan kısa bir gösteri yapmamı ister mi?"

"Hayır," dedi. Bu da sohbetin sonu oldu.

Bakan,, insanlarla göz kontağı kurmayı sevmeyebilir, ama hizmetçi iki erkeğin yemeğini getirdiği zaman keşfettiğime göre yiyeceklerini incelemeyi sevdiği kesindi. Ağzına bir şey koymadan önce çubuklarıyla havaya kaldırıyor ve inceliyor, bir o yana bir bu yana çeviriyordu. Ve eğer ne olduğunu anlayamazsa bana soruyordu. "Soya sosu ve şekerle kaynatılmış yerelması," dedim turuncu bir şeyi havaya kaldırınca. Aslında yerelması mı, balina ciğeri mi, yoksa başka bir şey mi olduğu konusunda hiçbir fikrim yoktu. Daha sonra bir parça sosa yatırılmış bifteği havaya kaidirip bana sorunca ona biraz takılmaya karar verdim.

"Ah, bir parça sosa yatırılmış deri," dedim. "Bu çayhanenin özel yemeği! Fil derisinden yapılıyor. Sanırım 'fil derisi' .desem daha iyi olur."

"Fil derisi mi?"

"Sayın bakan, size takıldığımı biliyorsunuz! Bir parça et o. Neden yiyeceklerinizi bu kadar yakından inceliyorsunuz? Buraya gelip köpek eti filan mı yiyeceğinizi sandınız?"

"Köpek eti yedim daha önce," dedi.

"Bu çok ilginç. Ama bu gece burada köpek etimiz yok. Bu yüzden artık yemek çubuklarınıza o kadar yakından bakmayın."

Kısa sürede saki içme oyunu oynamaya başladık. Nobu içki içme oyunundan nefret ediyordu, ama ona yüzümle bir işaret

yaptıktan sonra sesini çıkarmadı. Bakanın kaybetmesine yapmamız gerekenden daha sık izin verebilirdik, çünkü daha sonra, hiç oynamadığı içki içme oyununun kurallarını ona açıklarken gözleri dalgada yüzen bir mantar parçası kadar dengesiz hale geldi. Hemen ayağa kalkıp odanın bir köşesine gitti.

"Bakan," dedi Nobu. "Tam olarak nereye gitmeyi planlıyorsunuz?"

Bakanın cevabı bir geçirti oldu ki ben bunun çok iyi ifade edilmiş bir cevap olduğunu düşündüm, çünkü kusmak üzere olduğu açıktı, Nobu ve ben ona yardıma koştuk, ama ellerini ağzına kapamıştı bile. Eğer bir volkan olsaydı o ana kadar dumanı tütmeye başlardı, bu yüzden cam kapıyı açıp bahçeye karların üstüne kusmasına izin vermekten başka yapabileceğimiz bir şey yoktu. Bu dekoratif bahçelere birisinin kusması düşüncesi size iğrenç gelebilir, ama bakan kesinlikle ilk değildi. Biz geyşalar bir erkeği aşağıdaki tuvalete indirmeye çalışırız, ama bazen bunu başaramayız. Hizmetçilere bir adamın az önce bahçeyi ziyaret ettiğini söylersek ne demek istediğimizi hemen anlarlar ve hemen temizlik malzemeleriyle gelirlerdi.

"Bakan," dedi Nobu. "Tam olarak nereye gitmeyi planlıyorsunuz?"

Nobu ve ben bakanın kapıda eğilip başını karın üstünde tutmasını sağlamak için elimizden geleni yaptık. Ama çabalarımıza rağmen kısa sürede başüstü düştü. Onu bir kenara itmeye çalıştım, böylece en azından kusmuk bulaşmamış kısma düşecekti. Ama bakan iri bir et parçası kadar cüsseliydi. Gerçekte bütün yapabildiğim düşerken onu yana doğru çevirmektir.

Nobu ve benim ağaçtan düşmüş bir dal gibi derin karda yatan bakanı gördükten sonra üzüntüyle birbirimize bakmaktan başka yapabileceğimiz bir şey yoktu.

"Vay canına, Nobu-san," dedim. "Konuşunun bu kadar eğlenceli olacağını bilmiyordum."

"Galiba onu öldürdük. Doğrusu bana soracak olursan bunu hak etti. Ne sinir bozucu bir adam!"

"Onur konuklarına böyle mi davranıyorsun? Onu sokağa çıkarıp ayılması için biraz yürütmelisin. Soğuk ona iyi gelecektir."

"Karda yatıyor. Bu yeterince soğuk değil mi?"

"Nobu-san!" dedim. Sanırım bu yeterli bir azarlamaydı, çünkü Nobu-san içini çekip bakanı ayıltma işine başlamak için çoraplı ayağıyla bahçeye çıktı. O bunu yaparken ben de yardımı olacak bir hizmetçi bulmaya gittim, çünkü Nobu'nun tek koluyla bakanı nasıl içeri alacağını bilmiyordum. Sonra iki adam için kuru çoraplar buldum ve hizmetçiye biz çıktıktan sonra bahçeyi temizlemesini söyledim.

Ben döndüğümde bakan ve Nobu tekrar masaya oturmuşlardı. Bakanın nasıl görüldüğünü tahmin edebilirsiniz, kuşkusuz koktuğunu da. Islak çoraplarını kendi ellerimle çıkarmak zorunda kaldım, ama bunu yaparken uzak durmak için elimden geleni yaptım. Ben bunu yapar yapmaz sırtüstü hasır paspaslara uzandı ve bir an sonra tekrar bilincini kaybetti.

"Sence bizi duyabilir mi?" diye fısıldadım Nobu'ya.

"Bizi bilinci yerindeyken bile duyduğunu sanmıyorum," dedi Nobu. "Hayatında hiç, daha büyük bir aptalla karşılaştın mı?"

"Nobu-san, sessiz ol!" diye fısıldadım. "Bu gece gerçekten eğlendiğini düşünüyor musun? Yani düşündüğün bu tür bir gece miydi?"

"Önemli olan benim düşündüğüm şey değil, onun düşündüğü."

"Umarım bu gelecek hafta da aynı şeyi yapıyor olacağımız anlamına gelmiyordur."

"Eğer akşam bakanın hoşuna gittiyse benim de gitti."

"Nobu-san, gerçekten!" Kesinlikle memnun olmadın. Seni daha önce hiç görmediğim kadar perişan görünüyorsun. Baka-

nın durumu düşünülürse onun da hayatının en iyi gecesini geçirmediğini tahmin edebiliriz..."

"Konu bakan olunca hiçbir şeyi tahmin edemezsin."

"Ortamı bir şekilde biraz daha canlandırabilirsek daha iyi vakit geçirecektir. Sence de öyle değil mi?"

"Eğer yardımı olacağını düşünüyorsan gelecek sefere birkaç geyşa daha getir," dedi Nobu. "Gelecek hafta tekrar geleceğiz. Ablanı da davet et."

"Mameha kesinlikle çok zekidir, ama bakanı eğlendirmek çok yorucu. Öyle bir geyşaya ihtiyacımız var ki, ne bileyim, çok gürültücü filan olmalı! Herkesin dikkatini dağıtmalı. Şimdi düşününce görüyorum da... Bizim yalnızca başka bir geyşaya değil, başka bir konuğa da ihtiyacımız var."

"Bunun için bir neden göremiyorum."

"Eğer bakan içmek ve bana kaçamak bakışlar atmakla meşgulse ve sen de ondan bıktıysan birlikte pek canlı bir akşam geçiremeyiz," dedi. "Gerçeği söylemek gerekirse Nobu-san, belki bir dahaki sefere başkanı da getirmelisin."

Akşamı bu noktaya getirmek için bütün bunları baştan beri planladığımı düşünebilirsiniz. Gion'a geri dönerken her şeyden çok başkanla vakit geçirmenin bir yolunu bulmayı umuyordum. Onunla yine aynı odada oturup ona doğru eğilmek ve fısıltıyla bir yorumda bulunurken teninin kokusunu içime çekmek değildi istediğim: Eğer bu dakikalar hayatın bana önereceği tek zevk olacaksa gözümün karanlığa alışması için o tek parlak ışık kaynağını kapatsam daha iyi olurdu. Hayatımın Nobu'ya doğru kaydığı doğru olabilirdi. Kaderimin gidişini değiştirebileceğimi düşünecek kadar aptal değildim. Ama son umudumdan da vazgeçemedim.

"Başkanı getirmeyi düşündüm," diye cevap verdi Nobu. "Bakan ondan çok etkilendi. Ama bilmiyorum Sayuri. Sana daha önce de söyledim. O meşgul bir adam."

Bakan sanki biri onu dürtmüş gibi irkildi yattığı hasırın üstünde. Masaya oturana kadar doğrulmayı başardı. Nobu onun elbiselerinin görüntüsünden öylesine tiksiniyordu ki bir hizmetçinin ıslak bir havlu getirmesi için beni dışarı gönderdi. Hizmetçi bakanın ceketini temizledikten sonra bizi yeniden yalnız bıraktı. Nobu, "Bakanım, bu kesinlikle harika bir akşam oldu! Gelecek sefere daha çok eğleneceğiz, çünkü bir tek benim üstüme kusmak yerine başkanın ve hatta belki de bir başka geyşanın da üstüne kusabileceksiniz."

Nobu'nun başkandan söz etmesine çok memnun olmuştum, ama bir reaksiyon vermeye korkuyordum.

"Bu geyşa hoşuma gidiyor," dedi bakan. "Başka geyşa istemiyorum."

"Onun adı Sayuri ve onu böyle çağırırsan iyi olur, yoksa gelmeyi kabul etmez. Şimdi ayağa kalkın, bakanım. Eve gitme zamanı geldi."

Onları çayhanenin girişine kadar götürdüm, palto ve ayakkabılarını giymelerine yardım ettikten sonra karda yürüyüp gitmelerini seyrettim. Bakan o kadar zorluk çekiyordu ki Nobu onu kolundan tutmasaydı doğruca bahçe kapısına çarpabilirdi.

O gece daha sonra Mameha'yla birlikte Amerikan askerleriyle dolu olan bir partiye katıldık. Biz oraya varana kadar tercümanları bir işe yaramaz hale gelmişti, çünkü çok fazla içki içirmişlerdi; ama subayların hepsi Mameha'yı tanıyordu. Hepsinin bir şeyler söyleyip kollarını sallayarak Mameha'dan dans etmesini istemelerine biraz şaşırmıştım. Ben sessizce oturup onu seyredeceğimizi düşünüyordum, ama o dans etmeye başladığı an birkaç subay ayağa kalkıp hoplaya zıplaya dans etmeye başladı. Eğer bunun olacağını söyleselerdi baştan biraz şüphe duyabilirdim; ama bunu görmek... Eh, kahkahalarla güldüm ve uzun zamandır olmadığı kadar eğlendim. Mameha'yla sırayla

masaya çıktığımız ve askerlerin masanın etrafında dans ettiği bir oyun oynamaya başladık. Müzik durduğu zaman yerlerine koşmak zorundalardı. En son oturan ceza olarak saki içiyordu.

Partinin ortasında Mameha'ya aynı dili konuşmamamıza rağmen herkesin bu kadar eğlendiğini görmenin ne kadar garip olduğunu söyledim. Hele o gece daha erken saatlerde Nobu'yu bir Japonla birlikte berbat vakit geçirdiğimizi düşününce. Bana partiyi sordu.

"Üç insan çok az olabiliyor," dedim ona partiden söz ettikten sonra. "Özellikle de bunlardan biri kötü ruh hali içindeki No bu'ysa."

"Gelecek sefere başkanı getirmesini önerdim. Ve başka bir geysaya da ihtiyacımız var, sence de öyle değil mi? Gürültülü ve eğlenceli birisi."

"Evet," dedi Mameha. "Belki ben uğrarım..."

Önce bunu söylemesine şaşırdım. Çünkü yeryüzündeki hiç kimse Mameha'yı "gürültülü ve komik" olarak tarif edemezdi. Gerçekte ona ne demek istediğimi anlatmak üzereyken birden yanlış anlamayı fark etti ve, "Evet, uğramak isterim... Ama eğer gürültülü ve komik birini istiyorsan eski dostun Balkabağı'yla konuşman gerekir," dedi.

Gion'a döndüğümde beri her yerde Balkabağı'nın hatıralarıyla karşılaşırıyordum. Aslında, okiyaya ilk girdiğim an Gion'un kapandığı gün onun resmi giriş kapısında duruşunu hatırlamıştım. Bütün hafta boyunca temizlik yaparken tekrar tekrar onu düşündüm. Bir keresinde hizmetçiye döşemedeki tozu silmesine yardım ederken Balkabağı'nın hemen önümde durmuş dans ettiğini hayal ediyordum. Oradaki boşluk içinde korkunç bir üzüntü barındırıyor gibiydi. Biz kızların birlikte olduğu zamanın üzerinden gerçekten o kadar uzun yıllar mı geçmişti? Sanırım hepsini kolayca aklımdan çıkarabilirdim, ama arkadaşlığımızın bozulmasının verdiği hayal kırıklığını kabul etmeyi hiç öğren-

meyecektim. Hatsumomo'nun bize yüklediği korkunç düşmanlığı suçluyordum. Benim evlat edinilmem bardağı taşıran son damlaydı kuşkusuz, ama elimde olmadan kısmen kendimi sorumlu tutuyordum. Balkabağı bana yalnızca nezaket göstermişti. Bunun için ona teşekkür etmenin bir yolunu bulabilirdim.

Gariptir ki Mameha söyleyene kadar Balkabağı'na yaklaşmak aklıma gelmemiştir. İlk karşılaşmamızın biraz tuhaf olacağından kuşku yoktu, ama gecenin geri kalanını düşününce belki Balkabağı'nın asker partilerine bir değişiklik olarak daha kibar bir çevreye tanıştırmaktan memnurluk duyacağına karar verdim. Kuşkusuz başka nedenlerim de vardı. Artık bunca yıl geçtiğine göre belki arkadaşlığımızı tamir etmeye başlayabilirdik.

Gion'a geri'döndüğü dışında Balkabağı'nın durumu hakkında hiçbir şey bilmiyordum, bu yüzden birkaç yıl önce ondan bir mektup alan teyzeyle konuşmaya gittim. Balkabağı mektupta okiya tekrar açıldığında kendisinin de alınması için yalvarıyor, aksi takdirde başka bir yer bulamayacağını söylüyordu. Teyze belki bunu yapmaya istekli olabilirdi, ama anne, Balkabağı'nın kötü bir yatırım olduğunu söyleyerek bunu reddediyordu.

"Hanami-cho bölgesinde acınası küçük bir okiyada yaşıyor," dedi teyze. "Ama ona acıyıp ziyaret için buraya getirme. Anne onu görmek istemiyor. Bence onunla konuşman aptallık olur."

"Kabul etmeliyim ki," dedim. "Balkabağı'yla aramda olanlar hakkında hiçbir zaman iyi şeyler hissetmedim..."

"Aranızda hiçbir şey olmadı. Balkabağı başarısız oldu, sen başarılı. Her neyse, bugünlerde durumu oldukça iyi. Amerikalıların ona doyamadığını duydum. Biliyorsun ya, o biraz kaba, tam onların istediği gibi."

O gün öğleden sonra Shijo Bulvarı'nı geçip Gion'un Hanami-cho bölgesine gittim ve teyzenin sözünü ettiği acınası küçük

okiyayı buldum. Hatsumomo'nun arkadaşı Korin'i ve okiyasının savaşın en karanlık yıllarında nasıl yanıp kül olduğunu hatırlarsanız... Eh, bu yangın komşu okiyaya da zarar vermişti ve bu okiya şimdi Balkabağı'nın yaşadığı okiyaydı. Dış duvarlarının bir tarafı tamamen kömürleşmişti ve yanan çatının bir kısmına tahta plakalardan yama yapılmıştı. Sanırım Tokyo'nun veya Osaka'nın bazı bölgelerinde mahalledeki en sağlam yapı olabilirdi; ama Kyoto'nun ortasında çok dikkat çekiyordu.

Genç bir hizmetçi beni ıslak kül kokan kabul odasına aldı ve daha sonra bir fincan çayla geldi. Balkabağı en sonunda gelene dek aradan epey zaman geçti. Dışardaki karanlık koridor-da onu pek göremiyordum, ama yalnızca orada olduğunu bilmek bile içimi ısıtmıştı. Gidip onu kucaklamak için ayağa kalktım. O ise bana doğru birkaç adım attı ve diz çöküp başını eğerek sanki anneymişim gibi resmi bir şekilde selam verdi. Bu beni çok şaşırttı ve olduğum yerde kalakaldım.

"Hadi, Balkabağı... yalnızca benim!" dedim.

Bana bile bakmıyor, gözlerini emir bekleyen bir hizmetçi gibi yerden ayırmıyordu. Büyük hayal kırıklığına uğrayıp masadaki yerime geri döndüm.

Savaşın son yıllarında görüştüğümüzde yüzü hâlâ çocukluğunda olduğu gibi yuvarlak ve dolgundu, ama daha üzgün bir bakışı vardı. O zamandan beri çok değişmişti. O sırada bilmiyordum, ama çalıştığı lens fabrikası kapandıktan sonra Balkabağı iki yıldan uzun bir süreyi Osaka'da fahişe olarak çalışarak geçirmişti. Dudakları küçülmüş gibiydi, belki de gergin tutuyordu, bilmiyorum. Ve yüzü hâlâ geniş olsa da dolgun yanakları incelmış, beni şaşırtan sıska bir zarafete bürünmüştü. Balkabağı'nın Hatsumomo ya da onun gibi biriyle rekabet edebilecek bir güzelliğe ulaştığını söylemek istemiyorum, ama yüzü daha önce olmayan bir kadınsılığa sahip olmuştu artık.

"Yılların çok zor geçtiğine eminim Balkabağı," dedim. "Ama çok hoş görünüyorsun."

Balkabağı buna cevap vermedi. Yalnızca beni duyduğunu gösterir şekilde hafifçe yana eğdi başını. Popülerliği konusunda onu tebrik edip savaştan bu yana geçen hayatı hakkına sorular sormaya çalıştım, ama o kadar ifadesiz kaldı ki geldiğime üzül-meye başladım.

Rahatsızlık verici bir sessizlikten sonra konuştu.

"Buraya yalnızca sohbet etmeye mi geldin, Sayuri? Çünkü sana söyleyecek ilginç bir şeyim yok."

"Gerçek şu ki," dedim, "Kısa bir süre önce Nobu Toshika-zu'yu gördüm ve... aslında, Balkabağı, zaman zaman belirli bir adamı Gion'a getirecek. Belki onu eğlendirmemizde bize yardımcı olma kibarlığını gösterirsin diye düşünmüştüm."

"Ama kuşkusuz beni görünce kararını değiştirdin."

"Hayır," dedim. "Bunu neden söylediğini bilmiyorum. Nobu Toshikazu ve Başkan... Yani Başkan Iwamura, senin eşliğine büyük değer verir. Bu kadar basit."

Balkabağı bir an için sessizce diz çökmeye ve yere bakmaya devam etti. "Hayatta herhangi bir şeyin 'bu kadar basit' olduğuna inanmaktan vazgeçtim," dedi sonunda. "Aptal olduğumu düşündüğünü biliyorum."

"Balkabağı!"

"Ama muhtemelen bana söylemeyeceğin başka nedenlerin de var."

Balkabağı çok esrarengiz olduğunu düşündüğüm bir şekilde hafifçe başını eğdi. Bu ya az önce söylediği şey için bir özürdü ya da affını isteyerek çıkmak istiyordu.

"Sanırım başka nedenim var," dedim. "Gerçeği söylemek gerekirse bunca yıl sonra senin ve benim eski yıllardaki gibi dost olabileceğimizi düşündüm. Birlikte pek çok şey atlattık...

Hatsumomo dahil! Birbirimizi tekrar görmemizin çok doğal olduğunu düşünüyorum."

Balkabağı bir şey söylemedi.

"Başkan lwamura ve Nobu gelecek hafta cumartesi günü Ichiriki Çayhanesi'nde bakanı eğlendiriyor olacaklar," dedim. "Eğer bize katılırsan çok memnun oluruz."

Ona armağan olarak bir paket çay getirmiştım. İpek örtüsünden çıkarıp masaya koydum. Ayağa kalkarken gitmeden önce ona söyleyecek kibar bir şeyler düşündüm, ama o kadar şaşkın görünüyordu ki gitmenin en iyisi olduğunu düşündüm.

Otuz Birinci Bölüm

Başkan'ı en son beş yıl önce görmütüm. Zaman zaman gazetelerde, yaşadığı sıkıntıları okuyordum. Yalnızca savaşın son yıllarında askeri hükümetle içinde bulunduğu anlaşmazlıkları değil, o zamandan beri verdiği işgal yetkililerinin şirketine el koymasına engel olma mücadelesini de. Bütün bunlar onu büyük ölçüde yaşlandırmış olsa hiç şaşırmazdım. Yomiuri gazetesindeki bir fotoğrafı gözlerindeki endişeli bakışı gösteriyordu, tıpkı Bay Arashino'nun gözlerini kısarak bombardıman • uçaklarını seyreden komşusu gibi. Her neyse, hafta sonu yaklaştıkça Nobu'nun onu da birlikte getirme konusunda kesin olarak karar vermediğini kendime hatırlatıyordum. Umut etmekten başka yapabileceğim bir şey yoktu.

Cumartesi sabahı erkenden uyandım. Pencereadaki kâğıt perdeyi açınca cama vuran soğuk yağmuru gördüm. Aşağıdaki dar sokakta genç bir hizmetçi buzlu-kaldırım taşında kayıp düş-tükten sonra yeniden ayağa kalkmaya çalışıyordu. O kadar sıkı-cı ve kasvetli bir gündü ki almanağımı okumaya bile korkuyordum. Öğleye kadar ısı biraz daha düştü. Kabul odasında cama vuran buz gibi yağmurun sesini dinleyip yemek yerken soluğumun buharını görebiliyordum. O akşam çok sayıda parti iptal edilmişti, çünkü sokaklar çok tehlikeliydi ve gece inerken teyze lwamura Elektrik'in partisinin hâlâ geçerli olup olmadığını öğrenmek için Ichiriki Çayhanesi'ni aradı. Çayhanenin sahibesi

Osaka'daki telefonların kesik olduğunu, bu yüzden emin olamayacağını söyledi. Bu yüzden banyo yapıp giyindim ve Bay Bekku'nun kolunda Ichiriki Çayhanesi'ne gittim. Bay Bekku, Pon-tocho bölgesinde çalışan genç kardeşinden ödünç aldığı ka-
uçukları geçirmişti ayakkabılarının üstüne.

Ben vardığımda Ichiriki'de bir karmaşa hâkimdi. Uşakların bölmesindeki bir su borusu patlamıştı ve bu yüzden hizmetçiler çok meşguldü. Kimsenin dikkatini çekmedim. Koridoru geçerek bir hafta önce Nobu ve bakanı eğlendirdiğim odaya gittim. Başkan ve Nobu'nun Osaka'dan buralara kadar gelecekleri düşünülürse orada kimsenin olmasını beklemiyordum, Mameha bile şehir dışındaydı ve geri dönmede zorluk çekebilirdi. Sürgülü kapıyı açmadan önce bir an diz çöküp gözlerimi kapadım ve sinirlerimi yatıştırmak için elimi karnıma bastırdım. Birden koridorun çok sessiz olduğu dikkatimi çekti. Odadan gelen bir mırıltı bile duyamıyordum. Korkunç bir hayal kırıklığıyla odanın boş olacağını fark ettim. Geri dönmeye karar verdiğim sırada emin olmak için kapıyı açıp bakmaya karar verdim; kapıyı açtığımda iki eliyle bir dergiyi tutan başkan yakın gözlüklerinin üzerinden bana bakıyordu. Onu gördüğüme o kadar şaşırmışım ki konuşamadım bile. Sonunda, "Tanrım, başkan!" demeyi başardım. "Sizi burada tek başınıza kim bıraktı? Çayhanenin sahibesi çok kızacak."

"Beni yalnız bırakan o," dedi dergiyi kapatarak. "Ona ne olduğunu merak ediyordum."

"İçecek bir şeyiniz bile yok. Size biraz saki getireyim."

"Patroniçenin söylediği de buydu. Bu durumda sen de hiç geri dönmeyeceğine göre ben bütün gece dergi okuyacağım herhalde. Senin yanımda kalmanı tercih ederim." Gözlüklerini çıkarıp cebine koydu, kısık gözleriyle bana iyice baktı.

Başkana eşlik etmek üzere kalkarken geniş odanın soluk sarı ipek duvarları çok küçük görünmeye başladı, çünkü hiçbir

odanın hissettiklerimi almaya yetecek kadar büyük olduğunu sanmıyordum. Onu bunca zaman sonra yeniden görmek içimde umutsuz bir şeyleri uyandırmıştı. Kendimi hayal ettiğim gibi neşeliden çok üzgün bulduğuma şaşırmıştım. Zaman zaman başkanın da tıpkı teyze gibi savaş sırasında doğruca yaşlılık çağına gireceğinden endişelenmiştim. Odanın karşısından bile gözlerinin kenarlarının hatırladığımdan daha keskin bir şekilde kırıştığını fark ettim. Ağzının kenarındaki deri de sarkmaya başlamıştı, ama bu bana göre güçlü çenesine bir ağırbaşlılık kazandırmıştı. Masaya doğru çömelirken ona kaçamak bir bakış fırlattım ve ifade­siz bir şekilde hâlâ beni incelemekte olduğunu gördüm. Bir sohbet başlatmak üzereyken başkan önce davrandı.

"Hâlâ çok güzel bir kadınsın, Sayuri."

"Başkan," dedim. "Sizin söylediğiniz hiçbir şeye inanmam bir daha. Bu akşam yanaklarımdaki çökkün ifadeyi saklamak için makyaj masamda yarım saat geçirdim."

"Son birkaç yılın zorluklarına yalnızca kilo kaybetmekten fazlasını çekerek katlandığına eminim. Bunu kesinlikle biliyorum."

"Başkan, eğer kusura bakmazsanız... Şirketinizin yüz yüze olduğu sorunları Nobu-san'dan biraz duydum."

"Evet, şey, bu konuda konuşmamıza gerek yok. Bazen hayallerimiz gerçek olsa dünyanın nasıl olacağını düşünerek bile felaketlerin üstesinden gelebiliriz."

Bana üzüntülü bir şekilde gülümsedi. Bunu o kadar güzel bulmuştum ki, dudaklarının mükemmel kıvrımından gözlerimi alamıyordum.

"Cazibeni kullanıp konuyu değiştirmen için bir şans," dedi.

Kapı açılıp arkasında Balkabağı'yla Mameha içeri girdiği sırada cevap bile verememişim. Balkabağı'nı gördüğüme şaşırmıştım; gelmesini beklemiyordum. Mameha'ya gelince Nago-ya'dan henüz dönmüş ve son derece geç kaldığını düşünerek

Ichiriki'ye koşmuş olmalıydı. Başkanı selamlayıp geçen hafta yaptığı bir şey yüzünden teşekkür ettikten sonra sorduğu ilk şey Nobu ve bakanın neden orada olmadığıydı. Başkan kendisinin de bir süredir bunu düşündüğünü itiraf etti.

"Ne garip bir gün oldu," dedi Mameha neredeyse kendi kendine konuşur gibi. "Tren, Kyoto istasyonunun dışında tam bir saat durdu ve dışarı çıkamadık. İki adam kendini camdan attı. Sanırım bir tanesi yaralandı. Sonunda bir dakika önce Ichiriki'ye vardığımda kimse yok gibiydi. Zavallı Balkabağı koridorlarda kaybolmuş gibiydi! Balkabağı'yla tanıştınız, başkan, değil mi?"

O ana dek Balkabağı'na yakından bakmamıştım, ama kül rengi olağanüstü bir kimono giyyordu. Belinin altındaki altın rengi noktalar dağ ve ay ışığındaki su resmine karşı uçan ateş-böceklerini oluşturuyordu. Ne benimki, ne de Mameha'nınki onun kimonosuyla kıyaslanamazdı bile. Başkan da kimonoyu benim kadar çarpıcı bulmuş gibiydi, çünkü ayağa kalkıp kendisine göstermesini istedi. Balkabağı çok mütevazı bir şekilde ayağa kalkıp etrafında bir kez döndü.

"Ichiriki gibi bir yere genellikle giydiğim gibi kimonolarla gelemeyeceğimi düşündüm," dedi. "Benim okiyamdakiler pek göz alıcı değil, ama Amerikalılar farkı anlayamıyor."

"Bize karşı bu kadar açık sözlü olmasan bunun her zaman ki kıyafetin olduğunu sanabilirdik," dedi Mameha.

"şaka mı yapıyorsun? Hayatımda bu kadar güzel bir kimono giymedim. Sokağın altındaki okiyadan dn aldım. Bunun için ne dememi istediklerine inanamazsınız, ama hiçbir zaman param olmayacak, bu yüzden hiç fark etmez, öyle değil mi?"

Başkanın eğlendiğini görebiliyordum, çünkü bir geyşa hiçbir zaman bir erkeğin önünde bir kimononun parası kadar ahmakça bir şeyden söz etmezdi. Mameha bir şey söylemek için döndü, ama Balkabağı sözünü kesti.

"Bu gece burada bir kodaman olacağını sanıyordum."

"Belki başkanı düşünüyordun," dedi Mameha. "Onun bir kodaman olduğunu düşünmüyor musun?"

"Kodaman olup olmadığını o bilir. Bunu ona benim söylememe gerek yok."

Başkan Mameha'ya dönüp sahte bir şaşkınlıkla kaşlarını kaldırdı. "Her neyse, Sayuri bana başka bir adamdan söz etti," diye devam etti Balkabağı.

"Sato Norika, Balkabağı," dedi başkan. "Yeni maliye bakanı yardımcısı."

"Ah, Sato denen o adamı tanıyorum. Tıpkı bir domuza benziyor."

Hepimiz buna güldük. "Hadi Balkabağı," dedi Mameha. "Ağzından çıkanlara bir bak!"

O sırada kapı açıldı ve Nobu'yla bakan içeri girdi. İkisi de soğuktan kızarmıştı. Arkalarındaki hizmetçi saki ve çerez getiriyordu. Nobu orada dikilip bir koluyla kendini sarıp ayaklarını yere vurdu, ama bakan doğruca masaya geldi. Balkabağı'na homurdandı, başını bir yana doğru eğdi, yanına sıkışabilmesi için biraz ileri kaymasını söyledi. Tanıştırma işi sona erdikten sonra Balkabağı, "Hey, bakanım, bahse girerim beni hatırlamıyorsunuzdur, ama ben sizin hakkınızda çok şey biliyorum," dedi.

Bakan kendisine az önce koyduğum sakiyi ağzına boşalttı ve Balkabağı'na azarlama diyebileceğim bir ifadeyle baktı.

"Ne biliyorsun?" diye sordu Mameha. "Bize bir şeyler anlat."

"Bakanın Tokyo belediye başkanıyla evli bir kız kardeşi olduğunu biliyorum," dedi Balkabağı. "Eskiden karate çalıştığını ve bir keresinde elini kırdığını biliyorum."

Bakanın şaşırmış görünmesi bunların doğru olduğunu söylüyordu bana.

"Ayrıca bakanım, eskiden Nao Itsuko'yu tanıyan bir kız tanıyorum," diye devam etti Balkabağı. "Osaka dışında bir fabrikada

birlikte çalıştık. Bana ne söylediğini biliyor musunuz? Siz ikinizin "ne olduğunu, bilirsiniz' bunu birden fazla yaptığınızı söyledi."

Bakanın kızmasından korkuyordum, ama ifadesi yumuşadı ve sonunda benim gurur parıltısı olduğundan emin olduğum bir hal aldı.

"O Itsuko güzel bir kızdı," dedi Nobu'ya gülümseyerek.

"Vay canına bakanım," dedi Nobu. "Bayanlarla bu tür ilişkileriniz olduğunu hiç tahmin etmezdim." Sözleri çok samimi gibiydi, ama tiksinti ifadesini zorlukla saklayabildiğini görebiliyordum. Başkanın bakışları beni aşıp geçti; bütün bu konuşmayı çok eğlendirici bulduğu açıktı.

Bir dakika sonra kapı açıldı ve üç hizmetçi erkeklerin yemeklerini getirdi. Karnım biraz aç olduğu için gözlerimi güzel yeşil kaplar içinde sunulan fındıklı sarı kremaların görüntüsünden kaçırmak zorunda kaldım. Hizmetçiler daha sonra çam iğnelerinin üzerine yatırılmış olan kızarmış tropikal balıkla geldiler. Nobu ne kadar aç görüldüğümü anlamış olmalıydı ki, tatmam için ısrar etti. Başkan da Mameha ve Balkabağı'na birer lokma teklif etti. Balkabağı, "O balığa asla dokunmam," dedi. "Bakmak bile istemiyorum."

"Nesi var ki?" diye sordu Mameha.

"Eğer söylersem yalnızca gülersiniz bana."

"Anlat bize, Balkabağı," dedi Nobu.

"Neden anlatayım ki? Uzun bir hikâye ve zaten kimse bana inanmaz."

"Koca yalancı!" dedim.

Aslında Balkabağı'na yalancı demiyordum. Gion'un kapanmasından uzun zaman önce "koca yalancı" adını verdiğimiz bir oyun oynuyorduk. Bu oyunda herkes yalnızca biri doğru olan iki hikâye anlatıyordu. Sonra diğer oyuncular hangisinin doğru olduğunu tahmin etmeye çalışıyorlardı; yanlış tahminde bulunan ceza olarak saki içiyordu.

"Ben oynamıyorum," dedi Balkabağı.

"O halde yalnızca hikâyeyi anlat," dedi Mameha. "O zaman başka hikâye anlatmak zorunda kalmayacaksın."

Balkabağı pek memnun görünmüyordu; ama Mameha ve ben bir süre asık suratlarla ona baktıktan sonra anlatmaya başladı.

"Ah, pekâlâ. Şöyle bir şey. Ben Sapporo'da doğdum. Orada yaşlı bir balıkçı vardı. Bir gün garip görünüşlü konuşabilen bir balık tuttu."

• Mameha ve ben birbirimize bakıp birer kahkaha patlattık.

"İsterseniz gülebilirsiniz, ama kesinlikle doğru," dedi Balkabağı.

"Devam et, Balkabağı. Dinliyoruz," dedi başkan..

"Şey, olan şuydu ki balıkçı temizlemek üzere balığı yatırdığında balık tıpkı bir insan gibi sesler çıkarmaya başlamış, ama balıkçı ne dediğini anlayamıyormuş. Diğer balıkçıları çağırmış ve hepsi bir süre dinlemişler. Balık suyun dışında o kadar uzun süre kalmaktan ölmek üzereymiş ki onu öldürmeye karar vermişler. Ama kısa süre sonra yaşlı bir adam kalabalığı yararak öne çıkmış ve balığın söylediği her şeyi anladığını söylemiş, çünkü balık Rusça konuşuyormuş."

Hepimiz kahkahalarla gülmeye başladık, bakan bile bir iki homurtu çıkardı. Biz sakinleşince Balkabağı, "inanmayacağınızı biliyordum, ama doğru," dedi.

"Balığın ne söylediğini bilmek istiyorum," dedi başkan.

"Neredeyse ölmek üzereymiş, bu yüzden bir tür... fısıltıymış söyledikleri. Yaşlı adam balığın yanına eğilip kulağını balığın dudaklarına yaklaştırmış..."

"Balıkların dudakları olmaz," dedim.

"Pekâlâ, balığın... o şeylerine her ne diyorsanız onlara yaklaştırmış," diye devam etti Balkabağı. "Balığın ağzının kenarlarına. Ve balık demiş ki: "Söyle onlara devam edip beni temizle-

sinler. Artık yaşayacak bir şeyim kalmadı zaten. Orada bir ay önce ölen balık benim karımdı."

"Yani balıklar evleniyorlarmış!" dedi Mameha. "Kocaları ve karıları varmış!"

"Bu savaştan önceydi," dedim. "Savaştan bu yana evlenmeye paraları yok. Yalnızca etrafta yüzüp iş .arıyorlar."

"Bu savaştan çok önce oldu," dedi Balkabağı. "Savaştan çok çok uzun zaman önce. Annem bile doğmamıştı daha."

"O halde doğru olduğunu nereden biliyorsun?" diye sordu Nobu. "Herhalde balıklar söylememiştir bunu sana."

"Balık hemen oracıkta ölmüş! Ben o zaman henüz doğmamışsam bana nasıl söyleyebilirdi ki? Üstelik ben Rusça bilmiyorum."

"Pekâlâ, Balkabağı," dedim. "Yani sen başkanın balığının da konuşan balık olduğuna inanıyorsun."

"Öyle bir şey söylemedim. Ama tam olarak o konuşan balığa benziyor. Açlıktan ölsem bile yemezdim onu."

"Eğer o zaman doğmamışsan," dedi başkan. "Hatta annem bile doğmamışsa balığın neye benzediğini nereden biliyorsun?"

"Siz başbakanın neye benzediğini biliyorsunuz, öyle değil mi?" dedi Balkabağı. "Ama onunla hiç karşılaştınız mı? Aslında belki de karşılaşmışsınızdır. Daha iyi bir örnek bulayım. İmparatorun neye benzediğini biliyorsunuz, ama onunla tanışma şerefine hiç ulaşmadınız!"

"Başkan o şerefe ulaştı, Balkabağı," dedi Nobu.

"Ne demek istediğimi anladınız. Herkes imparatorun nasıl görüldüğünü bilir. Demek istediğim şey bu."

"İmparatorun fotoğrafları var," dedi Nobu. "Sen balığın resimlerini görmüş olamazsın."

"Benim büyüdüğüm yerde o balık çok ünlüydü. Annem hakkında her şeyi anlattı bana ve size söylüyorum, aynen masadaki o şeye benziyordu!"

"Senin gibi insanlar içinTanrı'ya şükürler olsun, Balkabağı," dedi başkan. "Sen, geriye kalan bizleri son derece sıkıcı gösteriyorsun."

"Eh, benim hikâyem bu. Başka bir tane daha anlatmayacağım. Eğer siz 'koca yalancı' oyununu oynamak istiyorsanız birisi başlayabilir."

"Ben başlıyorum," dedi Mameha. "İşte ilk hikâyem. Ben altı yaşındayken okiyamızın kuyusundan su çekmek üzere dışarı çıktığımda öksürerek boğazını temizleyen, bir adamın sesini duydum. Ses kuyunun içinden geliyordu. Okiyanın sahibesini çağırdım, gelip sesi dinledi. Kuyunun üstüne bir lamba tuttuğumuzda orada kimseyi bulamadık, ama güneş doğana kadar onu duymaya devam ettik. Sonra ses kesildi ve bir daha duymadık."

"Diğer hikâye doğru olanı," dedi Nobu. "Ve onu henüz duymadım bile."

"İkisini de dinlemek zorundasınız," diye devam etti Mameha. "İşte ikinci hikâye. Bir keresinde Akita Masaichi'nin evinde eğlence yapmak üzere birkaç geyşayla birlikte Osaka'ya gittim." Savaşın önce büyük bir servet elde eden ünlü bir işadamıydı bu. "Şarkı söyleyip saatlerce içtikten sonra Akita-san paspaslarının üstünde uyuyakaldı ve geyşalardan biri bizi gizlice yandaki odaya sokup bir sandık dolusu pornografi gösterdi. Bazıları Hiroshige tarafından yapılmış olan tahta kalıp pornografiler..."

"Hiroshige hiçbir zaman pornografik baskılar yapmadı," dedi Balkabağı.

"Evet, yaptı, Balkabağı," dedi başkan. "Bazılarını ben gördüm."

"Ve ayrıca," dedi Mameha. "Her türlü şişko Avrupalı kadın ve erkek resmi ve bazı film makaraları da vardı."

"Akita Masaichi'yi iyi tanırım," dedi başkan. "Pornografi koleksiyonu olamaz onun. Diğer hikâye doğru."

"Şimdi, başkan," dedi Nobu. "Bir kuyudan gelen erkek se siyle ilgili hikâyeye inanıyorsunuz, öyle mi?"

"İnanmak zorunda değilim. Önemli olan Mameha'nın doğru olduğunu düşünmesi."

Balkabağı ve başkan kuyudaki adama oy verdi. Bakan ve Nobu pornografi hikâyesine. Bana gelince iki hikâyeyi de daha önce duymuştum ve kuyudaki adam hikâyesinin doğru olduğunu biliyordum. Bakan şikâyet etmeden cezasını çekerek sakiyi içti; ama Nobu söylenip durdu. Bu yüzden onun ikinci sırayı almasına karar verdik.

"Bu oyunu oynamıyorum," dedi.

"Oynayacaksın, yoksa her turda ceza olarak saki içecek sin," dedi Mameha.

"Pekâlâ, iki hikâye istiyorsunuz, size iki hikâye anlatacağım İşte birincisi. Küçük beyaz bir köpeğim var, adı Kubo. Bir gece eve geldiğimde Kubo'nun tüylerinin tamamı maviye dönmüştü."

"Ben buna inanıyorum," dedi Balkabağı. "Büyük bir olasılıkla bir tür şeytan kaçırmıştır onu."

Nobu, Balkabağı'nın ciddi olup olmadığını anlayamamış gibi bakıyordu. "Ertesi gün yine oldu," dedi tereddütlü bir şekilde. "Ama bu kez Kubo'nun tüyleri kırmızıydı."

"Kesinlikle şeytanların işi," dedi Balkabağı. "Şeytanlar kırmızıyı severler. Kan rengidir."

Nobu bunu duyunca öfkelenmeye başladı. "İşte ikinci hikâyem. Geçen hafta ofisime o kadar erken gittim ki sekreterim henüz gelmemişti. Pekâlâ, hangisi doğruyd?"

Kuşkusuz hepimiz sekreter hikâyesini seçtik, Balkabağı hariç. Böylece ceza olarak bir bardak saki içmeye mahkûm oldu. Bir fincan saki demiyorum; yalnızca küçük bir bardak. Bakan onun için sakiyi doldurdu, bardak tamamen dolduktan sonra damla damla eklemeye devam etti, ta ki saki, bardağın kenarla-

rından taşana dek. Onu seyrederken endişeleniyordum, çünkü alkole karşı çok az dayanıklılığı vardı.

"Köpeklerle ilgili hikâyenin doğru olmadığına inanamıyorum," dedi bardağı bitirdikten sonra. Dilinin ağzının içinde dolaşmaya başladığını duyduğumu sanıyordum. "Böyle bir şeyi nasıl uydu-rabildin?"

"Nasıl mı uydurdum? Sorulması gereken soru şu ki sen nasıl inanabildin? Köpekler maviye dönmez. Ne de kırmızıya. Ve şeytanlar yoktur."

Sıra bendeydi. "İlk hikâyem şu: Bir yıl kadar önce bir gece Kabuki aktörü Yoegoro sarhoş olup beni her zaman çok güzel bulduğunu söyledi."

"Bu doğru değil," dedi Balkabağı. "Yoegoro'yu tanırım."

"Eminim tanıyorsundur. Ama yine de beni güzel bulduğunu söyledi ve o gecedeki beri zaman zaman bana mektup yazar. Her mektubun köşesine küçük, kıvrıkcık, siyah bir kıl yapııştırır."

Başkan buna güldü, ama Nobu öfkeyle doğruldu. "Şu Kabuki aktörleri. Ne sinir bozucu insanlar!"

"Anlamıyorum. Küçük, kıvrıkcık siyah bir kıl derken ne kastediyorsun?" diye sordu Balkabağı; ama yüz ifadesinden cevabı doğru olarak anladığı belliydi.

Herkes sessizleşerek ikinci hikâyemi bekledi. Oyuna başladığımdan beri aklımdaydı, ama biraz endişeliydim. Anlatmanın doğru olup olmadığından emin değildim.

"Ben çocukken," diye başladım. "Bir gün çok üzgündüm. Shirakawa Çayı'nın kıyısına gidip ağlamaya başladım..."

Bu hikâyeye başlarken neredeyse başkanın elini tutmak için uzandığımı hissediyordum. Odadaki hiç kimse anlatıklarım-da bir gariplik görmemesine rağmen başkan bu çok özel hikâyeyi anlayacaktı... ya da en azından ben öyle umuyordum. Onunla daha önce hiç olmadığı kadar yakın bir şekilde konuştuğumuzu hissediyordum ve konuştukça ısındığımı hissediyor-

dum. Sözlerime devam etmeden önce başkanın şaşkın bir şekilde bana bakıyor olmasını bekleyerek başımı kaldırıp baktım. Oysa başkan bana dikkat bile etmiyordu. Bir kez daha kalabalık için poz veren, ama sonra sokakların boş olduğunu gören küçük bir kız gibi değersiz hissetmiştim kendimi.

Odadaki herkesin benim konuşmaya başlamamı beklemekten bıktığından emindim, çünkü Mameha, "Eee? Devam et," dedi. Balkabağı da söylendi, ama onu anlayamadım.

"Başka bir hikâye anlatacağım," dedim. "Geyşa Okaichi'yi hatırlıyor musunuz? Savaş sırasında bir kazada öldü. Ondan uzun yıllar önce bir gün ikimiz konuşuyorduk ve bana hep ağır ahşap bir sandığın başına düşüp onu öldürmesinden korktuğunu söyledi. Ve aynen bu şekilde öldü. Kırpıntı metalle dolu tahta bir sandık raftan üstüne düştü."

Kafam o kadar karıştı ki o ana kadar iki hikâyemin de doğru olmadığını fark etmemiştim, ikisi de kısmen doğruydü; ama çok fazla endişelenmiyordum, çünkü bu oyunu oynarken çoğu insan hile yapardı. Böylece başkanın bir hikâye seçmesini bekledim; Yoegoro ve kıvrıcık kıl hikâyesini seçti ve onun doğruyu bildiğini söyledim. Balkabağı ve bakan ceza olarak saki içmek zorunda kaldı.

Sıra başkandaydı.

"Bu tür oyunlarda çok iyi değilimdir," dedi. "Yalan söylemeye çok becerikli olan siz geyşalar gibi değilim."

"Başkan!" dedi Mameha, ama kuşkusuz yalnızca takılıyordu.

"Balkabağı konusunda endişeliyim, bu yüzden çok basite kaçacağım. Bir kadeh daha içerse dayanabileceğini sanmıyorum." Balkabağı'nın gözlerini odaklamada zorluk çektiği doğruydü. Adını söyleyene kadar başkanı duyduğunu bile sanmıyorum.

"Yalnızca dikkatle dinle, Balkabağı. İşte ilk hikâyem. Bu akşam Ichiriki Çayhanesi'nde bir partiye katılmaya geldim. Ve ikinci hikâyem. Birkaç gün önce bir balık yürüyerek ofisime geldi; hayır, bunu unut. Yürüyen balığa da inanabilirsin. Ya şuna ne dersin. Birkaç gün önce masamın çekmecesini açtım ve üniforma giymiş bir adam dışarı fırlayıp dans edip şarkı söylemeye başladı. Pekâlâ, hangisi doğru?"

"Çekmecenizden fırlayan adama inanmamı beklemiyorsunuz herhalde," dedi Balkabağı.

"Yalnızca bir hikâye seç. Hangisi doğru?"

"Diğeri. Ne olduğunu hatırlamıyorum."

"Bunun için sizin bir ceza sakisi içmeniz gerekiyor, başkan," dedi Mameha.

Balkabağı, ceza ve saki sözcüklerini duyunca yanlış bir şey yaptığını varsaymış olmalı ki yarım bardak sakiyi içti. Hiç iyi görünmüyordu. Bunu ilk fark eden başkan oldu ve kadehi onun elinden aldı.

"Lağım çukuru değilsin sen Balkabağı," dedi başkan. Balkabağı boş bir şekilde ona baktı, başkan kendisini duyup duymadığını sordu ona.

"Sizi duyuyor olabilir," dedi Nobu. "Ama kesinlikle göremiyor."

"Hadi, Balkabağı," dedi başkan. "Seni evine götüreyim. Ya da gerekirse sürüklerim seni."

Mameha yardım teklif etti ve ikisi Balkabağı'nı birlikte dışarı çıkardılar. Beni Nobu ve bakanla yalnız bıraktılar.

"Evet, bakanım," dedi Nobu sonunda. "Akşamınız nasıldı?"

Sanırım bakan da Balkabağı kadar sarhoştı; ama akşamın çok eğlenceli geçtiğine dair bir şeyler mırıldandı. "Çok eğlenceliydi gerçekten," diye ekledi birkaç kez. Sonra doldurmam için saki kadehini uzattı, ama Nobu elinden çekip aldı.

Otuz İkinci Bölüm

Bütün kış ve takip eden bahar ayları boyunca Nobu, bakanı her hafta bir, hattâ bazen iki kez Gion'a getirdi. Bu aylarda o ikisinin birlikte ne kadar zaman geçirdiği göz önüne alınınca bakanın Nobu'nun kendisine karşı bir buz kıracağının, buz parçasına karşı hissettiği şeyleri hissettiğini fark etmiştir, diye düşünüyor insan; ama eğer bunu fark ettiyse bile en küçük bir işaret göstermiyordu. Gerçeği söylemek gerekirse bakan hiçbir zaman bir şeyi fark etmiş görünmüyordu, yalnızca benim onun yanında oturup oturmadığım ve kadehinin dolu olup olmadığı hariç. Bu bazen hayatımı zorlaştırıyordu; bakana çok fazla özen gösterdiğimde Nobu sinirleniyordu ve yüzünün daha az bereli olan tarafı öfkeden parlak kırmızı bir renk alıyordu. Başkan, Mameha ve Balkabağı'nın varlığı bu yüzden benim için çok önemliydi. Sandıkların paketlenmesinde samanların oynadığı rolü oynuyorlardı.

Kuşkusuz başkanın varlığına başka bir neden yüzünden de değer veriyordum. Bu aylarda onu daha önce hiç görmediğim kadar sık görüyordum ve zaman içinde fark etmeye başladım ki akşam yatağıma uzandığımda gördüğüm hayali aslında tam olarak gerçek görüntüsünü yansıtmıyordu. Örneğin, gözkapaklarını neredeyse hiç kirpiği yok gibi pürüzsüz hayal ediyordum; oysa aslında gözkapaklarının kenarında yoğun, yumuşak kıllar vardı. Ve dudakları benim fark ettiğimden daha anlamlıydı; as-

linda öylesine anlamlıydı ki duygularını gizlemede çok başarılıydı. Bir şeyi eğlenceli bulur ve bunu göstermek istemezse dudaklarının kenarlarındaki kıvrımları keşfederdim. Ya da düşüncelere gömüldüğünde örneğin, gün içinde karşılaştığı bir sorun üzerinde düşünürken, saki kadehini elinde çevirip dururdu ve ağzını çenesinin yan kısımlarına kadar kırışmasına neden olan bir şekle sokardı. Böyle olduğu zamanlarda utanmadan onu seyredebilirdim. Kaş çatışında ifade edilemez bir yakışıklılık bulurdum. İşleri ne kadar ciddi bir şekilde düşündüğünü ve dünyayı ne kadar ciddiye aldığını gösteriyordu. Bir akşam Mameha uzun bir hikâye anlatırken başkanı seyretmeye öylesine dalmıştım ki kendime geldiğimde bana bakan birisinin ne yaptığımı merak edeceğini fark ettim. Allah'tan bakan içkisiyle bir şey fark edemeyecek kadar meşguldü; Nobu'ya gelince ağzında bir şey çiğniyor ve çubuklarıyla tabağını kurcalıyor, ne Mameha'ya, ne de bana dikkat ediyordu. Ama Balkabağı baştan beri beni seyreliyor gibiydi. Ona baktığımda nasıl yorumlayacağımı bilmediğim bir şekilde gülümsedi.

Şubat ayının sonuna doğru bir akşam Balkabağı grip oldu ve bize katılamadı. O gece başkan da geç kalmıştı, bu yüzden Mameha ve ben bir saatimizi Nobu ve bakanı eğlendirerek geçirdik. Sonunda kendi iyiliğimiz için dans etmeye karar verdik. Nobu dansa pek düşkün değildi ve bakan da hiç ilgilenmiyordu, Zaman geçirmek için ilk seçimimiz değildi, ama daha iyi bir şey düşünemiyorduk.

Önce Mameha birkaç kısa gösteri yaptı, sonra ben ona katıldım. Daha sonra yer değiştirdik. Ben ilk dansım için pozisyon alırken, göğsüm öylesine eğilmişti ki yelpazem yere değiyordu, bu arada diğer kolum da bir tarafa doğru uzanıyordu, sürgülü kapı açıldı ve başkan içeri girdi. Onu selamlayarak yerini almasını bekledik. Geldiğine çok sevinmiştim, çünkü beni sahnede

gördüğü halde hiç bu kadar yakından seyretmemişti. Başta "Parlak Sonbahar Yaprakları" adındaki kısa gösteriyi yapmaya hazırlanırken kararımı değiştirip Mameha'dan "Zalim Yağmur"u çalmasını istedim. "Zalim Yağmur"un ardındaki hikâye, fırtına sırasında kendisine örtmek için kimono ceketini çıkaran sevgilisinin bu hareketinden çok etkilenen genç bir kadınla ilgiliydi, çünkü sevgilisinin, ıslanırsa eriyeceğini düşündüğü bir büyüye tutulduğunu biliyordu. Öğretmenlerim, kadının acı duygularını çok iyi yansıttığıma dair övgülerde bulunurlardı bana; yavaşça dizlerinin üstüne çökmem gereken bölümde çoğu dansçının yaptığı gibi bacaklarını titretmezdim. Muhtemelen bundan daha önce de söz etmiştim, ama Inoue Okulu'nun danslarında yüz ifadesi, kol ve bacakların hareketi kadar önemliydi. Bu yüzden dans ederken başkana kaçamak bakışlar atmama rağmen gözlerimi sürekli olarak bir yerde tutmam gerekiyordu, ama bunu yapamıyordum. Bunun yerine dansıma duygu katması için zihnimi düşünebildiğim en üzücü şeylere odaklıyordum ki bu da *danna*nın o odada benimle birlikte olduğuydu; onun başkan değil, Nobu olduğunu düşünüyordum. Bu düşünceyi şekillendirir şekillendirmez çevremdeki her şey ağır bir şekilde yeryüzüne doğru çöktü. Dışarda bahçede yağmur damlaları çatının saçaklarından cam boncuklar gibi aşağı süzülüyordu. Paspaslar bile yere yapışmış gibiydi. Doğaüstü sevgilisini kaybeden genç bir kadının acısını değil, hayatımda en çok değer verdiğim şeyden mahrum kalırsa hissedeceğim acıyı ifade ettiğimi düşündüğümü hatırlıyorum. Satsu'yu da düşündüm; ebedi ayrılığımızın burukluğuyla dans ettim. Dansın sonunda neredeyse büyük acı içindeydim; ama kesinlikle başkana döndüğümde gördüğüm şeye hazırlıklı değildim.

Masanın bana yakın olan köşesinde oturuyordu, bu yüzden olanları benden başka kimse göremezdi. Başlangıçta yüzündekinin şaşkınlık ifadesi olduğunu düşündüm, çünkü gözleri

çok irileşmişti. Dudakları bazen gülmemeye çalışırken olduğu gibi seğirirken, bu kez farklı bir duygunun etkisiyle seğirdiğini görebiliyordum. Emin olamazdım, ama gözlerinin yaşla dolu olduğu izlenimine kapıldım. Kapıya doğru baktı, burnunun kenarını kaşırımış gibi yaptı, böylelikle parmağıyla gözünün kenarını sildi; sonra da sorunun kaynağı onlarmış gibi kaşlarını düzeltti. Başkanın benim hissettiğim acıyı çektiğini görmek bir an için yönümü kaybetmeme neden oldu. Masaya döndüğümde Mameha ve Nobu konuşmaya başladı. Bir dakika sonra başkan söze karıştı.

"Balkabağı nerede bu akşam?"

"Oh, o hasta, başkan," dedi Mameha.

"Ne demek istiyorsun? Bütün akşam burada olmayacak mı?"

"Hayır, olmayacak," dedi Mameha. "Midesinin bozuk olduğunu düşünürsek bu iyi bir şey."

Mameha konuşmaya devam etti. Başkanın saatine baktığını gördüm. Sonra titreyen sesiyle şöyle dedi:

"Mameha beni affetmek zorundasın. Bu akşam ben de kendimi iyi hissetmiyorum."

Başkan sürgülü kapıyı kapatırken Nobu komik bir şey söyledi ve herkes güldü. Ama ben ise beni korkutan bir şey düşünüyordum. Dansımda yokluk acısını anlatmaya çalışmışım. Tabii ki bunu yaparken kendimi üzümüştüm, ama başkan da üzümüştüm ve onun Balkabağı'nı düşünmesi olası mıydı, sonuçta burada olmayan oydu. Onun Balkabağı'nın hastalığı ya da onun gibi bir neden yüzünden ağlamaklı olduğunu düşünemiyordum, ama belki daha derinlerdeki, daha karmaşık duygularını harekete geçirmiştim. Bütün bildiğim dansım sona erdiği zaman başkanın Balkabağı'nı sorduğuydu ve onun hasta olduğunu öğrenince gitmişti. Buna inanamıyordum. Başkanın Mame-

ha'ya karşı bazı duygular beslediğini keşfetsem buna hiç şaşırmazdım. Ama Balkabağı'na? Başkan onun kadar... Şey, onun kadar kaba birine nasıl özlem duyabilirdi?

Bu noktada her kadının umudunu keseceğini düşünebilirsiniz. Ve ben bir süre için her gün falcıya gittim, almanağımı her zamankinden daha dikkatli bir şekilde okudum, kaçınılmaz kaderimmiş gibi görünen şeye teslim olup olmamam gerektiğine dair bir işaret aradım. Kuşkusuz, biz Japonlar onlarca yıldır kırık ümitlerle yaşıyorduk. Benim ümitlerimin de pek çok insanınki gibi kırılmasına hiç şaşırmazdım. Ama diğer taraftan, çoğu kişi ülkenin bir gün tekrar yükseleceğine inanıyordu ve eğer sonsuz dek molozlar içinde yaşarsak bunun hiç gerçekleşmeyeceğini biliyorduk. Ne zaman gazetede diyelim ki savaştan önce bisiklet parçaları yapan küçük bir dükkânın işine tekrar geri döndüğüne dair bir haber okusam, kendi kendime, eğer ülke kendi karanlık vadisinden çıkabilirse benim de kendiminkinden çıkmak için umut olduğunu düşünüyordum.

Mart ayında başlayarak ve bahar ayları boyunca devam ederek Gion'un savaşın son yıllarında kapanmasından bu yana ilk kez sahneye konan *Eski Başkent Danslarıyla* meşguldük. Bu aylarda başkan ve Nobu da meşguldü ve bakanı Gion'a yalnızca iki kez getirdiler. Sonra haziran ayının ilk haftasında bir gün Ivvamura Elektrik tarafından o gün Ichiriki Çayhanesi'ne daha erken beklendiğimi öğrendim. Haftalar öncesinden kaçıramayacağım bir söz vermiştim; bu yüzden sonunda partinin kapısını açarken yarım saat geç kalmıştım. Masada her zamanki grup yerine Nqbu ve bakanı bulmak beni son derece şaşırttı.

Nobu'nun öfkeli olduğunu hemen anladım. Kuşkusuz, başkanla birlikte bu kadar süre vakit geçirmesine neden olduğum için bana kızdığını düşündüm; ama gerçeği söylemek gerekirse, bir sincap aynı ağaçta bulunan böceklerle ne kadar vakit

geçirirse ikisi birlikte o kadar vakit geçiriyordu. Nobu yüzünde ters bir ifadeyle parmaklarını masaya vururken bakan bahçeyi seyrediyordu.

"Pekâlâ, bakanım!" dedi Nobu ben masaya yerleşirken. "Otların büyüüşünü seyrettiğiniz yeter. Bütün gece oturup sizi mi beklememiz gerekiyor?"

Bakan irkildi ve gelip benim yerleştirdiğim minderin üstüne oturmadan önce özür dilercesine başını eğdi. Genellikle ona söyleyecek bir şey bulma konusunda zorluk çekerken onu uzun zamandır görmediğim için bu akşamki görevim daha kolaydı.

• "Bakanım," dedim. "Benden artık hoşlanmıyorsunuz!"

"Ne?" dedi bakan yüz ifadesini şaşkınlık gösterecek şekilde yeniden biçimlendirmeyi başararak.

"Bir aydan uzun süredir beni görmeye gelmediniz! Nobu-san'ın nezaketsizlik gösterip sizi Gion'a, olması gerektiği kadar sık getirmedir mi?"

"Nobu-san nezaketsizlik göstermedi," dedi bakan. "Ondan, zaten çok şey istiyorum," diye eklemekten önce birkaç kez nefes aldı.

. "Sizi bir ay uzak tutmak. Bu kesinlikle nezaketsizliktir. Bugün yetiştirmemiz gereken çok şey var."

"Evet," diye araya girdi Nobu. "Çoğunlukla da içki içmek."

"Tanrım, Nobu-san ne kadar huysuz bu gece. Bütün akşam böyle miydi? Ya Başkan, Mameha ve Balkabağı nerede? Onlar bize katılmıyorlar mı?"

"Başkan bu akşam uygun değildi," dedi Nobu. "Diğerlerinin nerede olduğunu bilmiyorum. Onlar senin sorunun, benim değil."

O sırada kapı açıldı ve hizmetçiler erkeklerin yemekleriyle geldi. Onlar yemeklerini yerken eşlik etmek için elimden geleni yaptım, yani bir süre için Nobu'yu konuşturmaya çalıştım; ama

konuşma havasında değildi; sonra bakanı konuşturmaya çalıştım, ama tabağındaki balıktan birkaç kelime duymak daha kolay olurdu herhalde. Bunun üzerine vazgeçip canım ne isterse ondan konuşmaya başladım, ta ki kendimi iki köpeğiyle konuşan yaşlı bir kadın gibi hissedene dek. Bu arada iki adama da olabildiğince özgür bir şekilde saki doldurdum. Nobu fazla içmiyordu, ama bakan her seferinde müteşekkîr bir şekilde kadehini kaldırıyordu. Bakanın gözleri yine cam gibi bakmaya başladığı sırada Nobu kadehini sert bir şekilde masaya bıraktı, ağzını peçeteyle sildi ve şöyle dedi:

"Pekâlâ, bakanım, bu akşamlık bu kadar yeter. Eve gitme zamanı geldi."

"Nobu-san!" dedim. "Konuşunun daha yeni eğlenmeye başladığı izlenimini edindim."

"Yeterince eğlendi. Bir kez olsun evine erken gönderiyoruz onu. Hadi bakanım! Karınız müteşekkîr olacak."

"Ben evli değilim," dedi bakan. Ama çoraplarını çekip ayağa kalkmaya hazırlandı.

Nobu ve bakanı girişe kadar götürüp bakanın ayakkabılarını giymesine yardım ettim. Benzin sıkıntısı yüzünden taksiler hâlâ yaygın değildi, ama hizmetçi bir çek-çek çağırdı ve bakanın binmesine yardımcı oldu. Nobu girişte kalarak sanki bulutların toplanmasını seyredermiş gibi geceye bakıyordu, oysa açık bir geceydi. Bakan gittikten sonra ona, "Nobu-san, siz ikinizin nesi vardı bu akşam?" diye sordum.

Bana iğrenerek baktı ve çayhaneye girdi. Onu odada kadehini masaya vururken buldum. Saki istediğini sandım, ama sorduğumda bana aldırmadı; sürâhi boştu zaten. Bir şey söyleyeceğini düşünerek uzunca bir süre bekledim. Ama sonunda dayanamayıp konuştum.

"Kendine bir bak, Nobu-san. Kaşlarının arasında derin bir iz var."

Kaslarını biraz gevşek bıraktı, böylece iz kayboldu. "Bir zamanlar olduğu gibi genç değilim, bunu biliyorsun."

"Bunun anlamı ne?"

"Bazı izlerin kalıcı özellikler haline geldiği ve sırf sen söyledin diye yok olmayacakları anlamına geliyor."

"İyi kırıksıklar ve kötü kırıksıklar vardır, Nobu-san. Bunu hiç unutma."

"Sen kendin de bir zamanlar olduğun gibi genç değilsin, bunu biliyorsun."

"Şimdi de bana hakarete başladın! Korktuğumdan daha kötü bir havadasın. Neden burada hiç alkol yok? Senin içkiye ihtiyacın var."

"Sana hakaret etmiyorum. Bir gerçeği belirtiyorum."

"İyi kırıksıklar ve kötü kırıksıklar olduğu gibi iyi gerçekler ve kötü gerçekler vardır," dedim. "Kötü gerçeklerden kaçınmak en iyisidir."

Bir hizmetçi bulup skoç ve suyla birlikte kurutulmuş kalamar istedim, çünkü Nobu'nun yemeğinden pek fazla yemediğini görmüştüm. Tepsi gelince viskiyi kadehe koyup üstüne su ekledim ve onun önüne koydum.

"İşte," dedim. "Şimdi bu bir ilaçmış gibi yap ve iç." Bir yudum aldı; ama yalnızca çok küçük bir yudum. "Hepsini," dedim.

"Kendi hızıma göre içerim."

"Doktor hastasından bir ilaç içmesini istediği zaman hasta ilacı içer. Hadi şimdi hepsini iç!"

Nobu kadehtekini bitirdi, ama bunu yaparken bana bakmıyordu. Biraz daha doldurduktan sonra bir içki daha ısmarladım.

"Sen doktor değilsin. Kendi hızıma göre içeceğim."

"Hey, hey, Nobu-san. Ağzını her açışında daha büyük derde sokuyorsun başını. Hasta ne kadar kötüyse o kadar fazla ilaç gerekir."

"İçmeyeceğim. Yalnız içmekten nefret ederim."

"Pekâlâ, sana katılacağım," dedim. Bardağa biraz buz koyup Nobu'nun doldurması için kaldırdım. Bardağı benden alırken biraz gülümsedi, bütün akşam gördüğüm ilk gülücüktü o. Dikkatle benim ona koyduğumun iki katı kadar viski koydu, üstünü suyla doldurdu. Onun kadehini elinden aldım, içindekileri masanın ortasındaki kâseye boşalttım ve bana koyduğu kadar ve ona ek olarak bir parça da ceza viskisiyle yeniden doldurdum.

Kadehimizdekileri bitirirken elimde olmadan yüzümü buruşturdum; bana göre viski içmek yol kenarındaki yağmur suyunu yalamakla aynı derecede zevkliydi. Ama sonra bunun iyi bir şey olduğunu fark ettim, çünkü artık eskisi kadar huysuz değildi. Soluklarımı topladığımda, "Bu akşam sana ne oldu bilmiyorum," dedim. "Ya da bakana."

"O adamdan söz etme bana! Tam onu unutmaya başlamıştım ki bana yeniden hatırlattın. Bana bu akşam ne dediğini biliyor musun?"

"Nobu-san, daha fazla skoç iste ya da isteme seni neşelen-dirmek benim işim. Sen her gece bakanın sarhoş oluşunu seyrettin. Şimdi sarhoş olma sırası sende."

Nobu bana ters bakışlarından biri fırlattı, ama gezi alanında dolaşmaya çıkmış bir adam gibi kadehini aldı ve hepsini bitirmeden önce bir süre içindekileri seyretti. Kadehini masaya koyduktan sonra gözlerindeki bulanıklığı gidermek istercesine elinin tersiyle ovuşturdu.

"Sayuri," dedi. "Sana bir şey söylemeliyim. Bunu er ya da geç öğreneceksin. Geçen hafta bakan ve ben Ichiriki'nin habisiyle konuştuk. Bakanın senin *dannan* olması olasılığını araştırdık."

"Bakan mı?" dedim. "Nobu-san, anlamıyorum. Senin olmasını istediğin bir şey mi bu?"

"Kesinlikle hayır. Ama bakanın bize çok büyük yardımları oldu ve başka seçeneğim yok. İşgal yetkilileri İlvamura Elektrik'e karşı hüküm vermeye hazırlanıyorlardı, biliyorsun. Şirkete el konacaktı. Sanırım başkan ve ben beton dökmeyi filan öğrendik artık, çünkü bir daha bu işe girmemize izin verilmezdi. Ama bakan davamıza yeniden bakılmasını sağladı ve bize çok sert davranıldığına onları ikna etmeyi başardı. Aslında gerçek de bu, biliyorsun."

"Yine de Nobu-san bakana her türlü adı takıyor," dedim. "Bana öyle geliyor ki..."

"Aklıma gelen her türlü adla çağrılmayı hak ediyor o! O adamdan hoşlanmıyorum, Sayuri. Ona borçlu olduğumu bilmek ondan daha fazla hoşlanmamı sağlamıyor."

"Anlıyorum," dedim. "Yani bakana veriliyorum, çünkü..."

"Kimse seni bakana vermeye çalışmıyor. Zaten senin *dannan* olmaya yetecek parası yok onun. İlvamura Elektrik'in ödeyebileceğine inanmasını sağladım, ki kuşkusuz bunu yapmazdık. Cevabı önceden biliyordum, yoksa soruyu sormazdım. Bakan büyük hayal kırıklığına uğradı, biliyorsun. Bir an için onun adına üzuldüm."

Nobu'nun söylediklerinde komik bir şey yoktu. Ama gülmemek elimde değildi, çünkü zihnimde birden bakanın benim *dannavn* olduğu, fırlak alt çenesiyle bana gitgide yakınlaştığı ve birden burnuma üflediği düşüncesi belirdi.

"Oh, bunu komik mi buluyorsun?" dedi Nobu.

"Hadi, Nobu-san... Özür dilerim, ama bakanı düşünmek..."

"Bakanı düşünmeni istemiyorum! Onun yanında oturup ic-hiriki'nin sahibesiyle konuşmak yeterince kötüydü zaten."

Nobu için bir viski daha hazırladım ve o da benim için bir tane hazırladı. İstedğim son şeydi bu; oda şimdiden bulutlanmaya başlamıştı. Ama Nobu kadehini kaldırdı ve onunla içmek-

ten başka şansım kalmadı. Sonra peçetesiyle ağzını sildi ve, "Hayatta kalmak için berbat bir zaman, Sayuri," dedi.

"Nobu-san birbirimizi keyiflendirmek için içtiğimizi sanıyordum."

"Birbirimizi uzun zamandır tanıyoruz, Sayuri. Belki... on beş yıl! Doğru mu?" dedi. "Hayır, cevap verme. Sana bir şey söylemek istiyorum. Sen de orada oturup söylediklerimi dinleyeceksin. Bunu uzun süredir söylemek istiyordum ve şimdi zamanı geldi. Umarım dinliyorsundur, çünkü yalnızca bir kere söyleyeceğim. İşte geliyor: Geyşalardan Çok hoşlanmıyorum; muhtemelen bunu zaten biliyorsun. Ama senin hep diğerlerinden farklı olduğunu hissettim."

Bir an için Nobu'nun devam etmesini bekledim, ama etmedi.

"Nobu-san'ın bana söylemek istediği şey bu mu?" diye sordum.

"Senin için her türlü şeyi yapmam gerektiğini göstermiyor mu bu? Örneğin... Ha! Örneğin, sana mücevher almalıyım."

"Bana mücevher aldın zaten. Aslında, her zaman çok nazik oldun. Bana göre, sen kesinlikle herkese karşı nazik değilsindir."

"Daha fazla mücevher almalıydım. Neyse, söylemek istediğim şey bu değil. Kendimi açıklamada zorluk çekiyorum. Söylemek istediğim şey, ne kadar aptal olduğumu anlamaya başladığım. Bakanın *dannan* olması fikrine az önce güldün. Ama bana bir bak: Böyle cildi olan tek kollu bir adam; bana ne diyorlar, kertenkele mi?"

"Oh, Nobu-san kendin hakkında böyle konuşmamalısın..."

"Zamanı geldi onun da. Yıllardır bekliyordum. Generalle yaşadığın o saçmalık süresince bekledim. Seni onunla her hayal edişimde... Eh, bunu düşünmek bile istemiyorum. Ve şu aptal bakan fikri! Bu akşam bana ne dediğini söyledim mi sana? En

kötüsü de bu. *Dannan* olmayacağını öğrenince uzun süre boyunca bir pislik yığını gibi oturdu, sonunda, 'Bana Sayuri'nin *dannası* olabileceğimi söylediğini sanıyordum,' dedi. Ben öyle bir-şey söylememiştim! 'Elimizden geleni yaptık, bakan ve işe yaramadı,' dedim ona. O zaman şöyle dedi, 'Yalnızca bir kereliğine ayarlayabilir misin?' 'Neyi bir kere ayarlayabilir miyim? Sayuri'nin bir kereliğine *dannası* olmanı mı? Yani bir geceliğine mi?' Başını salladı. Dedim ki, 'Beni dinle, bakan! Çayhanenin sahibesine senin gibi bir adamın Sayuri gibi bir kadının *danna*sı olmasını teklif etmek zaten yeterince kötüydü. Bunu gerçekleştiremeyeceğini bildiğim için yaptım. Ama eğer..."

"Bunu söylememişsindir!"

"Kesinlikle söyledim. Dedim ki, 'Ama eğer onunla bir saniyenin çeyreğini yalnız geçirmen için bile ayarlama yapacağımı sanıyorsan... Neden ona sahip olasın ki? Ve zaten o benim değil ki sana vereyim, öyle değil mi? Ona gidip böyle bir şey isteyeceğimi düşünmek!'"

"Nobu-san, umarım bakan bunu çok kötü almamıştır, Iwamura Elektrik için yaptıkları düşünülürse."

"Hayır, bir dakika dur orada. Nankör olduğumu düşünmeni istemiyorum. Bakan bize yardım etti, çünkü işi yardım etmekti. Bu geçen aylarda ona iyi davrandım ve şimdi de durmayacağım. Ama on yıldan uzun bir süredir beklediğim bir şeyden vazgeçmek ve onun almasına izin vermek zorunda olduğum anlamına gelmiyor bu! Benden istediği gibi sana gelseydin ne derdin? 'Pekâlâ, Nobu-san, senin için yapacağım bunu mu?'"

"Lütfen... Böyle bir soruya nasıl cevap verebilirim?"

"Kolayca. Bana yalnızca böyle bir şeyi asla yapmayacağını söyle."

"Ama Nobu-san sana çok şey borçluyum... Eğer benden bir iyilik isteseydin, kolayca geri çeviremezdim."

"Eh, işte bu yeni bir şey! Değiştin mi seri, Sayuri, yoksa benim bilmediğim bir parçan mı vardı her zaman?"

"Nobu-san'ın benim hakkımda hep iyi şeyler düşündüğünü sanıyordum..."

"İnsanları yanlış değerlendirmem. Eğer düşündüğüm kadın değilsen bu benim düşündüğüm dünya değil. Yani kendini bakan gibi bir adama vermeyi düşünebileceğini mi söylüyorsun? Bu dünyada doğru ve yanlış, iyi ve kötü olduğunu hissetmiyor musun? Yoksa hayatının çoğunu Gion'da mı geçirdin?"

"Tanrım, Nobu-san... Senin bu kadar öfkelenildiğini en son yıllar önce görmüştüm..."

Bu kesinlikle söylenecek en yanlış şeydi, çünkü Nobu'nun yüzü yine öfkeyle kızardı. Kadehini alıp o kadar büyük bir hızla masaya indirdi ki bardak kırıldı, buz küpleri masanın üstüne yayıldı. Nobu elini çevirip bakınca avucunun kanadığını gördü.'

"Oh, Nobu-san!"

"Bana cevap ver!"

"Şu anda cevabı düşünemiyorum... Lütfen, elin için gidip bir şeyler bulmalıyım..."

"Senden kimin istediğine bakmaksızın kendini bakana vermiydin? Eğer bunu yapacak tipte bir kadınsan bu odadan hemen çık ve benimle bir daha konuşma!"

Akşamın nasıl bu tehlikeli hale girdiğini anlamıyordum; ama yalnızca tek bir cevap verebileceğim çok açıktı. Nobu'nun eli için bir şey bulmak istiyordum, kan masaya damlamaya başlamıştı bile, ama bana öyle garip bir şekilde bakıyordu ki hareket etmeye cesaret edemiyordum.

"Böyle bir şeyi asla yapmazdım," dedim.

Bunun onu sakinleştireceğini düşündüm, ama çok uzun, korkutucu bir süre için bana Öfkeyle bakmaya devam etti. Sonunda nefesini bıraktı.

"Gelecek sefere cevap için kendimi kesmeden önce konuş."

Çayhanenin sahibesini bulmak için odadan dışarı fırladım. Birkaç hizmetçi, bir kâse su ve havlularla geldi. Nobu onun doktor çağırmasına izin vermedi ve gerçeği söylemek gerekirse kesik, korktuğum kadar kötü değildi. Sahibe çıktıktan sonra Nobu garip bir şekilde sessizleşti. Sohbet etmeye çalıştım, ama ilgilenmedi.

"Önce seni sakinleştiremedim, şimdi de konuşturamıyorum," dedim. "Sana daha fazla mı içirmem gerekiyor, yoksa sorun likörün kendisi mi bilmiyorum."

"Yeterince likör aldık, Sayuri. Gidip o taşı geri getirmenin zamanı geldi."

"Ne taşı?"

"Sana geçen sonbaharda verdiğim taş. Fabrikadan gelen beton. Gidip onu getir."

Bunu duyunca cildimin buza döndüğünü hissettim, çünkü ne dediğini çok iyi anlamıştım. Nobu'nun benim *darına* m olmayı teklif etme zamanı gelmişti.

"Oh, açıkçası, o kadar sarhoş oldum ki yürüyebilir miyim bilmiyorum!" dedim. "Belki Nobu-san birbirimizi bir dahaki görüşümüzde getirmeme izin verir?"

"Bu gece getireceksin. Bakan gittikten sonra neden kaldığını sanıyorsun? Ben beklerken gidip getir."

Taşı benim yerime getirmesi için bir hizmetçi getirtmeyi düşündüm; ama nerede bulacağını ona söyleyemeyeceğimden emindim. Bu yüzden biraz zorlukla da olsa koridorda ilerledim, ayakkabılarımı giydim ve sallanarak Gion sokaklarında yürümeye başladım.

Okiyaya vardığımda odama gidip bir parça ipeğe sarılıp dolabımın rafına koymuş olduğum beton parçasını buldum. İpeği açıp yere attım, ama bunun nedenini bilmiyordum. Dışarı çı-

karken, sendeleyerek geldiğimi duyup neler olduğunu görmek için yukarı çıkan teyze, yukardaki koridorda beni buldu ve neden elimde o taşı tuttuğumu sordu.

"Nobu-san'a götürüyorum, teyze," dedim. "Lütfen, beni durdur!"

"Sen sarhoşsun, Sayuri. Sana ne oldu bu akşam?"

"Ona geri dönmek zorundayım. Ve... Oh, hayatımın sonu olacak bu. Lütfen beni durdur..."

"Sarhoşsun ve ağlıyorsun. Hatsumomo'dan daha kötüsün. Bu şekilde dışarı çıkamazsın."

"O halde lütfen îchiriki'yi ara. Ve Nobu-san'a gelemeyeceğimi söylemelerini iste onlardan. Bunu yapar mısın?"

"Neden Nobu-san senin o taşla geri dönmeni bekliyor?"

"Bunu açıklayamam. Açıklayamam..."

"Fark etmez. Eğer gitmeni bekliyorsa gitmek zorundasın," dedi bana. Kolumdan tutup odama soktu ve elektrik lambasının ışığıyla yüzümü bir bezle kurularıp makyajımı tazeledi. O bunu yaparken ben tamamen hissizdim; başımın düşmesine engel olmak için çenemi eliyle desteklemek zorunda kalıyordu. Sonunda o kadar sabırsızlandı ki başımı iki eliyle tutup hareketsiz durmamı istediğini açıkça belirtti.

"Umarım bir daha böyle hareket ettiğini görmem, Sayuri. Tanrı bilir ne oldu sana."

"Ben bir aptalım, teyze."

"Bu akşam kesinlikle bir aptal gibi davranıyorsun," dedi. "Nobu-san'ın sana karşı olan duygularını incitecek bir şey yaparsan anne çok kızacak."

"Henüz yapmadım," dedim. "Ama eğer bir şey bulabilirsen..." -

"Konuşulacak bir şey yok," dedi teyze ve makyajımı bitirene kadar tek bir kelime bile etmedi.

Elimde ağır taşla birlikte Ichiriki ayhanesl'ne geri döndüm. Taşın gerçekten ağır mı, yoksa kollarımın ikiden dolayı güçsüz m olduğunu bilmiyordum. Ama tekrar Nobu'nun yanına varana kadar bütün enerjimi tüketmiş gibi hissediyordum kendimi. Eğer onun metresi olmamla ilgili bir şey söylerse duygularımı bastırıp başaramayacağımı bilmiyordum.

Taşı masaya koydum. Nobu taşı aldı, eline sarılı havlunun üstünde tuttu.

"Umarım bu büyüklükte bir mücevher sözü vermedim sana," dedi. "O kadar param yok. Ama artık daha önce mümkün olmayan şartlar hazır."

Başımı eğip zgn görünmemeye çalıştım. Nobu'nun ne demek istediğini açıklamasına gerek yoktu.

Otuz üçüncü Bölüm

O gece yattığımda oda etrafımda dönüyordu. Saatlerce ağıyla balık avlayan balıkçı gibi olmaya karar verdim. Başkana ait düşünceler ne zaman zihnimden kayıp gitse onları toplayacak, toplayacaktım, ta ki hiçbirisi açıkta kalmayana dek. Zekice bir sistem olabilirdi, işe yaramasını sağlayabilseydim tabii. Ama ne zaman onunla ilgili bir şey düşünsem, o düşünce hızlanıp düşüncelerimi girmeyi yasakladığım bölgeye taşıyordu beni. Pek çok kez kendimi durdurup şöyle dedim: Başkanı düşünme, onun yerine Nobu'yu düşün. Ve Nobu'yla Kyoto'da bir yerde buluştuğumu hayal ediyordum. Ama sonra hep bir şeyler ters gidiyordu. Örneğin, buluşmamız için seçtiğim nokta çoğunlukla başkanla buluştuğumu hayal ettiğim nokta oluyordu... Ve bir kez daha başkanla ilgili düşüncelerin içinde kayboluyordum.

Haftalarca bu şekilde devam ettim, kendimi toparlamaya çalıştım. Bazen bir süreliğine başkanı düşünmediğimde içimde bir çukurun oluştuğunu hissediyordum. Küçük Etsuko gece geç vakit et suyu çobasıyla geldiği zaman bile iştahım olmuyordu. Zihnimi Nobu'ya odaklamayı başardığım birkaç seferinde öylesine donup kalmıştım ki hiçbir şey hissetmiyor gibiydim. Makyaj yaparken yüzüm askıdaki bir kimono gibi sarkıyordu. Teyze bir hayaletle benzediğimi söylüyordu. Her zamanki gibi ziyafetlere ve partilere katılıyordum, ama ellerim kucağımda sessizce oturuyordum.

Nobu'nun kendini benim *dannam* olarak sunma noktasında olduğunu biliyordum ve bu yüzden her gün haberin bana ulaşmasını bekliyordum. Ama hiç ses çıkmadan haftalar geçti. Derken haziran ayının sonunda ben taşı verdikten yaklaşık bir ay sonra sıcak bir öğleden sonra yemeğimi yerken anne bir gazete getirip "Iwarriura Elektrik, Mitsubishi Bankası'ndan Parasal Destek Alıyor" adlı makaleyi gösterdi. Haberın Nobu, bakan ve özellikle de başkana her türlü atıfta bulunacağını düşünüyordum, ama haber çoğunlukla hiç hatırımda kalmayan bilgiler veriyordu. Iwamura Elektrik'in tasarınının işgal yetkililerince, neydi, sınıf bilmem neden sınıf bilmem neye değiştirildiğini söylüyordu. Bu da makalenin açıkladığına göre, şirket artık ihalelere katılma, kredi vs, başvurusunda bulunmaya hak kazanıyordu. Birkaç paragrafla devam ediyordu haber, hepsi de faiz oranları ve kredi şartlarıyla ilgiliydi; son olarak da bir gün önce Mitsubishi Bankası'ndan çok büyük bir kredinin alındığı bildiriliyordu. Çok sayıda rakam ve iş terimiyle dolu, okuması zor bir haberdı. Bitirdiğimde masanın diğer yanında oturan anneye baktım.

"Iwamura Elektrik'in talihi tamamen döndü," dedi. "Neden bunu bana söylemedin?"

"Anne okuduğum şeyi zorlukla anladım."

"Son birkaç gündür Nobu Toshikazu'dan bu kadar sık haber almamıza şaşmamak gerek. Kendisini senin *dannan* olarak sunduğundan haberin vardır. Onu geri çevirmeyi düşünüyordum. Geleceği kesin olmayan bir erkeği kim ister ki? Son birkaç haftadır neden bu kadar dalgın olduğunu şimdi anlıyorum! Eh, artık rahatlayabilirsin. Sonunda oluyor. Bunca yıldır Nobu'ya ne kadar düşkün olduğunu biliyoruz."

Uslu bir kız gibi masaya bakmaya devam ediyordum. Ama yüzümde acı dolu bir ifade olduğuna emindim; çünkü bir an sonra anne sözlerine şöyle devam etti:

"Nobu seni yatağında istediğinde böyle cansız olmamalı-sın. Belki sağlığın olması gerektiği gibi iyi değildir. Amami'den döndüğün an sana bir doktor göndereceğim."

Duyduğum tek Amami, Okinawa'dan çok uzak olmayan küçük bir adaydı; burayı kastetmiş olamazdı. Ama anne açıklamaya devam etti. O sabah Ichiriki Çayhanesi'nin sahibesinden bir telefon almıştı. Kadın Iwamura Elektrik'in hafta sonunda Amami'ye bir gezi düşündüğünü söylemişti. Mameha ve Balkabağı'ya birlikte ben de davetliydim, ayrıca annenin adını hatırlayamadığı bir başka geyşa daha olacaktı. Cuma günü öğleden sonra yola çıkacaktık.

"Ama anne... bunun bir anlamı yok," dedim. "Amami kadar uzak bir yere hafta sonu gezisi mi? Bir tek tekne yolculuğu bile bütün gün sürer."

"Öyle bir şey yok. Iwamura Elektrik hepinizi uçakla götürecekt."

Bir an için Nobu'yla ilgili endişelerimi unuttum ve sanki birisi'beni iğneyle dürtmüş gibi doğruldum. "Anne!" dedim. "Ben kesinlikle uçağa binemem."

"Eğer bir şeyin üstünde oturuyorsan ve o havalanırsa yapabileceğin bir şey yoktur!" diye cevap verdi. Küçük şakasının çok komik olduğunu düşünmeli ki o gürültülü kahkahalarından birini attı.

Benzin bu kadar nadir bulunurken bir uçak söz konusu olmayacağına karar verdim, böylece endişe etmemeye karar verdim ve bu ertesi gün Ichiriki'nin sahibesiyle konuşana kadar böyle devam etti. Görünüşe göre Okinawa Adası'ndaki birkaç Amerikan subayı ayda birkaç hafta sonu uçakla Osaka'ya geliyordu. Normalde uçak boş olarak geri dönüyor ve birkaç gün sonra onları almak üzere gidiyordu. Iwamura Elektrik, bizim grubun geriye dönüşte uçağa binişini ayarlamıştı. Amami'ye gi-

diyorduk, çünkü boş uçak müsaitti; aksi takdirde sıcak tatil bel-
delerine gidip hayatımız için endişe etmezdik. Çayhanenin sahi-
besinin bana söylediği son şey şu oldu. "O şeyin içinde olanın
ben değil de siz olduğunuz için müteşekkirim."

Cuma sabahı geldiğinde trenle Osaka'ya gittik. Havaalanı-
na kadar bavullarımız konusunda bize yardım etmek için gelen
Bay Bekku'nun yanı sıra küçük grubumuz Mameha, Balkabağı,
Shizue, adında daha yaşlıca bir geysa ve benden oluşuyordu.
Shizue, Gion'dan değil, Pontocho bölgesinden geliyordu ve se-
vimsiz bir gözlüğü ve kendisini olduğundan daha yaşlı gösteren
gümüş rengi saçları vardı. Daha da kötüsü çenesinde iki meme-
ye benzer bir yarık vardı. Shizue bizi, sedir ağacının altında bü-
yüyen yabani otları gördüğü gibi görüyor gibiydi. Çoğunlukla
trenin penceresinden dışarıyı seyrediyordu; ama ara sıra turun-
cu çantasını açıp içinden bir parça şekerleme çıkarıyor ve ne-
den varlığımızla onu rahatsız ettiğimizi anlayamıyormuş gibi bi-
ze bakıyordu.

Osaka istasyonundan havaalanına bir arabadan daha bü-
yük olmayan ve kömürle çalışıp son derece pis olan küçük bir
otobüsle geldik. Sonunda bir saat kadar sonra kanatlarında iki
pervanesi olan gümüş rengi uçağın yanına indik. Kuyruğun
üzerinde durduğu minik tekerleği görmek bana pek güvence
vermedi; içeri girdiğimizde koridor o kadar çarpıcı bir şekilde
meyilliydi ki uçağın bozuk olduğuna emindim.

Adamlar uçağa binmişlerdi bile. Arka tarafa oturmuş iş ko-
nuşuyorlardı. Başkan ve Nobu'ya ek olarak bakan ve daha son-
ra öğrendiğime göre Mitsubishi Bankası'nın bölge müdürü olan
yaşlı bir adam da oradaydı. Onun yanında çenesi Shizue'ye
benzeyen ve gözlükleri onunki kadar kalın olan otuz yaşlarında
bir adam oturuyordu. Sonradan anladığımıza göre Shizue ban-
ka müdürünün uzun süredir metresiydi ve bu adam onların
oğullarıydı.

Uçağın ön tarafına oturduk ve erkekleri sıkıcı konuşmalarıyla baş başa bıraktık. Kısa süre sonra bir öksürük sesi duyduk ve uçak sarsıldı... Camdan dışarı baktığımda dışardaki dev pervaneler dönmeye başladığını gördüm. Bir an sonra kılıca *benzer dev bıçakları*, yüzümden birkaç santim ötede dönüyor ve korkunç bir vızıltı çıkarıyordu. Uçağın yan tarafından içeri girip beni ikiye ayıracaklarından emindim. Mameha havalandıktan sonra manzaranın sakinleştireceğini düşünerek pencere kenarına oturtmuştu beni, ama şimdi pervanelerin yaptığını görünce benimle yer değiştirmeyi reddediyordu. Motorların gürültüsü arttı, *uçak* sarsılarak ilerleyip birkaç dönüş yapmaya başladı. Sonunda gürültü en korkunç seviyesine ulaştı. Birkaç saniye sonra tok bir ses duyduk ve yükselmeye başladık. Ancak yerden oldukça uzaklaştıktan sonra birisi bana yolculuğumuzun yedi yüz kilometre olup dört saat süreceğini söyledi. Bunu duyduğumda gözlerim yaşla doldu ve herkes bana güldü.

Perdeleri çekip bir dergi okuyarak sakinleşmeye çalıştım. Bir süre sonra Mameha yanımdaki koltukta uykuya daldı. Başımı kaldırıp baktığımda Nobu'nun koridorda dikildiğini gördüm.

"Sayuri, iyi misin?" dedi, Mameha'yı uyandırmamak için sessiz bir şekilde.

"Nobu-san'ın bana daha önce böyle bir şey sorduğunu sanmıyorum," dedim. "Çok keyifli olmalı."

"Gelecek hiç bu kadar umut verici olmamıştı."

Mameha seslerimiz yüzünden kıpırdandı, bu yüzden Nobu başka bir şey söylemeyip tuvalete doğru ilerledi. Kapıyı açmadan hemen önce arkasına dönüp erkeklerin oturduğu yere baktı. Bir an için onu nadiren gördüğüm bir açıdan gördüm ki bu ona korkunç bir yoğunluk bakışı kazandırıyordu. Bakışları bana doğru döndüğünde benim gelecek konusunda onun emin olduğu kadar endişeli olduğumu anlayacağından korktum. Bunu düşününce Nobu'nun beni bu kadar az anlaması ne kadar ga-

rip görünüyordu. Kuşkusuz, bir geyşanın c/annasından anlayış beklemesi bir farenin bir yılandan anlayış beklemesi gibiydi. Ve zaten Nobu beni kendi benliğini tamamen gizleyen bir geyşa olarak görürken benim hakkımda herhangi bir şeyi nasıl anlayabilirdi ki? Başkan beni Chiyo olarak da tanıyan ve Sayuri olarak eğlendirdiğim tek erkekti ama bu şekilde düşünmek çok garipti, çünkü bunu daha önce hiç fark etmemiştim. O gün beni Shirakawa Çayı'nda bulan Nobu olsaydı ne olurdu? Kesinlikle yanımdan geçip giderdi... Ve eğer bunu yapsaydı benim için ne kadar kolay olurdu. Gecelerimi başkanı özleyerek geçirmezdim. Zaman zaman havadaki pudra kokusunu algılayıp teninin kokusunu hatırlamak için kozmetik dükkânlarında durmazdım. Hayali bir yerde benim yanımda olduğunu düşünmek için kendimi zorlamazdım.' Bu şeyleri neden istediğimi bana sorarsanız şöyle cevap verirdim; olgun hurma neden tatildir; odun neden yandı-ğı zaman kokar?

Ama işte yine elleriyle fare yakalamaya çalışan küçük bir kız gibiydim. Neden başkanı düşünmeyi bırakamıyordum?

Bir dakika sonra tuvaletin kapısı açılıp ışığı söndüğünde acımın yüzümden açıkça okunacağından emindim. Nobu'nun beni bu şekilde görmesine dayanamazdım, bu yüzden başımı cama yasladım, uyuyormuş gibi yaptım. Yanımdan geçip gittikten sonra gözlerimi tekrar açtım. Başımın perdeyi hafifçe araladığını gördüm, böylece havalandığımızdan beri ilk kez uçaktan dışarıya bakıyordum. Aşağıda uçsuz bucaksız mavi okyanus uzanıyordu. Bazı bölgeleri Mameha'nın ara sıra taktığı saç süsleri gibi yeşille gölgeleniyordu. Daha önce yeşil yamalı bir okyanus düşünmemiştim hiç. Yoroido'daki denize bakan yamaçlardan hep grimsi mavi görünürdü. Burada deniz gökyüzünün başladığı yere kadar uzanıyordu. Bu ürkütücü bir manzara değildi, ama açıklanamaz derecede güzeldi. Pervanelerin bile kendine göre bir güzelliği vardı ve gümüş rengi kanat muhte-

şimdi, Amerikan savaş uçaklarındaki sembollerle süslenmişti. Yalnızca dünyanın beş yıl önceki halini düşününce onları burada görmek ne garipti. Düşman olarak çok acımasız bir şekilde savaşıştık; ya şimdi?. Geçmişimizden vazgeçmiştik. Bu benim tam olarak anladığım bir şeydi, çünkü kendim de daha önce yapmıştım. Keşke geleceğimden vazgeçmenin de bir yolunu bulabilseydim,,.

Derken korkunç bir hayal geldi gözlerimin önüne; Beni Nobu'ya bağlayan kader bağını keserken görüyordum kendimi ve Nobu aşağıdaki okyanusa düşüyordu.

Bunun yalnızca bir fikir ya da bir tür hayal olduğunu söylemek istemiyorum. Bunu nasıl yapacağımı anladığımı söylemek istiyorum. Tabii ki Nobu'yu okyanusa atacak değildim, ama sanki önümde bir pencere açılmış gibi onunla olan ilişkimi sona erdirmenin bir yolunu bulmuştum. Dostluğumuzu yitirmek istemiyordum; ama başkana ulaşma çabalarımda Nobu, etrafından dolaşmadığım bir engeldi. Ama onun kendi öfkesinin alevleriyle tükenmesine neden olabilirdim; Nobu yalnızca birkaç hafta önce Ichiriki Çayhanesi'nde elini kestiği sırada bunu nasıl yapacağını kendisi söylemişti bana. Eğer kendimi bakana verebilecek türde bir kadınsam o anda odadan çıkmamı ve bir daha kendisiyle konuşmamı söylemişti. •

Bunu düşününce yaşadığım duygu... Ateşin başlaması gibi bir şeydi. Bütün vücudumun ıslak olduğunu hissediyordum. Mameha yanımda uyuduğu için müteşekkirdim; eminim soluğumun kesildiğini, parmak uçlarımla alnımı sildiğimi görse ne olduğunu sorardı. Aklıma gelen bu fikir; bunu gerçekten yapabilir miydim? Bakanı baştan çıkarmayı kastetmiyorum; bunu yapabileceğimi çok iyi biliyordum. Bu aşı olmak için doktora gitmeye benziyordu. Bir süre için başka bir tarafa bakardım ve biterdi. Ama böyle bir şeyi Nobu'ya yapabilir miydim? Onun nezaketini ödemek için ne korkunç bir yoldu. Geyşaların yıllardır ellerinde

azap çektikleri erkeklere kıyasla Nobu muhtemelen arzu edilir bir dannaydı. Ama umutlarımın sonsuza kadar yok olduğu bir hayata dayanabilir miydim? Haftalardır kendimi dayanabileceğime ikna etmeye çalışıyorum; ama gerçekte dayanabilir miyim? Belki Hatsumomo'nun o zalimliğe ve büyükannenin o katılığına nasıl ulaştığını anlıyordum artık. Daha yeni otuzuna varan Balkabağı'nın yüzünde bile yıllardır hayal kırıklığı okunuyordu. Beni bundan koruyan tek şey umuttu ve şimdi umutlarımı sürdürmek için iğrenç bir harekete kalkışabilir miydim? Bakanı ayartmaktan söz etmiyorum; Nobu'nun güvenine ihanet etmekten söz ediyorum.

Uçuşun geri kalanı boyunca bu düşüncelerle mücadele ettim. Kendimi hiçbir zaman böyle planlar yaparken hayal edemezdim; ama zaman içinde satranç oyununda olduğu gibi hamleleri düşünmeye başladım; bakanı otelde bir kenara çekecektim -hayır, otelde değil, başka bir yerde- ve Nobu'nun tesadüfen bizi bulmasını sağlayacaktım... Ya da belki başkasından duyması bile yeterli olurdu. Yolculuğun sonuna kadar ne denli yorulduğumu tahmin edebilirsiniz. Uçaktan indiğim sırada bile hâlâ endişeli görünüyor olmalıydım, çünkü Mameha yolculuğun bittiğini ve artık güvende olduğumuzu anlatıyordu bana.

Otelimize güneş batmadan yarım saat kadar önce vardık. Diğerleri kalacağımız odaya hayran oldular, ama ben o kadar gergindim ki yalnızca hayran olmuş gibi yaptım. Ichiriki Çayhanesi'ndeki en geniş oda kadar genişti ve hasır paspaslar, parlak ahşaplarla Japon tarzına göre çok güzel bir şekilde döşenmişti. Uzun duvarlardan biri tamamen cam kapıdan yapılmıştı, onun ardında olağanüstü tropikal bitkiler bulunuyordu; bazılarının yaprakları bir insan kadardı.

Bavullarımız geldiğinde hepimiz banyo için hazırдық. Otel katlanan paravanlar sunuyordu. Bunları mahremiyetimizi korumak için odanın ortasında açtık. Pamuklu sabahlıklarımızı giyip

yoğun yeşilliklerin arasından geçip otelin diğer ucundaki sıcak kaynak havuzuna gittik. Erkek ve kadınların girişleri bölmelerle ayrılmıştı ve ayrı yıkanma alanları vardı. Ama kaynağın karanlık sularına girdikten sonra erkek ve kadınlar suyun içinde bir arada bulunuyorlardı. Banka müdürü, Mameha ve benim hakkımda şakalar yapıp duruyordu. İkimizden birinin kaynağın bir ucundaki çalılıklardan bir çakıl taşı ya da bir tahta parçası getir-memizi istiyordu, kuşkusuz istediği şey bizi çıplak görmektir. Bu arada oğlu Baikabağı'yla koyu bir sohbe-te girmişti ve bunun nedenini anlamamız uzun sürmedi. Balkabağı her zamanki gibi anlaşıl-maz biçimde konuşurken oldukça iri olan göğüsleri suyun yüzeyine çıkıyordu.

Erkek ve kadınların birlikte yıkanması ve hepimizin o gece aynı odada uyuyacak olmamız size garip gelebilir. Ama aslında geyşalar iyi müşterileriyle bu tür şeyleri her zaman yaparlar; en azından benim zamanımda yaparlardı. Şöhretine değer veren hiçbir geyşa *darına*sı olmayan bir erkekle tek başına yakalanmaz. Ama böyle karanlık sular bizi gizlerken bir grup halinde masum bir şekilde yıkanmak... Bu tamamen başka bir konu. Ve grupla uyumaya gelince bunun için Japoncada kullandığımız bir sözcük bile var, *zakone*, "balık uykusu." Bir sepete atılmış uskumruları düşünürseniz ne anlama geldiğini anlarsınız.

Böyle bir grupta yıkanmak dediğim gibi masum bir şey. Ama bu ellerin her zaman olması gerektiği yerde durduğu anlamına gelmez ve sıcak kaynak suyunda ıslanırken aklımda olan şey de tam olarak buydu. Eğer Nobu takılacak türde bir adam olsaydı bana doğru gelirdi ve biz bir süre sohbet ettikten sonra birden beni kalçalarımdan veya... Gerçeği söylemek gerekirse nereden olursa olsun yakalardı. Sonraki uygun adım benim çığlık atmam ve Nobu'nun gülmesi olurdu ve oyun burada sona ererdi. Ama Nobu o tür bir erkek değildi. Bir süre suyun içinde başkanla konuşmuştu, ama şimdi bir kayanın üstüne oturmuş

yalnızca bacaklarını suya sokmuştu. Küçük, ıslak bir havlu kalçalarına örtülmüştü; bize dikkat etmiyordu, ama dalgın bir şekilde suya bakarken kolunun kesildiği yeri kaşıyordu. Güneş batmış ve ışıklar kararmıştı ama Nobu kâğıt fenerin aydınlığında oturuyordu. Onu daha önce hiç bu kadar açıkta görmemiştim. En kötüsü olduğunu düşündüğüm yüzündeki yara omzundaki kadar kötü değildi, ama diğer omzu çok güzel bir biçimde pürüzsüzdü, tıpkı bir yumurta gibi. Ve şimdi onu aldatmayı düşünürken... Bunu yalnızca bir neden yüzünden yaptığımı düşünecekti ve gerçeği hiç bilemeyecekti. Nobu'yu incitme ya da bana olan saygısını yitirme düşüncesine katlanamıyordum. Bunu yapabileceğimi sanmıyordum.

Ertesi sabah kahvaltıdan sonra yakındaki denize bakan tepeleri görmek için tropikal ormanlara gezintiye çıktık. Otelimizden kaynak, bulan dere, bir şelale şeklinde okyanusa dökülüyordu burada. Uzun süre manzaraya hayran olarak dikildik orada; hepimiz gitmeye hazırlanırken bile başkan oradan ayrılmakta zorluk çekti. Geri dönüşte onu hiç görmediğim kadar neşeli olan Nobu'nun yanında yürüdüm. Sonra arkasına bankların yerleştirildiği bir askeri kamyonla adayı turladık ve ağaçlarda büyüyen muzları, ananasları ve güzel kuşları seyrettik. Dağın zirvesinden okyanus koyu mavi lekeleri olan turkuvaz rengi buruşuk bir battaniyeye benziyordu.

O.gün öğleden sonra küçük köyün tozlu sokaklarında dolaştık ve kısa süre sonra depoya benzer eski ahşap bir binanın önüne geldik. Arka tarafa yürüdük. Nobu binanın köşesindeki kapıyı açmak için taş merdivenleri tırmandı ve gün ışığı kalaslardan yapılmış tozlu sahneyi aydınlattı. Görünüşe göre burası eskiden bir depoydu, ama artık kasabanın tiyatrosuydu. İçeri ilk girdiğimde bunu fazla düşünmedim. Ama kapı kapanıp biz tekrar yola çıktığımızda yine o ateş basması duygusunu hissettim;

Çünkü zihnimde bakanla orada uzandığımız ve kapının açılıp gün ışığının üstümüze düştüğü hayali vardı. Saklanacak bir yerimiz olamazdı; Nobu bizi mutlaka görürdü. Pek çok açıdan bulmayı umduğum yerin burası olduğundan emindim. Ama bunları düşünmüyordum; kesinlikle hiç düşünmüyor yalnızca düşünce-lerimi bir sıraya sokmaya çalışıyordum. Bu düşünceler yırtık bir çuvaldan dökülen pirinçler gibiydi.

Otele doğru giden tepeye çıkarken mendilimi çıkarmak için grubun gerisinde kaldım. Öğleden sonra güneşi tam yüzümüze doğru parladığı için hava kesinlikle çok sıcaktı. Terleyen tek kişi ben değildim. Ama Nobu iyi olup olmadığımı sormak için yanıma geldi. Ona hemen cevap veremeyince tepeye doğru yürümenin verdiği zorluk olduğunu düşünmesini umuyordum.

"Bütün hafta sonu pek iyi g r nmedin, Sayuri. Belki de Kyoto'da kalmalıydın."

"Ama o zaman bu güzel adayı ne zaman görürdüm?"

"Eminim evden ilk defa bu kadar uzaklaşıyorsundur. Kyoto'dan Hokkaldo'nun olduğu kadar uzaktayız."

Diğerleri önümüzdeki kıvrımdan dönmüşlerdi. Nobu'nun omzundan yeşilliklerin arasından çıkan otelin çatısını görebiliyordum. Ona cevap vermek istedim, ama uçaktaki düşünceleri-mi Nobu'nun anlamayacak olması beni meşgul ediyordu yine. Kyoto benim evim değildi; Nobu'nun kastettiği anlamda değil. O anda sıcak güneşte ona bakarken korktuğum bu şeyi yapmaya karar verdim. Orada durup büyük bir nezaketle bana baksada Nobu'ya İhanet edecektim. Titreyen ellerimle mendili kaldırdım ve tek kelime bile etmeden tepeye doğru yürümeye devam ettik.

Odaya varana dek başkan ve Mameha masadaki yerlerini almış ve banka müdürüne karşı dama oynamak üzere hazırlanıyordu. Shizue ve oğlu da Onları seyrediyordu. Duvardaki cam kapı açıldı; Bakan birlikte getirdiği, şekerkaşıının k ğidını so-

arak içeri girdi. Nobu'nun beni sürdüremeyeceğim bir sohbe sokacağından korkuyordum, ama o doğruca masaya gidip Mameha'yla konuşmaya başladı. Bakanı benimle tiyatroya gelmeye nasıl ikna edeceğimi bilmiyordum ve üstelik Nobu'nun bizi bulmasını nasıl ayarlayacağıma dair hiçbir fikrim yoktu. Belki, eğer ondan istersem Balkabağı, Nobu'yu yürüyüşe davet edebilirdi. Mameha'dan bu tür bir şey isteyebileceğimi sanmıyordum, ama Balkabağı ve ben birlikte büyümüştük. Teyzenin dediği gibi kaba demeyeceğim, ama kişiliğinde belirli bir hamlık vardı; planladığım şey karşısında daha az şaşırırdı. Nobu'yu doğruca tiyatroya getirmesi talimatını vermeliydim ona; tamamen tesadüf eseri olarak gelemezlerdi oraya.

Bir süre için güneşin aydınlattığı yapraklara bakarak güzel tropikal öğleden sonrasının tadını çıkarabilmeyi diledim. Bu planı düşündüğüm için aklımın yerinde olup olmadığını sordum kendi kendime; ama ne gibi bir kaygım olursa olsun bu işe girişmeme engel olmaya yetmiyordu. Bakanı bir kenara çekme başarısını gösterene dek bir şey olmayacağı kesindi ve bunu yaparken dikkati üzerime çekmemeliydim.

Daha önce hizmetçiden kendisine yiyecek bir şeyler getirmesini istemişti ve şimdi bir tepsinin önüne oturmuş, ağzına bira boşaltıp çubuklarıyla tuzlanmış kalamar bağırsakları yiyordu. Bu mide bulandırıcı bir yeme!; adı gibi görünebilir, ama sizi temin ederim Japonya'daki çeşitli bar ve restoranlarda tuzlanmış kalamar bağırsakları bulabilirsiniz. Babamın en sevdiği yiyecekti, fakat benim midem kaldırmıyordu. Bakanı yerken bile seyre demiyordum.

"Bakanım," dedim sessizce. "Size daha iştah açıcı bir şey bulmamı ister misiniz?"

"Hayır," dedi. "Aç değilim." O zaman neden yemek yediği sorusunun zihnimde uyandığını kabul etmeliyim. Bu arada Mameha ve Nobu konuşarak arka kapıdan çıkmışlardı. Balkabağı

dahil olmak üzere diğerleri dama masasının başına toplanmışlardı. Görünüşe göre başkan az önce bir hata yapmıştı ve buna gülüyorlardı. Şansım kapıya gelmiş gibiydi.

"Eğer sıkıntıdan yiyorsanız, bakanım," dedim. "Neden siz ve ben oteli keşfe çıkmıyoruz? Görmek için sabırsızlanıyorum ve buna vakit bulamadık henüz."

Cevap vermesini beklemeden ayağa kalkıp odadan çıktım. Ben koridora çıktıktan sonra yanıma geldiğini görüp rahatladım. Sessizce koridorda yürüdük. İki yönden de kimsenin gelmediğini görünce durdum.

"Bakanım, affedersiniz," dedim. "Ama... Birlikte köye yürüyelim mi tekrar?"

Buna çok şaşırmış gibiydi.

"Öğleden sonra bir saatimiz filan kaldı ve görmeyi çok istediğim bir şey olduğunu hatırlıyorum."

Uzun süre durakladıktan sonra bakan, "Önce tualeti kullanmalıyım," dedi.

"Tabii," dedim. "Siz gidip tualeti kullanın; işiniz bitince tam burada beni bekleyin, birlikte yürüyelim. Ben gelip sizi alana dek bir yere kaybolmayın."

Bakan bunu kabul etmiş görünerek koridorda yürüdü. Ben odaya doğru yürüdüm. Elimi kapının tokmağına koyduğumda o kadar başım dönüyordu ki, ne de olsa planımı uygulamaya koymuştum artık, parmaklarımın bir şeye dokunduğunu bile hissetmiyordum.

Balkabağı artık masada değildi. Bavulunda bir şey arıyordu. Onunla konuşmaya çalıştığımda başlangıçta ağızımdan bir ses çıkmadı. Boğazımı temizleyip tekrar dedim.

"Affedersin, Balkabağı," dedim. "Bir dakikanı rica edecektim..."

Yaptığı işi bırakmaya pek hevesli değildi, ama bavulunu karmakarışık bir şekilde bırakıp benimle koridora çıktı. Ona dönüp şöyle dedim:

"Balkabağı, bir iyilik istiyorum senden."

Bana memnuniyetle yardım edeceğini söylemesi için bekledim, ama o gözlerini üzerime dikmiş bir şekilde beklemeye devam etti.

"Umarım sormamın bir sakıncası yoktur..."

"Sor," dedi.

"Bakan ve ben yürüyüşe çıkıyoruz. Onu eski tiyatroya götürceğim ve..."

"Neden?"

"Böylece o ve ben yalnız kalabiliriz."

"Bakanla mı?" dedi Balkabağı. İnanamaz bir şekilde.

"Sana daha sonra açıklamam, ama yapmanı istediğim şey şu. Nobu'yu oraya getirmeni istiyorum ve... Balkabağı bu çok garip gelecek. Bizi yakalamamı istiyorum."

"Ne demek 'yakalamak'?"

"Nobu'yu oraya getirmenin bir yolunu bulmanı ve gördüğümüz o arka kapıyı açmanı istiyorum... Böylece bizi görebilir."

Ben açıklama yaparken Balkabağı, bakanın yeşillikler arasında beklediğini fark etmişti. Sonra tekrar bana baktı.

"Neler çeviriyorsun, Sayuri?" dedi.

"Şimdi bunu açıklayacak zamanım yok. Ama çok önemli, Balkabağı. Açıkçası bütün geleceğim senin ellerinde. Ama geleceğin yalnızca sen ve Nobu olduğundan emin ol, Tanrı aşkına başkan ya da bir başkası olmasın. Bunun karşılığını istediğin her şekilde ödeyeceğim sana."

Uzun bir süre boyunca yüzüme baktı. "Yani yine Balkabağı'nın iyilik yapma zamanı geldi, öyle mi?" dedi. Bununla ne de-

mek istediğinden emin değildim, ama bana açıklamak yerine yanımdan ayrıldı.

Balkabağı'nın yardım etmeyi kabul edip etmediğinden emin değildim. Ama bu noktada yapabileceğim tek şey iğne için doktora gitmek ve Nobu'nun gelmesini ummaktı. Bakana katıldım ve tepeden aşağı inmeye başladık.

Köşeyi dönüp oteli arkamızda bırakırken elimde olmadan Mameha'nın bacağını kesip Dr. Yengeç'le tanıştırmaya götürdüğü günü hatırlıyordum. O öğleden sonra kendimi tamamen anlayamadığım bir tehlikenin içindeymiş gibi hissetmişim ve şu anda da az çok öyle hissediyordum. Yüzüm öğleden sonra güneşinin karşısında ateşe çok yakın oturmuşum gibi sıcaktı; bakana baktığımda ter şakaklarından süzülüp yanağına iniyordu. Eğer her şey yolunda giderse o yanağı yakında benimkine bastıracaktı... Bu düşünceyle yelpazemi obimin içinden çıkarıp hem kendimi, hem de onu serinletmek için kolum yorulana dek salladım. Bu arada akıcı bir konuşmayı sürdürüyordum. Birkaç dakika sonra eski tiyatronun önünde durduk. Bakan şaşırılmış gibiydi. Boğazını temizleyerek gökyüzüne baktı.

"Benim için bir dakikalığına içeri gelir misin, bakanım?" dedim.

Bundan ne anlam çıkaracağını anlamamış gibiydi, ama binanın yanındaki patikadan yürürken beni takip etti. Taş basamakları çıkıp onun için kapıyı açtım. İçeri girmeden önce bir süre tereddüt etti. Eğer bunca zamandır Gion'a geliyorsa aklımda ne olduğunu kesinlikle anlamış olmalıydı, çünkü bir erkeği boş bir alana çeken bir geyşa şöhretini kesinlikle tehlikeye atmış demektir ve birinci sınıf bir geyşa bunu asla gelişigüzel bir şekilde yapmazdı. Ama bakan tiyatronun içinde, gün ışığının altında bir şey beklermiş gibi öylece duruyordu. Yelpazemi katlayıp obimin içine koyarken ellerim öyle titriyordu ki planımı sonuna ka-

dar götürüp götüremeyeceğimi bilmiyordum. Kapıyı kapamak gibi basit bir iş bile bütün enerjimi götürmüştü; sonra saçakların altından süzülen loş ışıktaki öylece dikildik. Bakan, yüzü sahnenin bir köşesinde yığılı olan hasır paspas yığınının dönük olarak hareketsiz duruyordu.

"Bakanım..." dedim.

Sesim küçük salonda öyle yankılandı ki sonrasında daha sessiz konuşmak zorunda kaldım.

"Ichiriki Çayhanesi'nin sahibesiyle benim hakkımda konuştuğunuzu duydum. Öyle mi?"

Derin bir soluk aldı, ama bir şey söylemedi.

"Bakanım, eğer izin verirseniz," dedim. "Size Kazuyo adındaki bir geyşadan söz etmek istiyorum. Artık Gion'da değil, ama bir zamanlar onu çok iyi tanıyordum. Çok önemli bir adam, sizin gibi bakanım, bir akşam Kazuyo'yla tanıştı ve onun arkadaşlığından o kadar hoşlandı ki her gece onu görmeye Gion'a geydi. Birkaç ay sonra Kazuyo'nun dannası olmayı teklif etti, ama çayhanenin sahibesi özür diledi ve bunun mümkün olmadığını söyledi. Adam büyük hayal kırıklığına uğramıştı; ama bir öğleden sonra Kazuyo onu yalnız kalabilecekleri sessiz bir yere götürdü. Bu boş tiyatro gibi bir yere. Ona bir açıklama yaptı... Onun dannası olamasa da..."

Ben bu sözleri söyler söylemez bakanın yüzü bulutların yok olup gün ışığının dolduğu bir vadi gibi oldu. Bana doğru sarsak bir adım attı. Yüreğim kulaklarımda atmaya başladı. Elimde olmadan ondan başka yere bakmaya çalıştım ve gözlerimi kapadım. Gözlerimi tekrar açtığımda bakan bana o kadar yakındı ki neredeyse birbirimize dokunuyorduk. Yüzünün ıslak etinin yanağıma değdiğini hissettim. Vücudunu yavaşça benimkine yaklaştırdı, ta ki vücutlarımız birbirine yapışana kadar. Kolumu tut-

tu, muhtemelen tahtaların üstüne yatacaktı beni, ama onu durdurdum.

"Sahne çok tozlu," dedim. "Oradaki yığından bir hasır getir-melisiniz."

"Oraya gidelim," diye cevap verdi bakan.

Köşedeki hasırların üstüne yatarsak Nobu kapıyı açtığında gün ışığında bizi göremezdi.

"Hayır, gitmemeliyiz," dedim. "Lütfen hasırı buraya getirin."

Bakan dediğimi yaptı ve sonra elleri iki yanında dikilip beni seyretmeye başladı. Şu ana kadar bir şeyin bizi durduracağını hayal etmiştim; ama şu anda hiçbir şeyin bizi durdurmayacağını görüyordum. Zaman çok yavaş ilerliyordu. Vernikli sandallarım-dan çıkıp hasırın üstüne basan ayaklar bana ait değil gibiydi.

Bakan da derhal ayakkabılarını çıkardı ve yine bana sarıldı. Elleri arkamda obimin düğümüyle uğraşıyordu. Ne düşündüğünü bilmiyordum, ama kesinlikle kimonomu çıkarma niyetinde değildim. Onu durdurmak için arkaya uzandım. O sabah giyinirken kararımı tam olarak vermemiştim; ama hazırlıklı olmak için gün bitmeden lekelenebileceğini düşünerek hoşuma gitmeyen gri iç sabahlığı, lavanta ve mavi ipekli bir kimono ile gümüş ren-gi obimi giymiştim. İç çamaşırlarıma gelince *koshimakimi*, kalça örtümü belime doğru sararak boyunu kısaltmışım, böylece ba-kanın ayartmaya karar veririm içeri giden yolu bulmada zorluk çekmeyecekti. Şimdi kollarını üzerimden çekince şaşırarak ba-na baktı. Onu durdurduğumu sanıyordu ve ben yere uzanınca çok rahatlamış göründü. Pirinç kamışından yapılan bir hasır de-ğil, basit bir hasır dokumaydı; altımdaki sert döşemeyi hissedebiliyordum. Bir elimle kimonomu katlayıp içimdekileri yukarı doğru çektim, böylece bacaklarım dizlerime kadar açıldı. Bakan tamamen giyinikti, ama hemen üzerime uzandı, obimin düğümü sırtıma öylesine batıyordu ki kendimi biraz daha rahatlatı-

bilmek için tek kalçamı biraz yukarı doğru kaldırmam gerekti. Başım da bir kenara doğru dönüktü, çünkü saçlarımı *tsuhushi shimada* stilinde toplamıştım ve üzerine ağırlık bindirirsem bozulurdu. Kesinlikle rahatsız bir durumdu, ama rahatsızlığım, hissettiğim huzursuzluk ve endişeye kıyasla hiçbir şeydi. Birden kendimi bu açmaza sokarken iyi düşünüp düşünmediğimi merak ettim. Bakan kendini bir kolu üstünde yükseltti ve eliyle kimonomun içini kurcalamaya başladı.

O sabah giyinirken obimin sırtına birkaç kat emici pirinç kâğıdı koymuştum. Onlara iş bittikten sonrasına kadar, yani bakan kendini temizlemek isteyene kadar, bu işi yapmaya karar verirsem yani, ihtiyacım olmasını beklememiştim. Ama öyle görünüyordu ki kâğıtlara çok daha erken ihtiyacım olacaktı, yani salyası yüzüme aktığında temizlemek için. Ama kalçalarımın üstünde bu kadar ağırlık varken elimi obimin arkasına sokamıyordum. Bunu denerken birkaç kez inledim ve korkarım bakan bunu zevkten sandı; her neyse, birdenbire daha enerjik oldu ve dudğındaki salya havuzu öylesine şiddetli dalgalarla çırpınmaya başladı ki bir akıntı halinde dökülmek yerine orada kaldığına inanamıyordum. Bütün yapabildiğim gözlerimi sıkıca kapatıp beklemektir. Küçük bir teknenin altında yatıyormuşum, dalgalarla bir o yana bir bu yana sallanıyormuşum ve başım sürekli iki yana çarpıyormuş gibi midem bulanıyordu. Derken bakan birden bir inleme kopardı ve bir an için hareketsiz kaldı; aynı anda salyası yanağıma aktı.

Obimin arkasındaki kâğıtlara bir kez daha ulaşmaya çalıştım, ama bakan bu kez üstüme yığılmış yatıyor, sanki bir yarıştan çıkmış gibi soluk alıp veriyordu. Dışarda bir ses duyduğumda onu itmeye hazırlanıyordum. İçimdeki iğrenme duygusu o kadar yoğundu ki başka her şeyi boğuyordu. Ama şimdi Nobu aklıma gelince kalbim bir kez daha çarpmaya başladı. Bir hışırtı

daha duydum; birinin taş basamaklardaki ayak sesleriydi bu. Bakan ne olacağından habersiz görünüyordu. Başını kaldırıp çok az bir ilgiyle kapıyı gösterdi, sanki orada bir kuş görmeyi umuyordu. Kapı açıldı ve gün ışığı üstümüze döküldü. Gözlerimi kısmak zorunda kaldım, ama iki kişiyi seçebiliyordum. Balkabağı oradaydı; tam umduğum gibi tiyatroya gelmişti. Ama yanında içeri bakan adam Nobu değildi. Bunu neden yaptığı konusunda hiçbir fikrim yoktu, ama Balkabağı onun yerine başkasını getirmişti.

Otuz Dördüncü Bölüm

O kapı açıldıktan sonra olanları zorlukla hatırlıyorum; çünkü içimdeki kanın çekildiğini hissettim. Son derece soğuk ve hissizdim. Bakanın üstümden indiğini biliyorum, belki de ben itmiştim onu. Ağlayarak onun da aynı şeyi görüp görmediğini sordum, yani kapıda dikilenin gerçekten başkan olup olmadığını. Öğleden sonra güneşi arkasından vurduğu için başkanın ifadesinden bir şey çıkaramamıştım; ama kapı tekrar kapanınca yüzünde benim hissetmekte olduğum gibi bir şok gördüğümü düşündüm. Gerçekten bir şok ifadesi olup olmadığını bilmiyorum; bundan şüpheliyim. Ama acı hissettiğimiz zaman çiçek açan ağaçlar bile acıyla çökmüş gibi görünür bize; aynı şekilde başkanı orada görmek... Eh, kendi acımı baktığım her şeye yansıtmış olabilirim.

Bakanı o boş tiyatroyu kendimi tehlikeye atmak için götürdüğümü düşünürseniz -böylece bıçağın hızla kesme tahtasına inmesi gibi- endişe, korku ve iğrenmenin ortasında belirli bir heyecan da hissediyordum. Kapı açılmadan hemen önce hayatımın tıpkı suları bollaşan bir nehir gibi genişlediğini hissediyordum; çünkü daha önce hayatımın seyrini değiştirecek olan bu kadar büyük bir adım atmamıştım. Denize bakan bir uçurum boyunca parmak uçlarında yürüyen bir çocuk gibiydim. Ama nedense büyük bir dalganın gelip bana çarpacağını ve her şeyi alıp götüreceğini düşünmemiştim.

Karmaşıa duygusu azalıp yine kendimin farkına varmaya başladığımda Mameha yanımda diz çökmüştü. Artık eski tiyat-roda olmadığımı görüp şaşırdım, otelin küçük bir odasında ha-sırların üstünde yatıyordum. Tiyatrodan ayrıldığımı hiç hatırlamı-yordum, ama bunu bir şekilde yapmış olmalıydım. Mameha ba-na daha sonra otelin sahibinden dinlenmek için sessiz bir yer istediğimi anlattı; adam kendimi iyi hissetmediğimi fark edip Mameha'ya haber vermişti.

Tanrı'ya şükür Mameha gerçekten hasta olduğuma inandı ve beni orada bıraktı. Daha sonra, sersemlemiş bir halde ve berbat bir korku hissiyle odaya geri dönerken Balkabağı yolu-ma çıktı. Beni görünce durdu; ama yarı yarıya beklediğim gibi özür dilemek yerine bir yılanın bir fare gördüğü zaman yaptığı gibi dikkatini üstüme yoğunlaştırdı.

"Balkabağı, sana Nobu'yu getirmeni söylemiştim, başkanı değil. Anlamıyorum..."

"Evet, hayatın mükemmel gitmeyişini anlamak senin için zor olmalı, Sayuril"

"Mükemmel mi? Daha kötü bir şey olamazdı... Senden iste-diğimi yanlış mı anladın?"

"Sen gerçekten aptal olduğumu düşünüyorsun benim!" de-di.

Şaşkına dönmüştüm, bir an için sessizce dikildim. "Benim arkadaşım olduğunu sanıyordum," dedim.

"Ben de senin arkadaşım olduğunu sanmıştım bir zaman-lar. Ama bu çok uzun zaman önceydi."

"Sanki sana zarar vermek için bir şey yapmışım gibi konu-suyorsun, Balkabağı."

"Hayır, sen asla böyle bir şey yapmazdın, öyle değil mi? Mükemmel Nitta Sayuri böyle bir şey yapmaz! Sanırım benim yerime okıyanın kızı olman önemli değildir? Bunu hatırlıyor mu-sun, Sayuri? Ben seni doktor... adı her neyse, o konuda yardım

etmek için yolumdan çıktıktan sonra; sana yardım ettiğim için Hatsumomo'yu öfkeden deliye döndürdükten sonra; sen dönüp benim olanı çaldın. Bunca aydır neden beni bakanla yapılan bu küçük toplantılara dahil ettiğini anlamaya çalışıyordum. Bu kez benden yararlanmanın senin için kolay olmayışına üzgünüm."

"Ama Balkabağı," diye sözünü kestim. "Bana yardım etmeyi reddedemez miydin yalnızca? Neden başkanı getirdin?"

Dimdik doğruldu. "Onun için neler hissettiğini çok iyi biliyorum," dedi. "Kimse olmadığı zaman gözlerini ondan alamıyorsun."

O kadar öfkeliydi ki alt dudağını ısırđı; dişlerindeki ruj izini görebiliyordum. Beni incitmek istediğini yeni fark ediyordum, hem de yapabileceğı en kötü şekilde.

"Benden uzun zaman önce bir şey aldın, Sayuri. Şimdi kendini nasıl hissediyorsun?" dedi. Burun delikleri kabardı, yüzü yanan bir odun parçası gibi kıpkırmızıydı. Sanki Hatsumomo'nun ruhu bunca yıldır onun içinde yaşıyordu ve sonunda özgür kalmıştı.

Akşamın geri kalanında olayların bulanık seyri ve önümdeki her andan nasıl korktuğum dışında bir şey hatırlamıyorum. Diğerleri içki içip eğlenirken benim bütün yapabildiğim gülüyor-muş gibi yapmaktı. Bütün akşamı yüzüm kızanık bir şekilde geçirmiş olmalıydım, çünkü Mameha ara sıra ateşim olup olmadığına bakmak için boynuma dokunuyordu. Başkandan olabildiğince uzağı oturuyordum, böylece gözlerimiz hiç buluşmamıştı ve onunla yüzleşmeden akşamı geçirmeyi başardım. Ama daha sonra hepimiz yatmak için hazırlanırken, o odaya gelirken ben koridora çıktım. Yolumdan çekilmem gerektiğini biliyordum, ama o kadar utanıyordum ki başımla kısa bir selam verip yanın-

dan hızla geçip gittim. Mutsuzluğumu saklamak için bir çaba göstermiyordum.

O gece bir işkence gecesi idi ve onunla ilgili tek bir şey daha hatırlıyorum. Herkes uyuduktan sonra sersemlemiş bir şekilde otelden çıktım ve uçuruma geldim. Aşağıda dalgalar köpürürken karanlığa baktım. Okyanusun kükremesi acı bir ağıt gibiydi. Her şeyin altında daha önce orada olduğunu bilmediğim bir zalimlik var gibiydi; sanki ağaçlar ve rüzgâr, hatta üstünde dikildiğim kayalar bile eski çocukluk düşmanım Hatsumomo'ya işbirliği içindeydi. Rüzgârın iniltisi ve ağaçları sarsması benimle alay ediyor gibiydi. Hayatımın akışı tamamen değişmiş olabilir miydi? Başkanın mendilini kolumdan çıkardım, çünkü o akşam kendimi son bir kez rahatlatmak için yatağa götürmüştüm onu. Yüzümü kuruladım ve rüzgâra doğru kaldırdım. Karanlıkta uymasına izin verecektim ki Bay Tanaka'nın yıllar önce bana gönderdiği minik morg tabletleri geldi aklıma. Bizi bırakanları hatırlamak için bir şey saklamalıyız her zaman. Okiyadaki morg tabletleri çocukluğumdan kalan tek şeydi. Başkanın mendili hayatımın geri kalanı olacaktı.

Kyoto'ya geri döndükten sonraki birkaç gün boyunca büyük bir hareketliliğin içine girdim. Her zamanki gibi makyajımı yapıp dünyadaki hiçbir şey değişmemiş gibi çayhanelerdeki partilere katılmaktan başka bir seçeneğim yoktu. Mameha'nın bir zamanlar bana söylediği bir şeyi kendi kendime hatırlatıp duruyordum, bir hayal kırıklığının üstesinden gelmek için çalışmak gibisi yoktu; ama benim işim bana hiçbir şekilde yardım etmiyordu. Ichiriki Çayhanesi'ne ne zaman gitsem eninde sonunda bir gün Nobu'nun beni çağırıp ayarlamaların sonunda bittiğini söyleyeceği geliyordu aklıma. Son birkaç aydır ne kadar meşgul olduğu düşünülürse ondan bir süre - en az bir veya iki hafta için- haber almayı beklemiyordum. Ama Amami'den dön-

dükten üç gün sonraki çarşamba sabahı Ichiriki Çayhanesinden Iwamura Elektrik'in telefon açıp o akşam beni istediğini öğrendim.

Öğleden sonra yeşil iç sabahlığının üstüne sarı bir kimono ve altın rengi ipliklerle örülmüş koyu mavi bir obi giydim. Teyze çok hoş görüldüğüme dair güvence verdi bana, ama ben kendimi aynada gördüğümde yenilgiye uğramış bir kadın vardı karşımda. Geçmişte görüntümden hiç memnun kalmadan okiyadan çıktığım zamanlar olmuştu kesinlikle; ama çoğunlukla akşam boyunca kullanabileceğim en azından bir özellik bulabilirdim. Örneğin, hurma rengi kimono ne kadar yorgun olursam olayım gözlerimdeki maviyi ortaya çıkarırdı hep. Ama bu akşam yüzüm, her zamanki gibi batılı tarzında makyaj yapmış olsam da, son derece boş görünüyordu; saçım da bir tarafa eğik gibi duruyordu. Görünüşümü düzeltmenin bir yolunu bulamıyordum, yalnızca Bay Bekku'dan neşesiz görüntümü biraz azaltmak için obimin kurdelesini daha yukardan bağlamasını isteye-bildim.

İlk toplantı Amerikan albayının Kyoto'nun yeni valisi şerefine verdiği ziyafetti. Şimdi Amerikan ordusu yedinci bölüğünün karargâhı olan Sumitomo ailesinin eski evinde veriliyordu ziyafet. Bahçedeki güzel taşların çoğunun beyaza boyandığını ve ağaçlara iştirilmiş olan İngilizce işaretleri -kuşkusuz onları okuyamıyordum- görmek beni çok şaşırttı. Parti bittikten sonra Ichiriki'ye gittim ve bir hizmetçi beni üst kata çıkardı. Gion'un kapıldığı gece Nobu'yla buluştuğum o küçük garip odaya götürdü beni. Beni savaştan koruyacağı güvenli yer hakkında bilgiyi burada vermişti; benim *dannam* oluşunu aynı odada kutlayışımız son derece uygun görünüyordu; ama bu benim için kutlamadan başka her şey olabilirdi. Masanın bir ucuna oturdum, böylece Nobu cumbaya doğru oturabilirdi. Yerimi ayarlamada çok

dikkatliydim, böylece Nobu masa onu engellemeden tek koluyla saki doldurabilirdi. Ayarlamaların bittiğini bana haber verdikten sonra saki doldurmak isteyeceği kesindi. Nobu için güzel bir gece olacaktı bu. Ben de bozmamak için elimden geleni yapacaktım.

Loş ışık ve çay rengi duvarlardan yansıyan kızılımsı gölgelerle atmosfer gerçekten çok hoştu. Odanın çok özel kokusunu unutmuştum, toz ve döşemeleri cilalamak için kullanılan yağ karışımı, ama şimdi tekrar koklayınca Nobu'yla yıllar önce o akşamın ayrıntılarını hatırladığım, aksi takdirde bu ayrıntıları hatırlamam olanaksızdı. Çoraplarının ikisinde de delikler vardı; deliklerden bir tanesinden tırnağı güzel bir biçimde kesilmiş, başparmağı dışarı çıkmıştı. O akşamdan beri yalnızca beş buçuk yıl geçmiş olduğu gerçek miydi? Bütün nesil gelip geçmiş gibiydi; Bir zamanlar tanıdığım pek çok insan ölmüştü. Yaşamak için Gion'a geldiğim hayat bu muydu? Mameha'nın bana söylediği gibiydi: Mutlu hayatlarımız olsun diye geyşa olmuyoruz; başka seçeneğimiz olmadığı için geyşa oluyoruz. Eğer annem yaşasaydı ben de deniz kenarında yaşayan bir eş ve anne olabilirdim, Kyoto'yu balıkların gönderildiği uzak bir yer olarak hayal edebilirdim; hayatım daha kötü mü olurdu? Nobu bana bir keresinde, "Ben anlaması çok kolay bir insanım, Sayuri. Sahip olamayacağım şeylerin önümde tutulmasını istemem," demişti. Belki ben de öyleydim; Gion'daki bütün hayatım boyunca başkanı önümde hayal etmiştim ve şimdi ona sahip olamıyordum.

Nobu'yu on, on beş dakika kadar bekledikten sonra gerçekten gelip gelmeyeceğini merak ettim. Bunu yapmamam gerektiğini biliyordum, ama dinlenmek için başımı masaya koydum, çünkü son birkaç gecedir uyuyamıyordum. Uykuya dalmadım, ama genel perişanlık hissim içinde bir süre dolaştım. Sonra çok garip bir rüya gördüm. Uzaklarda çalan trampetlerin, musluktan akan suyun sesini duyuyordum, sonra başkanın orn-

zuma dokunan elini hissettim. Başkanın eli olduğunu biliyordum, çünkü bana kimin dokunduğunu görmek için başımı kaldırdığımda orada duruyordu. Trampet sesi ayak sesleriydi, su sesi ise kapının açılırken çıkardığı tıslamaydı. Arkasında bir hizmetçiyle yanımda dikiliyordu. Başım la selam verip uykuya daldığım için özür diledim. Bir an için o kadar şaşkındım ki gerçekten ayık olup olmadığını merak ettim; ama rüya değildi bu. Başkan, Nobu'nun oturmasını beklediğim minderde oturuyordu, ama Nobu ortalarda gözüküyordu. Hizmetçi masaya saki koyarken zihnimde korkunç bir düşünce belirdi. Başkan bana Nobu'nun bir kaza geçirdiğini ya da başına korkunç bir şey geldiğini söylemek için mi buradaydı? Yoksa neden Nobu'nun kendisi gelmesindi? Bunu başkana sormaya hazırlanırken çayhanenin sahibesi geldi.

"Vay canına, başkan," dedi. "Sizi haftalardır görmüyoruz!"

Patroniçe konukların yanında her zaman çok şirin olurdu, ama sesindeki gerilimden' aklında başka bir şey olduğunu anlıyordum. Belki o da benim gibi Nobu'nun nerede olduğunu merak ediyordu. Ben başkan için saki doldururken o da gelip yanıma diz çöktü. Başkan sakiden bir yudum almadan önce elini tuttu ve sakinin kokusunu almak için başkana doğru eğildi.

"Gerçekten, başkan, neden bu sakiyi diğerlerine tercih ettiğinizi hiç anlamıyorum," dedi. "Bugün bazılarını açtık, yıllardır sahip olduğumuz en iyi sakiler. Eminim Nobu-san geldiği zaman bundan çok hoşlanacaktır."

"Bundan ben de eminim. Nobu iyi şeylerden hoşlanır. Ama bu akşam gelmeyecek.."

Bunu duymak beni telaşlandırdı; ama gözlerimi masadan ayırmadım. Patroniçenin de şaşırdığını görebiliyordum, çünkü konuyu hemen değiştirdi.

"Oh, pekâlâ," dedi. "Her neyse, bu akşam Sayuri'miz sizce de büyüleyici görünmüyor mu?"

"Şimdi hanımefendi, Sayuri, ne zaman büyüleyici görünmüyor ki?" dedi başkan. "Bu bana şeyi hatırlatıyor... Size getirdiğim bir şeyi göstermeme izin verin."

Başkan mavi bir ipekle sardığı küçük bir şeyi masaya koydu; odaya girdiğinde elinde olduğunu fark etmemiştim. Bağlarını çözdü ve kısa, kalın bir kâğıt tomarını çıkarıp sarmalını açmaya başladı. Yıllar içinde çatlamıştı ve imparatorluk sarayının mükemmel bir şekilde renklendirilmiş sahnelerini gösteren bir minyatürdü. Eğer bu tür bir kâğıt gördüyseniz bir odada bir uçtan bir uca açıp imparatorluk sarayının bütün mekânlarını, bahçe kapısından diğer ucuna kadar görebileceğinizi bilirsiniz. Başkan önüne oturup açmaya devam etti; içki partilerine ait sahneler, kimonoları bacaklarına bağlanmış olarak futbol oynayan aristokratlar; ta ki imparatorun odasının dışında yere çömelmiş duran on iki katlı son derece güzel kimonosu içindeki genç kadına varana dek.

"Bunun için ne düşünüyorsunuz!"

"Çok güzel," dedi çayhanenin sahibesi. "Başkan bunu nereden buldu?"

"Oh, yıllar önce satın almıştım. Ama buradaki kadına bakın. Satın alma nedenim oydu. Onda bir şey fark etmiyor musunuz?"

Çayhanenin sahibesi kadına baktı; sonra başkan bana doğru çevirdi. Genç kadının resmi, bir madeni para büyüklüğünde olsa da çok' ayrıntılı olarak yapılmıştı. Önce fark etmedim, ama gözlerinin rengi soluktu... Ve daha yakından bakınca mavi-gri olduğunu gördüm. Uchida'nın beni model olarak kullanarak yaptığı resimler geldi aklıma. Kızarıp resimlerin ne kadar güzel olduğunu söyledim. Çayhanenin sahibesi de bir süre hayranlık gösterdi, sonra:

"Artık ikinizi yalnız bırakayım," dedi. "Sözünü ettiğim o taze, soğuk sakilerden göndereceğim size. Nobu-san'ın geleceği zamana kadar saklamamı istemezseniz tabii?"

"Zahmet etmeyin," dedi. "Buradaki sakilerle idare ederiz."

"Nobu-san... O iyi, öyle değil mi?"

"Oh, evet," dedi başkan. "Oldukça iyi."

Bunu duyduğuma rahatlamıştım; ama aynı zamanda utançtan hasta olduğumu hissediyordum. Eğer başkan bana Nobu hakkında haber getirmek için gelmediyse başka bir nedenle gelmiş demektir; belki de yaptığım şey yüzünden bana çıkışacaktı. Kyoto'ya döndüktün sonraki günlerde ne görmüş olduğunu düşünmemeye çalıştım: pantolonu çözüp olan bakan, çıplak bacakları dağınık kimonosundan çıkan ben...

Kadın odadan çıktıktan sonra arkasından kapanan kapının sesi kınından çıkan kılıcın sesini andırıyordu.

"Başkanım, şunu söylememe izin verin ki," diye olabildiğince sakin bir şekilde söze başladım. "Amami'deki davranışım..."

"Ne düşündüğünü biliyorum, Sayuri. Ama buraya senden özür dilemeni istemeye gelmedim. Bir an için sessizce otur. Sana yıllar önce olan bir şeyi anlatmak istiyorum."

"Başkan, o kadar şaşkınım ki," demeyi başardım. "Lütfen beni affedin, fakat..."

"Yalnızca dinle. Kısa süre sonra neden sana anlattığımı anlayacaksınız. Tsumiyo adlı bir restoran hatırlıyor musun? Buhra'nın sonuna doğru kapandı, ama... şey, boş ver; o zaman sen çok küçüktün. Her neyse, uzun yıllar önce bir gün, tam olarak on sekiz yıl önce; birkaç arkadaşımınla birlikte oraya öğle yemeği yemeye gittim. Pontocho bölgesinde Izuko adında bir geyşa bize eşlik ediyordu."

Izuko adını hemen hatırladım.

"O günlerde herkesin favorisiydi," diye devam etti başkan. "Yemeğimizi biraz erken bitirdik, bu yüzden tiyatroya dönerken Shirakawa Çayı'nda yürüyüş yapmayı teklif ettim."

Ben bu arada başkanın mendilini obimin içinden çıkardım; sessizce masanın üstüne yayıp markasının açıkça görünmesini

sağladım.' Yıllar boyunca mendilin bir köşesi lekelenmiş ve kumaşı sararmıştı; ama başkan hemen tanımış gibiydi. Sesi önce kısıldı, sonra tekrar toparlandı.

"Nereden buldun bunu?"

"Başkan," dedim. "Bunca yıldır benim konuştuğunuz kız olduğumu bilip bilmediğinizi merak ediyordum. O gün öğleden sonra *Shibaraku*'yu seyretmeye giderken bana mendilinizi verdiniz. Bana ayrıca bir madeni para da verdiniz..."

"Yani sen diyorsun ki... Bir çırakken bile seninle konuşan adam olduğumu biliyordun, öyle mi?"

"Başkanı sumo turnuvasında gördüğüm an tanıdım. Gerçeği söylemek gerekirse başkanın beni hatırlamasına çok şaşırdım."

"Şey, belki aynada kendine bir süre baksan iyi olur, Sayuri. Özellikle gözlerin ağlamaktan kızardığında, çünkü o zaman şey oluyorlar... Bunu açıklayamam. Onların arkasını görüyor gibi hissettim. Biliyorsun ya, zamanımın çoğunu gerçeği söylemeyen erkeklerin karşısında oturarak geçirdim; ama daha önce beni hiç görmemiş bu kız doğruca içine bakmama izin veriyordu."

Sonra sözlerine ara verdi.

"Mameha'nın neden ablan olduğunu hiç merak etmedin mi?" diye sordu.

"Mameha mı?" dedim. "Anlamıyorum. Mameha'nın bu işle ne ilgisi var?"

"Gerçekten bilmiyorsun, değil mi?"

"Neyi bilmiyorum, başkan?"

"Sayuri, Mameha'dan senin bakımını üstlenmesini isteyen benim. Ona karşılaştığım çarpıcı gri gözlü küçük kıızı anlattım ve eğer Gion'a gelirse ona yardımcı olmasını istedim. Gerekirse masraflarını karşılayacağımı söyledim. Ve birkaç ay sonra sana

rastladı. Bana yıllar sonra söylediğine göre, onun yardımı olmasa asla bir geyşa olamazmışsın."

Başkanın anlattıklarının üzerimdeki etkisini tarif etmek olanaksızdı. Mameha'nın üstlendiği görevin -kendisini ve Gion'u Hatsumomo'dan kurtarmak- hep kişisel olduğunu düşünmüştüm. Şimdi gerçek amacını, başkan yüzünden onun himayesini anladığım için... Şey, bana söylediği her şeyi düşünmem ve onların ardındaki gerçek anlamı bulmam gerektiğini hissediyordum. Ve birden gözlerimde değişen yalnızca Mameha değildi; ben bile farklı bir kadın gibi görünüyordum kendime. Bakışlarım kuc'ağımdaki ellerime indiğinde başkanın yaptığı eller olarak gördüm onları. Bir anda neşelendiğimi, korktuğumu ve müteşekkir olduğumu hissettim. Onu selamlayıp şükranlarımı ifade etmek için masadan uzaklaştım; ama bunu yapmadan önce şunları söyledim:

"Başkanım, beni affedin, keşke yıllar önce bunları bana söyleseydiniz. Benim için ne kadar şey ifade edeceğini anlatamam."

"Bunu yapmamamın bir nedeni vardı, Sayuri ve Mameha'nın da söylememesi için ısrar etmek zorundaydım. Bu Nobu'yla ilgiliydi."

Nobu'nun adını duyunca bütün duygularım içimden çekildi, çünkü birden başkanın baştan beri sözü nereye getirmek istediğini anlamıştım.

"Başkanım," dedim. "Nezaketinize değmediğimi biliyorum. Geçen hafta, ben..."

"İtiraf ediyorum ki, Sayuri," diye sözümü kesti. "Amami'de olanlar benim aklımda olanlardı."

Başkanın bana baktığını hissediyordum; ama ben ona bakamıyordum.

"Seninle konuşmak istediğim bir şey var," diye devam etti. "Bunu nasıl yapacağımı bütün gün boyunca düşünüp durdum."

Yıllar önce olan bir şeyi düşünüp duruyorum. Kendimi ifade etmenin daha iyi bir yolu olduğuna eminim, ama... umarım ne demek istediğimi anlarsın."

Bu noktada ceketini çıkarmak için durdu, ceketini katlayıp yanına koydu. Gömleğindeki kolanın kokusunu alabiliyordum. Suruya Inn'de General'i ziyaretim ve hep ütü kokan odası geldi aklıma.

"Iwamura hâlâ yeni bir şirketken," diye başladı başkan. "Ikeda adında bir adam tanıdım. Kasabanın diğer tarafında bize mal sağlayan bir şirkette çalışıyordu. Kablo sorunlarını çözmede bir dehaydı. Bazen tesisat sorunu çektiğimizde onu bir günlüğüne ödünç alırdık ve bizim için her şeyi hallederdi. Sonra bir gün işten eve giderken eczanede ona rastladım. Çok rahatladığını, çünkü işini bıraktığını söyledi. Bunu neden yaptığını sorunca, 'İşi bırakma zamanı gelmişti. Bu yüzden bıraktım!' dedi. Onu hemen orada işe aldım. Birkaç hafta sonra ona yeniden sordum, 'Ikeda-san, neden öteki işini bıraktın?' 'Baş Iwamura, yıllardır sizin şirketinizde çalışmak istiyordum. Ama bana hiç sormadınız. Beni hep bir sorununuz olduğunda çağırdınız, ama hiç sizin için çalışmamı teklif etmediniz. Derken bir gün bana bunu hiç sormayacağınızı fark ettim, çünkü beni tedarikçi şirketlerinizin birinden çalmak ve iş ilişkilerinizi tehlikeye atmak istemiyordunuz. Eğer ben önce işimi bırakırsam beni işe alma fırsatınız olacaktı. Bu yüzden işimi bıraktım,' dedi."

Başkanın cevap vermemi beklediğini biliyordum; ama konuşmaya cesaret edemiyordum.

"Düşünüyordum da," diye devam etti. "Belki senin başkanla ilişkin Ikeda'nın işini bırakması gibiydi. Bu düşüncenin neden aklımda olduğunu söyleyeyim. Balkabağı'nın beni tiyatroya götürdükten sonra söylediği bir şey yüzündendi. Ona karşı son derece öfkeliydim ve bunu neden yaptığını söylemesini istedim.

Çok uzun bir süre konuşmadı. Sonra başlangıçta hiç anlamı olmayan bir şey söyledi. Senin Nobu'yu götürmesini istediğini söyledi.

"Başkanım, lütfen," dedim titreyen bir sesle. "Korkunç bir hata yaptım..."

"Başka bir şey söylemeden önce yalnızca bunu neden yaptığını bilmek istiyorum. Belki Iwamura'ya bir iyilik yaptığını düşünüyordum. Bilmiyorum. Belki de bakana benim farkında olmadığım bir şey borçluydun."

Başımı sallamış olmalıyım, çünkü başkan konuşmayı hemen kesti.

"Çok utanıyorum, başkanım.," demeyi başardım sonunda. "Ama... benim nedenlerim tamamen kişiseldi."

Uzun bir süre boyunca içini çekip saki kadehini elinde tuttu. Ellerimin başkasının elleri olduğunu düşünerek ona saki doldurdum. Sakii ağzına boşaltıp daha yutmadan kadehini yeniden uzattı. Ağzının bir an için dolu olduğunu görmek kendimi utancın yuttuğu boş bir gemi olarak düşünmememe neden oldu.

"Pekâlâ, Sayuri," dedi. "Bunu neden sorduğumu açıkça söyleyeyim. Nobu'yla olan ilişkimin yapısını bilmeden bu gece buraya neden geldiğimi ya da yıllardır sana karşı neden o şekilde davrandığımı anlamak senin için olanaksız olacak. İnan bana, bazen ne kadar zor bir insan olduğunun herkesten daha fazla farkındayım. Ama o bir deha; ona bütün bir ekibe verdiğimden daha fazla değer veriyorum."

• Ne diyeceğimi bilmiyordum, bu yüzden titreyen ellerimle başkana biraz daha saki koydum. Kadehini kaldırmamasını kötü bir işaret olarak algıladım.

"Seni çok kısa süredir tanıdığım bir gün," diye devam etti. "Nobu sana bir tarak armağan etti ve onu sana partideki herkesin içinde verdi. O ana kadar senin için neler hissettiğini bilmiyordum. Başka işaretler de olduğundan eminim, ama onları bir

şekilde atlamış olmalıyım. Sonra senin için neler hissettiğini anlayınca, o akşam sana bakış şekli... Eh, o anda anladım ki o kadar açık bir şekilde istediği bir şeyi ondan alamazdım. Bu senin iyiliğin için duyduğum kaygıları hiç azaltmadı. Aslında, yıllar geçtikçe Nobu'nun senin hakkında konuşmasını tarafsız bir şekilde dinlemek benim için çok zor hale geldi."

Başkan duraklayıp sordu. "Sayuri, dinliyor musun?"

"Evet, elbette."

"Bunu bilmen için bir neden yok, ama Nobu'ya çok Şey borçluyum. Şirketin kurucusu ve patronu olduğum doğru. Ama Iwamura Elektrik çok yeniyken nakit akışı konusunda büyük sorunlar yaşadık ve nerdeyse işimizi kaybediyorduk. Şirketin kontrolünü kaybetmek istemiyordum ve Nobu'nun yatırımcı getirmemiz konusundaki ısrarlarını dinlemiyordum. Aramız bir süre bozuk kalsa da sonunda kazandı; istifa etmeye kalktı ve neredeyse izin verdim ona. Ama o kesinlikle haklıydı, ben haksızdım. O olmasaydı şirketi kaybederdim. Bir adama böyle bir şey için nasıl karşılık verirsin? Bana neden "Genel Müdür" değil de "Başkan" dendiğini biliyor musun? Nobu'nun kullanması için bu unvandan vazgeçtim, ama o kullanmayı reddetti. Bu yüzden sana karşı hislerini anlayınca, sana olan ilgimi gizli tutmaya, böylece Nobu'nun seni elde etmesine izin vermeye karar verdim. Hayat ona karşı çok zalim davrandı, Sayuri. Çok az şefkati kaldı."

Bütün geyşalık hayatım boyunca başkanın bana karşı bir şey hissettiğine bir an bile kendimi inandıramadım. Ve şimdi beni Nobu için istediğini bilmek...

"Sana bu kadar az dikkat sarf etmeyi istemedim hiç," diye devam etti. "Ama eğer duygularımın farkına varırsa o anda senden vazgeçeceğini biliyorsun."

Çocukluğumdan beri başkanın bir gün benden hoşlandığını söyleyeceği günün hayalini kurmuştum; ama bunun gerçekten olacağına inanmamıştım pek. Duymayı umduğum şeyi ve

ayrıca Nobu'nun benim kaderim olduğunu söylemesini hiç hayal etmemiştim. Belki hayatta aradığım hedef benden kaçacaktı; ama en azından şu anda aynı odada başkanla oturmak ve ona hislerimi anlatmak benim gücüm dahilindeydi.

"Lütfen söyleyeceklerim için beni affedin," diye başladım sonunda.

Devam etmeye çalıştım, ama nedense boğazım yutkunmaya karar vermişti, ama neden yutkunduğumu bilmiyordum. Belki bir duygu kütlesini geriye itmeye çalışıyordum, çünkü yüzümde daha fazla duygu için yer yoktu.

"Nobu'ya karşı çok iyi hisler besliyorum, ama Amami'de yaptığım şey..." Tekrar konuşmaya başlamadan önce uzun süre duraklamam gerekti. "Amami'de yaptığım şeyi, size karşı hissettiklerim yüzünden yaptım, başkan. Gion'daki çocukluğumdan beri hayatımda attığım her adımı beni size yaklaştırmayı umuyordum."

Bu sözleri söylerken vücudumdaki bütün sıcaklık yüzüme hücum etmiş gibiydi. Odadaki bir şeye odaklanmazsam ateşten yükselen bir kül parçası gibi havaya uçacağımı hissediyordum. Masanın üstünde bir leke bulmaya çalıştım, ama masa donuklaştı ve görüş açımdan çıktı.

"Bana bak, Sayuri."

Başkanın istediği şeyi yapmak istedim, ama yapamıyordum.

"Ne garip," diye neredeyse kendi kendine konuşmuş gibi devam etti. "Küçük bir kızken o kadar açık bir şekilde yüzüme bakan kadın yıllar sonra bunu yapamıyor."

Gözlerimi başkana doğru kaldırıp ona bakmak basit bir iş olabilirdi; ama bütün Kyoto seyrederken sahnede tek başıma olsam bu kadar gergin olmazdım. Masanın bir köşesinde oturduk, o kadar yakındık ki sonunda gözlerimi silip ona baktığımda irislerinin etrafındaki koyu renk halkaları görebiliyordum.

Başımı çevirip selam vermem ve yeni bir kadeh saki doldurmam gerekir mi, diye düşündüm... Ama hiçbir hareket bu gerilimi azaltamazdı. Ben bunları düşünürken başkan sürahiyi ve kadehini bir kenara çekti, elini uzatıp kimonomdan tutarak beni kendisine doğru çekti. Bir an için yüzlerimiz birbirine öylesine yakındı ki teninin sıcaklığını hissedebiliyordum. Hâlâ bana ne olduğunu anlamaya çalışıyordum ve ne söylemem gerektiğini. Ve başkan beni iyice kendisine çekip öptü.

Hayatımda ilk kez birisinin beni gerçekten öptüğünü duy-
mak sizi şaşırtabilir. General Tottori benim cfannamken bazen
dudaklarını benimkilere bastırırdı; ama bu son derece şehvetsiz
olurdu. Bazen yüzünü dayaması gereken bir yere ihtiyaç duyup
duymadığını merak ederdim. Yasuda Akira, bana kimono alan
ve benim bir gece Tatematsu Çayhanesi'nde baştan çıkardığım
adam bile beni yüzümden ve boynumdan defalarca öpmüş ola-
bilirdi, ama dudaklarıyla dudaklarıma hiç dokunmamıştı. Bu
yüzden bu öpücüğün, hayatımın ilk gerçek öpücüğünün, oaha
önce yaşadığım her şeyden daha mahrem olduğunu anlayabi-
lirsiniz. Başkandan bir şey alıyormuşum, başkan bana bir şey
veriyormuş gibi hissediyordum kendimi, daha önce kimsenin
vermediği kadar özel bir şeydi bu. Çok çarpıcı bir tadı vardı, bir
tatlı ya da meyve kadar ayırıcıydı ve tadını aldığımda omuzlarım
çöküp midem kabardı; çünkü nedense, neden hatırladığımı bil-
mediğim bir düzine sahneyi canlandırmıştı zihnimde. Okiyadaki
aşçımız pilav tenceresinin kapağını açtığında yükselen buharı
düşündüm. Pontocho'nun ana caddesi canlandı zihnimde. Kic-
hisaburo'nun Kabuki tiyatrosundan emekli olduğu gün oynadığı
sori oyunundan sonra kendisine iyi dileklerde bulunan insanlar-
la kalabalıkken gördüğüm haliydi bu caddenin. Yüzlerce başka
şey de düşünmüş olduğumdan eminim, çünkü sanki zihnimde-
ki sınırlar yıkılmıştı ve bütün anılarım özgür kalmıştı. Sonra baş-
kan benden uzaklaştı tekrar, ellerinden biri boynumdaydı. O ka-

dar yakındaydı ki dudaklarında beliren nemi görebiliyor, henüz bitirdiğimiz öpüğücün kokusunu alabiliyordum.

"Başkan," dedim. "Neden?"

"Ne neden?"

"Neden... Her şey? Neden beni öptünüz? Az önce benden Nobu'ya verilen bir armağan gibi söz ediyordunuz."

"Nobu senden vazgeçti, Sayuri. Ondan bir şey almadım ben."

Duygularımın şaşkınlığı içinde ne demek istediğini anlayamadım.

"Seni ve bakanı orada gördüğümde gözlerinde tıpkı yıllar önce Shirakawa Çayı'nda gördüğüm gibi bir bakış vardı," dedi. "O kadar çaresiz görünüyordun ki, sanki biri seni kurtarmazsa boğulacak gibiydin. Balkabağı bana bunu Nobu için hazırladığını söyleyince gördüklerimi ona anlatmaya karar verdim. Ve o kadar öfkeyle tepki verince... Şey, eğer yaptığın şey için seni affedemiyorsa, senin kaderin olmadığı kesindi bana göre."

Küçük bir kızken Yoroido'da Glsuke adında küçük bir çocuk vardı. Göle atlamak için ağaçlara tırmanırdı Gisuke. Tırmanması gerekenden yükseğe tırmandı; su yeterince derin değildi. Ama biz ona atlamamasını söylediğimizde ağacın altındaki taşlar yüzünden geriye inmeye korktu. Babası Bay Yamashita'yı bulmak için köye koştum. Bay Yamashita tepeyi o kadar sakın bir şekilde çıkıyordu ki oğlunun nasıl bir tehlike içinde olduğunu farkında olup olmadığını merak ettim. Ağacın altına geldiği sırada oğlu -babasının geldiğinden habersizdi- daha fazla tutunamayıp düştü. Bay Yamashita kollarına bir patates çuvalı atılmış gibi kolayca tuttu onu. Hepimiz sevinçten ağladık ve gölün kenarında neşeyle zıpladık. Bu arada Gisuke kirpiklerinde biriken şaşkınlık gözyaşlarıyla gözlerini hızlı hızlı açıp kapıyordu. Gisuke'nin neler hissetmiş olabileceğini şimdi anlıyorum. Kaya-

ların üstüne doğru hızla düşüyordum ki başkan çıkıp beni kurtardı. O kadar rahatlamıştım ki gözlerimin kenarından süzülen yaşları silemiyordum bile. Bulanık bir şekilde karşımda duruyordu, ama daha yakına geldiğini görebiliyordum. Bir anda bir bataniyeymişim gibi kollar arasına aldı beni. Dudakları kimononun boğazımda birleştiği üçgeni buldu. Nefesini boynumda hissettiğimde yıllar önceki bir anı düşünmeden edemedim. Okl-yanın mutfağına girdiğimde hizmetçilerden biri lavaboya doğru eğilmiş, ağzına götürdüğü olgun armutu, boynuna akan sularını gizlemeye çalışıyordu. Canının çok çektiğini söylemiş ve anneye söylememem için yalvarmıştı bana.

Otuz Beşinci Bölüm

Aradan aşağı yukarı kırk yıl geçti. İçimdeki acıların sesleri sustuğunda, başkanla geçirdiğim o akşamı düşünürüm. Yoro-ido'dan ayrıldığım günden beri, hayat çarkının yoluma yeni bir engel çıkaracağı korkusuyla devamlı endişe içinde yaşadım; Bu mücadele sayesinde hayata dört elle sarılıp yaşam gerçeğini çok canlı biçimde algıladım. Nehri geçmeye çalışırken, dipteki akıntılarla mücadele ederek kayaların üstüne attığımız her adımın önemi farklı.

Fakat başkan benim *dannam* olduktan sonra yaşam daha sakin ve hoş bir şekil aldı. Kendimi sonunda kökleri bereketli, ıslak topraklara yayılan bir ağaç gibi hissettim. Önceleri diğerlerinden daha şanslı olduğumu düşünmeye fırsat bulamamıştım. Ama şimdi düşünebiliyorum. Şunu da söylemeden geçemeyeceğim, yıllarca hiç yakınmadım. Fakat sonunda geriye baktığımda ne denli boş bir yaşam sürdüğümü artık itiraf edebiliyorum. Zaten, farklı bir yaşam sürseydim bu öyküyü anlatamazdım; çektiğimiz acılar sona erince onları kolayca itiraf edebiliriz.

Bir gün öğleden sonra, Ichiriki Çayhanesi'ndeki kutlama töreninde, başkanla birlikte saki içerken, garip bir şey oldu. Nedenini bilmem ama, kullandığımız üç kadehin en küçüğünden içki mi yudumlarken, bir damla saki ağzımın kenarından dışarıya sızdı. Etek ucundan baldırlarıma kadar kırmızı biyeli, üzerinde

altın ipliklerle ejderha motifi işli, beş armalı siyah bir kimono giymiştim. Bir yudum içki koluma damladıktan sonra, siyah ipekli kumaşın üstünden yuvarlanıp ejderhanın gümüş ipliklerle işlenmiş dişlerinin önünde durduğunu anımsıyorum. Birçok geyşanın bunun kötüye yoracaklarından eminim. Bence, bir gözyaşı* na benzeyen minik damlacık sanki hayatımın öyküsünü anlatıyordu. Kaderini kontrol etme gücünden yoksün, boşluğa düşerek siyah ipek bir yolda yuvarlandı ve ejderhanın dişlerinin önünde durdu. Bir yolunu bulup başkana ulaşırlar umuduyla, nehre attığım çiçek yapraklarını anımsadım. Evet, sanırım bir yolunu, bulup ona ulaşmışlardı...

Genç kızlığımdan beri aptalca umutlar besledim. Eğer başkanın metresi olursam mükemmel bir yaşama kavuşacağımı düşünüyordum. Çocukça bir düş olduğu halde, yaşam boyu bu düşe sarıldım. Halbuki bilmem gerekirdi; defalarca çektiğim acılardan ders almamıştım. Parmağımıza batan diken çıkarıp atarız, ama izi kalır, değil mi? Nobu'yu ebediyen hayatımdan uzaklaştırmakla; yalnızca onun arkadaşlığını yitirmekle kalmamış; aynı zamanda kendimi de Gion'dan sürgün etmiştim.

Bunun nedeni çok basitti, başıma gelecekleri daha önce bilmem gerekirdi. Arkadaşının şiddetle arzu ettiği bir ödülü kazanan adamın seçim yapması çok zordu; ya kazandığı ödülü arkadaşının görmeyeceği bir yere saklayacak -tabii bunu yapabilirse- ya da onun dostluğunu yitirmeyi göze alacaktı. İşte Balkabağı'yla aramızdaki sorun da buydu. Anne beni evlat edindikten sonra aramızdaki dostluk bozuldu ve asla düzelmedi. Benim *dannam* olabilmesi için, başkanla anne arasında görüşmeler aylarca sürdü ve sonunda benim geyşa olarak çalışmama karar verildi. Tabii, Gion'dan ayrılan ilk geyşa ben değildim; kaçanların yanında, evlenerek Gion'u terk edenler de vardı; meslekten el çekenlerin kimisi çayhane, kimisi de kendi okiyalarını

açmışlardı. Ben iki arada bir derede kalmıştım. Nobu'dan beni uzaklaştırmak için başkan, Gion'u terk etmemi istiyordu, ama benimle evlenmek niyetinde olmadığı da kesindi. Nobu'nun asla ayak basmaması koşuluyla başkanın bana bir çayhane ya da han açmasını önermek belki de en iyi çözümdü. Fakat anne benim okiyayı terk etmeme karşı çıkıyordu; Nitta ailesinden ayrılacak olursam, başkanla olan ilişkimden para kazanması söz konusu değildi. Bu nedenle sonunda, başkan meslekten el çekmem koşuluyla her ay okiyaya yüklü bir para ödemeyi kabul etti. Yıllardır yaptığım gibi, okiyada yaşamaya devam ettim; ama artık sabahları küçük okula gitmiyordum. Ya da öze! günlerde Gion'da kapı kapı dolaşarak hiç kimseye saygılarımı sunmuyordum. Hele geceleri asla işe çıkmıyordum.

Sadece başkanın sevgisini kazanabilmek için geyşa olmaya özenmiştim. Gion'dan elimi eteğimi çekmekle hiçbir şey yitirmediğimi hissetmem gerekirdi. Ancak yıllardır Gion'da yalnız geyşalarla değil, aynı zamanda tanıdığım birçok erkekle de güzel dostluklar kurmuştum. İşe çıkmadığım için diğer kadınlarla arkadaşlık etmemi kimse yasaklamamıştı, ama Gion'da ekmek parası kazanmak zorunda olanların arkadaşlık etmeye ayıracak zamanları yoktu. İki geyşayı neşe içinde bir randevudan diğerine giderken gördüğümde onları biraz kıskanıyordum. Beni yanlış anlamayın, onların varlıklarını değil, yalnızca hoşça vakit geçirmelerini kıskanıyordum.

Mameha'yı sık sık görüyordum. Haftada birkaç kez birlikte çay içiyorduk. Çocukluğumdan beri benim için yaptıklarını düşününce -başkanın adına benim hayatımda oynadığı rol- ona karşı kendimi ne denli borçlu hissettiğimi tahmin edebilirsiniz. Bir gün dükkânın birinde on sekizinci yüzyıla ait bir baskı gördüm. İpek üstüne çini mürekkebiyle çizilen resimde bir kadın, genç bir kıza yazı yazmasını öğretiyordu. Öğretmenin oval yüzü, öğrencisine şefkatle bakışı, bana Mameha'yı anımsattı. Tab-

loyu satırı alıp ona armağan ettim. Yağmurlu bir günde Mameha tabloyu kasvetli evinin duvarına asarken, ben de Higashi-oji Caddesi'nden yükselen trafik gürültüsünü dinliyordum. Birdenbire yitirilen güzelliklerin acısını içimde hissettim. İster istemez, Mameha'nın yıllarca önce yaşadığı şık evini, pencerelerden içeriye dolan kuş cıvıltılarını ve Shirakawa Çayı'nın şırıltılarını anımsadım. O zamanlar Gion'un eşi bulunmaz bir antika olduğunu düşünürdüm; ama o günden bu yana köprülerin altından çok sular akmıştı. Şimdi, Mameha yerleri bayat çay rengi halıyla kaplı tek odalı bir evde yaşıyordu. Alt kattaki Çin eczanesinde şifalı otlardan yapılan ilaçların kokusu evin içinde, hatta Mameha'nın kimonosuna bile sinmişti.

Çini mürekkebiyle çizilmiş tabloyu duvara asıp bir süre onu hayranlıkla seyrettikten sonra, yanıma geldi. Sanki söylemek istediği kelimeleri düşünür gibi, üstünden dumanlar tüten elindeki çay fincanına gözlerini dikip baktı. Ellerinin üstündeki kırışıklıkları görünce çok şaşırdım. Artık yaşlanıyordu. Sonunda biraz hüznü bir sesle:

"Gelecekte nelerle karşılaşacağımızı bilmemek ne garip. Sayuri, hayattan fazla bir şey beklememeye gayret et," dedi.

Onun haklı olduğunu düşündüm. Günün birinde Nobu'nun beni bağışlayacağına inanmaktan vazgeçseydim ilkeri yıllarda daha huzurlu yaşayacağım kesindi. Sonunda Mameha'ya onun hakkında soru sormamaya karar verdim; çünkü bu sevdadan vazgeçmemi istercesine esefle içini çekerek, üzüntüyle yüzüme bakması beni derinden yaralıyordu.

Metresi olduğum yılın ilkbaharında, başkan, Kyoto'nun kuzeydoğusunda *Eishin-an*'da 'Gerçek Zengin Yuvası' adını verdiği lüks bir ev satın aldı. Görünüşte burası şirketin konuklarına tahsis edilecekti, ama evi herkesten çok başkan kullanıyordu. Haftanın üç dört gecesi, hatta kimi zaman daha fazla bu evde

buluşuyorduk. Başkan çok çalıştığı günlerde eve geç vakit gelir, küvetteki sıcak suyun içinde oturur ve benim anlattıklarımı dinleyerek uykuya daldı. Fakat çoğu kez güneş batarken gelir, birlikte akşam yemeği yerken sohbet eder, hizmetkârların bahçedeki fenerleri yakmalarını izlerdik.

Başkan eve geldiğinde genellikle o günkü işlerinden söz ederdi. Yeni projelerde meydana gelen aksaklıkları ya da yedek parça yüklü kamyonun geçirdiği trafik kazasını veya buna benzer konuları anlatırdı. Ben de sesimi çıkarmadan onu dinlemekten mutlu olurdum. Ama başkanın bana bilgi vermek için bunları anlatmadığını biliyordum. Sanki kovadaki suyu boşaltırcasına, konuşarak bu konuları aklından çıkarıyordu. Ben de dikkatle onun anlattıklarını değil sesinin tonunu dinlerdim; çünkü tıpkı kovadaki suyun boşalması gibi başkanın da sesi yavaş yavaş alçalırdı. Bir fırsatını bulunca, hemen konuyu değiştirip havadan sudan söz etmeye başlardım. Örneğin, o sabah işe giderken yolda neler olduğunu sorar ya da birkaç gece önce *Eishiri-an'da* birlikte izlediğimiz filmde veya bazı geceler bizi ziyarete gelen Mameha'dan öğrendiğim bir fıkrayı ona anlatırdım. Her neyse, önce bu basit işlemle başkan, aklını kurcalayan dertlerden arındırıp sonra neşeli sohbetle onu rahatlatmak tıpkı güneşte kuruyarak kaskatı kesilen bir havluyu suda ıslatmaya benziyordu. O gelir gelmez, önce sert birer çubuk gibi gerilmiş parmaklarını sıcak suyla yıkardım. Bir süre sohbet ettikten sonra, başkan gevşemeye başlar ve sanki uykuya dalmış gibi parmakları zarif biçimde kıvrılırdı.

Akşamları başkanı eğlendirerek, gündüzleriye herhangi bir şeyle kendimi oyalayarak yaşamımı devam ettireceğimi umuyordum. Fakat 1952 sonbaharında başkanın ikinci Amerika gezisinde ona eşlik ettim. Bir önceki kış oraya yalnız gitmişti. Hayatında bu yolculuk kadar hiçbir deneyim onu böylesine etkilememişti. Zenginliğin gerçek anlamını ilk kez orada hissetmiş

ve kavramıştı. Örneğin, o zamanlar birçok Japon'un evinde elektrik vardı ama ancak belirli saatlerde kullanılabiliyordu. Amerikan kentlerindeyse elektrik yirmi dört saat kesilmiyordu. Bizler, Kyoto tren garının platformunun eski moda tahta yerine beton olmasıyla övünürken, Amerikan kentlerinde tren garlarının platformları mermerdendi. En küçük kentteki sinema salonlarının bile bizim Ulusal Tiyatro binasından büyük olduğunu başkan söyledi. Kentin dört bir yanındaki umumi tuvaletler de pırıl pırıl temizmiş. Her Amerikan ailesinin evinde bir buzdolabı olması başkanı çok şaşırtmıştı. Orta halli bir işçi aylık kazancıyla bir buzdolabı alabiliyormuş. Japonya'da böyle bir şeye sahip olabilmek için bir işçinin on beş ay çalışması gerekiyordu ve çok az aile bu tür bir lükse sahipti.

Her neyse, başkan ikinci Amerika yolculuğunda ona eşlik etmeme izin verdi. Tek başıma trenle Tokyo'ya gittim. Sonra birlikte Hawaii'ye uçtuk. Orada unutulmaz birkaç gün geçirdik. Başkan bana bir mayo aldı. Hayatımda ilk kez bir mayoya sahip olmuştum. Çevremdeki diğer kadınlar gibi mayomu giyip saçlarımı omuzlarıma dökerek plajda güneşlendim. Her nedense Hawaii bana Amami'yi anımsatmıştı; başkanın da aynı şeyi düşüneceği beni endişelendirdi. Düşünmüş olsa bile, bu konuda hiçbir şey söylemedi. Hawaii'den Los Angeles'a geçtik. Sonunda New York'a vardık. Amerika'yı filmlerde gördüğüm kadarıyla tanıyordum; New York'ta yüzlerce yüksek binanın bulunduğu da doğrusu pek inanmıyordum. Waldorf-Astoria Otel'i'nde odama yerleştikten sonra, pencereden çevremdeki dağ gibi binalara, aşağıdaki düzgün tertemiz sokaklara bakınca her olasılığın var olacağı bir dünyaya ayak bastığımı hissedip kendimi annesinden ayrılan bir bebeğe benzettim. Çünkü daha önce Japonya'dan dışarıya adım atmamıştım. New York gibi yabancı bir kentte korkuya kapılabılırdim, ama belki de başkanın coşkusundan etkilendiğimden bu yolculuğa korkusuzca atılmıştım. Baş-

kan gündüzleri iş görüşmelerini başka bir odada yapıyordu; ama benim adıma ayırttığı odada geceleri birlikte kalıyorduk. O yabancı yatakta sık sık uyandığımda, karanlıkta başkanın pencerenin önünde perdenin aralığından aşağıdaki Park Caddesi'ni seyrederken buluyordum. Bir gece saat sabahın ikisinde, beni elimden tutup pencerenin önüne götürdü ve balo dönüşü bir sokak lambası altında öpüşen çifti gösterdi.

Sonraki üç yıl içinde Amerika yolculuğunda başkana iki kez daha eşlik ettim. O gündüzleri iş toplantıları yaparken, ben de hizmetçimle birlikte müzeleri, lokantaları dolaşarak vakit geçiriyordum. Hatta bir kez beni adeta büyüleyen bir bale gösterisine bile gittik. New York'ta Japon lokantaları parmakla sayılacak kadar azdı. Savaştan önce Gion'da tanıdığım ünlü bir şef şimdi bu lokantalardan birini işletiyordu. Bir gün öğle yemeğinden sonra yıllardır görmediğim birkaç erkeğin lokantanın arkasındaki özel odaların birinde eğlendiklerini öğrendim. Nippon Telefon ve Telgraf Şirketi'nin başkan yardımcısıyla, şimdi Japon Konsololuğuna atanan eski Kobe belediye başkanı ve Kyoto Üniversitesi Siyasal Bilgiler Bölümü profesörünü görünce bir anda kendimi Gion'da bulmuş gibi oldum.

Başkanın iki kızı vardı. 1956 yılında büyük kızını, Nishioka Minoru adında biriyle evlendirmeye karar verdi. Başkan, Bay Nishioka'ya Iwamura soyadını vererek onu yasal mirasçısı yapmak niyetindeydi; fakat bilinmeyen bir nedenle Bay Nishioka bu evlilikten vazgeçtiğini açıkladı. Tutarsız bir gençti, ama başkan onun çok zeki olduğunu söylerdi. Bu olay başkanın sinirlerini altüst etti. Bir süre ortada hiçbir neden yokken bana ve hizmetkârlara ters davrandı. Onu hiç bu denli sinirli görmemiştim.

Nishioka Minoru'nun başkanın kızıyla neden evlenmekten vazgeçtiğini hiç kimse bana anlatmadı; zaten anlatmalarına da gerek yoktu. Geçen yaz Japonya'nın en büyük sigorta şirkete-

rinden birinin kurucusu, yönetim başkanı olan oğlunu bu görev-
den uzaklaştırdı ve şirketini Tokyo'lu bir geyşadan evlilik dışı
doğan oğluna devretti. O zamanlar bu olay büyük bir skandal
olarak nitelendirildi. Genellikle bu tür olaylar Japonya'da daha
önceden meydana gelmişti, ama bunlar kimono ya da şeker
imalatçısı gibi ufak çapta tiqaret yapan aileler arasında olurdu.
Sigorta şirketinin sahibi, öz oğlu için, "Çalışkan ve hevesli bir
genç, ama ne yazık ki yetenekleri... kıyaslanamaz," diye beya-
natlar verdi. Aralarındaki kan bağıını açıklamadan evlilik dışı do-
ğan oğlunun ismini açıkladı. Tabii çocuğun babası olduğuna
dair en küçük bir ipucu vermedi; ama gerçek kısa zamanda or-
taya çıktı.

Başkanın yasal mirasçısı olmayı kabul ettikten sonra, Nishi-
oka Minoru'nun başkanın evlilik dışı bir oğlu. olduğunu öğrendi-
ğini sanıyorsanız yanılıyorsunuz... Durum böyle olsaydı genç
adamin evlilikten vazgeçmesinin nedeni anlaşılırdı. Fakat baş-
kanın erkek çocuğu olmadığı ve iki kızına da derin bir sevgiyle
bağlı olduğu herkesçe bilinen bir gerçektir. Acaba evlilik dışı bir
oğlu olsaydı, ona da derin bir sevgiyle bağlanırmıydı? Ya da
kurduğu şirketi ölümünden önce ona devreder miydi? Eğer
bdşkandan bir oğlum olsaydı, onun kimliğini açıklamaktan kor-
kardım. Böyle bir olay hepimize zarar verirdi. En iyi çare benim
bu konuda yorum yapmamamdı; bunun nedenini anladığınızı
sanıyorum.

Nishioka Minoru duygularının değiştiğini açıkladıktan bir
hafta sonra, çok nazik bir konuyu başkanla konuşmaya karar
verdim. Akşam yemeğinden sonra *Eishin-an'üa* bahçeye bakan
verandada oturuyorduk. Akşam yemeği servisinden beri tek ke-
lime konuşmayan başkan derin düşüncelere dalmıştı.

"Son zamanlarda kendimi çok garip ve yalnız hissettiğimi,
Danria-sama'ya söyledim mi?" diye söze başladım.

Yan gözle ona baktım, ama beni dinleyip dinlemediğini anlamadım.

Konuşmaya devam ettim, "ichiriki Çayhanesi'ni asla unutmuyorum. Doğrusunu söylemek gerekirse, insanları eğlendirmeyi çok özlediğimi fark ettim."

Başkan dondurmasından bir kaşık aldıktan sonra elindeki kaşığı tabağa bıraktı.

"Tabii, çalışmak için tekrar Gion'a kesinlikle dönemeyeceğimi biliyorum. Danna-sama... Acaba New York'ta küçük bir çayhane açabilir miyim?"

"Neden söz ettiğini anlamadım," dedi. "Japonya'yı terk etmem için bir neden yok."

"Kurbağalar nasıl sudan çıkmıyorlarsa, Japon işadamları ve politikacılar da sık sık New York'a gidiyorlar. Bu adamların çoğunu yıllardır tanıyorum. Tabii birdenbire Japonya'yı terk etmek büyük bir cesaret işi. Ancak, Danna-sama'nın da zamanının büyük bir bölümünü Amerika'da geçireceğini düşünürsek..." Bunun doğru olduğunu biliyordum, çünkü orada şirketin bir şubesini açacağını bana söylemişti.

"Sayuri, şimdi bu konuyu tartışacak durumda değilim," diye yanıt verdi. Başka bir şeyler daha söylemeye niyetleniyordu, ama onun söylediklerini duymamış gibi konuşmaya devam ettim.

"Dediklerine göre iki kültür arasında çocuk yetiştirmek çok zormuş. Fakat çocuğuyla birlikte Amerika'ya göç eden bir anne bu tür zorluklar yaşamaz."

"Sayuri..."

"Tabii böyle bir seçim yapan kadın da çocuğunu asla Japonya'ya geri getirmez."

Başkan ne ima etmek istediğimi anlamıştı; Japonya'yı terk ederek, Nishioka Minoru'nun evlat edinilmesinin önündeki ewgeli kaldırıyordum. Bir an başkanın yüzü şaşkınlıktan allak bul-

lak oldu. Sonra hırçın mizacı yumurta kabuğu gibi kırıldı, gözünün kenarından süzülen bir damla yaşı, sinek kovarcasına hızla sildi.

Aynı yıl ağustos ayında New York'a taşındım ve Amerika Birleşik Devletleri'nde geziye çıkan Japon işadamlarıyla, politikacıların devam edebilecekleri küçük bir çayhane açtım. Anne, New York'ta açacağım çayhanenin Nitta okiyanın bir uzantısı olmasında ısrar ettiği halde, başkan bu tür bir anlaşılmaya razı olmadı. Gion'da yaşadığım sürece annenin sözünden dışarıya çıkmamış, onun otoritesine boyun eğmiştim; ama Gion'dan uzaklaşmakla onunla olan bağlarımı koparmıştım. Başkan iki muhasebecisini gönderip annenin bana vermesi gereken parayı son kuruşuna kadar ödettirdi.

Yıllar önce, Waldorf Towers'daki dairemın kapısı ilk kez üstüme kapandığında korkmadım desem yalan olur. Fakat New York çok renkli ve heyecan dolu bir kent. Kısa süre sonra Gion'da olduğu gibi kendimi evimdeymiş gibi hissetmeye başladım. Aslında, başkanla birlikte burada geçirdiğim günleri anımsayınca, New York'taki yaşamın bazı yönlerden Japonya'dan daha zengin olduğunu düşünüyorum. Beşinci Cadde'deki eski kulübün ikinci katındaki küçük çayhanem açıldığı günden beri kazandığı başarıyı halen sürdürüyor. Gion'dan gelen birkaç geyşa da benimle birlikte çalışmaya başladı. Hatta Mameha bile arada sırada bizi ziyarete geliyor.

Şimdilerde yalnızca eski dostlar ve arkadaşlar kente geldiklerinde çayhaneye gidiyorum. Artık zamanımın çoğunu başka işlerle değerlendiriyorum. Sabahları sık sık bir grup Japon yazar ve sanatçıyla buluşup şiir, müzik ya da New York kentinin tarihi gibi bizi ilgilendiren konular üstünde çalışmalar yapıyoruz. Öğle yemeklerini genellikle bir arkadaşımınla birlikte yiyiyorum. Öğleden sonraları tuvalet masasında aynanın karşısına oturup mak-

yaj yapıp akşam gideceğim ya da vereceğim partiye hazırlanıyorum. Aynanın üstündeki brokar örtüyü kaldırıncı Gion'da yüzüme sürdüğüm süt kokulu beyaz pudrayı anımsıyorum. Gion gözümde tütüyor, orayı tekrar görebilmek için yanıp tutuşuyorum; ama diğer yandan da orada meydana gelen değişikliklerden de hoşlanmayacağım bir gerçek. Kyoto'ya yaptıkları yolculuktan geri dönen arkadaşların getirdikleri resimlere bakınca, Gion'u gün geçtikçe yabancı otların sardığı bakımsız bir bahçeye benzetiyorum. Örneğin, birkaç yıl önce annenin ölümünden sonra, Nitta okiya yıkıldı ve yerine altında kitapçı dükkânı olan iki katlı beton bir bina inşa edildi.

Oraya ilk adım attığım günlerde Gion'da sekiz yüz geyşa çalışıyordu. Şimdi bu sayı bir avuç çırak dahil altmış kişiden fazla değil ve gün geçtikçe de azalıyor. Kendimizi ne kadar avutmaya çalışırsak çalışalım, değişimin hızlı asla yavaşlamıyor. New York'a son geldiğinde başkanla birlikte Central Park'ta yürüyüşe çıktık. Eski günleri anarak, çam ağaçlarının arasındaki yoldan ilerlerken, başkan birdenbire durdu. Bana sık sık Osaka'nın dışında çam ağaçlarıyla çevrili sokakta büyüdüğünden söz ederdi; ona bakınca çocukluk günlerini anımsadığını anladım. İki eliyle tuttuğu bastonuna dayandı, gözlerini kapatıp geçmişin kokularını derin derin içine çekti.

Esefle, "Bazen anılar gördüklerimden daha gerçek," dedi.

' Gençliğimde İnsanların yaşlandıkça İhtiraslarının da söneceğine inanır, bunu bir tasın içinde zamanla buharlaşarak yok olan suya benzetirdim. Ama başkanla eve döndükten sonra gereksinim ve özlemle birbirimizi adeta içtik. Bir an içimin boşaldığını hissettim. Başkan benden birçok şey almış götürmüştü. Ben de ondan aldıklarımla tekrar içimi doldurmuştum. Daha sonra derin bir uykuya daldım ve bir düş gördüm. Gion'da bir ziyafette yaşlı bir adamla konuşuyordum. Adam bana derin bir aşkla sevdiği karısının gerçekten ölmediğini, çünkü birlikte pay-

laştıkları zevklerin hâlâ içinde yaşadığından söz ediyordu. O konuşurken, ben de bir tasta o güne dek hiç tatmadığım olağanüstü lezzette bir çorba içiyordum; her yudum baş döndürücü bir mutluluğa dönüşüyordu. Tanıdığım insanların arasında ölenlerin ya da beni terk edip gidenlerin aslında uzaklara gitmediklerini, tıpkı bu adamın içinde yaşayan karısı gibi, onların da benim içimde yaşadıklarını hissettim. Sanki *çorbayı* değil de, yudum yudum onları içiyordum; kaçıp giden ve çocuk yaşında beni hayatta.tek başıma bırakan kız kardeşim Satsu; annem, babam; sapık bir merhamet duygusuna sahip Bay Tanaka; beni asla bağışlamayan Nobu; hatta başkan da bu insanlara dahildi. Hayatımda değer verdiğim her şey bu çorbanın içindeydi ve ben onu yudum yudum içerken, yaşlı adamın karısı hakkındaki duyguları bir ok gibi kalbimin ortasına saplanmıştı. Şakaklarımdan süzülen gözyaşlarıyla uyanınca, başkanın eline sarıldım. O ölünce yalnız kalacaktım. Onsuz bu hayatı sürdüremeyeceğimden korktum. Yaşlanmış ve küçülmüştü. Uyurken bana Yoro-ido'da hasta yatağında yatan annemi anımsatıyordu. Birkaç ay sonra onun ölüm haberini alınca korktuğum başıma gelmedi. Onun yokluğunu çok doğal karşıladım. Uzun yaşantısının sonunda dalından kopan bir yaprak gibi hayatımdan çıktığını anladım.

Hayatımızı neyin yönlendirdiğini bilmiyorum; ama ben yer-yüzüne düşen bir taş parçası gibi başkanın önüne düşmüştüm. Dudağımı yarıdığım zaman, Bay Tanaka'yla tanışmam, annem öldüğünde acımasızca satılmam, bütün bunlar okyanusa ulaşmadan önce kayalık uçurumlardan aşağıya dökülen şelaleye benziyordu. Başkan bu dünyadan göçtü ama anıları tüm zenginliğiyle içimde yaşıyor.

Ve bu öyküyü size anlatırken, ben de hayatımı tekrar yaşadım.

Bazen Park Caddesi'nden geçerken durur ve hayretle çevremdeki büyülü gzellilere bakarım. Klaksonlarını çalarak ilerleyen sarı taksiler; ellerinde evrak çantalarıyla yürüyen işkadınları, yolun köşesinde kimonolu yaşlı kadını görünce bir an şaşırılar. Yoroido'ya geri dönsem orası gözüme buradan daha az mı büyüleyici görünecekti? Genç kızılgmda, eēer Bay Tanaka beni sarsak evimden çekip almasaydı, yaşamım boyunca canımı dişime takarak mücadele etmek zorunda kalmayacaēıma inanırdım. Ama şimdi yařadıēımız dünyanın da okyanus dalgaları gibi kalıcı olmadığını biliyorum. Mücadelemiz ve zaferlerimiz ne olursa olsun, onlar için ne denli acılar çekersek çekelim, hepsi kısa süre sonra kēıdın üstündeki mürekkebe damlayan su gibi akıp gidecek.

TEŞEKKÜR

Sayuri'nin öyküsü bir kurgu olduğu halde, 1930-40 yıllarında gejšaların günlük yaşamı tarihi gerçeklere dayanmaktadır. Yaptığım uzun araştırmalarda bana çok yardımcı olan ve 1960-70 yıllarında Gion'da yaşamış olan ünlü Gejša Mineko Iwasaki'ye en derin teşekkürlerimi sunarım. Kyoto'da yaşamış ve halen yaşamakta olan birçok kişi, araştırmalarım sırasında hiç kimseden fazla içtenlik beklemememi söyledikleri halde, Mineko, 1992 yılının mayıs ayında bana Kyoto'daki evinin kapısını açarak, gejša yaşantısı hakkında edindiğim bütün yanlış bilgileri düzeltmiştir. Uçakta, Japoncamı düzeltirken henüz tanımadığım Mineko'nun benimle bir saat havadan söz ettikten sonra söyleşinin sona erdiğini belirteceğinden korkuyordum. Halbuki, kocası Jin, kız kardeşi Yaetchiyo ve merhum Kuniko'yla birlikte beni Gion'da dolaştırırken, gejša yaşantısının tüm ritüellerini en küçük ayrıntısına dek sabırla anlatmaktan kaçınmamıştır. Aramızda kurduğumuz yakın dostluk bugün hâlâ devam etmektedir. Ailece Boston'a bizi ziyarete geldiler. Eski geleneklere göre eğitilmiş son ünlü gejšalardan biri olan bu kırk yaşlarındaki kadınla birlikte televizyonda tenis maçını izlememizi karım ve ben asla unutamayacağız.

Mineko, her şey için çok teşekkürler.

Annemin kuşağından çok eski bir dost olan, Japonca'yı, İngilizce'yı ve Almancayı anadili gibi konuşan, Bayan Reiko Nagu-

ra sayesinde Mineko'yu tanıdım. Amerika'ya geldikten birkaç yıl sonra, Barnard Üniversitesi'nde henüz öğrenciyken İngilizce yazdığı kısa öyküyle bir ödül kazanmış ve büyükannemle aralarında hayat boyu bir dostluk gelişmişti. Tokyo'ya yaptığım yolculuklarda onun evinde kalırdım; ona olan minnet borcumu kelimelerle ifade edemem. Yaptığı diğer yardımların yanında, zaman zaman yazdıklarını okuyarak bana çok değerli önerilerde bulunmuştur.

Bu romanı yazarken, karım Trudy bana beklediğimden çok fazla yardım edip destek verdi. Sonsuz bir sabırla, her şeyi bir kenara atıp yazdıklarını okuyarak, büyük bir dürüstlük ve açık kalplilikle düşüncelerini söyledi. Gösterdiği sadakat ve anlayışla bana armağanların en büyüğünü verdi.

Knopf'un editörü Robin Desser, her yazarın düşlerinde yaşadığı biri. Hiçbir zaman yardımlarını esirgemeyen, coşkulu, önsezin, dürüst ve aynı zamanda çok eğlenceli biri.

Sevecenliği, dürüstlüğü, profesyonelliği ve çekiciliğiyle, Leigh Feldman'ın dünyada bir eşi daha yoktur. Öyle bir temsilciye sahip olduğum için çok şanslıyım.

Helen Barlett, bu romanı yazmaya başlamadan önce bana yaptığım yardımlar için sana teşekkür ederim. Ayrıca, Denise Stewart'a da teşekkür ederim.

Romanımın ilk okumasını yapan yakın dostum Sara Lasc-hever'e ve değerli önerilerine teşekkür ederim.

Savaş sırasında Kyoto'da bir öğrenci olan Teruko Craig'in saatlerce yaşadıklarını anlatması da büyük bir nezaketti. Dünyadaki tek Amerikalı kadın geyşa, Liza Dalby'e de minnet borçluyum. Geyşa kültürünün antropolojik bir çalışması olan ve ayrıca Pontocho bölgesindeki deneyimlerini dile getiren eşsiz kitabı *Geisha*'dan çok yararlandım. Ayrıca özel kütüphanesinden ödünç verdiği Japonya ve İngilizce kitaplar için de sonsuz teşekkürler.

Kitabında, Tokyo'nun Shimbashi bölgesindeki deneyimlerini dile getiren Kiharu Nakamura'ya da teşekkür ederim. Araştırmalarım sırasında, bir gece oturup bana bütün anılarını anlattı.

Benden yardımlarını esirgemeyen, erkek kardeşim Stephen'e de çok teşekkür ederim.

Los Angeles'taki Japon Sanatı Müzesi Müdürü Robert Singer'a Kyoto'da bana gösterdiği ilgiye ve bir zamanlar aristokratların yaşamları hakkında verdiği bilgilere teşekkür ederim.

Uçakta tanıştığım, müttefikler istilasında Japonya'da bulunan ve orada yaşadığı deneyimlerini dile getiren basılmamış kitabının taslaklarını okumama izin veren Bowen Dees'e de teşekkür ederim.

Japon batıl inançları ve çay töreni hakkındaki derin bilgisini benimle paylaşan Allan Palmer'a en içten teşekkürler.

Bana Japon sanat tarihini öğreten ve Harvard gibi dev bir üniversiteyi minicik bir kolej gibi görmeme ancak John Rosenfield gibi biri başarabilirdi. Bana öğrettiklerinden dolayı hayatım boyunca ona minnettar kalacağım.

Bu romanın ortaya çıkmasında çok önemli bir rol oynayan, Barry Minsky'e minnet borcumu asla ödeyemem.

Buna ilaveten, değerli yardımlarından dolayı, David Kuhn, Merry White, Kazumî Aoki, Yasu Ikuma, Megumi Nakatani, David Sand, Yoshio Imakita, Mameve Medwed, merhum Celia Millward, Camilla Trinchieri, Barbara Shapiro, Steve Weisman, Yoshikata Tsukamoto, Knopf'tan Carol Janeway, Lynn Pleshet, Denise Rusoff, David Schwab, Alison Tolman, Lidia Yagoda ve Len Rosen'e de teşekkür ederim.

Yazar Üzerine

Arthur Golden, Tennessee, Chattanooga'da doğmuş ve büyümüştür.

1978 yılında Harvard Koleji Japon Sanat Tarihi Bölümü'nden mezun olmuştur. 1980 yılında Columbia Üniversitesi Japon Sanat Tarihi yüksek lisans bursu kazanmış ve Mandarin Çincesi öğrenmiştir. Beijing Üniversitesi'nde bir yaz boyunca çalışmalar yaptıktan sonra, Tokyo'ya gitmiş ve bir dergide çalışmıştır. 1988 yılında Boston Üniversitesi'nden İngiliz dili konusunda uzmanlık diploması almıştır. Bir süre Japonya'da yaşamış ve çalışmıştır. Şimdilerde Boston civarında edebiyat öğretmenliği yapmakta ve yazı yazmaya devam etmektedir. Karısı ve çocuklarıyla birlikte, Massachusetts, Brookline'de yaşamaktadır.

ÇAĞDAŞ EDEBİYAT - ROMAN

The Times

"Büyüleyici... anlatı sanatının en güzel örneklerinden biri... okumaya doyulmuyor."

Observer

"İnanılmaz bir düş dünyasına sahip olan Golden, Sayuri'nin anılarını şiirsel bir dille anlatıyor."

Independent

"Bu olağanüstü kitap yok olmuş bir dünyayı tüm ayrıntılarıyla okurlara sunuyor.

Daily Mail

Kitap çıktığı günden itibaren Amerika ve Avrupa listelerinde bir numara olmuştur.

COLUMBIA PICTURES DREAMWORKS PICTURES SPYGLASS ENTERTAINMENT PRESENTS
 A ROB MARSHALL FILM "MEMOIRS OF A GEISHA" KOJI YAKUSHO YOUKI KUDOH
 JOHN WILLIAMS COSTUME DESIGNER COLLEEN ATWOOD EDITOR PIETRO SCALIA, A.C.E.
 MUSIC BY JOHN MYHRE PRODUCTION DESIGNER DION BEEBE EXECUTIVE PRODUCERS JOHN WILKINSON
 PRODUCED BY ARTHUR GOLDEN PRODUCED BY ROBERT ROYCE
 DIRECTED BY ROB MARSHALL
 CASTING BY GARY BARBER PATRICIA WHITCHER BOBBY COHEN
 EXECUTIVE PRODUCERS DOUGLAS WICK STEVEN SPIELBERG
 PRODUCED BY ROB MARSHALL
 www.SonyPictures.net

ISBN 975-405-970-5

9 || 7 8 9 7 5 4 || 0 5 9 7 0 0

Berato